TUDOR MUŞATESCU

S C R I E R I

• • *
\+ *

T E A T R U (4)

EDITURA MINERVA
B u c u r e ş t i — 197S

NOTĂ

Volumul de față. — al patrulea tle teatru din seria de *Scrieri* — cuprinde patru piese inedite.

Comedia *Burtă - Verde* este »n scenariu radiofonic reluat şi dezvoltat.

Fără a atinge cotele valorice ale celor mai cunoscute lucrări dramatice ale lui Tudor Muşatescu, aceste comedii intrege.se, prin subiectele abordate, paleta tematică a autorului, evidențiind tutouitiă inepuizabilele sale resurse scriitoriceşti.

Piesele au fost selectate din manuscrisele existente în arhiva familiei. Ordinea lor în volum este cea cronologică

La transcrierea textului au fost păstrate particularitățile de stil ale autorului, respectîndu-se normele ortografice în vigoare.

T.R

MI S-AU DESCHIS OCHII

PIESĂ ÎN TREI ACTE

1947

PERSOANELE

DAN BALINT, profesor de literatură, franceză, la Facultatea de litere din Bucureşti. E acelaşi pe care îl cunoaştem de la liceul „Despina Doamna" din Galaţi. Poate, un pic mai „burghez" în siluetă. Pe tîtnple i-au apărut, prematur, ghioceii celei dinţii ierni.

TUŢI, soţia lui. Pe ciiîd e măritată, pare ţi mai fetiţă..

ANIBAL, student în ultimul an la Litere şi filozofie. Poartă lavalieră şi în buzunarele vestonului „romantic", în permanenţă, volume achiziţionate de la anticar.

IONESCL" C. HERUVIM, student la Drept, unde se pare că a călcat cu stîngul. Lipseşte de la cursurile obligatorii, ca să frecventeze, benevol, pe cele ale Facultăţii de litere, unde nu este înscris.

CARMEN, motivul brun al acestei stări de fapt.

DORA, şi-a văzut visul cu ochii: Capitala. Nu trece examenele la facultate, ca să nu termine prea repede şi să se întoarcă în provincie.

JUNONA POPESCU, supranumită şi „Ju". E una din elegantele vieţii mondene a Capitalei. Recent divorţată, e pe punctul de a se remărita în fiecare zi.

CAZIMIR, coleg de Paris, al lui Balint. A eşuat după prima prelegere la Sorbonna, preferind să-şi termine studiile la anticarii de pe cheiurile Senei şi in contact direct cu „Marea enciclopedie a lumii", care este Viaţa.

DOMNIŞOARA COSÎMBĂCESCU, „permutată", la cerere, in Capitală, ale cărei influențe, mondene şi vestimentare, nu au lăsat-o indiferentă. Odată cu dimensiunile metropolei i s-au lărgit şi „orizonturile" în viață. I5a chiar şi „vederile" in şcoală. Numai buzele i s-au tivit mai mult.

DOMNIT. GRÂMA JOII', a mai cîştigat, de cind nu l-am mai văzut, numeroase kilograme şi milioane. De cîixl lucrează „pe picior", nu mai umblă nici un pas pe jos.

MĂRIA, fosta bucătăreasa la Balint. Cu ecazia trecerii prin această piesă, a băut un pahar de vin mai mult.

Acțiunea se petrece în Bucureşti. Actul I şi M in anul 1941, puțin înainte de intrarea României în război, iar actul III în anul 1944, august.

*

ACTUL I

Un interior — biroul — în casa lui Balint; o vilă nouă situată într-unui din recentele parcuri de Ia marginea Capitalei. Din această, cauză, perspectiva, pe ferestre, e foarte citadină. Biroul fiind situat în parterul vilei, c legat cu etajul printr-o scară interioară. Intre birou şi sufragerie, o vutâ cu draperie sau o uşă dublă cu geamuri (glas/and). în fund, intrarea, în legătură cu exteriorul, printr-un vestibul. Alte intrări nu sint necesare. Mobilierul acestui birou — confortabil şi elegant, indiferent de stil — este dominat de prezența rafturilor cu cărți, legate frumos şi aşezate intr-o grijulie şi perfectă ordine. Pe birou, telefonul. Acțiunea acestui act se petrece în 1941, spre sfîrşitul lui mai. Pe ferestre şi in vasele cu flori din interior se observă exuberanța vegetală a sezonului. Ea ridicarea cortinei, Cazimir — cufundat ca la el acasă, într-un fotoliu — citeşte o gazetă de-a timpului. Telefonul sună repetat, în timp ce cortina se ridică, continuînd să sune şi după aceasta, fără ca apelurile lui să-I clintească pe Cazimir din lectură.

TUȚI *(cu un şorț de gospodină peste rochia uşoară de imprime se duce repede la telefon):* Alo! Ba! Casa profesor Balint. .. Da! Doamna profesor universitar Balint, la telefon î Nu, domnule! Profesorul n-a venit încă la dejun... Da, probabil e la Universitate, că de-aia e profesor universitar. O ! Da ! Din străinătate s-a întors de două zile... Mă rog. Reveniți pînă îl găsiți. Buna ziua, domnule! *(închide. Lui Cazimir, care n-a dat*

nici o importanță conversației.) De ce n-ai răspuns mata la telefon, coane Cazimir? A făcut laringită sunînd...

CAZIMIR: De ce să răspund eu, că tot pe tine te-ar fi chemat pînă la urmă... Mai făceam şi două drumuri de pomană. Plus ca al doilea era o adevărată excursie. Trebuia sa viu să te chem tocmai de la bucătărie.

TUȚI: Bine, dar dumneata eşti de-al casei.

CAZIMIR: Pînă la telefon. într-o casă civilizată, în lipsa stăpînilor, n-au voie să răspundă la telefon decît cel mult servitorii.

TUȚI: Ah! M-ai distrus cu „codul manierelor"... Şi tocmai astăzi, cînd mi-a fugit bucătăreasa, am masă de douăzeci de persoane şi aştept atîtea telefoane.

CAZIMIR: Vin toti?

TUȚI: Sper ca da! De patru ani de cînd ne-am luat bacalaureatul, în fiecare an „Primavera" a fost prezentă, în corpore, la aniversarea acestei date istorice... *(S-a dus către ieşire — uşa dinspre sufragerie. în clipa cînd vrea sa iasă, sună din nou telefonul.)* Coane Cazimir! Hai, fii gigea şi fă nițel pe fata în casă! *(Gest spre telefon.)* Altminteri, rămîne banchetul nemîncat... Şi sînt tocmai la maioneză. *(Cazimir se ridică tacticos şi se îndreaptă spre telefon.)* Mersi şi sa ştii că ai o țigară de foi la mine... filodormă *(îi face o bezea drăguță.)* Numai să-mi aduci aminte s-o fur după-masă. *(Iese.)*

CAZIMIR *(la telejon):* Alo ! Da !... Nu, nu e domnul profesor Balint la telefon! Aici, fata din casă!... Ce să fac, doamnă, dacă aşa e vocea mea? Sînt o femeie bas. Da, vă rog! Este exact. Astăzi, la prinz, are loc la noi banchetul pentru împlinirea a patru ani de cînd şi-a luat conița noastră bacalaureatul... Dacă sînteți invitată, sigur că puteți să poftiți... A, da, adevărat. Anul asta ne-am mutat în casă nouă... Deşi la marginea Bucureştiului, adresa noastră e foarte uşor de nimerit. O găsiți în două minute, în cartea de telefon, lînga numărul pe care l-ați format ca să chemați la noi... Bine, doamnă ! Sărut mîinile ! Cine să spun c-a-ntrebat? Domnişoara cum ?... Cosîmbăcescu ? Fosta profesoară a coniței?... Bine, domnişoară! La revedere... *(închide, îşi reia, tot tacticos, locul şi ziarul.)*

TUTI *(intră):* N-am uitat eu adineauri aici bidonul cu untdelemn ?

CAZIMIR: Nu. Dar vezi că poate îl ai în buzunarul şorțului, sau poate că l-ai agățat din greşeală de teancul de chei.

TUȚI: S-a retras țigara de foi, pentru ironizare în timpul serviciului. Cine era la telefon?

CAZIMIR: Domnişoara Cosciugărescu !... Invitată la banchet.

TUȚI: A! Cosîmbăceasca!

ANIBAL *(intră dinspre sufragerie, urmat de Heruvim. Anibal e cu bidonul de untdelemn în mină, iar Heruvim cu castronul şi lingura de frecat maioneza. Amîndoi au şorțuri de gospodine: Anibal cu pieptar şi bretele la spate; Heruvim numai scurt, legat la brîu):* S-a găsit lichidul! *(Ridică triumfător bidonul.)*

TUȚI: Unde era?

HERUVIM: Adineauri, cînd te-ai uitat la friptură, l-ai uitat în cuptor.

TUȚI: Şi tu ce-ai căutat în cuptor?

HERUVIM: Nu ştiam unde e pisica...

TUȚI: Şi era în cuptor? *(E foarte alarmată.)*

ANIBAL: NU! Era pe terasă. Se uita puțin la canarii din colivie.

TUȚI: Vai, cum m-am speriat! Şi nu-mi era atîta de pisică, dar putea să-mi mănînce purcelul din tavă.

CAZIMIR *(băieților):* Sînteți siguri că n-a rămas pisica în tavă şi purcelul s-a dus pe terasă, să se uite la canari?

ANIBAL *(serios):* Pe cuvîntul meu! Poate să spună şi Heruvim...

HERUVIM *(acelaşi joc şi un pic vexat):* Ce, nu cunoaştem noi, care e pisică şi care e purcel?

ANIBAL: Şi chiar dacă ar fi rămas pisica la tavă, ăla de pe terasă nu putea să fie în nici un caz purcel. Miorlaia...

HERUVIM: Şi era şi-mblănit... *(Lui Cazimir.)* Dar mi se pare că mata, coane Cazimir, vrei să ne iei *perpedes apostolorum.*

CAZIMIR: NU, în orice caz, friptură nu mănînc...

ANIBAL: Gust eu întîi, ca să te convingi!... *(Lui Heruvim.)* Ne duce! Ne ducet cum preşum...

HERUVIM: N-aşcredemus!...

TUȚI: Ia să vedem cum a ieşit maioneza?

HERUVIM *(se apropie cu castronul, pe care vrea să-l pună pe o masa'oară acoperită cu cristal):* Cred că este o nebunie galbenă. . .

TUȚI: Stai c-o murdăreşti pe soacră-mea !

HERUVIM: Lnde e? *(Se uită nedumerit în imediata apropiere.)*

TUȚI: Sub cristal...

ANIBAL: Atunci să-i pun un jurnal deasupra! *(Pune un jurnal pe care îl are la-ndemînă, pe mescioară. Heruvim depune castronul deasupra jurnalului. Tuți gustă cu degetul maioneza.)* De cc nu guşti cu lingura?

TUȚI; Lingura nu e pentru gustat. E pentru amestecat, îmîîî! E o perfecțiune. îi mai trebuie numai un pic de untdelemn, un praf de sare şi puțină lămîie... Şi cred ca nu e iau dacă îi mai adăugăm şi două-trei gălbenuşuri de ou.

HERUVIM: Ia să vedem? Vă spun eu imediat. *(Gustaşi el cu degetul.)* Mie îmi place! *(Cei doi aşteaptă verdictul.)* Parca e salată de bef!

ANIBAL *(corectîndu-l): oeuf... oeuf...* nu *„ei" 1*

HERUVIM: Ba, pardon! E *bef* de la bou... Nu *oeuf* dc la ou. . .

ANIBAL: Bun! Eşti un ou cu „b" înainte! Şi să trecem dar, să trecem, căci timpul ne învață, pre el a-l respecta.

TUȚI: Şi cu maioneza ce facem? O lăsăm aşa?

ANIBAL: Un moment, să văd *eu* cum se prezintă. *(Gustă şi el cu degetul.)* N-are ouă!...

TUȚI: Cum n-are ouă?

HERUVIM: De unde vrei să aibă, dacă n-am pus?

TUȚI: Păi voi ce-ați frecat aici? *(Gest spre castron.)*

ANIBAL: EU am turnat untdelemn, după cum mi-ai spus. Cu picul! Pic-pic-pic !... Pîn' n-a mai rămas nimic.

HERUVIM: Şi eu am frecat făina cu sarea şi cu lămîia numai într-o direcție, cum mi-ai arătat: hîr-hîr-hîr !... Numai de al tău hatîr.

TUȚI: Şi ouăle?

HERUVIM: Sînt pe masa din bucătărie, unde le-ai lăsat singure, fără nici o indicație maionezeistică.

TUȚI: Vai, dragă, dar preistorici sînteți. Nici o maioneză nu ştiți să faceți.

ANIBAL: Ca oameni civilizați ştim să mîncăm însă...

CAZIMIR *(din jurnal):* Eu, unui, vă cedez şi porția mea...

TUȚI *(enervată):* Mersi! Ne ducem să facem alta...

CAZIMIR: Şi, dacă țineți un pic la musafiri, renunțați la făină. Pc garanția mea!

(Sună telefonul. Heruvim şi Anibal st reped să răspundă.)

TUȚI *(îi opreşte cu un gest august):* Pardon! într-o casă civilizată, la telefon nu răspund decît stăpînii sau servitorii... Aşa grăit-a Zarathustra! *(Face cu ochiul spre Cazimir. Ridică receptorul.)* Alo!... Da, eu, Tuți! Cine? Mihăilescu Eleonora!... Lory! *Bonjour,* tu! Ce?... Nuuu... Nu se poate! Nu se admite! Este absolut exclus, să nu vii... Nu există boală care să te rețină în casă. Doar n-oi fi avînd vreuna molipsitoare... *(Ascultă un pic, apoi către ceilalți.)* Exact! Are scarlatină ! *(Din nou în receptor.)* Bine, tu, dar asta e boală de copii, nu de majore ca tine!... Ia lasă. nu te mai face tu minoră, că ai douăzeci şi doi, pe douăzeci şi patru de ani, ca şi noi. Doar sîntem o serie!... îmi pare rău, din. suflet, tu!... Şi pregătisem o masăăă! încă o dată, îmi pare foarte rău, tu, că eşti bolnavă. Pa ! Bun! Bun! Țin eu o cuvîntare de regrete eterne, în numele tău... *(închide.)* Va sa zică, nu vine nici Lory...

ANIBAL: De ce „nici"? Cine nu mai vine?

TUȚI: Pristavu Emilia. A telegrafiat de la Tîrgoviştc, unde a fost numită suplinitoare de latină, că nu poate veni.

HERUVIM: Dar cc are? Tot boală molipsitoare?

TUȚI: NU! Forță majoră...

ANIBAL: N-are bani de tren, probabil. De-aia am spus eu: la cei din provincie, cînd le trimitem invitația, trebuie să Ic trimitem şi bani de tren. *(Cu mîmlrie.)* Ce? Crezi că numai noi sîntem săraci? De ce să-i subestimăm?

HERUVIM: Nici Girafa nu ştiu sigur dacă vine. Am întîlnit-o alaltăieri în dreptul unui magazin de mode...

TUȚI: Probabil, se uita la noutățile din vitrină.

HERUVIM: NU, că înaltă cum e, ar fi trebuit să stea de-a buşilea pe trotuar, ca să se uite în vitrină. Şi era în picioare.

ANIBAL: Probabil că citea firma de deasupra intrării.

TUȚI: Şi de ce a spus că nu vine?

HERUVIM: Zicea că e vorba să plece într-o excursie cu nişte colegi de la medicină...

TUȚI: Şi lasă ea „Primavera" pentru nişte penicilişti?

ANIBAL: Mă rog! Cine vine „sigur"? Ca 'să ştim cîți sîntem?

TUȚI: îți spun imediat. *(Scoate o listişoara din buzunarul şorțului.)* Am lista aici... Aranjată pe familii. *(Parcurge lista.)* Va să zică, întîi sînt eu: Tuți!... Una. Pe urmă vine bărbatu-meu şi conul Cazimir... Trei. Voi doi, cinci!... Dora şi Carmen, şapte! Junona cu bărbatu-său, nouă!...

CAZIMIR: NU uita pe domnişoara Catafalcovici.

ANIBAL: Cine e aia?

TUȚI: Cosîmbăceasca!... A telefonat că vine.

HERUVIM: Zece.

TUȚI: Gramăjoiu, unsprezece...

ANIBAL: Iară l-ai invitat pe Gramăjoiu? Ăsta ne mănîncă tot.

HERUVIM: Prima maioneză i-o dăm lui şi-1 achităm.

TUȚI: Dragă, Gămăjoiu e simpatia mea! Nu uitați că mi-a fost martor ocular la logodnă, în cabana de la Postăvarul.

ANIBAL: Adevărat! Şi era aşa de entuziasmat că asistă Ia o logodnă în creierii munților, că a vrut să ne plătească şi masa. Nu țineți minte?

HERUVIM: Şi nu 1-a lăsat bărbatu-tău!... Cînd mi-aduc aminte, cît a fost de fraier, şi-acum îmi vine să mă arunc, de necaz, în prima prăpastie care îmi iese înainte.

ANIBAL: Aruncă-te în castron. E cel mai adînc abis la-ndemînă.

BALINT *(intră. Are servieta cu el. De cum intră, arborează o bună dispoziție mult prea marcată, pentru ca un ochi atent şi prieten cum e al lui Cazimir sa nu observe că e de circumstanță):* Salut, „Primavera" ! *(Pune servieta pe birou. întinde mina băieților, care-i sînt în drum.)* Bună ziua, băieți!...

ANIBAL *(totuşi, cu respectul elevului):* Vă salut, domnie profesor!

HERUVIM *(care e de la altă facultate):* Salut, maestre!

BALINT *(dînd mina lui Cazimir, în drum spre Tuți):* Bătrîne...

CAZIMIR: *Bonjour,* puştiule!

BALINT: Şi domna preşedintă a „Primăverii", cum se simte? *(O sărută.)*

TUȚI: EZ, bine. Dar tu? Nu simți nimic?

BALINT: NU !

TUȚI: Miros a bucătărie... Ştii că azi-de-dimineață, după ce-ai plecat tu la cursuri, ne-a fugit bucătăreasa.

BALINT: Măria? De ce?

TUȚI: Am dat-o afară!

BALINT: Tocmai azi, cînd aveai atîta nevoie de ea?

TUȚI: într-adins. Să-i arăt că n-am nevoie de nimeni, că atîta timp cît am două mîini, mă pot servi de ele în orice ramura de activitate.

BALINT: Dar ce-a făcut, de te-a supărat atît de rău?

TUȚI: îți spun cu, după ce pleacă musafiiii. Chestii conjugale. ..

BALINT: Şi cum te-ai descurcat cu masa?

TUȚI: l-am chemat pe ei, să-mi ajute la munca brută... Cărat lemne la bucătărie, tăiatul purcelului, opărirea animalului, frecatul său cu sacîz, curățat ceapa şi cartofii... Restul, partea artistică a mesii, am pregătit-o eu singură şi individuală.

CAZIMIR: A făcut o maioneză epocală! Să-ți lingi degetele, nu altceva...

BALINT *(ştiind că se adresează unui competent):* Ai gustat-o tu?'

CAZIMIR: NU! AU gustat-o ei trei... Şi datorită unei uşoare confuzii au copt şi pisica.

BALINT *(neşliind ce să creadă):* Ce confuzie?

CAZIMIR: CU purcelul de lapte care, luîndu-şi în serios rolul de pisică, se află în acest moment pe terasă şi guiță la canari...

TUȚI: Tu nu vezi că vrea să rîdă de mine? Dar, lasă! Mă răzbun eu pe el. Nu-i dau să mănînce nimic...

CAZIMIR: Mulțumescu-ți, ție, Doamne!... *(Se închina.)*

BALINT *(lui Cazimir):* De ce necăjeşti fata, cinicule?

TUȚI: Ca să se răzbune pe mine, de-atunci, de cînd am leşinat de rîs de el, cu ciulamaua. Cînd a făcut-o cu gips în loc de făină...

BALINT: Bine, dar ai putut tu să pregăteşti o masă cum trebuie, pentru atîtca persoane?...

TUȚI: Afară de purcel şi de maioneză, totul era pregătit de Măria, de-aseară... Peştele, prăjiturile...

BALINT: Eu pot să-ți fiu de folos cu ceva?

TUȚI: Da! Să răspunzi la telefon în lipsa mea... îți spune conul Cazimir, de ce! Hai, băieți, la datorie!

BALINT *(lui Ambai, care-mpreună cu Heruvim vrea să plece după Tați):* Ascultă, Varlam!... *(Cei doi se opresc, la tonul profesoral al lui Balint.)* Astăzi de dimineață, la conferință, din nou s-a pus în discuție cazul dumitale...

TUȚI *(repede):* Ce caz?

BALINT; Are prea multe absențe de la cursuri.

TUȚI: Azi i se motivează absența, fiindcă a lucrat la bucătărie, la muncă de folos obştesc... A fost „barat" de mine.

BALINT *(lui Tuți):* Nu e vorba de astăzi!... Anibal lipseşte, de cîtva timp, mereu... Nu dă cu săptămînile pe la facultate şi, cu toată bunăvoința, eu...

ANIBAL: Vă mulțumesc, domnule profesor, dar în ultimul timp am fost cam bolnav...

BALINT: Eu nu-ți fac nici un fel de reproş, dragul meu !... Iți atrag numai atenția că ar trebui să te însănătoşeşti imediat şi să începi să vii la cursuri! Heruvim, în schimb, deşi e student)a Drept, nu lipseşte niciodată de la cursurile Facultății de litere...

ANIBAL: El nu se duce pentru cursuri, se duce pentiu Carmen !...

HERUVIM *(şcolăreşte):* Minte, maestre! Mă duc în locul lui să iau notițe.

BALINT: Şi în locul dumitale cine ia notițe la Drept, de unde lipseşti?

HERUVIM: Am ochelaristul meu.

BALINT: CC înseamnează asta?

HERUVIM: Un coleg cu ochelari. Si ăştia nu lipsesc niciodată de la cursuri. Aşa că mi-am tocmit unul, care îmi ține locul... îl plătesc, în fițuici, la examenele scrise. Acolo el e miop, iar eu le văd de la distanță, ceva ce n-a văzut încă astronomia pe lume..;

BALINT: Dragii mei prieteni, acum sînteți oameni în toată firea. Vă conduceți şi judecați singuri în viață. V-o pregătiți cum vreți, că vă aparține...

ANIBAL: Eu nu socotesc, domnule profesor, că viața aparține, în primul rînd, individului care o trăieşte... Ea este — şi dacă nu este, trebuie să fie — a colectivității din care individul face parte.

TUȚI *(pe un ton aproape aspru):* Fără teorii, te rog.

HERUVIM: Mucles! *(îi face semn să tacă, ducînd un deget la gură, a conspirație.)*

TUȚI: întîi trebuie să vedem dc maioneză şi pe urmă dc colectivitate... Căci, ce ne facem cu colectivitatea, dacă n-avem ce să-i dăm să mănînce? Sîntem doisprezece siguri, măăă ! afară de probabili... *(îi face un semn discret cu ochiul. Anibal îl interceptează.)*

ANIBAL: Adevărat! Să-ncepem, prin a ne ocupa de hrana trupului... *(Degajează spre Tuți.)*

TUȚI: Dacă încep să vină musafirii, îi primeşti tu. Da? *(Se uită la ceas.)* E aproape unu.

BALINT: Fireşte!

TUȚI: Atunci, pe noi ne scuzați. Ne ducem la datorie.

BALINT: Nu crezi că ar fi mai prudent, totuşi, să dau un telefon si să chem un chelner de la un restaurant?

TUȚI: N-ai nici o grijă! „Primavera" nu se face niciodată de rîs. *(Lui Heruvim, ieşind.)* Ia castronul cu pap.

(Ceea ce Heruvim face si tiți trei ies prin sufragerie.)

BALINT *(trece la birou şi se opreşte în fața fotoliului pe care stă de obicei):* Cu toată grija pe care o am de soarta musafirilor lui Tuți, n-ai idee ce mulțumit mă simt azi. Tinerețea si inconştienta lor e molipsitoare. Mă simt şi eu ca ei... *(Vrea să surîdă amplu, mulțumit.)*

CAZIMIR: Minți!

BALINT *(surprins dezagreabil, ca orice om demascat, dar căutînd să-şi mențină poziția inițială):* Eu? De ce?

CAZIMIR: Asta e impresia mea...

BALINT: Că mint?

CAZIMIR: Precis.

BALINT: De treizeci de ani de cînd ne cunoaştem, te-am mințit eu vreodată?

CAZIMIR: Nu pe mine! Te minți pe tine! „Acum" vrei să te minți pe tine... Şi mă mir de ce m-ai ales tocmai pe mine pentru exercițiul ăsta psihologic, să-i zic aşa. Minte-i pe-ăştia! *(Gest spre uşa pe care au ieşit cei trei.)* Ai toate şansele să te creadă! E o generație care crede tot ce i se spune. O generație urgentă, care n-are timp să adîncească lucrurile. Eu însă — vorba ta, te cunosc de treizeci de ani şi nu fac parte din „Primavera" decît în calitatea mea oficială de cel mai bun prieten al tău — nu pot să te cred. Şi nici nu e nevoie. Jocul c pentru ei, nu pentru mine...

BALINT: îmi dai voie să nu înțeleg nici o iotă din tot ce spui?

CAZIMIR: Dacă nu vrei, n-ai decît... *(Scoate o țigara proprie.)*

BALINT: NU vrei una de foi?

CAZIMIR: După-masă. Mi-a promis nevastă-ta să-mi fure una de la tine şi mi-o dă. Să-i lăsăm întreagă iluzia şi satisfacția faptului, completă.

BALINT: Ascultă, Cazimir! Fiindcă veni vorba, ştii că de-o săptămînă, de cînd m-am întors din străinătate, te găsesc foarte schimbat?...

CAZIMIR: Ți se pare! Mă vezi tu cu alți ochi. Aşa e totdeauna cînd te-ntorci dintr-o călătorie în străinătate. Te impresionează, fără să-ți dai seama, contrastul de fizionomii, de umori şi de moravuri... Atît la plecare, cînd intri într-o lume care nu e a ta, obişnuit, cît şi la întoarcere — mai ales la întoarcere — cînd o regăseşti pe cea de care te-ai dezobişnuit.

BALINT: Asta, poate, pentru oamenii care călătoresc peste graniță prima dată...

CAZIMIR: Care călătoresc pentru prima dată într-o anume stare sufletească.

BALINT: Ce vrei să spui?

CAZIMIR: Exact ceea ce am spus. Dă-mi un chibrit! *(Pînă la replică, a masat țigara pe capacul portțigaretului. Era prea tare. A scuturat-o de ceea ce a ieşit din ea şi, Pînă la urmă, a pus-o în țigaret. Balint îi dă un foc.)* Mersi. *(Pauză. Trage cîteva fumuri. Balint îşi aprinde şi el o țigară.)* Mă uit la tine cum mori de curiozitate să ştii ce e în capul meu, în ceea ce te priveşte!

BALINT: Mărturisesc... *(E preocupat.)*

CAZIMIR: Vezi că nu mai eşti vesel şi fericit ca adineaori?

BALINT *(îl ia gura pe dinainte):* Bine! Acum, vorbesc serios!...

CAZIMIR: Eu vorbeam serios de la început...

BALINT *(mai încearcă un viraj):* Mi-am dat seama şi tocmai de aceea m-am alarmat. Tu vorbeşti „serios" foarte rar.

CAZIMIR: Cactuşii înfloresc la o sută de ani o dată.

BALINT: Dar floarea lor nu durează decît douăzeci şi patru de ore.

CAZIMIR: E cu atît mai prețioasă... Pentru cunoscători, fireşte!

BALINT: Sper că nu vrei să mă faci să aştept un secol, ca sa te decizi să înfloreşti...

CAZIMIR *(pe un ton de conversație intimă):* Mă, tu ai *ceva!* Ai *ceva* care îți apasă gîndurile şi îți răspunde în suflet. Şi asta de cîteva luni. Dinainte de a pleca în străinătate. Am băgat de seamă şi-am aşteptat să vii, să-mi spui ce e cu tine... Ai tăcut, totuşi.

BALINT: Pentru că eu însumi nu eram lămurit asupra celor ce se petreceau cu mine.

CAZIMIR: Am crezut şi eu, ca şi tine, că voiajul ăsta de o lună în străinătate o să-ți aducă o ameliorare. însă, de cînd te-ai întors, eşti şi mai abătut, şi mai preocupat decît înainte.

BALINT *(încereînd să amine capitularea cît mai îndelung):* Dragă, în călătoria asta a mea, deşi angrenat exclusiv în scopurile literare şi profesionale pentru care am întreprins-o, mi-am dat seama de unele lucruri la care nu mă gîndisem prea serios pînă în prezent. Europa se bate!... Dincolo de granițele noastre se desfăşoară cel mai absurd şi crîncen măcel pe care l-a cunoscut pînă azi omenirea. Cu siguranță că, în curînd, vom fi antrenați şi noi în vîrtejul acesta ucigător şi, fără îndoială, evenimentele — în ceea ce ne priveşte, mai ales — nu mă pot lăsa indiferent.

CAZIMIR: Te lauzi! Tu eşti incapabil să fii impresionat de „evenimente". Tu trăieşti în afară de ele. Existența ta, cu excepția sălilor de curs, este mărginită între pereții casei acesteia, pe care ai izbutit să ți-o ridici

ca o baricadă între tine şi restul lumii. Tu eşti preocupat numai de profesia ta, de cărţile tale, de descoperirile tale literare, de liniştea şi pacea confortului tău burghez, pe care ţi l-ai înjghebat după douăzeci dc ani de trudă onorabilă. Dar, în timp ce lumea se sfîrtecă în bucăţi, popoarele se gîtuie în masă, iar coaja pămîntului crapă pînă în măruntaie de trăsnetul obuzelor, tu eşti fericit dacă descoperi că Balzac nu s-a născut la trei după-masă, cum susţin înaintaşii tăi, ci la patru şi un sfert, după cum poţi dovedi oricînd cu documente inedite. Aşa că, dragul meu, să lăsăm evenimentele să-şi urmeze cursul şi să nu le atribuim influenţe pe care nu le au asupra noastră. Ce ai tu, nu e în legătură cu ele. Nu e în legătură lumea... Cu lumea cea mare, a tuturora... E în legătură cu lumea ta personală. Cea dintre zidurile astea şi dintre gîndurile tale...

BALINT *(după o mică pauză):* Poate că ai dreptate. *(Altă pauză.)* Dar, în definitiv, dragul meu, lumea începe de la fiecare dintre noi... Şi marile, uriaşele ei probleme sînt în raport direct cu măruntele şi egoistele noastre preocupări personale...

CAZIMIR: Vezi, dacă cunoşti realităţile lumii numai din cărţi? E firesc să ajungi la astfel de concluzii... Tu începi o zi cu ceasul deşteptător şi o închei cu ţăcănitul comutatorului, cînd stingi seara lampa de la căpătîi. Existenţa ta e mărginită între aceste două sunete: ţîrrr şi tac!... *(Imită sunetul unui ceas deşteptător şi ţăcănitul unei lămpi care se stinge.)*

BALINT: Ei şi? '

CAZIMIR: Şi, nimic! E o simplă constatare!

BALINT: Tu ori dc cîte ori faci o „simplă" constatare, înseamnă că e vorba de ceva foarte complicat...

CAZIMIR: Dacă ştii acest lucru, de ce îl mai remarci?

BALINT: Ca să afli şi tu că-1 ştiu.

CAZIMIR: Ştiam.

BALINT: Prin urmare, tot ceea cc îmi spui tu, are un scop precis.

CAZIMIR: Şi unic.

BALINT: Şi care anume?

CAZIMIR: Să-ţi ajut să ieşi din impasul în care am certitudinea că te găseşti... Fiindcă te afli într-un mare impas... Şi, ca un om care trăieşte în afară de realităţi, nu ştii să te descurci din ele. N-ai piept ca să le ţii. Tu ai numai cap.

BALINT: Şi inimă, Cazimir!

CAZIMIR: Tocmai vream să adaug şi organul acesta, dar mi-ai luat-o înainte. *(0 pauză prelungită pe joc de scenă. Cazimir aprinde o nouă ţigară şi Balint o stinge Pe-a lui, deşi nu e terminată.)* M-atunci?

BALINT: Şi-atunci am să-ţi spun tot.

CAZIMIR: Am tăcut!...

BALINT *(după o clipă de reflecţie şi ezitare):* Cu tine n-am nevoie de introduceri... *(Cazimir face un gest, care vrea să însemne:* „Sînt de aceeaşi părerc".J Cred că nevastă-mea mă înşeală.

CAZIMIR *(calm):* Crezi sau eşti convins?

BALINT: Am toate motivele să cred. şi, în orice caz, chiar dacă Tuţi nu mă înşeală încă, e pe punctul s-o facă...

CAZIMIR *(egal):* Ce te face să crezi asta?

BALINT: în primul rînd, datele iniţiale ale problemei noastre conjugale. Tuţi e cu douăzeci de ani mai tînără decît mine.

CAZIMIR: Va să zică, începi s-o scuzi... Şi-apoi, la diferenţa asta de vîrstă, trebuia să te gîndeşti înainte dc a te fi căsătorit cu ea.

BALINT: Eram îndrăgostit... Şi cînd iubeşti, nu te gîndeşti niciodată la consecinţe.

CAZIMIR: Atunci, suportă-le !

BALINT: Asta şi fac... însă vream să cunosc adevărul, să ştiu ce atitudine trebuie să iau. Fiindcă nu pot lua hotărîri capitale pentru o existenţă — a mea, în primul rînd — pe simple presupuneri...

CAZIMIR: Sînt de aceeaşi părere. Şi ce presupui, în speţă?

BALINT: E cert că de cîteva luni de zile — mai exact, de trei luni — Tuţi are, ca să zic aşa, o dublă existenţă. O viaţă „secretă" a ei şi, fireşte, în afară de mine şi de casa noastră... *(Plimbîndu-se.)* Plecări şi lipsuri de-acasă, fără destinaţie precisă şi cu justificări puerile la întoarcere, pe care, bineînţeles, nu i le cer, dar le constat, fără să le remarc în prezenţa ei. Telefoane

suspecte în lipsa şi chiar în prezenţa mea... Minciuni pe care se simte obligată sa mi le servească din proprie iniţiativă şi în care se încurcă, fără s-o constrîng... Şi, peste toate astea, o agitaţie permanentă, o preocupare continua pe care — cu toate eforturile vizibile pe care le face ca s-o ascundă — nu izbuteşte.

CAZIMIR *(reflexiv):* 'Mda !

BALINT *(se vede că nu e prima dată cînd exprimă în fraze gîndurile care îl macină de atîta vreme):* Tuţi s-a schimbat şi îmi dau seama cît se căzneşte să mă împiedice să bag de seamă acest lucru...

CAZIMIR: Asta înseamnă că te iubeşte, poate, în felul ei.

BALINT: Sau că mă menajează. *(Un timp.)* îţi mărturisesc că am acceptat să plec în străinătate, nu pentru ca să ţin cîteva conferinţe convenţionale şi să fiu omagiat la cîteva banchete şi mai convenţionale. Am plecat, să-i las lui Tuţi o lună de libertate deplină...

CAZIMIR: Şi ţie una de verificare, a libertăţii ei, la întoarcere.

BALINT: Poate şi asta! Mă gîndisem, chiar, ca în lipsa mea din ţară să te rog...

CAZIMIR: Să-ţi spionez nevasta, nu?

BALINT: Erai singurul căruia puteam să-i cer un asemenea serviciu şi totuşi n-am îndrăznit...

CAZIMIR: Bine-ai făcut! Te-aş fi refuzat categoric. Astea sînt servicii pe care un adevărat prieten le face din proprie iniţiativă, fără să i se mai ceară.

BALINT *(nu se poate opri să nu surîda):* Bătrînul meu prieten!...

CAZIMIR: De ce nu spui tu „vechi", în loc de bătrîn? Termenul e cu mult mai propriu şi mai cuviincios!... *(Surîde.)*

BALINT *(cu oarecare prudenţă şi jenă în întrebare):* Şi n-ai nimic să-mi comunici, din timpul absenţei mele?

CAZIMIR: Nimic precis... Decît că sînt de aceeaşi părere cu tine... Fata asta ascunde ceva... în viaţa ei a intervenit ceva...

BALINT: Sau cineva...

CAZIMIR: Mă rog! Pe care, însă, dacă există, îl ascunde foarte bine.

BALINT: Ei bine, dragul meu, cred că datorită unei foarte bizare întîmplări mă găsesc pe punctul de a lămuri misterul acesta, care mă preocupă pînă la obsesie... Ascultă! Acum cîteva zile, cînd m-am întors din străinătate, după primirea caldă şi excepţional de tandră pe care mi-a făcut-o Tuţi...

CAZIMIR: Şi care, desigur, ţi s-a părut cu atît mai suspectă...

BALINT: Din contră! Care a avut darul să mă liniştească de la început, mi-am luat în primire corespondenţa sosită în lipsa mea.

CAZIMIR: Anonime?

BALINT: Ai răbdare! între primele hîrtii pe care le-am luat în mînă, se afla chitanţa de plată a luminii pe luna în care am lipsit eu de-acasă...

CAZIMIR *(pe cît de nedumerit, Pe atît de atent):* Da, şi?

BALINT: Şi-am constatat că suma pe care Tuţi o plătise pentru consumul de lumină din acest timp, era de douăzeci şi trei de mii şapte sute de lei, adică douăzeci de mh de lei mai mult decît cea mai mare sumă pe care am plătit-o chiar şi în lunile de iarnă, cînd, după cum ştii, se consumă îndoit faţă de lunile de vară, cum e cazul acum... Fireşte, mi-am închipuit că e vorba de o eroare de calcul... Am cercetat la **U.C.B.** Nici uri fel de eroare... Lumina consumată corespunde exact sumei plătite... Mi-am închipuit, atunci, că e vorba de un defect al instalaţiei de o scurgere în pămînt sau altceva, în genul ăsta... Am cerut să se controleze instalaţia. Totul e în perfectă ordine...

CAZIMIR: Prin urmare, lumina s-a consumat în casă.

BALINT: Fără discuţie... Rămînea însă să aflu pentru ce? Ce s-a întîmplat de douăzeci de mii de lei lumină, ca să zic aşa, în lipsa mea? Am întrebat-o pe Tuţi dacă a avut recepţii la care, obişnuit, se aprind toate lămpile; m-am interesat dacă n-au rămas lămpi aprinse prin dependinţe, la radio; dacă aparatele electrice ale gospodăriei au funcţionat normal — aspiratorul de praf, maşina de călcat, ventilatorul, frigiderul, aparatul de prăjit pîine şi-aşa mai departe... Am întrebat-o pe femeia de serviciu, am adus specialişti să facă verificări tehnice ! Nimic! Nimic ! Nimic !... Nici un accident special, nici o întîmplare neobişnuită. Şi totuşi, în lipsa [mea, în casa mea s-a consumat

lumină de douăzeci de mii de lei în plus peste cifrele normale.

CAZIMIR: Te pomeneşti că s-a scumpit tariful, în lipsa ta.

BALINT: Nici pomeneală. Şi de unde în primul moment n-am acordat acestei curiozităţi decît o importanţă gospodărească dc om care na vrea să arunce banii pe fereastră, acum, ceea ce e şi mai interesant, m-am transformat într-un adevărat detectiv particular şi pasionat să descopere cu orice preţ misterul, care din zi în zi devine mai atrăgător şi mai demoralizant.

CAZIMIR: Tuţi e la curent cu cercetările tale?

BALINT: Habar n-are! Le-am început şi le-am continuat singur... Sper, însă, că de azi încolo le vom face împreu nă…

CAZIMIR: Dar o să ne cumpărăm şi cîtc o lulea, ca aia de pe coperta lui Sherlock Holmes.

BALINT; NU rîde, Cazimir! Mai important e faptul că— datorită acestei simple curiozităţi, care la început m-a făcut să sesizez şi să mă ocup de acest lucru — am ajuns, în cîteva zile numai, la cu totul alte descoperiri decît cele pe care le urmăream. Descoperiri şi constatări de o enormă importanţă etică şi socială pot spune şi deopotrivă de grave pentru lumea mea particulară, cum spuneai tu adineauri, cît şi pentru lumea cealaltă, de dincolo de ţarcurile existenţei mele... Căutînd lumina, am început să văd clar în jurul meu. Să mă luminez... Să văd ceea ce nu m-am ostenit niciodată să privesc... Să descopăr lumea în care trăiesc, în adevărata ei lumină. Lumea asta a mea, a ta şi-a tuturora care, ca şi noi, năseîndu-ne în climatul şi sub legile ei, o acceptăm din obicei, din comoditate şi din indolenţă, fără să simţim nevoia de a-i demasca zbîrciturile sub fard, chelia sub peruca cu ondulaţii permanente şi putreziciunea sub parfumurile tari care vor să i înăbuşe miasmele...

CAZIMIR: Cine ţi-a spus că eu am „acceptat" vreodată lumea în care trăiesc?

BALINT: E-adevărat! Tu, datorită unei excepţionale şi rebarbative inteligenţe, ţi-ai creat o poziţie cu totul specială. Nepot de beizadea, în lumea ta nobilă şi putredă, eşti sănătos şi proletar, dar în cealaltă lume — proletară şi sănătoasă — eşti putred şi nobil... Iar admirabila misiţie pe care de-o viaţă întreagă o faci între aceste două lumi, nu va duce la nici un rezultat...

CAZIMIR: în orice caz, sînt un misit fără purşantaj.

BALINT: Mie îmi spui? Eşti un superb voluntar al dezinteresului şi inutilului…

CAZIMIR: Fiind, totuşi, mai mult necesar decît de prisos.

BALINT: Exact! Ca un impostor care practică cu folos medicina şi pe care în loc de recunoştinţă îl aşteaptă puşcăria, fiindcă n-are diploma universitară respectivă. ..

CAZIMIR: Sper că nu eu sînt una din descoperirile etice şi sociale, pe care le-ai făcut cu ocazia cercetărilor tale după lumină?

BALINT: Nu! Pe tine te cunoşteam demult. Pe ceilalţi însă, nu... îi bănuiam, poate, dar îi ignoram.

CAZIMIR: Care ceilalţi?

BALINT: Toţi, toate ! Tot ceea ce, într-un cuvînt, alcătuieşte societatea în mijlocul căreia trăim... Să-ţi dau un exemplu dintr-o sută. în cursul cercetărilor mele am aflat, de la Tuţi chiar, că într-o seară, cîţiva prieteni au venit aci cu un aparat electric sa proiecteze un film dc amatori, făcut cu ocazia unei excursii la moşia unui amic al nostru, film la care, fireşte, în calitate de invitată, participase şi ea, ca interpretă... Am căutat şi am izbutit să văd acest film, pe care l-am cumpărat mituind slugile şi pe care poţi să-1 vezi şi tu, cînd vrei.. .

CAZIMIR: Mă interesează numai ce-ai văzut tu…

BALINT; Adevărul!... Grupul de invitaţi — transformaţi în interpreţi ocazionali ai filmului — reprezintă marea noastră societate contemporană... Cu felul ei de trai, cu preocupările ei, cu „nivelul" pînă la care se ridică în expansiunile ei — native pot spune — de îndată ce scapă de sub teroarea obligaţiilor convenţionale. Ei bine, am fost pur şi simplu dezgustat... în realizarea acestui film de amatori, care trebuia să înregistreze, ca o piesă de album de familie, un moment anume — o petrecere prietenească în mijlocul naturii, între oameni cu pretenţii de cultură şi de educaţie —- nu a fost decît o singură preocupare: porcăria. Reducerea

tuturor sentimentelor omeneşti la unul singur: vulgaritatea. Femeile dansau aproape goale, neputînd să-şi arate altceva decît cărnurile începătoare sau rafistolate. Bărbaţii, beţi morţi, făcînd conversaţie cu mîinile, schimbînd numai ritmul şi deloc melodia. Am fost fericit că Tuţi a dispărut din obiectiv în timpul acestei scene... Am remarcat, totuşi, asiduitatea unui tinerel cu conci la ceafă şi cu şoldurile în buzunarele surtucului, care se găsea în permanenţă în preajma ei, privind-o tot timpul cu nişte ochi indecenţi şi bălosi.

CAZIMIR: Poate că aşa era scenariul...

BALINT: Da! Din nenorocire aşa e scenariul întregii existenţe a lumii noastre... Dar nu asta mă interesează, Cazimir dragă, şi n-am intenţia să fac tocmai eu, şi tocmai acum, rechizitoriul „societăţii" noastre. Problema e prea vastă şi depăşeşte modestele mele preocupări în această privinţă. Pe firul acesta, însă, al cercetărilor mele discrete...

CAZIMIR: Firul, nu e rău zis. Mai ales că e vorba de electricitate. ..

BALINT: De lumină, Cazimir. Fiindcă acest fir a devenit pentru mine simbolic. M-a dus către o lume pe care nu o cunoşteam în detaliu şi în care — deşi animat de alte preocupări — totuşi, trăiesc, către o lume pe care, în sfîrşit, am văzut-o în adevărata ei lumină... Căutînd să aflu ceea ce mă interesa numai pe mine, am descoperit întîmplător lucruri care interesau pe alţii şi care ar trebui să intereseze pe toată lumea... Mame care îşi înşală bărbaţii cu amanţi de vîrsta copiilor; fete care aduc în paturile nupţiale virginităţi cusute cu ibrişim; tineri care devalizează portofelele părinţilor şi casetele cu bijuterii ale mamelor; părinţi care cumpără tăcerea copiilor, ca să-şi ascundă viciile şi perversităţile tardive; trişori de cărţi şi de suflete; femei tinere care îşi întind prestigiul şi numele bărbaţilor pe divanurile caselor de întîlnire, pentru o geantă de crocodil sau o pereche de ciorapi de sticlă; detracaţi şi bandiţi cu urma cătuşelor acoperită sub cureaua ceasurilor de aur; agramaţi cu titluri universitare pe cărţile de vizită şi excroci cu onoarea agresivă, ca o

batistă scoasă din buzunarul de sus al hainei. Toţi, toate, peste tot şi în fiecare clipă, angrenaţi în aceleaşi roţi dinţate şi în permanentă mişcare ale minciunii, depravării şi perfidiei... Am identificat — incidental, ca şi pe ceilalţi, străini de mine — oameni care au intrat în casa mea, prieteni care mi-au strîns mîna şi mi-au împărţit masa, dar care nu s-au sfiit să încerce să-mi distrugă modesta mea fericire şi să spurce — pentru o ticăloşie ori un capriciu — prietenia ce le-am acordat-o. De îndată ce uşa casei acesteia s-a închis în urma mea, au început telefoanele, invitaţiile, florile şi, pînă la urmă, propunerile clare. Nu ştiu dacă nu e o mare naivitate ceea ce îţi spun, însă cred că Tuţi a rezistat... în orice caz, pînă în prezent, cu toate aparenţele contrarii, n-am nici o dovadă concretă a infidelităţii ei. Dar, dacă aceasta există, o voi avea... Te asigur că o voi avea... Am încredere în firul pe care destinul mi l-a întins înainte *(Se aude o sonerie la intrare.)* Mi se pare c-au început să vină invitaţii!... E cazul să-mi iau în serios rolul de fată în casă... şi să amînăm discuţia. *(Iese în vestibul. Cazimir reia lectura ziarului. Măria, îmbrăcată în ţinută de stradă, comică, fără exageraţie, intră cu un Pachet de flori. Se observă că e şi un pic băută. Balint o urmează.)* Intră Mărio...

MĂRIA *(se opune, exagerat de politicoasă):* Pardon!... După dumneavoastră. Că, acuma, dacă am băut un pahar de vin mai mult, de supărare, să n-o luăm chiar aşa... întîi să intre stăpînii şi pe urmă personalul de serviciu.

BALINT *(intrînd, totuşi):* Am auzit că nu mai eşti în serviciu la noi...

MĂRIA: Dacă coniţa m-a dat afară, nu există să mă rog eu de cineva... Tocmai c-am venit să-mi iau lucrurile, că sînt cu birja... Să trăiţi, domnu Cazimir. Nici nu vă vedeam de jurnal.

CAZIMIR: Bună ziua, Mery! Şi eu care credeam că ai venit îndărăt şi i-ai adus flori coniţii ca să vă împăcaţi!...

MĂRIA: Nooo! Nu c-am băut un pahar de vin mai mult, dau eu nu mă împac, în viaţa mea... Eu, de la stăpîn, am plecat totdeauna eu, de benevolă. Nu m-a

dat nimeni afară. Dar şi cînd am plecat, dusă am fost... Chiar şi de la domnu general unde am fost înainte de-aici şi care zicea că, dacă mă port mai transfigurat cu dumnealui, mă cere în căsătorie! Dar n-am făcut eu în toată viaţa mea atîţia cartofi prăjiţi, cîţi de-âştia m-a cerut pe mine în căsătorie, cînd rămîne văduvi şi nu iese seara din casă că plouă...

BALINT; Dar cu florile astea ce e?

MAKIA: Sînt pentru coniţa. M-am întîlnit la poartă cu comisionarul care le-a adus şi le-am luat eu, că tot veneam încoace. *(Le pune, pe birou.)* Aveţi să-mi daţi un pol pe care i l-am dat de atenţie, că'atîta da şi coniţa la ceilalţi, care ne-a adus mereu în lipsa dumneavoastră.

BALINT *(îi dă un pol):* Uite, Mărio, şi mulţumesc!

MĂRIA: NU le puneţi în apă?

BALINT: NU! O sa şi le pună doamna singură...

MĂRIA: Are şi-o scrisoare, agăţată de ţiplă.

BALINT: Am văzut.

MĂRIA: Şi n-o citiţi?

BALINT: Cum o s-o citesc, dacă nu mi-e adresată mic?

MAKIA; Păi coniţa nu e a dumneavoastră?

BALINT: Da, dar florile sînt ale dînsei...

MĂRIA: NU c-am băut un pahar de vin mai mult, dar eu, în locul dumneavoastră, n-aş mai avea atîta încredere. Florile astea trimise prin comisionari, totdeauna e cu eîntec...

BALINT *(cu un surîs):* Pe mine mă interesează numai parfumul lor, nu şi cîntecul...

MĂRIA: Tot ce se poate. Dar nu totdeauna florile miroase bine... Şi, uite, nu c-am băut un pahar de vin mat mult, dar eu am ţinut într-un mod foarte transfigurat la dumneavoastră.

BALINT: Şi eu la dumneata, Mărio, şi-mi pare foarte rău c-ai plecat dc la noi.

MĂRIA: Păi din cauza dumneavoastră m-a dat afară coniţa.

BALINT: Din cauza mea? De ce?

MĂRIA: Daaa! Zice că eu v-aş fi spus ce-a făcut dumneaei în lipsa dumneavoastră şi. din cauza asta, cum aţi venit din străinătate, aţi luat-o la zor. Că — ce musafiri a avut, că unde a fost, cu cine-a fost, cît a stat, cine-a mai venit pe aici, cam pe la ce ore, cum îi cheamă pe-ăia?... Ori, dumneavoastră ştiţi bine că, atunci cînd m-aţi întrebat, eu nu v-am spus nimic... Decît ca becul de la mine din odaie n-a ars niciodată toată noaptea, fiindcă eu, cînd am cîte-o vizită, îl primesc pe-ntuncric. Şi de ce să mă amestec eu în transfiguraţia stăpînelor? Ca să ajung pe urmă martoră la tribunal, cum am păţit cu domnul arhitect, care după ce m-a îmbătat şi m-a pus să spun tot despre coniţa, s-a-mpăcat cu dumneaei pe culoar şi pe mine m-a dat afară din serviciu, că umblu cu vorbe prin tribunal.

BALINT *(vrînd să precizeze situaţia, în ochii lui Cazimir):* Bine, dar eu nu te-am întrebat pe dumneata niciodată nimic despre doamna! Te-am întrebat numai dacă, cîn lipsa mea, aţi consumat cumva lumină mai multă ca de obicei.

MĂRIA: Da, dar coniţa zice că m-aţi întrebat şi că eu v-am spus.

BALINT *(jenat de întrebare, însă nepuiîndu-se stăpini de a o pune):* Ce să-mi spui?

MĂRIA: Acuma, dacă nu mai sînt tn serviciu şi sînt particulară, nu că vreau să mă răzbun pe dumneaei, fiindcă am băut un pahar de vin mai mult, dar pot să vă spun că toată ziua coniţa vorbea la telefon, iar cînd intram eu schimba vorba. Nu ştia că ascult la uşă şi transfigurez chestia imediat... că nu sînt nici cu proastă. Pe urmă primea flori, de parcă în fiecare zi era ziua dumneaei... Şi seara pleca. Ori la teatru, ori la cinematograf, ori mai ştiu eu pe unde şi totdeauna o aducea cîte o parte bărbătească acasă...

CAZIMIR: Totdeauna era aceeaşi persoană?

MĂRIA: Nuuu! Era diferiţi!... Şi pe urmă, la vreo zece zile după ce-aţi plecat, n-a venit toată noaptea acasă. Cînd s-a-ntors, eu începusem să mătur aici, în birou, devreme de tot, că mă duruse măseaua la nerv şi n-am putut să dorm toată noaptea... Cînd a dat cu ochii dc mine, a-ngheţat, că nu se aştepta să fiu sculată cu noaptea în cap. „Am fost la un bal, zice, şi sînt moartă de oboseală". Dar era îmbrăcată cu bluză, cu fustă şi cu bascul în cap, ca studentele.

Aşa ca, fusese dumneaei la bal, cum fusesem eu în noaptea aia la denie...

BALINT: Da, da, îmi amintesc! Mi-a povestit doamna... Fusese la un bal mascat şi era îmbrăcată în studentă...

MĂRIA: Dar în celelalte rînduri, cînd n-a venit noaptea acasă, tot la bal mascat a fost? Că a avut ghinion de am făcut apces la nerv şi n-am dormit zece nopţi în şir, pînă dimineaţa.

BALINT: Ştiu, ştiu... în serile acelea a dormit la prietene, la rudele mele...

MĂRIA: Mă rog! Asta vă priveşte pe dumneavoastră şi pe dumneaei, unde-a dormit... Dar atuncea — nu c-am băut un pahar de vin mai mult, dar mă-ntreb şi eu ca orice femeie transfigurată — portiţa din fundul grădinii de ce-a făcut-o?

BALINT: A! Va să zică, s-a făcut o portiţă în fundul grădinii?

MĂRIA: Da! S-a făcut la secret. Că eu n-am văzut cînd s-a lucrat la ea. E în dreptul magaziei, unde s-au ţinut materialele pentru casă. Şi dă, a ciorilor, taman pe ulicioara de lîngă maidanul din spatele clădirii noastre. La parcare... Aşa că nu mai e nevoie să vii acasă pe poarta din faţă... Şi, pe-acolo, nu se aud nici maşinile cînd vin şi nu trece nici ţipenie de om care ar putea să te vadă... Şi nici de la fereastra mea nu se vede nimic.

BALINT *(lui Cazimir):* Mi se pare că ţi-am spus eu şi ţie, demult aveam intenţia să fac o intrare şi prin fundul grădinii. E mai aproape de staţia de tramvai...

CAZIMIR: Da, sigur... Mult mai aproape!

BALINT: Bine, Mărio! îţi mulţumesc pentru toate veştile bune pe care mi le-ai dat şi pe care, dealtminteri, le ştiam şi de la doamna...

MĂRIA: Mă rog! Fiecare cu transfiguraţia lui... Eu aş vrea să-mi iau bagajele şi să dau în primire că, uite, mă luai cu vorba, şi nu ca sînt la un pahar de vin mai mult, dar sînt cu birja şi taxează calul la poartă.

BALINT: Dacă eşti dumneata bună, te-aş ruga sa vii mîine să-ţi iei bagajele. Astăzi, după cum ştii, avem musafiri şi e greu să dai în primire... Uite două sute de Iei pentru birjă şi vino mîine de dimineaţă.

MĂRIA: Atunci rămîneţi sănătoşi şi mă scuzaţi de transfiguraţie, că am băut şi eu un pahar de vin mai mult, la independenţă, pînă mi-oi găsi alt serviciu. Sărut-mîna!

BALINT *(a cărui stare şi fizionomie sînt uşor de înţeles):* Cu bine, Mărio... *(Măria iese. în timp ce Cazimir aprinde o ţigara, Balint desface încet cartea de vizită prinsă de buchetul de flori şi citeşte tare.)* „întors în Bucureşti de cîteva ceasuri, primul meu gînd e la cea mai frumoasă plantă dintre toate florile lumii." *(Pune cartea de vizită la loc în plic, îl agaţă acolo unde fusese prins, apoi, dărîmat în el însuşi, se uită fix ta Cazimir.)* Cazimir!

CAZIMIR: Te rog să nu-mi pui nici un fel de întrebare!...

BALINT: Una singură numai. E clar?

CAZIMIR: Da! Pentru tine e foarte clar!...

BALINT: De ce numai pentru mine?

CAZIMIR: Ai spus că-mi pui numai o singură întrebare.

BALINT: Dar o propunere pot să-ţi fac?

CAZIMIR: Oricare...

BALINT: Haide să vedem portiţa din fundul grădinii.

CAZIMIR *(se ridică):* Eu credeam că vrei să-mi propui să luăm dejunul împreună la restaurant... Şi te-aş fi refuzat.

BALINT: Sînt mai tare decît îţi închipui.

CAZIMIR: Şi mai curios decît e necesar...

(Ies amîndoi. Imediat după ieşirea celor doi, intră Tuţi, aferată, cu castronul cu maioneză în mîna şi urmată de Anibal cu untdelemnul şi Heruvim cu lingura.)

TUŢI: Ia s-o gustaţi şi pe-asta şi să vedem ce mai aveţi de zis. *(Observă că Balint şi Cazimir lipsesc.)* Dar unde-or fi „băieţii"?

ANIBAL: Trebuie să fie sus...

TUŢI *(spre scara care duce sus):* U-uu! Acolo sînteţi? Dan! Coane Cazimir! Veniţi repede jos că mi se taie.

HERUVIM *(ca şi ea, adresîndu-se etajului):* Ni se taie...

ANIBAL *(acelaşi joc):* Maioneza!...

TUŢI: AU ieşit probabil în grădina! Nu e nimic. 0 s-o guste la masă... pe răspunderea lor. *(Gustă din maioneză cu degetul.)* Asta de-a dona a ieşit o *folie...* Un pic

cam acră, dar merge la băutură... Am spus eu să stoarcem numai opt lămîi, că e suficient...

ANIBAL *(gustă*tot cu degetul):* Numi! Nu e acră. Are prea multe ouă în ea. Parca e găina, nu maioneză!...

HERUVIM *(acelaşi joc):* Aiurea! **N**-are destul untdelemn...

TUȚI: Mă rog! Ce are, ce n-are, asta e!... Şi cui nu-i place, de-aia nu mai pot! *(Se uită la ceasul de la mină.)* Unu ! Trebuie să-nceapă sa vină ponții...

(Se aude soneria de la intrare.)

ANIBAL*. Zis şi făcut, sau soneria cu urechi de om, aude şi răspunde...

TUȚI *(lăsînd castronul):* Duceți marfa la bufet. *(Se duce să deschidă.)*

(Cei doi ies în sufragerie. Din vestibul se aud îngrămădite una peste alta replicile de întîlnire ale tui Tuți cu Carmen şi Dora, altemînd cu replicile lui Heruvim şi Anibal din sufragerie. Pînă la indicația de intrare în scenă a persoanelor respective, scena rămine goală. Nota bene: Cînd a prins la loc cartea de vizită pe pachetul cu flori, Balint l-a pus mai deoparte pe birou, astfel ca să nu sară în ochi de la prima apro' piere de acesta.)

TUȚI: Hai, tu, ce-ați întîrziat atîta?

CARMEN: Tramvaiul, tu!...

DORA: Eu am spus să luăm o maşină, tovărăşie. Dar ce, poţi să te înțelegi cu meschina asta?

ANIBAL: Ți-o torn în cap, să ştii! Daca o mănînci tu toată, nu mai rămîne nimic la musafiri.

CARMEN: Ce-o crezi? Tu nu ştii cum e Dora?

ANIBAL: Găină, domnule, ascultă-mă pe mine. Asta nu e maioneză!... Unde-ai pus lingura?

DORA: Unde ne dezbrăcăm, tu?

HERUVIM: în castron!...

TUȚI: Vai, dar pempante sînteți!

HERUVIM: Aşa măsline murate, n-am mai văzut dinainte de război...

TUȚI: NU aicea, tu! Vă aranjați la mine în odaie, sus.

ANIBAL: JOS mîna de pe ele, că nu mai rămîne nimic pentru ceilalți.

HERUVIM: Grozave aperitive. Măsline, salam, sardele.

TUȚI: Aveți acolo tot ce vă trebuie, să va faceți frumoase. *(Intră cu fetele.)* Perie, pieptene, pudră.

HERUVIM: Şi slănină de porc!... Ca-n vremurile normale.

DORA: Ce? Noi sîntem primele?

CARMEN: Ți-am spus eu că nu e nevoie să ne grăbim şi sa mai dăm bani Ia tramvai degeaba?

ANIBAL: AU sosit fetele...

HERUVIM: Stai să mă şterg de maioneză... *(Intră amândoi repede.)* Sărut mînuşițele! *(Se repede galant la Carmen, căreia îi săruta mîinile.)*

ANIBAT: Şi eu la fel. *(Acelaşi joc cu Dora.)*

DORA *(începe să rîdă):* Dar ce e cu voi?

CARMEN *(acelaşi joc):* Vai, ce caraghioşi sînteți!...

ANIBAL *(lui Heruvim):* Ia vezi, domnule, de ce se leagă de tine?

HERUVIM *(privinău-şi şorțul):* Aaa! Lenjeria!...

TUȚI: Fără ei, săracii, nu ştiu ce mă făceam cu masa de azi. Mi-a fugit bucătăreasa, tocmai astăzi de dimineață, şi i-am angajat jupînese...

DORA: Măria? De ce, tu?

TUȚI: Am dat-o afara... Vă spun eu de ce. Chestie la ordinea serii.

CARMEN

HERUVIM P a l:ru odată): Sssttt! *(Duc degetele la gură.)*

ANIBAL

TUȚI: NU e nimeni aici s-audă.

ANIBAL: Prudența e mama înțelepciunii!

HERUVIM: Bunica înțelepciunii, că s-a învechit zicătoarea.

TUȚI: TU vorbeşti, care adineauri...

DORA *(lui Tuți):* Ştii că ți-am adus un prezent, din partea mea şi-a ei.

CARMEN: Dacă ghiceşti ce e, fac cinste cu un *cofe glace* la „Nestor"...

DORA: Ți-aduci aminte cînd contribuiam toate trei pentru o înghețată?

TUȚI *(desfăcînd pachetul).'* Ah, ce bună era!... Fiindcă înghețata nu e bună, decît atunci cînd nu poți s-o mănînci. Pe urmă face colită. De-aia noi n-avem la dejun.

CARMEN: Țineți minte?... Acum patru ani la Galați, pe vremea asta, eram în frigurile bacalaureatului...

HERUVIM: Ce friguri? în călduri!...

DORA: Ce tineri şi ce fericiți eram atunci!...

ANIBAL: Cred că a fost prima şi ultima noastră tinerețe... *(Grav.)* Acum sîntem oameni în toată firea... Avem răspunderea unei generații, pe umerii noştri...

TUȚI *(a desfăcut pachețelul şi a scos o statuetă de metal, care reprezintă un centaur):* Vaai! Un centaur!

DORA: Mai ții minte cum ne mințeai?...

CARMEN: Şi ne spuneai că iubitul tău are corp de centaur?

TUȚI: Şi voi, ca nişte proaste, mă credeați. *(Priveşte statueta şi o sărută.)* Nici nu ştiți ce plăcere mi-ați făcut. *(Către Anibal şi Heruvim.)* Gata! Scoateți-vă şorțurile. Am terminat cu gospodăria...

DORA: Dacă ai nevoie de ceva, sîntem la dispoziție.

CARMEN: Oficiem noi.

ANIBAL: Să vă dăm odăjdiile, atunci!

(îşi scot şorțurile şi le dau fetelor. Anibal, Dorei şi Heruvim lui Carmen, fiecare ajutîndu-le să-şi încheie sortul la spate.)

TUȚI: NU mai e nevoie de nimic. Să ne uităm un pic la friptură, dacă vreți, şi să aruncăm o privire generală asupra ansamblului...

DORA: Haidem, atunci...

ANIBAL *(poftindu-le, spre sufragerie, cu un gest):* După dumneavoastră!

HERUVIM: *Apres vous le deluget*

(Ies toți patru, în frunte cu Tuți. Balint intră împreună cit Cazimir. E foarte preocupat. Cu tot calmul lui obişnuit, Cazimir, la rîndul Ini, trădează o oarecare nedumerire.)

BALINT: £! Ce zici de-asta!

CAZIMIR: Totul e foarte limpede şi misterul s-a lămurit. Datorită firului pe care l-ai descoperit, înseamnă că cineva fură energie electrică de la tine...

BALINT: Da! Dar cum?

CAZIMIR: Ai răbdare pînă la noapte, cînd vom porni amîndoi pe fir şi vom ajunge pînă acolo unde e tras.

BALINT; Dar cu cîtă abilitate e făcută instalația. Şi perfect camuflată... A fost o simplă întîmplare că l-am descoperit.

CAZIMIR: Marile descoperiri se produc mai totdeauna din întîmplare.

BALINT: Şi crezi că între portița din fund şi firul ăsta clandestin e vreo legătură?

CAZIMIR: în materie de fire, orice legătură e posibilă!

BALINT: Da, dar firul e un furt ordinar de lumină, pe cînd portița are toate aparențele unei măsuri de prevedere, luată de Tuți...

CAZIMIR: Dar dacă Tuți nici nu ştie de existența portiței?

BALINT: Cum rămîne atunci cu ce-a spus Măria?

CAZIMIR: La un pahar de vin mai mult, nu uita...

BALINT: Abia aştept să se-ntunece, ca să se facă odată lumină... Cred că diseară, la zece, e bine aleasă ora ca să pornim pe fir, fără să atragem atenția cuiva...

CAZIMIR: EU zic douăsprezece. E ora oficială a misterelor... Şi poate ne iese şi-un roman foileton din afacerea asta: *Firul care descurcă ițele/*

TUȚI *(intră cu Dora, Carmen, Anibal şi Heruvim. După ce Balint- şi Cazimir dau bună ziua fetelor):* Dar unde-ați fost, şefilor, pînă acum?

BALINT: Ne-am plimbat un pic prin grădină, să ne facem poftă de mîncare. *(îşi reia pe cît poate aerul vesel şi senin cu care a intrat în scenă, la început.)*

CAZIMIR *(se scutură):* Eu nu!... Astăzi țin post negru.

BALINT: NU e nimic. Mănînc eu şi partea lui!...

CAZIMIR *(făcîndu-i cu ochiul):* N-o să mai poți mînca nimic diseară la banchet...

TUȚI: Ce banchet?

BALINT: A, da! Am uitat să-ți spun... Avem o masă colegială pentru ieşirea la pensie a decanului nostru...

TUȚI: Şi stai mult?

BALINT: Ştiu eu? Pînă la unu, la două. Depinde cît ne plictisim de repede...

TUȚI: Perfect. Am să mă culc de la şapte, ca să fiu trează cînd vii tu... *(Se aude soneria de la intrare.)* Heruvim ! Du-te de deschide. A mai sosit un primaverist...

(Heruvim se duce să deschidă.)

JUNONA (din vestibul): *Bonjour,* Ieruvim!... Heruvim^ pardon! Totdeauna îți greşesc numele, cînd te văd prima dată.

TUȚI: A sosit Ju cu bărbatu-său... *(Iese înaintea ei.)*

(Junona intră, condusă de Tuți și de Heruvim, care îi duce cățelul în brațe.)

JUNONA: *Bonjour* la toată lumea... *(Se sărută- cu fetele, apoi dă mîna tui Balint.)* Bine-ai venit din străinătate, fericitule!... *(Dă mîna lui Cazimir.)*

CAZIMIR: Omagiile mele, scumpă doamnă!...

JUNONA: Ce faci, Amilcar? *(Dă o mîna fără importanță lui Anibal.)*

ANIBAL: Hasdrubal, pardon!...

TUȚI: Dar bărbatu-tău unde e?

JUNONA: Ce, tu nu știi? Ieri s-a pronunțat.

TUȚI: Că nu poate sa vie?

JUNONA: NU 3 Divorțul!... în locul lui însă, v-am adus pe Pipsy, la masă!

DORA: Și de ce ai divorțat, tu?

JUNONA: Mă iubea prea mult, *ma chere,* și mă plictisea... Pe urmă stă și cam prost cu finanțele! Cred că ultima afacere pe care a făcut-o, poate să-i aducă patru-cinci ani de pușcărie... Că era și recidivist în afaceri! Acum, însă, e vorba să-mi refac viața.

CARMEN: Te măriți, din nou?

JUNONA: Ezit, tu!... Din cauza evenimentelor. Am o mulțime de partide, dar cu români nu mă mai mărit. Sînt prea șoviniști la nevastă... Acuma am un baron de la misiunea germană... pe fir. Poți însă să te măriți cu un ofițer german?... Afară de soldă, de unde știu ce are sau ce n-are în marele Reich?

TUȚI: Ca să vezi, cîte neplăceri îți creează războiul mondial.

JUNONA: Știți că intrăm și noi... Mi-a spus baronul meu. Aseară 'nici n-a putut să vie la masă la mine decît pe la cinci dimineața, că lucrează cu Statul nostru Major, la mobilizare...

(Anibal schimbă o privire rapidă cu Heruvim și Tuți.)

HERUVIM *(pe un ton pe care nu l-a întrebuințat pînă acuma):* Și cam cînd crede el c-o să fie mobilizarea?

JUNONA: în orice caz, foarte curînd... Știți că dacă începe războiul plec și eu pe front...

ANIBAL: CU baronul?

JUNONA: Nu! Eu lupt aici, în București. Mi-am și făcut uniformă de soră de caritate...

DORA: La ce spital faci practică?

JUNONA: EU? La nici unul,.. O să lucrez ca mobilizată la C.F.R. Adică să primesc la gară ofițerii care vin în permisie.

(Se aude soneria. Heruvim se duce să deschidă, fără să mai aștepte vreo invitație. Din vestibul se aude: Sărut-mîna! Sărut-mina ! ...

COSÎMBĂCEASCA *(intră urmată de Heruvim);* Mi-ați pus lingurile de gît?... *(O sărută pe Tuți.) Bonjour,* Panait... *(Apoi, pe rînd, celorlalte fete')* Bună ziua, Gheocalescu, *bonjour,* Popescu, bună ziua. Marian... *(Lui Balint.) Am* onoarea, colega... Ajungînd la Cazimir.)

CAZIMIR *(prezentîndu-se):* Cazimir.

COSÎMBĂCEASCA *(îi dă mîna);* Cazimir? Rudă cu doctorul din Roșiori? A> nu! Pardon, ăla e Coviltir... *(Lui Tuți.)* Dar ai dragă o fată în casă!... Și răgușită și obraznică; trebuie să fie și bețivă.

BALINT: Ia spune-mi, cum te'simți în București, domnișoară Cosîmbăcescu ?

COSÎMBĂCEASCA: Prost, colega! Orașul ăsta e prea mare pentru mine. Prea hurdubae. Nici nu te mai vezi de ceilalți... Dacă nu-mi lăsa, biată soru-mea, căsuța asta de pe Suspinului, nu m-aș fi mutat niciodată din provincie. Acolo erai cineva, domnule ! Te cunoștea lumea la cofetărie, plasatorii la cinematograf, birjarii din stație, vardiștii din post... Aici ești un fel de zero absolut.

BALINT: Totuși, Capitala oferă...

COSÎMBĂCEASCA: Ce oferă? Febră tifoidă, zgomot, praf, mizerie... Cît despre elevi, ce să mai vorbim? Școlile parc-ar fi stadioane de fotbal, nu focare de cultură... *(Către fete.)* Cît ați fost voi de slabe ca eleve, să știți că, pe lîngă tinichelele astea de-acum, ați fost o generație de aur marcat.

(Soneria. Heruvim se duce să deschidă. Același joc cu replicile, în vestibul.)

HERUVIM: Să trăiești, domnule Gramăjoiu!

GRAMĂJOIU *(din vestibul):* încet, încet, neică, să nu le răstorni... *(Intra încărcai de nişte pachete cilindrice şi lungi.)* Sărut mîinile la cucoane şi mă iertaţi de întîrziere... *(Depune pachetele pe-o canapea. în acelaşi timp, şoferul aduce altele.)*

TUŢI: Bine-ai venit, coane Mitică *(îi dă mîna veselă.)* Cunoşti pe toată lumea?

GRAMĂJOIU: Cum nu, cum nu! De la banchetul de anul trecut...

TUŢI: Domnişoara Cosîmbăcescu vine pentru prima oară la banchetul „Primaverei". îmi dai voie să te prezint...

GRAMĂJOIU: Vai de mine! Ne cunoaştem de la nunta matale... Sărut mîna! *(îi sărută mîna.)*

TUŢI: Dar ce-ai adus în pachetele alea?

GRAMĂJOIU: Am adus cîte-o mică atenţie pentru toţi membrii societăţii. Cincisprezece bucăţi.

TUŢI: Ia să vedem, ce e acolo?

GRAMĂJOIU: Tocmai în legătură cu astea *(gest spre pachet)* am fost la fabrica mea din Timişoara.

TUŢI *(scoate dintr-o cutie o mască de gaze. De asemenea şi fetele):* Ce e asta?

GRAMĂJOIU: Măşti de gaze. Fabricaţia mea...

BALINT: Acuma te ocupi cu fabricatul măştilor de gaze?

GRAMĂJOIU: Te cred! Cînd bate războiul la uşă, n-o să fabric rachete de tenis... Că e gata; în două-trei săptămîni,

BALINT: Eu cred, totuşi, că nu intram în război... Sper că cei care conduc astăzi destinele ţării, nu vor face şi această ultimă nebunie.

ANIBAL: Şi totuşi au s-o facă... De-aceea trebuie ca fiecare dintre noi să-şi ia din timp măsurile pe care...

BALINT: Mai aşteptăm pe cineva; sau mergem la masă?

TUŢI: Nu mai aşteptăm pe nimeni. Cine-o mai veni, să poftească! îi e foame lui conu Mitică...

GRAMĂJOIU: Just!

TUŢI: Un moment, să pregătim deschiderea uşilor. „Primavera", după mine!

(Ies toţi, afară de Grămăjciu, Cazimir şi Balint.)

BALINT: Pe mine mă iertaţi un moment, să-mi iau ceva de sus. *(Iese.)*

GRAMĂJOIU: în şase luni de zile, de cînd am preluat fabrica asta de măşti, am muncit de m-am epuizat complet.

CAZIMIR: Şi totuşi arăţi perfect...

GRAMĂJOIU: Bine, la corp am mai cîştigat vreo şapte-opt kile!... Că de cînd lucrez pe picior, nu mai fac un pas pe jos. Numai şi numai cu maşina... *(Din sufragerie începe să se audă Gaudeamus, cîntat în cor de „Primavera".)* Ori ce e asta dc-o cîntă? Parcă o ştiu!

CAZIMIR: *Gaudeamus.* Cîntecul tinereţii eterne...

(Tuţi intră în ccrtcgiu cu tcată „I rimavera". Apei îşi pun măştile de gaz, ccntinuînd să cinte. Cintecul scade, încetinit sub măşti.)

GRAMĂJOIU: Ca să vezi, ce marfă! Nici nu se mai aude din ele... *(„Primavera" ia de braţ pe Cazimir. Tuţi îl ia pe Gramăjoiu şi pornesc cu toţi spre sufragerie. Balint apare în capul scării, tocmai în clipa în care Gramăjoiu se opreşte la uşa sufrageriei şi spune lui Tuţi, cu care e de braţ.)* Şi nici măcar nu mi-ai zis mersi pentru flori... *(Apoi intră în sufragerie.)*

BALINT *(consternat, dezgustat, imobil):* Gramăjoiu!...

în aceeaşi zi, către miezul nopţii. Interiorul unei magazii părăsite, pe maidanul vecin cu fundul grădinii vilei lui Balint. Interiorul acestei magazii — care şi-a păstrat aspectul iniţial, scînduri şi bîrne — este împărţit în două. Trei părţi din suprafaţă constituie încăperea principală, holul cum s-ar zice. Cealaltă parte e un fel de căinară-spălător. Prima încăpere e aranjată cu destul gust, din mobile disparate şi distonante, avînd totuşi aerul unei garsoniere originale. Un divan acoperit cu un covor mare, pornit de deasupra, din peretele de scînduri. O măsuţă lingă acesta. O altă masă, lungă şi îngusta, ca cele pentru călcat hainele, acoperită cu un brocard. încă o masă-birou cu telefon şi cele necesare pentru scris. Fotolii şi scaune. Un dulap obişnuit, cu oglindă la una din cele două uşi. Pe tcate mesele, lămpi cu picior de genuri diferite. O lampă de plafon cu braţe. Pe jos, rogojini întinse ca o mochetă. Un bar-bufet de lemn etc. etc. într-un cuvînt, tot ceea ce trebuie unei garsoniere bine utilate şi cu destinaţie precisă. Cea de-a doua încăpere, despărţită printr-tm perete de scînduri de încăperea principală, are, de asemenea, o rogojină pe jos, o masă cu maşină de spirt sau de gaz, nişte rafturi în perete cu recuzita necesară şi sumară a unei bucătării de garsonieră (ceşti, pahare, farfurioare etc. etc). Aici se mai află un lavoar de tablă cu lighean, ibric şi găleată la fel, precum şi două scaune de lemn. Această încăpere comunică printr-o uşă foarte îngustă cu cea dintîi. Ferestrele (două sau una chiar) sînt acoperite cu obloane opace de scînduri. Flori — trandafiri sau crini — într-un singur vas. Pe pereţii de scînduri, diverse tablouri ale căror subiecte distonează cu scopul unei garsoniere şi apar, prin consecinţă, comice: „Tăierea capului

jr J.J Constantin Brîncoveanu", „Căderea redutei Griviţa nr. 1" şi, eventual îi' altele *ejusdem farinae.* La ridicarea cortinei, scena este în întuneric complet. ' După cîteva clipe se aud de-afarâ, în dreptul uşii de intrare, vocile lui Balint şi Cazimir.

CAZIMIR: Ai adus paspartuul?

BALINT: Da!... Eşti sigur că firul nu merge [decît pînă aici?

CAZIMIR: Precis. Cît te-ai dus tu pînă acasă să cauţi paspartuul, eu am identificat punctul de pătrundere al firului în magazie. E aici jos lîngă uşă...

BALINT: Aprinde un pic lanterna. *(începe să lucreze la broască.)* Paspartuul ăsta mi-a rămas cadou de la un hoţ care m-a vizitat acum zece ani şi l-a uitat pe biroul meu... Ca să vezi, toate poliţele se plătesc într-o zi...

CAZIMIR: Merge?

BALINT: Gata!... *(Broasca clămpăne şi la lumina lanternei camuflate pe care o ţine Cazimir^ cei doi pătrund în magazie. Se opresc lîngă uşă.)* Stai să închidem uşa bine... cu camuflajul ăsta. *(Ceea ce şi face> încuind uşa la loc cit paspartuul.)*

CAZIMIR *(luminînd cu lanterna):* Dacă e fir, trebuie să fie şi lumină... *(Descoperă comutatorul lîngă uşă. Balint aprinde plafoniera. Cîteva clipe — nemişcaţi — cei doi privesc în jurul lor nedumeriţi.)* Ce-o fi asta?

BALINT: E foarte clar, tu nu vezi? E o locuinţă...

CAZIMIR: Care are aerul că nu e locuită...

BALINT: Decît în anume ore speciale!... E o garsonieră, cum se zice în termeni moderni, Cazimir dragă. Şi sper că nu mai ai nici un fel de îndoială asupra proprietarului ei...

CAZIMIR: Tuti?

BALINT *(care începe să se plimbe prin încăpere):* Dealtminteri, uite şi o dovadă în plus, deşi nu mai era nevoie de nici una. Vasul acesta de flori i l-am oferit eu de ziua ei în primul nostru an de căsnicie... Şi ce „dezolată" era că s-a spart!... Şi fotoliul ăsta! Face parte din mobilele mele de burlac,- pe care le-am urcat în pod după ce ne-am făcut casa... Şi lampa asta...

E fosta mea lampă de birou! în sfîrşit, misterul s-a clarificat. Vorba ta, firul ne-a dus la lumină...

CAZIMIR *(neavîndîncotro, trebuie să recunoască):* Şi, practică fata, altminteri. Nu s-a instalat prea departe de casă...

BALINT: Datorită portiţei din fundul grădinii, sînt numai doi paşi de-acasă de Ia noi şi pînă aici... Plus că — venind din oraş pe drumul ăsta, pustiu aproape — discreţia vizitatorilor este asigurată. Loc viran... magazie părăsită... marginea Capitalei!

CAZIMIR: Dar, în fond, ce hram ţine magazia asta aci?

BALINT: Dragă, anul trecut cînd s-a parcelat parcul, inginerul care ne-a vîndut parcelele şi ne-a construit vilele avea aci un fel de depozit de materiale şi un birou al şantierului... Din cauza evenimentelor, însă, n-au mai fost amatori şi pentru celelalte parcele, lucrările s-au întrerupt şi magazia asta a rămas — cum era şi firesc — o simplă baracă părăsită... Nu însă şi pentru ochiul ager al lui Tuţi, care — după cum vezi — a ştiut să-i dea o întrebuinţare cît mai utilă şi agreabilă...

CAZIMIR: Da! E cam tot ce trebuie aici: birou... bar cu asortimentul complet... *(îl deschide şi se vede „asortimentul" de băuturi din interior),* intrare separată...

BALINT: Şi în şifonierul ăsta trebuie să fie halate de interior şi pijamale. Cu alte cuvinte, costumele de epocă... Pijamaua?... Asta e armura cruciaţilor din secolul nostru...

CAZIMIR: Dar uşa aia unde-o fi ducînd?

BALINT: Să vedem! *(Deschid uşa către baia care se află în întuneric. Pătrund cu lanterna, plus lumina care trece din prima încăpere, descopăr comutatorul şi aprind.)* Ăhă!... Aicea sînt „dependinţele". Bucătăria, baia... Tot confortul, mă rog! Rustic, dar complet...

(Revin în prima încăpere, lăsînd lumina aprinsă.)

CAZIMIR: NU înţeleg însă, de ce i-or fi trebuind atîtea mese? Şi fiecare cu lampa ei?...

BALINT: Probabil, din cînd în cînd, face şi joc de cărţi...

CAZIMIR: N-O oprea nimeni să organizeze partidele de cărţi acasă...

BALINT: Da, dar savoarea clandestinului e neegalabilă.

CAZIMIR: De acord, dar astea nu sînt mese de cărţi.

BALINT: Ştiu eu? Nu m-aş mira să se organizeze şi petreceri aici... Un chef într-o fostă magazie cu rogojini pe jos şi cu „Tăierea capului lui Constantin Brîncoveanu" pe pereţi, nu poate să fie decît o atracţie în plus. Una din acele „originalităţi" cu care se laudă şi se desfată snobii societăţii noastre. Ceva în genul filmului de la conacul prietenului meu^ în care cea mai mare parte din scene se petreceau în grajd şi în patulul vitelor... *(PlimUndu-se.)* Şi, vezi tu, dragul meu, acum încep să se clarifice toate.

CAZIMIR: Ca la capătul fiecărui fir de lumină...

BALINT: Bagă de seamă! Ăsta e al doilea fir. La capătul celui dintîi am descoperit lumea celorlalţi, la capătul acestuia o descopăr pe a mea... Ceea ce dovedeşte că ai avut dreptate cînd îmi spuneai că trăiesc în afară de realităţi.

CAZIMIR: CU O simplă rectificare. Ceea ce se întîmplă aici, nu este decît o consecinţă, o concluzie, o continuare a primei realităţi de care vorbeşti... Deci, n-ai descoperit două lucruri diferite, ci unul în continuare, pe o derivaţie de fir...

BALINT: Nu văd ce importanţă poate să aibă această precizare a ta. Important este că ne aflăm aci; că eu mă aflu în garsoniera clandestină a soţiei mele; că femeia aceasta — căreia i-am închinat tot, care a fost marea tresărire a vieţii mele şi din care am făcut noul răsărit al acestei vieţi — şi tot ce-am clădit şi am visat în juiul ei, s-a năruit sub un singur cuvînt: Gramăjoiu !

CAZIMIR: N-am impresia că omul acesta poate avea vreo importanţă specială în viaţa soţiei tale.

BALINT: Dar sare în ochi, dragul meu... Gramăjoiu e amantul ei... Poate unul dintre ei, dar, în orice caz, este şi el. Buchetul de flori de la dejun e concludent... Şi-apoi tu nu vezi cum se înlănţuiesc toate? De unde a avut Tuţi bani să facă ceea ce a făcut aici?... Afară de două-trei vechituri subtilizate din podul casei noastre, tot ceea ce se află aci e cumpărat. Cu ce bani?

Noi avem veniturile noastre clare şi socotite pînă la o centimă...

CAZIMIR: Astea sînt nişte vechituri cumpărate de ocazie.

BALINT: CU ce? Tot costă ceva...

CAZIMIR: Admite că şi Tuţi, ca orice femeie, a putut avea micile ei economii, care să-i poată permite să cumpere pe nimic boarfele astea...

BALINT: Covoarele sînt boarfe? Văd că sînt piese rare, veritabile ! Şi-apoi, nu mai fi naiv... Aici totul e calculat în vederea unor efecte de contrast. Bar american şi rogojini... Covoare de Buchara şi lavoar de tablă smălţuită... Telefon şi „Căderea *Griviţei"... *(îşi aduce aminte ceva.)* Şi, pe urmă, stai! Stai că ne lămurim definitiv. îţi aduci aminte, anul trecut, cînd am cumpărat parcela şi am început construcţia vilei noastre, Tuţi m-a împrumutat cu cinci sute de mii de lei?

CAZIMIR: Pe care i-a dat de „zestre" femeia aceea de la Galaţi, care a crescut-o.

BALINT: Să admitem că o simplă spălătoreasă, care îşi freacă buricele degetelor, cu ziua, ar fi avut totuşi această sumă enormă pusă deoparte şi că i-ar fi dat-o lui Tuţi, cînd s-a măritat cu mine? De ce nu mi-a spus Tuţi de existenţa acestor bani decît anul trecut, cînd am hotărît să ne facem casa? Tu nu vezi că ăştia sînt banii lui Gramăjoiu...

CAZIMIR: Păi, dacă nevastă-ta ar fi ajuns în situaţia nenorocită de a fi întreţinuta acestui individ, de ce ţi-ar fi dat banii ei ţie?

BALINT: Casa e pe numele ei...

CAZIMIR: Dar era mult mai simplu să-i facă Gramăjoiu alta... Mai mare, mai centrală, mai elegantă. Aşa cum se cuvine unei adevărate întreţinute...

BALINT: Uiţi că era măritată cu mine?

CAZIMIR: Ei, şi? Divorţ nu există pe lumea asta?

BALINT: Dragăăă... amanţii sînt comozi! Evită femeile libere... Cele măritate — datorită celei de-a doua existenţe — nu aduc în combinaţie decît agreabilul cîtorva ceasuri pe zi... sau, din cînd în cînd, o noapte întreagă, cînd bărbatul pleacă în provincie, sau în străinătate, de exemplu...

f

f. V

CAZIMIR: Sssttt! Taci! Mi se pare că vine cineva... *(Ascultă o clipă amlndoi.)* Da! E cineva la uşa.

BALINT: Hai să ne-ascundem dincolo.

CAZIMIR: O să fim descoperiţi la primul pahar cu apă de care va fi nevoie...

BALINT: Nu-i nimic. Pînă atunci, poate, aflăm noutăţi. Stinge lumina. *(Cazimir stinge lumina şi aprinde lanterna, în lumina căreia trece „dincolo" cu Balint. închid uşa şi aprind lumina în spălător.)* Să nu se vadă cumva lumina de aici.

CAZIMIR: N-ai nici o grijă! Uşa se închide perfect.

(îşi trag scaunele unul lingă altul şi se aşază, lipiţi de peretele despărţitor, la posturile de ascultare.)

BALINT *(încet)*: Uite, ce-am ajuns!

CAZIMIR: TU, ca tu! Eşti parte în proces. Dar eu?

BALINT: Martor! Martorul ruşinii mele !.,.

(Tuţi a deschis uşa, intră şi face lumină. E agitată, preocupată, se uită mereu la ceas. E îmbrăcată cu un pardesiu sport şi e în capul gol. Eventual cu un basc pe cap. îşi scoate pardesiul, bascul şi le pune pe un scaun. Aprinde o ţigară, apoi se duce la telefonul pe care îl pune în legătură cu oraşul, printr-un întrerupător montat în perete. în tot timpul acestui joc de scenă, cei ăci de-alături, cu urechea lipită — Balint mai mult, fireşte, decît Cazimir — au schimbat priviri complice între ei.)

CAZIMIR *(pe şoptite)*: Paşi de femeie...

BALINT *(confirmă din cap)*: Tuţi!

TUŢI *(la telefon, după ce formează un număr)*: Alo! „Athenee-Palace" ? Domnul Dimitric Gramăjoiu, vă rog!... Da? Şi de cît timp a plecat, vă rog?... De un sfert de eeas! Mulţumesc!... *(închide.)*

(Balint priveşte pe Cazimir, ca şi cum ar vrea să spună: „E, ce mai ai de zis ?" Cazimir deschide braţele intr-un gest de predare, care mai înseamnă totuşi: „Să vedem" > Tuţi, de la telefon, cu ţigara în gură, dintr-o dată bine dispusă, se duce la şifonier, îl descuie şi-l lasă cu uşile deschise, astfel ca publicul poate observa intericrul dulapului, care este încărcat cu manuscrise, colecţii de ziare- şi reviste etc. Se vede o maşină de scris portativă şi foarte multe accesorii de scris şi copiat. De asemenea, un sapiregraf. Pe partea interioară a uneia

dintre uşi se cbservă o hartă sau două, a /unturilor din apus şi răsărit (mai 19-il) cu steguleţel? armatelor respective, înfipte Pe linia acestora.)

BALINT *(încet, cum va vorbi tot timpul cit Cazimir);* Fireşte, pregăteşte pijamalele...

CAZIMIR; Mă mir, o ştiam fată de gust. Pijamalele nu se pregătesc niciodată dinainte.

TUŢI *(începe să cînte): Inimă, inimă, de ce nu vrei să-mbatrîneşti ?*

BALINT: Cred şi eu că îi arde de cîntat. Probabil e cîntecul favorit al tipului...

CAZIMIR: Exclus. Dacă era cîntecul lui Gramăjoiu, ar fi zis „cord", în loc de inimă.

TUŢI *(ccntinuă să cînte, în timp ce scoate maşina de scris, o pune pe măsuţa respectivă, în stare de funcţiune, apoi scoate un manuscris din buzunarul pardesiului. închide uşile dulapului şi se pregăteşte de scris. Vrînd să potrivească panglica la maşină, se murdăreşte de tuş);* Phiuuu ! Phiuuu !

BALINT: Se parfumează...

CAZIMIR: Eu cred că s-a fript cu ţigara...

(Tuţi aprinde lampa de pe masă şi începe să bată la maşină, urmărind cu atenţie, manuscrisul. Ţigara din care trage mereu, o pune pe o scrumieră alături.)

BALINT: Parcă scrie la maşină.

CAZIMIR; Precis! Şi scrie repede...

BALINT: A-nvăţat de cînd ne-am căsătorit. Ia maşina mea. Insă n-am văzut nici o maşină de scris pe nicăieri.

CAZIMIR: Probabil c-a venit cu ea de-acasă.

BALINT: Ca să vezi, ce prevăzătoare e! Nu scrie de mînă...

CAZIMIR: Mă-ntreb, însă, ce-ar putea să scrie?

BALINT: Scrisori de dragoste. Asta iubeşte cu indigo... *(Tuţi continuă să scrie încă puţin. Se aude semnalul repetat al unui claxon. Tuţi ciuleşte urechea, se duce în faţa oglinzii şi se aranjează puţin, în timpul replicilor celor de dincolo.)* Aha! A sosit preopinentul. Şi exact după cum am prevăzut... Pe strada din fundul grădinii.

CAZIMIR: AŞ vrea să ştiu dinainte, ce ai de gînd să faci în cazul cînd intră aci un bărbat?

f **BALINT: NU** ştiu. Depinde cum va fi situaţia.

CAZIMIR: Oricare ar fi situaţia.

?' **BALINT**: Să-mi dai voie să apreciez eu, dacă şi cînd va fi cazul să intervin...

CAZIMIR: De acord. însă numai prin intermediul meu. Ai armă la tine?

BALINT: Numai dezgustul.

CAZIMIR: E suficient...

(Se aud paşi, apei c bătaie ccnvcnţicnală în uşă. Tuţi se duce şi deschide, avînd grijă să stingă lumina in prealabil. De-ajară apare Heruvim cu o lanternă camuflată, făcind lumină lui Grămăjciu pe care îl cenduce.)

BALINT *(în timpul acesta):* Au şi semnal convenţional.

GRAMĂJOIU: Sărut-mînuşiţele! Cu camuflajul ăsta, de-abia am nimerit... Şi era să-mi clevetesc şi fractura unui picior.

TUŢI: Să nu te mai plîngi, cum spuneai azi la dejun, că n-ai aventuri în viaţă...

(Heruvim pleacă, după ce Tuţi a închis uşa si i-a făcut un semn de înţelegere.)

BALINT: Parcă s-aud paşi în partea asta.

CAZIMIR: Da.

BALINT: Trebuie să fie şoferul lui, care l-a condus pînă. aici. Acum se duce discret, să-1 aştepte în maşină...

TUŢI: îţi place aici, unde te-am adus?

(Cazimir face un gest care vrea să spună: „Vezi? Cum rămîne cu ce spuneai, adineauri ?" Balint e prea lipit de perete ca să mai răspundă.)

GRAMĂJOIU: Şi, mă rog, unde ne aflăm?

TUŢI: în garsoniera mea personală. îţi place?

GRAMĂJOIU: Şi de ce e aşa, gen şopron, pardon de expresie? t

TUŢI: Un capriciu al meu...

GRAMĂJOIU: £, sigur! Vorba latinului *„De guslus",* ce s1 mai vorbim...

TUŢI: Ştii că dumneata eşti primul bărbat pe care îl invit în garsoniera mea?

(Balint îi dă cu cotul lui Cazimir.)

GRAMĂJOIU: Ai deschis-o acum, de curînd?

TUŢI: NU. Ţi-am spus eu c-o să te invit o dată într-un loc numai şi numai al meu?

(Schimb de fiyiviri între cei doi.)

GRAMĂJOIU: Şi ce faci aici în patului ăsta?

TUȚI: Am şi eu o fabrică...

GRAMĂJOIU: Şi ce fabrici?

TUȚI: Visuri...

GRAMĂJOIU: Visurile nu rentează...

TUȚI: **NU** se ştie! Unele, cînd izbîndesc, fac mai mult decît toate averile pămîntului...

GRAMĂJOIU: Tot ce se poate. Dar, ca avere, e mai bine să ai ceva pozitiv în mînă sau la bănci... în aur sau în acțiuni e şi mai bine... *(Observă maşina de scris.)* Dar la maşină cine scrie?

TUȚI: Eu!

GRAMĂJOIU: Şi ce scrii acolo?

TUȚI: Visurile care aş vrea să se realizeze...

GRAMĂJOIU: Aaa! Poezii... romane...

TUȚI: Şi drame... tragedii...

GRAMĂJOIU: Mie îmi place să mă duc la teatru, la comedii. Drame şi tragedii, dă-le încolo! E pămîntul plin de ele.

TUȚI: Tocmai de-aia. Noi ăştia, scriitorii, trebuie să le arătăm lumii, ca să o învățăm să evite pe cele care ar putea să se mai întîmple...

GRAMĂJOIU *(uitîndu-se în jurul lui)*: Şi zi aşa, ai? Vii aici la patul să visezi şi să scrii...

TUȚI: Da! Să-mi scriu visurile şi să visez la ce-am scris...

BALINT *(nedumerit, lui Cazimir)*: îl duce cu preşul, vorba ei.

•**CAZIMIR**: Da-l duce frumos !...

GRAMĂJOIU: Şi, mă rog, acasă de ce nu poți să faci faptele astea? Ai alt mediu, alt confort.

TUȚI *(un pic încurcată)*: Aşa sîntem noi scriitorii! Avem curiozități.

GRAMĂJOIU: Tot ce se poate... Şi, de exemplu, ia spune-mi şi mie, astă-seară cam la ce-ai visat matale aici?

TUȚI; Astă-seară? Nu ştiu dacă o să mă crezi...

GRAMĂJOIU: **EU** te-am crezut întotdeauna, cînd nu m-ai mințit.

TUȚI: Atunci, află că am visat la dumneata...

GRAMĂJOIU *(surprins)*: La mine? Mă scuzi, dar naşcredebimus, vorba băieților, de azi, de la prînz...

TUȚI: Jur! Şi nu numai astă-seară... De foarte multe ori mă gîndesc şi visez la dumneata.

BALINT: Şi idiotul o crede...

CAZIMIR: Dar cine vrei s-o creadă? Eu? Şi, pe urmă, au mai crezut-o şi alții...

GRAMĂJOIU: Sînt foarte fericit de ce-mi spui. Dar...

TUȚI: Nu eşti încă convins că țin la dumneata?

GRAMĂJOIU: Şi eu țin foarte mult la matale. Dar...

TUȚI: Eşti surprins că te-am chemat astă-seară aci şi la ora asta... Nu e aşa?

GRAMĂJOIU: Dacă mă chemai acasă, să spun drept, nu mi s-ar fi părut nimic curios. Dar aşa, prin maidane, prin coşoroabe, prin magazii, la marginea Bucureştiului?...

TUȚI: Acasă nu puteam să te chem... Vream să fim numai între patru ochi şi, în orice clipă, riscam să se întoarcă bărbatu-meu de la banchet şi să ne surprindă...

GRAMĂJOIU: Ei, şi?

TUȚI: Dumitale ți-ar plăcea să vii acasă la miezul nopții şi să-ți găseşti nevasta cu un bărbat, despre vizita. căruia nu ştiai nimic?

GRAMĂJOIU: Just! Nu se face...

TUȚI: Şi-atunci, fiindcă trebuia sa te văd neapărat, te-am. rugat să vii aci... în sanctuarul meu cu rogojini pe jos.

GRAMĂJOIU: Veritabile ca şi covoarele...

BALINT: Face şi spirite.

CAZIMIR: Mai ieftine decît rogojinile...

GRAMĂJOIU *(examinînd mai atent interiorul)*: Altminteri, dacă te uiți mai bine, nu e rău deloc aici. Ai tot ce trebuie...

TUȚI: Afară de liniştea care îmi e mai necesară decît orice, ca să pot visa şi scrie în linişte.

GRAMĂJOIU: Şi de ce n-ai linişte? Ştiu că nu-ți lipseşte nimic.

TUȚI: Ba da!... Am nevoie de-o sumă de bani, pe care te rog să mi-i împrumuți dumneata.

GRAMĂJOIU: **CU** cea mai distinsă plăcere! Mulți? *(Duce-mîna la porlmoneu.)*

BALINT: Prin urmare, ăsta e cel cu banii...

CAZIMIR *(schițează o trompă în spațiu)*: Fildeşanu!

TUȚI: Trei sute de mii de lei...

GRAMĂJOIU: Cam multicei! N-am atîta la mine, dar mîine de dimineață ți-i trimit acasă. Sau viu aici...

TUȚI: NU! Ziua nu intră nimeni aici. Nici chiar eu... Trebuie să scoți banii de undeva?

GRAMĂJOIU: Da'.De sub saltea de la hotel...

TUȚI: Atunci, dacă vrei să-mi faci serviciul ăsta, merg eu cu dumneata pînă la hotel, să mi-i dai astă-seară... Mîine de dimineață am neapărată nevoie de ei... Nu mă întrebi pentru ce?

GRAMĂJOIU: Vai de mine!... *(își înfige un deget în obraz.)* Parcă nu știu eu de ce are nevoie de bani o femeie frumoasă și cochetă...

TUȚI: Nu, nu!... Nu-mi cumpăr nimic din ei. E vorba de o datorie de onoare.

GRAMĂJOIU: De-alea cu duel la mijloc?

TUȚI: Mai rău!... Cu o poliță pe care l-am semnat în fals pe soțul meu și care se protestează mîine.

(Schimb de priviri între cei dci.)

GRAMĂJOIU *(explicit):* Mîine nu se poate că e duminică... Dar e mai bine s-o plătești cu o zi înainte, ca să fii în termen.

TUȚI: în lipsa lui Dan, am făcut imprudența să joc într-o seară cărți la niște prieteni. Eram puțin cherchelită de șampanie...

(Balint clatină capul a dezastru.)

CAZIMIR: Minte!

TUȚI: Si cum cu nu mai jucasem niciodată *chemin-de-fer,* m-am antrenat și-am căzut cu care de ași peste o chintă roială tot de as.

•**CAZIMIR** *(surîde spre Balint):* Auzi, ce ghinion! Să fie cinci ași în cărți.

GRAMĂJOIU : Ăla care l-ai jucat nu e *chemin-de-fer,* adică, una mie, una ție, pe românește. E pocher...

TUȚI: Mă rog! Principalul e c-am pierdut și-am rămas datoare de onoare...

GRAMĂJOIU: Ai avut și ghinion să cazi cu carte... Să fi fost eu, îți luam și pielea în locul ăluia.

TUȚI: El mi-a luat numai o poliță...

GRAMĂJOIU: NU e nimic, nu e nimic... Eu, la Timișoara, am dat opt sute de mii de lei cu o chintă de Costică...

Mulțumește lui Dumnezeu, ca ai scăpat numai cu atît!

TUȚI: Și dumitale, că mă salvezi, cu atît de mult... E o sumă enormă.

GRAMĂJOIU: Moft! Nici o partidă de măști, din cele pe care le-am dat de dimineață la școlile militare...

TUȚI: Atunci, dacă n-ai nimic contra, să mergem la hotel, coane Mitica.

GRAMĂJOIU: Dar, matale m-aștepți în mașină, pînă ți-I aduc. Nu se face să intri noaptea cu craii într-un asemenea imobil... Și pe urmă te duce mașina mea pînă acasă, că eu, să-ți spun drept, n-aș mai ieși. M-am distrat destul astă-seară... Haida !

TUȚI: Un moment, să-mi pun pardesiul și bascul.

GRAMĂJOIU: Și să știi că din ce mă uit, îmi place mai mult șopronul... Dar ușa aia de colo unde dă?

BALINT: Haiti!

TUȚI *(care s-a îmbrăcat):* La dependințe... Baie, bufet, bucătărie, pivniță, magazie, garaj etcetera. Vrei să vezi?

BALINT: Stinge lumina!

(Cazimir întinde mina spre ccmutatcr și stinge.)

GRAMĂJOIU: Lasă că vizitez eu altă dată. Sper să mă mai poftești, din cînd în cînd, sau cînd mai visezi la mine...

TUȚI: Cu cea mai mare plăcere. O să te chem într-o seară la un pahar de coniac... Săptămîna viitoare cînd e vorba să plece bărbatu-meu în provincie, să ție niște conferințe...

GRAMĂJOIU: Bun! Dar coniacul să-mi dai voie să-l aduc eu... Franțuzesc veritabil. îl am de la nemți...

TUȚI: Ia-o dumneata înainte, să sting lumina. Lanternă ai? *(Stinge.)*

GRAMĂJOIU: Siiigur. Pe camuflajul ăsta nici nu se poate fără. *(Scoate o chiiăitoare și începe s-o chiiăie.)*

TUȚI: Nu, nu cu aia, că se face zgomot și poate să ne-audă cineva. Uite pe-a mea !... *(îi dă o lanternă camuflată. Deschide.)* încet că sînt două trepte...

(Imediat după ce se asigură că Tuți și Grămăjciu au ieșit, Balint și Cazimir trec în prima încăpere. Balint e preocupat, Cazimir surîzător.)

CAZIMIR: Va să zică, ipoteza Gramăjoiu, care nu mai avea nevoie de nici un comentariu, a căzut.

BALINT: Rămîn însă toate celelalte. Fără îndoială, în toată afacerea asta, Gramăjoiu este omul de la care Tuți ia bani...

CAZIMIR: Şi care, nu uita, îi spune să aştepte în maşină în fața hotelului, fiindcă „nu se face ca ea să intre cu crai noaptea în asemenea imobile".

BALINT: Am reținut tot, nu e nevoie să-mi sublimezi nimic... Dar de cc îi trebuie bani lui Tuți? Ce-nseamnă garsoniera asta de-aici? Misterul ăsta care o înconjoară?

CAZIMIR: Dar a spus-o fata destul de clar lui Gramăjoiu... Vine aici să viseze şi să scrie...

BALINT *(mult mai liniştit şi mai mult curios decît alarmat, în descifrarea misterului)*: Tu nu ştii cum minte Tuți?

CAZIMIR: Tuți nu minte niciodată... Uneori imaginează, şi asta-i fantezie, nu e minciună.

BALINT *(are o idee.)*: Iarăşi revin la firul care m-a condus aici... Prin urmare, Tuți fură lumină de-acasă pentru această ciudată garsonieră a visurilor ei de scriitoare nemărturisită... Dar de ce consumă atît de multă?

CAZIMIR: TU nu vezi cîte lămpi are aici?

BALINT: Tocmai] înseamnă că toate aceste lămpi ard încontinuu toată noaptea, pentru ca să fie justificat consumul în plus peste nota mea de plată obişnuită... Ce se-ntîmplă toată noaptea aici? La ce servesc mesele astea cu lămpi pe ele? Probabil că de-o lună, de cînd lipsesc eu, aici s-au petrecut orgiile de lumină pe care nu le-am putut descoperi în altă parte.

CAZIMIR: Cum se cunoaşte, mă, că te tragi din romani. Tu şi bulionul. în loc de bulion îi zici orgie de pătlăgele roşii... *(Observă maşina de scris.)* Aa! Uite şi corpul delict. Maşina de scris... *(Cu un surîs.)* Pijamaua pe care a scos-o din dulap, probabil.

BALINT *(se apropie de maşina de scris, urmat de Cazimir)*: Ia să vedem şi noi, ce visează doamna Balint... *(Vede manuscrisul lui Tuți.)* Uite manuscrisul ei pe care îl bate la maşină... *(Citeşte.)* *„Români şi romånce/" (Toată lectura se face pe un joc — schimb de priviri — între Balint care citeşte şi Cazimir care ascultă. Jocul de scenă cu semnificația specială se va indica deosebit. Continuă lectura.) „După ce- aproape toată Europa a fost incendiată din ordinul demenților, care îi conduc - incidental — destinele, a venit, cum era de aşteptat, şi rîndul nostru să intrăm în cel mai crîncen şi absurd război pe care l-a cunoscut vreodată omenirea. Cei care, prin jocul brutal al întîmpiării, ne conduc astăzi destinele, au hotar 11 să pornim cu armele împotriva duşmanilor pe care nu-i avem, împotriva singurilor prieteni pe care i-am avut întotdeauna — împotriva noastră înşine/ Războiul nu mai poate fi evitat. Războiul bate la usă si dezastrul va fi inevitabil.*

Români şi romånce/

Nu e timp să cerem socoteală nimănui şi nici sa nejeluim inutil între pereții caselor şi vieților noastre/ Cohorte de vieți tinere vor pleca să moară sub alte steaguri decît ale patriei, pentru alte idealuri decît ale ei, pe alte meleaguri decît ale noastre. De aceea, toți cei care ne iubim țara — familia noastră cea mare — toți cei care sîntem convinşi de nebunia acestui război în care, fără voia noastră, sîntem antrenați, trebuie să ne opunem acestei aventuri fatale, prin singurul mijloc pe care îl avem la îndemînă: Rezistența/ Rezistență în toate direcțiile şi prin toate mijloacele- modeste sau importante pe care leavem la îndemînă! Rezistență pretutindeni şi cu orice preț, pentru ca cei împotriva cărora vom ridica armele cu forța, să ştie şi să afle într-o zi, că vina nu este- a tuturor şi că o țară întreagă nu poate răspunde şi plăti Pentru o mînă de inconştienți. (Impresionat de cele citite, terminînd ce era bătut la maşină.)

CAZIMIR: Atest conformitatea cu manuscrisul.

BALINT *(rar, fără patos)*: Cazimir! încep să mi se deschidă ochii... Citeşte mai departe.

CAZIMIR: Cred că cel mai bun lucru e să-1 copiez. Nu trebuie să lipsească nimic de aici, asemenea lucruri trebuiesc păstrate. *(Scoate stiloul, se azaşă la masă şi începe să copieze manuscrisul lui Tuți.)*

BALINT: Prin urmare, aici e sediul unui nucleu conspirativ. Revoluționar...

CAZIMIR: La care *(scriind)* contribui şi tu cu lumina...

BALINT *(îşi aprinde o țigară)*: Tuți! N-aş fi bănuit-o niciodată în stare de aşa ceva...

CAZIMIR: Fiindcă tu faci parte din altă generație.

BALINT *(pe ghidul lui):* Și, ceea ce face ea, este extrem de primejdios pe timpurile astea.

CAZIMIR: Un pic de muncă silnică pe viață, ce rol joacă? Pentru noi, care rămînem, firește...

BALINT: NU fi idiot!... Am remușcări, Cazimir ! Am remușcări c-am putut s-o bănuiesc, de tot ce-am bănuit-o!... Aici își petrecea ea nopțile... Ceasurile ei de libertate și de distracție... *(Un timp. Se plimba.)* Vezi tu, încă mai sînt oameni care, în timpurile astea de abrutizare colectivă și slugărnicie generală, se gîndesc — dincolo de ei și de viața lor — la soarta țării și la viața celor de mîine... Dar de ce? De ce nu mi-a spus?

CAZIMIR: Fiindcă i-ai fi interzis să mai iasă din casă și-ai fi amenințat-o c-o denunți imediat, dacă nu se astîmpără...

BALINT: Dacă ai ști cum începe să se facă lumină în mintea mea.

CAZIMIR: Efectul firului...

BALINT: Dacă ai ști cum încep sa mi se deschidă ochii, din ce în ce mai mari.

CAZIMIR: Așa e, dragul meu, cînd se face lumină. Vezi?... *(îndoind foaia pe care a copiat și băgînd-o în buzunar.)* Gata! Documentul s-a introdus în arhivă. Cred că e momentul să te întorci de la banchet și să te duci acasă... Dealtminteri, astă-seară dorm și eu la voi. în hol...

BALINT: Nu! Astă-seară nu dormim, Cazimir! Astă-seară avem de vorbit... *(Se aud pași ușori afara.)* Sssttt! Vine cineva...

CAZIMIR *(stinge lumina):* Să ne reluăm poziția strategică, față de evenimente...

(Trec, pășind ușor, în spălător și închid ușa cu grijă, în timp ce ușa de la intrare se deschide și intră Heruvim, Anibal, Dcra, Carmen și Cosîmbăceasca. Heruvim pătrunde cel dintîi în interior și luminează cu lanterna intrarea celorlalți.)

ANIBAL *(de afară):* Poftim, domnișoara Cosîmbăcescu... *(îi face loc să treacă prima.)*

HERUVIM *(dîndu-i mîna s-o ajute):* încet, tanti Mili, că sînt două trepte...

(Intră și ceilalți. Anibal aprinde lumina.)

COSÎMBĂCEASCA *(privind, aiurită, din pragul ușii unde a rămas):* Mă văzui și nihilistă...

DORA: NU e așa ca e frumos la noi?

COSÎMBĂCEASCA: E frumos ce e în capul vostru, dragă!... Și să știți că sînt foarte mîndră și foarte emoționată că m-ați primit printre voi... Foarte emoționată !

ANIBAL *(în timp ce fetele, obișnuite, descuie dulapul și încep să scoată cele necesare pentru începerea lucrului):* Mă, Tuți ți-a spus precis că se-ntoarce?

HERUVIM: Precis, dom'le!...

ANIBAL: Pe la cîte a venit elefantul?

HERUVIM: Exact... Și și-a rupt și chișița cînd a intrat. Nu vede bine în jos din cauza grăsimii de la ochi.

DORA: Și ce-a aranjat cu el?

HERUVIM: Nu știu, dar era foarte veselă cînd a plecat și mi-a făcut semn că „e-n regulă".

BALINT: Va să zică, toată „Primavera" e în conspirație...

CAZIMIR: Fără noi! Mtmbri onorifici...

(Carmen întinde șapirograful pe masa cit lampă. Scoatetușurile, topurile de. hîrtie etc.)

TUȚI *(deschide și intră repede):* Dați-mi repede un lichid de băut, ca leșin... *(Dora se repede s-o servească.)* Am *Gestălnerul* la mine !...

HERUVIM: Unde e?

TUȚI: în geantă!... Mîine de dimineață te duci și-1 cumperi și putem lucra cum trebuie.

DORA: Bravo! Ești cineva...

TUȚI *(scoate un teanc de bani din geantă):* Lei trei sute de mii... Două sute cincizeci de mii pentru mașină și cincizeci de mii în depozit la domnișoara secretară. *(Un gest spre Dora.)*

COSÎMBĂCEASCA: Dacă e vorba de secretariat, lăsați-mă să-1 fac eu... Cît privește administrarea banilor, să n-aveți nici o grija. Nici cu cleștele de cuie nu mi-i scoateți!

TOȚI: Se aprobă! Se aprobă!

TUȚI: Prin urmare, tanti Mili, astă-seară trebuie să sărbătorim intrarea dumitale în rîndurile noastre. Pivnicerul!...

BALINT; Acum o să vie după pahare şi ne descoperă.

CAZIMIR: Ei, şi? Noi nu i-am descoperit pe ei?

ANIBAL: Mi-era frică că nu mai ai timp să vii astă-seară.

DORA: Norocul nostru că bărbatu-tău e la banchet.

(Heruvim, în timpul acesta, ajutat de Carmen, scoate paharele.)

TUȚI: Hai să ridicăm un pahar de vin în cinstea celei mai tinere dintre noi, domnişoara Cosîmbacescu, vechea şi draga noastră adversară de duminică şi să-i urăm bun venit în mijlocul nostru.

TOȚI: Şi-acum, la treabă! Ce-avem pe ordinea de seară?...

ANIBAL *(cu oarecare solemnitate, scoțînd o fițuică din buzunar) :* întîi: manifestul tău de tras la şapirograf. L-ai făcut?

TUȚI: E aproape tot bătut la maşină...

HERUVIM: EU zic să tragem manifestul, mîine, la *Gestâiner...*

ANIBAL: Al doilea: precizarea atribuțiilor pentru difuzare...

TUȚI: Astea sînt deja precizate: Dora şi Carmen la Litere, tu la Medicină, prin amicul ăla al tău. Heruvim la Drept şi eu, la discreție...

COSÎMBĂCEASCA *(emoționată, se ridică):* Domnilor preşedinți, vă rog să mă înscrieți şi pe mine pentru corpul didactic...

TUȚI: Se aprobă!... Altceva?

ANIBAL: Comunicări diverse!... Informații, comentarii, decizii. Cer cuvîntul! *(Scoțînd o hîrtie din buzunar.)* Am aici buletinul oficial de ascultare al tuturor posturilor de radiodifuziune...

(Admirație generali.)

TUȚI: De unde ai făcut rost de el?

ANIBAL *(făcînd un gest de „stînga-mprejur"):* L-am obținut de la curierul care-1 ducea la Prezidenție... Cele cuprinse în acest buletin sînt de o extremă gravitate pentru țară şi de o enormă importanță pentru noi.. - *(Se pregăteşte sa-L citească. Se aud paşi de-afară.)*

TUȚI: Sssttt! Un moment!... Umblă cineva pe-afară...

(Toți ascultă.)

BALINT *(încet de tot):* Sînt paşi, într-adevăr...

| **CAZIMIR**: Da! Şi mulți! *(Ascultă şi el.)*

(în scenă se face o tăcere totală şi crispată. Paşii se aud din ce în ce mai clar, tnconjurînd magazia.)

TUȚI *(încet):* Cred că sîntem descoperiți. Repede crematoriul şi strîngerea...

(Toți, afară de Cosîmbăceasca, trec la posturi. îngrămădesc hirtii în scbița de tuci, căreia Carmen îi dă foc. Dora strînge şapirograful şi-l bagă la loc. în clipa cină teiul s-a aranjat, se aude o bătaie tare în uşă.)

TUȚI *(şoptit):* Aere de sindrofie, toată lumea! Sînteți invitații mei... *(Către Heruvim.)* Umple paharele! *(Către fete.)* Distribuiți consumația în farfurioare !

BALINT *(încet):* Se înconjoară magazia.

CAZIMIR: Am şi eu aceeaşi vagă impresie... *(Aprinde o țigară.)*

(Comisarul bate din nou, de-afară.)

TUȚI *(constatînd că totul e-n regulă):* Cine e? *(Caută să întrebuințeze un ton cît mai normal.)*

COMISARUL: în numele legii, deschideți!

TUȚI: Care lege, domnule? E greşeală! Aici e casă particulară. ..

COMISARUL: în numele legii, deschideți! Poliția!

COSÎMBĂCEASCA: Să ştiți că eu v-am purtat ghinion...

TUȚI: Imediat, vă rog, să caut cheia...

(Toți îşi aprind țigări şi îşi iau paharele în mină.)

COSÎMBĂCEASCA *(lui Heruvim, care îi oferă o țigara):* Nu fumez, să mă tai...

HERUVIM: Trebuie...

(Cosîmbăceasca aprinde, volens-nolens, *o țigară, pe care nici nu ştie cum s-o ție. Tuți deschide uşa cu cheia. Toți au, cu țigările într-o mînă şi cu paharele în alta, o atitudine şi comică şi emoționant de tragică.)*

TUȚI *(cu mult aplomb):* Mă iertați că v-am ținut un pic, dar nu găseam cheia... Ce doriți dumneavoastră?

COMISARUL *(de-afară):* Poliția;...

TUȚI: Bine, asta am auzit... Poftiți, vă rog, înăuntru, că se vede lumină şi nu vreau să contravenim la „legea camuflajului".

COMISARUL *(intră, urmat de imul sau doi agenți):* Bună seara...

TOȚI *(în cor, făcînd pe indiferenții și poliiicoși):* Bună seara ! *(înclina capetele, ca niște chibritelnițe cu arc, de pe vremuri.)*

COMISARUL: Am un ordin de percheziție, în acest imobil.

TUȚI: Mai întîi că ăsta nu e imobil, e magazie... Și-al doilea, să-1 văd.

COMISARUL: Poftiți!... *(îi da ordinul. Agenții privesc de jur împrejur, atenți și ridicoli. Detectivește.)* Dumneavoastră sînteți proprietara?

TUȚI: NU!

COMISARUL: Dar cine e proprietarul imobilului?

TUȚI: NU știu !... Dealtminteri, văd că nici pe ordinul dumitale de percheziție nu scrie la cine să faci percheziția... Nu văd nici nume, nici stradă, nici număr.

COMISARUL: Ba scrie foarte clar, duduie!

TUȚI: Mersi! Sînt divorțată de cinci ani!

COMISARUL *(aratînd pe ordin):* Se va percheziționa una magazie situată pe parcela numărul 37 din Parcul Domeniilor, învecinată...

TUȚI: Domnule comisar! Te rog să-mi arăți dumneata la poartă numărul parcelei...

COMISARUL: Duduie, cu n-am timp nici de glumit, nici de pierdut... Cine sînteți dumneavoastră?

TUȚI : Mă privește!... N-am obicei să mă prezint la oameni pe care nu-i cunosc.

COMISARUL: Comisarul de serviciu de la Circa 41...

TUȚI: EU sînt nepoata prefectului de poliție.

COMISARUL: Telefonați, vă rog, să-mi confirme... *(Trece spre ceilalți.)* Legitimațiile, vă rog!

DORA: Noi n-avem, domnule, legitimațiile la noi.

CARMEN: Astă-seară le-am uitat acasă.

COMISARUL: Unde locuiți, vă rog?

DORA: La mame!...

COSÎMBĂCEASCA *(care s-a căutat foarte emoționată în geantă):* Poftim, domnule, legitimația mea. *(0 întinde comisarului. Toți îi fac semne disperate. Repede, tocmai cînd comisarul vrea să se uite în ea, i-o smulge.)* Dar cum îți permiți dumneata, să te uiți în actele mele intime? Bine că nu vrei să-mi faci și percheziție corporală...

COMISARUL: Vă rog, vă rog, fără nervi, că pe urmă am și eu...

COSÎMBĂCEASCA: Dumneata poți să ți-i arestezi, că ești de la poliție.

TUȚI: Ce dorești exact, domnule comisar?

COMISARUL: Asta mă privește pe mine...

TUȚI: Da, dar mă privește și pe mine. Dumneata îmi strici sindrofia. Noi avem o serată literară...

COMISARUL: Văd! Ați făcut și focul în sobă! în mai... *(Agentului.)* Vezi dacă a rămas ceva nears în sobă... *(Agentul se execută.)* La ce fel de ședință?

TUȚI: De spiritism...

COMISARUL: Probabil că de-aia vă arde de spirite... *(Aspru.)* Va rog să luați loc și nu mai mișcă nimeni...

TUȚI: AȘ fi de părere să fii dumneata întîi la locul dumitale... Cu ce drept vii s& mă deranjezi în casa mea?

COMISARUL: A ! Va să zică, aici e casa dumneavoastră?

BALINT *(se repede și intră pe ușă, reculegîndu-se imediat, Cazimir îl urmează):* Nu, domnule comisar! Aici e casa mea!

(Cei din scenă înmărmuresc la vederea lui Balint. Cazimir, pe cît Poate, le face semne să se stâpînească.)

COMISARUL: Cine sînteți dumneavoastră?

BALINT: Profesorul Dan Balint, de la Facultatea de litere din București..,

COMISARUL: Și doamnele? Și domnii?

BALINT: Invitații mei.

COMISARUL: Domnule profesor, am un ordin de percheziție...

BALINT: Executați-vă ordinul, domnule comisar.

(Cazimir abia îi pcaic stăpini pt cei prezenți să tacă . . . Balint nu se uită la nimeni și atitudinea lui impune.)

COMISARUL *(agenților):* Dumitrașcule! începeți de dincolo. *(Lui Balint.)* Sînteți bun să-mi deschideți dulapul ăsta?

BALINT: Cu plăcere... *(Scoate paspartuul si deschide.)* Poftim !

COMISARUL: Șapirograful acesta e al dumneavoastră?

BALINT: Da! Tot ce se află în această încăpere, îmi aparține exclusiv... De vreme ce sînt descoperit, e inutil să ne mai jucăm cu vorbele... *(întoreîndu-se către ceilalți, în timp ce comisarul dă ordin agentului: „Ridică tot"!)* Vă rog să mă iertați, dragii mei, că fără sa vreau v-am

făcut martorii unei atît de dezagreabile întîmplărL

COMISARUL *(îndreptîndu-se spre maşina de scris): Şi* maşina de scris e tot a dumneavoastră?

BALINT: Am spus. Totul e al meu...

(Cazimir, care se află lîngă maşină, cu un gest rapid ia manuscrisul lui Tuli şi îl bagă mctclcl în buzunar.)

COMISARUL *(scoate foaia din maşină, o citeşte, apoi cu o licărire de triumf în ochi):* Manifestul ăsta e redactat tot de dumneavoastră?

CAZIMIR *(repede)* : Nu ! E redactat de mine... Am şi manuscrisul în buzunar şi pot să vă dovedesc oricînd identitatea cu scrisul meu... *(Scoate copia făcută după manuscrisul lui Tuţi şi o întinde comisarului.)*

BALINT *(cu o imensă recunoştinţă şi prietenie în glas şi în ochi):* Nu era nevoie să te grăbeşti, Cazimir. Aş fi spus-eu că e manuscrisul tău.

CAZIMIR: Paza bună, păzeşte primejdia rea, dragul meu...

AGENTUL *(inirînd din spălător):* Nu s-a găsit nimic suspect, domnule şef.

COSÎMBĂCEASCA *(comisarului):* Am voie să sting ţigara?

AL DOILEA AGENT *(care a făcut un balot din tot ce-a găsit în dulap):* S-a ridicat tot,- domnule şef...

COMISARUL: Atunci, declaraţia dumneavoastră şi probele pe care le am *(flutură manifestul)*, sînt suficiente... Vă rog să mă urmaţi. Şi dumneavoastră şi domnul. *(Gest spre Cazimir.)*

BALINT *(faţă de gestul cu care comisarul îl invită să iasă):* Vă rog!... După dumneavoastră. Aici eu sînt gazdă.

CAZIMIR: Adică, noi... *(îi invită s-o ia înainte.)*

COMISARUL: Mă rog, dacă ţineţi!... *(Adresîndu-se celorlalţi.)* Dumneavoastră, vă rog, să părăsiţi imobilul, fiindcă se pun sigilii.

TUŢI *(disperată, vine lîngă Balint la uşă):* Dan! De ce-ai făcut asta?

BALINT *(rar):* Fiindcă mi s-au deschis ochii, iubito!...

(Tuţi izbucneşte într-un kohct de plins.)

ACTUL III

Acţiunea se petrece trei ani mai tirziu, la Galaţi, în casa Linei spălătoreasă. Decorul este acelaşi din actul al doilea al piesei *Profesorul de franceză,* adică: Odaia mare, dinspre stradă. în fund, intrarea. în dreapta şi stînga uşii de intrare, ferestrele gătite cu oale, ghivece şi cutii de conserve în care au înflorit garoafe, muşcate şi hortensii. în. dreapta, uşă care duce spre interiorul casei. Totul modest, pitoresc, curat. Pereţii sînt văruiţi şi decoraţi cu ştergare româneşti — cu fluturi şi şabace — prinse în chip de funde. Nu lipsesc diverse tablouri, cromolitografii ca: *Genoveva de Brabant între iepuri şi căprioare, Măria Stuart în închisoare,* un peisaj cu moară de vînt etc. în rama oglinzii cu „fronton" de cusături naţionale sînt prinse toate fotografiile casei, intre care, a lui Tuţi la diferite vîrste, atrage, în primul rînd atenţia. Ferestrele, sub draperiile de pînză groasă românească, sînt camuflate cu hîrtie neagră „antiaeriană". Mobilierul se compune dintr-un divan acoperit cu scoarţă românească şi garnisit cu perne croşetate. Un bufet cu geamuri, de modă veche, în care se află vesela. în centru o masă acoperită cu macat înflorat. Pe masă, o scrumieră în formă de cizmuliţă cu chibritelniţă în carîmb. Pe măsuţa de sub oglindă acum sint articolele de toaletă ale lui Tuţi, al căror stil distonează cu restul mobilierului. Pe o măsuţă joasă, la capătul divanului, un aparat mic de radio şi o fotografie mare, în ramă, a lui Balint. Scaune cu fundul de pai, în jurul mesei din mijloc. Acţiunea începe pe la zece seara. Lampa electrică — plafonierâ — este aprinsă. La ridicarea cortinei, în scenă se află Tuţi şi Junona. Amîndouă sînt aşezate la masa din mijloc, în continuarea unei discuţii începută mai Înainte de ridicarea cortinei. Tuţi e slăbită, palidă. Nu se mai fardează

demult şi fumează. E îmbrăcată intr-o rochie simplă de casă, de culoare închisă, ca un fel de doliu tacit. Junona e mai maturizată decit o ştim şi fardată mult mai puternic decit avea obiceiul. Fumează şi ea dintr-un ţigaret elegant. E în ţinută de stradă, cu pălărie pe cap. Mănuşile sînt puse peste geanta de crocodil, de-alăturea, de pe masă. Ceştile de cafea — au băut cîte o ca/ea — sînt întoarse „de ghicit" pe farfurioarele respective. Maşina de spirt, la care Tuţi a pregătit cafeaua, a rămas pe masă, lîngă ele, cu tot dichisul respectiv.

JUNONA: Şi-aşa, tu! Va să zică, de trei ani de cînd nu mai ştiu nimic de tine, aici erai? La Galaţi! La mama Lina !

TUŢI: Da! Imediat după condamnarea lui Dan, am plecat din Bucureşti. Fără el nu mai aveam ce face în Bucureşti. .. A-nceput şi războiul!

JUNONA: Or, cît i-a dat, tu?

TUŢI: Zece ani muncă silnică...

JUNONA: Şi lui conu Cazimir?

TUŢI: Tot zece. Ca să nu fie invidioşi unul pe altul! *(Surîde trist.)*

JUNONA: Săracii! Şi unde sînt acuma?

TUŢI: La Doftana!

JUNONA: Vai, tu! Cînd am citit în jurnal, a doua zi după cheful de la tine, că i-a descoperit, am rămas încremenită !

TUŢI: Toată lumea care-1 cunoştea pe Dan a rămas încremenită. ..

JUNONA: Şi tu nu bănuiai nimic? !

TUŢI: Nici prin minte nu mi-ar fi trecut!

JUNONA: Ce păcat! Să ai ocazia să fii măritată cu un spion şi să nu ştii nimic?

TUŢI; Dan n-a spionat pe nimeni. El a făcut cu totul altceva.

JUNONA: E, lasă, tu! E foarte frumos că-1 aperi, dar am citit în jurnal toate dezbaterile procesului, şi-am văzut. S-au găsit în pivniţa aia, unde 1-a prins, planurile de război ale Statului Major, documente secrete, dinamită. ..

TUŢI: Exact. Un butoi plin. Plus cîteva damigene pe-alături! Vrei să nu mai vorbim despre asta?... *(Surîde drăguţ.)*

JUNONA: Ai dreptate! îţi face rău!... Dar eu, să-ţi spun drept, dacă ajung vreodată în America, mă mărit neapărat cu un gangster. Că şi ăştia sînt tot un fel de spioni.

TUŢI *(ca să schimbe vorba):* Dar cu baronul tău ce-ai făcut?

JUNONA: Era prea miop, tu ! Şi era baron numai după mamă. Aşa că am preferat să mă mărit cu Giuseppe. Cel puţin, dacă nu era nici el conte, cum pretindea, avea fason. Şi, în materie dc conţi, fasonul e totul.

TUŢI: Cine e Giuseppe?

JUNONA: Bărbatul meu!... Un italian de la legaţie.

TUŢI *(cu- un surîs):* Va să zică te-ai măritat tot în axă?

JUNONA: Păi din cauza asta am şi divorţat... Era un tip foarte dezaxat. Şi, pe urmă, dragă, să-i bată grecii? Mi-era şi ruşine cu el în societate, pe cuvîntul meu !... Tot românii noştri sînt cei mai buni bărbaţi din lume.

TUŢI: Numai că se împuţinează, săracii!... .

JUNONA: Da' de unde! Bucureştiul e plin de bărbaţi.

TUŢI: EU mă gîndeam la cei de pc front... în fiecare zi mor cu miile. Şi mor degeaba... Absurd !

JUNONA: Lasă că şi noi civilii murim destui, la Bucureşti, cu bombardamentele... De-aia eu, cum au început, m-am şi mutat la Sinaia. *(Aducîndu-şi brusc aminte.)* Apropo de bombe! Dar cu „Capitoliul" nostru ce mai e, tu? Mai ştii ceva de fete şi de băieţi? Pe unde s-au dispersat?

TUŢI: Am pierdut complet legătura cu ei... Odată cu războiul... ne-am împrăştiat care încotro.

JUNONA: E-adevărat, tu, că Heruvim s-a-nsurat cu Carmen? M-am întîlnit într-o zi cu asta, cu... zi-i pe nume, tu! Aia înaltă care era cu noi în clasă?...

TUŢI: Piticu Natalia.

JUNONA: Exact! Ea mi-a spus că Heruvim s-a-nsurat cu Carmen...

TUŢI: S-a măritat şi Dora cu Anibal...

JUNONA: E, nu! Serios?

TUŢI: S-au cununat în aceeaşi zi. Să-i fi văzut, ce drăguţi erau toţi patru, la Ofiţerul Stării Civile...

JUNONA: Dar cc le-a venit să se-nsoare aşa cu grămada?

TUŢI: Fetele au vrut! începuse războiul... Băieţii erau concentraţi, gata să plece pe front... S-au gîndit să fie

uniți pentru totdeauna, în fața evenimentelor, că Ofițerul Stării Civile conta mai puțin,.. Cînd moartea ajunge un lucru atît de la „ordinea vieții", cele mai grele probleme de viață se rezolvă foarte ușor...

JUNONA: Și ei sînt pe front?

TUȚI: NU știu! Probabil... De trei ani, de cînd ara intrat în război, nu mai știu nimic de nici unul din ei.

JUNONA: Tocmai ție să nu-ți scrie nimeni? Mi se pare foarte curios ! Tu doar erai președinta „Capitoliului".

TUȚI: Cum o să mi scrie, dacă nu știe nimeni unde mă aflu?

JUNONA: Și de ce nu le-ai scris tu lor?

TUȚI: De unde să-i iau, dacă nu știam unde sînt?

JUNONA: Adevărat! Ca să vezi, tu, cc ne-a aiurit războiul asta pe toți! Uite ! Dacă nu m-aș fi întîlnit cu mama Lina, azi-dimineața cînd am venit la spital, n-aș fi avut nici eu habar că tu ești la Galați. Și încă de trei ani de zile!

TUȚI: în trei ani de zile, de cînd sînt aici, n-am ieșit aproape deloc. Și, cînd ies, ies numai seara pe camuflaj, să nu mă vadă nimeni...

JUNONA: Chiar să te vadă, ești dc nerecunoscut, cît te-ai schimbat în timpul ăsta. *(Oftează.)* Cîte-au fost și pe tine, sărăcuța ! Și cu casa de la București ce-ai făcut? Ai închiriat-o?

TUȚI: Nu! A fost confiscată după proces, odată cu toata averea lui Dan.

JUNONA: Păi, nu era pe numele tău?

TUȚI: Se parc că actele mele de proprietate nu erau în ordine... în sfîrșit! Ce-a fost, a fost!...

JUNONA: Vorba e, ce-o să fie, tu? Se-apropie rușii.

TUȚI *(făcînd pe neștiutoarea):* Dacă ai ști ce puțin mă interesează tot ce se întîmplă! *(Sincera.)* Fără Dan nu mai am nici un rost pe lume!

JUNONA: Mîine dimineață eu plec la București. E mai bine sa fii în Capitala țării, fiindcă, chiar sub stare de asediu, poți să mai găsești o partidă, ceva, acolo, deși Giuseppe mi-a garantat că italienii pregătesc acum o ofensivă secretă și cînd i-or da drumul, nu se mai opresc decît la Moscova.

TUȚI *(cu un surîs, dincolo de voința ci):* Numai să nu-și ia vînt prea tare și să ajungă în Siberia și să rămîie acolo. Și, cum au să fie înfierbîntați de ofensivă, să nu cumva să răcească. Ar rămîne lumea fără tenori și-ar fi păcat...

JUNONA; Giuseppe scapă în orice caz. E bariton'.... *(Se uită la ceasul de la mina.)* Vai, tu, s-a făcut noua jumătate. Mă duc, să nu cumva să mă apuce vreo alarmă aeriană pe drum că, de obicei, pe la zece se dă... Tu la ce adăpost te duci?

TUȚI: La nici unul! Stau aici în odaie cu Dan. *(Gest spre fotografia Iui Balint.)* Dac-o fi sens să mor, măcar *așa* să murim amîndoi.

JUNONA: EU, în zece zile de cînd sînt la Galați, am schimbat trei adăposturi. Și peste tot, tu, e o plictiseală de moarte. Numai babe, copii și hodorogi... Nu vezi un bărbat mai ca lumea... Și, după ce mor eu de frică, mai tremură și ei pe de lături. Astă-seară, dacă o fi iarăși alarmă *(bate în lemn),* Doamne ferește! mă duc în adăpost la prefectură... Am auzit că acolo se petrece foarte bine, că vine publicul de la varieteul de peste drum. cu orchestră cu tot. Zice că e și dans, cînd bombardează Ploieștiul, Și mi-a spus șeful de cabinet al prefectului, că prefectul a avut una grozavă, alaltăieri noapte. A intrat în adăpost în timpul alarmei și-a spus așa: „Doamnelor și Domnilor, veste bună. Se bombardează Ploeștiul! Și, dacă ni se bombardează petrolul, cel puțin să nu ardem gazul de pomană. Urmează dans ! Muzica !" Și s-a-ncms un chef, tu, în adăpost, că n-a mai ieșit nimenea, chiar după ce a sunat încetarea alarmei. Iar pe prefect l-au scos de-acolo la șapte dimineața, filocuplet convins. *(S-a ridicat și se aranjează.)* Ce vremuri, tu ! Nici nu mai știi cu ce nație să te măriți. *(își încheie mănușile.)* Din cauza războiului ăsta o să murim fete mari, pe onoarea mea ! *(E gata.)* Te pup, tu *(n-o sărută)* si să ne vedem cu bine în timpuri de pace. *(Ii dă mîna.)* Și nu mai fi amărîtâ! Ca nimic trec și zece ani ăștia de muncă silnică... Uite ! Cum au trecut ai noștri... Șapte ani, și parcă ieri ne-am luat bacalaureatul. Pa, tu, și multe complimente coanei Lina! Dacă nu-mi spunea ea că ești aici, n-aș mai fi avut plăcerea să te văd... *(Se despart. Tuți o conduce. Ieșind.)* Na.

Şi-ai uitat să-mi ghiceşti în cafea 1 *(Privire spre ceaşca ei întoarsă.)*

TUŢI: Nici nu ţi-ar fi dat exact, că c surogat. Şi în surogat adevărul iese cu aproximaţie. Nu e veritabil!...

JUNONA: Te-am pupat!...

(Tuţi sc iudaice, după ce a cendus-e, sc urlă la ceas, apd pune aparatul de radio în funcţiune, după ce îl petriveşte ta o anumită lungime de undă. La radio începe muzică uşoară pe care Tuţi /> face să se audă foarte discret. Mama Lina intră dinspre bucătărie.)

LINA: A plecat matracuca lui Popescu?

TUŢI: Acum un minut.

LINA: Atunci, putem să ne aşezăm la masă. Te pomeneşti că şi astă-seară mai vine vreo alarmă de-alea şi iară leşin în sos. *(Privind-o cu dragoste.)* Ţi-a făcut mama Lina piftele marinate...

TUŢI: Dar să ştii, mamă Lino, că sînt supărată pe dumneata, foc.

LINA: Pe mine? De ce, maică?

TUŢI: Fiindcă ai călcat consemnul...

LINA *(nedumerită):* Eu? Doamne fereşte! Azi n-am călcat decît cearceafuri şi feţe de perne.

TUŢI: Te-am rugat să nu spui nimănui că sînt în Galaţi şi locuiesc la dumneata. Şi i-ai spus Junonei...

LINA; Păi ştiam că sînteţi colege de şcoală... Am crezut că-ţi face plăcere s-o vezi.

TUŢI: Nu-mi face plăcere să mai văd pe nimeni, afară de cine ştii dumneata!... Şi, pe urmă, Junona vorbeşte... Spune că m-a văzut... unde stau. Şi ştii bine că eu trebuie să mă păzesc. Că de trei ani, de cînd cu procesul lui Dan, stau ascunsă... Nu trebuie să uiţi nici o clipă că eu sînt soţia unui om condamnat zece ani de ocnă, pentru că a fost împotriva celor care ne-au băgat în războiul în care ne aflăm şi ne-au adus în situaţia în care sîntem...

LINA: Din partea mea, să fie ai dracului toţi care au făcut şi-or mai face războaie pe lume!... Să moară atîta tinereţe? ! Să putrezească atîtea braţe care puteau să muncească şi atîţia învăţaţi care puteau să gîndească si să fie de folos lumii întregi...

TUŢI: Noroc că Junona pleacă mîine la Bucureşti şi n-o să mai aibă timp cînd să vorbească,

p **LINA** *(vede ceştile de cafea):* I-ai dat în cafea?

TUŢI: **NU**! Mi-am pregătit ceaşca să-mi ghiceşti dumneata mie, că dumneata ghiceşti nemaipomenit.

LINA: Şi care e ceaşca ta?

TUŢI *(arată ceaşca):* Asta!... Ia vezi, mamă Lino, ce-mi mai dă?... *(Degajează, cu spatele spre Lina, căutînd ceva. De exemplu, un chibrit pentru ţigară. Mama Lina profită că Tuţi e cu spatele, se uită repede în ambele ceşti şi, observînd că a Junonei se arată mai bine, o schimbă. Tuţi a observat „mişcarea". Nu-şi poate împn-c-dica un surîs. Se-ntoarce spre masă.)*

LINA *(cu conştiinţa încărcată):* Ori, care ziseşi că e a ta?

TUŢI *(se pretează la mistificare):* Asta! *(Arată ceaşca Junonei, mutată în locul unde ji'.sese ceaşca ei.)*

LINA *(se aşază pe locul unde a stat Junona şi începe să privească atentă ceaşca):* **L**\ bravo! *(Tuţi îşi reia locul, fumînd. Radioul cîniă mereu muzică uşoară, schimbînd discurile, fără să se anunţe această operaţie. Mama Lina, după o matură „examinare".)* Maică, în general de tot, îţi dă foarte bine !

TUŢI: Zău?

LINA: Să mă prindă alarma lîngă depozitul de muniţii, dacă te mint. Bine de tot! *(începe să mintă, simplu, naiv, emoţionant aproape.)* O persoană care începe cu litera „Dî"...

TUŢI: Dan !...

LINA: Mă rog! Eu nu ştiu cine e complet, dar văd aicea o persoană care începe cu „Dî"... £ ! Persoana asta e sănătoasă şi se gîndeşte numai la tine. Şi, în curînd, o să vie să te vadă şi să-ţi aducă mare bucurie în casă. *(Se uită în ceaşcă.)* Dar şi tu îl iubeşti, maică, pe persoana asta... Şi mai văz aicea un „Hî". Adică persoana asta merită...

TUŢI: Merită, mamă Lino!...

LINA: încolo, restul, îţi dă tot bine... Bine, bine şi numai bine. Să nu-ţi fie de deochi! *(Pune ceaşca la loc pe farfurioară.)*

TUŢI: Păcat c-a plecat Junona !... Cred că ar fi fost fericită să vadă ce bine îi dă în cafea.

LINA *(pironind ochii pe ea):* Dar de ce să-i dea ei?

TUȚI: Fiindcă asta e ceaşca ei, nu a mea.

LINA: Să dea Dumnezeu să m-apuce alarma lîngă Comandamentul german, dacă crezi că eu am schimbat cumva ceştile...

TUȚI *(ca s-o tachineze):* Nu dumneata!... Adineaori însă, cînd m-ai întrebat, nu eram atentă şi ți-am arătat ceştile greşit. *(Arată ceaşca din dreptul Junonei.)* Asta e a mea...

LINA *(încurcată):* E, să ştii că eu tot de bombardamente mor! C-am jurat strîmb. Acuma îmi adusei aminte c-am schimbat eu ceştile... fără să vreau. Asa că tot asta din mîna mea e a ta. Dar cum dracu mi-a luat Dumnezeu mințile şi nu-ți spusei?...

TUȚI: Multe nu vrei să-mi spui dumneata, mamă Lino!

LINA: EU?

TUȚI: Dumneata, dumneata!... Adu-ți aminte, din copilărie şi pînă azi, cîte întrebări ți-am pus şi-au rămas fără răspuns... Sau dacă mi-ai răspuns cîteodată, ai făcut în aşa fel ca ori să nu înțeleg nimic, ori să-mi spui lucruri de necrezut.

LINA: NU e adevărat! Eu n-am avut niciodată nici un secret pentru tine. Ai fost totdeauna ca şi copilul meu...

TUȚI: Da, dar niciodată n-ai vrut să-mi spui al cui copil sînt de-adevărat.

LINA: Dacă nu ştiu!... Cînd te-am găsit pe treptele bisericii Sfîntul Elefterie, n-aveai nici un act asupra ta...

TUȚI; Şi de ce nu iu-ai dat la un „leagăn" şi m-ai crescut dumneata? Un copil, pentru o femeie obligată să muncească la alții, de dimineața pînă seara, ca dumneata, este o mare povară. 0 mare greutate.

LINA: Ce greutate? Aveai, acolo, patru ocă mari şi late, cînd te-am găsit!

TUȚI: Nici nu ştii ce trist e, mamă Lino, să fii copilul nimănui... Să nu ştii de unde vii... să n-ai nici o rudă... să treci pe stradă pe lîngă oameni străini, din care oricine poate să-ți fie tată, sau frate, sau rudă... Să n-ai familie, să n-ai morminte şi să ştii că viața ta începe numai de la tine, ca şi cum ai fi propria ta creație...

LINA: Familia ta am fost tu şi primul tău mormînt din neam o să fie al meu... Şi asta foarte curînd, maică, fiindcă eu sînt sigură că nu scap vie din bombardamentele astea. Că, dacă nu mă omoară vreo bombă, eu mor de frică şi tot decedez!... Numai cînd aud sirenele urlînd, odată mi se face negru înaintea ochilor şi văd numai dricuri, şi dricuri, şi iar dricuri. Şi în toate sînt sărbătorită eu, cu capacul cosciugului ciuruit de schije şi bombe... Şi mă strînge şi pantofii de prunei din picioare şi nu pot să fug din coşciug, plus ca îmi mai miroase şi a tămîie înăuntru şi, cum simt tămîia, leşin că nu-i sufăr mirosul. Şi-atuncea îmi vine să mai mor o dată, de frică să nu rămîi acolo şi să mă îngroape de vie, contra voinței mele, ca să nu mă asfixiez... *(0 pauză. Oftează.)* Şi-acuma, de vreo două-trei nopți în şir, mă visez şi mireasă...

TUȚI: Te pomeneşti că te măriți, mamă Lino!...

LINA *(ccnvinsă):* Da de unde! Cînd te visezi moartă, te măriți.

TUȚI: Şi cînd te visezi mireasă, ce înseamnă?

LINA: Inversul!... Adică moarte pe curînd...

TUȚI: Dumneata n-ai voie să mori!...

LINA: Parcă mă-ntreabă cineva? Şi-am visat şi arpagic...

TUȚI: Arpagic? Şi arpagicul ce-nseamnă?

LINA: Bombe, ce să însemne? Că bombele seamănă cu arpagicul. Şi la ce să-mi cadă mie în vis, tocmai cînd mă văd mireasă? Tu nu vezi, că e cu ochi şi cu sprîncene?... Mor sigur de bombe. Şi curînd de tot...

(Muzica aseară de la radio se întrerupe brusc şi vecea spichereului se aude clară.)

VOCEA SPICHEKULUI: Atențiune! Emisiunea noastră se întrerupe. Avioane inamice dc bombardament se îndreaptă spre spațiul aerian al țării. Peste cincisprezece minute se Va da alarma aeriană!...

LINA *(încremenită, se închina):* Dumnezeu să mă ierte! Mi-a sunat ceasul, maică!

TUȚI: Lasă, mamă Lino, nu te speria degeaba, că nu ți se întîmplă nimic... Poate că avioanele nici n-ajung astă-seară pînă la noi.

LIXA: Ba ajung, c-am visat eu arpagic!,.. Mai bine visam copil mic. câ era numai boală... *(0 ia repede spre uşa interioară.)*

TUȚI: Unde te duci?

LINA: Să-mi iau scăunelul din bucătărie, că mă duc la adăpost... Cel puțin, cînd mor, să stau şi eu o dată jos. *(Iese.)*

(Tuli se duce la aparatul de radio şi începe să caute un post străin. Li/m intră cu un scănntl de bucătărie in mină. Şi-a pus un fisin pe umeri. E agitată, mai mult de httăjîrea pe care a luat-o, decît de frica bombardamentului. Pune o clipă scăunelul jos, scoate o ckeiță din buzunarul şorțului, desface un sertar de la masa de sub oglindă şi scoale un plic învechit. Tuli, in lot acest timp, este cu spatele spre ea, ocupată cit aparatul de radio, care hîriie ptintre postmi.)

TUȚI *(în clipa cînd Lina a ferminat ce avea de făcut şi a închis sertarul la loc):* Londra!... *(La radio se aude vorbind englezeşte.)* După asta vine radiojurnalul în limba română.

LINA: Opreşte-**I,** maică !... înainte de moarte, am să-ți spun ceva foarte important şi nu vreau să ne mai audă nimeni...

TUȚI *(îşi dă seama că Lina e „solemnă" şi reduce emisiunea, fără să stingă aparatul):* Dar ce-ai astă-seară, mamă Lino? Niciodată nu ți-a fost aşa de frică?

LINA: Astă-seară simt că mor, maică !... Şi, înainte de a muri, vreau să-ți dau ceva şi să-ți dezvălui un secret, care îmi apasă inima de douăzeci şi şase de ani, de cînd te-ai născut... *(Scoate din plic o fotogra,ie.)* Uită-te bine la fotografia asta!

TUȚI *(privind-o):* Uuu, ce bărbat frumos! Cine e?

LINA: Tatăl tău...

TUȚI: Cum? *(Fizionomia i se schimbă brusc şi complet. începe să privească atent fotografia.)* Tata?

LISA: Da! E singurul lucru care ți-a rămas de la el... Fotografia asta...

TUȚI *(privind fotografia):* E curios! Am impresia că-1 cunosc. .. Trăieşte?

LINA: NU ştiu!

TUȚI *(calmă):* Şi cine e?

LINA *(sinceră)*: Nu ştiu... Tot ce ştiu este că el e *(gest spre fotografie)* tatăl tău.

TUȚI *(nedumerită):* Şi de unde ai dumneata fotografia lui?

LINA: Am furat-o!...

TUȚI: De la cine?

LINA: Din albumul de pe masa din salon...

TUȚI: Care salon? A1 cui salon?

LINA: Salonul de-acolo, din casa unde eram eu servitoare, cînd aveam douăzeci de ani.

TUȚI *(crescut):* Şi omul acesta cine era? Stăpîmil dumitale?

LINA: NU ! Era nepotul lui... A venit într-o seară din Moldova, de la moşie. A doua zi de dimineață trebuia să plece la Paris, la studii... şi trebuia să ia trenul din Bucureşti.

TUȚI: Şi? *(0 pauză. O priveşte in ochi.)* De ce i-ai furat fotografia, mamă Lino?

LINA *(toată topită într-o privire care anunță marea mărturisire pornită spre buze. însă, în clipa în care e gata să rostească cuvînt id, sirenele încep să sune lugubru alarma aeriană. Lina, cuprinsă de panica, îşi ia scăunelul.)* Alarmă!.-. *(Şi dispare pe uşă.)*

TUȚI *(după ea):* Mamă! Mamă! Măicuța mea... *(Lina a dispărut, in timp ce sirenele continuă să sune alarma. Tuți se duce la radio, căruia îi răsuceşte butonul. La aparat se aude semnalul de la „Radio Londra", Concomitent ai „bum-bum-uV de la radio se aude o bălaie -în •uşă, destul de puternică. Nu fără oarecare surpindere, Tuți se duce la uşă şi o încuie discret. Bătaia se repetă, altmrînd cu „bum-ul" de la radio.)* Cine e?

DORA *(de afară, pe un ton de parolă):* Naşcredemus!...

TUȚI *(deschide imediat, înseninată. Dora intră, în costum simplu de călătorie. Are o valizuță în mîna.)* Ce e cu tine?

DORA *(după ee se sărută):* Ştii că uitasem parola... M-am zăpăcit cu alarma asta.

TUȚI: Unde te-a prins? *(închide aparatul- de radio.)* Ascultăm emisiunea de la douăsprezece şi treizeci noaptea.

DORA: La gară ! Tocmai coborîsem din tren... Şi, ca să nu mă ție şapte ceasuri la adăpost, am luat-o pe linie înapoi, am ieşit prin dosul gării şi-am venit glonț încoace. *(îşi scoate, vorbind, pălăria ori bascul, pardesiul etc.)*

TUȚI; Cel mai bine se circulă pe alarmă... Nu e nimeni pe străzi.

DOKA: Dar ce s-a-ntîmplat ?

TUȚI: în ce problemă?

DORA: Am primit azi-dimineață, la țară, printr-un curier, *ordin* să viu imediat la tine.

TUȚI; NU știu nimic !... De șase zile nu mai am nici o înștiințare de la băieți... Bărbatu-tău unde c?

DORA: Tot în București, cred... Sau ascuns cine știe pe unde! De trei luni, de cînd ne-am văzut ultima dată nu mai am nici o veste de la el...

TUȚI: Și ordinul din partea cui era?

DORA: De la noi, de la „Capitoliu" !... Uite-1! *(îi dă o hîrtie din geantă.)*

TUȚI *(oparcurge):* Mă surprinde, că eu nu știu încă nimic...

DORA: Aflăm noi, n-ai nici o grijă!

TUȚI: Și tu, la țară, cum o mai duci cu părinții?

DORA: Prost!... Nu vor să se obișnuiască, nici morți, cu ideea că m-am măritat cu Anibal. Nici nu vor să-1 vadă...

TUȚI: Atunci, acum trei luni, cînd zici că v-ați văzut, unde v-ați întîlnit?

DORA: La noi, la țară! într-o casă la marginea satului... Și n-a putut să stea decît o zi, săracul!... De-abia ne-am putut vedea, așa, printre picături... Că de acasă nu mă lasă să fac nici un pas singură.

TUȚI: Și aici cum ai venit?

DORA: Am fugit! Cu orice risc !... Ordinul, c ordin !

TUȚI: Bravo, mă!...

DORA: Dar de Carmen ce mai știi?

TUȚI: E tot la Curtea-de-Argeș, cu Cosîmbăceasca.

DORA: Mare noroc a avut ea că și-a luat licența și-a numit-o în învățămînt...

TUȚI: în schimb, Cosîmbăceasca, săraca, și-a pierdut catedra. ..

DORA: Da? De ce?

TUȚI: Onestă cum e ea, a votat pe față contra plebiscitului și a fost destituită din învățămînt.

DORA: Biata tanti Mili!__

TUȚI: Și mai avea trei luni, pînă să iasă la pensie...

DORA: Dar de Heruvim mai știi ceva?

TUȚI: Tot Ia Tîrgu-Jiu în lagăr!...

DORA *(după un timp. Se vede că intenționat a amînat întrebarea):* Și Dan?

TUȚI: NU mai știu nimic de el, de cînd nu mai am nici o veste de la băieți... Cred că, după ultima tentativă a băieților să-1 elibereze, a fost mutat de la Doftana... Mi-am pierdut orice nădejde de scăpare... Ai noștri sînt risipiți cu toții... Cei mai mulți au înfundat pușcăriile. .. Și se pare că prigoana împotriva noastră crește, cu cît frontul se apropie mai mult și partida e mai definitiv pierduta.

DORA: EU nu mi-am pierdut nici o clipă nădejdea...

TUȚI: Nici eu!... Dar mi-e dor de el! Mi-e așa de dor... *(Ia fotografia lui Dan și o privește.)*

DORA *(ia cealaltă fotografie):* Cine e în fotografia asta?

TUȚI: Tata!

DORA: Dar de cînd ai tu tată?

TUȚI: De astă-seară! Și mamă tot de astă-seară am... I-am căutat douăzeci și șase de ani, ca să-i găsesc, pe amîndoi, într-o singură clipă...

DORA: Și mama ta unde e?

TUȚI: La adăpost... *(Simplu.)* Mama Lina!

DORA: NUUUU. ..

TUȚI: Ba da!

DORA *(o sărută):* Știi că eu am bănuit?

TUȚI: EU nici o clipă. A știut să fie atît de discretă...

DORA *(cu un gest, spre fotografie):* Și el cine e?

TUȚI: Nu știu !

DORA: NU ți-a spus mama Lina?

TUȚI: Nu știe nici ea !...

DORA; Va să zică, ți-ai găsit familia...

TUȚI: în orice caz, am făcut un progres enorm. Pînă adineauri, eram un copil din neant... Acuma am avansat: sînt din flori...

DORA: Apropo de copii! Știi că o să avem și noi unul?

TUȚI *(bucuroasa):* Tu cu Anibal?

DORA: TC cred, că doar nu era să-1 fac singură...

TUȚI *(cu o privire spre pîntecul Dorei):* Dar nu se cunoaște deloc, să știi...

DORA: £Î N-are decît trei luni...

TUȚI: Anibal știe?

7=>

DORA: De unde? Nu ți-am spus că nu ne-am văzut şi nu mai ştiu nimic de el, de trei luni...

TUȚI: Aaa! Am înțeles!...

DORA *(cu un gest tandru, spre pîntec) :* Măcar el să aibă mai mult noroc, în lumea care o să se nască odată cu el... Copilul ăsta, zămislit în război, între crime şi bombe, între masacre şi distrugeri, trebuie să nu le mai cunoască niciodată, în viața care îl aşteaptă.

TUȚI: Da. Niciodată...

(Se aude o bătaie discretă în uşă.)

DORA: Parcă bate cineva...

TUȚI: Mi s-a părut şi mie ! *(Ascultă atentă. Bătaia se repetă.)* Cine e? *(Se apropie de uşă şi o închide prudentă.)*

BALINT *(de afară):* Eu, Dan!

TUȚI *(aproape smulge uşa, cînd o deschide):* Dan! *(Dă un țipăt si îi cade în brațe. îmbrăţişare lungă, caldă.)* Dan I Dan \

CAZIMIR: încet, încet că e alarmă aeriană şi-o să creadă lumea că a sunat încetarea...

DORA *(emoționată):* Coane Cazimir... Bine-ai venit!

CAZOIIR: NU te iau în brațe, fiindcă posed insecte.

DORA: Adevărat! în ce hal sînteți... *(Se uită la aspectul lor.)*

TUȚI *(sărind în brațele lui Cazimir, în timp ce Balint o sărută pe Dora):* Poți să ai şi ploşnițe, tot te pup... *(Lui Dan, zăpăcită, sarutîndu-l.)* Iubitule!... *(Apoi către ambii.)* Iubiților!... Cum ați scăpat? Cînd ați scăpat?

DAN *(ca şi Cazimir, sînt îmbrăcați țărăneşte):* Acum trei zile. Ne-au scăpat .băieții...

CAZIMIR: Ai noştri, săracii!

TUȚI: Cum? Spune-mi tot... Stați si spuneti-ne ! Repede şi tot...

DAN: Acum trei zile, în timpul plimbării de o jumătate de ceas, în curtea închisorii, santinela care ne păzea, s-a apropiat de mine şi mi-a spus: „Domnule profesor, rămîneți cu domnul"...

CAZIMIR: Şi mi-a făcut cu ochiul...

DAN: „La urma coloanei... Cînd intră ultimul rînd, eu nu vă observ că rămîneți în urmă şi închid uşa... Fugiți imediat pe lîngă zid şi acolo, în față, e o căruță încărcată cu bocanci. Vă ascundeți dedesubt şi aşteptați. Soldatul care conduce căruța e de-ai noştri şi vizitiul la fel..." Dar cine eşti dumneata? l-am întrebat.

CAZIMIR: „Capitoliul" !... zice şi intră cu coloana în puşcărie.

DAN: Şi, peste o jumătate de ceas, ieşeam pe poarta închisorii.

TUȚI: Şi pe urmă ce-ați făcut?

DAN: La capătul primului sat ne-a ieşit înainte un lucrător... Un minier, care se întorcea spre casă, cu lampa aprinsă în mîna şi cu un rucsac în spate. Ne-a făcut un semn şi ne-am oprit... Hainele noastre de ocnaş au intrat în rucsacul lui şi cele de-acolo au trecut pe noi... N-am să uit niciodată, că la lumina lămpii unui minier, în întunericul brăzdat de fulgere albe la orizont, în cîteva clipe ne-am transformat din ocnaşi în oameni liberi... Şi în clipa cînd mîinile noastre s-au strîns pentru despărțire, mi-am dat seama că încleştarea lor este simbolică şi că mîinile acestea vor rămîne, pentru totdeauna, împreunate... Dar voi, voi, tu? Ce-ați făcut? Cum ați scăpat liberi pînă acum?

TUȚI: Trebuia să rămînem liberi, pentru voi cei închişi...

DORA: Numai Heruvim a pățit-o !... De zece luni e în lagăr.

DAN: Dar ce-a făcut?

TUȚI: într-o zi a intrat într-o librărie, în vitrina căreia era pusă o hartă mare a fronturilor, şi-a mutat steagurile sovietice în Berlin...

CAZIMIR: Păi asta nu e delicvent, domnule! E proroci...

DAN: Şi ceilalți ce fac?

TUȚI: Haideți dincolo să vă spălați puțin şi vă spun tot. Dar nici nu v-am întrebat dacă vă e foame?...

DAN *(ieşind):* Mie mi-e numai dor... ____________

CAZIMIR; Şi mie... de-o friptură Ia tavă. Chiar- şi de pisică, ca aia de la banchetul de-acum trei ani... Față de ce-am mîncat noi la puşcărie, trebuie să fie o bunătate! *(Iese cu Tuți şi Balint.)*

TUȚI *(ieşind) :* Tu vezi dacă la radio Londra mai e ceva...

DORA *(se îndreaptă spre aparat. Se aude o bătaie în uşă. Se duce la uşă şi repetă ce a făcut şi Tuți. Adică o încuie, apoi întreabă):* Cine e?

ANIBAL *(de afară):* Naşcredemus !...

(Dora deschide şi rămîne trăsnită. Anibal intră. E îmbrăcat în popă şi cu o oarecare barbă naturală. Dora nu-l recunoaşte din primul moment. Anibal îşi dă seama şi începe să cînte popeşte.)

DORA: Anibal!... *(Se repede să-l sărute.)*

ANIBAL: Pardon! Nu pe barbă, că sînt faţă bisericească... *(îi întinde mîna să i-o sărute... Apoi o ia în braţe tandru.)*

DORA *(privindu-l amuzată)*: Şi de unde vii, cuvioşia ta?

ANIBAL: De la mînăstire, ca Ofelia...

DORA: Ce mînăstire?

ANIBAL: Curtea-de-Argeş. Am fost s-o văd pe Carmen şi pe tanti Mili şi să le transmit parola. N-au sosit încă?

DORA: Nu! în schimb, a sosit altcineva!

ANIBAL: Cine?

DORA: Ghici?! Cineva care ne e nouă foarte, foarte drag. Cineva care sînt doi...

ANIBAL *(fericit)*: Profesorul şi cu filozoful...

DORA: Da!

ANIBAL: Va să zică, a reuşit figura cu bocancii... Ştiam eu că numai cu bocancii o s-o poată lua la picior. *(Exultă de bucurie.)* Şi unde sint?

DORA: Dincolo. Se spală puţin...

ANIBAL: Dincolo? Şi nu spui mai repede! *(Intră repede pe unde au ieşit ceilalţi, urmat de Dora, fericită.)*

(O clipă scena rămîne goală. Se aude o bătaie in uşă. Bătaia se repetă de cîteva ori, apoi uşa, pe care Dora n-a mai încuiat-o după intrarea lai Anibal, se crapă încet si în deschizătura ci apare, foarte precaut, capul lui Heruvim, legat cu tulpan. E deghizat în femeie. Heruvim, după ce se convinge că nu e nimeni, intră treptat în scenă. în aceeaşi clipă, se aude vecea lui Tuţi, de dincolo.)

TUŢI: S-a deschis uşa! Am auzit eu.

ANIBAL *(tot de dincolo)*: Mă duc să văd cine e! *(Intră în scenă şi cînd da cu ochii de Heruvim îl bufneşte rîsul. La fel şi pe Heruvim. Amîndoi se arată cu degetul, neputînd să vorbească de rîs.)*

HERUVIM: Caraghios eşti, mă, în antiriu dc popă...

ANIBAL: Dar tu! Rîd şi curcile cînd te văd în rochie de femeie... Parcă eşti o chivuţă...

(încep să rîdă din ucu şi se iau în braţe. Tuţi împreună cu toţi ăilalţi, atraşi de rîsul celor dci, apar nedumeriţi în uşă, tocmai în clipa cînd- Heruvim şi Anibal se desprind din îmbrăţişare. Tuţi îi arată grupului. Şi toţi încep să rîdă.)

HERUVIM *(vede şi îi recunoaşte pe Cazimir şi Balint. Se repede fericit spre ei)*: Maestre! Maestre! Sînt fericit că vă văd... *(Se repede să-l sărute pe Balint, care, la rîndul lui, îl sărută pe Heruvim.)*

TUŢI *(lui Balint)*: Ia, te rog, fii mai rezervat cu femeile, că mă faci geloasă...

HERUVIM *(lui Cazimir)*: Dă-mi voie sa te pup şi pe dumneata, coane Cazimir...

CAZIMIR: Hai, deşi eşti cam boccie... *(Se sărută.)*

HERUVIM *(Dorei)*: Şi pe tine... *(Se sărută.)*

ANIBAL: Mai uşor, domnişoara e măritată...

HERUVIM *(lui Balint)*: Şi cînd aţi scăpat, maestre?

DAN: De trei zile...

HERUVIM *(întrebător, lui Anibal)*: Ai noştri?

ANIBAL: Te cred. După ideea sfinţiei mele! Dar tu, cum ai scăpat din lagăr? Ţi-au dat drumul?

HERUVIM: Nu! Mi-am dat drumul singur.

TUŢI: Cum?

HERUVIM: Devale!... De-a berbeleacul! Eram la lucru la tunelul de pe linia Petroşani şi, la prînz, cînd ne-a dat repaus, ne-am lungit în iarbă pe creasta dealului... La un moment dat, cînd toată lumea moţăia, mi-am pus piedică, să mă fac mai cilindru şi să pot să-mi iau viteză mai bine. Şi... drumul... pînă jos, la-poalele dealului.

DORA: Şi rochia asta de unde ai învîrtit-o?

HERUVIM: Am prăjit-o de pe prundul unei gîrle, de la nişte femei care se scăldau... Dar lovitura cea mai mare nu ştiţi care c!... Cine credeţi că m-a adus cu maşina pînă la Galaţi? *(Toţi se gîndesc.)* Nu vă mai gîndiţi degeaba, că nu ghiciţi. Gramăjoiu!...

TUŢI: Unde l-ai întîlnit?

HERUVIM: Pe Şoseaua naţională. După zece zile de mers pe jos şi pe sub trenuri, nu mai puteam. Şi-atunci mi-am zis: prima maşină care va trece spre Galaţi, mă va călca de plan, fireşte, şi mă va transporta, rănit grav.

pînă în oraş Ia spital... Zis şi făcut! In lumina primului far care se apropia, am simulat accidentul. Maşina a frînat brusc, şoferul s-a repezit să mă ridice de jos, în timp ce o voce cunoscută mă dojenea dinăuntru: „Ce eşti oarbă, femeie?... Unde eşti lovită?..." „Aici la coaste, domnule... Duceţi-mă la spital, că mor..." „Bag-o aicea Ungă mine şi dă-i drumul mai repede, să nu moară dracului pe drum şi să mai dăm de vreun bucluc cu ea." într-o clipă, şoferul m-a grămădit lîngă Gramăjoiu şi restul vi-1 închipuiţi!... Cînd i-am spus şi-a-nceput să mă pupe, şoferul a-nceput să-şi facă cruce, la volan!... Aşa porc, nu-şi închipuise niciodată, să fie stăpînă-său, încît să se lege şi de-o femeie, găsită pe şosea cu coastele rupte...

(Tcți se amuză.)

ANIBAL: Şi ce mai zice Gramăjoiu?

HERUVIM: Şi-a schimbat complet părerile politice... înjură guvernul, pe nemţi, şi îşi dă cuvîntul din două în două minute, ca el a fost întotdeauna alături de aliaţi.

BALINT: NU mă mir. Gramăjoiu e un personaj frecvent în toate părţile lumii şi contemporan cu toate vremurile... Face parte din oamenii care îşi schimbă convingerile politice odată cu culoarea cravatei, în expresia căreia găsesc totdeauna o scuză pentru trecut şi o adeziune pentru viitor...

ANIBAL: în legătură cu asta, profit de ocazie ca sy vă spun, de ce consemnul nostru este să fim cu toţii adunaţi aici... Frontul sovietic sc apropie şi, odată cu el, scăparea. *(Lut Heruvim.)* Apropo!... După evadare ai trecut şi pe la Curtea-de-Argeş?

HERUVIM: NU! Mi-a fost teamă ?ă mă duc pe-acasă. Probabil ca sînt urmărit şi...

ANIBAL: Cum? Tu n-ai fost acasă?

HERUVIM: NU, domnule!...

ANIBAL: Va să zică, nu ştii nimic?

HERUVIM: NU! Ce să ştiu?

ANIBAL: Eşti tată!

TUŢI: Adevărat?

(Teii sînt bucureşi şi consternaţi.;

ANIBAL: Daaa ! Are un copil de trei săptămîni.

HERUVIM: Pe cuvîntul tău de eclesiast!

ANIBAL: Jur pe „Capitoliu!"

HERUVIM: Deschideţi uşa...

TUŢI: De ce?

HERUVIM: Plec pînă la Curtea-de-Argeş.

ANIBAL: Nu-i nevoie... Am fost eu acum trei zile şi am transmis parola neveste-ti şi lui tanti Milî.

(De-afară sc aud nişte şuierături de fignale poliţieneşti.)

TUŢI: Ce-o fi asta?

O **VOCE** *(de-afară):* La adăpost!... Treceţi la adăpost!...

DORA: A! E cineva care umblă pe stradă, prin alarmă...

(Se aude o bătaie în uşă şi un plînset de sugaci.)

TUŢI *(se duce şi deschide. Apare Carmen cu o valiză şi termos şi Cosîmbăceasca ţinînd copilul în braţe)* : Carmen!,.. Tanti Mili!... Bine-aţi venit...

(Cele două intră, Tuţi şi Carmen se sărută. în uşă. Heruvim, după ce i şi face un semn complice cu Anibal, se inie ai ce cu spatele ca să nu fie recunoscut)

COSÎMBĂCEASCA *(intră bombănind):* Mi-ai speriat copilul cu ţignalul. *(Către copil.)* Taci cu tanti Mili, c-am ajuns...

CARMEN *(emoţionată):* O ! Şi sîntem cu toţii... *(Către Balint şi Cazimir.)* Sînt felicită, fericită că vă văd... *(Le stringe mîna.)* Numai Heruvim, săracul, lipseşte. *(E gata să piîngă.)*

ANIBAL: în schimb, am avut grijă şi ţi-am adus o doică în locul lui. *(Către Heruvim.)* Hai, pupă mîna cucoanei...

HERUVIM *(se întoarce spre Carmen):* Sărut mîna, coniţă...

CARMEN: A!... *(Se îmbrăţişează lung.)*

COSÎMBĂCEASCA: *N'embrasse pas Ies servantes sur la bouche, parceque tu peux infecter l'enfant.*

HERUVIM: Unde e, să-l dezinfecteze tata ! *(Se repede la copil.)*

COSÎMBĂCEASCA: Luaţi-mi-1 din braţe că plîng pe el şi răceşte. ..

HERUVIM: Dă-1 la tata! *(îşi ia copilul în braţe şi-l priveşte lung.)* Frumos eşti, mă!... Şi leit cu mine... *(începe să-i facă „jucării".)*

COSÎMBĂCEASCA *(s-a dus glonţ Ui Balint, căruia de emoţie nu i-a putut spune decît un singur cuvînt):* Colega!... *(Dar a căzut în braţele lui Cazimir, muie plînge.)*

(Fetele, de asemenea. lăcrăm<;i:ă. i

TUȚI: Dar ce v-a găsit, frate, pe toți cu plînsul? Noaptea asta e noaptea bucuriei... Noaptea libertății! E cea mai fericită noapte din viața noastră... *(Lui Balint.)* Uite-te, dragule, la caraghioșii ăștia cum plîng... *(începe sa plîngă și ea în brațele lui Balint.)*

CAZIMIR: Luați-mi-o pe tanti Mili din brațe, că încep să plîng și eu... Și cînd oi plînge eu, face pneumonie...

COSÎMBĂCEASCA: Adevărat... Ne-am tâmpit cu toți de bucurie...

HERUVIM *(lui Anibal):* Nu te mai strîmba așa la copil, că mi-1 sperii...

COSÎMBĂCEASCA: Dați-1 încoace lui tanti Mili... că e obosit de drum... Unde pot să-l culc, Panait?

TUȚI *(ca la școală):* în odaia de-alături, domnișoară Cosîmbăcescu. îmi dați voie să vă conduc...

HERUVIM: Pot să merg și eu să mă uit cînd îl culci?

COSÎMBĂCEASCA: Hai!... *(Iese cu Tuți și cu Heruvim.)*

DORA: CU cc tren ați venit?

CARMEN: CU personalul de zece... Cînd ne-am dat jos, a început alarma... Tanti Mili, nu și nu, să intram la adăpost, ca să nu pățească ceva copilul... Ne-am dus la primul adăpost și dacă am văzut că nu vine nici un avion atîta timp, am plecat... Era o atmosferă insuportabilă pentru copil.

DORA: De-aia vă șuierau sergenții pe stradă...

CARMEN : Numai în țignale am venit pînă aici. Ce-a putut să-i drăcuie tanti Mili...

(Sirenele încep să sune încetarea alarmei.)

TUȚI *(reintră de dincolo):* Gata și cu alarma asta?

HERUVIM *(inlrînd cu Cosîmbăceasca):* Ai văzut cum mă cunoaște? A mișcat buzele în somn, parcă vrea să spună tată !

CAZIMIR *(care în timpul ultimelor replici s-a apropiat de masă, vede fotografia tatălui lui Tuți. Ia fotografia în mînă, se uită lung și mirat la ea, apoi se adresează lui Tuți):* A cui e fotografia asta? *(Surîde fotografiei.)*

TUȚI: A mea!

CAZIMIR: Și de unde o ai? *(Lui Balint.)* I-ai dat-o tu?

TUȚI: NU! O am de la mama...

BALINT *(mirat):* Care mamă, dragostea mea?

TUȚI: Aceea pe care orice ființă trebuie să o aibă... De la mama mea...

CAZIMIR: Și mama ta dc unde are fotografia asta?

TUȚI: A furat-o dintr-un album. E fotografia tatălui meu...

CAZIMIR *(mai consternat decît ceilalți):* Omul acesta e tatăl tău?

TUȚI: Da!...

CAZIMIR *(crescendo):* Și mama ta unde e?

(Lina, cu scăunelul în mină și cu fișiul pe umeri, intră.)

TUȚI: Uite-o !... *(Lina rămîne perplexă cînd vede atîta lume, toată cu ochii pe ea.)* Nu te speria, mamă !... Tot ce am eu mai drag pe lume, e aici!... îmi dați voie, să vă prezint pe *(gest spre Lina)* mama!

(Cazimir fixează privirea pe Lina.)

LINA *(căuiînd o contenență):* Vai de mine, ne cunoaștem! Nu mă dumiream, însă, cine e slujnica și părintele? *(Gest spre Heruvim și Anibal.)* Bată-vă 'să vă bată! Vă mai arde de bal mascat, acu, cînd s-a bombardat Ploeștiul...

TUȚI: A venit și Dan, mamă !... Ca să vezi ce bine ghicești dumneata în cafea !

LINA: Unde e?

DAN: Aici, mamă!... *(îi sărută mîna.)*

LINA: Bine că te-am văzut scăpat... *(își trage mîna, sfiită.)* Bine că ne-a venit liniștea și bucuria în casă... *(Se uită nedumerită la Cazimir, pe care nu-l cunoaște.)*

TUȚI: Și domnul este cel mai bun prieten al nostru și al soțului meu: conu Cazimir.

LINA: Lina! îmi pare bine și mă iertați de emoție, dar m-am zăpăcit toată...

CAZIMIR: Mă iertați că vă rog să-mi răspundeți la o întrebare!... De unde ați avut dumneavoastră fotografia tatălui lui Tuți?

LINA *(încurcată):* Să mă ierți și dumneata că te refuz, dar nu pot să-ți spun, domnule, nu mai țin minte...

TUȚI: Atunci să vă spun eu... Acum douăzeci și șase de ani, mama era servitoare la o familie în București... Așa e, mamă?

LINA: Da!

TUȚI: Şi, într-o seară, nepotul stăpînului a venit din Moldova să petreacă o noapte la unchiul lui, în Capitală, fiindcă a doua zi dc dimineață trebuia să plece la Paris pentru studii şi lua trenul din Gaia de Nord... *(Cazimir o ascultă cu multă atenție şi plimbă discret privirea de Ia Lina la Tuți.)* Restul — misterul acestei noți unice — cred câ-l înțelegeți... Băiatul era frumos... slujnica era tînără şi rezultatul iată-1!... Eu... E-adevărat, mamă?

LINA: Adevărat! Era foarte frumos...

CAZIMIR: Stăpînul dumitale nu se numea cumva Cristache Balotă?

LINA: Ba da!

CAZIMIR: Şi sta pe strada Batistei, nu?

LINA: Aşa mi se pare! Nu mai țin minte...

CAZIMIR: Şi albumul din care dumneata ai luat fotografia asta, era un album cu scoarțele îmbrăcate în catifea roşie şi cu colțurile bătute în colțare de argint?

LINA: NU mai țin minte...

CAZIMIR: Eu îmi amintesc perfect acuma, Eleonoro. *(Stupoare generală. Lui Balint, îniinzîndu-i fotografia.)* Lite ce frumos a fost socru-tău!

BALINT: Cazimir... *(Stupoarea se menține încordată.)*

TUȚI: Coane Cazimir! Fotografia asta e a dumitale?

CAZIMIR: Uită-te şi tu, ca să te convingi... E-adevărat, m-am schimbat un pic, dar tot eu sînt... *(Către Lina, care a rămas siderală.)* Ascultăv Eleonoro! Ca să-ți mai cer iertare şi să mă explic, după douăzeci şi şase de ani, n-ar avea nici un sens şi, orice-aş spune, n-ar avea nici o valoare... Clipa care ne-a legat, a fost prea curată şi prea frumoasă ca să-i necinstim amintirea cu reparații tardive... Şi dacă viețile noastre s-au desfăşurat, aşa cum s-au desfăşurat, însemnează că aşa a trebuit să se întîmple... Noi, însă, sîntem şi rămînem uniți pentru totdeauna în inima copilului nostru.

LINA *(privindu-l):* Dumneata eşti? Vai de mine cum ai îmbătrînit!...

TUȚI *(după o reflecție, lui Cazimir):* Să-mi dai voie să-ți spun, şi de-acum înainte, tot coane Cazimir... Aşa te-am cunoscut şi aşa te-am iubit. Şi, poate, e mai mult decît ți-aş spune altfel.

HERUVIM *(kindu-i un ghiont lui Anibal):* Ca-n piesele de teatru, mă !

(Carmm pune aparatul de radio în funcțiune. Se aude semnalul de pauză.)

ŞPICHERUL *(la radio):* Atențiune! Atențiune! Peste cîteva minute vom transmite o ştire foarte importantă pentru țară... *(Semnalul continuă. Apoi Şpicherul.)* Atențiune! Atențiune! Transmitem acum o ştire de mare importanța pentru țară...

(Se aude. copilul lipind, din cdaia de alături.)

COSÎMBĂCEASCA: Mă duc să-l aduc şi pe el să asculte... El e lumea de mîine şi, probabil, presimte că se va difuza o ştire care îl interesează. *(Dispare.)*

(Toată lumea este\strînsă, pe cupluri, în jurul aparatului dc radio. Semnalai continuă.)

BALINT *(rar):* **23** August **19-M!...**

Cortina

15 noiembrie **I**'M", Bucureşti.

PRIMĂVARA

COMEDIE ÎN TREI ACTE ŞI PATRU TABLOURI

1947

PERSOANELE

in ordinea intrării în scenă

ION AGHIOXOAIEI, moldovean } muncitori
VASILE BRABETE, oltean } muncitori
PETRE SUELEȚEL. muncitor, apoi scriitor
MĂRIA PANAIT, muncitoare, apoi artistă
PAVEL DIMIU, directorul fabricii
PAUL COMĂNEANU, inginer
DUMITRU
CANDIDATUL
CANDIDATA
VALENTIN SPĂTARU
COTÎRCEA
DINU
ȚÎRU
GICU
TUȚI
LICA
MARA
ESMERAI.DA RUPCEA-GUGUMANI
TURBY, nepoata acesteia
DIPLOMATUL
GENERALUL
FIUL GENERALULUI

AXJCUȚA GRECI", mătuşa lui Petre Sufleţel, pensionară, fostă cabinipră de teatru

MAR1CICA LUNGU, profesoară de ştiinţe naturale, colegă de cămin şi cea mai bună prietenă a Măriei Panait

COMISIONARUL

ACTUL I

TABLOUL I

Decorul reprezintă interiorul unui club al unei mari fabrici dintr-un mic oraş de provincie. Toate cele de rigoare, aferenie localului. E plină vară! {care se constată de către spectatori — în toată exuberanța ei — prin ferestrele deschise, care dau spre grădina fabricii). La ridicarea cortinei, în scenă se află, în planul prim, dreapta, Ion Aghionoaiei şi Vasile Brabete — ambii, muncitori in fabrică. Sînt îmbrăcaţi ca de duminică (precum şi este cazul). Joată şah, cufundaţi în studierea „situaţiei" de pe tabla respectivă. Aghionoaiei îşi ţine capul sprijinit în mîini, iar Brabete şi-1 are proptit, „a reflecţie", numai într-o mînă, sprijinită în cotul respectiv. La o masă mai retrasă, se află — cu faţa spre public — Petre Sufleţel, care scrie, reflectînd adînc deasupra filelor de hîrtie, cu creionul muiat des în gură şi cu aerul „inspirat" al oricărui făptaş de versuri. După ridicarea cortinei, cîteva clipe pauză, pe tablou. Cei doi şahişti sînt aprofundaţi în joc, iar Petre Sufleţel suge vîrful creionului, în aşteptarea unei imagini sau a unei rime fericite. Alături, pe o măsuţă, se află un aparat de radio la care se transmite, în surdină, o melodie — oarecum sentimentală — de muzică uşoară. După terminarea pauzei, pendula — care se află în centrul clubului şi deasupra uşii de la intrare — bate patru lovituri de gong. Sufleţel, deranjat din inspiraţie, face un gest spre pendulă (gest care trebuia să însemne un fel de „dă-te dracului să te ia"), şi apoi îşi scoate ceasul din buzunar, pe care îl compară cu pendula şi pe care începejsă-l întoarcăi

AGHIONOAIEI *(fără să-şi schimbe „poziţia" de la joc şi fără să-şi ridice privirea, concentrată pe tabla de şah. Aghio-*

noaiei e moldovean): Cît o zîs pendula, ca î şeasul, tovarăşi Brabtte?

BKABETE *(acelaşi joc ca şi Aghicnoaiei. El însă e oltean):* Abar n-am. *(Foarte serios.)* Trebuie să fie. cît a bătut... *(Gest cu ochii spre pendulă.)*

SUFLEȚEL *(care a termimt să-şi întoarcă ceasul, pe care l-a băgat la loc în buzunarul „special" al pantalonilor):* E patru fix, tovarăşi! Eu merg după radio.

AGHIONOAIEI *(fără să-l privească, studiind şi mai atent tabla de şah):* Tat ei sî poati...

SUFLEȚEL *(care, fiindcă lot s-a întrerupt din „inspirație", vrea să fie amabil):* Care pe care? *(Un gest interogativ spre tabla de şah.)* Cine bate?

AGHIONOAIEI *(fără să se întoarcă):* Deocamdată, tovarăşi Sufletel, el pi mini şi eu pi el! *(Tare pe situație.)* Deocamdatî! Pi urmî, om vide!...

BRABETE *(acelaşi joc ca şi Aghionoaiei):* Da, da! Că toamna se-numără bobocii! *Cei doi şahişti îşi reiau preocupările, în timp ce Sufletel îşi recompune mutra inspirată, deasupra filelor de pe masă. rozînd creionul cu seriozitate şi „evlavie" poetică. La aparatul de radio, crainicul anunță melodia următoare, care este un dans săltăreț şt mult mai forte decît melodia de pină acum. Sufletel se ridica şi se duce spre aparatul de radio. Brabete. care e cu fața spre radio, face cu ochiul, atotştiutor, spre Aghicnoaiei.)* S-a inervat tovarăşul Sufletel pe radio, că-1 ține de la mînă, la scris poezia pe care o compune. *

AGHIONOAIEI: Tot ce se poate!...

BKABETE *(„şmecher"):* Şi eu ştiu şi de ce !

AGHIONOAIEI: De ce?

BRABETE: Fiindcă scrie poezia, pentru ştiu cu cine! *(îi face, din nou şi mai accentuat, cu ochiul.)* Ca nu există oltean prost, tovarăşe Aghionoaiei, ascultă-mă pe mine care sînt de pe Gilort.

AGHIONOAIEI: Dar nici moldovan prost ca oltenii, nu s-a aflat de cînd .îi lumea şi pămîntul... Afară numai

* Chiar ijacă ulterior nu se mai specifică în 1ext. aiit A^liionraiti, cit si Brabete işi vor păstra graiul lor regional. Inul mcUcvenesc şi altul oltenesc (n.a.).

de cazul cînd o fi muntean. Aşa că, să-ți spun eu pentru cine compune el poezia.

BRABETE *(vrea să-l pună la ambiție):* £! Pe cit ții prinsoare că habar n-ai!

(Sufleul, in timpul dialogului dintre Aghimoaiti şi Biabete, caută un pat ca muzică sentimentală si nu-i poate auzi din cauza Mriiiurilor şi a parazitilor. J

AGHIONOAIEI *(ca şi cum ar spune ca a doua zi e luni):* Cine nu ştie, măi tovarăşe Brabete, ca Sufletel îi îndrăgostit de tovarăşa Măria Panait? Şi nu, aşa, oarecum !., Lulea, măi!... Lulea! Ciubuc!

(Sufletel nu prinde postul acrit şi manifestă față dc aparat carrrare enervare si, dacă se poate, comică, prin gesturile prin care o exprimă.}

BRABETE *(care îl urmăreşte atent, pe deasupra ccnjcrsației cu Aghionoaiei):* Şi țiu prinsoare pe ce vrei că, în poezia pe cart' se căzneşte s-o compuîe acuma, vrea să comemoreze succesul pe care tovarăşa Panait 1-a avut în piesa pe care a jucat-o la festivalul nostru de aseară.

AGHIONOAIEI: Tot ce se poate!... *(Reia studierea UibUi de şah.)*

BKABETE: E categoric, tovarăşul Aghionoaiei! *(Făcînd cu ochiul spre Sufletel.)* Şi, bietul Sufletel, iubeşte, iar obiectul nu corespunde. Nu e iubit.

AGHIONOAIEI: Tovarăşa Mărioara este cea mai de treabă fată pe care am cunoscut-o in viața mea. Serioasă, harnică, cumsecade, cinstită...

BKABETE *(cu un gest care nu admite controversă):* Sînt absolut de acord. Cum rămîne însă cu Comăneanu? *(îl priveşte „şmecher" şi atotştiutor.)*

AGHIONOAIEI *(luat- prin surprindere):* Care Comăneanu?

BRABETE: Cum „care"? Inginerul nostru din fabrica! *(După mutra lui Aghionoaiei, işi dă seama că acesta habar n-arc de subiectul pe care îl atacă.)*

AGHIONOAIEI: Şi ce-i cu el?

BRABETE: Dumneata n-ai observat că Mărioara noastră îl cam simpatizează?

AGHIONOAIEI *(acelaşi joc, crescut):* Ea pe el, sau el pe ea.

BRABETE *(imilîndu-i prost accentul moldovenesc):* Din nano-roşîre ie pă iei. Şî iei sa preface ca nu observă, de 'oţ î

AGHIONOAIEI *(aproape consternat de ce aude):* Ce tot spui, bre!

BRABETE *(moldovean convins):* Pi şinstea me de oltean, dacă te mint.

(Sufleh! renunţa la radio şi închide. Apei sc apropie de masa cclcr doi jucători, j

AGHIONOAIEI *(cu nasul în partidă):* Şi pentru cine scrii tu, măi tovarăşe Sufleţel, merită?

SUFLEŢEL *(intimidat, făcînd pe neştiutorul):* Nu-nţeleg ce vrei să spui, tovarăşe Aghionoaiei... Despre cine e vorba?

BRABETE: Ia nu mai face cu mine pe piticul de ipsos din grădina Direcţiei. Ăla, care - de cînd i-au spart luleaua nemţii la bombardament — a rămas cu gura căscată la toate...

AGHIDNOAILT *(serios si rejleciînd asupra afirmaţiei pe care o face):* Tovarăşa Măria Panait a dat dovadă, aseară, că are un mare talent dramatic şi ar fi păcat să neglijeze darul ăsta deosebit cu care s-a născut...

BRABETE: Şi eu şi ceilalţi tovarăşii din fabrică, şi toţi tovarăşii de la raion şi de la regiune, şi toţi intelectualii, care au asistat aseară la spectacol, sîntem de aceeaşi părere. *(Sufleţel, care — în fond — e mai „de părere" decît toţi că Măria are un mare talent, nu-si poate stăPîni, totuşi,* o *mare şi onestă tristeţe, care i se întinde pe faftî. Brabete priveşte nedumerit figura schimbată a lui Sufleţel şi panica stăfnnită din ochii acestuia.)* Dar tu ce părere ai, tovarăşe Petrică? Te văd cam nedumerit!

SUFLEŢEL *(încurcat):* Eu? *(Ţinîndu-şi cu greu echilibrul pe „poziţia" pe care şi-a stabilit-o rapid şi, mai ales, naiv.)* Eu nu pot să am nici o părere, în privinţa talentului tovarăşei Măria Panait, fiindcă nu am fost la spectacolul de aseară.

BRABETE: Da, de ce n-ai fost? Tocmai tu, care eşti *poetul* nostru, care scrii poezii, schiţe şi articole, prin reviste? *(Cu un semn complice lui Aghionoaiei.)* Tocmai tu, care eşti prietenul ei cel mai bun?

(Sufleţel ti/ce stiategie, privind atent tabla di şah a cehr dci.)

AGHIONOAIEI: Şi de ce zici că n-ai fost?

SUFLEŢEL *(minţind prost):* Am stat acasă, fiindcă nu mi-a fost bine. Ştiţi că eu sufăr puţin de inimă.

BRABETE *(larg şi deschis tot, într-un sttrîs semnificativ):* Ştiiim! Ştiim!... *(Face cu ochiul lui Aghionoaiei.)*

AGHIONOAIEI: Inima asta, măi tovarăşe Sufleţel, îi cel mai şoltic organ din toată fiinţa omului. Cred că pricepi, nu?

SUFLEŢEL *(care pricepe tot, dar se menţine' pe poziţia lui iniţială):* Nu!... Nu pricep!... Nici cc vrei să spui şi nici de cc.

BRABETE *(cu un gest de renunţare amicală):* Atunci, înseamnă că ai priceput şi una şi alta, dar vrei să fii secret faţă de noi... Te priveşte. Noi te iubim şi îţi vrem numai binele. De-aia am vrut să-ţi deschidem ochii şi...

AGHIONOAIEI *(i-o taie)*: Lasă-1, măi Brabete, în pace! Ce baţi capul omului?

BRABETE: l-l bat ca să i-l deschid!...

AGHIONOAIEI: Mai bine, hai să terminăm partida că se face ttrziu... Şi băiatul are de scris...

BKABETE *(nvenind asupra tablei de şah):* Adevărat! De ce sa-mi pierd eu vremea degeaba ca să conving curcanul că nu e păun! Cine joacă?

AGHIONOAIEI: Mata joci.

(Brabete studiază atent situaţia de pe tabla de şah. Sufleţel îşi reia lecui şi scrisul, la masă. Acum. însă, e îngîndurat — preccnpat de altele — deasupra manuscrisului. Roade şi mai adine creionul. Apei, îşi aprinde o ţigară, fiindcă inspiraţia de-adineaori a dispărui, şi fumează, lupt'md ca să şi-o regăsească.)

BRABETE: EU joc? *(S-a agerit.)*

AGHIONOAIEI: Da...

BRABETE: E! în cinci mişcări, află că eşti mat... Te nimicesc !

AGHIONOAIEI *(neîncrezător):* Pe mine?

BKABETE: PC tine...

AGHIONOAIEI *(acelaşi joc):* Tot ce se poate!... Şii. în cinci mişcări, zici?

BRABETE *(cu certitudine şi oarecare aroganţă):* Da. Dacă joci bine... Şi, dacă joci prost, în trei... *(Mută.)*

Poftim! Am mutat calul aici, şi şah! *(Pronunţă arogant „şah", ascuţindu-şi buzele.)*

AGHIONOAIEI *(niţel alarmat de siguranţa cu care Brabete vorbeşte, studiază foarte concentrat situaţia):* Şi ziseşi că mă faci mat în trei mişcări?

BRABETE: în trei sau în cinci, depinde cum muţi acuma.

AGHIONOAIEI: Uite, am să mut nebunul ăsta aici. *(Mută piesa.)*

BRABETE: Aha!... Ai apărat cu nebunul? *(Consideră mutarea adversarului.)*

AGHIONOAIEI: După cum se vede...

BRABETE: Mda! în condiţiile astea, se schimbă situaţia... Nici nu observasem că poţi să aperi cu nebunul... Că m-ai ţinut de vorbă pînă- acuma şi n-am fost atent.

AGHIONOAIEI *(consternat, in felul lui blajin de a se consterna):* Eu pe tine?

BRABETE: Da! Tu... De 'oţ. Ca să mă distrezi de la joc şi să mă ataci prin surprindere... Cum făcuşi acuma cu nebunul... C-aşa faci totdeauna, ca să-mi iei partida. Dai cu clanţa, pînă mă năuceşti...

AGHIONOAIEI: Iaca, nu mai scot o vorbă!

BRABETE: Nici eu... *(Judecă mişcarea fe care -urmează s-o facă.)* Ascultă!... Ştii dc ce n-a fost Sufleţel aseară la teatru? *(Aghionoaie tace, atent la joc. Brabete, de sus.)* E limpede, ca lumina zilei!... *(Aghionoaiei tace semnificativ. Brabete, căci el e psiholog.)* Să-ţi spui eu de ce !... Fiindcă el a avut emoţie mai mare decît tovarăşa Panait, pentru debutul ei pe scenă ! Şi i-a fost frică să nu să dea de gol faţă de tovarăşii din sală... *(Subţire.)* Mă-nţelegi, tălică? Adică, să nu se dea el în spectacol, cînd ea joacă pe scenă! *(Aghionoaiei tace, cu mimică crescută pe acelaşi joc.)* Aşa e cînd iubeşti de unul singur. Suferi şi ai emoţii pentru amîndoi.

AGHIONOAIEI *(i-o retează):* Ştiu!

BRABETE *(cu falsă admiraţie):* Bravo! Moldoveanul tot şoldovean!... Toate le ştie, cînd le află de la alţii!

AGHIONOAIEI: Cine învaţă de la alţii şi ţine minte pentru el ce-a învăţat, se cheamă că-i om cult. Aşa să ştii!

BRABETE *(atins profund, ca oltean):* Daaa? Şi dacă voi, moldovenii, sînteţi aşa de culţi, atunci de ce ziceţi „moari di churechi", în loc de zamă de varză?

AGHIONOAIEI *(cu un surîs):* In necazul vostru, fiindcă şi voi ziceţi „picere", în loc de picioare...

BRABETE: Bine, bine, lasă tu astea şi nu mă mai lua cu vorba, că mă zăpăceşti iară la joc... *(Reia studierea partidei, ca şi Aghionoaiei.)* Eu joc, nu?

AGHIONOAIEI: TU. ..

BRABETE: E! Află că din două mişcări te trec Milcovul şi te înec în Bahlui...

AGHIONOAIEI *(calm):* Şi eu îţi sparg Porţile de Fier şi te înec în Dîmboviţa... Că tot vă lăudaţi voi că parşivenia aia de gîrlă îi apă dulce.

(Pauză. Cei dci sînt concentraţi la jcc. Brabete dîrz, Aghioncaiei placid. Supleţei aprinde o nouă ţigară şi scrie. Pe ferestrele deschise pătrunde calmul, total şi torid, al âupă-amiezei de vară şi de duminică. Din curtea fabricii nu se aude nici un zgomot, nu se simte nici o mişcare. Parcă ea însăşi moţăie în soare, cu măruntaiele de fier liniştite, omeneşte, ca pentru siestă.)

BRABETE *(mutînd):* Şi şah!... Cu tura, însă. Calul „ista" nu se va mai mişca de-aici... ca şi nebunul dumitale... Sînt morţi amîndoi.

AGHIONOAIEI: Tot ce se poate... *(Se adînceşte în joc.)*

BRABETE: Dar ce linişte e la noi în fabrică astăzi! Se cunoaste că toata lumea s-a dus la meci... Mamăăă, ce-o să-i bată ai noştri!...

AGHIONOAIEI: NU se ştie! Şi cei de la „Steagul Roşu" îs tari... Şi nu trebui să subestimăm adversarul niciodată, în nici un fel de direcţie şi să ne culcăm pe ceea parte !...

BRABETE: Dar eu n-am spus că-i subestimez, tovarăşe! Am spus numai că-i batem, la sigur. Ai noştri sînt mult mai tari...

AGHIONOAIEI: Om vedea. Urma alege.

BRABETE: £! „Urma" ţi-o spui eu dinainte: cinci la zero pentru noi! Că ei sînt oaspeţi. Şi-ai noştri, fiind de-aici, din localitate, au toată galeria pentru ei...

AGHIONOAIEI: Da, dar jocul ăsta de fotbal se joacă cu picioarele, nu cu gura... Şi meciul nu-1 joacă cei care zbiară

de pe margini, ci aceia care duc lupta pe teren, cu picioarele...

BRABETE *(cu un gest pejorativ al mîinii);* Aşa te-am pomenit. Tot a pagubă tragi...

AGHIONOAIEI: Nu-i adevărat!... Dar îi drept că eu nu mă bucur niciodată de un succes, înainte de a-l avea... Cum nu mă bucur dinainte, de exemplu, nici de partida asta pe care o jucăm acuma... *(Mută.)* Aşa că, uite mata! Şah şi gardă! Cu căluşelul ăsta, care a stat deoparte ş-a mîncat ovăz pînă acum... *(Rîde „pi" sub mustăţile pe care nu le are.)* Şah şi gardă, am zis!

BRABETE *(alarmai, constata situaţia disperată şi imediat se burzuluieşte):* Ia uite, domle, gloaba, ca nici p-asta n-o observai!... *(Dezgustat.)* Cred şi eu că ma baţi, dacă mă ţii tot timpul de vorbă... în condiţiile astea, foarte mulţumesc. Mă bate şi coşul fabricii! *(Cu un gest dezgustat, amestecă piesele de pe tabla de şah.)* Mă rog! Ţi-am dat partida !... *(Se ridică şi se întinde.)*

AGHIONOAIEI *(scoţînd calm, din buzunarul de la piept, un carneţel şi un creion):* Adică, am cîştigat-o, vrei să zici...

BRABETE: Cu asemenea tertipuri; cred şi eu.

AGHIONOAIEI *(notînd în carneţel):* Care va să zică, avem pînă acuma... paisprezece partide eu şi două matale.

MĂRIA *(intră. E îmbrăcata într-o rochiţă simplă, de vară. E cu capul gol şi cu picioarele, asemenea, în sandale uşoare, de pînză. La piept are prins un boboc proaspăt de trandafir)*: Noroc, tovarăşi! *(Apropiindu-se de masa celor doi. Cufundat în manuscris, Sufleţel nu i-a observat din prima clipa intrarea.)* Va să zică şi astăzi, în loc să mergeţi la meci, aţi jucat şah...

AGHIONOAIEI *(care termină de strîns şi aranjat piesete în cutia lor):* Noi ca noi... Dar văd că nici mata nu eşti la meci, tovarăşă Mărioara.

MĂRIA *(drăguţ):* Mă ierţi! La primul mitan, am fost acolo...

BRABETE: Şi care a fost scorul, tovarăşă Panait?

MĂRIA: Trei la zero, pînă am plecat eu...

BRABETE *(triumfător, lui Aghionoaiei):* £? Ţi-am spus eu? Pînă la urmă, îi bate cu cinci la zero. Precis!

1;**MARIA**: Nu, trei la zero e pentru adversari. Şi-ai noştri sînt atît de demoralizaţi, că nu cred să se mai poată reface în al doilea mitan... I-a încurajat prea mult galeria şi-au jucat în „vedete" pentru ea. Pe cîtă vreme, adversarii, au jucat pentru ei.

AGHIONOAIEI *(cu o uşoară licărire de triumf, în ochi):* E? Ce ţi-am spus eu?

MĂRIA: Pierdem meciul sigur, tovarăşe Brabete...

(Aghionoaiei a început să styîngă meticulos şahul.)

| **BRABETE**: Fiindcă a cobit el... Cum cobeşte totdeauna! Că n-am văzut în viaţa mea cobii, ca moldovenii ăştia. Parcă-ar fi cucuveici, de la noi de pe Gilort, zău aşa! Hai, tovarăşe Aghionoaiei... *(Face cu ochiul, semnificativ^ cînd spre Măria, cînd spre Sufleţel.)* Lasă-1 ciorilor de şah şi nu-1 mai titirisi atîta... Hai să mergem fuga la meci, să-i mai îmbărbătăm şi noi pe-ai noştri, de pe margine, că poate salvăm situaţia... Habar n-ai ce noroc pot să aduc eu, dacă am şi cobia după mine.

AGHIONOAIEI: Hai; hai! *(A priceput semnul.)* Că şi pe adversari trebuie să-i aplaude cineva... Cu bine, tovarăşă Mărioara. *(Iese împreună cu Brabete.)*

(Sîtfleţel, în timpul replicilor de mai sus, a văzut-o pe Măria. A avut o tresărire discretă, dar vizibilă pentru public. S-a făcui însă că n-o vede şi s-a cufundat, exagerat de „adine", în manuscrise. Măria l-a văzut şi ea pe Sufleţel, de cum a intrat şi, la rîndul ei, s-a prefăcut că nu-l vede, fără să aibă însă nici un fel de tresărire specială. Drept care, după ieşirea celor doi, se îndreaptă spre masa unde scrie Sufleţel, cu pasul şi atitudinea cea mai firească din lume. Adică, aşa cum e ea întotdeauna.)

SUFLEŢEL *(„simţind" că Măria s-a apropiat de masa lui, deşi, în realitate şi in gînd, el îi numărase paşii; se preface surprins de prezenţa „cuiva", alături):* Aaa!... Tu erai? *(îi surîde.)*

I **MĂRIA** *(fără nici un fel de artificiu, în gesturi sau în ton):* Da, eu eram. N-ai ştiut?

SUFLEŢEL: Dar ce? S-a şi terminat meciul? Ştiam că te-ai dus la meci. *(Ocoleşte un răspuns direct la întrebarea ei.)*

;**MĂRIA** *(se aşazâ la masa lui):* De unde „ştiai"? Că noi nu ne-am văzut de aseară, dinainte de spectacol.

SUFLEȚEL *(vrînd să nu dea o importanță deosebită faptului):* Am aflat de la diferiți tovarăşi... Şi, pe urmă, era şi firesc să bănuiesc că te duci la meci, chiar dacă nu mi-ar fi spus-o alții. E doar meciul nostru!... Al echipei noastre din fabrică!

MĂRIA: Atunci de ce n-ai venit? Că şi tu eşti al fabricii ca şi mine, ca şi echipa.

SUFLEȚEL: Parcă tu nu ştii? Eu şi sportul!... *(Cu un gest evaziv de incompatibilitate.)* Ca aeroplanul cu trotineta!

MĂRIA: Bine, dar aici nu e vorba de sport, propriu-zis. E vorba de fabrica noastră. De prestigiul ei sportiv!

SUFLEȚEL: Tocmai de-aia! Şi chiar îmi pare mai bine că n-am asistat la o înfrîngere. Auzi colo! Trei la zero pentru adversari, în primul mitan?... Mai mare ruşinea!

MĂRIA: De unde ştii scorul, atît de exact?

SUFLEȚEL *(încurcat):* Păiii...

MĂRIA: Va să zică, m-ai văzut şi m-ai auzit adineaori, cînd am intrat aci şi am vorbit cu tovarăşii...

SUFLEȚEL *(tace, stînjenit):* Da!... Aproximativ...

MĂRIA *(rîde):* Şi de ce te-ai făcut că nu mă vezi, Petrică? *(Pauza mică, pe priviri. Ale ei drepte, ale lui oblice.)* Eu însă am văzut, te-ai făcut că nu mă vezi. Ca să ştii!

SUFLEȚEL *(tace, adunîfid filele manuscrisului, să-şi dea o contenență. Apoi, onest):* Şi eu am văzut, că ai văzut, cînd m-am făcut că nu te văd... Ca să afli!...

MĂRIA *(cu multă tandrețe şi prietenie):* Spune-mi drept, Petrică, de ce eşti supărat pe mine? Că, de fapt, eşti! Şi nu ştiu şi nici nu pot să înțeleg de ce. De-aseară, de cînd am văzut că tu — tocmai tu — n-ai fost la spectacol, mă gîndesc întruna la asta şi nu pot să mă dumiresc. .. *(îşi pune mîna pe a lui şi îl priveşte cu o nedumerită şi leală lumină în ochi.)* Hai, spune-mi, Petrică ! Eii sincer, aşa cum ai fost totdeauna cu mine... Cu ce-am greşit? Cu ce *ți-am* greşit?

SUFLEȚEL *(care-şi recapătă, treptat, stăpînirea de sine):* Cu nimic, Măria!... Şi nu sînt supărat pe tine, deloc! Ți se pare...

RIA: Atunci de ce n-ai venit aseară să mă vezi jucînd. Ştii bine că pentru prima dată în viața mea ieşeam pe scena şi ştii, mai bine ca nimeni altul, cît de drag îmi e teatrul. Şi că părerea ta singură prețuieşte pentru mine mai mult decît toate celelalte la un loc... *(Apăsîndu-şi mai mult mîna pe a lui.)* De ce n-ai venit, Petrică?

|**SUFLEȚEL**: Nu m-am simțit bine cu inima. Şi, pe urmă, a trebuit să stau toata noaptea şi să lucrez, ca să pun la punct materialul pentru gazeta noastră de perete. Mîine trebuie să apară numărul nou! Aşa că...

/**IARIA** *(cu o uşoară tristețe):* De ce minți? De ce *mă* minți? Azi-noapte n-ai fost acasă... După sfîrşitul spectacolului, cînd a început dansul, am profitat de îmbulzeală şi-am fugit acasă. La tine, nu la mine... Nu ştiam ce s-a întîmplat, de n-ai venit! Tu!... Tocmai tu, Petrică, a cărui inimă o credeam bătînd în sală, alături de a mea de pe scenă?

SUFLEȚEL *(incercînd un surîs spiritual şi nereuşit):* Lasă că a mea a avut destule palpitații şi singură acasă.

MĂRIA: NU e adevărat... N-ai fost acasă! *(Cu candida amărăciune.)* Tovarăşa Sanda, proprietăreasa ta, mi-a spus c-ai plecat *de.* la opt la fabrică, la festival! *(Aceiaşi joc.)* De ce mă minți, Petrică? Ce e cu tine?

SUFLEȚEL *(acum siăpîn pe el complet şi hotărît să ducă minciuna pînă la capăt):* Nu te mint; Măria! E adevărat că aseară, pe la opt, am plecat de-acasă, cu gîndul să viu direct la festival. Pe urmă, însă, mi s-a făcut rău la inimă !... *(Cu un surîs spelb, dar pe care-l vrea luminos.)* De emoția ta, probabil! Şi-atunci, m-am aşezat pe o bancă în grădina de lîngă Cooperativă...
\ Cînd mi-am revenit, era prea tîrziu să mai viu Ia festival, fiindcă piesa în care ai jucat se terminase demult.. Ori, ca să viu cînd începea dansul, n-avea nici un rost. Tu ştii, doar, că eu nu dansez.

^**MARIA**: Şi ce-ai făcut pînă acum? *(îl priveşte în plin.)*

SUFLEȚEL *(încurcat, de data asta spune adevărul):* Am intrat aici la club că aveam cheia la mine — ca responsabil — şi am scris... Aici, tot la masa asta, unde stau şi acum...

MĂRIA: Şi la prînz unde-ai mîncat? De ce n-ai venit la cantină?

SUFLEȚEL: Fiindcă m-am antrenat cu scrisul şi nu mi-a fost foame... *(încearcă alt „spirit", dar tot nereuşit.)* Ştii că eu am obiceiul să mănînc literele, cînd scriu repede. Şi mă satur ! *(Rîde galben şi singur.)*

MĂRIA: Va să zică, de azi-noapte şi pînă acuma, ai stat numai aici? Şi-ai scris?

SUFLEȚEL: Da! Bineînțeles, am mai şi ațipit între timp.

MĂRIA: Foarte frumos! *(E mîhnită sincer. Se ridică.)* Bravo ție, Petre !... *(Face un pas să plece.)*

SUFLEȚEL *(alarmat că pleacă supărată pe el):* Succesul tău de aseară a fost foarte mare şi toată lumea nu vorbeşte decît de el...

MĂRIA: Numai tu nu poți să-mi spui măcar o singură vorbă...

SUFLEȚEL: Eu? Te-nşeli! Şi dacă vrei să ştii *(îl ia gura gura pe dinainte),* află că scena dintre tine şi feciorul boierului ai jucat-o slab, neconvingător. *(Măria vine spre masă şi face o mutră mirată.)* Nu l-ai scuipat în monoclu cu destulă revoltă, în clipa cînd îți oferă bani ca să vii noaptea în odaia lui... Ai jucat scena asta ca o burgheză călcată pe coada rochiei, nu ca o muncitoare călcată pe băierele inimii...

MĂRIA *(uluită):* De unde ştii tu asta?

SUFLEȚEL *(care abia acum îşi dă seama că l-a luat gura pe dinainte):* km auzit şi eu de la unii tovarăşi... *(Rămîne ruşinat că s-a dat de gol.)*

MĂRIA *(strălucitoare de bucurie, dinlr-o dată):* Nu e adevărat, Petrică !... Minți! Ai fost la spectacol; Petrică ! Ai fost, ai fost! Ai fost! *(îl ia de umeri, îl zguduie şi, pînă la urmă, îl sărută pe ambii obraji, copilăreşte.)*

SUFLEȚEL: Păi, cum s-ar fi putut să nu fiu? Vorba ta, „tocmai *eu"?* Am stat însă ascuns, să nu-mi vadă nimeni emoția.

MĂRIA: *(mîngîindu-l pe păr):* Petrică, prietenul meu!... *(Bucuroasă.)* Spune-mi, ce crezi despre mine? Dar, aşa, deschis, cinstit, tovărăşeşte! Cum mi-ai vorbit, tu totdeauna. Crezi că am talent de-adevărat?

SUFLEȚEL *(cu adîncă convingere şi totuşi cu o uşoară dar sinceră tristețe în glas, pe care Măria n-o înregistrează) i* Da! Mare!... *(Repeta, scăzind tristețea şi crescînd convingerea.)* Mare de tot. Măria! *(Face un'gest superlativ, în spirală ascendentă, pe vîrful căreia dă replica.)*

DIMIU *(intră pe ultimele replici ale cetor doi; neobservat de aceştia, decît în clipa cînd se apropie de ei):* Noroc, tovarăşi! *(Le surîde amical.)*

MĂRIA *(degajează de lîngă masa lui Sufleței):* Noroc, tovarăşe director.

SUFLEȚEL *(se ridică în picioare, strîngîndu-şi filele manuscrisului):* Noroc !...

DIMIU: îmi pâre bine că vă găsesc pe amîndoi la un loc, fiindcă am de vorbit cu amîndoi, dar cu fiecare în parte...

SUFLEȚEL *(înțelegînd aluzia):* Eu tocmai vreau să mă duc la meci, tovarăşe director... *(Gest să plece.)*

DIMIU *(cu un surîs):* Dar de cînd ai devenit atît de sportiv, tovarăşe Sufleței?

SUFLEȚEL *(şi-a băgat în buzunar toate Mrliile):* De-adineauri de cînd am auzit că ne bate „Steagul Roşu"... Ne-am făcut de rîs.

DIMIU: De ce, tovarăşe Sufleței? Toată lumea ştie că, deocamdată, „Steagul Roşu" are cea mai tare echipă de fotbal din regiunea noastră... Era, prin urmare, de aşteptat ca o să pierdem meciul de azi.

SUFLEȚEL: Mă rog... Dar de ce să aibă ei echipa cea mai tare şi nu noi?

DIMIU *(cu alt surîs, de altă natură):* Asta e cu totul altă problemă, pe care o vom rezolva cît de curînd. Mai ales, dacă gazeta noastră de perete va avea grijă să arate toate lipsurile echipei noastre, aşa cum nu a făcut-o pînă acum. Fiindcă, eu cred, o parte din insuccesul de azi îți revine şi dumitale, care nici n-ai sprijinit cum trebuie, nici n-ai criticat cum merită activitatea sportivilor din fabrica noastră.

SUFLEȚEL: E-adevărat, tovarăşe director, dar vina nu e a mea, personal. Redactorul sportiv al gazetei noastre

de perete nu ne-a dat nici un fel de ajutor în muncă... Se dezinteresează complet.

DIMIU: Tovarăşul inginer Comăneanu, nu?

MĂRIA, *(la auzul numelui lui Comăneanu, nu şi-a putut stăpîni o tresărire, pe care Sufleţel a remarcat-o imediat);* Tovarăşul Comăneanu are foarte multe munci, tovarăşe director, şi nu le poate îndeplini pe toate în acelaşi timp.

SUFLEŢEL *(îi scapă întrebarea, fără voia lui):* De unde ştii tu?

MAKIA *(simplu şi stăpînă pe ea):* Nu ştiu numai eu... Ştie toată lumea. Tovarăşul Comăneanu este şi responsabilul resortului nostru artistic şi cultural şi de care nu se poate spune că nu s-a ocupat, cel puţin în ultimele două luni, de cînd pregătim programul festivalului, care a avut loc aseară... Cu el am repetat, aproape în fiecare zi, el a făcut direcţia de scenă, decorurile, programul, mă rog, tot. Iar eu, personal, recunosc că tot succesul pe care l-am avut, i-l datorez numai lui, care s-a ocupat de mine şi de rolul meu, cu deosebită atenţie...

SUFLEŢEL: NU e adevărat. Succesul pe care l-ai avut aseară, ţi-l datorezi numai ţie, nu lui Comăneanu!

DIMIU: Şi eu sînt de acord cu tovarăşul Sufleţel! Fără să contest ajutorul pe care, desigur, ţi l-a dat tovarăşul Comăneanu. Şi tocmai în legătură cu asta vream să-ţi vorbesc...

SUFLEŢEL *(cu presimţirea de barometru a adevăraţilor îndrăgostiţi):* Atunci, eu vă las...

DIMIU: Numai cinci minute, tovarăşe Sufleţel. *(Pe alt ton.)* Iar în ceea ce-l priveşte pe tovarăşul Comăneanu îl înlocuim cu alt tovarăş, mai tînăr şi mai puţin ocupat, începînd de-acuma chiar. Şi, bineînţeles, la prima noastră şedinţă, tovarăşul inginer Comăneanu va fi criticat cum merită.

MĂRIA: Şi lăudat, cum se cuvine, pentru teatru.

SUFLEŢEL: Fără îndoială. Mai ales dacă o să iei tu cuvîntul, ca să-l lauzi... *(Iese grăbit.)*

DIMIU *(privind după el, cu un uşor surîs, însă lipsit total de vreo semnificaţie):* Mi se pare că prietenul dumitale nu-l prea are la stomac pe tovarăşul Comăneanu?

MAKIA *(sinceră):* Da! Nu înţeleg însă de ce! Tovarăşul Comăneanu e preţuit şi simpatizat de toţi tovarăşii din fabrică.

DIMIU: Şi, pe drept cuvînt, din foarte multe puncte de vedere. Dar, nu despre el e vorba acuma, tovarăşă Panait, ci despre dumneata. Mai precis, despre o mare problemă de viaţă, care ţi se pune.

MĂRIA *(nedumerită complet):* Nu-nţeleg despre ce poate fi vorba, tovarăşe director?

DIMIU: E vorba de viitorul dumitale, tovarăşă Măria! Ştim că în fabrica noastră eşti în a treia generaţie de muncitori ai ei; ştim că eşti o tovarăşă dîrza şi activă. Ce n-am ştiut însă pînă aseară — nici unul dintre noi — este că dumneata mai erai şi o artistă necunoscută, nemărturisită.

MĂRIA *(care a urmării tirada lui Dimiu, cu nedumerire crescută treptat, are o tresărire — aproape un şoc - care o omagiază şi o zăpăceşte, în acelaşi timp):* Eu?

DIMIU: Da, dumneata!... Aseară ne-ai dovedit că ai un mare talent, pe care nici noi şi, poate, nici chiar dumneata nu-l bănuiai...

MĂRIA: Ba, mie de mică mi-a fost foarte drag teatrul. Sufleţel ştie!... Că noi ne-am născut pe aceeaşi stradă, aici, în tîrgul ăsta. Eram vecini. Părinţii lui, ca şi ai mei, erau prieteni buni şi munceau tot aici, în fabrică...

DIMIU: Ştiu...

MĂRIA: Şi cînd eram eu de opt ani, şi Sufleţel de vreo doisprezece, am făcut chiar o trupă de teatru, împreună cu alţi copii de pe strada noastră. *(Cu un surîs serafic.)* Sufleţel era „director" şi ne scria „piesele" pe care le jucam... Fiindcă, de pe atunci chiar, începuse el să scrie. Dar de jucat, nu juca, fiindcă era timid şi n-avea curaj... Şi „intrarea" se plătea după anotimpuri: pe zarzăre, pe mere, pe prune, sau pe boabe de struguri... *(Surîde propriei sale amintiri.)* Pe boabe, nu pe struguri întregi. *(Redevenind serioasă.)* Iarna intrarea era pe nasturi... *(Prinsă din nou de amintiri, rîde.)* Nici un copil de pe strada noastră nu mai umbla iarna cu paltonul încheiat... Şi-l legau toţi cu sfoară peste mijloc. Sau cu gîţe !... Dar, de la teatrul nostru, nu

lipsea nici unul... Şi, Sufleţel, toţi nasturii pe care îi cîştiga, ca director, mi-i da mie, de strînsesem o vadră de nasturi. Că-i ţineam ascunşi în pivniţă, într-o vadră fără cercuri pitită după putina de murături... Pînă într-o zi, cînd a pritocit mama murăturile şi-a găsit vadra cu nasturi!... *(Amuzîndu-se copilăreşte de propriile ei amintiri şi imitînd — în dialogul care urmează şi pe care îl, citează din memorie — vocile celor doi părinţi.)* „Mitiiicăăă! — zice mama, ieşind cu vadra în braţe din gîrliciul pivniţiii în curte, unde tata citea gazeta sub zarzăr. Că era într-o duminică ! Mitiicaă, zice, ia uite ce-am găsit în pivniţă, după putina de murături! O vadră plină cu nasturi!" Şi fuga, fuga la el, să-i arate comoara... „Trebuie să-i fi uitat Serafim, croitorul, care a stat înaintea noastră în casă," zice tata. Eu încremenisem! Nu ştiam ce să fac t Fiindcă ei habar n-aveau că eu jucam teatru în fiecare joi după-masă, cînd nu aveam şcoală şi în fiecare duminică dimineaţa, în şopronul din curtea lui Sufleţel. .. Cînd am auzit însă că tata vrea să ducă nasturii mei, munciţi de mine, lui Serafim croitorul, mi-am luat inima-n dinţi şi m-am repezit la mama... ,.Mămico, zic, poţi să-i opreşti pe toţi, că nu sînt nasturii lui Serafim. Sînt ai mei. Munciţi de mine cinstit... Asta e leafa mea de artistă..." Şi, mă rog, pînă la urmă, luată de scurt, a trebuit să spun tot adevărul. Ba, ceva mai mult, adevărul pe care pînă atunci nu îndrăznisem să mi-l mărturisesc nici mie. Şi anume, că vreau să mă fac artistă... Noaptea mă visam mereu jucînd pe nişte scene mari — cum numai în vis văzusem pînă atunci - şi, la urmă, mă aplaudau sute de mii de oameni din sală, iar mie îmi bătea inima, de să-mi spargă pieptul, cînd făceam aşa *(face o foarte graţioasă, dar inexactă şi stîngace reverenţa)* ca să le mulţumesc la toţi. *(Se reculege şi se opreşte, oarecum ruşinată de mărturisirea spontană a acestor amintiri, despre care, pînă acum, n-a vorbit niciodată, nimănui.)*

DIMIU: Şi? *(0 priveşte interesat şi binevoitor.)*

MĂRIA *(tace cu cehii plecaţi, o clipă numai):* Şi, toţi oamenii aceia din vis şi din sală, pentru care jucam şi care mă aplaudau, erau numai oameni din cei pe

care îi cunoşteam eu. Adică, numai muncitori din fabiica noastră... Şi alţii, mulţi, din alte fabrici, pe care nu-i cunoşteam după chipuri, dar care erau la fel cu ai noştri... La fel!... De parcă, aşa cum mi se părea mie în vis, ar fi fost cu toţii fraţi gemeni, dar fără să semene totuşi între ei la faţă.

DIMIU: Şi părinţii ce-au spus, cînd le-ai mărturisit că vrei să te faci artistă?

MĂRIA: întîi au rîs dc mine. Dar nu ca să mă jignească. Numai aşa, fiindcă nu le venea să creadă! Şi, în prima duminică dimineaţa, m-am trezit cu ei în şopronul din fundul curţii lui Sufleţel... *(Iarăşi cu un surîs candid, prinsa de amintiri.)* Şi n-au plătit „intrarea la teatru" cu nasturi din vadra mea, care rămăsese plină, acasă... Au plătit cu nasturi de-ai lor. Mama, cu unul mare din ăia de plapumă, şi de sidef, şi tăticu, cu unul bombat, de alamă, tăiat de la o fostă manta a lui, de rezervist... *(Surîde galeş şi aproape recunoscătoare amintirii.)* Adică, îşi cumpăraseră loc „la rezervat". Cel mai scump!... *(0 pauză, mica, evocatoare, lirică. Apoi, pe ton normal, de confidenţa sinceră.)* Ah, nici nu ştiţi, tovarăşe director, ce emoţii, am avut cind i-am văzut piin găurile ţolului — care ne ţinea loc de cortină — aşezaţi, amîndoi, în faţă. *(Rîde.)* Mama pe o putinică de oţel, mai îngusta decît ea şi tata pe o copaie de rufe, întoarsă cu fundul în sus!... Dar niciodată, să ştiţi, n-am jucat ca în ziua aceea, în toată *cariera* mea de artistă de pînă atunci... Mămica chiar a plîns, deşi noi jucam o comedie şi tăticu, la prînz, cînd m-am dus acasă, mi-a zis, glumeţ cum era el: „Bravo, madmazel!" şi mi-a dat cinci lei, să mă duc după-masă la matineu, la cinematograf. Pe urmă m-a luat pe genunchi — aşa cum nu mă mai luase de cînd eram de-o şchioapă — şi mi-a spus că am jucat rolul foarte frumos, dar acum am opt ani împliniţi, sînt fată mare, trebuie să încep sa le înţeleg pe toate şi să le judec singură; că trebuie să-mi scot din cap gîndul că o să pot ajunge vreodată artistă de-adevărat. Fiindcă noi sîntem neam de săraci şi de miancitori în fabrică şi tot acolo trebuie să intru şi eu, cînd o să fiu la vîrsta de va trebui să-mi fac singură un rost

pe lume; că din munca în fabrică o să-mi pot cîştiga şi eu pîinea... Şi-atunci i-am făgăduit să nu mai joc teatru niciodată. Şi nici n-am mai jucat pînă aseară !... Dar, îţi spun drept, în fiecare zi şi, mai ales, în fiecare noapte, nu m-am gîndit decît la teatru şi la fostul vis al copilăriei mele: acela de a ajunge într-o zi artistă.

DIMIU: Ei bine, tovarăşă Măria, acum ai cel mai fericit prilej să-ţi poţi împlini „fostul" vis.

MĂRIA *(neîndrăznind să înţeleagă dintr~o dată tot).:* Poftim?

DIMIU: După succesul de aseară, tovarăşii de la regiune şi de la raion, ca şi noi, conducătorii fabricii, am fost de părere că trebuie să te ajutăm să-ţi valorifici talentul dramatic.

MĂRIA *(roşind şi pălind, alternativ, de emoţie şi fericire):* Eu, tovarăşe director?

DIMIU: Dumneata, tovarăşă Panait! De aceea îţi propunem să pleci la Bucureşti, unde, peste două săptămîni, încep examenele de admitere la Institutul de teatru... Deşi timpul e foarte scurt, noi credem totuşi că, făcînd un efort, vei putea să te pregăteşti, ca să te poţi prezenta la examen.

MĂRIA *(acelaşi joc);* Bine, dar.,. Nici nu ştiu ce să spun. Propunerea asta e atît de neaşteptată... Problema care mi se pune, e atît de grea.

DIMIU: Ştiu... De aceea nici nu-ţi cer un răspuns imediat. Ai patruzeci şi opt de ore de gîndire!... Cred că e suficient, nu?

MĂRIA: O! Dac-ar fi să mă iau numai după ce simt eu în clipa asta, aş răspunde imediat: plec, tovarăşe director ! Teatrul a fost visul meu de totdeauna şi cum aş putea să şovăi tocmai acum, cînd mi se dă putinţa să mi-l împlinesc... Mai este însă şi fabrica. Fabrica asta în care eu şi ai mei muncim, după cum ai spus, de trei generaţii şi care — din ceasul cînd am rămas orfană — a fost singura mea familie. Afară de Sufleţel care, deşi nu mi-e nici un fel de rudă, e totuşi fratele meu. E atît de greu să iau o hotărîre singură...

DIMIU: Tocmai de-aia ţi-am şi dat timp ?ă judeci bine... Sfatul meu, însă, este să nu şovăi, tovarăşă Măria!... Clasa noastră muncitoare are nevoie de cît mai multe talente ieşite din mijlocul ei, în toate ramurile Artei,

pe care ştii bine cît o iubim şi o preţuim noi muncitorii, cu nădejdea că aceste talente să se întoarcă într-o zi şi sa aducă Arta în mijlocul nostru...

MĂRIA: Ştiu, tovarăşe director. Şi-aş fi cea mai fericită să pot fi demnă de încrederea şi sprijinul pe care mi-l acorda partidul prin dumneata. Şi, totuşi, e foarte greu să ies singură din impasul în care sînt... 0 să-i cer sfatul şi lui Sufleţel, şi lui... *(Se opreşte.)*

DIMIU: Şi mai cui?

MĂRIA *(cu oarecare ezitare, pe care nu-şi dă seama de ce o are) :* Tovarăşului inginer Comăneanu...

DIMIU *(fără nici o subliniere în replică):* Nu ştiam că sînteţi chiar atît de prieteni!

MĂRIA: Fiindcă ne-am împrietenit de curînd. în cele două luni cît am repetat împreună piesa de-aseară...

DIMIU: Bine... consultă-te şi cu ei, şi cu alţii, dacă vrei... Dar, în primul rînd, consultă-te cu dumneata!.-. Aşa că... poimîine aştept răspunsul hotărît... Cu bine, tovarăşă Măria! *(Iese.)*

MĂRIA : Noroc, tovarăşe director!... *(După ieşirea lui Dimiu, rămîne cîteva clipe în loc, dreaptă. E cuprinsă, in acelaşi timp, şi de o mare bucurie, dar şi de o mare panică sufletească. Şi nu ştie, nu-şi dă seama, care din două e mai mare. îşi freacă timpi ele cu dosul palmelor, ca şi cum ar vrea să-şi maseze gînduHle ca să le puie sîngele în mişcare, fiindcă şi le simte îngreunate, înţepenite.)*

COMĂNEANU *(intră. E îmbrăcat într-un costum de spori sobru, elegant şi bine tăiai. Poartă o pălărie tot de sport, asortată cu costumul. Din prima clipă o vede pe Măria, de care se apropie jovial şi suHzător):* Va sa zică, „vedeta" noastră aici era? Se ascunde de ochii admiratorilor care o caută disperaţi, peste tot? Frumos!... Foarte frumos!

MĂRIA *(tresărind din visare):* Ştii ca tocmai la dumneata mă gîndeam, tovarăşe Comăneanu?...

COMĂNEANU: Şi eu la fel... Nici n-am băgat de seamă, cînd ai dispărut de la meci... Şi, cum am observat, am şi plecat să te caut...

MĂRIA: De ce, tovarăşe Paul?

COMĂNEANU: Fiindcă vreau să-ți vorbesc cîteva clipe numai între patru ochi, după triumful de aseară, cînd, abia am putut să te felicit, în grabă...

MĂRIA: Si eu vreau să-ți vorbesc, tot în legătură cu „triumful" meu de aseară, cum i-ai zis şi pe care, de fapt, ți-1 datorez...

COMĂNEANU: Să nu exagerăm!... Eu n-am făcut altceva, decît să conving diamantul că e o piatră prețioasă...

MĂRIA; Vorba dumitale! Să nu exagerăm!...

COMĂNEANU: Mă rog! Important e că vrem să ne vorbim amîndoi!... Aşa că începe dumneata, eşti femeie şi femeile au întîictate în orice împrejurare. *(Glumeț.)* Şi, mai ales, la vorbă...

MĂRIA *(simplu):* Adineaori, tovarăşul director Dimiu mi-a făcut o propunere decisivă pentru mine şi pentru viața mea.

COMĂNEANU *(atent):* Ce propunere?

MĂRIA: Să plec la Bucureşti, ca să fac teatru...

COMĂNEANU *(foarte dezagreabil surprins, nu-şi poate stăpîni enervarea şi o întrerupe, cu un gest scurt şi categoric):* Iartă-mă, dar cred că tovarăşul director Dimiu a glumit.

MĂRIA *(simplu):* Deloc. Peste patruzeci şi opt de ore trebuie să-i dau răspunsul... Şi-atunci'— cum eu nu am decît doi prieteni, pe Sufletel şi pe dumneata — m-am gîndit să vă cer sfatul la amîndoi. Sînteți singurii care mă puteți ajuta.

COMĂNEANU *(prudent şi vădit nemulțumit):* Şi Sufletel ce ți-a spus?

MĂRIA: N-am vorbit încă cu el. Dumneata eşti primul...

COMĂNEANU *(hotărît brusc să „joace" ferm):* Ei bine. Măria!... Fiindcă îmi faci cinstea să mă consulți într-o problemă de viață atît de importantă, trebuie să fiu sincer, poate brutal de sincer, şi să-ți spun de la început că eu sînt *categoric* împotriva acestei propuneri... Ca-te-goric!...

MĂRIA: De ce, tovarăşul Paul?

COMĂNEANU: Fiindcă este, pur şi simplu, o *a-be-ra-ți-el* Scurt şi limpede!... Net!... Clar!...

MĂRIA: Şi de ce este o aberație?

COMĂNEANU: Pentru o mie si o sută de motive...

MĂRIA: Spune-mi măcar cîteva din ele!... Cele pe care le crezi mai importante.

COMĂNEANU *(care abia acum umblă la „suta şi la mia" de motive anunțate, ca să găsească cel puțin unul, spre a face față onorabilă propriei lui afirmații):* în primul rînd, tu eşti o muncitoare fruntaşă... Ai, prin urmare, o meserie verificată şi sigură. Şi în prezent şi, mai ales, în viitor. Şi-atunci, nu văd pentru ce ai schimba-o cu alta bănuită şi incertă. în fabrica asta, cu toți cei optsprezece ani ai tăi, ai un trecut...

MĂRIA: Poate că în teatru o să am un viitor tot datorită lor.

COMĂNEANU: Aici, în fabrică, însemni ceva. Eşti „tu" ! Acolo, însă, în teatru, n-o să mai fii nimeni. Nimeni, înțelegi?

MĂRIA: La început... Pe urmă, s-ar putea, totuşi, să-ajung cineva.

COMĂNEANU: Ehe, fetițo! Tu nu ştii ce e teatrul!

MĂRIA: Nu-i nimic!... O să învăț!

COMĂNEANU: Nu, nu mă refeream la partea teoretică şi didactică. Mă refeream la cea *practică. (Accentuează cu multe subînțelesuri cuvîntul.)* Că acolo e gravitatea, la *practică. (Acelaşi joc.)*

MĂRIA: Ce vrei să spui?

COMĂNEANU: îmi vine greu să-ți spun pe şleau, ca să zic aşa, fiindcă n-aş vrea să am aerul, nici că vreau să te dezgust, nici să te descurajez... Eu, însă, cunosc bine teatrul cu toate ale lui, fiindcă am trăit, din prima mea tinerețe,- numai în lumea teatrului. Ex-clu-siv!

MĂRIA: Nu ştiam...

COMĂNEANU: Da! Fiindcă, de la douăzeci şi ceva de ani, de cînd mi-am pierdut şi mama, am locuit la sora ei... Celebra vedetă de operetă Adalgiza Ciripeanu, de care nu se poate să nu fi auzit.

MĂRIA: Parcă... Vag... Prin jurnale... Cînd eram mică, citeam tot ceea ce se scria despre teatru şi despre artişti.

COMĂNEANU: E'. Tanti Gizi a fost cea mai celebră şi sărbătorită, şi răsfățată vedetă a teatrului nostru de revistă şi operetă, de pe vremea ei... Aşa că, acasă la ea, eram ca în culise, şi în culisele teatrelor eram ca la mine acasă... Am putut, deci, să observ, să văd şi să înțeleg tot... *(Pe un ton care vrea să fie de adîncă prețuire şi*

prietenie pentru Măria.) Nu !.,. Nu şi nu !... Tu n-ai ce să cauţi în teatru, Măria 1... Ar fi o crimă! Un sacrilegiu !

MĂRIA: De ce, Paul? *(E prima dată cînd îl intuieşte „în public" şi îşi dă bine seama de asta.)*

COMĂNEANU: Fiindcă tu eşti o fată curată şi cinstită. Tu te-ai născut şi ai trăit într-un mediu sănătos şi demn. N-ai ce căuta în mocirla vieţii teatrale a Capitalei, unde te aşteaptă toate capcanele şi ticăloşiile, prin care trebuie să treci ca să poţi ajunge, eventual - subliniez, *eventual* — acolo unde doreşti... Asta e părerea mea. *(îşi aprinde, enervat, o ţigară.)* Şi bagă bine în cap!

MĂRIA: Cred că faci o confuzie gravă, tovarăşe Comăneanu. Dumneata vorbeşti de un alt fel de teatru... Cel pe care l-ai cunoscut dumneata şi pe vremea cînd era „vedetă" Adalgiza Ciripeanu, mătuşa dumitale. Uiţi însă că astăzi, *astăzi* în patria noastră, în care oamenii muncii reclădesc din temelii o viaţă nouă şi teatrul ei, „teatrul nostru", al clasei muncitoare, nu'mai este şi nici nu mai poate fi la fel cu cel de altădată... Azi avem un teatru nou, cu rosturi, cu slujitori, cu obiective şi cu moravuri cu totul altele. .. Or, cu acestui teatru nou vreau să-mi închin viaţa, toată puterea mea de muncă şi talentul pe care îl am, dacă se va dovedi că într-adevăr îl am.

COMĂNEANU *('cam dezumflat de replica Măriei, dar nevoind să piardă terenul pe care îl simte, totuşi, fugind de sub picioare):* în cazul ăsta, nu văd ce te-a putut împiedica să dai un răspuns imediat tovarăşului director. Unul afirmativ, fireşte! *(Face pe amărîtul.)*

MAKIA *(care îi urmăreşte fiecare gest):* Poate că, înainte de a lua o hotărîre atît de definitivă, am vrut să ştiu şi alte lucruri, foarte importante pentru mine.

COMĂNEANU: Ce anume, dacă nu sînt indiscret?

MĂRIA: înainte de a-ţi răspunde, aş vrea să-ţi pun şi eu o întrebare.

COMĂNEANU: Mă rog! Dacă crezi că mai e necesar...

MĂRIA: Paul! Dumneata crezi că eu aş putea ajunge vreodată o adevărată artistă? Dar nu aşaaa... o artistă oarecare, sfîrşită înainte de a-şi începe cariera?

COMĂNEANU *(i-o taie):* Nu! Precis, nu!... Niciodată!

MĂRIA *(consternată):* Tocmai dumneata îmi spui asta? Dumneata, care m-ai decis să joc rolul din piesa de aseară, deşi ştii bine cît m-am opus? Dumneata, care mi-ai spus *(îl citează),* „după^ochi, numai", eşti convins că am un mare talent? *(îl priveşte drept, neştiind ce să mai creadă.)*

COMĂNEANU *(pleacă o clipă ochii — sub privirea ei limpede şi dură — apoi, luînd o hotărîre rapidă şi eroica, şi-t ridică şi, la rîndul lui, o priveşte în plin):* Ei bine, da ! Am minţit... Recunosc!... N-am crezut nici o clipă că ai talent!... Şi încă unul „atît de mare", încît să te poată pune în cumpăna în care oscilezi acum.

MĂRIA: Atunci, de ce m-ai minţit?

COMĂNEANU *(îşi joacă „ultima carte" pînă la urmă, ca un perfect actor, în viaţă)*: Fiindcă, venind la repetiţii zilnic, puteam să te am mai mult lîngă mine... Să te simt mai aproape... *(Utilkînd, în gest şi ton, vechile şi verificatele lui metode de cuceritor „călii în războaie".)* Să te văd, să te respir ca pe un aer proaspăt şi curat!... Să mă îmbăt de parfumul fiinţei tale întregi... Şi, sub lumina ta, să alung toate negurile şi beznele sufletului meu bătrin... Fiindcă te iubesc. Măria! Şi n-aş fi îndrăznit să ţi-o spun niciodată, dacă n-aş fi înţeles- — în clipa asta hotărîtoare — că te pot pierde pentru totdeauna... Şi nu vreau să te pierd şi nici să te pierzi... De aceea te apăr şi mă apăr cu brutalitate, ca o fiară care-şi apără ultimul pui şi cel mai drag. *(Fâcînd pe „extenuatul" care şi-a deşertat tot sufletul într-un singur gîlgîit de vorbe.)* Acum ştii tot şi nu mai am nimic de adăugat!...

MĂRIA *(pe un ten sincer şi leal, aşa cum este ea întreagă):* • Ştii că si eu cred că te iubesc... *(E ca un crin în picioare^ înflorit sub ochii lui.)*

COMĂNEANU *(făcînd pe „nebunul" de bucurie):* Ce, Măria? Măria mea!... *(Face un pas, cu braţele deschise spre-ea.)* Tu? Mă iubeşti tu? Tu pe mine?... Nu, nu, nu se poate ! Nu-mi vine să cred, nu pot să cred!...

MĂRIA *(îi tempereazã elanul, cu un gest)* : Nici mie ! Totuşi-..

COMĂNEANU *(acelaşi joc):* Fericirea mea nesperată !... *(Vrea s-o ia în braţe.)* Mary !

MĂRIA *(punîndu-l la punct, cu un gest categoric şi totuşi tandru):* Nu, te rog! Fără „dovezi" de astea care mie nu-mi pot dovedi nimic... Sau, cel mult, exact ceea ce n-aş vrea să-mi dovedească... Cred că avem lucruri mult mai importante de vorbit, după această mărturisire reciprocă.

COMĂNEANU: Spune!... Spune, iubito! Spune tot ce vrei! Sînt atît de fericit; de copleşit de fericire, că sînt de acord; dinainte, cu tot ce vei spune tu.

MĂRIA: în primul rînd, sînt convinsă că adineaori, cînd mi-ai spus atît de categoric că n-am talent, n-ai fost sincer.

COMĂNEANU: Recunosc!... Jur, sînt ferm convins că ai un mare, un excepţional talent. Ţi-am spus însă contrariul, fiindcă nu vreau să te pierd... Fiindcă nu vreau să pleci de lîngă mine...

MĂRIA: Ar fi totuşi o soluţie ca să putem pleca amîndoi la Bucureşti!

COMĂNEANU *(atent):* Care, dragostea mea?

MĂRIA: Să-ţi ceri transferul în Capitală. Bineînţeles, dacă reuşesc eu la examen... Şi, înainte de a pleca, ne căsătorim aici, în fabrică...

COMĂNEANU *(opărit, în primul moment, ca şi cum i-ar fi turnat pe neaşteptate o căldare cu apă fiartă în cap, îşi recapătă imediat calmul şi stăpînirea de sine. Apoi dă replica pe tonul unui om „strivit" de vitregia vieţii):* Ah! Ce n-aş da, Mary, să-ţi pot răspunde în clipa asta, aşa cum îmi dictează inima şi judecata. Da, da, primesc cu recunoştinţă amîndouă propunerile tale. Să ne căsătorim şi să plecăm la Bucureşti... Tu să faci teatru şi eu inginer în altă fabrică. *(Pe un ton tragic, teatral.)* Din nenorocire însă, viaţa — viaţa asta cu legile ei absurde şi vitrege — nu-mi dă deocamdată acest drept.

MĂRIA: Nu înţeleg ce vrei să spui.

COMĂNEANU *(macabru):* Vreau să spun că eu nu pot pleca la Bucureşti şi nici nu mă pot căsători cu tine. Deocamdată. *(Silabisind.)* De-o-cam-dată, numai...

MĂRIA *(nedumerită):* De ce?

COMĂNEANU *(acelaşi joc):* Fiindcă sînt însurat şi soţia mea care — de doi ani de cînd ne-am despărţit face şi ar fi în stare să facă *orice,* ca să împiedice divorţul. Ea locuieşte în Bucureşti. Şi, în asemenea condiţiuni, cred că îţi dai seama că n-aş putea s-o înfrunt... să risc s-o* dezlănţui. în primul rînd, pentru tine. Femeia asta e o fiară care nu menajează şi nu respectă nimic... E în stare de orice, numai ca să se răzbune şi să-mi facă rău. De aceea, acum doi ani cînd ne-am despărţit, am plecat din Bucureşti şi am venit aci la fabrică,..

MĂRIA *(pe fata şi în inima căreia, deşi face toate eforturile ca. să nu arate, mărturisirea lui Comăneanu a întipărit* o *adîncă tristeţe):* Şi de cîţi ani eşti însurat cu ea?

COMĂNEANU: De cinci. De doi ani, însă, trăim despărţiţi...

MĂRIA: Şi, pînă acuma, de ce nu te-ai divorţat?

COMĂNEANU: Fiindcă mi-a spus că, în ziua cînd voi cere divorţul, mă ucide. Şi e în stare s-o facă, aşa cum o-cunosc eu.

MĂRIA *(începe să presimtă pe adevăratul Comăneanu. Nu **e** însă deplin convinsă, dar se va convinge treptat, fără să se demaşte, nici prin atitudinea ei, nici prin ton):* Da, sigur. E un argument puternic. *(0 pauza.)* Şi atunci, cu „noi" cum rămîne? Ce soluţie propui pentru „noi amîndoi"?

COMĂNEANU *(după o scurtă reflecţie) :* E numai una singură.

MĂRIA: Care?

COMĂNEANU: Să nu pleci tu la Bucureşti... Să rămîi aici. Şi între timp, cu tine alături, o să am curajul să mă divorţez, cu orice risc, ca să ne putem căsători... Altă soluţie nu văd şi nici nu poate fi.

MĂRIA *(tot simplu, după o pauză în care a reflectai):* Bine, Paul! O să mă mai gîndesc.

COMĂNEANU *(făcînd pe exuberantul)*: Măria! Măria mea. scumpă !... Dragostea mea. *(Se aruncă teatral la picioarele ei, vrînd să-i cuprindă şi să-i sărute genunchii.)* Cum sa-ţi mulţumesc? Cum să-ţi mulţumesc? Cum?

MĂRIA *(dîndu-se înapoi, cu un gest de dezgust):* în nici un caz aşa ! Ridică-te, te rog !

COMĂNEANU *(se ridică):* Ai dreptate, iartă-mă... *(Degajează un pas, frecîndu-şi perfid fruntea cu palmele.)*

MĂRIA: Dă-mi o ţigară, dacă eşti bun.

COMĂNEANU *(servind-o exagerat de afabil):* Dar de cînd fumezi? *(îi dă şi foc.)*

MĂRIA: De astăzi!... E prima ţigară pe care o fumez in viaţa mea. *(Tace, trage neabil un fum lung, în care se învăluie.)*

COMĂNEANU *(o priveşte exagerat de extaziat şi totuşi cu un zîmbet de mascul care a triumfat, o dată mai mult, faţă de o femeie pe care o simte învinsa):* Ce frumoasă eşti, Măria!

MĂRIA: Acuma, du-te, te rog. Vreau să rămîn singură...

COMĂNEANU *(cu un gest de supunere):* Bine! Am plecat. *(O ia fericit spre uşă.)*

SUFLEŢEL *(a intrat, pe fumul ei şi foarte surprins, chiar comic de surprins, se apropie de cei doi):* Ete, mă! Dar de cînd te-ai apucat de tutun, drăguţă?

MĂRIA *(minţind, pe tonul lui):* O! Mai demult, drăguţă.

SUFLEŢEL: EU nu te-am văzut fumînd niciodată pînă acum, drăguţă!

MĂRIA *(acelaşi joc):* Fiindcă, pînă acum, n-am fumat niciodată în public, drăguţă. Numai în particular... Dar acuma, de cînd sînt artistă *(spune cuvîntul cu un pic de amărăciune în subliniere),* se schimbă chestia... *(Glumind, pe un fum amplu.)* M-am înfumurat. Fac şi colaci!... *(O îneacă fumul, vrînd să facă colaci.)*

SUFLEŢEL: Vezi să nu faci mai întîi o laringită tocmai acuma cînd, „ca artistă", ar trebui să-ţi menajezi vocea. *(Schimbînd tonul.)* Ştii că situaţia meciului s-a îmbunătăţit pentru noi, în al doilea mitan. Trei la doi! După ruşinea de la început, ai noştri şi-au revenit din „vedetism" şi acum joacă ca nişte adevăraţi sportivi... Cu ochii Ia teren, nu la galerie.

MĂRIA: Ah, ce bine îmi pare! Cel puţin, dacă pierdem meciul, să-l pierdem onorabil! Ce-ar fi, Petrică, să-i batem?

COMĂNEANU *(privindu-şi ceasul):* Nu cred că mai avem timp... Mai sînt numai cîteva minute de joc.

SUFLEŢEL *(lui Comăneanu, pe un ton destul de sec):* Apropo de meci, tovarăşe Comăneanu!... îţi aduc la cunoştinţă că, începînd de azi, ai fost eliberat din sarcina ele redactor sportiv al gazetei noastre de perete.

•**COMĂNEANU** *(are o uşoară tresărire):* Bine, tovarăşe! Am luat act şi îmi rezerv dreptul să mai discut cu forurile noastre superioare... Atunci, Mary, după ce te gîndeşti, îmi dai un semn de viaţă. La revedere!

MĂRIA: Da, Paul. La revedere!

COMĂNEANU: Pe deseară, atunci. Da? *(Iese îneîntat şi grăbit.)*

|. **SUFLEŢEL** *(din tenul şi „natura" replicilor schimbate între cei' doi, înţelege că între ei este o situaţie nouă):* Dar de cînd te tutuieşti tu cu Comăneanu, aşa de *(cu parapen) per tu ?*

MĂRIA *(foarte simplu):* Din timpul repetiţiilor.

SUFLEŢEL: Nu ştiam că sînteţi *chiar* atît de intimi...

MĂRIA: Şi nici n-am fost *chiar* atît de intimi, pînă azi... *(Observînd figura lui Sufleţel, peste consternarea căreia s-a aşternut, dincolo de voinţa lui, o adîncă tentă de durere.)*

SUFLEŢEL: Şi ce s-a întîmplat astăzi?

MĂRIA: Adineaori, tovarăşul director mi-a făcut o propunere. O propunere care...

SUFLEŢEL *(care îşi dă seama — amărît —- că „de ce îi era frică, n-a scăpat"):* O ştiu! Ţi-a propus să pleci la Bucureşti ca să faci teatru. Aşa este?

MĂRIA *(mirată):* De unde ştii?

SUFLEŢEL: Aseară, după spectacol, am auzit, întîmplător, o discuţie între toate vîrfurile noastre, în legatară cu tine.

MĂRIA: Şi tu ce mă sfătuieşti să fac? Tu eşti prietenul meu, fratele meu, eşti singurul om pe lume care poţi să-mi dai un sfat sincer... Singurul!

SUFLEŢEL: Singurul după Comăneanu...

MĂRIA: Da, e adevărat că lui i-ain cerut sfatul întîi. Dar numai fiindcă l-am întîlnit înaintea ta... El, însă, îmi e numai prieten... Tu îmi eşti şi tovarăş. Şi asta pentru mine are o mare importanţă, Petrică !... Cuvîntul unui tovarăş căruia îi ceri sfatul într-o problemă hotărîtoare pentru viaţa ta, are cu totul altă greutate şi importanţă decît simpla părere a unui prieten, pe care îl consulţi numai ca atare.

SUFLEŢEL: Şi Comăneanu ce te-a sfătuit, „numai ca atare"?

MĂRIA *(minţind ca să-l încerce):* M-a sfătuit să plec. Să rup toate legăturile de aci şi să-mi urmez numai vocaţia artistică...

SUFLEȚEL: Atunci, sînt absolut de acord cu el!... Pleacă, Măria! Şi munceşte pentru teatru, tot aşa cum ai muncit şi pentru fabrică... Şi vei ajunge, nu se poate să nu ajungi, ceea ce credem cu toții.

MĂRIA: Asta e şi dorința mea, Petrică... Şi totuşi, mi-e greu să rup aşa, dintr-o dată, toate legăturile care mă trag înapoi, ca să rămîn aici.

SUFLEȚEL: Ce legături?

MĂRIA *(cu sinceritate)*: 0, sînt atîtea, Petrică!... Atîtea! Dac-ai şti!

SUFLEȚEL: Care, Măria? Care?

MĂRIA: în primul rînd, chiar tu!

SUFLEȚEL *(are un „şoc" pe care îl stăpîneşte, marcîndu-l scenic, dar fără nici o exagerare lirică)* : Eu?

MĂRIA: **TU**, tu! Crezi că îmi vine chiar atît de uşor, să mă despart de tine? De tine... *(Sufletel e emoționat, dar se stăpîneşte să arate.)* Şi-apoi mai e şi fabrica! Dar tovarăşii?.. Tovarăşii mei care m-au iubit şi m-au ajutat în muncă?... Si, pe urmă, mai sînt încă atîtea şi atîtea altele. *(0 pauză.)* Şi alții... *(Rămîne pe gînduri.)*

SUFLEȚEL: Alții? Care „alții"?

MĂRIA *(căreia i-a scăpat vorba)*: De ce îți place ție, Petrică, să despici totdeauna firul în patru?... *(Cu oarecare enervare şi duritate.)* în definitiv, poate că mai sînt şi alții la care nu pot să nu mă gîndesc, înainte să pot lua o hotărîre... *(Alt ton, recules.)* Şi uite, deşi şi tu, şi tovarăşul Comăneanu *(nu-i mai zice Paul acuma)* mă sfătuiți să plec, eu, totuşi; sînt hotărîtă să rămîn...

SUFLEȚEL *(învingîndu-şi bucuria pe care hotărîrea Măriei i-o provoacă; o priveşte atent, cu ochiul lui de mare îndrăgostit, căruia nu-i poate scăpa nimic)*: Vrei să rămîi? Adevărat?

MĂRIA: Da! în clipa asta chiar, m-am hotărît.

SUFLEȚEL: Nu-i adevărat! Hotărîrea ta era luată dinainte de a-mi cere mie sfatul.

MĂRIA: Ce vrei să spui?

SUFLEȚEL: Că te-ai schimbat,- Măria!... *(Hotărît să dea cărțile pe față.)* Şi ştiu şi de ce!...

MĂRIA *(decisă şi ea să nu mai ascundă nimic)*: De ce?

SUFLEȚEL: Pentru că eşti îndrăgostită de Comăneanu... Şi de-aia nu vrei să pleci... ca să nu te desparți de el. Asta e părerea mea sinceră.

MĂRIA *(simplu şi sincer, aşa cum va fi de-aci încolo)*: E adevărat, Petrică! Cred că îl iubesc!

SUFLEȚEL *(câutind să-şi domine — cît poate — pumnul pe care l-a primit direct în inimă şi care l-a năucit, deşi îl aştepta demult.)* Ştiam !...

MĂRIA *(după o pauză care s-a făcut)*: Şi îmi pare rău, crede-mă! Foarte rău...

SUFLEȚEL: Şi mie şi mai rău...

MĂRIA: Ție? De ce?

SUFLEȚEL: Fiindcă tovarăşul Comăneanu mie nu-mi place şi nu mi-a plăcut din prima clipă, cînd a venit în fabrică. ..

MĂRIA: N-ai dreptate. Tovarăşul Comăneanu e un inginer priceput, un om care îşi vede de treabă şi care merge în ritm cu vremea.

SUFLEȚEL : Eu cred că vrea numai să *pară* că merge în ritmul vremii. Dar merge, totuşi, tot cu vechii lui paşi! Şi nu prin mijlocul drumului, ci tot pe vechile lui poteci lăturalnice. Fireşte, asta e numai o simplă impresie a mea... *(0 mică pauză.)* Nu ştiu dacă îți aminteşti că acum doi ani, cînd Comăneanu a fost mutat de la Bucureşti la fabrica noastră, eu eram la Cadre...

MĂRIA: Da, şi?

SUFLEȚEL: Şi am putut să constat atunci, în dosarul lui, unele contraziceri şi inexactități, care mi-au dat de gîndit. Fiindcă tovarăşul Comăneanu a fost mutat din Bucureşti aici, *la cerere...* Pînă la urmă, mutarea i-a fost aprobată numai pe „motive de sănătate", dovedind cu certificatele medicale, radiografii etc. că este bolnav de plămîni şi i se recomandă aerul de munte.

MĂRIA: Şi ce vezi tu suspect în asta? Deşi, să-ți spun drept, tovarăşul Comăneanu nu mi-a făcut niciodată impresia unui om bolnav şi, mai ales, de plămîni! E viguros, sportiv, neobosit în muncă...

SUFLEȚEL: Şi aşa şi este, într-adevăr. Comăneanu a mințit, certificatele lui de boală, de la dosar, sînt false şi obținute ori prin fraudă, ori printr-o condamnabilă complezență a unor doctori prieteni.

MĂRIA: De unde ştii?

SUFLEȚEL: Atît radiografiile, cît şi examenul medical care i s-au făcut la cabinetul medical din fabrică, cînd s-a prezentat la post, arată limpede că e perfect sănătos.

MĂRIA: Şi el ce-a spus, cînd a văzut rezultatele examenului medical de la noi?

SUFLEȚEL: NU le cunoaşte pe cele adevărate... L-am rugat pe medicul nostru să-i confirme diagnosticul cu care venise el din Bucureşti.

MAKIA: CU ce scop?

SUFLEȚEL: Fiindcă mi-am pus întrebarea: de ce omul ăsta a ținut atît de mult să fie mutat în fabrica noastră, încît să meargă pînă la falsificare de acte?

MĂRIA: Să-ți spun eu, Petrică! *(Tare pe piață.)* A vrut să plece din Bucureşti, să fugă, mai bine zis, numai pentru un singur motiv.

SUFLEȚEL: Care?

MĂRIA: Ca să scape de soția lui, de care nu e încă divorțat si care l-a amenințat că-**1** omoară, în ziua cînd va cere divorțul.

SUFLEȚEL: Mă surprinde ce-mi spui...

MĂRIA : Dc ce?

SUFLEȚEL: Fiindcă tovarăşul Comăneanu nu e însurat şi nici n-a fost, în viața lui.

MĂRIA *(izbită în plin, dar încercînd totuşi, din feminitate şi orgoliu, să ia lucrurile în glumă):* Ei, asta e ! Cum o să nu fie? Ştiu precis că este.

SUFLEȚEL: Şi eu, la fel, că nu e... în toate actele lui, nici nu se pomeneşte despre aşa ceva.

MĂRIA *(al cărei stirîs se strepezeşte pe buze):* Atunci, probabil că a făcut o glumă, cînd mi-a spus că e însurat.

SUFLEȚEL: Sau, pur şi simplu, te-a mințit cu intenție...

MĂRIA: NU văd de ce?

SUFLEȚEL: Minciunile au atîtea scopuri! în cazul lui, însă, minciuna mi se pare foarte simplă.

MĂRIA: Adică?

SUFLEȚEL: Cred că un om care minte ca e însurat, o face pentru ca să nu mai poată fi luat, eventual, drept un candidat la altă însurătoare.

MĂRIA *(luptă spre a nu-şi da pe față starea sufletească în care se află):* Şi-atunci?

SUFLEȚEL: Şi atunci, părerea mea, iat-o! Comăneanu nu este omul pe care îl meriți şi pentru care vrei să-ți sacrifici viitorul. *(Cu multă căldură şi înțelegere pentru starea ei sufletească.)* Prima dragoste nu e niciodată ultima. Măria ! Şi-apoi, ți-am mai spus eu odată: „Sînt păsări care zboară spre marile chemări ale cerului, chiar dacă riscă să-şi rupă vinele inimii." Şi tu eşti, acum, la fel ca una din aceste păsări... Rupe-ți vinele inimii şi zboară spre marile chemări ale cerului nostru nou. Teatrul de azi, teatrul poporului muncitor, este şi trebuie sa fie o armă ascuțită de luptă. Şi n-ai dreptul să dezertezi, tocmai acum cînd ai cinstea să fii chemată în primele ei rînduri. Şi nici măcar să şovăi.

MĂRIA *(mişcată, şi răscolită de cuvintele lui Sufleţel):* Nu, nici nu şovăi, Petrică! Cum aş putea să şovăi?... *(Emoționată, după o scurtă pauză.)* Mă duc la tovarăşul director să-i spun că plec la Bucureşti. Chiar mîine! *(Pleacă repede.)*

(Sufleţel, rămas singur, e copleşit de prcpfia lui durere omenească. Secate din buzunar filele nmnuscrisului la care a lucrat la începutul actului, le priveşte cu un surîs modest şi le rupe în bucățele- :?:icî, pe care le aruncă în i-îr.t ca pc un rci de fluim i morți, care se răspînăesc, ca atare, pe pardoseala clubului.)

AGHIONOAIEI *(care a intrat, foarte vesel, mai înainte ca acesta să-l observe):* Ştii că situația la meci s-a îndreptat bine de tot pentru noi?... Cînd am plecat eu, adineaori, a fost scorul trei la trei!...

SUFLEȚEL: Şi de ce ai plecat, tocmai cînd era mai interesant?

AGHIONOAIEI: Fiindcă aşa m-a bătut la cap Brabete ăsta cu cleampa lui oltenească, că m-au găsit toți dracii, cît îs eu de blajin de firea mea. *(Alt ton.)* Hai să te fac un şah, văd că ai terminat de scris poezia.

SUFLEȚEL *(privind melancolic fluturaşii de hîrtie de pe jos):* Da, e adevărat! Am terminat... Dar, nu te supăra, nu joc şah... Nu mai pot să mă concentrez la nimic...

AGHIONOAIEI: înțeleg... Te-a năucit de cap inspirația. Dar, mă rog ție, *subiectul* merită? *(Apoi, după ce îl priveşte lung, cu dragoste aproape părintească.)* Tare bun băiat eşti mata, măi, tovarăşe Sufleţel... *(Vrînd să schimbe*

vorba.) Şi zici că nu vrei să te nimicesc la o partiduţă de şăheţel? îţi dan un armăsar înainte!

SUFLEŢEL: NU, acuma mi-e imposibil să joc. Sînt obosit că n-am dormit toată noaptea... Dar lasă că, începînd de mîine, o să ai ocazia să mă nimiceşti la şah în fiecare zi, în timpul liber... *(Surîde.)*

AGHIONOAIEI: EU, ca să-ţi spun drept, nici pe tine şi nici pe alt tovarăş din fabrică nu vreau să-i bat la şah! Dar pe olteanul ăla de Brabete am cea mai cumplită ambiţie să-l nimicesc într-aşa fel, încît să recunoască el singur şi cu voce tare că mănîncă moare de curechi, atunci cînd i-o da nevasta zeamă de varză la masă. *(Sufleţel, surîzînd, o ia spre ieşire.)* Da, încotro te duci?

SUFLEŢEL *(în gîndurile lui)*: Nu ştiu nici eu... *(îşi revine.)* Adică, mă duc pînă acasă. Am lipsit toată noaptea şi proprietăreasa mea trebuie sa fie foarte neliniştită.

AGHIONOAIEI: Hai că plec şi eu. Singur nu pot să joc şah.

(Ies împreună şi scena rămîne o clipă geală.)

MĂRIA *(intră împreună cu Comăneanu):* Uite! Nu mai e nimem aici. Putem să stăm de vorbă în linişte... Ia loc. *(îi indică un scaun.)*

COMANEANU *(oarecum agasat) :* Dar n-are nici un sens, draga mea, să stăm de vorbă aici, unde poate să vie oricînd cineva care să ne deranjeze... Cel mai bun lucru era să fi mers acasă la mine... cum am spus eu.

MĂRIA: Erau riscuri pentru amîndoi, în cazul cînd m-ar fi văzut cineva intrînd la tine acasă.

COMĂNEANU *(acelaşi joc):* Ce riscuri? Care riscuri? Din moment ce mîine toată lumea va afla că sîntem *ca şi* logodiţi, *ca şi* căsătoriţi, nu mai există nici un fel de risc. Ce, n-avem dreptul să intrăm împreună în casa noastră viitoare? *(Pe un ton conform replicii care urmează.)* Să ştii că mă simt foarte jignit de refuzul tău ! Spune mai bine că n-ai vrut să vii la mine, şi gata.

MĂRIA: Da! N-am vrut să vin.

COMĂNEANU: De ce?

MĂRIA: Fiindcă, situaţia noastră nu mai este, în acest moment, cea pe care o ştiai adineaori, cînd ne-am despărţit.

COMĂNEANU *(atent şi alarmat):* Dar ce s-a întîmplat? Ce vrei să spui?

MĂRIA: M-am gîndit şi, în concluzie, am comunicat tovarăşului director că mîine plec la Bucureşti...

COMĂNEANU *(opărit, fără să-i vie să creadă):* Sper că vrei să faci o glumă. *(Rîde ca prostul.)* Ce, eşti nebună?

MĂRIA: Din contră, abia acum mi-am venit în minţi.

COMĂNEANU: Şi-atunci, cu noi cum rămîne?...

MĂRIA *(privindu-l drept în ochi):* Aşa cum ţi-am propus la început.

COMĂNEANU: Adică?

MĂRIA: EU plec la Bucureşti ca să mă înscriu şi să mă pregătesc pentru examen. în timpul ăsta, îţi ceri mutarea pe care, desigur, o s-o obţii, cu aceleaşi mijloace cu care ţi-ai obţinut-o şi de la Bucureşti aici... Mai ales că acuma, după doi ani de aer de munte, cred că ţi-ai vindecat complet plămînii, şi clima Capitalei n-o să-ţi mai facă rău...

COMĂNEANU *(surprins, alarmat, se stăpîneşte totuşi şi se face că nu a înţeles ironia):* Bine, dar eu ţi-am explicat adineaori că am motive capitale...

MĂRIA: E ultimul meu cuvînt! *(îl priveşte drept.)*

COMĂNEANU *(care, cu rutina lui, dîndu-şi seama că Măria nu mai poate fi convinsă — prin nici o sistemă — să-şi schimbe poziţia, schimbă el, complet, atitudinea şi tonul, făcînd pe supusul şi pe dărîmatul de soartă):* Bine, dragoste! Dacă aşa vrei şi aşa ai hotărît tu, eu mă supun, cu riscul de a nărui, într-o clipă, fericirea unică pe care mi-o visasem pentru tot restul vieţii mele... *(Patetic şi cu falsă emoţie.)* Aşa că, du-te, Mary! Du-te visul meu de pe urmă şi cel mai drag din toate! *(înecîndu-se cu lacrimile pe care le forţează, dar care nu-i ies încă.)* Du-te, fără să te mai uiţi înapoi, pe drumul pe care te cheamă viitorul... Să nu uiţi însă, un singur lucru!... Atît îţi cer! Că n-am iubit niciodată pe nimeni, aşa cum te-am iubit şi te iubesc pe tine... *(Podidit de emoţie şi cu lacrimile care, în sfîrşit, i-au venii şi pe care le tamponează cu batista de la piept, „dărîmat" complet sufleteşte.)* Atît am avut de spus. *(Face cîiiva Paşi spre ieşire, clătinîndu-se ca un om beat. Apoi se reculege şi se opreşte din drum. îşi mai şterge ochii o*

dată, mai sumar, prefăcîndu-se că face eforturi ca să-şî ia aerul şi tonul lui obişnuit. îşi pune batista la loc, avînd grijă sâ-i învolbureze cu cîteva bdbîrnace colţurile mototolite şi se apropie din nou de Măria, care — în tot timpul tiradei lui Comăneanu - s-a convins definitiv de nesinceritatea lui.) Adică nu! Aş mai vrea să-ţi spun ceva!... *(Văzînd atitudinea Măriei şi aerul ei, care i se pare ostil.)* Bineînţeles, daca îmi dai voie... Şi dacă te mai interesează, ceea ce vreau să spun.

MĂRIA *(stăpînă pe ea si foarte calmă, deşi cu un pic de ironie-):* Spune ! Mă interesează tot ce ai mai putea să-mi spui...

COMĂNEANU *(care urmăreşte „un plan al lui", pe care l-a trasat rapid, vaz'ind că pierde definitiv pe Măria, la care nu vrea să renunţe):* Fii liniştită ! Nu mai e şi nu mai poate fi vorba de dragostea mea! E vorba de unele lucruri practice.

MĂRIA: Care anume?

COMĂNEANU: Pe cît ştiu, tu n-ai nici un fel de rudă sau de cunoştinţă în Bucureşti...

MĂRIA: NU! N-am pe nimeni!

COMĂNEANU: Tocmai... Ţi-am vorbit de mătuşa mea, Adalgiza Ciripeanu...

MĂRIA: Da, parcă...

COMĂNEANU: O să-ţi dau o scrisoare şi de la gară te duci direct la ea, ca la tine acasă. Te asigur că te va primi cu cea mai mare dragoste şi bunăvoinţă... îi voi scrie să-ţi dea camera mea... în care mi-am trăit o parte din viaţa.

MĂRIA: îţi mulţumesc, dar...

COMĂNEANU: Te asigur că o să te simţi foarte bina, la tanti Gizi!

MĂRIA: Nici nu mă îndoiesc, însă...

COMĂNEANU: La început ea poate să-ţi fie de mare folos... Dă lecţii particulare de teatru şi are cunoştinţe şi relaţii...

MĂRIA: Da, dar eu nu mă duc să fac teatru cu relaţiile nimănui. Mulţumesc pentru grija pe care mi-o porţi...

COMĂNEANU: La Bucureşti tot trebuie să locuieşti undeva, nu? Şi-atunci, de ce să nu locuieşti într-o casă comodă, luxoasă, în loc să stai în cine ştie ce maghernită, pe care o s-o găseşti în te miri ce margine a Capitalei.

MĂRIA: îţi mulţumesc încă o dată, dar... *(Cu un gest de oboseala, fără replică.)* Iartă-mă, te rog, dar nu mai pot să te urmăresc. Sînt foarte ostenită. *(îşi strînge tîmplele în palme şi cu un ton aspru aproape brutal.)* Vreau să mă mişc puţin, să respir! *(Iese repede.)*

COMĂNEANU *(jignit adine, priveşte puţin după ea, muşeîndu-şi buzele a necaz, apoi se înalţă din el însuşi, ţanţoş şi trufaş, îşi potriveşte faldurile batistei de la piept şi zice, spărgînd vorbele printre dinţi, ca pe nişte seminţe de floarea-soarelui):* Şi, totuşi, să nu crezi că o să-mi scapi din mînă, fetiţo ! Nu mă cunoşti bine! *(O pauză, urmată de un surîs rău.)* Vorbim noi acolo, la Bucureşti, la tanti Gizi! *(Se aşazăla o masă, scoate stiloul, plic şi hîrtie din portofel şi începe să scrie.)*

(Sufleţel intră, după cîteva clipe, cu un plic în mînă. Se aşază la altă masă — cît mai departe de Comăneanu, care nu-l vede — şi începe să scrie si el. 0 pauză mică, în timpul căreia cei 4ci scriu.)

DIMIU *(intra, căutind pe cineva, din ochi):* Mă ierţi că te întrerup din scris, tovarăşe inginer.

COMĂNEANU *(ridirînâ surprins ochii):* Nu face nimic, tovarăşe director.

DIMIU: Tovarăşa Panait n-a fost pe-aici?

(Sufleţel se întrerupe din scris şi ciuleşte discret urechea.)

COMĂNEANU: Ba da!... A plecat acum cîteva minute.

DIMIU: Şi nu ştii cumva unde s~a dus?

COMĂNEANU *(uşor ironic):* Zicea că se duce să ia aer... De cînd cu succesul de-aseară, a început să-şi ia aere... *(Rîde.)*

SUFLEŢEL: Păi dacă ea a spus că se duce să ia aer, la singular, de cc faci dumneata aerul la plural? Una e aer şi alta aere...

COMĂNEANU *(observîndu-t abia acum):* Aaa! Aici erai? Am glumit, tovarăşe Sufleţel. Văd însă că — de îndată ce e vorba de tovarăşa Panait — nu mai poate nimeni să respire din cauza dumitale. *(Rîdz uşor.)*

SUFLEŢEL: Cine nu mai poate să respire, n-are decît să ofteze!.,. Că oftatul e o respiraţie mult mai adîncă şi intra aer mai mult... *(Se rmpucă de scris.)*

TJIMIU *(ca să curme „polemica" dintre cei doi):* Ştii, tovarăşe Comăneanu, că tovarăşa Panait pleacă la Bucureşti ca să se prezinte la Institutul de teatru?

•**COMĂNEANU**: Mi-a spus. Dealtmintcri. i-am spus-o şi eu, adineaori, cînd mi-a cerut sfatul şi am îndemnat-o, din toate puterile, să nu şovăie.

DIMIU: Nici nu se putea altfel, avînd în vedere că dumneata eşti cel care i-a valorificat talentul. Şi noi îţi mulţumim.

(Sufleţel ascultă tct, prefăcîndu-se că nu aude nimic. Şi crapă.)

COMĂNEANU *(modest):* O! Cînd găseşti o monedă de aur în noroi, e foarte uşor s-o ştergi cu batista, ca s-o faci să strălucească în adevărata ei valoare.

SUFLEŢEL: Şi în ce noroi ai găsit dumneata moneda asta, tovarăşe Comăneanu?

COMĂNEANU *(cu un gest ae plictiseală şi de refuz de a angaja 0 discuţie cu Sufleţel, pe acest subiect):* Asta a fost o simplă imagine, tovarăşe Sufleţel. Iar dumneata, ca *poet,* trebuie s-o înţelegi ca atare. *(Apoi lui Dimiu, repede, ca să nu-i dea răgaz de răspuns lui Sufleţel)* Şi cînd pleacă tovarăşa Panait la Bucureşti?

DIMIU: Mîine...

COMĂNEANU: Atunci cred că o să călătorim împreună. *(Sufleţel devine şi mai atent.)* Adineaori am primit o telegramă urgentă. *(Se face că vrea s-o scoată din buzunar, dar n-o scoate.)* Sora mamei a avut un atac de congestie cerebrală, şi tocmai vream să viu să te rog să-mi aprobi o permisie de trei zile. Dacă moare, nici n-are cine s-o îngroape.

DIMIU: Bine, tovarăşe Comăneanu. Faci o cerere în care arăţi cazul, la care anexezi telegrama...

COMĂNEANU: Da, da, sigur...

DIMIU: Şi vii cu ea la mine să ţi-o aprob. Mă găseşti în birou. Noroc... *(Lui Sufleţel.)* Noroc!

COMĂNEANU şi **SUFLEŢEL** *(fiecare de la locul lui):* Noroc!

(Dimiu iese. Cei dci reîncep să scrie scrisorile respective, cu „mutre" diferite. A lui Comăneanu surîzătcare şi atotputernică, şi a lui Sufleţel modestă şi muncită de gînduri. O pauză, în timpul căreia cei dci se privesc pe rînd, cu atitudini comice de spionaj reciproc, pînă cînd privirile Ier se întîlnesc,din eroare de calcul. Atunci, amîndoi jetiaţi, se cuţundă şi mai comic în manuscrisele respective.)

MĂRIA *(intră. Are din nou aerul ei obişnuit):* Tot aici, tovarăşe Comăneanu?

COMĂNEANU: Da!... Tocmai am terminat scrisoarea pentru mătuşa mea... *(împătureşte scrisoarea şi o pune în plic.)* Poftim!... *(Luîndu-şi un aer „prăbuşii".)* Şi, cu asta, misiunea mea s-a terminat... *(îi dă scrisoarea.)*

MĂRIA: Mulţumesc... *(Rămîne nedumerită, cu plicul în mînă.)*

COMĂNEANU *(cu solemnitate gentlemenească):* La revedere! *(Iese demn şi fără nici o ezitare.)*

SUFLEŢEL *(care nu i-a pierdut din ochi):* Minte. „Misiunea" lui nu numai că nu s-a terminat, dar de-abia începe în sinea lui.

MĂRIA *(apropiindu-se de masa lui):* Ce vrei să spui, Petrică? *(E foarte departe de tot ceea ce i se întâmpla.)*

SUFLEŢEL: Mîine pleacă cu tine la Bucureşti. A minţit pe tovarăşul director că mătuşe-sa e pe moarte, ca să-şi ia concediu şi să plece odată cu tine. Dar n-a găsit telegrama în buzunar... Deci e foarte limpede...

MĂRIA *(se aşazăj>e un scaun, lîngă el):* Ce e foarte limpede, Petrică? *(II întreabă, numai ca să nu tacă. în fond, în clipa asta, se află într-o totală criză de lehamite de toate.)*

SUFLEŢEL *(se ridică):* Că omul ăsta nu vrea să renunţe cu nici un chip la tine. După ce şi-a dat seama că te-a pierdut *aci,* unde tu erai între ai tăi, şi-a pus în gînd să te recucerească *acolo,* unde el e între ai lui... S-a ambiţionat să nu piardă partida. Tocmai el, „cuceritorul de meserie"... Şi-atunci a inventat telegrama.

MĂRIA: Nu văd cu ce scop?

SUFLEŢEL: Cum cu ce scop? Cu scopul de a şi-l atinge pe al lui... Acolo, la Bucureşti, Comăneanu e tare. E în mediul său. El are totul de partea lui, şi tu n-ai nimic. Eşti singură, străină...

MĂRIA: Dar sînt totuşi eu, Petrică! Oricînd şi oriunde... Tu nu trebuie să uiţi asta nici o clipă, după cum nu pot să uit nici eu...

SUFLEŢEL: Da. Dar e vorba de un om pe care îl iubeşti...

MĂRIA *(foarte simplu şi explicit, fără nici un fel de retorism în replică):* Pe care „am crezut" că-1 iubesc, dar care nu mai există de-acum încolo pentru mine. Şi-aşa va fi, pentru că aşa vreau...

SUFLEȚEL: Măria! *(Are un gest aproape de fervoare.)*

MĂRIA *(citind)* : „Sînt păsări care zboară spre marile chemări ale cerului, chiar dacă ştiu că îşi rup vinele inimii". Tu mi-ai spus-o 1 Şi, recunosc, ai avut dreptate...

SUFLEȚEL *(uşurat ca şi cum i s-ar fi luat o piatră de moară de pe inimă):* îți mulțumesc, Măria! *(Şi mai tare.)* Acum *pot* să pleci cu inima uşurată. Adică, poţi să pleci... *(Luînd scrisoarea de pe masă.)* Şi uite! Aici ai o scrisoare pentru tuşa Anicuța. *(Observînd nedumerirea de pe fața Măriei.)* Tuşa Anica Grecu, sora mamei... Fostă cabinieră treizeci de ani la mai toate teatrele şi, actualmente, la Teatrul Național. I-am scris să te ia în gazdă la ea... Şi n-o să-ți fie numai gazdă. 0 să-ți fie ca o mamă... *(îi da scrisoarea.)* E drept, stă ea cam la periferie, dar e aşa de frumos acolo unde stă!... Şi sub vişinul din grădiniță — că unul are cu toții — am scris primele mele versuri.. *(E foarte emoționat.)*

MĂRIA: Alea pe care mi le-ai trimis de la Bucureşti, după ce ai fost operat de apendicită?

SUFLEȚEL: Da, alea!

MĂRIA: îți mulțumesc, Petrică... *(Acum, în fiecare mînă, are cîte o scrisoare de „recomandație"', pentru viața ei viitoare. Le cîntăreşte, privindu-le pe amîndoua, alternativ, cu priviri deosebite. Pe a lui Sufleţel cu tandrețe şi pe a lui Comăneanu cu sprîncenele încruntate.)*

SUFLEȚEL *(care nu îşi mai poate stăpîni emoția):* Eu îîî... acumaaa... te las... Mă duc pînă acasă să-mi linişttesc proprietăreasa... Şiii...

MĂRIA: Şiii, diseară, ne vedem la cantină! Da?

SUFLEȚEL: Da...

MĂRIA: Că mai avem atîtea de vorbit...

SUFLEȚEL *(ştergînd-o, mai mult decît plecînd):* Tu, poate! Că eu nu mai am nimic de spus. *(Iese repede.)*

MĂRIA *(rămasă singură, priveşte scrisorile, apoi se aşază la masa unde a stat Comăneanu şi scoate din plic prima scrisoare a acestuia. începe s-o citească rar, descifrînd cu greu scrisul): „Scumpă tanti Gizi. Anexat îți trimit o fată delicioasă, care vine să facă teatru la Bucureşti. Ți-o încredințez ca pe o bijuterie de preț, ție, care ştiu că eşti o mare expertă în pietre prețioase. Dă-i odaia mea şi ajut-o, te rog, cu marea ta competență, în cariera pe care o începe. Toate cheltuielile aferente mă privesc Pe mine, exclusiv. E o floare rară pe care o încredințez marelui vas de Sevres, care este inima ia." (Pune încruntată scrisoarea pe masă şi o desface pe a lui Sufleţel. Citeşte.) „Sărut mina, tuşă Anicuța! Prezentatoarea, tovarăşa Măria Panait, de care ți-am mai vorbit, e trimeasă la Bucureşti ca să facă teatru. Te rog s-o iei în gazdă la dumneata şi s-o socoteşti ca pe copilul dumitaie, aşa cum, totdeauna, m-ai socotit şi pe mine. Tovarăşa Panait îți va plăti tot şi sînt sigur că va veți înțelege bine amindoua. în dorința de a te revedea cît de curînd, ie rog să primeşti respectuoasele mele sărutări de mîini. Al dumitale nepot; Petre." (Măria pune ambele scrisori, la loc, în plicuri şi rămîne pe gîndurile ei de circumstanță, ca într-un fel de cumpănă.)*

Dmiu *(intră, pe jocul ci de scenă):* Bine că dau de dumneata, tovarăşă Panait... S-a aranjat tot. Mîine de dimineață pleci...

MĂRIA: EU sînt gata de-acum!... *(Cu un surîs, spre cele două plicuri.)* Şi, deşi n-am fost niciodată la Bucureşti, mi-am şi găsit gazdă.

DIMIU: Nu, tovarăşă Măria ! N-ai nevoie de nici un fel de gazdă. Am luat noi toate măsurile. Deocamdată, tragi la căminul „1 Mai", unde vei lua şi masa...

MĂRIA: Mulțumesc, tovarăşe director! Şi sper că într-o zi voi putea să vă achit cu dobîndă polițele pe care acum le semnați în alb pentru mine... *(Ia cele doua scrisori şi le vîră în sin.)*

DIMIU: Atunci, sîntem înțeleşi, tovarăşă Panait. îți faci toate pregătirile şi mîine, la zece dimineața, pleci.., *(Iese.)* Noroc, tovarăşă!

MĂRIA: Bine, tovarăşe director. Voi fi gata... *(Intră imediat Comăneanu. Aproape brutal şi fără să-l lase să deschidă gura.)* Domnule Comăneanu, nu vreau să pleci odată cu mine la Bucureşti.

COMĂNEANU *(cu un surîs de om sigur pe el):* Nu mă poți împiedica să plec cu aceiaşi tren... Mai ales că nu e altul dimineața...

MAKIA: Te rog să renunți la această plecare.

COMĂNEANU: Şi cine o s-o îngrijească pe tanti Gizi? Cine o s-o îngroape, dacă moare?

MAKIA: Minți... Mătuşa dumitale nu e bolnavă şi telegrama ai inventat-o. Dovadă că mi-ai dat scrisoare pentru ca.

COMĂNEANU: Şi dac-ar fi aşa? Ce poate însemna asta, mai mult decît o dovadă în plus că te iubesc...

MAKIA: Dar eu nu te mai iubesc!

COMĂNEANU: Vorbe, Mary! Vorbe suflate de caraghiosul ăla de Sufleţel!... Cînd iubeşti la patru după-amiază, e imposibil să nu mai iubeşti şi la cinci după-prînz. Dragostea se vindecă cu anii, fetița mea. Nu cu orele!...

MĂRIA: Depinde de cine iubeşte. Şi pe cine iubeşte.

COMĂNEANU: NU depinde de nimeni şi de nimic. Te înşeli. Dragostea depinde numai de ea însăşi şi de legile ei, fixe şi eterne, sub puterea cărora trebuie sa ne plecăm, chiar peste voința noastră. Aşa ră...

MAKIA: Aşa că... dacă nu renunți să pleci mîine odată cu mine, îmi amîn plecarea eu, pînă te întorci dumneata de la înmormîntare.

COMĂNEANU *(cinic şi crezîndu-se încă tare pe piață. Rizînd):* Nu mi-aş fi închipuit niciodată că mă iubeşti atît de mult. Jur!

MĂRIA: Şi eu jur că nu mi-aş fi închipuit niciodată că te iubeam atît de puțin... *(Pe alt ton, scoțînd scrisoarea şi întinzîndu-i-o.)* Cît priveşte scrisoarea pe care mi-ai dat-o pentru mătuşa dumitale, nu-mi poate fi de folos. Ce-ar face soția dumitale, dacă ar afla că ai venit odată cu mine în Bucureşti şi m-ai găzduit tocmai la „tanti Gizi"? Cred că te-ar azvîrli în aer, cu dinamită. Mai ales, fioroasă cum e...

COMĂNEANU *(tace o clipă, apoi cinic):* Am înțeles! Minciunile lui Sufleţel îşi dau roadele...

MĂRIA: De ce ale lui? Ale dumitale... Să ştii că totdeauna am urît oamenii laşi şi am dispreţuit tîlharii de suflete. Şi, cu acestea spuse, cred că nu mai avem să ne spunem nimic... Poftim scrisoarea. *(I-o întinde din nou.)*

COMĂNEANU: Nu-mi mai aparţine... Fă ce vrei cu ea...

MĂRIA: Adică ceea ce trebuia să fac din prima clipă cînd mi-ai dat-o. *(Rupe scrisoarea şi, aruncîndu-i bucățelele în nas, iese.)*

COMĂNEANU *(rămîne o clipă încremenit, sub ofensă):* Bine, tovarăşe Sufleţel! Dc-ăştia mi-ai fost? Biiineee. *(Se apleacă şi începe să strîngă hîrtiuțele de pe jos.)*

DIMIU *(intră, după o mică pauză şi e surprins cînd îl vede pe Comăneanu, aproape în patru labe, adunînd hîrtioarele):* Dar ce-ai pierdut, tovarăşe Comăneanu?

COMĂNEANU *(dezagreabil surprins că a fost găsit în asemenea poziție, se ridică, renunțînd să mai adune şi restul hîrtiilor):* Nimic important, tovarăşe director... Am rupt din greşeală o însemnare, care îmi era utila pentru viitor...

DIMIU: Ştiam ca te-am lăsat aici si am venit fiindcă am să-ți comunic două veşti. Din păcate, una neplăcută pentru dumneata, dar, în schimb, alta foarte măgulitoare pentru fabrica noastră, deci şi pentru dumneata.

COMĂNEANU: Să-ncepem întîi cu cea neplăcută...

DIMIU: Adineaori, mi s-a comunicat de la regiune, că mîine vom avea o inspecție la fabrică.

COMĂNEANU: Asta nu poate decît să ne bucure, fiindcă, din toate punctele de vedere, stăm foarte bine.

DIMIU: Ştiu. însă prezența dumitale la fabrică este absolut necesară în asemenea împrejurare şi, deci, nu poți pleca mîine la Bucureşti, aşa cum îți făgăduisem...

COMĂNEANU *(cu falsă bravură):* Nu e nimic. Datoria, înainte de toate.

DIMIU: Marți sau miercuri, cînd se va termina inspecția, vei putea pleca la Bucureşti. îmi pare rău că s-a întîmplat aşa, dar...

COMĂNEANU: Nici nu sc pune problema, tovarăşe director. Dumneata mă cunoşti destul, cred, şi ştii că, atunci cînd c vorba de interesele fabricii, nu există pentru mine absolut nimic dincolo de ele... Nici chiar moartea unicei mele rude...

DIMIU: Ştiu, tovarăşe Comăneanu. *(Sekimbînd tonul oarecum oficial de pînă acum, cu unul de om mulțumit, încîntat, fericit aproape.)* Şi-acuma, să-ți spun şi vestea cea bună...

COMĂNEANU *(încercînd să-şi facă o figură interesantă şi „fericită", mai dinainte):* Da... Abia aştept.

DIMIU: Mi s-a telefonat din Capitală că unul din muncitorii noştri a luat premiul întîi la concursul de poezie organizat de revista *Viaţa românească,* pentru promovarea tinerelor talente... La *Viaţa românească!* îţi dai dumneata scama ce-nseamnă asta? Şi premiul întîi? Pentru fabrica noastră e o mare cinste... **E** chiar un triumf!

COMĂNEANU *(prefăcîndu-se de aceeaşi părere cu Dimiu deşi lui îi arde de cu totul altele):* Fără discuţie, tovarăşe director! Şi cine e „fericitul"?

DIMIU: Ghici...

COMĂNEANU *(încurcat şi departe de realitate)* : Păiii... la noi în fabrică, pe cît ştiu, nu prea se află nimenea care să aibă un talent literar atît de mare, încît să...

DIMIU: Şi totuşi este unul, dar nu l-am ştiut noi. *(Aşteaptă pe Comăneanu să ghicească despre cine c vorba.)*

COMĂNEANU *(prefăcîndu-se că se gîndeşte atent):* Şi, totuşi, nu prea văd cine ar putea să fie?...

DIMIU *(triumfător):* Tovarăşul Petre Sufleţel!

COMĂNEANU *(lovit cu leuca în moalele capului):* Petre Sufleţel? *(Căutînd să-şi ia un ton normal.)* **E,** uite, să-ţi spun drept, numai la el nu m-am gîndit, deşi ştiam că arc unele înclinaţii literare...

DIMIU: Şi, culmea e, n-a spus nimănui că a participat la concurs. Nici chiar tovarăşei Măria Panait, care îi c mai mult decît o soră... A făcut tot, în secret...

COMĂNEANU *(fără să-şi poată stăpîni replica şi paraponul pe care îl pune în ea):* Aşa e el, tovarăşe director. Toate le face pe dedesubt şi de-aia triumfă, întotdeauna, la suprafaţă.

DIMIU: NU ştiu cum le face, dar văd că le face pe toate bine. Şi pe cele de dedesubt şi pe cele de la lumina zilei... Mîine trebuie să plece la Bucureşti, fiindcă, marţi, i se înmînează premiul în cadrul unei festivităţi oficiale... *(Mîndru.)* Prin urmare, mîine, fabrica noastră trimite în Capitală o viitoare artistă dramatică şi un poet necunoscut. Şi amîndoi proveniţi dintre noi, dintre muncitori...

COMĂNEANU într-adevăr, e un mare succes şi pentru ei şi pentru noi.

DIMIU: Sînt curios cc mutră o să facă tovarăşul Sufleţel, cînd o afla?

COMĂNEANU: NU ştie încă?

DIMIU: NU! I-am trimis vorbă acasă, să vie imediat.

COMĂNEANU: Mă bucur din toată inima, tovarăşe director.

DIMIU: Dar eu? Parcă aş fi reuşit eu la concurs, deşi n-am scris un vers în viaţa mea. *(Dinspre strada care trece prin faţa fabricii, începe să se audă, crescînd treptat, nimoare, cîntece etc. ,Cei doi ciulesc simultan urechile.)* Ce-o fi? *(Ascultă un timp mic zgomotul entuziast care se apropie.)*

COMĂNEANU: Probabil că s-a terminat meciul şi tovarăşii noştri sc-ntorc spre casă cîntînd...

DIMIU; Păi eu cred că faţă de rezultatul meciului, în loc să cînte, ar trebui mai repede să fluiere a pagubă...

COMĂNEANU *(cu un surîs de circumstanţă):* Mai cîntă omul şi de supărare, tovarăşe director. După cum, unii, plîng de bucurie...

MĂRIA *(intră, entuziasmată şi în fuga aproape):* Succes! Succes marc, tovarăşe director ! I-am bătut...

DIMIU *(care, ca şi Comăneanu, ramîne „interzis"):* Am cîştigat noi meciul ?...

MĂRIA: în ultimul minut, după ce egalasem cu trei lă trei, Goblea a şutat de la centru direct în poartă şi a marcat... victoria.

SUFLEŢEL *(intră, cu o mutra alarmată. Se cunoaşte că a venit în fugă):* M-aţi chemat, tovarăşe director?

DIMIU *(care străluceşte de bucurie, de parcă-ar fi dat cu lac pe faţă):* Da, tovarăşe Sufleţel... Şi îmi pare bine că e şi tovarăşa Măria de faţă, ca să audă, cu o clipă mai devreme, vestea pe care am să ţi-o comunic. *(Măria şi Sufleţel aşteaptă foarte curioşi şi atenţi. Comăneanu care ştie, surîde superior.)* Tovarăşe Sufleţel, dumneata ai participat la concursul de poezie organizat de revista *Viaţa românească?*

SUFLEŢEL *(jenat că e dat în vileag)*: Da, tovarăşe director! Am trimis şi eu un poem... aşa... ca o modestă încercare literară... La un noroc...

DIMIU: Da? £, află că ai obţinut premiul întîi, tovarăşe Sufleţel, cu această „modestă" încercare literară. Şi nu la un noroc. Şi atît în numele meu personal, cît

și al tuturor tovarășilor din fabrica noastră, te rog să primești cele mai calde și sincere felicitări. *(îi strînge mîna.)*

SUFLEȚEL *(e copleșit de emoție și întinde mîna alături de mîna lui Dimiu, fără intenția de a face un gag comic):* Eu, tovarășe director? Eu? Nu-mi vine să cred... Eu? Premiul întîi?... Eu, care nici măcar la o mențiune nu mă așteptam? Trebuie să fie o eroare'....

DIMIU: Nu e nici eroare. Mîine pleci la București, fiindcă, poimîine, trebuie să te prezinți și să-ți primești premiul, în cadrul festivității oficiale, în care se decerne.

SUFLEȚEL *(pe care, dincolo de premiu, îl interesează în prim plan plecarea de „mîine"): Mîine?* Plec eu, mîine, la București? *(îndreaptă discret ochii spre Măria, care — de cînd a aflat despre premiul lui — parcă a rămas în afară de cei prezenți.)*

DIMIU: Sigur! Altminteri nu poți ajunge la timp pentru solemnitate... Pleci odată cu tovarășa Măria...

SUFLEȚEL: Și cu tovarășul Comăneanu, mi se pare...

DIMIU: Nu. Tovarășul Comăneanu nu mai poate pleca mîine, fiind reținut la fabrică în interes de serviciu.

(Măria se înseninează. Sufletel la fel.)

MĂRIA: Atunci... plecăm numai amîndoi. Petre. Numai noi doi... *(Se apropie de el și cu un gest candid îi ia mîna și i-o strînge.)*

COMĂNEANU *(care a observat tot „jocul"):* Și eu, urîndu-vă din toată inima succes la amîndoi, îmi cer iertare că trebuie să plec. *(își privește ceasul.)* Am dat un aviz telefonic pentru București, ca să mă interesez de soarta mătușii mele... La revedere! *(0 ia spre ușă.)*

DIMIU: Merg și eu cu dumneata, tovarășe inginer... Mai avem cîte ceva de vorbit în legătura cu inspecția de mîine...

COMĂNEANU *(facîndu-i loc):* Totdeauna la dispoziție...

DIMIU *(cedîndu-i locul oferit):* După dumneata... Să respectăm vîrsta!

(Ies amîndoi, Dimiu urmînd pe Comăneanu.)

MĂRIA *(fericită și în același timp puțin jignită că Petre nu i-a spus nimic în legătură cu participarea lui la concurs, îi strînge din nou mîinile. Mai cald, mai apăsat):* Petre! Plecăm amîndoi, Petre!...

Hi **SUFLEȚEL** *(neștiind cum să-și ascundă emoția, care l-a copleșit):* Mă rog! Mai întîi să ne vedem în tren și pe urmă om vedea noi dacă am plecat.

MĂRIA: Și mic de ce nu mi-ai spus că ai luat parte la concurs?

SUFLEȚEL *(sincer):* Fiindcă eram sigur că n-o să reușesc și nu vream să mă fac de rîs în ochii tăi!

MĂRIA: Cum? Tu nu ai încredere în tine?

SUFLEȚEL: Eu? în mine „personal" am o încredere oarbă. N-aveam însă destulă încredere în versurile mele.

MĂRIA: De ce?

SUFLEȚEL *(foarte serios):* Tocmai pentru că credeam prea mult în ele... *(Vrînd să-i explice foarte clar ideea.)* Nu știu dacă mă înțelegi...

MĂRIA: Nu, nu te înțeleg deloc, dar știu că sînt foarte fericită, fiindcă primii mei pași, în noua mea viață, îi voi face tot alături de tine, Petre. Fratele și tovarășul meu! *(Cu un gest de o mare puritate, îi ia capul înmiim și îl sărută pe ambii obraji, tocmai în clipa cînd, în ușă, apar Aghionoaiei și cu Brabete, gestieulînd, ca doi oameni care sînt în continuarea unei certe, asupra căreia nu poate exista nici o posibilitate de împăcare.)'*

AGHIONOAIEI *(observînd primul că Măria sărută pe Suflețel, se oprește în prag, reținînd cu mîna pe Brabete, care îl urmează și care se oprește și el, la semnul făcut cu ochiul și cu cotul):* Na, na, na!... Picarăm prost, tovarășe Brabete. Taman la momentul cel mai nepotrivit.

BRABETE: Păi, vezi, dacă ești încăpățînat? Ți-am spus să mergem la bufet la „Prahova" și să ne certăm liniștiți acolo,.. Dar 'mneata nu și nu. Să mergem la club! Că de, mata ești moldovean și te tragi din zimbri. Tot d-âi cu capul gros și mare cît banița.

AGHIONOAIEI: Apăi, eu zic că n-a fi cazul să ne ocupăm de șeptelul pe care l-a avut fiecare din noi în istorie... Că dacă la noi, la moldoveni, a fost numai zimbri, precum zici, apoi, la voi, la olteni, știe o lume întreagă c-a fost numai catîri. Așa că, să nu mai intrăm în intimități...

MĂRIA *(în timpul replicilor celor doi, fără să socotească că a fost surprinsă asupra unui fapt „ihcit", s-a depărtat de Sufleţel, tot aşa de firesc cum se apropiase, cînd l-a sărutat):* £, tovarăşe Brabete? Ce zici de rezultatul meciului?...

AGHIONOAIEI *(care a intrai în scenă, deplin ca şi Brabete):* Parcă mai poate sa zică ceva?... Că, doar el şi-a spus părerea şi-a susţinut-o cu argumente definitive. Cinci la zero pentru „Steagul Roşu".

BRABETE: Ia lasă-te de viclenii de-astea,- şoldovene, a treia zi după scripturi. Aşa ar fi fost rezultatul: cinci la zero pentru ei, daca nu mă duceam eu la timp să asmut galeria. Că, în materie de fotbal, eu ştiu, dinainte de Cristos, galeria face scorul. Jucătorii nu contează. Ori, la fotbal, trebuie, mai întîi de toate, să ai cap... *(Şi-l bate cu degetul.)* Doxă.

AGHIONOAIEI: Vai de mama ăluia care la fotbal are numai cap şi n-are picioare deloc...

BRABETE: Habar n-ai dumneata de sport. Ţi-am mai spus şi pe drum! în sport eşti ageamiu, cum eşti şi la şah, unde ma baţi numai prin surprindere, fiindcă mă toci cu cleanţa pînă mă năuceşti.

AGHIONOAIEI: Tot ce se poate!... *(Suride către Măria şt Sufleţeli cu îngăduinţă faţa de Brabete.)*

BRABETE: Lasă, lasă, nu mai face pe filozoful cu „tăt ci sî poati" şi alte proverbe de-astea moldoveneşti... Mai bine felicită-1 pe tovarăşul Sufleţel, de ce auzirăm adineauri...

AGHIONOAIEI *(strîngînd mîna lui Sufleţel):* Te felicit din toată inima, tovarăşe Sufleţel, de ce-am auzit cu premiul...

BRABETE: Şi spune-i ce-am hotărît noi amîndoi, pentru astă-seară, ca să-i sărbătorim... Ca avem doi sărbătoriţi, care mîine pleacă la drum nou.

AGHIONOAIEI: Tovarăşă Mărioara şi tovarăşe Sufleţel!... Eu şi cu duşmanul meu de moarte şi de viaţă, tovarăşul Brabete, vă rugăm să luaţi, în eâ seară, masa cu noi la restaurant.

BRABETE: Spune-le că sînt invitaţii noştri, să ştie de la început, că poate oamenii *(face gestul de bani)* sînt nepregătiţi sufleteşte...

AGHIONOAIEI: Şi vă rugăm să nu ne refuzaţi...

MĂRIA: *(cu o privire semnificativă spre Sufleţel):* Din contra, tovarăşe Aghionoaiei. Ne face o mare bucurie...

SUFLEŢEL *(îneîntat):* Şi primim invitaţia, dar cu o condiţie: plata pe din patru...

BRABETE *(bătîndu-şi buzunarul, folos):* Habar n-ai tu, ce-am eu aici. Ieri mi s-au plătit albeţii pentru două din cele patru inovaţii care mi s-au aprobat. Aşa că, nu te băga tu, acuma. Cînd o să te întorci de la Bucureşti cu premiul, avem noi grijă şi de ăla să ţi-1 facem zob. Fii pe pace 1

MĂRIA: Atunci, pe diseară... Eu mă duc să-mi fac bagajele. Mîine la zece plec... *(Cu o privire spre Sufleţel.)* Plecăm, adică...

SUFLEŢEL: Dar de întors, mă întorc numai eu singur...

MĂRIA: NU se ştie! Dacă o să cad la examen?

AGHIONOAIEI: Cine, mata? Şugui, tovarăşă Mărioara! Şi uite ! Pe chestia asta eu fac cel mai mare legămînt din viaţa mea. Dacă mata ai să cazi la examen, eu mă las de şah şi mă stric de veci cu tovarăşul Brabete, ăl mai bun duşman al meu de pe lume...

BRABETE: NU mai face legăminte pe care ştii sigur că nu poţi să le respecţi. Fiindcă pe tine şi pe mine nu poate să ne strice nimeni pe lumea asta. Nici chiar noi doi.

AGHIONOAIEI *(privind pe Brabete cu mare afecţiune şi nedezminţită prietenie):* Tot ce se poate!

BRABETE: Şi, măi tovarăşi, la restaurant are pentru diseară o ciorbă de perişoare cu zeamă de varză, de n-o să mai zîcă ăsta *(arată pe Aghionoaiei)* „moare di curechi" în viaţa lui, cînd o gusta-o.

AGHIONOAIEI: Ei, vezi! Oricît aş fi de conciliant cu tine asta-i tot ce nu se poate, şi nu să va putea niciodată. Fiindcă, chiar dacă a fi zeamă de varză sadea, eu tot „moare di curechi" am să-i zic, pînă mi-oi da obştescu meu sfîrşit. Ca să ştii mata!

(Cei trei rid,)

TABLOUL 2

Acțiunea se petrece după trei săptămini. Decorul reprc/intâ curtea. Institutului de teatru. E mai mult o grădină ctt pomi, banei, ronduri de flori etc. Nc aflam în primele ziie de toamna. în fund, clădirea — fațada spre grădină — cu uşa de intrare încadrată între panourile (cu rame de lemn şi geamuri), unde sînt anunțate diferite comunicări in legătură cu examenul de admitere, iu cursul căruia ne aflăm. în dreapta, grilajul de lier al grădinii dinspre stradă, poarta de intrare. Se vede trotuarul şi, pe cit e posibil, perspectiva citadină a străzii şi a ciosvirtei respective din cartier. E țapte dimineața. Soarele, abia răsărit, reFtrins şi tomnatic, inundă grădina dindn-i — dincolo de prevederile sezonului — o lumină bogată, optimistă şi caldă. La ridicarea cortinei, in scenă se află Dumitru, portarul instituției, care termină de dat ultimele tîrşituri de măturoi (un tîrn de nuiele). Apoi, după o privire dc inventar asupra grădinii măturate, se duce şi depune tîrnul undeva, într-un loc discret. Revine apoi în prim plan şi işi priveşte ceasul de nîr.lifl de Ia brîn, înnre cît o ceapă.

DUMITRU: Şapte !... *(în aceeaşi clipă încep să se audă sirenele fabricilor,)* Exact după fabrică. *(Şi-l priveşte cu un surîs minăm, înainte de a-l băga în buzunar.)* Numai radio merge cu trei minute în urma, cînd dă ora exactă... *(Se duce şi deschide larg uşa cu batante a intrării în Institut. Apoi, trece la poarta dinspre stradă, pe care o descuie, lăsînd-o însă închisă. După aceea răsuflă uşurat şi îşi aprinde o țigară, aşezîndu-se, picior peste picior, pe prima bancă... După două, trei fumuri pe care le savurează larg şi visător, apare la poarta Măria.)*

MĂRIA *(intră. E îmbrăcată modest, dar foarte îngrijit, şi tot ce are pe ea îi vine bine. Sub braț duce o servietă. dnl~ dora):* Bună dimineața, tovarăşe...

DUMITRU *(deranjat oarecum din visare):* Bună, tovarăşă... *(Oficial, fără ostentație.)* Pentru examen?

MĂRIA: Da, dau acuma de dimineață... Sînt litera P.

DUMITRU: Păi examenul începe la opt şi-acuma abia e şapte[

MĂRIA: Am venit un pic mai devreme...

DUMITRU *(care „îşi cunoaşte marfa"):* Un pic? Se vede treaba că toată noaptea n-ai dormit de emoție, tovărăşico!

MĂRIA: N-am dormit, e-adevărat!... *(Surîde uşor, apoi ca Pentru ea.)* Parcă poți să dormi, cînd ştii că a doua zi dai un astfel de examen? *(Ea se gîndeşte la „examenul ei de viață".)*

DUMITRU *(care o ia cu totul altfel):* Adevărat, că anul ăsta comisia e foarte severă ca chestie de talent al candidaților. Ai? Brava ție! Ai răzbit. N-ai? Salutare şi frăție şi să vii cînd te-oi mai chema eu...

MĂRIA: Aşa şi trebuie să fie!...

DUMITRU *(o priveşte lung şi competent. Apoi o întreabă binevoitor):* Matale eşti din provincie, nu?

MĂRIA: Da!... *(Cu un surîs uşor.)* Se cunoaşte, nu e aşa?

DUMITRU: £, brava, parcă eu oi fi din Bucureşti. Ascultă-mă pe mine, adevărații bucureşteni se nasc numai în provincie...

MĂRIA *(cu un altfel de surîs decît cel de pînă acum):* Pot sa aştept aici pînă la ora examenului?

DUMITRU: Siiigur!... Ia loc, unde vrei. Că, deocamdată, e berechet. Pînă s-o-nteți.

MĂRIA *(aşezîndu-se pe un trunchi de copac, izolat):* Mulțumesc!... *(Desface servieta şi scoate un caiet gros de notițe, în lectura căruia se cufundă imediat.)*

DUMITRU: Şi uite ce te-aş ruga eu, dacă eşti atît de bună, că tot eşti aici...

MĂRIA *(din caiet):* Da...

DUMITRU: Dacă te întreabă cineva de mine, de sus, de la administraţie, spui că m-am repezit pînă alături, la „Alimentara". Se dă unt şi vreau să iau şi eu o jumătăţică de ţuică, că sînt răcit cobză...

MĂRIA: Şi vrei să te tragi diseară cu ţuică?

DUMITRU: Ce să mai aştept pînă diseară. O trag acuma, că răceala trebuie luată repede...

MĂRIA *(cit un stirîs)*: Bine, tovarăşe...

DUMITRU: Ba nu e bine deloc! Că — de şase luni de zile, de cînd am rămas văduv — am început să beau şi mult şi des, din cauza ncvestii...

MĂRIA *(înţelegătoare)*: Nu poţi s-o uiţi, desigur...

DUMITRU: **NU**, tovarăşă! Din contra!... Ca să nu-mi mai aduc aminte de ea... *(Iese.)*

(Măria rămîne singură şi îşi reia atentă lectura nctiţtlcr din caid. Apei, pe pauza /carte mică care urinează, închide caietul şi începe să repete maşinal, cu ochii închişi, bucata care a pregătit-o pentru examen. Intră candidatul. E un tînâr de dcuăzeci şi cinci, douăzeci şi şase de ani, cu păr exuberant şi netuns, nici la ceafă, nici ta timp ' E cu capul gel si poartă un fulgarin larg, slinos, în buzunarele căruia are mîinile înfundate. In cclţul gurii — cu buzele lăsate in fes a blazare — are un muc de ţigară stinsă.)

CANDIDATUL: Bună dimineaţaaaa!... *(Dă bineţe cu o voce de fost stenlor.)*

MĂRIA *(din caiet)*: Bună dimineaţa!...

CANDIDATUL *(îşi aprinde cu un deosebit ceremonial mucul ţigării, cîntăreste din ochi — expert — pe Măria, apoi, nemulţumit de rezultatul acestui examen, rapid şi indiscret, suge primul fum din chiştoc şi îl proiectează, cît mai amplu, în spaţiu)*: Incomensurabilă dimineaţă de toamnă! Şi toţi pomii sînt pămîntii, de parcă ar fi fost operaţi de cancer la ficat, azi-noapte! *(întoreînd capul spre Măria.)* Ce părere aveţi despre imaginea asta, domnişoară? *(Măria nu răspunde şi îşi vede de treabă mai departe. Dealtfel, nici n-a auzit bine replica lui. Candidatul e jignit că nu-i răspunde.)* Probabil că n-aţi înţeles-o şi nu mă mir! Există un proverb latinesc, care spune aşa: „Nolite mittere margaritas ante porces". Adică, să nu dai mărgăritare la porci.

MĂRIA *(mai mult presimţind, decît simţind, că i se adresează ei)*: Poftim?

CANDIDATUL *(de la înălţime)*: 0! Nu! Nimic! Vorbeam de mine. Mai ales că era vorba de mărgăritare.

MĂRIA *(fără să apese pe replică)*: Şi de restul dictonului... *(îşi reia lectura.)*

CANDIDATUL *(făcînd un pas spre ea)*: Aa! Ai şi replică? Şi încă acidă? Caustică? *(Alt pas, idem.)* Ştii că începi să mă interesezi, domnişoară?

MĂRIA: Dumneata, pe mine, nu! Ai sfîrşit să mă interesezi, înainte de a începe... *(Reia lectura, totuşi un pic contrariată că e deranjată din preocupările ei.)*

CANDIDATUL: Atunci vă prezint scuzele mele cele mai Ludovicopaisprezeceşti *(face o reverenţă ironică)* şi cu dantele pe marginile reverenţei! *(Se depărtează, în timp ce Măria, fără să-i răspundă, îşi reia lectura.)*

CANDIDATA *(intră, foarte aferată şi grăbită. E o tîrtoşâ fardată savant şi excesiv, îmbrăcată ridicol dar cu pretenţii de gust, coafată recent şi, dincolo de toate, convinsă de farmecele sale feminine. Fata e trecută de douăzeci şi cinci de ani)*: Bună dimineaţa, tovarăşe. *(Pe Măria n-o vede.)*

MĂRIA: Bună dimineaţa...

CANDIDATUL: Dar de unde ştii dumneata că dimineaţa asta o să fie bună?

CANDIDATA: Vai, tovarăşe, nu cobi, că te văd băiat simpatic.. Să bat în lemn! *(Ceea ce şi face de primul pom.)* Tocmai azi să nu fie o zi bună, cînd dau eu examen? Şi sînt şi prima din serie. *(Bate din nou în alt pom.)*

CANDIDATUL: E, să ştii că dacă ai bătut în lemn, reuşeşti sigur la examen... *(Surîzînd ironic.)* Pentru ansamblul teatrului de superstiţii...

CANDIDATA *(jenata)*: Nuuu, tovarăşe! N-am bătut în lemn, Doamne fereşte! din punct de vedere ca chestie de superstiţie.

CANDIDATUL *(cu acelaşi surîs ironic şi superior)*: Atunci de ce ai bătut?

CANDIDATA *(şi mai încurcată)*: Am avut, aşaaa, numai un mic gest circomflex, din punct de vedere şi ca chestie de puţină tradiţie. Se zice că lemnul, dacă baţi în el, poartă şansă la noroc. *(îndulcindu-şi glasul, ca*

mierea de salcîm, ca să schimbe vorba.) Şi mata daţi astăzi examen să vă faceţi artist?

CANDIDATUL *(cu un surîs de „iluminat"):* Eu dau examen de trei ani, duduie, în fiecare sesiune şi nu reuşesc.

CANDIDATA *(naivă):* Păi atunci de ce mai daţi şi anul ăsta?

CANDIDATUL *(privind-o cu o „titulară" compătimire):* Ca să văd cum cad din nou. *(Observînd stupoarea ei firească.)* Nu ştiu dacă mata ai văzut o piesă numită *Burghezul gentilom,* de unul, Moliere ?...

CANDIDATA *(sinceră)*: Nu, să spun drept, n-am văzut pînă acuma nici o piesă de teatru... Fiindcă, înainte să mă decid ca să îmbrăţişez cariera asta, nici habar n-aveam de ea...

CANDIDATUL: E! în piesa asta, parvenitul, adică Burghezul gentilom, sună, Ia un moment dat, toată droaia de servitori pe care îi are şi, bineînţeles, toţi vin, în fugă, la chemarea stăpînului... „De'ce i-ai'chemat? îl întreabă cineva. îţi trebuie ceva?" „Nu, zice el, i-am chemat numai aşa, ca să-i văd cum vin." Fot aşa şi eu !... Dau examen, numai aşa, ca să văd cum cad.

CANDIDATA *(care n-a înţeles „simbolul"):* A, da! Acuma m-ara lămurit! Sînteţi o fire curioasă...

CANDIDATUL: Exact.

CANDIDATA: Dar, în orişice caz, ascultă-mă şi pe mine, tovarăşe. Tocmai fiindcă ai aşa ghinion la şansă, înainte să intri la examen, bate niţel în lemn. Şi,' dacă se poate, să fie lemn fără noduri... Că nodurile înseamnă greutăţi sau duşmani în drum. Şi-ai să vezi că, de data asta, reuşeşti la sigur să intri în cîmpul muncii...

CANDIDATUL *(nedumerit, la rîndul lui):* Care cîmp? Care muncă, domnişoară?

CANDIDATA *(cu toată onestitatea de care dispune):* Să intri în cîmpul muncii. Adică, în teatru. Păi, eu de ce crezi dumneata că dau examen şi vreau să mă fac artistă? Teatrul este cel mai frumos cîmp al muncii şi cel mai uşor de intrat în el.

CANDIDATUL Teatrul, cîmp al muncii?... *(Dezgustat.)* Baţi cîmpii, domnişoară, nu tc supăra! Dar arta? *(Seilumi-*

nează şi se înflăcărează treptat pe replici.) Arta adevărată? Arta pentru artă? Arta pură? *(Cu- fiecare replică, face un pas inspirat şi ameninţător spre ea. Candidata, oarecum alarmată, se retrage pe paşii lui.)* Arta în care insul creator se mărturiseşte personal, în marile fluvii ale propriilor săi afluenţi? Arta ermetică? *(Aproape cu dispreţ.)* Dumneata te prezinţi la un examen de artă şi n-ai învăţat încă asta?

CANDIDATA *(sinceră şi oarecum intimidată):* Nu... Bucata asta n-am preparat-o. Eu am învăţat pentru examen *Regina oslrogoţilor...* Aşa că... *(se depărtează de interlocutor)* îţi doresc succes la examen, deşi, după părerea mea, poţi să baţi şi într-un stînjen de lemne; cu asemenea teorii pe care le ai, tot n-o să reuşeşti. *(Pleacă şi intră, fiţîindu-se din şolduri, în clădire.)*

(în timpul replicilor dintre candidat şi candidată, au intrat alli candidaţi, fete şi băieţi, cu aere preocupate, de- circumstanţă. Unii se opresc să citească tabelele de la uşă, alţii intră în clădire, pe unde găsesc, cercetîndu-şi textele sa-u caietele de însemnă; i. încip-c să sc simtă citaţia şi agitaţia creschidă a atmosferei premergătoare examenului. In orice caz, toţi candidaţii care intră şi circulă — cu sau fără replici — în acţiune, se împart în două categorii bine distincte, prin atitudine, gesturi, aspect vestimentar etc. Adică, unii — cei mai mulţi — cu modestia respectivă şi alţii — mai puţini, dar mai „frapanţi" — prezenţi aci din cu totul alte motive decît cele ale unui „sincer" început de carieră artistică. Pe poartă intră un grup de studenţi şi studente „bătrîni". Adică din anii II şi 111. Asta se cunoaşte după „fasonul" pe care îl au, după veselia zgomotoasă care îi animă, după siguranţa cit care intră aci, ca la ci acasă, după lipsa de emoţie şi de rechizite de circumstanţă. „Şeful" acestui grup şi animatorul lui este Valentin Spătaru, student în ultimul an. E un tînăr de douăzeci şi trei, douăzeci şi patru de ani, încrezut, marţial, fălos... E frumos — st *ştie asta — bine făcut, îmbrăcat izbitor de elegant şi mai ales de „căutat".)*

VALENTIN *(deschizînd poarta şi inviiînd, cu un gest larg şi exagerat de teatral, pe cele trei fete din grup):* Poftiţi!... *(Le face o reverenţă şi cele trei intră. Grupul trece.)*

COTÎRCEA *(supranumit Guliver. Cel mai scurt dintre băieții din grup. Un fel de „farfadec", adică un pitic jovial și cu trăsături de om matur):* Hai, mă, nea Stelienilor? Ce-ați rămas așa cu gurile căscate? *(într-adevăr, ceilalți trei băieți din grup privesc atenți ceva ce nu se vede, pe partea opusă a străzii.)*

DINU: Sssttt! Taci, Guliverică tată, că trece femeia visurilor mele !... Xu mă ține de la mînă.

COTÎRCEA *(îndreptîndu-și privirea în aceeași direcție cu a lor):* Care e, mă?

DINU: Uite bruna care trece pe trotuarul celălalt... Aia cu o găină sub braț și cu plasa plină de roșii...

ȚÎRU *(e un fel de balon cu picioare de pian dedesubt și ca un glob pămintesc, pentru uzul școlilor elementare, deasupra. Are o figură de om bun și lacom) :* Ah ! Ce-aș mînca-o!

DINU: Pe cine, Țîrule? Pe femeia visurilor mele?... Ce, ești antropofag?

ȚÎRU: Nu, dom'le!... Găina de la subțioară! Și cu sos de roșii din plasă... Femeia ți-o las ție, că eu nu mănînc visuri...

DINU *(arătînd cu un gest spre CotÎrcea, care privește l-ung și foarte interesant după femeia care a trecui):* Ia uitați-vâ la Guliver, cum a rămas uitîndu-se...

Greu: Hai și pe sus, în sala de examen, că aici nu e nimic de văzut...

(Intră toți in clădire.)

VALENTIN *(după ce a inventariat și el „marfa" — cu ochi expert și preponderent — ochește o bancă spre care se îndreaptă cu fetele, cărora li se adresează cu același ton afectat și cu aceleași gesturi teatrale și exagerate, intenționat):* Doamnelor ducese, vă rog să deniați și să vă așezați personalitățile pe această bancă...

TUȚI: Sînteți cam măgar, alteță, dacă nu mă înșel. Dar, ce? Isoi ne așezăm cu personalitățile pe bancă?

VALENTIN: O! M-ați înțeles complet greșit, scumpă baroană. .. Eu am spus să vă așezați pe bancă personalitățile, nu cu „personalitățile". E un mare distinguo...

LICA: Ce te pui tu cu Valentin? Nu știi că totdeauna scapă prin tangentă?

VALENTIN : îmi permiteți să iau și eu Ioc în mijlocul acestui distins salon literar? între doamna de Rambouillet și doamna de Sevigne! *(Se așază intre Lica și Mara.)*

LICA: Ți-a scris ceva Doina?

VALENTIN: Nimic...

LICA: Imposibil! A plecat de o săptămînă și nu ți-a trimes ea nici o scrisoare?

VALENTIN: Ba, scrisori mi-a trimis trei... Dar în toate trei, total treizeci și opt de pagini, na izbutit să scrie absolut nimic.

MARA: Așa e totdeauna cînd scrii celui pe care îl iubești.. în loc să spui, în două rînduri, tot, izbutești să nu-i spui, în o mie de pagini, nimic...

LICA: Vai și ce îndrăgostită e de tine, săraca !

VALENTIN: Regret, dar nu e genul meu liric...

TUȚI: Ia nu te mai îngîmfa așa, c-o să-ți vină și ție rîndul într-o zi, să suferi așa cum suferă Doina pentru tine.

LICA: Lasă că nici cu tine nu mi-e rușine!

TUȚI *(pufnind într-un rîs exagerat):* Eu, îndrăgostită de el? De un înfumurat și un încrezut ca el? Poate după decesul meu...

VALENTIN: Apropo de deces! Ați auzit bancul cu sultanul care a murit de inimă în harem?

TOATE TREI: NU...

VALENTIN: Atunci, dați-vă mai aproape să vi-l spun... *(Cele trei fete își adună capetele în jurul lui-, ascultînd — cu surîsuri gradate progresiv — anecdota pe care Valentin începe să le-o spună cu voce scăzută și gesturi crescute, în timp ce Guliver, Dinu și Țîru revin din clădire și se apropie de banca lui Valentin, unde cele trei ascultătoare izbucnesc într-un hohot de rîs, la poanta anecdotei. Valentin nu rîde, fiindcă a fost sigur de succesul istorisirii.)* Unde ați fost semizeilor?

DINU: Am dat o raită, pe sus, prin Olimp... în recunoaștere.

VALENTIN: Și?

DINU: Nimic interesant deocamdată...

COTÎRCEA: Tâmîic generală...

TÎRV: Şi nici măcar la bufet n-am găsit nimic. Numai nişte sărăcii de sanviciuri, că nu le-a sosit încă marfa pentru azi. Şi mi-e o foame, de-mi vine să mănînc scoarţă de copac...

(Cei patm sosiţi fac un grup închis cu cei de pe bancă în faţa căn-ni s-au adunat. Măria — care in timpul replicilor de mai sus a. stat retrasă la locul ei, controlîndu-şi notiţele şi textele — a rămas de ci leva- clipe cu o carte deschisă pe genunchi şi, cu ochi de iluminată şi cu atitudinea unei fiinţe complet detaşată de, lume, a început să-şi declame ei însăşi „bucata". S-o joace, mai bine zi.i, cu mimica şi gesturile respective.)

VALENTIN* *(ohservind-o tocmai într-unui din momentele culminante ale jocului ei de scenă, se ridică s-o poată observa mai bine):* Ia uitaţi-vă, copii, la „iluminata" aia de colo! *(Tot grupul îşi îndreaptă privirile în direcţia gestului lui Valentin.)* Parcă e căzută în transă... *(Rîde.)*

LICA: Sarah Bernard, ce mai încoace şi-ncolo...

('Joii se amuză dc Măria, cuie habar n-are de ii, preocupată exclusiv numai de ceea ce face.)

VALENTIN: Mare e şi grădina asta a lui Dumnezeu!...

DINU: Şi bine mobilată...

VALENTIN: Să ştiţi că are un insectar acasă şi vrea să prindă muşte pentru el. *(Tot grupul izbucneşte zgomotos în rîs. Măria aude rîsul şi, dezmeticindu-se, îşi îndreaptă privirea în direcţia de unde vine. După privirile celor din grup şi atitudinea lor, îşi dă seama .ca rîd de ea... O clipă, privirea ei se încrucişează cu a lui Valentin. Apoi, făeindu-se că n-a observat nimic, închide cartea de pe genunchi, întoarce spatele spre grup, fără ostentaţie, şi începe să privească în altă parte.)* Şi-altminteri, nu e urîtă Eleonora Duse...

LICA: De-abia aştept s-o văd la examen. Cred c-o să ne tăvălim pe jos de rîs...

(In clipa aceasta intră pe poartă Sufleţel. E îmbrăcat cu paltonul de iarnă. Şapca şi-a- dat-o comic pe cea fii, fiindcă fruntea i-a a'-udat. într-o mină duce o valiză burduşită, de caiicn presat, si in cealaltă o cutie veche de vioară.)

VALENTIN *(rîzînd):* Ia uitaţi-vă şi la tipul care a intrat acuma pe poartă... *(Grupul îl priveşte amuzat.)* £, să ştiţi că astăzi la examen se lasă cu distracţie mare...

COTÎRCEA: Mă mir că n-are şi şoşonii în picioare... Că, altminteri, e perfect echipat de iarnă.

Gicu: Trebuie să fie vreun lăutar care a greşit adresa.

(Sufleţel nu observă atitudinea grupului. liămîne în poartă, cu aerul lui blînd şi oarecum zăpăcit, căutînd pe cineva, prin forfota gălăgioasă şi agitată din curte şi care, fireşte, cu trecerea timpului s-a amplificai. Nu-i trebuie mult ca să recuncască pe Măria. Faţa i sc luminează imediat, i se inundă de bucurie, ca şi cum i-ar fi frecat-o cineva cu un şomeiog muiat în soare. Se apropie de Măria, care nu-l vede, fiind întoarsă cu spatele spre poartă.)

SUFLEŢEL; Bună dimineaţa, Măria!

MĂRIA *(se întoarce surprinsă şi cînd dă cu ochii de Sufleţel — după o clipă de surprindere — sc ridica fericita, cu ambele miini întinse spre el):* Petre!... Ce e cu tine?

(Sufleţel, avînd mîinile ocupate cu bagajele, se mulţumeşte să surîdă, beat, pînă şi le pune jos. Geamantanul întîi şi-apci cutia de vioară deasupra. Mai ia însă n-a avut răbdare pînă să-şi libeieze el mîinile şi, luiudu-l de umeri, l-a zguduit, gaiagata să-l şi sărute. S-a recules însă la timp. din cauza rîsul'ui care, din nat, a izbucnit zgomotos în grupul lui Valentin, cu toţi ochii componenţilor îndreptaţi spre ei.)

VALENTIN: E, nu, că asta e nemaipomenit!:.. Nu se putea o pereche mai potrivită!

LICA: Ema Gramatica şi cu Paganini...

(Alte risete.)

SUFLEŢEL *(aruncând o privire nedumerită spre grup):* Am sosit acum cu trenul de şapte şi am venit direct de la gară... Primind scrisoarea ta, în care mi-ai spus ca ai astăzi examenul, am luat personalul de noapte, ca să pot ajunge la timp...

MĂRIA: Stai, Petrică. Ia loc, să-mi spui tot... Dar nu prea ai pe ce...

SUFLEŢEL: îmi pare rău! Am scaunul meu pe care am călătorit şi azi-noapte în tren. *(Se aşază pe geamantan şî ia cutia dc vioară pe genunchi.)*

(Măria se aşază la loc pe trunchi.)

VALENTIN *(în timpul „operaţiei" dintre cei doi, după ce rîsetele grupului s-au liniştit, privindu-şi ceasul) :* Cred că e cazul să mergem în sala de examene şi să ne ocupăm

locuri din. vreme. Nu de alta, dar presimt că astăzi o s-avem un program bogat. *(Priveşte semnificativ spre Măria şi Sufleţel.)*

LICA *(ridieîndu-se p-rima, urmata de celelalte):* Da, da... să ne aşezăm în primele bănci că o s-avem ce vedea!...

(Grupul se pune în mişcare spre intrarea Institutului, pe replicile respective, schimbate în parcurs şi întretăiate de cele care se angajează între Măria şi Sufleţel, in acelaşi timp.)

MĂRIA: Eşti venit în Bucureşti în interes dc serviciu?

SUFLEŢEL *(cu un surîs oarecum şmecher)* : Nu ! în primul rînd că nu mai sînt în serviciu...

MĂRIA *(alarmată):* Ce?

SUFLEŢEL: NU mai sînt în fabrică!... Sînt pus pe liber...

MĂRIA *(încremenită, neîndrăznind sâ-l creadă):* Tu?

SUFLEŢEL: Da, eu personal. Ăsta dc pe geamantan...

MĂRIA: Spune, Petre, ce e cu tine? Cred că glumeşti şi, totuşi, uite am îngheţat toată.

SUFLEŢEL *(acelaşi joc, fericit că „soarta" lui o interesează atîta pe Măria):* Nu glumesc deloc. Am venit să mă stabilesc în Bucureşti pentru cîţiva ani de zile şi — ştiu eu — poate chiar pentru totdeauna. Şi, ca dovadă, uite! Mi-am adus cu mine toate bagajele. Tot ce am... Chiar şi paltonul. Că nu mi-a încăput în geamantan şi de-aia îl ţin pe mine, de crap dc căldură.

MĂRIA: Şi ce-ai făcut cu fabrica? Cum ai putut să te desparţi tu de fabrică?

SUFLEŢEL: NU eu! Ea s-a despărţit de mine. După premiul pe care l-am luat acum trei săptămîni, m-au'trimis la Bucureşti să urmez cursurile Şcolii de literatură...

MAKIA *(fericită):* Da? Vai, cum m-ai speriat!... Bravo, Petre ! Va să zică, dacă o să reuşesc şi eu la examen, o să fim amîndoi şi în Bucureşti... Nici nu ştii cît sînt de fericită.

SUFLEŢEL: Nu! Eu ştiu numai cît de fericit sînt eu!... Şi asta îmi ajunge... îmi prisoseşte chiar.

MĂRIA: Şi unde o să stai? La mătuşa ta, probabil?

SUFLEŢEL: Siiigur ! Ştii că mi-a scris că ai fost mereu s-o vezi şi că s-a îndrăgostit de tine...

MĂRIA: Şi cu de ea, din prima clipă cînd am cunoscut-o.

(In timpul scenei dintre Măria şi Sufleţel, afluenţa de candidaţi, rude, prieteni et-c. sporeşte treptat. Cei inai mulţi — izolaţi, perechi sau în grupuri — intră direct în Institut. Citiră se mai aşază pe bănci, ccnsultă tabelfie de Ia intrare etc.}

SUFLEŢEL: Examenul începe la opt, nu?

MĂRIA: Da!... Şi eu sînt a patra. Aşa că *(se ridică, oarecum agitată)* trebuie să mă duc în sală. Cît e ceasul?

SUFLEŢEL *(şi-l consultă):* Fără douăzeci...

MĂRIA: Am fugit! Tu nu vii să asişti la examen?

SUFLEŢEL: NU, că n-am unde să-mi las bagajele. Şi cu ele după mine nu pot să intru. Să ştii, însă, chiar dacă nu sînt „acolo", sînt totuşi prezent, fără să fiu de faţă. *(Onest.)* Şi, să-ţi spun drept, am o emoţieeee !

MĂRIA: Pentru mine?

SUFLEŢEL: AŞ ! De tine sînt sigur. Am emoţie pentru mine... **A** şi nceput să mă ia cu călduri... *(îşi răzbuzeazăpaniirile paltonului.)*

MAKIA: Scoate-ţi paltonul...

SUFLEŢEL: Bine zici... *(Şi-l scoate, îl pune peste geamantan, pune cutia dc vioară deasupra şi se aşază pe trunchiul liberat de Măria, ştergîndu-şi fruntea cu două batiste pe care le scoate pc rînd din două buzunare.)* Aş! Nu era de palton. Acum, în talie, parcă îmi c şi mai cald!...

MĂRIA: Atunci, la revedere, Petre...

SUFLEŢEL: Succes, Măria!... Succes!... Aşa cum meriţi să ai.

(Măria pleacă repede. înainte de a dispărea pe uşa Institutului, se opreşte in prag şi îi face un gest amical cu mina. Suflefii ii răspunde cu toată seriozitatea, privindu-se o clipă nemişcaţi, apoi Măria dispare. Sufleţel scoate dintr-un buzunar o ţigară şi din altul cutia cu chibrituri, la un chibrit, pe care. îl bagă în gură şi apoi scapără cu ţigara. Cînd observă eroarea, surîde îngăduitor la adresa lui, după care îşi aprinde ţigara, preocupat şi cu ochii aţintiţi spre ferestrele de sits ale Institutului. Pe poartă intră dcamna 1-smeralda Hupcea-Gugumani împreună cu Turbinetta Rupcea-Gugumani, nepoata ei. Turbinetta — sau, mai Pt scurt, Turby, cum i se spune — e o fată de douăzeci şi cinci, douăzeci şi şase de ani, îmbrăcată extrem de elegant şi provocator, ca să-şi poată pune in valoare silueta „şerpoasâ" pe care o are şi o exploatează atît în mers, cit şi in gesturi. E fardată artistic şi vamp. încrezuta în farmecele ei, verificate în diverse împrejurări, e sigură pe ea şi pe atracţia pe care ştie că o exercită asupra „sexului contrar". Are un

defect de pronunție foarte accentuat, zicînd „si" în loc de „s", ca şi cum ar avea in permanență o primă în gură. Bunica ci, Esmeralda Rupcea-Gugumani, e o băbătie dc peste şaizeci de ani, totuşi cu pretenții de tinerețe şi frăgezime, dar desuetă si ridicolă. Cum intră, Turby scoate cele necesare, din poşetă şi începe să-şi facă buzele, să-şi ude genele, cu degetul muiat în gură, ca să le râsfrîngă, si să-şi pudreze obrajii.)

ESMERALDA: Turby dragă, rm-ți mai pierde vremea, că eşti destul de bine... La opt începe examenul şi, uite, esteee *(îşi consultă ceasul pe care îl are cu lanț pe piept),* esteee aproape... *(îşi pune lornîonu ca să vadă)* trei şi jumătate... Văd c-a stat...

TURBY *(vorbind din oglindă, cu buzele țuguiate sub batonul cu ruj, cu care le unge):* N-ai grijă mam'mare, că ajlung la timp... Şi-apoi, cu proteeslia pe care o am, chiar dacă o slă ajung mai tîrzliu, n-am nici un fel de emoțlie.

ESMERALDA: Oricît... dacă te strigă, e mai bine să fii acolo, ca să faci măcar act de prezență.

TURBY: Bine, bine... Uite că m-am dus !... *(îşi bagă ustensilele, în geantă şi se îndreaptă, făcînd grații, spre intrarea Institutului, pe care dispare după ce zice.) A toute-à-l'heure, steri.*

(Esmeralda se duce şi sc aşază pe o bancă. îşi aptinde o țigară. Intră diplomatul şi generalul. Diplomatul are guetres *albe, jiletcă idem şi monoclu cu şnur negru. Generalul, scurticel, se cunoaşte că a fost ofițer. Pălăria îi vine prost, pe vtrful capului, ca de demobilizați, iar hainele în care se cambrează ii sînt strînse şi titirite pe corp. în miini are mănuşi de ață, şi pe unul din brațe bastonul cu miner de argint imitat. Diplomatul îşi pune monoclul^ privind în grădină cu un aer interesat şi prețios.)*

DIPLOMATUL: Ooo ! Uite şi pe doamna Rupcea-Gugumani... *(Se îndreaptă grăbit spre Esmeralda, lăsînd pe general în urma.) Mes omages, chere madame...*

ESMERALDA *(plăcut surprinsă, îi întinde grațios mîna pe care diplomatul, şi mai grațios, i-o sărută cu galanterie plenipotențiarâ): Bonjour, excellence...*

DIPLOMATUL: Dacă vă aflați aci, probabil că adorabila noastră Turby dă şi ea examen astăzi.

ESMERALDA: Ai ghicit...

DIPLOMATUL: *Alors, tout s'explique...*

GENERALUL *(a sosit şi el):* Sărut mînuşițele, coană Esmeraldo...

EAMERALDA: Bună dimineața generale! *(îi dă şi lui mîna, dar cu oarecare răceală distantă.) Comment alkz-vous?*

GENERALUL: Hm! Ceac-pac ! Dar cum se face că dumneata nu eşti în sala de examen, să-ți asculți nepoțica? Cred că o să aibă un succes colosal. Cu corpul ci şi cu relațiile dumitale, nu se poate ca examenul să nu fie un adevărat triumf... Şi, mai ales, cu dicțiunea pe care o are !

ESMERALDA: O! Cît despre asta, n-am nici o grijă. Am pus tot Bucureştiul în mişcare... Dar, de aristat la examen, ea m-a rugat să nu asist.

GENERALUL *(gafînd cumplit):* Foarte cuminte a judecat, coană Esmeraldo... Mai ales, dacă te-ar fi văzut comisia cu grădina asta zoologică în cap. *(Pălăria Esmeraidei este garnisită cu diferite pene paradis şi altele, iar el a avut intenția sa facă un spirit, nit o gafă.)*

ESMERALDA *(jignită şi ascuțită toată) :* Toată viața ai fost un perfect mocofan, generale. Se cunoaşte că ai fost de intendență şi se vede cît de colo că ai avut de-a face numai cu furaje, nu cu oameni din lumea bună... Eşti un obraznic, un guşat si-un mitocan... Şi, dacă nu dispari imediat din fața mea, să ştii că te cravaşez cu umbrela... Ațileristule! *(Ridică umbreluța, amenințătoare.)*

GENERALUL *(pleeînd şi adresînd replica diplomatului):* E-n stare s-o facă şi pe-asta, cu toate păsările alea care îi cîntă în cap..! *(Se închină în drum spre intrarea în clădire.)* Bată-te Dumnezeu să te bată, de iazma dracului !... *(A dispărut.)*

DIPLOMATUL: *Qucl incident peniblc...*

(Sufletel, care a urmărit toată scena, se prăpădeşte de rîs. Totuşi, cu discreție.)

ESMERALDA *(ridicând umbrela):* îmi pare rău că nu l-am plesnit, să-l învăț minte...

DIPLOMATUL: *Calmez-vous, madame! (Cu- un gest spre Sufletel. pe care abia acum l-a observat.) II y a des gens qui noits regardeul...*

ESMERALDA: Dar nici nu face să mă enervez eu pentru un imbecil ca ăsta...

DIPLOMATUL: *Justement...*

ESMERALDA *(schimbînd vorba, ca să arate că -nu mai acordă nici o importanță incidentului petrecut):* Iarta-mă, nici nu te-am întrebat, dumneata cu ce ocazie pe-aici?

DIPLOMATUL *(cu un suris diplomatic, -plin de. orgoliu şi de satisfacţie):* Am şi eu o fetiță care dă examen astăzi...

ESMERALDA *(surprinsă):* Da? Nu ştiam că ai copii! Şi-o ai demult?

DIPLOMATUL *(acelaşi joc):* De şase luni.

ESMERALDA *(acelaşi joc, mai marcat):* Cum? Are numai şase luni şi dă examen de artistă?

DIPLOMATUL *(rîde):* Nuuu! Numai de şase luni e fetița mea...

ESMERALDA: £, să-i dea Dumnezeu succes !...

DIPLOMATUL: Cît despre asta, n-am nici un fel de emoțiune. Doar am preparat-o eu, personal. Se prezintă cu *Regina ostrogoților.*

ESMERALDA: Eee, dacă ai meditat-o dumneata, reuşita îi este asigurată! *(Schimbînd tonul.)* Şi, fetița, ai înfiat-o cu forme în regulă?

DIPLOMATUL *(opărit):* Cum s-o-nfiez, *chere madame?...* Fetița e noua mea prietenă. *Cest ma bonne amie actuelle...*

ESMERALDA *(opărită, la rîndul ei, se cruceşte):* Se vede că ți s-a făcut de niţică congestie cerebrală, excelență.

GENERALUL *(iese din Institut şi, în trecere spre o bancă pe care se aşază, îl informează pe diplomat):* Examenul a început de zece minute.

(într-adevăr, diverşi studenți deschid spre grădină geamurile sălii de examen.)

DIPLOMATUL *(Esmeraldei):* încep să am trac. Fetița mea e prima din serie...

ESMERALDA: Ce emoție trebuie să fie şi pe Turby. Că e de o sensibilitate, mititica...

(Supleței a auzit şi el ce-a spus generalul şi, brusc, din toată veselia de pînă acum, devine serios şi ochii i se pironesc ficşi, spre etajul al doilea al Institutului. Adică, acolo undea început examenul.)

GENERALUL *(vorbindu-şi singur):* Cît priveşte pe vițelul ăsta de fiu-meu, nu cred să reuşească. N-are nici un pic de talent... Dar poate să aibă noroc, ca l-a născut mă-sa cu căiță. *(Aprinde o țigară.)*

(Diplomatul, agitat, începe să facă paşi mici în fața băncii
£ *pe care stă Esmeralda, care îşi scoate recuzita din geantă şi îşi reface sulemeneala.)*

CANDIDATA *(iese, tamponîndu-şi lacrimile cu batista. Cum îl observă pe diplomat,' se năpusteşte la el, gesticulînd enervată şi întretăindu-şi replicile cu suspine):* M-ai nenorocit, ca să stii!... M-a trîntit din cauza ta... fiindcă am spus *Regina ostrogoților* cum m-ai învățat tu, de s-a prăpădit comisia de rîs. Mi-ai distrus viața şi cariera, hodorogule... *(Sufletel, generalul şi Esmeralda ascultă scena amuzați, dar cu mimici diferite.)* Mumie egipteană!... *(Iese repede, ştergîndu-şi mereu ochii cu batista.)*

DIPLOMATUL: Mititica... are o criză de nervi... Mă duc s-o ajung din urmă şi s-o liniştesc. *Mes omages madame et au plaisir de vous revoir... (Se înclină ceremonios.) Mon general...* pe curînd! *(Iese repede şi caraghios, agerindu-şi picioarele anchilozate şi lungi ca de cocostîrc..)*

FIUL GENERALULUI *(apare cu o mutră veselă şi jovială. în uşă, se opreşte să-şi aprindă o țigară. Apoi, cercetînd rapid grădina, vede pe tata-sau, către care se îndreaptă)*: Hai să mergem, domnule... Gata!

GENERALUL: Ai terminat?

FIUL: Da!...

GENERALUL: Şi ce-ai făcut, tăicuțule? *(După mutra odraslei, se aşteaptă la un rezultat bun.)*

FIUL: Ipsos, ce vrei să fac? M-a trîntit de mi-a sunat burduful...

1 **GENERALUL** *(reflexiv şi conjugal):* Ce-o să zică biata maică-ta!

FIUL: „Cip"! Ce vrei să zică altceva, decît ce-a zis toată viața, cînd n-a avut carte.

(Au ieşit pe replici. în aceeaşi clipă, din sala de examen izbucneşte un ropot Prelungit de aplauze şi ovații. Atît Sufletel cît şi Esmeralda, ciulesc urechile. Fiecare, însă, din motive diferite. Aplauzele se potolesc.)

ESMERALDA *(se ridică şi îşi duce mina la cord. Neavînd cu cine vorbi, se adresează hii Sit/lefa, de care se apropie):* Nepoţica mea. Pe ea o aplaudă, că e rîndul ei la examen. .. Turby ! Turbyşor a mea!... *(Nu-şi mai încape în toaletă de bucurie, ba chiar îşi dă şi pălăria pe ceafă, cu un gest aproape bărbătesc.)* Eram sigură c-o să aibă mare succes... Cu un corp ca al ei, nici nu se putea altfel... Plus dicţiunea... Ah! Şi nu pot să mă duc înăuntru şi s-o sărut mai repede.

VALENTIN: Phiuuu! *(Vine din clădire, aprinzînd pe parcurs o ţigară. E entuziasmat, preocupat, emoţionat chiar. Vede pe Esmeralda, pe care o salută cu un gest de larga polileţe şi se îndreaptă spre ea. Ea, însă, îi iese exaltată şi exuberantă în drum.)*

ESMERALDA: Valentin! Spune! Succes mare, nu?

VALENTIN: Nemaipomenit, tante Esmeralde! Zice că a felicitat-o şi comisia...

ESMERALDA: Draga de ea ! Cu un asemenea corp, nici nu se putea sa n-aibă succes.

VALENTIN *(incă dominat de propriile lui impresii)* : într-adevăr, are un corp superb... Se pare că e un talent cu totul excepţional. O să facă o mare carieră în teatru. Si nimeni nu stie nici cine e, nici de unde a venit. Tot ce am aflat este că o cheamă Măria Panait.

(Sufleţel, cate a ascultat discret discuţia dintre ci dci, la auzul numelui Măriei, nu-şi mai pcale stăiili bucuria ce ţişneste din el.)

ESMERALDA: Care Măria Panait?

VALENTIN *(nedumerit, la rîndul lui)* : Cum care? Fata despre care vorbeam !

ESMERALDA *(îngheiînd brusc):* Care fată, frate?

VALENTIN *(acelaşi joc:)* Fata care a dat examen adineauri şi a avut atîta succes. Aşa o cheamă: Măria Panait. I-am reţinut numele perfect.

SUFLEŢEL: Da, da, tovarăşe. Exact! Aşa o cheamă: Măria Panait!

ESMERALDA *(privind pe Valentin, cu licăr de nebunie in ochi):* Ascultă, Valentin, mamă! Eu am impresia că unul din noi doi trebuie să fie nebun.

VALENTIN: Tot ce se poate, tante Esmeralde! Eu, unul, jur că sînt în toate minţile.

EAMERALDA: Cum? N-a fost Turby care a dat examen şi a fost aplaudată adineaori?

VALENTIN: Nu. Lui Turby abia acum cred că-i vine rîndul.

ESMERALDA: Ah! Mă duc sus, deşi mi-a interzis să mă ţin după ea... *(Aleargă şt intră comică în clădire.)*

ACTUL II

Au trecut trei ani şi ne aflăm în plină vară. Decorul înfăţişează camera pe care Sufleţel o locuieşte la tuşa. Anicuţa, tot de trei ani, de cînd a venit în Capitală şi a urmat cursurile Şcolii de literatură. Casa Anicuţei Grecu e-situată într-o margine a Buoureştiuîui, înli-un eariier săictc şi pitoresc, de muncitori şi de oameni nevoiaşi. Pe ferestrele camerei, în prim plan, se vede vişinul de care a pomenit cînd va Sufleţel. Apoi, dincolo de zăplaz, alături de cocioabele sordide ale cartierului, se vad, în perspectivă, înălţîndu-se triumfătoare, schele şi clădiri în plină construcţie. Cartierul mizer de altădată se reconstruieşte. Camera lui Sufleţel este o cameră modestă — „odaia din faţă" a căsuţelor de mahala, gospodăreşti, curate şi îngrijite.. Din vrafurile de cărţi, de pe rafturile unei etajere desuete ca stil (şi cu un picior absent, înlocuit cu o proteză de cărămidă), precum şi din teancurile-de broşuri, ziare, reviste şi manuscrise, împrăştiate mai peste tot — şi\ mai ales îngrămădite pe masa de lucru dintre ferestre — se vede, cît colo, că aici locuieşte un om iubitor de carte şi de învăţătură. Uşa de intrare a camerei dă de-a dreptul în curte, printr-un pridvor mic, cu pălimar. O • altă uşă, interioară, comunică în camera Anicuţei Grecu, în stînga, planul II.. în afară de toate cele necesare unei camere din care nu lipseşte nimic din strictul necesar (lavoarul e de tablă, cu ibric, lighean şi găleată, asemenea), în dreapta uşii de intrare se mai află, ca obiect ornamental, un ceas cu cuc. Pe masa de lucru se află, foarte vizibilă, o fotografie mărită a Măriei . Panait. Pe o măsuţă, în planul I, un telefon. La ridicarea cortinei. Petre

Sufleţel e singur în scena. Scrie febril la masa lui dc lucru, fuinind. Acţiunea începe către şapte seara.. Prin ferestrele deschise se vede amurgul de vară •coborînd — cu coşuri de violete răcorite şi răsturnate generos peste cartie-Tul dogorit de arşiţa zilei. Cîteva clipe pauză. Apoi, cucul din pendulă anunţă de şapte ori: „Cu-cu". Imediat ce termină, sună telefonul, care este singurul obiect „modern" ce se află in încăpere.

SUFLEŢEL *(îşi întrerupe lucrul cu regret şi se duce la telefon, încă sub „atmosfera" scrisului din care s-a smuls):* Alo ! Da, eu, tovarăşe Mihu!... Ce să fac! Scriu... Profit că azi am liber de la redacţie, să mai scriu şi acasă. Exact! Particular! *(Surîde, apoi atent la ceea ce i se spune.)* Poftim? Sigur că am fost... Pe tovarăşa Panait? Da, o cunosc... Şi încă foarte bine ! *(Ascultă.)* Şi ce trebuie să cuprindă articolul pe care vrei să-l scriu în legătură cu succesul de la premiera de aseară?... Bine, tovarăşe Mihu. Sigur, sigur, cu date biografice, cu amintiri din fabrică, cu... bun, bun! Am înţeles! Şi cînd trebuie să fie gata?... Mîine dimineaţă?!... în regulă, tovarăşe Mihu... Noroc! *(închide telefonul şi revine la masa de lucru, de pe care, nu fără o umbră de regret, îşi strînge filele şi notiţele manuscrisului, le pune deoparte şi îşi pregăteşte hîrlie pentru articol. înainte de a se apuca de sc?is, îşi aprinde altă ţigară şi se aşază visător la fereastră, cu spatele spre public, trimiţînd pale romantice de fum spre grădină şi spre amurgul de afară. După cîteva clipe, telefonul sună din nou. După apeluri repetate, la care Sufleţel nu răspunde, intră Anicuţa şi, fără sâ-l vadă pe Sufleţel, se duce glonţ la telefon şi ridică receptorul.)*

AXICUŢA: Alo!

SUFLEŢEL *(auzindu-i vocea, se întoarce de la fereastră şi îi face semn. Apoi, încet):* Nu sînt acasă absolut pentru nimeni, tuşă Anicuţo!

ANICUŢA *(cu receptorul la gură, lui Sufleţel):* Acasă erai? Nici nu te-am văzut, bată-te !... *(Apoi, în receptor.)* Nu, nu!... Nu, vă rog! Dumnealui nu este acasă „absolut pentru nimeni". Aici este numai gazda dînsului, că tocmai îi fac curat. Nu, nu este nimeni în odaie. Vorbeam singură, că totdeauna am avut dialec-

tul ăsta, tovărăşico dragă. Dar cine întreabă ?... Măria ? Tu eşti maică? Ptiu, bată-te, că nu ţi-am recunoscut vocea ! *(Auzind că e vorba de Măria, Sufleţel îi face semn că vrea să vorbească, semn pe care Anicuţa îl înţelege pe dos, răspunzîndu-i prin gesturi, ca atare.)* Nu, Marioaro, mamă! Nu e acasă. Nu ştiu unde s-o fi dus. A plecat icognito, cînd nu eram eu aici... *(Sufleţel vine lîngă ea şi vrea să-i ia receptorul, dar ea, prin gesturi, îi arată că nu e proasta şi ştie ce spune. Şi nu i-l dă.)* Bine, mamă ! Cum o veni îi spui... Mersi, maică, şi te contra-pup şi eu tot atît de dulce... *(Face „ţoc-ţoc" în telefonul pe care îl închide. Apoi se întoarce, fălească şi totuşi un pic jignită, spre Sufleţel.)* Ce tot îmi făceai, maică, semne? Ce, eu sînt de la ţară, să nu ştiu ce să spui, cînd mi-ai făcut o dată semn? Mi-ai spus că nu eşti acasă „absolut pentru nimeni", gata! Vorba proverbului: „Un gest ascuns, mi-a fost de-ajuns".

SUFLEŢEL: Da, dar Măria nu e „absolut nimeni". Ea e cu totul altceva şi pentru ea sînt totdeauna acasă...

ANICUŢA: De, maică! Tu aşa, tu altminteri... *(Venind spre el.)* în orişice caz, a spus că revine ceva mai tîrziu. Şi mi-a mai confirmat să-ţi spui, să nu cumva să uiţi că astă-seară, la nouă şi jumătate, eşti invitat la petrecere la Valentin, care îşi sărbătoreşte onomastica naşterii.

SUFLEŢEL: îmi pare rău, dar cred că n-o să mă duc, tuşă Anicuţo.

ANICUŢA: De ce? Cum o să lipseşti tocmai tu, cînd ştii că se duce şi Măria noastră?

SUFLEŢEL: Am de scris un articol urgent pentru revistă... Mi-a telefonat adineaori directorul... Şi mîine-dimineaţâ trebuie să-1 duc.

ANICUŢA: Dă-1 demonului de articol!

SUFLEŢEL: **NU** se poate! Articolul pe care trebuie să-1 scriu este în legătură cu succesul Măriei de la premiera de aseară. Aşa că... lipsesc tot pentru ea. Şi, deci...

ANICUŢA: Şi, deci, pun-te repede la masă şi hai să-l colaborăm amîndoi. Adică tu să scrii şi eu să-ţi fac o cafea veritabilă. Că, dacă nu te duci, mi-e numai de dunga pe care ţi-am făcut-o la pantaloni...

SUFLEŢEL: Bine, tuşă Anicuţo! Dacă sînt gata la timp...

ANICUŢA: Şi cum preferi mai bine să-ţi alternez cafeaua din fiert? Subţire-dulce, cu caimac, sau cu ochi de şarpe? Că eu, la cafea, am mitologia mea proprie.

SUFLEŢEL: Eu o prefer cît mai urgentă, tuşă Anicuţo. Restul, te priveşte pe dumneata.

ANICUŢA: Bun. Şi pînă e cafeaua gata, condensează-te asupra articolului, că tocmai acuma s-a brodit să trebuie să-1 scrii, fir-ar al demonului să fie! *(lese.)*

(Sufleţel se aşază la masa de scris şi se pregăteşte să scrie, fumînd deasupra filelor albe, cit capul rezemat intr-o mină. îşi face planul articolului, tivindu-şi gindurile cu un surîs luminos şi care în traducere ar însemna: „Sînt fericit că cu *trebuie să scriu* azi *despre Măria şi despre succesul ei fără precedent". Se aude o bătaie la uşa de la intrare. Sufleţel se trezeşte, brusc contrariat, din visare. Ascultă, ostil, spre uşă. Bălaia se repetă, mai accentuată.)*

SUFLEŢEL: Cine e?

VALENTIN *(de afară):* Om bun...

SUFLEŢEL *(CU acelaşi ton ursuz, nerecunoscînd dinlr-o dată vocea lui Valentin) :* Intră !

VALENTIN *(intră):* Noroc, Petrică!... *(Observînd acrul deranjat şi morocănos cu care Sufleţel îl întîmpină.)* Mi se pare că te deranjez?

SUFLEŢEL *(amabil, oricum):* Nuu, deloc. Trebuie însă să scriu un articol care, într-un ceas, să fie la redacţie. Şi tocmai mă pregăteam să-1 încep...

VALENTIN *(deşi simte „precizarea" în replică):* Nu te reţin decît cinci minute, pe care te rog să mi le acorzi, fiind vorba de o chestiune foarte importantă pentru amîndoi.

SUFLEŢEL *(indieîndu-i un scaun):* Ia loc.

VALENTIN *(completîndu-l cu un surîs, în timp ce se aşază):* Şi să fiu cît mai scurt, nu? *(îşi aprinde o ţigară. Sufleţel, nedumerit, se aşază şi el pe scaunul de la masa de scris, pe care îl întoarce amabil spre Valentin. 0 pauza şi o scurtă tăcere atentă, solemnă aproape, aşa cum se face cînd cineva se pregăteşte să tragă cu puşca. Ştie bine ce vrea să spună şi cu ce scop precis a venit, însă se preface încîlcit în gînduri, neştiind pe care din ele să-l ia de căpătîi şi să înceapă.)* Uite, Petrică dragă!... De fapt ar trebui s-o iau de la Adam. Dar, fiindcă — de

trei ani de zile de cînd ne cunoaştem — sper că sîntem şi buni prieteni, o s-o iau de la Eva... Mai ales că e vorba de o femeie, de o Evă ! De Mery, adică...

SUFLEȚEL: Se poate, dar eu nu cunosc pe nimeni, care să poarte acest nume...

VALENTIN: A, da, uitasem că tu îi spui Măria... Ca de ea e vorba. De Măria. „Sora" ta de suflet.

SUFLEȚEL; Aha ! Şi dumneata tot Mery ai început să-i spui?

VALENTIN: Dar cine i-a mai spus tot Mary, înaintea mea? !

SUFLEȚEL: Un inginer care era la fabrică la noi. Unul, Paul Comăneanu...

VALENTIN *(cu un gest pejorativ, care arată clar că ştie bine despre cine e vorba):* Daa? Paul Comăneanu?

SUFLEȚEL: Mi se pare, dealtfel, că sînteți şi rude?

VALENTIN: EU, rudă cu Paul Comăneanu? Nu sîntem nici un fel de rude, dragă Petrică ! Din contra !...

SUFLEȚEL: Mă mir. Că şi el, ca şi dumneata, ştiu că sînteți nepoții celebrei foste vedete Adalgiza Ciripeanu.

VALENTIN *(care ştie iot, dar nu vrea să spună):* Comăneanu n-a fost nici un fel de rudă, nici cu mine şi nici cu mătuşa mea.

SUFLEȚEL *(surprins şi interesat):* Ce vorbeşti?

VALENTIN *(cu multe şi jenante ocoluri):* Ştiu, însă, că aşa se laudă.

SUFLEȚEL *(îl întrerupe):* Şi-acum trei ani, cînd a avut congestia cerebrală...

VALENTIN: Cine, Comăneanu?

SUFLEȚEL: NU ! Mătuşa dumitale. îmi amintesc că si-a cerut o permisie să vină la Bucureşti s-o îngrijească şi pe urmă s-o-ngroape.

VALENTIN: Tț, tț, tț ! Ce mizerabil! Ce canalie!... Uite, Petrică, fată de tine nu am secrete. Adevărul este că acest domn, acest excroc, mai bine zis, acum vreo şapte, opt ani a fost pur şi simplu chiriaşul mătuşii mele... Şi, bineînțeles, tînăr şi şmecher, el a izbutit s-o smintească la bătrînețe şi să facă tot ce vrea din ea. I-a mîncat banii, i-a mîncat bijuteriile, i-a mîncat lenjeria de pat şi frigiderul, i-a mîncat fețele de mese şi covoarele, în sfîrşit, ce să-ți mai spun, i-a mîncat, mai ales, reputația, cîtă bruma mai avea, pînă cînd noi, familia, alarmați, am intervenit. Şi-atunci, tipul, de teama scandarului şi de frica Parchetului a şters-o în provincie, pînă să se limpezească apele. *(Anicuța, cu tava de cafea în mînă, deschide uşa şi, cînd vede pe Valentin^ o închide la loc şi dispare. Valentin, privindu-şi ceasul de la mînă.)* Dar uite că cele cinci minute au trecut aproape şi m-am depărtat de obiectul sau, mai bine zis, de subiectul vizitei mele. Aşa că, voi fi foarte scurt, dragă Petrică. Mai ales că, în chestiunea de care vreau să-ți vorbesc, hotărîrea mea e luată şi bine judecată înainte. *(Decis.)* Am venit să te rog să mă ajuți. *(Se ridică.)*

SUFLEȚEL *(cu un surîs):* Păi, dacă e vorba de o hotărîre deja luată şi judecată dinainte, nu văd cu ce ți-aş mai putea fi şi eu de folos?

VALENTIN: Ba poți să-mi fi de un imens folos şi *numai tu...* Fiindcă, deocamdată, hotărîrea am luat-o singur... *(Brusc şi fără să mai aştepte replica pe-care Sufletel, Precaut, şi-o pregăteşte.)* Vreau să mă căsătoresc cu Măria, Petrică! Asta e! Şi, astă-seară, m-am hotărît să-i cer mîna. Dealtminteri, cred că treaba asta nu e nici un fel de surpriză pentru tine.

SUFLEȚEL *(imobil, livid, de parcă dintr-o dată i s-a scurs tot sîngelc prin duşumele):* Şi de ce vii să-mi ceri mie mîna Măriei? Cere-i-o ei! Ea c singura în măsură să ți-o acorde sau să ți-o refuze. Eu nu-i sînt nici tată, nici mamă, nici tutore...

VALENTIN: Şi totuşi, eşti mai mult decît toți ăştia la un loc. Tu îi eşti prieten. Unicul ei prieten... Aşa că te rog să mă ajuți, Petrică!

SUFLEȚEL: NU văd în ce fel aş putea s-o fac !

VALENTIN: Punînd la temelia fericirii mele viitoare cea dintîi cărămidă de ctitor binevoitor...

SUFLEȚEL: Şi eşti sigur că fericirea dumitale viitoare va fi, în acelaşi timp, şi a Măriei?

VALENTIN *(acelaşi joc):* O! Da!

SUFLEȚEL: Pe ce te bizui?

VALENTIN *(acelaşi joc şi mai crescut):* Pe dragostea mea...

SUFLEȚEL: Dar dragostea ei? Eşti sigur că şi Măria te iubeşte? *(Pune întrebarea cu o uriaşă strîngere de inimă. Şi o pune mai mult pentru el, decît pentru Valentin.)*

.**VALENTIN** *(since-r):* Vezi, n-aş putea să-ți afirm'precis că Măria mă iubeşte. Nu mi-a spus-o niciodată, dar m-a

lăsat de foarte multe ori s-o înțeleg. *(Plin de el şi adine convins de ceea ce spune.)* Şi sînt sigur că dacă nu mi-a mărturisit-o pînă azi, a fost numai din cauza mîndriei şi a timidității ei. Şi, mai ales, din cauza ta.

SUFLEȚEL: Din cauza mea? De ce?

VALENTIN: Fiindcă ea are impresia, ca şi mine dealtfel, că tu eşti contra dragostei noastre. Şi pentru asta mă aflu acum aici... Să-i dovedesc că nu e adevărat. *(Repede.)* Ştiu că Măria nu-mi va da răspunsul imediat şi îmi va cere un răgaz, ca să se gîndească bine. Şi ştiu că acest răgaz înseamnă timpul necesar ca să-ți ceară sfatul ție. Sfat peste care ştiu, de asemenea, că Măria nu va trece.

SUFLEȚEL *(care îşi cîniareşte fiecare vorba):* E adevărat, Măria mi-a cerut sfatul, ori de cîte ori i s-a pus înainte o problemă importantă de viață. Şi eu i l-am dat totdeauna, aşa cum inima şi judecata mea de „frate" mi-au dictat.

VALENTIN *(cu un surîs):* Ştiu. Mery mi-a spus că tu nu eşti şi nici nu poți fi vreodată pentru ea altceva decît un prieten şi un tovarăş fără pereche.

SUFLEȚEL *(lovit adînc, dar pastrîndu-şi calmul):* Şi cu ce împrejurare ți-a spus Măria asta?

VALENTIN: **NU** mai țin minte exact. Cred c-a fost la început, acum trei ani, în primele zile după ce v-am cunoscut pe amîndoi şi m-am îndrăgostit de ea... Că, să-ți spun drept, eram gelos ca o fiară.

SUFLEȚEL: Gelos pe mine? *(Surîde fiindcă îi face plăcere, totuşi.)*

VALENTIN: **NUUU**! Pe ea! Aveam impresia că Măria face pe îndrăgostita de tine şi că tu, culmea, nici nu visai la ea...

SUFLEȚEL *(acelaşi joc, lărgind surîsul):* Cred şi eu! Cînd naiba era să mai visez la ea, cînd eu dormeam toată noaptea cu gîndul la... *(era să zică „ea" dâr se opreşte pe marginea gafei)* la treburile mele celelalte... Şcoala de literatură, redacție, colocvii, articole, şedințe, conferințe... Mă rog! Ecțetera, ecțetera... şi ecțetera...

(Anicuța din nou repetă jocul în uşă, cu tava şi cafelele.)

VALENTIN *(profitînd de aparenta bună-dispoziție a lui Sufle-țel):* Atunci, pot să contez pe sprijinul tău?

SUFLEȚEL *(revenind brusc în stricta realitate):* Nu! Din contră. Să nu contezi deloc pe sprijinul meu, fiindcă, în această chestiune, nu ți-1 voi da.

VALENTIN *(opărit):* De ce, Petrică?

SUFLEȚEL: Pentru că dacă n-am nimic împotriva căsătoriei dumitale cu Măria, sînt categoric contra căsătoriei Măriei cu dumneata... Chiar dacă şi ea te iubeşte.

VALENTIN *(acelaşi joc, dar luînd totuşi o oarecare atitudine mai bărbătească):* Cu alte cuvinte, nu mă socoteşti demn de a fi soțul Măriei? *(0 ia spre uşă.)*

SUFLEȚEL: Stai, stai să ne lămurim. Am impresia că nu ne-am înțeles deloc...

VALENTIN *(oprindu-se în uşă):* Eu, unul, sînt foarte lămurit.

SUFLEȚEL: Mă rog! însă dumneata n-ai venit să-mi ceri o părere, ai venit să-mi ceri un serviciu.

VALENTIN: Şi pe care mi l-ai refuzat net.

SUFLEȚEL: Nu este exact. Eu mi-am dat, deocamdată, numai o părere...

VALENTIN: Cum? Nu mi-ai spus adineaori că eşti contra căsătoriei mele şi că refuzi să-i vorbeşti Măriei?

• **SUFLEȚEL**: Ba da! Dar nu m-ai lăsat să spun ce mai aveam de adăugat, ca să termin.

VALENTIN: Parcă mai era nevoie să adaugi ceva?

SUFLEȚEL: Mai vreau să adaug că, deşi sînt categoric contra acestei căsătorii, nu voi da nici un fel de sfat Măriei, chiar dacă mi-1 va cere. Nici pentru, nici contra. Eu socotesc că numai inima şi'judecata .ei trebuie să decidă. Fără sfatul nimănui. N-am dreptate?

VALENTIN: Nu ştiu. Ştiu însă că, de cînd lumea, dragostea a avut întotdeauna dreptate.

SUFLEȚEL: Asta e şi părerea mea!

VALENTIN *(acru):* în orice caz, îți mulțumesc pentru generozitatea de care vrei să-mi dai dovadă şi, încă o dată, te_rog să mă ierți că te-am tulburat *(ironic)* din creație. *(înainte de a ieşi.)* Şi te mai rog ceva...

SUFLEȚEL: La dispoziție...

VALENTIN: Diseară, la petrecere, să nu spui nici o vorbă Măriei, despre vizita mea aci.

SUFLEȚEL: Bineînțeles...

VALENTIN: Atunci, la revedere şi pe diseară... *(Iese, fără ca Sufletel să mai aibă timp să îl conducă.)*

(După ieşirea lui Valentin, Sitjitiei rămîne pitonit locului. Işi freacă limpide şi ochii, ca şi cum ar vrea să-şi revie dintr-o ameţeală. Telefonul începe să sune. După cîteva apeluri la care Sufleţel nu răspunde, Anicuţa crapă uşa, viră capul, vede pe Sufleţel singur si intră cu tăviţa pe cais sînt două ceşti de cafea, acoperite cu farfurioare deasupra, ca să nu se răcească. O ceaşcă dublă, alta obişnuită. Cum intră, pune tăviţa pe prima mobilă care îi iese înainte şi se duce la telefon. înainte de a vorbi, astupă receptorul cu mîna.)

ANICUŢA: Tot pentru „absolut nimeni" nu eşti acasă, maică?

SUFLEŢEL *(trezit):* Tot.

ANICUŢA: Bineînţeles, afară de Măria... Că acuma ştiu.

SUFLEŢEL: NU! Acum nu mai sînt acasă nici chiar pentru Măria, tuşă Anicuţo...

ANICUŢA *(aruneîndu-i o privire nedumerită, vorbeşte la telefon):* Alo! *(Joc de scenă.)* Cine c?... Dar ce casă căutaţi dumneavoastră?... Ministerul Comerţului? *(Rîâe)* Nu, tovarăşele! Eu sînt o instituţie absolut particulară *(închide, îşi reia tăviţa şi vine la masa de scris a lui Sufleţel. Pune tăviţa pe masă.)*

SUFLEŢEL *(încă preocupat de „lovitura" primită, nici n-a auzit conversaţia Anicuţei la telefon):* Cine a fost, tuşă Anicuţo?

ANICUŢA: Drulea, fratele miresii! *(îi serveşte ceaşca lui.)*

SUFLEŢEL *(acelaşi joc):* Şi ce vrea?

ANICUŢA: Demonul să-l pieptene! *(işi ia ceaşca de cafea, pe care şi-o serveşte, aşezîndu-se pe scaunul de lîngă masa de lucru a lui Sufleţel. Sună telefonul.)* Ptiu ! Parcă are demoni astăzi telefonul ăsta, fir-ar al dracului să fie, pardon de expresie, că-mi scăpă necuratul din gură. *(îşi pune ceaşca pe masă şi, contrariată, se duce spre telefon.)* Ca zău aşa ! De cînd ţi l-a pus ăia de la redacţie, ţîrîie toată ziua, de nu mai poţi auzi nici canarii din colivie, din cauza lui... *(A ajuns la telefon şi repetă joau cu receptorul.)* Acu... eşti acasă?

SUFLEŢEL: Nu!

ANICUŢA: Tot „absolut pentru nimeni"?

SUFLEŢEL: Tot.

ANICUŢA *(la telefon):* Alo! Da, eu sînt, maică! Azi ai ghinion că tot de mine dai! *(Sufleţel ciuleşte urechea.)*

Nu, Marioaro, mamă! N-a venit pînă acuma... Păi ştiu eu? O fi la redacţie. Eee, dacă l-ai căutat şi acolo şi ţi-a spus că nu e, atunci, se vede treaba c-o fi prin vreun spaţiu verde, pe undeva, să facă poezii, în gînd. Bine, maică !... Mai dă un telefon mai tîrziii. Că, vorba proverbului: „încercarea moarte n-are şi mai bine să-mi pară rău că nu te-am găsit, decît să mor de necaz că nu te-am căutat". *(Face cu ochiul, şmechemasă, lui Sufleţel)* Eu... bine, maică, ce să fac !? Sînt singură cuc şi ne bem cafeluţele amîndoi, ca avem de colaborat un articol împreuna._Da, maică, bine! La revedere! Te pup şi te sărut. *(închide şi retine făloasă spre masa lui Sufieţel.)* Tot „biata" Măria era! *(Sufleţel tace. Anicuţa, aşezîndu-se la locul ei.)* Dar de ce eşti supărat pe ea, dc ce nu vrei să-i răspunzi?

"^**SUFLEŢEL**: Cum o să fiu *eu* supărat pe Măria, tuşă Anicuţo?... însă trebuie să-mi scriu articolul şi dacă mă întrerup mereu...

J|, **ANICUŢA**: Şi te-a mai ţinut şi Valentin ăla un ceas dc vorbă... *(Vrea să-şi răstoarne ceaşca pe farfurioara de cafea, dar se opreşte la timp.)* Ia uite! Iară era să procedez la superstiţii şi să-mi întorc ceaşca, să-mi ghicesc în cafea. *(Pune ceaşca normal pe farfurioară.)* Dar, fiindcă veni vorba, să ştii că Valentin ăsta mie nu mi-a plăcut niciodată. Şi doar îl cunosc de cînd a rămas orfan şi l-a crescut mătuşă-sa, Ciripeanca !... Că, în tinereţile mele de artistă, am fost şi cabiniera ei... Cînd a dat faliment Salvaride — bancherul care o întreţinea — şi cînd a simţit că intra în puşcărie, l-a lăsat imediat, ca să se-ncurce cu Bubucă de la Bursă, care tocmai ieşea de-acolo şi era plin de banii pentru care executase pedeapsa. Ehei!... Cînd oi sta eu să-ţi spun odată, ce viaţă romanţată a mai avut şi Ciripeanca...

î **SUFLEŢEL**: O să-mi povesteşti altă dată, tuşă Anicuţo. Acum... *(Un gest spre- filele neatinse de pe masă.)*

ANICUŢA *(înţelege şi se ridică):* Bun, bun! Plec ca să nu mă mai ţii de vorbă, că pe urmă te dispersezi la atenţie... Mai ales că ieri, cînd m-am întîlnit cu Ciripeanca la cinematograf, i~am promis că-i dau o mînă de ajutor la bucătărie, pentru petrecerea dc diseară a lui nepotusău. *(la tava cu ceaşca ei şi iese.)*

(Sufleţel se aşază la masă şi începe să scrie, O pauză, după cave Anicuţa crapă uşa binişor şi reintră călcînd în vîrful picioarelor. Pe braţ duce pantalonii călcaţi şi cămaşa lui Sufleţel, în cealaltă mînă ţine pantofii lui, lustruiţi lună. Uşa prin care s-a strecurat, a închis-o cu umărul. Sufleţel, Preocupat de scris şi absorbit de inspiraţie, nu simte *că a intrat cineva în cameră şi îşi vede mai departe de lucru. Anicuţa, pîş, pîş, aranjează hainele pe umărul unui scaun ; cămaşa pe deasupra pantalonilor şi pantofii sub scaun. Apoi,-iese, tot în vîrful picioarelor, aşa cum a intrat. După ieşirea Anicuţei, ca şi în timpul trecerii ei prin cameră, Sufleţel, care na i-a înregistrat intrarea, îşi vede mai departe de treabă: scrie, fumează, soarbe din cafea, rupe cîteva file. Măria apare la fereastră şi se uită discret în încăpere, la Sufleţel, care scrie şi n-o vede. Apoi dispare* **o** *clipă şi revine cu un trandafir, Pe care îl aruncă pe manuscrisul lui Sufleţel. Acesta se sperie, vede trandafirul, apoi pe Măria care. rîăe. Sufleţel se înseninează la faţă şi se duce să-i deschidă. Măria intră. De cînd n-am vâzut-o, s-a făcut şi mai frumoasă şi mai luminoasă. E îmbrăcată simplu şi armonios, de vară, iar întreaga ei fiinţă respiră numai tinereţe, sănătate, candoare şi optimism.)*

MĂRIA: Te-am speriat?

SUFLEŢEL *(minţind):* Nuuu]... Cum o să mă sperii dc o floare.

MĂRIA: Am rupt-o din trandafirul tuşii Anicuţa... Cred că o să mă omoare, cînd o afla. Dar am rupt-o pentru tine.

SUFLEŢEL *(cu un surîs mulţumit):* Pentru mine? Atunci, nu numai că n-o să te omoare, dar îţi mai şi mulţumeşte.

ANICUŢA *(intrînd):* Păi sigur că-i mulţumesc. Dacă'e vorba să-ţi facă *cineva* o plăcere ţie, poate să rupă şi toate florile din grădiniţă. Că atîta slăbiciune am şi eu pe lumea asta! Pe Caragiale, ca clasic, şi pe tine ca bleg.

SUFLEŢEL *(cu un surîs):* Mare invenţie şi uşile astea la casa omului, tuşe Anicuţo!

ANICUŢA *(atinsă):* Ce vrei să spui cu cugetarea asta prolixă? Că am ascultat la uşă, nu?

MĂRIA *(glumind):* Nuu... Da de unde!

ANICUŢA: Atunci să-şi retragă cuvîntul pe care l-a emis, că pe urmăăă!... *(Priveşte „ameninţătoare" pe Sufleţel, căruia* ***i se*** *adresează.)*

SUFLEŢEL *(amuzat totuşi, peste marea lui tristeţe pe care vrea s-o biruie, măcar în faţa Măriei):* Că pe urmă, ce?

ANICUŢA: Că pe urmă... o dată zic şi eu ca Tache Farfurie din *Scrisoarea pierdută:* „Să dăm cărţile pe faţă, nene Zaario \" Şi să te văz atunci, îţi dă mîna să-mi răspunzi ca Trahanache: „Dă-le, maică, să vedem!" *(Schimbînd tonul şi adrestndu-se dulce Manei.)* Dar cînd ai ajuns, maică, aşa de repede, că doar acum două minute sunaşi la telefon?...

MĂRIA: Nu ! Acum două minute n-am mai sunat eu. Eu am plecat încoace mai de mult. Imediat ce mi-ai spus dumneata că eşti singură acasă şi vă beţi cafeaua amîndoi...

(Sufleţel, în timpul replicilor de mai sus, a luat un pahar, a pus apă din ibricul de la lavoar, a aranjat — cît s-a priceput el mai artistic — trandafirul aruncat de Măria, aPci a pui paharul pe masă.)

ANICUŢA *(cu reproş, lui Sufleţel):* îmi feştelişi iacaua, ai văzut? *(Măriei.)* El mi-a zis, maica, să spun că nu e acasă „absolut pentru nimeni"...

SUFLEŢEL: NU bănuiam c-o să-mi telefonezi tu şi cum aveam un articol urgent de scris...

MĂRIA *(apropiindu-se de birou şi uitîndu-se la „manuscris"):* Văd că nici nu l-ai început?

ANICUŢA: Păi, ce, parcă-a avut cînd? Cînd telefoane, cînd vizite neprevăzute ! C-a fost la vizită mălai mare ăla de Valentin, nepotul Ciripencii...

MAKIA *(surprinsă, dar fără atitudine în surpriză):* A fost Valentin la tine?

SUFLEŢEL *(încurcat):* Da. A trecut pentru cîteva minute...

ANICUŢA: Ce „cîteva minute"? C-a stat o jumătate de ceas, deşi el i-a spus, de la obraz, că arc de colaborat un articol urgent... Dar degeaba le spui unora ceva, de la obraz, dacă n-are sau îl are şorici...

MĂRIA: Şi de ce-a venit Valentin la tine?

SUFLEŢEL *(din ce în ce mai încurcat)*: Să-mi reamintească pentru astă-seară, că sînt invitat la petrecerea lui...

ANICUŢA: Minte!... I-a vorbit cu totul de altceva. Că, vorba lui *(arată pe Sufleţel),* mare invenţie şi uşile astea la casa omului!... Dar eu, una, nu ştiu, n-am

auzit şi nu mă bag. Aşa că, pe mine mă scuzaţi, nu vă mai reţin. E aproape şapte şi i-am promis Ciripencii să-i dau o mînă de ajutor la petrecere. *(Iese.)*

MĂRIA *(se aşază pe scaunul lui de la masa de scris. Supleţei alături):* Nu-ţi fie frică, nu te mai reţin decît cîteva minute. *(Sufleţel face un gest de sincer protest, pe care Măria îl taie cu replica.)* De ce n-ai vrut să-mi răspunzi la telefon, deşi erai acasă?

SUFLEŢEL: Ţi-am mai spus. Am de scris un articol foarte urgent şi mi-am luat măsuri ca să pot lucra în linişte. Şi-apoi, nu ştiam că o să-mi telefonezi tu.

MĂRIA *(prefăcîndu-se mulţumită de răspuns):* Bine! Şi ce articol ai de scris?

SUFLEŢEL *(după o ezitare stîngace):* Cronica dramatică la premiera de aseară.

MĂRIA *(după oarecare şovăială):* Te rog. Petre, să nu te laşi cumva influenţat de prietenia noastră şi să-mi aduci laude pe care nu le merit. Nu uita să scrii, în primul rînd, despre piesa autorului necunoscut, care a scris-o pentru mine şi căruia îi datorez tot succesul meu de aseară.

SUFLEŢEL *(mirat):* Cum, nici după succesul de la premieră, autorul piesei nu s-a dat pe faţă?

MĂRIA: NU! Dimitrie Taiga, numele sub care autorul a trimis piesa acum trei luni la teatru, este, cu siguranţă, un pseudonim...

SUFLEŢEL *(cu un surîs):* Un pseudonim misterios şi de nepătruns ca şi taigaua.

MĂRIA: EU bănuiesc, totuşi, pe cineva. *(îl priveşte limpede şi drept în ochi,)*

SUFLEŢEL *(un pic alarmat. Şi în atitudine şi în voce):* Pe cine?

MĂRIA: Pe Valentin Spătaru.

SUFLEŢEL *(uşttrat pe de o parte, dar contrariat pe de alta):* Şi ce te face să-l bănuieşti tocmai pe el?

MĂRIA: întîi: piesa a fost trimeasă teatrului, cu precizarea ca rolul principal e scris special pentru mine. Asta înseamnă că autorul îmi cunoştea sau, cel puţin, îmi bănuia calităţile artistice. Al doilea: Valentin mi-a spus de cîteva ori, în treacăt, încă de anul trecut, că are de gînd să scrie o piesă pentru mine, în care să mă lanseze... Dar, cum îl ştiu că vorbeşte şapte de-o para, n-am dat mei o importanţă faptului.

SUFLEŢEL: Da... Aşa stînd lucrurile,.autorul s-aT putea să fie el.

MARIA: Mai ales că are şi talent literar. Pînă acum a publicat reportaje şi articole în legătură cu teatrul, cîteva schiţe foarte reuşite şi poezii umoristice...

SUFLEŢEL: Ştiu. Nu înţeleg însă de ce Valentin ar fi trimis piesa semnată cu un pseudonim? Mai ales o piesă scrisă special pentru tine...

MĂRIA: Fiind prima lui lucrare dramatică, poate n-a avut destulă încredere în ea şi, orgolios cum este, n-a vrut să rişte.

SUFLEŢEL: De acord!... Dar cînd a văzut că piesa e primită, ca se repetă şi că se face atîta caz în jurul ei şi al talentului autorului, orgoliul lui nu mai avea nimic de riscat. Din contră...

MĂRIA: Da, dar mai era şi premiera. Confruntarea piesei cu publicul, cu presa...

SUFLEŢEL: Bun! Dar a trecut şi premiera şi-a fost un mare succes şi pentru autor şi pentru tine... Logic ar fi fost ca, astăzi, Taiga să-şi dezvăluie taina, iar fericitul Dimitrie să iasă la lumină...

MĂRIA: Asta mă nedumereşte şi pe mine, în privinţa lui Valentin, mai ales că-1 ştiu ahtiat după succes, după aplauze, după glorie... In sfîrşit, să sperăm că măcar acum, cînd va trebui să se prezinte ca să-şi încaseze drepturile, *autorul meu* va trebui să iasă la lumină, ca să-i pot mvdţumi şi să-l. pot încredinţa de recunoştinţa mea, pentru toată viaţa... *(Făcînd, fără- să vrea, o legătură între ce-a spus şi Valentin.)* Dar, apropo ! De ce-a fost Valentin ia tine?

SUFLEŢEL *(căulînd să nu pară deloc stînjenit în răspuns):* E un secret ce îi aparţine numai iui.

MĂRIA: Foarte frumos! Atunci de ce ţi l-a încredinţat tocmai ţie?

SUFLEŢEL:. Ăsta e alt secret, care îmi aparţine numai mie... *(Surîde uşor.)*

MĂRIA: Şi secretul lui are vreo legătură cu al tău?

SUFLEŢEL: Ăsta e cel mai mare secret din toate trei. *(Lărgeşte surîsul.)*

MĂRIA *(ridicîndu-se):* Ce de mistere! Ce de mistere!... *(Surîde pe replică, totuşi uşor contrariată.)*

SUFLEŢEL *(acelaşi joc:)*: Misterele Parisului, vorba aia!...

MĂRIA *(îşi priveşte ceasul):* £! Atunci, te las să-ţi scrii cronica şi iartă-mă că ţi-am răpit atîta vreme. La revedere, Petre!... Pe diseară! *(îi întinde mina. Sufleţel o ia într-a lui şi ramine cu ea aşa.)*

SUFLEŢEL: Pot să-ţi pun şi eu o întrebare?

MĂRIA: Te rog...

SUFLEŢEL: De ce-ai venit acum la mine? Cred că n-ai venit numai să mă întrebi de ce-a fost Valentin aici, fiindcă nu ştiai de vizita lui! Ori poate ştiai?

MĂRIA *(retrăgîndu-şi uşor mina):* De unde era să ştiu eu ce face sau ce nu face Valentin? Nu mă interesează nici una, nici alta!

SUFLEŢEL: Atunci, de ce ai venit?

MĂRIA: E lung de spus, şi tu ai treabă acum. O să vorbim astă-seară la petrecere...

SUFLEŢEL: De ce? Vorbim acum!...

MĂRIA *(are o presimţire subită):* Ori te gîndeşti cumva să nu vii?

SUFLEŢEL *(minţind, însă de astă dată bine):* asta e! Cum o să nu vin?... *(Un gest spre lucrurile pregătite „de îmbrăcat"):* Uite!... Tuşa Anicuţa mi-a şi pregătit toate odăjdiile de ceremonie... *(Cu un surîs.)* Mi-a făcut o dungă la pantaloni... „Aerodinamică", vorba proverbului... Fireşte că n-o să stau toată noaptea... Şi, de la douăsprezece pînă dimineaţa, am tot timpul să scriu.

MĂRIA *(între timp, -ia paharul cu trandafirul şi miroase adînc floarea) :* Ah ! Ce parfum are!...

SUFLEŢEL; Pentru mine n-are numai unul... Are două!

MĂRIA *(nedumerită):* Cine?

SUFLEŢEL; Trandafirul!

MĂRIA *(idem):* Nu-nţeleg !...

SUFLEŢEL: NU e nimic. El *(arată trandafirul)* înţelege...

MĂRIA *(pune paharul la loc şi îl priveşte cu- un surîs nedumerit şi oarecum trist):* Zău, Petre, nu ştiu ce ai tu astăzi...

SUFLEŢEL: Cum nu ştii? Astăzi e una din marile sărbători ale prieteniei noastre. Astăzi, tu, Măria Panait, eşti artistă afirmată şi, tot astăzi, eu, Petre Sufleţel, absolvent al Institutului de literatură, trebuie să scriu „cronica dramatică" despre tine, în una din cele mai importante reviste literare ale noastre. îţi dai tu seama, ce înseamnă asta?

MĂRIA *(ascultă cu inima şi cu ochii, cuvintele lui Sufleţel):* Adevărat, Petre!... Mi se pare că visez.

SUFLEŢEL: Uite, astăzi visurile se împlinesc sub ochii noştri.

MĂRIA *(după o mică pauză):* Dar de ce îmi spui mie toate astea. Petre? Le ştiu, doar, tot atît de bine ca şi tine.

SUFLEŢEL: NU ţi le spun. Ţi le reamintesc numai.

MĂRIA: Ai impresia că le-am putut uita măcar o singură clipă?

SUFLEŢEL: NU ştiu!... Ştiu însă că astăzi, ca şi acum trei ani, cînd s-a pus problema plecării tale din fabrică, te afli, din nou, la o mare răscruce de viaţă.

MĂRIA: Tocmai de-aia am venit la tine... Să mă ajuţi şi *astăzi,* aşa cum m-ai ajutat şi acum trei ani. însă am impresia că eşti supărat pe mine... Că ai să-mi reproşezi ceva... *(îl priveşte nedumerită si îngrijorată.)*

SUFLEŢEL *(ferm):* Da, am!

MĂRIA *(acelaşi joc):* Ce, Petre?

SUFLEŢEL: De ce-ai primit invitaţia lui Valentin, pentru astă-seară? Şi, pe deasupra, l-ai silit să mă mai invite şi pe mine?

MĂRIA *(cu acelaşi joc de sinceră nedumerire):* Astă-seară, Valentin îşi sărbătoreşte ziua lui de naştere.

SUFLEŢEL *(indiferent):* Nu trebuia să primeşti invitaţia. Şi mai ales *astăzi,* cînd trebuia să te sărbătoreşti'pe tine, nu pe el!

MĂRIA: Bine, dar... N-ai dreptate. Petre! La petrecerea de astă-seară e vorba de sărbătorirea unui coleg, pe care îl cunosc foarte bine. Nu văd de ce ar fi trebuit să refuz invitaţia... *(Cu un pic de enervare în ton.)* Şi, mă rog, în concluzie, ce vrei să spui tu?

SUFIEŢEL *(decepţionat):* Nimic!... Dacă din tot ce ţi-am spus pînă acum, n-ai înţeles, nu mai am de adăugat nimic. *(Un gest larg de renunţare resemnată, după care se duce la masa şi ia paharul cu trandafirul pe*

care îl „aspiră" adine.) Parcă nu mai are acelaşi parfum ca adineaori!

MĂRIA *(nu înregistrează replica, preocupată de propriile-i gînduri):* Zău, nici nu-mi vine să mă duc. Nu mai am nici un fel de dispoziţie. Nici de petrecere, nici de nimic. Şi eram atît de bucuroasă.., în sfîrşit! *(Face un gest energic ca să-şi alunge gîndurile care o stăpînesc, în legătură cu cele spuse.)* Mă duc. Petre!... *(Căutînd să-şi ia un ton glumei.)* La revedere, maestre ! Inspiraţie „abundentă" la lucru. *(Iese.)*

(Sufleţrt rămîne cîteva clipe nemişcat, >n mijhcul tdâii. işi freacă cehii şi tîmplele, apei - resemnat şi parcă împrospătat de el înstişi — se duce la fereastră şi o închide, trăgind şi sterul, încăperea se întunecă. Aprinde lumina la lampa de pe masa de lucru. Işi aranjează din n<u hirtia şi ale necesare scrisului, aprinde o ţigară, trage cîtiva fumuri, reflectează, adunîndu-şi gîndurile şi, înainte de a înc<pe să scrie, miri ase adînctrandafirul. Mcaie Ucid în călimară şi aştetne piinule cuvinte ale articolului. După care, sună telefonul. Ccntiariat şi deranjai din lucru, se duce la telejr.n.}

SUFLEŢEL: Alo! Da. eu, tovarăşe director!... *(Asculta.)* Nu!... Nu l-am scris încă!... *(Ascultă.)* Poftim?... Nu mai e nevoie să-l scriu. Mă rog, euuu,.. *(Ascultă.)* Cum? V-a adus altcineva un articol admirabil despre ea? *(Se schimbă la faţă şi vocea îşi alterează, discret, timbrul.)* Foarte bine, tovarăşe director!... *(Vocea îi tremură, ca şi receptorul.)* Bine, tovarăşe... Noroc! *(închide şi rămîne încremenit lingă telefon, incapabil să facă un pas ori un gest, cîteva clipe, în cuprinsul cărora, reflectînd rapid, ia o hotărîre concludentă. Se duce la masa de lucru, rupe foaia pe care începuse să scrie şi o aruncă în coşul de hîrtii de alături. Apoi începe să-şi siringă cărţile şi manuscrisele de pe masă, într-un maldăr unic. Aprinde lumina din plafon. Ia scaunul de la masa de lucru şi îl duce în dreptul garderobului. Se urcă pe scaun şi dă jos, de pe garderob, geamantanul şi cutia de vioară, pe care i le ştim. Duce scaunul la loc. Pune geamantanul pe pat şi îl deschide. Cutia de vioara o duce pe masă, lîngă cărţi şi manuscrise. Deschide garderobul din care scoate şi pune pe pat, lîngă geamantan, rufe, haine etc. Toate aceste operaţiuni le execută în modul cel mai simplu şi firesc din lume, fără dramă — şi cu atît mai mult tragedie — nici în atitudine, nici în gesturi. Apoi, cu aceeaşi simplitate şi lipsă de melodramatizare ca şi pînă acum, se uită în jurul lui, la odaia toată — la cărţi, la rufe. la geamantan etc. — cu aerul unui om care, neştiind de unde să înceapă facerea bagajului, caută soluţia cea mai practică şi rapidă. Se apropie de masa de lucru şi începe să încarce, pe braţ, cărţile şi manuscrisele de_pe masă. Cînd e cu braţul plin, observă trandafirul. îl priveşte o clipă atent, fix, liric. Apoi răstoarnă că:ţile şi manuscrisele de pe braţ şi cu multă dar deloc exagerată sau „jucată" gingăşie ia trandafirul din pahar, îl înfăşa într-o filă curată de manuscris — cu toate menajamentele de care dispune — desface capacul cutiei de vioară şi pune pachetul cu trandafirul, în cutie. închide capacul cutiei de vioară, îşi reîncarcă braţul cu manuscrise şi carii şi se duce cu ele spre geamantan. în aceeaşi clipă, se aude o bătaie puternică în- uşă. Sufleţel tresare şi priveşte nedumerit spre uşa. Bătaia se repetă mai avcenlual.)* Cine e?

AGHIONOAIEI *(de afară):* Mă rog, aici sade tovarăşul Petre Sufleţel, dacă nu vă supăraţi?

SUFLEŢEL *(care îi recunoaşte imediat vocea, se transfigurează de bucurie şi, zvîrlind buluc cărţile pe pat, lîngă geamantan, se repede spre uşa pe care o deschide. O smulge, mai bine zis):* Tovarăşe Aghionoaiei, dumneata eşti? Dumneata?...

AGHIONOAIEI *(apărînd în uşa deschisă, cu Brabete):* Eu îs, măi tovarăşe Sufleţel... Eu, precum mă vezi... în persoană.

BKABETE: Plus Mandea şahistul! Cunoscutul campion de şah, de pe Gilort! *(Intră amîndoi.)* Că la meciul de şah internaţional pe care l-am început acum o lună amîndoi, posed, pînă acum, două partide în plus... Este, moşule?

AGHIONOAIEI: Da, mă rog ţie. Deocamdată, este. Că m-a durut rău al dracului măseaua, în ziua ceea cînd m-ai cîştigat.

BKABETE: L-am atins la nerv, să-l satur.

AGHIONOAIEI: M-a prins în suferinţă, măi, tovarăşe Sufleţel. Şi-a profitat de nenorocirea mea.

SUFLEŢEL *(aproape uluit de această vizită nebănuită):* Nici nu ştiţi cît de bucuros sînt că vă văd!... Astăzi... aici... acum! Aproape că nici nu-mi vine să cred... Tocmai acum...

BRABETE: De fapt, ar fi trebuit să ne vezi de-aseară... Noi am venit în Bucureşti „în mod oficial", ca să asistăm la debutul tovarăşei Panait în premiera care s-a dat aseară.

AGHIONOAIEI: S-a întîmplat însă, tovarăşe Sufleţel, că noi am fost greşit informaţi.

BRABETE; Cum că, adică, premiera de-aseară trebuia să sc joace azi.

AGHIONOAIEI: Şi, vorba ceea, ramaserăm caraghioşi amîndoi... cînd ne-am dus adineauri să ne luăm bilete. Tovarăşa casieră ne-a spus că premiera s-a jucat de ieri şi abia mîine-seară se va da din nou...

BRABETE *(ca să i-o taie):* Parcă ne-a lovit cu leuca în cap. *(Ca să-l tachineze pe Aghionoaiei):* Ori, cum se zice leucă (îl imită) „pi moldovineşti", tovarăşe Aghionoaiei?

AGHIONOAIEI *(care a simţit „arsura"):* Cobiliţă, cum vrei să se zică! Ca la aceea pe care o purtaţi voi oltenii pe spate, cînd vă mutaţi la oraş şi vă boieriţi precupeţi. *(Lui Sufleţel, schimbînd vorba.)* Şi-aşa stînd situaţia, ne-am gîndit amîndoi *(arata pe Brabete),* deşi, îndeobşte, totdeauna mă gîndesc eu şi pentru el, ca pînă la opt ceasuri, cînd avem tren, să ne ducem şi să vedem atît pe tovarăşa Mărioara, cît şi pe tine...

BRABETE: Şi cum pe ea n-o găsirăm acasă...

SUFLEŢEL; Astă-seară nici n-o puteţi vedea. E poftită la o masă dată în cinstea ei.

BRABETE: Şi tu nu te duci?

SUFLEŢEL: **NU.** *(Este încă sub emoţia încercată din clipa cînd i-a văzut.)* Nu ştiu dacă o să mă credeţi, dar, în clipa cînd aţi bătut la uşă, mă gîndeam tocmai la voi... *(Cald, sincer, fără să vrea să le mărturisească tot dinir-o dată.)* Şi-aveam atîta nevoie de voi, de tovarăşii mei de altădată şi de totdeauna.

BRABETE: Şi noi picarăm taman la timp. Ca să vezi!...

SUFLEŢEL *(pe linia lui de gînd):* E-adevăraţi... Şl ca dovadă, în clipa asta *(un gest spre bagajele începute)* mă pregăteam să plec spre voi.

AGHIONOAIEI *(privind încăperea şi dîndu-şi seama ca Sufleţel îsi făcea bagajele, şi că se petrece ceva grav cu el, 'îl priveşte o clipă, lung, şi zice calm, cum le spune el pe toate):* Tot ce se poate!...

ACTUL III

Acțiunea se petrece după patru luni de la actul anterior. E toamnă. Decorul înfățișează noua locuință (Karsonieră) a Măriei, .situată, la al patrulea etaj al unui blec central. Mobilierul foarte simplu și sumar — un divan, un dulap, o masă cu două scaune, o etajeră cu cărți — contrastează fiagrand cu luxul arhitectural al încăperii. în fund, o fereastră mare priu care se vede — ca de la etajul IV — perspectiva cartierului. în stingă, planul al doilea, o altă ușă. care duce spre bate și chicinetă. Pe masă, pe etajera cu cărți, pe capacul divanului, și chiar pe placa de marmura care acoperă caloriferul, se află diferite vase cu flori in ele. (Firește, acesie „vase cu flori", afară de unul care e „de meserie" și de pâmînt smălțuit, sînt improvizate, de circumstanță, din cana de apă, dintr-un ibric de ceai etc). Tot pe capacul divanului se află un aparat de radio și telefonul, plus lampa de căpătiî și diverse fotografii., dintre care, cea mai mare — și unica obligatoriu vizibilă pentru public - este a lui Sufletel. La ridicarea cortinei {acțiunea tabloului începe pe la șase după-arniază), în scenă se află Maricica, stînd pe fotoliu, și Măria stînd pe marginea divanului, în fața ei. Amîndouâ. fumează.

MARICICA *(inventariind, cit un surîs îneîntat, încăperea):* Nici nu știi. Măria, ce mult îmi place la tine, în noua ta locuință...

MĂRIA: Deocamdată, din economiile pe care le-am avut, n-am putut să-mi rostuiesc decît absolut strictul necesar...

I^MARICICA: Lasă că încet, încet o să-ți faci tu și restul... Și ce de flori! Măi, măi!

J^MARIA: Pe care nici n-am avut în ce să le pun! Eu îmi cumpărasem un singur vas. De unde era să bănuiesc că într-o zi o să am atîtea?

MARICICA: Da! Dar aseară ai fost sărbătorită pentru suta de spectacole pe care le-a împlinit *Primăvara.*

MĂRIA: *EU* le-am împlinit, Maricico? ! Le-a împlinit teatrul, piesa, în sfîrșit, noi toți care am jucat în ea. *(Ca să schimbe vorba.)* Și florile astea nu sînt decît cele pe care le-am adus acasă, fiindcă mi-au fost cele mai dragi: gladiolele de la colegii din teatru... verbinele din grădina tușii Anicuța... garoafele de la tine. *(Le arată pe rînd.)* Restul, le-am lăsat la cabină. Iar tabloul ăsta *(cu mîndrie)* l-am primit din partea foștilor mei tovarăși de muncă, printr-o delegație compusă din tovarășul director Dimiu și tovarășii Brabete și Aghionoaiei, care, de data asta, au sosit la timp.

MARICICA: Dar trandafirii albi de la cine sînt? *(Arată trandafirii pe care Măria i-a ocolit.)*

MĂRIA: Din partea autorului piesei... A lui Valentin, adică... fiindcă, nu mai încape nici un fel de îndoială, el e autorul.

MARICICA: Și cu sînt convinsă!... Nu înțeleg însă de ce se încăpatinează și nu o declară oficial. îți trimite scrisori din București, îți trimite flori, tot din București... zău, nu are nici un rost să se mai ascundă.

MĂRIA: Și tu de ce crezi c-o mai face?

MARICICA: Bănuiesc că, după discuția pe care ați avut-o acum patru luni, Valentin vrea să-l iubești întîi ca om, pe urmă ca autor...

MĂRIA *(convinsă):* Ca autor dramatic, îl prețuiesc cum merită și totdeauna o să-i rămîn recunoscătoare pentru piesa care mi-a prilejuit debutul și primul succes. Atît, Maricica!...

MARICICA: Știu! Totuși, omul încearcă! Și nu poți să-l împiedici.

MĂRIA: Nici nu mă gîndesc!... Am atîtea alte preocupări, mult mai importante... atîtea griji... atîtea neliniști !

MAKICICA: De ce, Măria? Tu ai toate motivele să fii fericită !

MAKIA: Afară de unul, care le întunecă pe toate celelalte.

MARICICA: Ştiu. Petre!

MĂRIA: Da, Petre!... De patru luni, de cînd a dispărut atît de ciudat, de misterios... fără nici o explicaţie... fără nici un motiv...

MARICICA: Poate că a avut motivele lui...

MĂRIA: Tocmai asta mă obsedează... Motivele care l-au determinat să plece... Să fugă, mai bine zis. Fiindcă Petre a fugit. De el, de alţii, de mine? Nu ştiu!... Ştiu însă, fără să-mi pot explica de ce, că eu am o mare parte de vină şi de răspundere în dispariţia asta...

MARICICA: Dar n-ai nici una. Măria dragă. Tuşa Anicuţa ţi-a lămurit foarte clar lucrurile. Petre era îndrăgostit de tine... Convins însă că tu n-o să-l poţi iubi niciodată, altfel de cum îl iubeai şi cum îl iubeşti şi-acum, s-a resemnat şi, pentru el, n-a mai contat decît fericirea ta, care a devenit şi singura lui fericire... Şi-atunci, în ziua cînd a crezut că nu te mai poate apăra, a dispărut, ca să nu fie nici martor, nici părtaş, la nenorocirea ta.

MĂRIA: Ce nenorocire?

MARICICA: Căsătoria ta cu Valentin, pe care a crezut că nu o mai poate împiedica... Asta e tot, Măria dragă. Şi limpede ca bună ziua.

MĂRIA *(ca şi cum ar vrea sa se scuze de o acuzaţie gravă şi nedreaptă)*: Bine, dar eu nu mi-am dat seama nici o clipă că Petre mă iubea altfel decît îl iubeam şi cu.

MARICICA: Şi dacă ţi-ai fi dat seama, crezi că s-ar fi putut schimba ceva?

MAKIA *(naivă şi convinsă)*: Sigur. Aş fi încercat prin toate mijloacele să-l fac să nu mă mai iubească „aşa"...

MARICICA: Dar ai făcut tot ce-ai putut pentru asta! Adu-ţi aminte: la fabrică, Comăneanu!... aici, în Bucureşti, cum ai venit, Valentin!...

MAKIA *(serioasă)*: Pe Comăneanu, recunosc, am crezut la un moment dat că-1 iubesc... Şi n-am să-mi pot explica niciodată dc ce... Am impresia că am visat, că n-am fost eu. *(Un timp scurt de reflecţie.)* în orice caz, a fost prima şi ultima mea greşeală de felul ăsta...

Dar Valentin? De unde şi pînă unde? De-aproape patru ani, de cînd îl cunosc, n-am avut absolut nici un fel de legătură sentimentală cu el. Ba chiar, în primele luni, mi-a fost profund antipatic.

MARICICA: Totuşi, cu timpul, antipatia a dispărut şi insistenţa lui de a-ţi suci şi ţie capul, aşa cum era obişnuit să-l sucească altora, a triumfat... Ai început să-i dai nas, să-i acorzi preferinţe şi, pînă la urmă, să fiţi chiar prieteni... Iar Valentin, ca orice bărbat de teapa lui, a înţeles cu totul altceva.

MĂRIA: Ce?

MARICICA: Că te-ai îndrăgostit de el şi, în sfîrşit, te-a cucerit.

MĂRIA *(ton crescut, pe indignare)*: Pe mine?

MARICICA: Pe tine, da!... Şi, ca dovadă că este aşa, adu-ţi aminte că la petrecerea lui de-atunci era hotărît să anunţe public logodna voastră, fără să-ţi fi cerut asentimentul, în prealabil...

MĂRIA *(după o clipă de reflecţie şi am-ărîtă că trebuie să recunoască adevărul)*: Adevărat!... Ai dreptate, abia acuma îmi dau seama de asta.

(Soneria la intrare. Măria se duce şi deschide, lăsînd uşa vestibulaşului deschisă, astfel ca publicul să vadă ce se petrece acolo. Intră un comisionar cu un buchet enorm de flori. I

COMISIONARUL: Vă rog, tovarăşa Măria Panait aici stă?

MĂRIA: Da, eu sînt!...

COMISIONARUL: Semnaţi, vă rog, de primire... *(îi dă o hîrtie şi un creion bont, de după ureche. Florile le pune pe scaunul de lîngă uşă.)*

MĂRIA: De la cine sînt florile?

COMISIONARUL: NU ştiu... Trebuie să scrie pe biletul dinăuntru...

MĂRIA: Aşteaptă dumneata un moment, tovarăşe. Ia loc, te rog. *(Intră cu buchetul şi închide uşa dinspre vestibuL Desface uşor pachetul şi scoate un plic şi din acesta cartea de vizită, care e in el. Citeşte nedumerită şi brusc se-ncruntă.)*

MARICICA: De la cine sînt?

MĂRIA *(arătîndu-i cartea de vizită)*: PAUL COMĂNEANU, inginer. Şi adăugat de mînă, telefon: 3.32.27. *(Rupe*

cartea de vizită şi o aruncă cu dezgust sub masă. Apoi reface învelişul florilor. Iese în vestibul, lăsînd din nou uşa deschisă. Comisionarul se ridică de pe scaunul pe care stă, moţăind.) E o eroare, tovarăşe. Florile nu sînt pentru mine...

COMISIONARUL: Păi, aţi spus că dumneavoastră sînteţi domnişoara Măria Panait.

MĂRIA: N-am înţeles bine numele, adineaori. Poftim. *(îi dă buchetul.)*

COMISIONARUL: îmi pare rău... Asemenea flori, făcea să fie pentru dumneavoastră. *(Comisionarul iese şi se încrucişează în uşă cu Anicuţa, care intră cu un pachet înfăşurat în jurnal.)*

MĂRIA: Bun venit, tuşă Anicuţo! *(Se înveseleşte dintr-o dată.)*

ANICUŢA *(intrind în vestibul, după ce închide uşa care comuttică cu exteriorul)*: Bun găsitul, sărbătorita maichii!... E, vezi, aşa îmi place să fiu primită, unde mă duc la vizită. Cu uşile deschise.

MĂRIA: Şi cu braţele, tuşe Anicuţo! *(Le deschide, o ia în ele şi o sărută.)*

ANICUŢA *(intră):* Eee! Ce plăcere!... Uite şi pe profesoara noastră !... *(Pune pachetul pe capacul divanului.)* Vino să te pupe maica Anicuţa şi pe dumneata. *(Ceea ce şi face.)* Că mi-eşti foarte dragă, să ştii!

MARICICA: Şi dumneata, mie.

ANICUŢA *(aşezîndu-se):* Uff! Staţi să răsuflu niţel şi pe urmă vă spui tot... Am o mare surpriză, în geantă !... Dar, patru etaje, să te sui pe jos, la etatea vîrstei mele, nu e glumă. *(Răsuflă greu şi îşi face vini cu batista pe care* o *scoate din mî-neca.)*

MĂRIA: De ce nu te-ai urcat cu ascensorul, tuşă Anicuţo?

ANICUŢA *(indignată):* Ascensor, eu? Furnicular de-ăla? Eu?... în viaţa mea nu m-aş urca în aşa ceva...

MARICICA: De ce?

ANICUŢA: Ca să se-nţepenească cu mine la mijlocul drumului şi să mor de cord în el, pînă m-o da jos?

MĂRIA *(agitată, parcă de o presimţire agreabilă):* Mor de nerăbdare să aflu surpriza din geantă, tuşă Anicuţo]

ANICUŢA: Ia-mă uşure, dacă vrei să merg la pădure... vorba proverbului. Dar, mai întîi, ia fii tu bună şt desfă pachetul ăla de colo.

MĂRIA *(se duce şi desface pachetul din care scoate o spirtiera de alamă, pentru făcut cafea, prevăzută cu tavă şi fot dichisul. Şi totul strălucitor, frecat recent):* Ooo!... O maşină de spirt pentru cafea! Şi nouă!...

ANICUŢA: Da de unde nouă! E frecată de mine cu pămin-ţel, înainte să ţi-o aduc ca o atenţie de cadou la casă nouă... S-o ai ca amintire.

MĂRIA: Vai, tuşă Anicuţo!... Nu ştiu cum să-ţi mulţumesc.

ANICUŢA: Lasă că te-nvăţ eu cum să-mi mulţumeşti... Fă-mi o cafea, ca să văd dacă ştii cum s-o mînuieşti.

MĂRIA *(amărîiă):* Cu cea mai mare dragoste, tuşă Anicuţo, dar n-am nici cafea, nici spirt... De-abia am început să-mi instalez gospodăria.

ANICUŢA: Lasă că am eu de toate. Caută în geanta meaf^m-*cuta are o geantă ca de moaşă)* şi găseşti acolo de toate. Şi cafea, şi zahăr, şi spirt...

MARJA *(decepţionată, dar fără să vrea să arate):* Aaa!... Asta era sui priza din geantă?

ANICUŢA: Nuuu ! Nici pomeneală! Aia e başca, după legea veche, ca pensia lui „Conu Leonida faţă cu reacţiunea". A ! Stai, stai, nu e în geantă! Am băgat-o în sîn, să-mi fie mai aproape de inimă...

MĂRIA *(care devine din nou optimistă):* Ce, tuşă Anicuţo? Nu mă mai chinui, te rog! O scrisoare de la Petre, nu?

ANICUŢA: Păi, dacă ştii, de ce mă mai întrebi?... Am primit-o acum un ceas.

MAKIA: Prin poştă?

ANICUŢA: Nuu! Tot printx-un tovarăş. Un ceferist pe care 1-a întîlnit nu ştiu în ce gară şi pe care 1-a rugat să mi-o aducă. De zăpăcită ce eram, cînd mi-a dat-o, nici n-am mai apucat să-l întreb nimic...

MĂRIA: Va să zică, acelaşi mister ca şi la celelalte scrisori, expediate prin curieri, din diferite staţii de cale-ferată. Mie mi-a scris doar de două ori, cîte două rînduri. „Sînt sănătos. Mă bucur din inimă de marele tău succes". Atît!...

ANICUȚA: Lasă, maică, că tot e bine să ştim că trăieşte şi că e sănătos...

MĂRIA: Pot să citesc şi eu scrisoarea?

ANICUȚA: Vezi bine! Că de-aia am venit cu ea încoace, într-o fugă... *(î-o dă.)* Asta de acum e mai lunguliță, să ştii.

MARIA: Da? *(E fericită. Apoi sc aşază pe un scaun şi începe să citească scrisoarea cu atenție.)*

MARICICA *(Anicuței):* Pînă citeşte ea scrisoarea, o să fac eu cafelele. *(Se duce la geanta Anicuței şi scoate cele necesare.)*

ANICUȚA: Păi ştii?

MARICICA *(glumind):* Eu? Sînt „profesoară", tuşă Anicuțo.

r

ANICUȚA: Bine, bine. Ştiu că eşti profesoară, dar ştiam că eşti de ştiințele naturii, nu de cafea...

MARICICA *(începe să prepare cafeaua. Iese o clipă şi aduce apa de la bucătărie. De asemenea şi ceştile):* Ehe!... în trei ani de zile, de nopți adică, cît am învățat pînă să-mi iau licența, pe lîngă Litere, am ajuns şi licențiată în năut... *(Surîde.)*

ANICUȚA *(rîde şi ea):* în năut, ai? Vezi însă că asta e cafea veritabilă... Vorba proverbului: ,,Nu confunda paraua cu mahmudeaua, deşi tot galbene sînt amîndouă la față..." *(Revenind la gîndul ei de mai înainte.)* Şi-aşa, maică! Bine că e el sănătos şi că există pe-acolo, pe unde-o fi! *(O pauză.)* £? Ce zici de scrisoare?

MĂRIA *(cu bucurie sinceră, sub care, însă, nu-şi poate ascunde amărăciunea):* Sînt fericită... că e sănătos şi mulțumit, aşa cum îți scrie... Ai observat însă că de mine nu te-ntreabă nimic?... *(îi da scrisoarea, pe care Anicuța o bagă la loc, în sîn.)*

ANICUȚA *(ca s-o consoleze)*: Eh! Se vede treaba că ce-ar avea el să-ți spuie ție, nu poate să-ți transmită prin alți terți...

(Maricica serveşte cafelele. Sună telefonul.)

MĂRIA *(se duce la telefon):* Alo!... Da, eu sînt... Dar cu cine vorbesc vă rog?... Doamna Adalgiza Ciripeanu ?.. Bună ziua, doamnă !... Nu, doamnă!.,. Nepotul dumneavoastră nu este aici... *(Plictisită **de** ce-i spune la telefon.)* Mă rog!... Cred că sînteți foarte alarmată, dar eu în nici un caz nu vă pot fi de folos... *(închide.)* Vorba ta, Maricica!... Ce-am căutat, am găsit! Să mă satur! *(E tristă şi nemulțumită de ea însăşi. îşi ia cafeaua şi începe s-o soarbă, Pe gînduri, după ce oferă, celor două, foc şi țigări.)* Doamna Adalgiza Ciripeanu, „alarmată şi înecată toată de plîns", că i-a dispărut nepotul!...

ANICUȚA: Dă-o dracului! Asta nu e în stare să plîngă nici la înmormîntarea ei, ca să nu-i dea rimelul în ochi... Probabil că a pus pe alta să plîngă la telefon, în locul ei, ca să te înduioşeze...

MĂRIA: Dar de unde mi-or fi aflat numărul de telefon?

ANICUȚA: De la Valentin.

MĂRIA: Şi Valentin de unde era să mi-1 ştie?

MARICICA: Dar e foarte simplu... L-a aflat de la teatru.

MĂRIA: A, da'. La asta nici nu m-aş fi gîndit.

ANICUȚA: „Oul lui Columb", vorba proverbului... Dă-i ciorilor pe toți şi spune-mi mai bine cum ai dormit azi-noapte, după zaiafetul de la banchet? Cred că n-ai dat geană de geană, după atîtea emoții!...

MĂRIA: Din contiă ! Am dormit tun. Eram ruptă de oboseală, cînd m-am întors acasă... Cred că era aproape trei dimineața.

ANICUȚA: Oricît, însă nu poți să te plîngi de banchetul care ți s-a dat aseară.

MĂRIA: Dar nu s-a dat pentru mine, tuşă Anicuțo... L-a dat teatrul, cu ocazia împlinirii a o sută de spectacole cu *Primăvara,* pentru toți interpreții, deopotrivă...

ANICUȚA: Da, dar tu ai fost adevărata sărbătorită. Şi cu mine, care am fost singura invitată din partea ta... Şi, sa fim sincere, au fost de toate. Mîncare... băutură... discursuri... veselie... muzică... dans... tot! Păcat că n-a fost şi Petrişor al meu... S-ar fi bucurat atîta de fericirea ta... Eh! Dar ce să-i faci! Nu-i e dat omului să le aibă pe toate o dată. Vorba proverbului: „Degeaba am salbă cu o sută de galbeni, dacă n-am gît la care s-o pui..." *(Se ridică. Cafelele s-au băut între timp.)* £! Acu vă las, maică. Am şi eu eu constelațiile mele pe la care trebuie să mă duc... şi mîine la prînz vă aştept la masă.

MĂRIA: Negreşit! La unu, sîntem la dumneata.

MARICICA: Stai că merg şi cu, tuşă Anicuţo.

MĂRIA: Dar tu unde te duci?

MARICICA *(glumind):* Eh! Nu pot să-ţi spun!...

ANICUŢA: Las-o, maică, o fi avînd şi fata constelaţiile ei secrete...

MARICICA *(rîzind):* Păi sigur! Şi vorba proverbului: „Poate pe seară, după ce îmi termin treburile, mai trec pe la tine".

ANICUŢA: Ştii că proverbul ăsta nu-l ştiam?... Să mi-l scrii şi mie, maică, să nu-l uit... *(Măriei.)* Te pup şi te sărut, fetiţa mea, şi cu bine şi la revedere şi noroc şi toate bune, după inima mea.

MARICICA: La revedere!

MĂRIA *(le conduce):* îmi pare foarte rău că mă lăsaţi singură. .. La revedere... *(închide uşa după ele şi revine •in scenă. E tristă. Ar face ceva, dar nu ştie ce. îşi aprinde o ţigară, se aşază pe fotoliul de lînga radio si- pune aparatul în funcţiune. La radio se cîntă* Liebeslied *de Kreisler. Măria ascultă cîteva clipe melodia.)* Liebeslied!... Cîntecul preferat al lui Petre! *(Ramînecufundată in gînduri şi în ea însăşi. Se aude strident soneria de la intrare.)*

(Măria, aproape speriată, se duce şi deschide. Primele replici ale scenei care urmează se petrec în vestibul, a cărui uşă rămîne deschisă. In uşă, apare Valentin. Deşi ras proaspăt, spilcuit şi pomădat, se observă imediat că e băut bine... în mînă are un buchet de trandafiri roşii, înfăşuraţi in ţiplă şi la subţioară o servietă. Cînd îl vede, Măria rămîne aproape încremenită de surpriză şi de. repulsie.)

VALENTIN *(împleticindu-se, dar nu prea mult, în limbă):* Salut pe cea mai mare vedetă a noului teatru românesc !... *(Izbuteşte, cu chiu, cu vai — cu mîna sub braţul căreia ţine servieta — să-şi scoată pălăria şi sa-i facă un salut larg şi o reverenţă, datorită cărora e cît pe-aci să-şi piardă echilibrul şi să cadă. Se redresează, grotesc, şi zice.)* Pardon! Dar, în faţa ta, oricine şi-ar pierde cumpătul... *(liîde bleg.)*

MĂRIA *(tăioasă):* Ce cauţi aici?... Şi în halul ăsta de beţie?.

VALENTIN: Mă scuzi!... Nu sînt beat deloc! Sînt numai rămas... De azi-noapte, de la banchet. Şi „rămas" special pentru tine... Ca să mă pot hotărî o dată şi să viu să dau cărţile pe faţa. Uite!... *(Pune servieta pe scaun şi rupe hîrtia buchetului din mînă.)* Ţi-am adus şi nişte trandafiri. Roşii! Roşii ca dragostea mea... Ca patima mea!... *(îi întinde florile, pe care Măria nu le ia.)*

MĂRIA: Păstrează-i!... îi prefer pe cei albi, pe care mi i-ai trimis aseară...

VALENTIN: Care albi? Care aseară? Nu ştiu nimic!

MĂRIA: Văd! Nu mai ştii nici ce faci, nici ce vorbeşti!

VALENTIN: Ba, te-nşeli!... Acum ştiu tot, şi ce fac şi ce vorbesc... Şi-aici, în servietă, am adus o sticlă de coniac, s-o beau cu tine..,

MĂRIA: Te rog să-ţi iei imediat şi sticla şi florile şi să pleci acasă, să te culci... Toată familia te caută de azi-noapte peste tot...

VALENTIN: Ce familie? Care familie?

MĂRIA: Rudele... logodnica...

VALENTIN: Logodnica? Turby?... *(Rîde.)* Aia nu c logodnică. Şi nici femeie ! Aia e banc. Singura mea logodnică eşti tu. *(Face un gest să-i ia mina şi să i-o sărute. Măria şi-o retrage la timp.)* Iubita... adorata şi obsesia mea... Obsesie, da! Obsesie, ca să ştii, acum m-am decis sa spun tot.

MĂRIA: Nu mă interesează absolut nimic! Pleacă, te rog. Mă ţii prea mult cu uşa deschisă şi n-aş vrea să vadă vecinii că primesc, chiar şi fără voia mea, astfel de vizite...

VALENTIN: Va să zică, mă dai afară! Mă dai afară pe mine, autorul *Primăverii?* Autorul piesei care ţi-a adus gloria şi succesul?... Că eu sînt autorul *Primăverii,* ca să ştii. Eu, eu! Eu, ăsta din faţa ta, căruia îi arăţi uşa... după ce ţi-a deschis toate porţile carierei... Uiţi însă ce mi-ai spus în seara premierei, cînd ţi-am cerut mîna, acasă la mine şi cînd n-am vrut să recunosc că sînt autorul piesei?... Ai uitat de „marele colţişor" din inima ta şi care era rezervat autorului? Mie, adică... Mie!

MĂRIA: NU ! N-am uitat!... Şi regret că ţi-am spus-o atunci, fiindcă astăzi, cînd ştiu cine e autorul piesei, îmi dau seama că am minţit... Şi, cu astea spuse, cred că totul e lămurit şi pentru totdeauna, între noi... Aşa că... *(Gest spre uşa.)* Te rog!

VALENTIN: A, nu, nu! Nu ne lămurim noi deloc şi nici chiar aşa de simplu, cum îţi închipui dumneata... Fiindcă eu am crezut în cuvintele tale. Şi mi-am zdrobit viaţa pentru ele şi pentru tine... Ceasul socotelilor a sosit!... Eu nu sînt omul să rămîn dator, fetiţo, nimănui şi cu nimic... Aşa că, uşa asta pe care mi-o deschizi ca să mă dai afară, eu o s-o-nchid cu piciorul... *(Ceea ce şi face, trîntind uşa.)* Şi, cu sau fără voinţa ta, îmi e absolut indiferent, o să-mi plăteşti datoria... Cu forţa chiar, dacă nu se poate altfel... *(Are o figură de fiară care îşi pregăteşte saltul decisiv asupra prăzii.)*

MĂRIA *(speriată, dar totuşi stăpînă pe ea):* Ieşi... Ieşi afară... Imediat... Sau strig vecinii...

VALENTIN *(repezindu-se la ea şi vrînd s-o sărute cu forţa)* N-ai decît să-i strigi, dacă o să mai ai cu ce... *(Vrea s-o sărute pe gură şi să i-o astupe. Măria se zbate şi izbuteşte să scape nesărutată. Apoi, odată scăpată, trage o palmă zdravănă lui Valentin, care se clatină.)*

MĂRIA: Ieşi afară, bestie! Ieşi!... *(Valentin se reculege şi Mana îi mai trage una.)* Ieşi!... *(Deschide uşa spre care îi dă un brîn-ci.)*

VALENTIN *(se opune şi izbuteşte să închidă uşa cu spatele):* Nu ! Nu ies, nici mort!... Şi palme să ştii că pot să-ţi trag şi eu... *(Se aude soneria de la intrare. 0 clipa de stupoare. Măria reflectează asupra situaţiei.)* Ascun-de-mă !

MĂRIA: Nici nu mă gîndcsc. Eu n-am nimic de ascuns faţă de nimeni. *(Deschide uşa. Valentin profită de ocazie şi trece în scena propriu-zisă, coreciîndu-şi rapid ţinuta. Aprinde o ţigara. Intră Comăneanu, cu barbă de matroz olandez şi cu mustăţi de primar de arondisment parizian.. Totuşi, elegant, cu prestanţă, aşa cum îl ştim. Se descoperă ceremonios în faţa Măriei, care nu-l recunoaşte şi îl priveşte ca atare.)* Pe cine căutaţi dumneavoastră, vă rog?

COMĂNEANU: Pe tine, Mery!... Nu mă mai recunoşti?

MĂRIA *(acelaşi joc):* Nu, domnule!

COMĂNEANU *(îşi astupă cu arătătorul de ta mina dreaptă mustaţa şi cu mîna stingă toata barba):* Nici acuma?

VALENTIN *(care, curios, a apărut în uşă):* Aaa! Paul!... Ce surpriză !

MĂRIA *(care l-a recunoscut. Foarte rece):* Ce doriţi, domnule Comăneanu ?

COMĂNEANU *(intrînd nepoftit):* Dar de ce atît de ceremonioasă ?

MĂRIA: Nu ne-am văzut de-atîta timp şi...

COMĂNEANU: Ochii care nu se văd, se uită, nu?

MARIA: O, da! Şi de multe ori chiar definitiv...

COMĂNEANU: Pot să iau loc? *(Măria tace. Comăneanu se aşază. Atmosferă greci, apăsată. Lui Valentin.)* Dar ce coincidenţă ! Să ne întîlnim tocmai aici!

VALENTIN: în ceea ce mă priveşte, nu e nimic de mirare. Tocmai repetam o piesa, cu colega mea...

COMĂNEANU: Ce piesă, dacă nu sînt indiscret?

MĂRIA: „Omul care primeşte palmele"...

COMĂNEANU: Bună piesă ! Şi o s-o jucaţi împreună pe curînd?

MĂRIA: Deocamdată am făcut numai prima repetiţie. Şi ultima.

VALENTIN: Dar de ce te-ai deghizat aşa, şefule? Parcă-ai fi moartea-n vacanţă!

COMĂNEANU: Din cauza unei eczeme, a trebuit să-mi las barbă. Şi, după ce mi-am lăsat-o, m-am obişnuit cu ea... Mă schimbă mult, Mery, nu e aşa?

MĂRIA: NU pot să-mi dau seama, fiindcă nu-mi mai amintesc cum arătai înainte...

COMĂNEANU: O!... Chiar într-atît să-ţi fi slăbit memoria?

MARIA: Precum se vede...

COMĂNEANU: Dar mi se pare că v-am deranjat de la lucru... *(E oarecum ironic. Se ridică.)*

VALENTIN: Din contră... Tocmai terminasem repetiţia şi mă pregăteam să plec... că *(îşi freacă discret obrajii pălmuiţi)* mă aşteaptă logodnica.

COMĂNEANU: £, nu mai spune! Te-ai logodit?

VALENTIN: Da! Cu Turby!.,. O fată delicioasă...

COMĂNEANU: Nici nu mă-ndoiesc si... felicitările mele.

VALENTIN: -Mersi... Deci... te salut şi sper că, diseară, o să deniezi să vii şi pe la tanti Gizi... Nn de alta, dar avea o presimţire că trebuie să vii...

COMĂNEANU: Serios? *(E jenat de subiect.)*

VALENTIN *(obraznic):* Pe cuvîntul meu... Cea mai bună dovadă că te aştepta sigur, este că de două zile încoace îşi spală mereu cu amoniac bijuteriile care i-au mai rămas... Lună le-a făcut!... La revedere, Mery şi *(cu intenţie)* pe curînd. Pe foarte curînd... *(Iese, fără să fie condus de Măria şi fără să uite să-şi ia florile şi servieta, -rămase în vestibul.)*

MĂRIA: Şi-acum, domnule Comăneanu, aş vrea să ştiu cărei împrejurări datoresc vizita asta atît de neaşteptată?

COMĂNEANU: Sper că modestele mele flori, pe care mi-am luat libertatea să ţi le trimit omagial, înaintea mea, ţi-au putut lămuri rostul acestei vizite...

MAKIA: Nu le-am primit...

COMĂNEANU *(făcînd un rapid inventar al florilor din vase):* Aaa! Văd! N-au sosit încă...

MĂRIA: Ba au sosit, dar nu le-am primit!

COMĂNEANU: Şi pot să ştiu de ce?

MAKIA: Fiindcă nu vreau să mai am cu dumneata nici un fel de legătură... Nici chiar... vegetală, ca să zic aşa.

COMĂNEANU *(înfoindu-se în guşă, jignit şi gentlemen):* în cazul ăsta, nu-mi mai rămîne decît să mă înclin... *(Ceea ce şi face, grav.)*

MĂRIA: Bună ziua!

COMĂNEANU: înainte de a pleca — de a mă concedia, mai bine zis — te rog, totuşi, să-mi îngădui să-ţi spun numai cîteva cuvinte...

MĂRIA: Inutil!... Tot nu ascult.

COMĂNEANU: Totuşi, eu am să ţi le spun... Cine ştie! odată, mai tîrziu, s-ar putea să-ţi aminteşti de ele şi chiar de mine, care ţi le-am spus... *(Măria se întoarce cu spatele şi priveşte pe fereastră.)* Să ştii că te-am iubit şi te iubesc încă, Mery... Că, deşi bolnav de nervi şi complet zdruncinat după despărţirea noastră, ţi-am urmărit, totuşi, pas cu pas cariera... ascensiunea şi succesele... Şi ăsta a fost tonicul meu cel mai de preţ... Aseară n-am mai putut să rezist şi, ieşindu-mi din sihăstria şi rezerva mea, am fost la teatru să te văd... Şi te-am admirat şi m-am simţit mîndru că eu, anonimul dintr-un stal oarecare, cu inima şi cu barba căruntă, am fost cel dintîi care ţi-a descoperit talentul şi ţi-a călăuzit primii paşi în teatru. Ori, atît florile pe care ti le-am trimes, cît si vizita mea de-acum, n-au avut alta intenţie decît aceea a unui sincer şi devotat omagiu... din partea unui om care te-a iubit şi te va iubi cu încăpăţînare pînă la ultima bătaie dc inimă... Şi, cu acestea zise, am plecat... *(Se duce la uşă şi iese, fără ca Măria să se întoarcă de la fereastră şi să-l conducă, după cum .s-ar fi aşteptat.)*

MĂRIA *(degajînd spre centru):* Cîtă perfidie, cîtă falsitate, cită ticăloşie! *(Sună telefonul.)* Alo!... Da, eu sînt la telefon! Măria Panait. Cine întreabă?... Doamna EsmeraldaRupcea.-Gugumani? *(Enervată.)* Nu, madam! E greşeală. *(închide. Soneria în faţa. Se duce şi deschide. Intră Maricica.)* Bine c-ai venit, Maricica. Simţeam că înnebunesc!...

MARICICA *(dîndu-şi seama, după figura Măriei, că s-a petrecut ceva grav):* Dar ce este? Ce s-a întîmplat?

MĂRIA: în lipsa ta, au fost aici şi Valentin şi Comăneanu.

MARICICA: Şi ce au vrut?

MĂRIA: Ce să vrea? Amîndoi, acelaşi lucru... Dar cu metode diferite... Valentin, beat, a recurs pînă la urmă la forţă... Ah! dar ce palme i-am tras! Şi îmi pare rău că nu i-am tras pînă să mi se umfle mîinile şi să-i crape obrajii! Iar celălalt, Comăneanu, m-a luat altfel, cu politeţea... cu lirismul... cu vorbele goale şi poleite pe care i le ştiu demult. Era convins, probabil, că o să-şi încaseze dobînda pentru buchetul de flori pe care mi l-a trimis înainte, să-i pregătească drumul... *(Se aude soneria de la intrare. Măria e foarte contrariata, cînd o aude.)* Oooff... Cine naiba o mai fi? Că m-am stastisit de atîtea vizite astăzi...

MARICICA *(cu un surîs):* E, ce să-i faci! Trebuie să te obişnuieşti de-acum încolo. Aşa e acasă la „vedete", a doua zi după sărbătoririle din ajun.

MĂRIA: Dacă eşti drăguţă, deschide tu şi vezi cine e. în orişice caz, eu nu mai sînt acasă absolut pentru nimeni. Spui că am plecat la teatru.

MARICICA: Bine!

MĂRIA: Şi, pentru orice eventualitate, eu mă ascund în baie. *(Iese spre dependințe.)*

(Maricica sc duce ***şi*** *deschide uşa. in pragul căreia apar: directorul, Brabete şi Aghicncaiei, cu un şah la subțioară.)*

MARICICA: Aaa !... Ce plăcere !... Poftiți! Poftiți, tovarăşi...

DIMIU: Tovarăşa Măria e acasă?...

(Cei trei intră.)

MARICICA: Este, este!... Pentru dumneavoastră, cum să nu fie, deşi nu mai era „absolut pentru nimeni". Luați loc, vă rog...

(Iese spre dependințe.)

AGHIONOAIEI *(făcînd inventarul încăperii, dă cu cotul lui Brabete)*: Bre, Brabete!... Ia uite, mata, la masa de colo... îm ! Procopsită masă, ce zici? Numai bună să-ți trag o bătaie Ia şah pe ea !

BRABETE: Ia nu te mai lăuda, mă şoldovene... Că, la urma urmii, nu există să bată moarea di curechi pe zama dă varză...

AGHIONOAIEI : Tot ce se poate!

MĂRIA *(intră, foarte bucuroasă şi complet schimbată la față şi în atitudine):* Bine-ați venit în casa mea. Luați loc, vă rog! *(Cei trei se aşază, după ce Măria le strînge mîinile cu mare bucurie.)* Nici nu ştiți cît de fericită sînt, că vă văd aici...

DIMIU: Ne-am gîndit că înainte de a ne duce la gară — avem trenul peste un ceas — să trecem şi pe la dumneata cîteva minute, să ne luăm rămas bun şi să-ți spunem încă o dată, ceea ce, poate, n-am putut să-ți spunem destul de limpede aseară, la banchet.

BRABETE: Da, că acolo era lume multă şi n-am mai putut să ne exprimăm de-atîta discursuri.

DIMIU: Şi să-ți spunem cît de mîndri ne simțim noi, foştii dumitale tovarăşi de muncă.

MĂRIA *(emoționată):* Nici nu găsesc cuvintele prin care să-mi exprim...

BRABETE: Şi-aseară, pe scenă, ce-ți mai turuia gura în piesă. Parcă vorbeai cu două dintr-o dată !...

MĂRIA: Să mă iertați că în zăpăceala de-aseară nici n-am putut măcar să vă mulțumesc pentru darul pe care mi 1-ati adus.

AGHIONOAIEI: Şi, fiindcă veni vorba de daruri, îmi dai voie să-ți fac şi eu unul, din partea mea, personal, *(îi oferă cutia de şah.)*

MĂRIA *(o pipăie, o deschide, se uită la piese :* Dă-mi voie să te sărut, tovarăşe Aghionoaiei. *(îl sărută).* Şahul asta e o adevărată operă de artă !...

AGHIONOAIEI *(oarecum mîndru):* Tot îi făcut numai de mîna mea !...

MARICICA *(care a intrat adineauri. Admirînd şi ea piesele odată cu Măria):* Dar, dumneata, eşti un mare artist, tovarăşe Aghionoaiei!...

AGHIONOAIEI *(modest):* Tot^ce se poate!

DIMIU *(privindu-şi ceasul):* E, tovarăşi, e timpul să mergem. *(Se ridică.)*

MĂRIA: Nu! Nu se poate să plecați aşa, tovarăşe director. Nu vă las !

DIMIU: Păi pierdem trenul...

MĂRIA: Nu e nimic... Trebuie să mai aveți şi altele pînă mîine de dimineață. Vă rog, tovarăşe director! Mai rămîneți!... Să luăm o gustare împreună, să ciocnim un pahar de vin cu toții...

BRABETE: Noi ai noştri, vorba aia!...

MĂRIA: Că aseară, zău, nici nu v-am văzut bine...

DIMIU *(consultîndu-se din ochi, discret, cu Brabete şi Aghionoaiei, care se arată d& acord):* Bineee, tovarăşe Măria. **N**-am nimic împotrivă să mai rămînem pînă la trenul de zece.

AGHIONOAIEI: NU, nu, tovarăşe director. Eu nu-s deloc de acord. Că, dacă-i vorba pe rămase, de ce să nu luăm la noapte acceleratul de trei şi şaisprezece minute... Dacă-i vorba să ciocnim un păhărel de vin în sănătatea tovarăşei Mărioara, apăi de ce să nu-1 bem in linişte?

BKABETE: Şi eu, pentru prima dată în viața mea, sînt absolut de acord cu e1!

DIMIU: Atunci, sîntem de aceeaşi părere cu toții.

MĂRIA *(cu o bucurie aproape copilărească, începe să bată din palme):* Bravo! Bravo! Bravo! Vă mulțumesc! Vă mulțumesc!

DIMIU: Dar, să ne înțelegem. Noi rămînem foarte bucuroşi să luăm o gustare împreună, dar cu o condiție...

MĂRIA: Care?

DIMIU: Să ne dai voie să contribuim şi noi, cu ce-om găsi, la acest ospăţ neprevăzut.

BRABETE: Siiigur. Partea lichidă ne priveşte pe noi...

AGHIONOAIEI: Că mata eşti în casă nouă... şi prin urmare...

MĂRIA: N-am nimic împotrivă! Mai ales că, din punctul de vedere lichid, sînt absolut nepregătită... Solidul însă mă priveşte exclusiv pe mine. Să fim înţeleşi {

DIMIU: De acord! *(Către Brabete şi Aghionoaiei.)* Atunci, duceţi-vă voi, vă rog, şi luaţi ce trebuie. Iar eu, fiindcă tot am rămas, o să profit de ocazie şi să mă reped pînă la Bucureştii Noi, unde am o soră pe care n-am văzut-o de aproape doi ani.

BRABETE *(lui Aghionoaiei):* Hai, moşule!... *(Se ridică.)*

AGHIONOAIEI *(se ridicaşi el):* Hai, mînzule!

(Se îndreaptă spre ieşire, conduşi de Maricica.)

DIMIU *(glumind):* Şi-aveţi grijă! Ce-ţi lua, să nu luaţi pe gustate, tovarăşe Brabete!

AGHIONOAIEI: Nici o grijă, tovarăşe director. Din punctul ăsta de vedere, îs eu la mijloc!...

(In timpul cît Maricica a condus Pe cei care au ieşit. Măria se întristează brusc şi rămîne, fără să-şi dea seama, dusă pe gînduri.)

DIMIU *(observă):* Ce c, tovarăşă Măria? De ce te-ai întristat aşa, dintr-o dată?

MĂRIA *(revenindu-şi imediat):* Mi-am adus aminte de cineva, care astă-seară n-ar fi trebuit să lipsească dintre noi...

(O mică pauză.)

DIMIU: Aţi mai primit vreo veste de la el, în ultimul timp?

MĂRIA: Da! Chiar astăzi a primit' tuşa Anicuţa o scrisoare...

DIMIU: Şi ce scrie?

MĂRIA: Acelaşi lucru pe care-1 repetă mereu în toate scrisorile, pe care lc trimite celor, şi foarte puţini, cărora le scrie din cînd în cînd. Că e sănătos... mulţumit...

DIMIU: Adevărat? Şi mie mi-a scris acelaşi lucru... Şi, cu toate că eu l-am cunoscut foarte bine, pentru mine, totuşi, plecarea lui de acum patru luni — dispariţia lui, mai bine zis — încă a rămas un mister, pe care zadarnic m-am străduit să-l dezleg.

MARICICA: Să nu uităm, tovarăşe director, că Petre Sufleţel e un poet... Nimeni şi niciodată n o să poată cunoaşte şi înţelege enigmele şi frămîntările unui suflet de poet...

MĂRIA *(ca să schimbe vorba):* Şi pe la fabrica noastră ce mai e, tovarăşe director?...

DIMIU: Bine, tovarăşă Măria! Din ce în ce mai bin?. Şi, fără să mă laud, pot să spun că sînt mîndru de fabrica noastră. *(După ce îşi priveşte ceasul, se ridică.)* E!... Cu voia dumneavoastră, eu mă reped pînă la soră-mca. Noroc şi peste un ceas maximum sînt îndărăt.

MĂRIA: Vă aşteptăm. *(îl conduce şi directorul iese.)*

MARICICA: Şi-acum, ce ne facem cu masa? Oamenii ăştia trebuie să mănînce.

MĂRIA: Vor mînca. Şi încă bine!

MARICICA: Ce? N-ai de niciunele în casă. Şi în ce? N-ai farfurii, n-ai pahare... Nici măcar scaune n-ai.

MĂRIA: N-ai nici o grijă, că vom avea de toate. *(Se duce la telefon şi face un număr.)* Alo! Tuşa Anicuţa? Ah! Bine că te găsesc acasă, tuşă Anicuţo. Mi-era teamă sa nu te fi rătăcit prin constelaţiile pe unde ai fost... Ascultă, tuşă Anicuţo ! Astă-seară am la masă pe fostul meu director de la fabrică şi pe tovarăşii Brabete şi Aghionoaiei... Da, da ! Exact! Păsările cîntătoare care au fost la dumneata în seara cînd a plecat... Sufleţelul nostru, bine zici. *(Oftează.)* Da, am oftat şi eu, fiindcă te-am auzit pe dumneata... Tuşă Anicuţo, singura mea salvare e numai la dumneata... Te sărut şi-ţi mulţumesc din suflet. *(închide. Maricicăi.)* Hai, şterge-o, ce mai stai? *(Caută în geantă şi-i dă bani.)* Uite, să aveţi de maşină... *(Sună telefonul.)*

MARICICA *(la telefon):* Alo! Da, vă rog! Cine o caută?... Domnişoara Turby? Nu, domnişoară, coniţa nu-i acasă. Este plecată la Mitropolie... *(Măria se amuză.)* Cum de ce? Nu ştiţi? Astăzi are căsătoria religioasă cu domnul Valentin Spătaru şi nu putea să lipsească. *(închide.)*

(Măria şi Maricica rîd.)

MĂRIA: Dar ce-ţi veni să faci farse cu nebune de-astea?

MARICICA: Dar de ce să nu facă domnişoara Turby o plimbare pînă la Mitropolie, în loc să ne bată capul nouă la telefon?... Am plecat. *(Iese grăbită.)*

MĂRIA *(după ea):* Şi nu uitaţi să aduceţi şi o faţă de masă. *(închide uşa şi reintră. O mică pauză. Sonerie la intrare. Măria deschide. Intră Brabete şi Aghionoaiei cu braţele încărcate de sticle. Măria, bătînd palmele a surprindere.)* Vai! Dar cîte sticle ati adus?

AGHIONOAIEI: Cîte şase de fiecare...

MĂRIA: Cine o să bea atîta vin?

BRABETE: Lasă, tovarăşă Măria, că să găsesc muşterii. Şi vorba aia, mai bine să prisosească, decît să nu fie... Unde le depozităm?

MĂRIA: Cred că în baie e locul cel mai bun... Haideţi cu mine.

(Ies tcţi trei o clipă, apei revin.)

BRABETE: Na! Şi nu luarăm sifoane.

AGHIONOAIEI: Şi nici gheaţă.

BRABETE: Hai, repede, să luăm...

MĂRIA: NU. O să luaţi peste un sfert de ceas. Deocamdată, zece minute cît trebuie să lipsesc eu, rămîneţi gazde în locul meu... Şi, cînd rnă întorc, vă duceţi... *(Dispare o clipă, revine cu o plasă în mînă şi cu basca sau pălărioara pe cap şi dispare urgent, zicînd.)* Gata! Am şi venit. *(Iese.)*

AGHIONOAIEI: Te fac un şăhotei? Să te execut cum trebuie şi pe masa asta...

BRABETE: NU joc că n-am timp să mă concentrez... Şi, pe urmă, la şahul ăsta care e făcut de tine, cunoşti piesele.

AGHIONOAIEI; Da ce zici, bre Brabete, cum s-a potrivit, de minune, planul nostru şi cu ideea tovarăşei Mărioara să ne reţină ea, personal, în astă-seară, aici!

BRABETE: Pe noi, ca pe noi, că tot pierdeam trenul astăseară. Dar partea frumoasă e c-a rămas şi directorul!...

(Sună telefonul.)

AGHIONOAIEI *(ridică receptorul):* Alo!... Da, vă rog! Casa tovarăşei Panait este la aparat. Dar cine o caută, vă rog?... Cine? Doamna Ada... Adal... cum?... Adalgiza Ciripeanu? Apăi, ciripiţi-mi mie, vă rog, ce vreţi să-i spuneţi, coniţa mea, că dînsa nu-i acasă momentan. .. Poftim? Dacă s-a întors de la Metropoiie? Care Metropolie, mă rog? *(Face o mutră mirată spre Brabete.)* Nuntă? Ce nuntă? A, da, da, da!... Cu cine vorbiţi? Cu noi, cavalerii de onoare de la nuntă. *(închide.)* M-a făcut nebun!

BRABETE: Dar cum de te-a recunoscut, la telefon?

AGHIONOAIEI: Măi, băiete, măi! Nu te juca cu focul... *(Telefonul sună din nou.)*

BRABETE: Lasă-mă pe mine acum. *(Ia receptorul din mîna lui Aghionoaiei, care se pregătea să răspundă. Făcînd pe graţiosul.)* Alo! Ce casă căutaţi, vă rog?... Da, aicea este! Dar cine o caută?... Doamna Zmaranda Rupta-Guguman? Nu, doamnă! Tovarăşa Panait nu este momentan acasă, dar trebuie să vină dintr-o clipă în alta... Poftim?... Da. De la Mitropolie. *(Se uită la Aghionoaiei care rîde. Şi el abia îşi ţine rîsul.)* De la nuntă, sigur. Poftim?... Sînteţi decisă să veniţi cu miliţia, ca să ridicaţi ginerele? Mă rog, să veniţi sănătoasă, că noi vă aşteptăm bucuroşi, cu toată nunta... Cu cine vorbiţi la telefon? Cu mine ! Cu socrul miresii... Cu tatăl ginerelui, adică... *(închide.)* Auzi? Zice că eu sînt nebun!

AGHIONOAIEI: Tot ce se poate...

BRABETE: Dar ce-o fi figura asta cu Mitropolia şi cu nunta care trebuie să vie aici, la tovarăşa Panait. Că de ca şi dc casa ei întreabă?

AGHIONOAIEI: Ştiu şi eu? Poate c-o fi ceva şi nu ştim noi... Că, nebuni, nebuni dar o fi ştiind şi ăştia ce vorbesc... Doară nu li s-o fi abătut cu nunta şi cu Metropolia, aşa, din senin...

(Sună telefonul.)

BRABETE; Eeee ! Dar văd că s-a pornit telefonul, curat ca la nuntă.

AGHIONOAIEI: Acuma îi rîndul meu să răspund. *(La telefon.)* Alo ! Da... Nu ! Tovarăşa Panait nu-i acasă vă rog. Dar cine o caută?... Domnul Valentin? E plecată la Mitropolie, vă rog, cu nunta... Cum care nuntă? Nunta ei!... Nu ştiu, zău, care din amîndoi om fi beţi, dar mata duhneşti a băutură pe fir, de mi s-a întors maţele pe dos în receptor... Daa? Vrei să ştii mata, neapărat, cu cine vorbeşti? ÎC, află că vorbeşti cu mine, drăguţă. Cu ginerele.. *(închide.)* Mare comedie

şi asta, bre! Alea nebune... ăsta beat... Şi tot îi dau zor cu nunta.

BRABETE : în orice caz, trebuie să fie ceva la mijloc... Nu e lucru curat, moşule, cu nunta asta!... *(Cu un- surîs şiret şi un semn de complicitate, cu ochiuL)* Te pomeneşti că o fi vreo prevestire, ce zici?

AGHIONOAIEI *(tot vesel, tot şiret, înloreîndu-i semnul):* Tot ce se poate.

MĂRIA *(intră cu plasa încărcată cu cumpărături):* Am venit repede?

BRABETE: Bine că ai venit, că no-au omorît nuntaşii la telefon.

MĂRIA *(nedumerită):* Ce nuntaşi?

BRABETE: Vreo două nebune...

AGHIONOAIEI: l'na, Adal... Adalcizma... dracu s-o ia cum mi-a spus c-o cheamă...

BRABETE: Şi alta, Zmaranda Rupta Guguştiuci, parcă a zis. Şi, după ele, unul. Valentin, beat criţă.

MĂRIA: Şi ce-au vrut?

BRABETE: Se interesau dacă ai venit cu nunta de la Mitropolie, ca să vie cu miliţia şi să ridice ginerele...

MĂRIA *(care pînă acum i-a ascultai nedumerită şi supărată, sc înveseleşte brusc şi îşi dă o pălmiţă peste frunte):* Aaa! Daaa! Ştiu ce este ! Gluma Maricichii la telefon, cu Turby... A prins şi a-nceput să-şi dea roadele. *(Rîâe.)* Desează, la masă, o să vă povestesc eu toată tărăşenia.. ;

AGHIONOAIEI: Şi-acum, noi ne putem duce după gheaţă şi după sifoane.

BRABETE: Numai să ne dai ceva în care s-aducem gheaţa.

MĂRIA: Da, dar n-am ce...

AGHIONOAIEI: Nu-i nimic ! Om aduce-o noi, cum om putea... Hai, Brabete!

BRABETE: Hai, moşule!

(Ies conduşi de Măria, care, după ieşirea Ier, se duce ca plasa la bucătărie şi ***o*** *descarcă de pachete. Cîteva clipe scena goală, piuă reintră Măria, care nu ştie de ce să sc apuce mai întîi. Drept care, dă drumul la radio. E un prag} am de romanţe. Măria ascultă atentă şi* ***o*** *mare melancolie o cuprinde. Se-aude sauiia la intrare. Se duce şi deschide. Intră Anicuţa şi cu Maricica, încărcate de pachete.)*

ANICUŢA: Dar ce, soro, dormeai? Că mi-am tocit buricele degetelor sunînd...

MĂRIA: Da, aţipisem pe fotoliu, *(li ia din pachete.)*

(Maricica le pune pe-ale ei pe masă.)

ANICUŢA: Să n-ai nici o grijă ! Ţi-a adus tuşa Anicuţa, tot ce trebuie. Şi mîricare, şi veselă, şi lenjerie de masă... Ţi-a adus chiar şi scobitori.

MĂRIA *(înveselinduse)* : îţi mulţumesc, tuşă Anicuţo...

ANICUŢA: P-ormă, p-ormă, că acuma avem treabă... Eu mă duc la bucătărie să pui curcanul la fript şi voi apucaţi-vă să puneţi masa.

MĂRIA: Ai tăiat un curcan? Vaaai!

ANICUŢA: Ei, ba nu ! Era să tai găinile? Am tăiat curcanul, că el nu ouă... *(Dispare spre bucătărie.)*

MARICICA: Şi-a cărat toată cămara, săraca!

(Sonerie la intrare.)

MĂRIA: Au venit cu sifoanele şi gheaţa. *(Deschide. La uşă e Brabete, încărcat cu sifoane, şi Aghionoaiei cure duce o jumătate de bloc de gheaţă, înfăşurat în jurnal.)*

BRABETE: Tot la baie ducem sifoanele?

MAKIA: Da, da! Şi le punem cu gheaţa şi cu vinul chiar în baie...

AGHIONOAIEI: Asta e meseria noastră. *(Iese cu Brabete şi Măria. Maricica dă drumul la radio, încet. Se duce apoi şi goleşte masa de farfurii şi de pachete. Măria reintră cu Aghionoaiei, care îşi freacă mîinile.* Da rece a dracului a fost şi gheaţa asta. Mi-a fript mîinile de tot. *(Suflă în ele.)*

•**MĂRIA**: Stai să-ţi ajut şi eu, Maricica! *(O ajută.)*

(Dinspre bucătărie se aud bocăniturile lui Brabete, care sparge gheaţa.)

AGHIONOAIEI: Aha ! Olteanul s-a pus pe treabă. De-ar sparge numai gheaţa, nu şi baia... *(Se duce spre Maricica şi Măria, care au luat masa s-o mute.)* Nu, nu, mă rog matale ! Daţi-mi voie mie, că asta-i treabă de bărbat. *(înşfacă masa, fără ca ele să mai aibă timp să protesteze.)* Unde s-o pun?

MĂRIA: Aici, în faţa divanului. *(0 pune.)* Mulţumesc!

(In tot timpul replicile? care nrr»»a~ă. Măria şi Maiicica desfac pachete şi încep să pună masa cu tcate cele necesare.)

MARICICA *(lui Aghionoaiei):* Nu trebuia să te osteneşti!

AGHIONOAIEI: Da, c-a fost si grea a dracului! M-a dâlojit de tot...

(Aprinde o ţigară şi se aşază pe scaun. Sonerie la intrare.)

MĂRIA *(este ocupată cu ceva):* Deschide tu, Maricico, te rog.

(Maricica deschide si intră directorul, cu o sticlă în mînă, înfăşurată în furnal.)

DIMIU: Bun găsitul!

MĂRIA: Bun venitul, tovarăşe director ! Ls? V-aţi văzut sora?

DIMIU: Daaa... s-a bucurat atît de mult, cînd m-a văzut! Şi, de bucurie, uite, mi-a dăruit şi o sticlă de ţuică... *(0 pune pe capiii divanului.)* Eee, dar cum văd eu, vă pregătiţi de zaiafet mare... Zău, nu trebuia să vă deranjaţi atît...

AGHIONOAIEI; Da să vezi mata, tovarăşe director, ce se deranjează Brabete...

DIMIU: Unde e?

AGHIONOAIEI: Sparge gheaţa la baie ca să pună vinul şi sifoanele la rece.

DIMIU: Va să zică, cu băutura sîntem în regulă.

MARICICA: Şi-o să fim şi cu mîncarea, imediat.

MĂRIA: E destul să vă spun, tovarăşe director, că tuşa Anicuţa e la bucătărie, în exerciţiul funcţiunii... Dar poftim, vă rog. Luaţi loc, deşi nu prea mai aveţi pe ce. *(Goleşte un scaun, pe care directorul se aşază.)*

DIMIU: Mulţumesc... mulţumesc...

(Sună telefonul, j

MARICICA *(la telefon):* Alo! Da!... Casa Măria Panait, da.

MĂRIA *(lui Aghionoaiei):* Trebuie să fie iarăşi cineva din ăia cu nunta.

MARICICA: Da, este aici... Vi-1 dau imediat. *(întinzînd receptorul lui Aghionoaiei.)* Pe dumneata te vrea. *(Glumind.)* Şi încă, o femeie!

AGHIONOAIEI *(trecînd spre telefon):* Trebuie să fie o nepoţică a mea... căreia *(Măriei),* cu voia matale, mi-am permis să-i dau numărul de telefon, ca să mă cheme aici...

MĂRIA: Te rog, tovarăşe Aghionoaiei. Aici eşti ca la dumneata acasă...

AGHIONOAIEI *(la telefon, vorbind discret şi cu cît mai multe şi mai neabile ocoluri):* Alo! Da, eu! Eu sîntAglăiţă! Bine, bine!... Dă-mi-1 la aparat... Pe bărbatu-tău, bineînţeles... Alo ! Da ! Eu, eu sînt la telefon, nepoate... Da, da. Bun, bun... E-n regulă !... Peste zece^minute, faci aşa cum ne-am înţeles adineaori... *(închide.)*

BRABETE *(intră fălos):* Gata! Partea lichidă s-a aranjat. Care va să zică, sîntem toţi în păr. *(Pune mîna pe chelia lui Aghionoaiei, care are păr, fireşte.)*

AGHIONOAIEI: Nu-mi pune mîna în freză, măi, că mă umpli de bube dulci...

MĂRIA: Ştiţi ce vă propun? Pînă se frige curcanul şi-o să fim gata cu masa, eu zic să bem o ţuiculiţă şi să luăm o mică gustărică, să ne deschidem pofta de mîncare.

BRABETE: Subscriu !... Da de unde ţuică? Că noi n-am luat. *(Lui Aghionoaiei.)* Şi ţi-am spus să nu uiţi, blegule !

MĂRIA: Ne-a adus o sticlă tovarăşul director.

AGHIONOAIEI *(lui Brabete):* Şah şi mat...

BRABETE: Atunci, a se gusta!

(Maricica şi Măria aduc păhărelele etc. Toţi sînt în picioare, în purul mesei. Maricica toarnă ţuica în păhăruţe.)

MĂRIA; S-o chemăm şi pe tuşa Anicuţa. *(Se duce şi strigă din uşă.)* Tuşă Anicuţo ! Tuşă Anicuţo !

ANICUŢA *(apare în uşă, cu şorţul la brîu, cu obrajii îmbujoraţi şi cu mîinile pline de cocă şi de făină):* Ce vrei, dragă, taman acum, cînd întind foaia de plăcintă? *(Observînd pe cei din încăpere)* Eee!... Ce de lume! Ce de lume !... Bine aţi venit la noi, şi mă scuzaţi că nu vă dau mîna, dar sînt asupra plăcintei! *(îşi şterge mîinile pe şorţ.)*

MĂRIA: Vino să bei o ţuică cu noi, tuşă Anicuţo!

ANICUŢA: Zău, că tocmai îmi cerea organismul şi mi-era necaz că am uitat să-mi aduc litruţa mea de-acasă...

(Maricica distribuie păhărele tuturor.)

MĂRIA *(ridică păhărelul):* Noroc şi *(e emoţionată sincer)* vă rog să mă credeţi, sînt foarte emoţionată şi fericită, că vă am astă-seară în casa mea...

(Ciocnesc toţi şi beau.)

BRABETE *(privindu-şi admirativ păhăruţul gol) :* Phiuuu ! Dar procopsită marfă ! Cu siguranţă că e de pe undeva, de la noi, din Oltenia.

DIMIU: Din contră... E de la Panciu, din Moldova...

AGHIONOAIEI: Dealtminteri, se şi cunoaşte imediat, după gust.

(Soneria de la intrare.)

MĂRIA *(surprinsă şi nedumerită)'.* Dar cine ar mai putea să fie la ora asta? Vrei să vezi tu, Maricica?

AGHIONOAIEI: NU! Daţi-mi voie mie să mă duc să deschid, fiindcă numai eu şi cu Brabete ştim cine sună.

BRABETE: Dac-o fi persoana care ştim noi...

AGHIONOAIEI: Este, este, îţi garantez eu.

(Tcţi îl privesc fcarte nedumeriţi.)

DIMIU: Aştepţi dumneata pe cineva, tovarăşe Ahionoaiei?

AGHIONOAIEI: Da. Adineaori, cînd ne-am dus după gheaţă şi după sifoane, am găsit acolo, la birtul ăla, nişte ţîrîi-tori. Şi ne-am gîndit că, de, n-a fi tocmai nepotrivit să vină şi să ne zică şi nouă un cînticel, două, la masa din astă-seară.

BRABETE: Vorba aia! Să ne atingă oleacă la coarda simţi-toare. ..

ANICUŢA: Că, vorba proverbului: „Dacă e nuntă, să fie să ne mai şi mărităm".

MĂRIA: Bravo, tovarăşi! *(Se bucură copilăreşte.)*

AGHIONOAIEI: O să-i poftesc numai colea... *(Iese închizîud uşa vestibulului.)*

(Maricica umple din nou păhărdde şi le împarte.)

BRABETE *(privind avan păhăruţul din mină):* Dar unde aţi găsit, nene, năpîrstoacele astea? Sînt bune de băut doctorie, nu ţuică...

ANICUŢA: Pardon! Sînt ale mele şi tc rog să nu mă jigneşti în inventar, că le am de zestre...

AGHIONOAIEI *(reintră):* S-a făcut, tovarăşi! Dar, mă rog, păhărelul meu unde e?

MĂRIA *(servindu-l):* Aici! Te aştepta...

AGHIONOAIEI: E! în cazul ăsta, să-l ridicăm, şi să-l bem în cinstea iubitei şi preţuitei noastre amfitrioane, Mărioara Panait. Să trăiască! Să-i dorim să ajungă, pe cum credem cu toţii...

(Aplauze. în timpul careta, din vestibul, începe să se audă, din ce în ce mai clar, Liebeslied, *cintat la vioară. Toţi strîng mîna Măriei, care este adînc emoţionată.)*

ANICUŢA: Sssttt! Ia tăceţi, maică. Au început să se producă artiştii.

(Toţi tac şi ascultă cîteva clipe. Melodia incepe să se audă foarte clar.)

MĂRIA *(încremenită): Liebeslied...* Cîntecul lui Petre ! Dum-neata î-ai comandat, tovarăşe Aghionoaiei!

AGHIONOAIEI: Nici pomeneală... Lăutarul a-nceput să-l cînte, de la el singur...

(Toţi ascultă mai departe.)

DIMIU: Dar îl cîntă foarte frumos...

BRABETE: Are arcuşi! *(Competent.)* Are, are!...

MĂRIA *(Maricichii, deşi dă replica numai pentru ea):* Dar ce coincidenţă! *(Ascultă încă un pic.)* Numai Petre cînta cîntecul ăsta, aşa... *(Mai ascultă o clipa, apoi izbuc-neşte.)* Nu, nu !... Nimeni nu poate să-l cînte aşa, afară de Petre... *(Se ref>ede şi deschide brusc uşa. în vestibul, Sufleţel, care cinia pierdui la vioară, se întrerupe speriat şi rămîne împietrit în faţa ei, încereînd, totuşi, să-şi dea o contenenţă, printr-un surîs neizbutit.)* Petre! Petre, dragul meu!... Eram sigură că nu poţi fi decît tu. *(îl săruta fericită.)* Petre!..._ Prietenul meu... fra-tele meu... dragul meu... *(îl sărută din nou.)*

ANICUŢA: Mă scuzaţi un moment, dar trebuie să leşin puţin, înainte să-mi vie de-adevărat... *(Cade pleaşca in fotoliu.)*

MARICICA *(vrînd s-o îngrijească):* Să-ţi dau un pahar cu apă, tuşă Anicuţo...

ANICUŢA: Ce apă? Dă-mi o ţuică... Dar dublă! *(Maricica o serveşte. Anicuţa o dă duşcă.)* Mersi, maică. Puţintică, da bună.

DIMIU: Felicitările mele, tovarăşe Aghionoaiei! Ne-ai lucrat pe toţi, vorba aia, în foi de viţă. Dumneata ai fi fost un bun detectiv particular.

AGHIONOAIEI *(modest):* Tot ce se p'oate...

MĂRIA *(intrînd cu Petre, încă zăpăcit de tot ce se petrece)'.* Tovarăşi! Numai voi mi-aţi purtat noroc şi mi l-aţi adus pe Petre aici...

DIMIU: EU, unul, îţi declar, tovarăşă Măria, că n-am ştiut absolut nimic şi sînt tot atît de surprins ca şi dum-

neata. Bine-ai venit, tovarăşe Sufleţel! *(îi strînge mîna.)*

SUFLEŢEL: Bine v-am găsit, tovarăşe Dimiu. *(Revciiindu-şi încet, încet.)* Pe ei i-am văzut acum un ceas. *(Arată pe Brabete şi pe Aghionoaiei.)* Bun găsit, Maricica...

MARICICA: Bine-ai venit, Petre ! *(îşi strîng mîinile. Abia acum observă pe Anicuţa în fotoliu, camuflată de Maricica.)* Tuşa Anicuţa! *(Se repede spre ea, cu braţele deschise.)*

ANICUŢA *(oprindu-i elanul):* Mişcă în genunchi, măgarule, şi cere-ţi mai întîi iertare...

SUFLEŢEL: Iartă-mă, tuşă Anicuţo!...

ANICUŢA: Mai neglijează-mă c-o ţuică, Maricica mamă. Altminteri, simt că încep să-l iert... *(Se ridicaşi se îndreaptă, ameninţătoare, spre Petre care, nedumerit, se retrage din faţa ei.)* Zi, aşa, ai? De-ăştia mi-ai fost, ticălosule? Ai vrut să mă omori cu zile, ai? Tocmai acum, cînd am intrat în pensie şi pot să trăiesc si eu liberă şi independentă pe spinarea statului?... De ce mi-ai fript inima, mă? Cu ce drept mi-ai mîncat tu, mie, mă, patru luni din viaţă? *(îl apucă de gît, îl zgîlţîie o clipă, apoi cade la pieptul lui şi începe să-l sărute, înecată de plîns.)* De ce, mă? Cine eşti tu?...

MARICICA *(care, între timp, i-a pus ţuica):* Tuşă'Anicuţo ! Ţuiculiţa !

ANICUŢA: Acum l-am iertat, ca o proastă ce sînt. *(îşi şterge lacrimile.)* Că, vorba proverbului: „Sînt o cîrpă în amor". *(Revenind brusc la tonul ei normal şi foarte alarmată.)* Aoleu!... Am uitat curcanul singur în cuptor. *(Dispare în fuga la bucătărie.)*

MĂRIA: Staţi... luaţi loc şi iertaţi-mă, vă rog, că m-am zăpăcit un pic... Şi tu, vino lîngă mine, Petre...

(Toţi se aşaxă şi aprind ţigări.)

DIMIU *(rupe tăcerea care s-a făcut):* E ! Acum, cred că poţi să ne spui şi nouă, pe unde te-ai plimbat patru luni, tovarăşe Sufleţel ?

SUFLEŢEL *(cu un surîs):* Nu m-am plimbat pe nicăieri, tovarăşe Dimiu.

MĂRIA: Dar unde ai fost?

SUFLEŢEL: Am stat tot timpul la ţară. într-un sat din Moldova...

AGHIONOAIEI: Spune tot, bre!... A stat la o nepoţică de-a mea, tocmai, hăt, dincolo de Botşăni... Acolo l-am trimis eu, acum îs patru luni, în seara aceea cînd am venit cu Brabete la Bucureşti şi l-am găsit acasă cu bagajele gata să plece, nici el nu ştia unde... Zicea că vra să plece oriunde, numai să fie departe de lume şi să-şi afle liniştea. Şi-atunci, m-am gîndit eu, că nicăierea nu i-ar fi mai bine, pentru ce vrea el, decît la nepoţica asta a mea...

MĂRIA: Şi cîţi ani are nepoţica dumitale?

AGHIONOAIEI: Şaptezeci şi cinci!... I-a împlinit abia acum dc Hrisovul viilor... Că, de fapt, nu mi-i nepoată propriu-zis... mi-i unchi după mamă.. .

MĂRIA: Şi ce-ai făcut acolo singur patru luni de zile, Petre?

SUFLEŢEL *(încurcat):* Păiii... ce să fac? M-am odihnit... m-am îngrăşat... am mai şi scris cîte ceva.

MĂRIA: Ce? Ce-ai scris?

SUFLEŢEL *(evaziv):* E!... Fel de fel... Lucruri fără importanţă... Aşa, ca să omor timpul...

BRABETE *(lui Sufleţel):* De ce minţi, mă? Nu mai are nici un rost... Nu ne-am înţeles, acum o lună, cînd am fost la tine şi am hotărît să te întorci în Bucureşti, în ziua cînd piesa tovarăşei Măria va împlini o sută de spectacole, şi că o sa dăm cărţile pe faţă. Prin urmare, spune. Ai cuvîntul!

SUFLEŢEL *(după un efort):* Păiii... ce să mai spun? Nu mai am nimic de spus. Am spus că am fost în Moldova, la ţară...

BRABETE: Şi ce-ai făcut acolo?... Spune ce-ai făcut acolo. Ce-ai scris?

SUFLEŢEL *(ca şi cum acuma şi-ar aduce aminte de asta): A,* da! *(Cu un surîs modest.)* Am scris o piesă de teatru. .. o modestă încercare...

MĂRIA *(bucuroasă şi surprinsă):* Ai scris tu o piesă de teatru. Petre?

(Sufleţel confirmă cu captd.J

AGHIONOAIEI: Numai s-o fi greşit şi pe aceasta, tot aşa 'de bună cum a greşit-o şi pe cea dintîi...

MĂRIA: Ai mai scris şi altă piesă, înainte?

BRABETE *(enervat)'.* Phiu, phiu, phiu! *(Fluiera a pagubă.)* Nu te supăra, tovarăşă Măria, dar, zău, greu pricepi şi dumneata...

MĂRIA *(complet dezorientată):* Ce să pricep, tovarăşe Brabete? *(Se uitata Sufleţel.)* Lămureşte-mă tu, Petre!

BRABETE : Zi, mă ! Spune, mă ! Vorbeşte, mă, că destul taci şi înghiţi de patru luni de zile... Zbiară, mă, o dată. Să se-audă bine că tu eşti autorul *Primăverii.*

(Sufleţel pleacă uşor capul.)

MĂRIA *(încremenită):* Cum?

BRABETE: Aşa cum ţi-am spus, tovarăşă Măria ! Cartea asta închisă *(un gest spre Sufleţel)* e autorul *Primăverii.*

MĂRIA *(eu o fericire în care nu-i vine încă să creadă) :* Petre ! Tu ai scris *Primăvara,* Petre?... Tu? Tu?... *(îl zguduie de umeri.)*

SUFLEŢEL: Da, Măria!... Eu... *(Ca şi cum ar vrea să-şi ceară scuze.)* Nu m-aş fi aşteptat însă niciodată, nici c-o să se joace şi nici c-o să aibă succes...

MĂRIA *(în care bucuria sinceră ţîşneşte nestăvilită):* Petre! Petre!... *(îl sărută repetat.)* Sînt atît de fericită. Petre...

SUFLEŢEL *(simplu şi cu replica scoasă „din adâncuri")*: Dar eu?

AGHIONOAIEI: Apăi, noi doi ce să mai zicem?

ANICUŢA *(intră de la bucătărie):* Toată lumea la masă, vă rog!

MĂRIA: Tuşă Anicuţo, tuşă Anicuţo! *(O ia de gît şi începe s-o sărute.)*

ANICUŢA *(surprinsă):* Da ce te-a apucat, soro?

MĂRIA: Tuşă Anicuţo! Ştii dumneata cine e autorul *Primăverii ?*

ANICUŢA *(acelaşi joc): £ ?*

MĂRIA: Petre... Petre al dumitale... Petre al nostru... Petre al meu...

ANICUŢA: £, dă-mă demonului să mă ia! Acuma chiar că leşin de-adevărat. *(Se trînteşte în fotoliu şi începe să-şi facă vînt cu mîinile.)* Maricico, maică, ia vezi tu, te rog, poate că mai găseşti un strop de ţuică pe acolo.

MARICICA: Este, este berechet, tusă Anicuţo!...

ANICUŢA *(cu glas sfîrşit):* E, dacă este, atunci nu mai îmi da, că mi-am revenit, şi, mai bine, o să mă sacrific pentru vin. Văzui că e de Tîrnave. *(Se ridică şi se duce la Petre.)* Petre!... Petrişor, maică! Ai făcut tu fapta asta?

DIMIU *(cu un gest al miinii în spirală ascendentă):* Şi ce faptă!

ANICUŢA *(privind îndelung şi atent pe Sufleţel):* Mă uit la el şi parcă tot nu-mi vine să cred... Pitcoacca asta? Scurtul ăsta, să ajungă ca să fie mai presus chiar decît el? Ptiu! *(Scuipă spre Sufleţel, a minune şi a admiraţie.)* Şi-acu, hai! Gata! Am terminat cu conversaţia. Să ne mai aşezăm şi la masă. Poftiţi şedeţi, vă rog! Nu vă uitaţi că n-aveti unde...

Cortina

TRENURILE MELE

COMEDIE ÎN TREI ACTE

1949

PERSOANEI. E

MANOLE DRAGU, magaziner C.F.R. în gara Tulcea. Un om modest, muncitor şi cumsecade. In secret, e un mare iubitor de artă, şi de frumos. De aceea, în ceasurile de răgaz scrie la un roman, pe care I-a intitulat *Tren utile mele.* (înainte de a fi accidentat îtUr-o ciocnire de trenuri, Manole a fosi mecanic pe locomotivă.) Are aproape 60 de ani şi îi arală.

ELEONOA, soția lui. Privită din punct de vedere al „defectelor tradiționale" în materie, este o perfectă soție. Deşi a „băiut" 50 de ani, se ține încă bine.

MĂRIA, fata lor. Lucrătoare la fabrica de conserve „Delta" din localitate. Are 24 de ani şi e foarte frumoasă. O frumusețe neagresivă, plină de prestigiu şi de lumină interioară Ca strălucirea platinei.

GOGI", fiul lor. Elev în ultimul an al şcolii elementare. Are l.î ani. Ca fire şi ținută este exact opusul surorei sale.

RAITA, prieten din copilărie al lui Manole. După cum iî arată şi porecla, a fost într-o permanentă raită prin viață, tost vag elev de conservator şi mai vag student în litere, drept şi filozofie este, în momentul de față, ziarist la Tulcea. E. de aceeaşi vîrstă cu Manole, dar pare mai tinăr decît acesta.

EFTfMIE XACU, fost primar, prefect, deputat, senator etc. al districtului. Vorba lui Manole: ,,Domnul Kacu este un om mai mult fost". A trecut de ***50*** <le ani. E corpolent şi plin de el însuşi.

PITU NACU, fiul său. E in ultimul an al Facultăţii de drept. Nu-i seamănă tatălui său, decit la nume.

AN"CHEL MORARESCl'-TARAPANA, mare comerciant local. Proprietarul magazinului „La Tarapana" şi al colecturii de loterie „La norocul orb".

ION ALRU, preşedintele Sindicatului C.F.K. din localitate. Circa -40 de ani.

MISS TULCEA, fostă „romancieră română" (cîntâreaţâ. de romanţe în localurile de noapte). Trecută înainte de vreme, fardată şi excentrică în felul de a se îmbrăca.

DUMITRU, factor poştal, vechi în meserie

PUŞTIUL, un băieţaş de bodegă

UN COP/L, i se aude numai vocea din culise

Acţiunea se petrece ia Tulcea. Acelaşi ăcccr penhit toate actele.

ACTUL I

încăperea principala a locuinţei lui Manole Dragii. Această încăpere serveşte — în acelaşi timp —- şi de salon, şi de sufragerie, şi de birou. In plus, este şi odaia de culcare a Măriei. în mijloc se află masa de mincare şi cele pafru scaune ale ei. în planul II, dreapta, este divanul pe care doarme Măria, „colţul ci", mai bin» zi^ Divanul e ai"<~>n«i^ ci' o sroarţă românească (zavastră sau chilim). Pe el se află cîteva perne lucrate de Măria. Pe marginile dinspre perete, şi bătute în acesta, sînt etajere, (poliţe de lemn) cu cărţi aranjate frumos şi cu obiecte mici şi personale, ale Măriei. La capătul divanului este o măsuţă pe care — deasemenea — se află cărţi şi cîteva reviste literare. Pe măsuţă se mai află şi un vas mic de flori, cu cîteva roze într-însul. în planul 11. stînga, lipit de peretele lateral, este bufetul sufrageriei — bufet obişnuit, gospodăresc. In planurile prime, stingă sau dreapta, se mai află un fotoliu de pluş cu franjuri, vechi şi demodat. In faţa lui, o măsuţă. Pe pereţi sînt agăţate diverse tablouri provenite din zestrea Eleonorei: un peisaj cu tnoarâ de vînt, un pepene roşu tăiat, o scenă de vînătoare călare etc. Deasemenea, o pendulă in stare de funcţiune. In fund, între cele două ferestre care dau spre stradă, este intrarea din afară. (Uşa se deschide pe un pridvoraş de lemn, legat prin cîteva trepte, de grădină.) Alte uşi de comunicaţie interioară în stînga şi dreapta. Pe ferestre, printre casele şi vegetaţia peisajului de margine de oraş de provincie, se zăreşte Dunărea şi, eventual, o parte a portului cu specificul său, locuinţa lui Manole Dragu aflîndu-se în apropierea acestuia. Acţiunea actului prim începe către orele cinci după-masă, într-o duminică, la începutul lui septembrie. E o după-amiază caldă, cu scare copt şi amplu. Totul e lorcpiţ

imobil, solemn in inactivitate. La ridicarea cortinei, Elconora e pe fotoliu] din planul I. Pe măsuța din față sint. înşirate cărțile in care „dă". Alături, o ceaşcă de cafea răsturnată cu gura în jos, pe farfurioară. Măria,]a masa din mijloc, cu fața spre public, copiază ceva de pe un teanc de file într-un caiet curat. Odată cu ridicarea cortinei, se aude muzica militară, care începe un marş.

ELEOXORA *(cu urechea spre muzică);* Cinci! Dă muzica marşul la grădina publică. *(Se uită la pendulă, ca să controleze.)* Cinci fără un sfert! *(Atit arată pendula. Convinsă de ceea ce spune, întinde ultima carte de joc pe măsuță.)* Să ştii că ori merge muzica militară înainte, ori a rămas pendula noastră în urmă. *(Priveşte atentă cărțile. Măria oftează adine, mai adine decît este obişnuită.)* Iară ©ftezi, dragă? *(Se vede că oftatul fetei o enervează.)*

MĂRIA *(se vede că „idem" întrebările mamei):* Nu oftez mamă, respir.

ELEOXORA: Zi şi 33, atunci! Că respiri de parcă te-ascultă doctorul la plămîni... *(Privind cărțile.)* S-a-nchis şi asta, fir-ar a lui Napoleon de pasiență să fie !... *(Strînge enervată cărțile.)*

MĂRIA *(s-a-ntrerupt din scris şi pe gîndul ei ascultă muzica militară):* Astăzi e ultima duminică în care mai cîntă muzica militară la grădină !...

ELEOXORA: NU e nici o pagubă! Ni se mai liniştesc urechile, că destul a curtat toată vara...

MĂRIA *(fără să asculte ce spune mamă-sa):* S-a dus si vara asta!

ELEOXORA *(trăgînd un fum copios din țigara pe care a hiat-o de pe marginea farfurioarei de la cafea):* Lasă că vine la anul alta!

MĂRIA *(adresîndu-se Eleonorei, deşi vorbeşte numai pentru ea):* Azi-dimineață, cînd am trecut prin grădina publică, aleile erau pline de frunze veştede. *(Pe o uşoară dungă de vis.)* Parcă erau nişte inimioare de aur vechi!

ELEOXORA: Apropo de inimi! Zilele astea trebuie să ne apucăm să facem bulion, că pe urmă se scumpesc roşiile. Cum o lua Manole leafa, jumătate i-o facem bulion si jumătate i-o punem la murat.

MĂRIA: Adevărat! Vine toamna. Or să înceapă ploile ! Negurile pe Dunăre... Frigul... *(Se strînge de un fior mai mult moral.)*

ELEOXORA *(încîntată):* Şi-ncep să se taie berbecii bătuți. *(Lacomă.)* Ah! De-abia aştept să mănînc jigo la cuptor pe fasole albă nouă... *(Măria s-a reapucat de scris. Eleonora începe să citească in ceaşca de cafea,)* Phiu î Phiu ! Phiu ! *(Fluieră a pagubă).*

MĂRIA *(CU un surîs ironic pe deasupra manuscrisului):* Ce? îți dă rău în cafea?

ELEONORA *(foarte serioasă şi convinsă de ce spune):* Mizerabil ! *(Oftează mai adînc decît Măria adineaori.)* Nici astăzi nu cîştigăm la loterie! Şi e clasa a cincea, cu lozul cel mare... *(Privind atentă fundul ceştii.)* Ia uite-te aici, ce limpede se vede! O persoană al cărei nume începe cu *„T"* ne poartă ghinion, în legătură cu loteria.

MĂRIA *(acelaşi joc):* O persoană cu **„T"?** Cine ar putea să fie? *(Se gîndeşte.)*

ELEOXORA: CU „T"? Tac-to, cine vrei să fie? Nu cumpără el lozul întotdeauna?

MĂRIA: Tata joacă la loterie numai ca să-ți facă plăcere dumitale. Are cele mai bune intenții.

ELEONORA: La loterie nu se cîştigă cu intenții, draga mea. Se cîştigă cu noroc. Or, tac-to, a avut toată viața ghinion la noroc . **E** posibil să nu cîştige nimic, nkiodată? Măcar un leu, frate?

MĂRIA: Ştii bine că din oraşul nostru n-a cîştigat nimeni, niciodată, nici un leu... Cred că batem recordul pe țară în privința asta...

ELEONORA: EU cred că şi Morărescu cu colectura, fiindcă ştie că e singura din oraş, umblă cu şoalda...

MĂRIA: NU văd cc-ar putea face?

ELEONORA: Ştie el!... Principalul e că mănîncă banii unui oraş întreg... Are dreptate colonelul Gheorghiade cînd spune că Morărescu are malversațiuni.

MĂRIA *(neatentă, scriind):* Ce sînt alea?

ELEONORA: NU ştiu. Dar de avut, are sigur... *(începe să cerceteze din nou şi atent ceaşca.)* Aaaa!... Exclus!... Imposibil să cîştigăm. Ne dă şoareci în dulapul de rufe. *(Arătîndu-i în ceaşcă, de la distanța unde se afla.) Vite,*

dulapul de rufe, îl vezi? Exact fasonul dulapului nostru. Şi petele astea dimprejur sînt şoareci... Chiţorani! *(Măria surîde, văzînâu-şi de treaba mai **departe.** Eleonora observlnd, jignita, rîsul fetei.)* Da, da, n-ai decît să rîzi! Ştiu eu că voi ăştia, „oamenii noi" *(pronunţă cuvintele cu ironie apăsată)* de astăzi, n-aveţi nici un superstiţiu sfînt.

MĂRIA *(acelaşi joc) :* N-avem, recunosc!

ELEONORA; Nici cafeaua?

MĂRIA *(acelaşi joc):* Nici! Cafeaua e aliment, nu superstiţie. Noi aşa ştim.

ELEONORA *(cu dispreţ faţă de ignoranţa Măriei):* Aliment? Nu c aliment, domnişoară!... E ştiinţă, dacă vrei să ştii! Şi chiar mult mai cultă decît cărţile de joc... Aşa că, află de la mine, nu cîştigăm nici astăzi la loterie.

MĂRIA: NU e nimic ! Eu şi cu tata ne mulţumim cu ce cîştigăm, fiecare în altă parte. El la slujbă şi eu la fabrică.

ELEONORA: Fiindcă voi toată viaţa aţi tras a pagubă... Aţi tras numai îndărăt, ca racul. Şi mai ziceţi că sînteţi progresişti!... *(începe să se scarpine în palmă, repede.)* Na ! Şi mă mănîncă şi palma stînga...

MĂRIA: Iei bani? *(Surîde.)*

ELEONORA : Nu, dai!... Cînd te mănîncă dreapta, iei bani... Nici atîta lucru nu ştii?

MĂRIA: Si cînd te mănîncă amîndouă palmele, ce se întîmplă? *(Rîdc.)*

ELEONORA *(vexată):* Ai rîie !

GOGU *(intră):* Saluuut!... *(La intrarea lui, Măria are o tresărire pe care n-o poate stăpîni. Gogu îi face un semn de înţelegere, cu ochiul.)*

ELEONORA: Dar unde umbli, domnule? Ai spus că astăzi începi să înveţi.

GOGU: Mai am un numeros timp pînă diseară.

ELEONORA *(se ridică şi îşi strînge cărţile):* Bine, bine! Să dea Sersea să nu treci clasa şi vezi tu de la taică-tău. Mai numeros decît crezi!

GOGU: NU s-a născut clasa aia pe care să n-o trec eu la corijentă. Am malversaţiunile mele !...

ELEONORA *(surprinsă, încremeneşte cu ceaşca* ***de*** *cafea în mînă. A luat-o între timp):* Ce zici că ai?

GOGU: Malversaţiunile mele!

ELEONORA: Bravo ţie! Ai ajuns la fel ca Morărescu. Pfui! *(Face un gest de dezgust şi se îndreaptă spre uşă.)* Auzi colo! Malversaţiuni la cincisprezece ani! Şi mi-o mai spune şi în faţă ! Ferice de generaţia voastră, nenorociţilor ! *(Iese în dreapta, trîntind uşa pe ultimul cuvînt.)*

MĂRIA *(imediat după ieşirea Eleonorei şi cu o grabă nu îndeajuns de stăpînită):* Ai fost?

GOGU: Da! Şi nu l-am găsit acasă.

MĂRIA *(contrariată în ton, mai mult decît arată la faţă):* Bine ! Dă-mi scrisoarea îndărăt.

GOGU: De unde să ţi-o dau? I-am lăsat-o servitoarei ca să i-o dea „recomandată" cînd o veni.

MĂRIA *(acelaşi joc):* Ţi-am spus să n-o dai nimănui, decît domnului Puiu Nacu, personal.

GOGU : Dar nu era să-l aştept la poartă, pînă ce catadicseşte dumnealui să vie acasă!

MĂRIA: Du-te, te rog, imediat îndărăt şi ia scrisoarea de la servitoare ! Şi dacă nu vrei să-l aştepţi pînă vine, mi-o aduci mie înapoi.

GOGU: Cît dai? Dacă vrei să mă duc din nou, ridicăm prăjitura promisă, la rangul de îngheţată cu frişca...

MĂRIA: Bine!... Du-tc!...

GOGU: Te-am salutat... *(Iese.)*

ELEONORA *(intră din dreapta):* Unde e Gogu? Iar a şters-o?

MĂRIA: L-am trimis eu să-mi cumpere ceva din oraş.

ELEONORA: Bine, dragă! Eu îi fac observaţie că umblă cîrnic prin oraş, şi tu...

MĂRIA: Se-ntoarce numaidecît, mamă... Şi astă-seară stau eu cu el să-şi facă lecţiile...

(Muzica militară încetează.)

ELEONORA: Biiiineeee! Dar să nu vă mai aud pe urmă, nici pe tine, nici pe taică-tău, că nu sînt severă cu el.

MANOLE *(intră. Are aerul unui om plictisit şi preocupat de ceva foarte important şi dezagreabil):* Dar unde se ducea Gogu, aşa în fuga mare?

MĂRIA: L-am trimis eu pînă în oraş, tată.

ELEONORA: Şi eu i-am dat voie să se plimbe, că azi e duminică. Să mai răsufle şi el.

MANOLE: Da, ai dreptate, că toată ziua stă cu nasul în cărţi, mititelul de el!

ELEONORA: Nici bună ziua n-ai spus cînd ai intrat în casă şi ai şi început să-l persecuţi.

MANOLE: Am zis, dragă, am zis bună ziua.

ELEONORA *(Măriei):* Tu ai auzit?

MANOLE: Atunci poate să fi zis în gînd?

ELEONORA: Aaaa! în gînd! Aşa da! *(Oftează, înfiptă în oftat.)* Dar multe mai spui tu în gîndul ăsta!

MANOLE *(în timpul primelor replici îşi pune şapca în cuier, îşi scoate haina şi o aşază pe spătarul unui scaun, apoi ia loc şi începe să răsucească o ţigară din tabacheră):* Ce bine ar fi dacă ai spune şi tu în gînd, măcar un sfert din tot ce spui din gură. *(Surîde pe sub mustaţă.)*

ELEONORA *(atinsă):* Sînt unele lucruri pe care, totuşi, trebuie să ţi le spun cu voce tare.

MANOLE: De exemplu? Strigă unul!

ELEONORA: Ai luat lozul? Azi e tragerea!

MANOLE: Sigur că l-am luat.

ELEONORA: £! Poţi să-l pui pe foc.

MANOLE: De ce?

ELEONORA: Fiindcă ai dat banii degeaba pe el! Nu cîştigăm la loterie nici azi.

MANOLE: De unde ştii tu?

MĂRIA *(cu im surîs):* A găsit şoareci în cafea.

MANOLE *(departe de adevăr);* Dar unde ai ţinut-o, dragă? S-au prăsit şoareci şi în bufet?

MĂRIA *(acelaşi joc) :* Nu! în dulapul de haine...

MANOLE: I-auzi, ai dracului! Ai grijă să nu cumva să-mi roadă cravata a bună. Adică ce să mai roadă, că e destul de roasă şi fără concursul lor.

ELEONORA: Fiindcă nu ştii să ţi-o faci. De cinci ani de cînd o ai nouă, o dată nu i-ai făcut nodul cum trebuie. Şi după ce-l faci prost, te mai înghesui şi cu omuşorul în el ca să se tocească mai bine ripsul, unde-l strîngi.

MANOLE: Data viitoare o să-mi pun cravata la cap. Să mi-o fac moţ în păr, ca să n-o mai rod cu omuşorul de la gît. *(Scoate un carneţel şi un creionaş, pe care îl înmoaie în gura înainte de a nota ceva.)*

ELEONORA *(care îi urmăreşte toate mişcările):* De ce bagi creionul în gură?

MANOLE *(pe deasupra ochelarilor pe care şi i-a pus):* Fiindcă e chimic.

ELEONORA: Tocmai de-aia. Nu trebuie să-l moi, că-ţi faci limba albastră.

MANOLE: Ei, şi!? Ce-o scot la cineva? *(Scrie ceva în carneţel.)*

ELEONORA *(considerînâu-l, cîteva clipe, de sus şi pînă jos):* Dar ce eşti aşa de înfipt astăzi? şi cînd vorbeşti cu mine, te rog să nu scrii, şi să asculţi.

MANOLE *(închizînd carneţelul):* Mi-am notat un cuvînt, să nu-l uit.

ELEONORA: Ce cuvînt?

MANOLE *(tot pe deasupra ochelarilor, înainte de a-i scoate şi a-i pune în toc şi apoi, la loc, în buzunarul de sus al hainei de pe spătarul scaunului, de unde i-a luat adineaori):* Malversaţiune!

ELEONORA: Asta e vorba pe care i-a scos-o colonelul..Gheorghiade lui Morărescu...

MANOLE: Nu ştiu cine a scos-o şi cui, dar vorba asta mi-a fost spusă mie adineaori, în faţă, de domnul Piticu, băcanul.

(Măria, în timpul replicilor de mai sus, strînge manuscrisele, le pune bine într-un sertar al măsuţei de la divanul ci si-apci iese. în dreapta, neatentă la ce verbesc părinţii.)

ELEONORA *(cruntă);* Ţi-a spus ţie vorba asta?

MANOLE: Da!

ELEONORA: Apropo de ce?

MANOLE: L-am întîlnit adineaori, pe stradă şi i-am spus că mîine, luni, trimit băiatul să ia pe datorie, ce mi-ai scris tu azi-dimineaţă pe listă.

ELEONORA *(acelaşi joc şi foarte atentă);* Da! Şi?

MANOLE: Mi-a spus că nu mai dă pe cont.

ELEONORA: Nu i-ai spus că plăteşti, la leafă, tot?

MANOLE: Ba da! Şi mi-a răspuns că el e negustor, nu e funcţionar la stat ca să ia banii la leafă.

ELEONORA: Auzi ce obrăznicie! Şi nu i-ai cerut socoteală imediat?

MANOLE: Cum era sâ-i cer socoteală acuma, cînd ştii bine că pînă la leafă e imposibil să fac vreo socoteală cu el?

ELEONORA: Dar nu e vorba de socoteala pe care ai să i-o dai. E vorba de cea pe care trebuie să i-o ceri.

MANOLE: Cum să o cer, frate, cînd eu nu-i dau? Ce nu-i iert, însă, este vorba pe care mi-a spus-o la urmă: „Să nu mai umblăm cu malversaţiuni, nene Manole!"

ELEONORA *(indignata):* Malversațiuni, noi? E, lasă, că-i arăt eu lui, malversațiuni! Speculantul ăsta, care de douăzeci şi cinci de ani ne ia toată lefa pe coloniale? Săpunul pe care mi l-a dat alaltăieri, mi-a distrus lenjeria. Litra de cafea naturală are fasole veritabilă prăjită. Făina? Ciment pisat! Şi smîntîna, gips cu apă ! Nu mai vorbesc de roşii, le ia de la stat cu opt lei şi ni le vinde nouă, cu preț de speculă.

MANOLE; Aşa e cînd cumperi pe datorie. Iar cu domnul Piticu o să mai stau eu de vorbă, în ziua cînd o să fiu în măsură să-i plătesc datoria.

ELEONORA: Pînă cînd o veni ziua aia, o să mai treacă multe şlepuri pe Dunăre. Că mai întîi am nevoie de un studio. Nu mai pot dormi în pat de fier, că e plin cu insecte de lemn, pe urmă putem să plătim şi datoriile... Că de-aia se numesc datorii, ca să ai să dai. Singura nădejde este să ne iasă lozul la loterie. Şi ca să ne iasă şi să cîştigăm, există numai o singură posibilitate: să fi fost cafeaua mea nefiartă bine şi să-mi fi ieşit şoarecii din zgrobolonți...

MANOLE: NU, nu, n-ai nici o grijă! îți garantez eu că a fost foarte bine fiartă şi nu cîştigăm nimic nici de data asta...

ELEONORA: Bine!... Dacă nu cîştigăm nici acuma, o să vezi ce o să pățească domnul Morărescu-Tarapana de la mine. Trimit lozul la analiză la Bucureşti, să vedem şi noi ce fel de lozuri sînt astea pe care ni le vinde la colectura dumnealui şi nu iese nici unul, niciodată, în zece ani de zile... *(Măria intra îmbrăcată de oraş.)* Ieşi în tîrg?

MĂRIA: Mă duc înaintea lui Gogu, că văd că întîrzie. Mi-e să nu se fi încurcat undeva la joacă.

ELEONORA: Stai că merg şi cu cu tine. Numai să-mi pun pălăria. Mă duc pe la Matilda, la vizită. A făcut ieri dulceață de piersici şi poate face tratație. *(Iese în dreapta.)*

MĂRIA: Ştii că adineaori am terminat de transcris tot ce mi-ai dictat pînă azi. Şi dacă lucrăm tot aşa, cred că într-o lună romanul o să fie gata, tată.

MANOLE *(vesel):* Fără tine nu l-aş fi terminat niciodată. Nici nu l-aş fi început. De cînd ai avut însă ideea ca eu să-ți dictez şi tu sa_ scrii, văd că merge... Merge repejor.

MĂRIA: Te-ai gîndit la capitolul următor?

MANOLE: N-am nevoie. Eu ştiu tot romanul pe dinafară. Că doar e viața mea, pe care ți-o dictez. Viața mea de mecanic de locomotivă şi a anilor pe care îi aveam atunci.

MĂRIA: EU cred că viața oricărui om poate să fie un roman plin de învățăminte şi de îndemn pentru ceilalți.

MANOLE: Da, dar nu oricine poate să-l scrie. Ca să scrii o carte, cred eu, nu e destul să-ți aminteşti oameni, fapte şi împrejurări. Trebuie să ştii să-ți alegi firişoarele alea de aur din tot nisipul curgător al unei vieți. Trebuie să poți să povesteşti, să învii persoane şi întîmplări sub lumina aceea mare şi puternică pe care numai talentul o dă gîndului şi scrisului.

MĂRIA: EU cred că dumneata ai un mare talent de povestitor, tată...

MANOLE : Nu ştiu! Ştiu, însă, că din copilărie mi-a plăcut să citesc mult, să observ atent viața şi oamenii din jurul meu şi că totdeauna am simțit în sufletul meu, aşa, ca un fel de bătaie de aripi, îndemnul să scriu pentru viață şi pentru oameni...

ELEONORA *(intră. S-a fardat, şi-a schimbat rochia şi şi-a pus pălăria, prea tinereasca pentru vîrsla ei. Măria nu Poartă pălărie):* Gata! Tu ce faci? Stai acasă?

MANOLE; Da, am ceva de lucru, că mîine vorbesc la depou.

MĂRIA: Şi eu, poimîine, la fabrică.

ELEONORA: Măi, măi, măi... Nu mai am loc de oratori. Şi vă mai mirați că mie nu mi se mai poate auzi gura în casă. *(Măriei.)* Hai, domnişoară!

MANOLE: Eleonoro!... Ia uită-te la mine nițel.

ELEONORA *(se opreşte şi-l priveşte nedumerită):* De ce?

MANOLE: Aşa cum te-ai sulemenit, parcă eşti sor-ta mare, din Bucureşti. Mai şterge, dragă, nițel vopseaua. Prea te-ai încondeiat ca un ou de paşte!

ELEONORA: Ia slăbeşte-mă, te rog, cu spirite de-astea, că pe urmă, ştii! *(îl fulgeră, ultragiată, cu privirea.)*

MANOLE: Ştiu, ştiu, ştiu!... Mie-mi spui?

MĂRIA *(ieşind cu Eleonora, care i-a şi întors spatele Ini Manole) :* La revedere, tăticule !

MANOLE; Noroc! *(Cele două auieşit. Rămas singur, Manole se aşază la masă şi răsuceşte o ţigară. Muzica militară începe la grădină un potpuriu de, valsuri. Manole e Preocupat de un gînd, căruia, după primul fum, îi dă expresie.)* Malversaţiuni!... *(Controlează exactitatea cuvîntului pe carneţelul unde l-a notat adineaori. Reflectează o clipă, apoi trage cutia mesei şi scoate un teanc de cărţi.)* Ia să vedem în dicţionarul băiatului! *(începe să cerceteze, una cile una, cărţile, dindu-le de-o parte Pe cele cărora le citeşte titlul.)* Manual unic pentru limba română... Ştiinţe naturale... Manual de istorie.. Tînăra căsătorită... *(Privind cartea cu mirare.)* Asta ce dracu materie o fi? *(0 împinge cit colo şi caută mai departe.)* Asta trebuie să fie, că e mai grea. *(A dat de o carte groasă.)* Dicţionarul limbii române... *(începe să-l răsfoiască, căutînd cuvîntul.)* Mag... mah.. mai... mal... *(Consultă fila.)* malac... malaga... mal-î... mal-mi... mal-ta... malvi... Aha ! Aici trebuie să fie... malva... matvansis... malversaţiune... Asta e !.. . *(Cînd să înceapă să citească, se aude o bătaie puternica în uşă. Manole, ca un răufăcător, închide dicţionarul şi-l pune la loc între cărţi.)* Cine e?

RAITĂ *(de-afară):* Eu! Raită!

MANOLE : Intră!

RAITĂ *(intră):* Noroc, Manolicâ, tată!

MANOTE: Noroc, dragul meu!

RAITĂ; M-am întîlnit cu nevastă-ta la colţ şi spunîndu-mi că eşti singur acasă, am venit să dau o raita pe la tine.

MANOTE; Că nu degeaba-ţi zice ţie Raită. Şezi, Mitică!

RAITĂ *(se aşază pe un scaun în dreptul* Tinerei căsătorite *de pe masă):* Da' ce citeşti aici? *(Se uită la carte.)* Măăă! Tînăra căsătorită. Nici mai mult, nici mai puţin! Şi eu care credeam că citeşti Vieţile sfinţilor!

MANOLE: Ce să mai citesc despre ei? N-ai văzut că sfinţii umblă acuma ca artiştii în turneu prin toate satele şi tîrgurile! *(Ca să justifice prezenţa romanului de pe masă.)* Vream să aşez puţin cărţile băiatului... *(Ia cartea şi o ascunde într-un sertar al bufetului. întorcîudu-se din drum.)* Ascultă, Mitică... Tu ştii cumva exact, ce e aia malversaţiune?

KAITĂ: Cum dracu să nu ştiu?... Dar ce, tu nu ştii?

MANOLE: Ştiu şi nu prea. Mai mult bănuiesc.

RAITĂ: Cum se poate, nene? E un cuvînt foarte cunoscut. Tot oraşul îl întrebuinţează acuma.

MANOLE: Şi nimeni m ştie ce înseamnă?

.RAITĂ: Cum să ni ştie domnule? L-a zis colonelul Gheorghiade lui Morărescu ! Lui „Tarapani" !

MANOLE: Dar colonelul Gheorghiade ştie ce-nseamnă?

RAITĂ: Treaba lui! Dar de zis l-a zis. De vreo trei zile i l-a scos pe piaţă... Şi din cauza cuvîntului ăsta era să iasă şi bătaie adineaori, la bodegă. Şi nu aşa, cine ştie ce bătaie modestă. Măcel, nene, masacru!

MANOLE: Ce tot vorbeşti? Şi cine s-a bătut?

RAITĂ: Nimeni. Fiindcă, spre norocul lor, dînd eu o raită pe la Tarapana, am ajuns tocmai la timp să liniştesc spiritele.

MANOLE: La Tarapana era să fie bătaie? De ce?

RAITA: Din cauza loteriei...

MANOLE: Cum, din cauza loteriei?

RAITA: Dom'le! E un fapt, că de la începutul loteriei şi pînă astăzi, nimeni n-a cîştigat nici o para în oraşul nostru. Mă rog!... Se poate ca oraşul nostru să fie o regiune cu ghinion. Dar nu e mai puţin adevărat că şi colonelul are dreptate şi că mai poate fi şi altceva la mijloc.

MANOLE: Ce-ar putea să fie? !

RAITĂ: O lucrătură a colecturii... Adică a lui Morărescu. îl ştim cu toţii, cît e de pungaş.

MANOTE: Fleacuri, Mitică! Loteria se trage în Bucureşti. Ce strică Morărescu că nu iese nici un loz de la noi?

RAITĂ: Oricît, e suspect, mă! Că asta spunea şi colonelul Gheorghiade lui Tarapana, adineaori, cînd a început scandalul: „Mă, eu în locul tău, aş fi dat din buzunarul meu cîteva mii de lei acolo, numai ca să vadă lumea că a cîştigat şi cineva de la noi şi sa îndepărtez bănuielile care s-ar naşte"... Că va face propagandă să nu mai calce nimeni în spelunca lui Tarapana. Că va trimite la Bucureşti, la Direcţia loteriei, un memoriu semnat de tot oraşul, ca să dea colectura

altui măgar şi ca, dacă nici la tragerea de astăzi nu cîştigă nimeni, îl va denunța şi la fisc pentru sabotaj, fiindcă chiar lui îi vinde de trei ani de zile marfă clandestină, fără timbrele legale. Şi pe colonel; îl ştii? ! Cînd îşi dă cuvîntul de deblocat, e necruțător cu civilii...

MANOLE: NU-1 prea văd bine pe Morărescu în cazul ăsta... Dar cine ştie? Cum a avut noroc toată viața, poate are noroc şi astăzi şi-i cîştigă vreun client la loterie...

RAITĂ *(glumind)'.* Ce-ar fi să cîştigi tu? Aşa ar fi şi drept, fiindcă tu eşti cel mai vechi jucător din oraş.

MANOLE: Am fost pînă la tragerea de astăzi... De azi înainte, însă, m-am lăsat.

RAITĂ: Cum adică, te-ai lăsat? Ce vorbă e asta?

MANOTE : Pentru tragerea de astăzi nu mi-am mai cumpărat loz.

RAITĂ: Tu?

MANOLE : Da! **N**-am mai avut cu ce. **O** mic de lei care trebuia să-i dau pentru loz, mi-au trebuit la alte nevoi ale casei... Ştii bine că eu nu joc pentru mine. Joc numai ca să-i fac plăcere nevestii şi să scap de gara ei

RAITĂ: Şi ea ştie că pentru tragerea de azi nu mai ai loz?

MANOLE: Ea ştie că am. Am mințit-o că mi l-am cumpărat, ca de obicei...

RAITĂ: în orice caz, e păcat să nu mai joci tocmai la clasa a cincea. Trebuia să faci şi tu un efort...

MANOLE: Bine! Efort, efort, dar cu ce?

RAITĂ: Poate că Morărescu ți-ar fi dat lozul pe datorie. Joci doar de zece ani acelaşi număr... Cinci de şase... **66666.** Ţi-**1** ştie tot oraşul pe dinafară.

MANOLE: Dragă, la un caz de restrişte, aş înțelege să cumpăr pe datorie mălai sau medicamente. Dar lozuri de loterie ! ?

RAITĂ *(ducînd mîna la portofel):* Eu, dacă aş avea...

MANOLE: NU te mai căuta, că ştiu că n-ai...

RAITĂ: Dar am o idee, în schimb... Scrie-mi două cuvinte şi mă duc la Morărescu să-ți iau lozul pe cont.

MANOLE: NU! NU! Poate că a şi vîndut lozul meu, dacă a văzut că n-am vtnit să-l ridic pînă acum.

RAITĂ: Cum o să ți-**1** vîndă? Te aşteaptă să vii să-l iei, că n-o să-şi închipuie că tocmai acum te-ai lăsat de joc. Şi fiindcă tu nu vrei să-i scrii, o să mă duc eu să-ți iau lozul, pe contul meu personal. Să poftească să mă refuze, după serviciul pe care i l-am făcut adineaori!...

MANOLE: Dă-**1** încolo de loz, măi băiete! Mai bine să-ți fac o cafea...

RAITĂ: Tocmai bine, fierbe pînă mă întorc eu cu lozul. Dau o raită pînă la Tarapana şi în zece minute sînt îndărăt... Noroc! *(A şi ieşit.)*

MANOLE *(îndreptîndu-se spre bufet):* Ce-ar fi să nu mai fie cafea? *(Deschide bufetul şi scoate o cutie de tablă în care se -uită.)* De una pentru el, mai este!... *(Pune cutia pe tăblia bufetului.)* Mai rabdă şi coana Eleonora diseară, că n-o fi foc!... *(Caută în bufet.)* Uite şi zahărul... Să vedem acum maşina dc spirt.... *(Se aude o bălaie puternică în uşă, după zgomotul unei maşini care a oprit la poartă şi căruia Manole_nu i-a acordat nici o importanță deosebită.)* Cine e? *(întoarce nedumerit capul spre uşă. Muzica la grădină încetează.)*

NACU *(de-afară):* Eftimie Nacu.

MANOLE *(foarte surprins):* Domnul Eftimie Nacu?! Poftiți ! *(Se duce la uşă şi deschide.)*

NACU *(intră. E plin de el, de grăsime, de aroganță şi de suficiență):* Bună ziua, Manole!

MANOLE: Bună ziua, domnule Nacu!

NACU: Te surprinde vizita mea inopinată, nu este aşa?

MANOLE: Cred şi eu! De treizeci de ani, de cînd sînt în oraşul ăsta, e prima oară cînd am plăcerea, ca să zic aşa, să vă văd în casa mea...

I **NACU**: Aş fi vrut să te chem pe dumneata la mine, dar n-am vrut să te compromit...

MANOLE: Pe mine?

NACU: Păi ce-ar fi zis tovarăşii dumitalc, dacă ar fi aflat că ai intrat în casa unui burghezo-moşier? *(E ironic şi rîde de ce-a spus.)* Ia loc, te rog! *(îl invită pe Manole să stea, ca şi cum el ar fi stăpînul şi aici.)*

MANOLE: Mulțumesc!... *(Se aşază.)*

NACU *(scoate portmoneul şi din el o scrisoare):* Te cunosc de multă vreme... Ştiu că eşti un cadru foarte de treabă şi de aceea am înțeles să întreprind eu demersul

care mă aduce aici. *(îi da scrisoarea.)* Te rog să citeşti această scrisoare pe care mi-a dat-o servitoarea mea, adineaori, cînd m-am întors acasă şi-ai să înţelegi imediat rostul vizitei mele.

MANOLE *(îşi pune ochelarii si citeşte, Nacu îi urmăreşte pe jigură efectul scrisorii. După ce termină de citit — fără o tresărire sau un gest care să-i trădeze surprinderea — întinde scrisoarea înapoi lui Nacu):* Am citit!...

NACU *(surprins dezagreabil de atitudinea lui Manole):Ş[}*

MANOLE *(foarte stăpân pe el):* Păiii... asta vreau să 'vă întreb şi eu! Şi?

NACU: Am impresia că n-ai înţeles bine ce-ai citit?...

MANOLE: Ba da! Am înţeles foarte bine. Fata mea a scris o scrisoare de dragoste băiatului dumneavoastră. Si?

NACU: Cum „şi"?

MANOLE: Şi... adică... ce vreţi să spuneţi cu asta? O fată la vîrsta fetei mele, ce n-are voie să iubească un băiat la etatea feciorului dumneavoastră? *(Surîde.)* Acuma e timpul lor...

NACU *(lăsîndu-se în guşe):* Bine, dar dumneata uiţi a cui e fata şi al cui e băiatul? Ce e fata şi ce e el? Cine e unul şi cine e celălalt?

MANOLE: Cine să fie? Doi oameni, şi unul şi altul. Doi tineri. Şi dacă se iubesc, asta îi priveşte pe ei, domnule Nacu !

NACU: Ba eu cred că în primul rînd ne priveşte pe noi, în calitate de părinţi.

MANOLE *(cu un surîs):* Dar de ce să ne privească pe noi? Ce? Eu ţi-am scris dumitale?

NACU *(mai lăsat în guşe):* Eu cred că nu e cazul să iei lucrurile în glumă, „domnule" Dragu !

MANOLE: Principalul este să le ia ei în serios. Noi, ăştia de pe margini, n-avem nici un rost să ne amestecăm... Fata mea are douăzeci şi patru de ani Ştie ce face...

NACU: Şi băiatul meu douăzeci şi şase. Dar nu ştie ce face...

MANOLE: Foarte rău că l-aţi crescut în aşa fel, încît pînă la vîrsta asta să nu ştie să se conducă singur în viaţă şi să nu-şi dea seama ce rost are în ea... Fata mea, de la şaisprezece ani, de cînd a intrat lucrătoare la fabrica dumitale, se conduce singură în viaţă. Ştie şi pentru ce şi pentru cine munceşte.

NACU: Să nu intrăm în digresiuni... politice. Nu ştiu cum ţi-aî crescut dumneata copiii şi în ce scop ai făcut-o aşa, dar ştiu că eu, unul, am destulă autoritate şi putere ca să-mi împiedic fiul să facă o prostie. Un lucru inadmisibil.

MANOLE: Eu, domnule Nacu, vă mărturisesc că, pînă acum cîteva minute, nu am avut nici o cunoştinţă despre legătura sufletească dintre copiii noştri. Din cuprinsul scrisorii fetei mele, am văzut însă limpede că şi feciorul dumneavoastră este îndrăgostit de ea. Şi-atunci noi, ca părinţi, n-avem, după părerea mea, decît un singur lucru de făcut: să-i lăsam să hotărască singuri de inima şi de viaţa lor.

NACU: Să lăsăm vorbele mari! Eu am venit la dumneata ca să-ţi atrag atenţia — de la părinte la părinte — că trebuie să-ţi salvezi copilul, atîta cît mai e timp...

MANOLE: Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi...

NACU: Dar e foarte limpede şi cred că eşti de acord şi dumneata. O căsătorie între fata dumitale şi băiatul meu este o im-po-si-bi-li-ta-te, de fapt?

MANOLE: De ce?

NACU: Fiindcă amîndoi facem parte din două lumi total deosebite. Şi politiceşte, şi socialmente. Să nu uităm *cine* şi *ce* sîntem fiecare şi, mai ales, că ne găsim pe baricade cu totul diferite. Niciodată, deci, fiul meu nu sc va însura cu o lucrătoare dc la fabrica mea.

MANOLE : Asta e părerea dumneavoastră, nu a fiului dumneavoastră.

NACU: Te asigur că părerea mea, va fi şi părerea fiului meu.

MANOLE: Nu cred! Atunci cînd s-a îndrăgostit de Măria, fiul dumneavoastră a ştiut desigur şi cine şi ce este fata mea.

NACU *(schimbă complet „macazul". E în stare de orice, ca să facă să-i triumfe punctul de vedere.)* şi cine ţi-a spus că fiul meu este cu adevărat îndrăgostit dc fata dumitale?

MANOLE: Scrisoarea pe care mi-aţi dat-o s-o citesc adineaori.

NACU *(pe noua linie de discuţie pe care şi-a fixai-o ca să cîştige partida):* Zău, Manole dragă, nu ştiu ce să mai cred! Ori faci pe prostul — iartă-mă că ţi-o spun — ori eşti naiv, pardon de expresie! Păi bine, omule!

Ce urmăreşte un tînăr, mai ales într-un oraş de provincie, cînd pune ochii pe o fată drăguţă şi cînd e atîta plictiseală în vacanţă?

MAXOLE: Spuneţi dumneavoastră !

NACU *(autovaccinat cu propria vervă):* Dar c la mintea cocoşului, omule! îi spune toate minciunile de pe lume, îi promite marea cu sarea, pînă cînd îi suceşte capul şi îşi ajunge scopul. Unicul scop care îl interesează... Şi îţi afirm că fiul meu, nici nu visează să se însoare cu fata ta. *(Manole devine foarte atent.)*

MANOLE: De unde ştiţi dumneavoastră?

NACU *(simte că începe să cîşlige teren şi speculează situaţia);* în primul rînd, fiindcă e îndrăgostit de alta. De fata unui prieten al meu, mare industriaş din Bucureşti, cu care este şi logodit.

MANOLE: Fiul dumneavoastră e logodit?

NACU: Dinainte de vacanţa Paştelui!... Şi el şi-a ales logodnica, nu eu ! Eu n-am făcut decît să-i dau conshnţămîntul pe care nu aveam nici un motiv să i-l refuz...

MANOLE: Atunci se schimbă chestiunea, domnule Nacu!

NACU: NU vreau să ai nici un fel de neplăcere din cauza mea sau a familiei mele şi, mai ales, nu vreau ca lucrurile să meargă mai departe... pînă la ireparabil... Şi nu pentru mine, pentru dumneata.

MANOLE *(reflexiv):* Dacă aşa se prezintă lucrurile...

NACU: Aşa! Şi-apoi, fiul meu trebuie să-şi ia licenţa în Drept, înainte dc însurătoare. Să-şi facă o carieră, fiindcă, datorită regimului dumneavoastră socialist, nu se mai poate bizui pe averea mea. Deşi cu mi-am muncit-o, dragă Manole... Mi-am muncit-o ani de zile şi din greu...

MANOLE *(redevenit calm şi stăpîn pe el):* Ştiu! Cu braţele altora...

NACU: Dar cu capul meu...

MANOLE: De ce? Credeţi că ceilalţi, care v-au muncit-o, nu aveau nimic între umeri? Dumneavoastră aveţi însă între umeri, în ioc de cap, o pungă cu bani. Şi asta a făcut mai multe parale, decît capul propriu-zis.

NACU *(vexat):* Te rog să nu fii necuviincios cu mine în casa dumitale. Altminteri, mă faci să regret că am avut un gest de mărinimie si am intrat în ea.

MANOLE *(a aprins o ţigară răsucită în timpul replicilor de mai sus):* De ce sînt necuviincios, domnule Nacu? Sînt numai sincer, aşa cum aţi fost şi dumneavoastră cu mine. îmi aduc aminte, acum doisprezece ani, cînd aţi deschis fabrica dc conserve şi aţi cumpărat primele bărci de pescuit de la pescarii care mureau de foame, fiindcă, în anul acela era criză şi marea rea... *(Cu un surîs).* Parcă vă văd, cu trabucul în gură şi cu panamaua pe cap să nu vi-l dogorească soarele pe chei, în timp ce bărcile se depărtau de ţărm. „Aşa, băieţi! Haideţi, băieţi! Bravo, băieţi! Să vă întoarceţi cu bărcile pline !"

NACU: Ei, şi? Cîţi alţi patroni îşi îmbărbătau angajaţii la muncă?

MANOLE: Seara, bărcile se întorceau pline cu peşte pentru fabrica dumneavoastră de conserve...

NACU: Ei, şi? Nu plăteam cinstit? Mi-a muncit cineva gratis?

MANOLE: Nu ! Dar, cîteodată, cînd se zburleau norii peste ape şi începeau să le bată bicele furtunii, cînd se spărgea ţeasta cerului şi mugeau adîncurile, veneau lipsă la număr bărcile cu peşte şi cu cei rămaşi în ele, şi după fiecare furtună se înmulţea numărul femeilor cu barişuri negre pe cap şi numărul copilaşilor care se adunau seara la ţărm, ca să aştepte cu inimile mici şi îngheţate pe tăicuţii din bărcile fără întoarcere.

NACU: Şi ce eram de vină eu? Eu am plătit întotdeauna corect pe cei care munceau pentru mine. Am ajutat văduve, orfani...

MANOLE: Anumite lacrimi, nu se şterg cu hîrtii de bancă, chiar dacă le-aţi fi dat. Dar nu le-aţi dat...

NACU: Fiecare meserie cu riscurile ei!

MANOLE: Numai a dumitale nu...

NACU: Eu nu eram Dumnezeu, să prevăd furtunile...

MANOLE *(aspru, dar fără ostentaţie) :* Dar puteai să smoleşti bărcile primăvara. Să schimbi lopeţile rupte şi înnădite. Să cîrpeşti pînzele... să refaci cîrmele şi catargele, ca să se poată apăra oamenii de pe ape de urgia

furtunilor... Eu țin minte foarte bine cc spuneau pescarii care s-au mai întors după furtuna din **'35** şi n-au uitat de ce s-au spart în valuri cinci bărci din opt şi-au pierit degeaba treizeci de oameni. Şaizeci de brațe neputincioase pe lopețile rupte, acolo unde fuseseră cîrpite de mîntuială...

NACU: NU ştii ce vorbeşti... Asta e propaganda voastră, a comuniştilor.

MANOLE: E adevărat, domnule Nacu! Şaizeci de brațe moarte într-o singură zi. Ce nu puteau face brațele astea?

NACU: Ancheta a stabilit că eu n-am avut nici o vină...

MANOLE: Ştiu. Ancheta dumneavoastră. Aşa erau anchetele pe vremea aceea. Cum era să fie de vină un deputat, că s-au înecat treizeci de pescari în Dunăre? **N**-ar fi fost ceva parlamentar.

NACU: Uite ce este, domnrle Dragu... Eu n-am venit la dumneata ca să dezgropăm morții...

MANOLE: Cei treizeci de pescari n-au nici măcar mormînt I Vorba dumitale, cum o să-i mai dezgropăm?...

NACU *(dîndu-şi seama c-a pierdut partida definitiv, încearcă ultima carte):* înainte de a pleca de aici, țin să-ți atrag atenția că eu nu înțeleg să-mi iau nici o răspundere în legătură cu cele ce se vor putea întîmpla cu fiica dumitale.

MANOLE: Mă rog!... Eu n-am înțeles însă, cc pot să fac, după părerea dumneavoastră, în această împrejurare?

NACU: Să te opui cu autoritatea dumitale de părinte, pentru ca legătura dintre copiii noştrii să se rupă înainte de a fi prea tîrziu. Să convingi pe fata dumitale că fiul meu nu este omul pe care îl crede şi în care se poate încrede. într-un cuvînt,. să renunțe la el, în propriul ei interes... Şi cu acestea spuse, am terminat... Plec cu sentimentul datoriei împlinite. Bună ziua!

MANOLE *(îngîndurat):* Bună ziua! *(îl conduce.)*

NACU: Mă rog, de acuma încolo, te priveşte *(Iese.)*

(Se aude, după cîteva clipe, maşina plecind. Manole, după ieşirea lui Nacu, îşi dă pe față adevărata lui stare sufletească. E amărît, foarte amărît de cele aflate. Se aşază la masă şi reflectează cîteva clipe cu capul adunat între mîinile proptite in coate.)

RAITÂ *(intră fără să mai bala la uşă):* Aşa porc, n-am văzut de cînd sînt!

MANOLE *(trezii din gîndurile lui adinei, vine de departe în discuție):* Cine, mă?

RAITĂ *(enervat, jignit, răzbunător):* Morărescu al dumitale! *A* refuzat să-mi dea lozul pe cont. Auzi, mă? ! Tarapana să mă refuze pe mine ! După ce l-am scăpat adineaori de la moarte...

MANOLE: Eu eram sigur că m-ar fi refuzat şi pe mine. De-aia nici n-am vrut sâ-i scriu...

RAITA: Păi, pentru tine i-am cerut lozul... **I**-am spus, însă, că garantez eu că o să i-l plăteşti. Şi porcul nici n-a vrut s-audă !... Şi culmea! Era să mă calce şi alt porc, cu maşina, acuma cînd am trecut strada spre tine.

MANOLE: Cine?

RAITĂ: Nacu, regele porcilor!... Că şi pe ăsta o să ți-l aranjez într-o zi la gazetă, să-i sară barbunii din cutia de conserve...

MANOLE: Dar ce-o fi căutat în cartierul nostru?

RAITĂ: O fi fost la vreo muiere, probabil!... Mă, ce porc şi ăsta! Rît şi osînză, atîta are. Cu ritul dă şi cu osînza primeşte cînd îi dai. Şi nu-i ajunge cît e de bogat. Am auzit că vrea să-şi însoare băiatul cu fata unui fabricant de ghete din Bucureşti. Vrea să se mute la Bucureşti, că ăsta e visul lui. Aicea a terminat cu văduvele, cu divorțatele şi cu stricatele de la varieteu. Ls, dar pe Morărescu să ştii că nu-l iert, pînă mi-oi da obştescul sfîrşit...

MANOLE: Nu te mai supăra, măi Raită, măi! Aşa sînt oamenii! Adică foştii oameni! Cînd le dai, le fată vaca, şi cînd le ceri, le moare vițelul... Să-ți fac mai bine o cafea veritabilă...

RAITĂ: Ai cafea veritabilă?

MANOLE *(fericit că are):* Este...

RAITĂ: M-ai nenorocit! Nu beau cafea veritabilă în viața mea. îmi face arsuri, fiindcă totdeauni am băut cu năut. Aşa că mă duc să beau un năut la cafenea, că mă aşteaptă colonelul Gheorghiade ca să luăm măsuri

în, privinţa tragerii... Tot oraşul e în faţa colecturii şi aşteaptă rezultatul de la Bucureşti... Am venit doar să dau o raită pe la tine, să-ţi aduc răspunsul măgarului şi mă duc la „datorie"... Te-am salutat... *(Iese grăbit.)*

MAKIA *(intră imediat):* Dar ce are domnul Raită de e aşa de grăbit? Era să mă dea jos dc pe scară... Şi nu ştiu ce mi-a spus despre nişte porci, cînd s-a scuzat...

MANOLE: A, da! Mi-a spus el ceva. Vrea să facă o afacere cu porci. Să cumpere, să vîndă... Să taie, mai ales... *(Schimba tonul.)* Dar tu de ce te-ai întors aşa de devreme?

MĂRIA: Ce să fac duminica în oraş? Cînd fabrica e închisă, nu ştiu cum, dar parcă n-am nici un fel de rost... Şi-apoi, ştiam că eşti singur acasă şi am preferat să stau cu dumneata. *(Se face comoda.)* Vrei să lucrăm? Pînă vine mama, avem un ceas bun de lucru.

MANOLE: Chiar că aveam poftă de scris. Mă gîndeam tocmai să încerc să scriu singur... Cred, însă, că n-aş fi fost în stare... Cînd îţi dictez ţie şi te am colea *(arată masa)*, lîngă mine, nu ştiu cum, parcă-mi dai curaj... parcă-mi dai inspiraţie...

MĂRIA: Atunci să nu mai pierdem nici o clipă. *(Scoate din sertarul; -unde l-a pus adineaori, manuscrisul, cerneala şi tocul şi sc aşază la masă.)* Eu sînt gata... *(Ia tocul şi aşteaptă.)*

MANOLE *(care în timpul preparativelor ei şi-a răsucit o ţigară):* Şi eu! *(0 aprinde, trage un fum şi face cîţiva paşi, preocupat de un gînd.)* Unde am rămas ?

(Reîncepe muzica militară la grădina publică. Un vals cunoscut.)

MĂRIA *(deşi caută în manuscris, ştie pe dinafară „unde au rămas". O pauza pe muzica, pe inspiraţie şi pe atmosferă. 0 pauză mică.)* Am terminat capitolul VIII, cînd fata refuză să asculte de tatăl ei şi vrea să plece de acasă, ca să se mărite cu iubitul ei, cu Petre.

MANOLE *(după o atentă şi matură chibzuinţă):* Nu! Nu! Capitolul ăsta o să-l schimb complet. Mi-am făcut cu totul alt plan.

MARLA *(cu regret):* De ce? Era foarte frumos aşa.

MANOLE: Da, dar nu era viaţă. Viaţă adevărată! Şi eu asta vreau să scriu aici. Aşa că să începem capitolul al nouălea, cu scrisoarea pe care fata i-o scrie lui Petre.

MĂRIA: **NU** mai are nici un rost să-i scrie, tată! Petre ştie că ea va fugi de-acasă cu el şi o aşteaptă la gară...

MANOLE: Ştiu, dragă, ştiu. Dar, îţi spusei că am schimbat cum era înainte. Fata nu mai pleacă de-acasă.

MĂRIA *(dezamăgită)*: Nu mai pleacă? De ce?

MANOLE: Fiindcă a judecat altfel lucrurile şi s-a hotărît • să asculte de tatăl ei...

\ **MĂRIA**: Şi să se mărite cu Borcea?

MANOLE: Da.

MĂRIA: Şi, Petre, iubitul ei? Ce face cu el?

MANOLE: Lui Petie îi scrie scrisoarea asta pe care o să ţi-o
; dictez acum şi cu care începe capitolul IX... Pe urmă,
s la corectură modificăm noi restul şi facem toate legăturile care se schimbă în acţiune din cauza asta.

MĂRIA *(nemulţumită sincer):* îmmm! Dar n-are nici un sens, tată, s-o faci pe ea să-şi sacrifice dragostea, numai ca să asculte de tatăl ei.

MANOLE: Are, are!... N-ai nici o grijă, că ştiu eu ce fac... Mie-mi dictează viaţa şi eu îţi dictez ţie...

MĂRIA: **EU** cred că era mult mai frumos altfel... Cum porniseşi de la început.

MANOLE: Se poate, dar era mai puţin adevărat... Scrie: *Capitolul IX.*

MĂRIA *(scriind):* îmi pare rău de ei. Se iubeau atît de mult şi de frumos... *(înmoaie tocul.)* Da...

MANOLE *(plimbîndu-se prin odaie şi cîntărind bine şi atent fiecare cuvînt. pe care-l dictează): „Dragul meu,*

MĂRIA *(scriind îl completează):* Petre...

MANOLE: **NU** mai e nevoie să spui Petre, de vreme ce îi scrie lui...

MĂRIA *(acelaşi joc):* Adevărat...

MANOLE *(acelaşi joc): Nu-ţi scriu mult, dar vreau să-ţi scriu foarte limpede... Nu mai pot, nici să te -mint, nici să te amăgesc. (Se opreşte din plimbare.) Iubesc pe altul...*

MĂRIA *(întrerupîndu-se din scris):* Cum iubeşte pe altul?

MANOLE: TU nu mi. întrerupe, că-mi pierd şirul... îţi explic eu pe urmă... Scrie... *(Reia tonul de dictat.) Iubesc pe altul.* Ai scris?

MĂRIA: Da !

MANOLE *(reia plimbarea): Iubesc p& altul pe care- l-am iubit înaintea la şi căruia îi d-asem tot...*

MĂRIA: Cine tată? Elvira? *(E aproape indignată.)*

MANOLE: Da, da, da ! Chiar ca ! Şi ai să vezi imediat de ce. Te rog însă, nu mă mai întrerupe.

MĂRIA: Bine!

MANOLE *(reia)... căruia îi dasem lot ceea ce tu n-ai îndrăznit să-mi ceri şi eu n-am avut curajul — tocmai din această caii-ă — să-fi ofer.*

MĂRIA: NU te supăra, dar asta nu mai e Elvira de pînă acum...

MANOLE: Tocmai asta c lovitura, că abia acuma se dovedeşte care este ea, cea adevărată. *(Ton de dictat.) Am crezut că, lingă line şi prin tine, voi putea să uit pe celălalt, pe care îl dispreţuiam, în clipa cînd ne-am înîîlnil. îţi jur că am vrui să-mi fii drag şi am fost-foarte sinceră cu tine, atunci cînd ţi-am mărturisit ca îmi eşti, (face o pauză reflexivă) dar, (Măria face un gest deasupra manuscrisului, că nu mai pricepe nimic. Manole a observat gestul, însă se face că nu l-a băgat în seamă.)... dar dragostea mea a rodii în pîntecul meu.,.*

MĂRIA: NU SC poate. E imposibil, tată!

MANOLE: Cum o să fie imposibil, dacă spun eu că este aşa? Ia spune, cum am zis? Iară m-ai întrerupt şi mi-am pierdut ideea...

MĂRIA: NU mă mai interesează romanul dumitale, dacă e aşa... *(Citeşte pe manuscris, totuşi.)* Ai zis că a rodit în pîntecul ei.

MANOLE *(zăpăcit realmente de întrerupere):* Cine?

MĂRIA *(ostilă):* Dragostea celuilalt, că nu era să rodească vişinul nostru din curte...

MANOLE *(îşi reaminteşte ideea)* Bun, bun, bun! Şi nu-mi mai amesteca, te rog, pomi fructiferi în lucruri de altă natură. Va să zică, am zis... *Dragostea celuilalt a rodit în pîntecul meu.*

MĂRIA *(acelaşi joc):* Mă rog! Dacă a rodit în pîntecul dumitale, o să iei milionul de dolari. *(Riâe.)* Că americanii nu dau bani decît pentru lucruri imposibile...

MANOLE *(n-a înregistrat gluma): .. .şi-odată cu acest eveniment, locul meu si viaţa mea de acum încolo trebuie să fie lingă copilaşul meu, cu- riscul de a te pierde pe tine şi a-mi zdrobi inima...* Ai zis?

MĂRIA: Da!

MANOLE: *Să nu mă judeci, dragul meu, înainte de a căuta sa mă înţelegi. Şi dacă, totuşi, vrei să mă judeci, te rog să mă ierţi înainte de sentinţă... Tu ai înaintea ta o viaţă şi o carieră care abia începe. Dăruieşte-te lor şi uită, pentru totdeauna, pe cea care ie-a minţit fără să vrea şi s-a minţit fără sa ştie! De azi încolo, sîntem doi străini cu doua drumuri diferite... (Sc inspiră ca să găsească un final frumos.) Pe două drumuri diferite, la începutul cărora... pun ca un semn de bine, sigiliul ultimei mele sărutări... (Tulburat şi zăpăcit de efortul făcut, îi scapă vorba din gură.)* Aşaaaa! Acuma semnează şi pune-i data,.. *(Se reculege imediat.)* Adică nu mai e nevoie de semnătură că-i cunoaşte scrisul. Pune numai data: *8 septembrie"*

MĂRIA: Poţi să spui ce vrei, tată, dar mie nu-mi place deloc'întorsătura asta a romanului... *(Se aude zgomotul unei maşini care opreşte la poartă.)* Mi se pare că s-a oprit o maşină la noi...

MANOLE: Ce-o vrea Dumnezeu?! Că parcă astăzi e garaj aici!

MĂRIA *(care s-a dus la fereastra pe care se uita):* E domnul Morărescu.

MANOLE: Tarapana?

MĂRIA: Da!

MANOLE: Probabil că s-a certat cu Raită şi vine ca să-i împac. Ştie că am influenţă asupra lui.

MĂRIA *(în timp ce Morărescu bate la uşă):* Eu te las, atunci... Mă duc pînă peste drum, la Lelia şi cînd o să-l văd plecind, mă întorc sa continuăm lucrul. *(Dispare repede.)*

MANOLE: Intră!

TARAPANA *(intră. E agitat, zăpăcit, descompus la faţă. Altminteri, tot negustor, mitocan şi agramat):* Să tră-

ieşti, nene Manole! Iartă-mă că sînt aşa de mişcat la emoţie, dar orişicare altul, în locul meu — şi vită cornută să fie — tot nu şi-ar putea menţine calmul, în împrejurarea nenorocită în care mă aflu. *(Se şterge cu batista, tot timpul.)*

MANOLE *(foarte mirat):* Dar ce s-a întîmplat, omule?

TARAPANA; O tragedie, nene Manole!... Pot să şez un moment, ca să iau loc?

MANOLE : Să-ţi dau două scaune, atunci! Pe unul să sezi şi pe celălalt să iei loc. *(Surîde.)*

TARAPANA: Ca să vezi în ce hal sînt de nervi, că nici nu mai ştiu cu ce să mă exprim din gură, cînd vorbesc...

MANOLE; Dar ce s-a întîmplat, frate? Ce s-a întîmplat? Ţi-a murit cineva?

TARAPANA: Mai rău, nene Manole! Mi s-a întîmplat cea mai mare nenorocire ce se poate întîmpla unui om pe lume ! Şi numai din cauza dumitale...

MANOLE *(nedumerit) :* Din cauza mea? De ce?

TARAPANA *(distrus);* Fiindcă am cîştigat la loterie, fir-ar al dracului să fie, cu biletul dumitale, pe care nu l-ai mai luat şi cu care m-ai lăsat în braţe. Şi nu aşa, un milion, două! *(Complet distrus.)* Am cîştigat lozul cel mare! *(Luîndu-şi capul între mîini şi clătinîndu-l a catastrofă.)* Douăsprezece milioane de lei, nene Manole! Douăsprezece! M-ai distrus!... M-ai lăsat pe drumuri. M-ai asasinat omorîndu-mă, ce mai încoace-încolo!... Sînt un om mort! Mă mir cum am mai putut ajunge viu pînă aici...

MANOLE *(izbit la rîndul lui de cele auzite, crede, speră totuşi, că are de-aface cu un nebun);* Mă, Stelică, mă! Tu eşti în toate minţile?

TARAPANA: Sînt, dă-le încolo, cîte mi-a mai rămas, după ce am primit telefonul de la Bucureşti că numărul **66666,** din colectura mea, a cîştigat lozul cel mare...

MANOLE: Cinci de şase! Numărul pe care-l joc eu de zece ani în şir.

TARAPANA: Şi tocmai azi te-a pus dracul să nu-l mai joci! Ca să mă nimiceşti pe mine. Să mă incinerezi de viu... Că dacă află colonelul Gheorghiade şi cu Raiţă şi tot tîrgul, care este strîns în faţa prăvăliei, că am cîştigat eu lozul, după ce zece ani n-a cîştigat nimeni o para de la colectura mea, în cinci minute mă devastează! Mă pune pe foc... Mă dă prin maşina de carne şi mă face chiftele prăjite la bodega lui Drăgan, la concurenţă. *(Culminînd.)* Malversaţiune mă face, nene Manole! Că aşa m-a ameninţat de trei zile! Şi am doi copii mici, precum ştii, şi nevasta de-a treia, luată acum, înainte de Paşti, cu mari sacrificii de la Constanţa. .. Aşa că numai dumneata poţi să mă scapi. Nu-ţi încărca sufletul cu o viaţă de om nevinovat. Eşti şi dumneata familist! Ai copii şi nevastă...

MANOLE *(care nu e convins că nu are de-a face cu un nebun, încearcă s-o ia pe glumă):* Am, ce e drept! N-o fi ea de-a treia, nevastă-mea, dar, să-ţi spun sincer, face cît trei la un loc...

TARAPANA: Scapă-mă, nene Manole, că e timpul scurt! Se află rezultatul, că vorbeşte fata de la telefoane şi mă mai taxează şi maşina la poartă.

MANOLE: Dar ce vrei să-ţi fac eu, măi băiete !?

TARAPANA: Cum ce să-mi faci? Să cîştigi în locul meu.

MANOLE: EU? Cum o să cîştig eu, dacă n-am avut loz? *(Sincer faţă de nemaipomenitul lui ghinion, de care abia acuma începe să-şi dea exact seama.)* Am pierdut douăsprezece milioane, tu îţi dai seama de asta? Cred că altul, în locul meu,- dacă i se întîmpla una ca asta, pica mort jos, de adineaori, de cînd mi-ai spus.

TARAPANA *(se ridică şi se prinde de bretele):* Să nu mori, nene Manole, că e păcat de mine şi de toată munculiţă mea. Toată lumea ştie că, de la începutul loteriei, dumneata joci numărul care a ieşit. Cinci de şase! Şi nimeni nu ştie, nici n-ar putea să creadă, că tocmai azi nu l-ai mai jucat...

MANOLE *(îşi aduce aminte de ceva şi îşi dă o palmă peste frunte)*: Phiuuuu! Şi Eleonora ştie că am cumpărat lozul şi-l aveam în buzunar. ÎL ! Acuma, dragă Morărescule, chiar că pică cineva mort jos... Eu. *(Are un gest de slăbiciune şi cade pe scaun.)*

TARAPANA: NU sucomba, nene, pînă nu ne înţelegem! *(Îl bate pe spate alarmat.)*

MANOLE : Nu-mi mai face respiraţie artificială că e degeaba... Simt că încep să mă înalţ la ceruri. *(Face un gest profetic şi disperat spre plafon.)* Eleonora ştie că am

cîştigat douăsprezece milioane de lei!... Or» în aceste condiţiuni, e simplu, singurul lucru care-mi rămîne de făcut, c să mă înalţ la ceruri. Acolo unde nu este întristare, nici durere, nici suspin, ci viaţă fără de sfîrşit... *(Repetă gestul de înălţare.)* Mă duc, drăguţă, şi să auzim de bine!... *(Acelaşi joc.)* Dă lampa mai încolo. *(Gest spre plafon.)* Să nu cumva să mă lovesc de ea, pînă ies din casă.

TARAPANA *(zguduindu-l ca să-l readucă la realitate)* : Nene... Nene Manole! Aterizează, nene, pe garanţia mea... Dacă eşti cuminte numai două minute, înainte de a zbura, o să scăpăm amîndoi! Dumneata nu te mai înalţi în văzduh şi eu nu mai intru în pămînt. Rămînem amîndoi, cum îi şade omului frumos, pe pămînt.

MANOLE *(cu un gest de renunţare la toate)* : Scurtează slujba, drăguţă, şi spune mai repede ce vrei... Şi miroşi şi a tămîie, ori mi se pare mie?- *(Miroase aerul.)*

TARAPANA: Tot ce se poate, nene Manole! C-am afumat niţel în prăvălie, să iasă ghinionul din instituţie şi vorbele urîte care mi s-a perforat azi în faţă de către colonelul Gheorghiade şi de ceilalţi... Şi atunci, uite ce-ţi propun eu dumitale... că de-aia am venit cu maşină de piaţă, pînă nu se află... *(Convingător.)* Noi amîndoi, nene Manole, sîntem în acest moment doi nenorociţi! Doi morţi şi cu douăsprezece milioane vii în .buzunar... Eu, ca mort, am în jurul catafalcului pe Gheorghiade şi pe Raită şi în plus oraşul întreg. Dumneata o ai pe coana Eleonora.

MANOLE: Din acest punct de vedere, nevastă-mea e mai tare ca un oraş, e municipiu.

TARAPANA: Tocmai de-aia. De ce să nu scăpăm basmale curate amîndoi?

MANOLE *(trezit la realitate, se ridică):* Bine, bine, să scăpăm ! Dar cum? Cum? Cum, mă?

TARAPANA: Foarte uşor. împărţim cîştigul frăţeşte. Eu unsprezece milioane şi dumneata unul. Şi, pentru toată lumea, dumneata eşti cîştigătorul, cu cinci de şase. Lozul care ţi se ştie... Mîine te fotografiezi cu douăsprezece milioane în braţe, îmi dai o chităncioară că ai primit toţi banii şi amîndoi sîntem scăpaţi. Şi „vii", pe deasupra, nene Manole!... Ce e de colea să-ţi pice, aşa din senin, un milion de lei? Ia împarte milionul ăsta la leafa pe care o ai dumneata pe lună şi vezi pe cîte secole ţi-o plătesc eu înainte. Scapi de griji, nene Manole !

MANOLE *(încercat de un gînd intim);* Aş putea să scriu liniştit...

TARAPANA *(departe de realitate):* îţi dau eu o sută de ilustrate de la debit, de la mine, ca să scrii cui vrei c-a dat norocul peste dumneata.

MANOLE : Nu vorbeam de ilustrate, mă! Vorbeam de cărţi...

TARAPANA: Eeee ! Nu te-am ştiut că le-nvîrtesti...

MANOLE: Ce să-nvîrtesc?

TARAPANA: Cărţile... Foiţele... Dumneata să fii sănătos, că -o să ai ce pierde de aici încolo !... Dar, ban la ban trage, nu ştii? Nevastă-mea cîştigă întotdeauna la rummy, cînd are capital serios în geantă,

MANOLE *(care nici nu l-a urmărit, adîncit, adîncit pe gîndul lui);* Bine, Morărescule, s-a făcut!... *(îi întinde mîna moale, învinsă.)* Trebuie să-ţi iscălesc ceva?

TARAPANA: Deocamdată numai chitanţa asta. Cum că... înţelegi dumneata... ca să fiu eu, nu e aşa, acoperit, la un caz de...

MANOLE: Bine, bine! E-n regulă! *(Semnează cu tocul lăsat de Măria pe masă.)*

TARAPANA *(luînd chitanţa):* Aşa, brava! Să fie-ntr-un ceas bun! Şi mîine, după ce scot banii de la Banca Naţională, facem şi poză s-o pui în fereastră, la colectura... *(Sincer în felul lui.)* Felicitările mele, nene Manole, şi să-i stăpîneşti sănătos!

MANOLE: Mulţumesc! Şi dumneata la fel, pe celelalte unsprezece...

(Dinspre stradă începe să se audă rumoare. Apoi, apropUndu-se, se aud clar urale, ovaţii şi marşul unui taraf de lăutari. Se disting strigăte : „ Trăiască nea Manole, fericitul cîştigător ! Trăiască Colectura Morărescu- Tarapana! Trăiască Tulcea şi norocul său !" etc.)

TARAPANA *(fericit că e-n regulă):* Vine oraşul, nene Manole. Cu siguranţă că fata de la telefoane a spus că a cîştigat numărul dumitale. *(Uratele şi ovaţiile vor continua pînă la finele actului.)* Te-am făcut om, nene Manole! Mîine,

la bodegă, dau cinci chile dc icre negre în contul dumitale...

MANOLE: Să ai grijă să-mi opreşti şi mie cincizeci de grame, că n-am mîncat niciodată aşa ceva.

ELEONORA *(intră ca o furtună, pe uratele mulţimii de afară. E cu pălăria strîmbă şi emoţionată pînă la ridicol):* Manole ! Vino să te pup... *(Cade epuizată pe un scaun.)* Şi mişcă de adu-mi nişte eter de la farmacie că sînt leşinată de un sfert de ceas şi nu pot să-mi reviu ! Alte cuvinte nu mai am la îndemînă... *(închide ochii şi dă capul pe speteaza scaunului, a leşin.)*

GOGU *(intră valvîrtej):* Ura... Trăiască milionarul! M-am învîrtit de bicicletă... Pupă-mă, tată, că eu ţi-am adus noroc...

RAIŢĂ *(intră. Acelaşi joc. Se adresează lui Tarapana):* Abia acum am înţeles, porcule, de ce m-ai refuzat! Erai înţeles cu mistreţul, ca să-mi faceţi mie farse. *(Gest admirativ spre Manole.)* Vino să te pup, mă, pe milioane. .. *(îl sărută.)* Să prisosească !

ELEONORA: Ce faci, Manole, cu eterul, că-mi trece leşinul?

MANOLE: Iarta-mă, dragă! Am uitat că eşti în nesimţire. Mă duc pe dindos la farmacie să-ţi iau o litră de eter, pe cont. Că acuma sper că îmi dă... *(Manifestaţia de afară a ajuns la apogeu, sub fereastră.)* Şi tu vezi niţel de manifestaţie, pînă viu eu... Tratează oamenii cu o cafea, că de o cafea mai avem în cutie. *(Gest spre cutia de pe bufet.)* Că eu, în ceea ce mă priveşte, n-am nici un leu în buzunar... *(O ia spre uşa din dreapta, în timp ce cortina se lasă pe ovaţiile din curte şi muzica militară începe o sîrbă, la grădină.)*

ACTUL II

După o luna de la acţiunea primului act. E tot o duminică, spre dimineaţă, şi pe fereastră se vede, în decorul cunoscut, toamna de octombrie. Interiorul casei lui Manole e mult schimbat. Nu mai sînt draperii, perdele şi transperante la ferestre. Au dispărut tablourile, patefonul, pendula şi bibelourilc, afară de cele de lingă divanul Măriei. A dispărut şi covorul de iută de pe jos, fiind înlocuit cu un preş de giţe. încăperea, ca aspect general, are acum un aer de sărăcie, de pustiu, în bună concordanţă cu perspectiva de dincolo de fereastră. Pomii îngălbeniţi, goi şi Dunărea ternă, cenuşie ca şi portul, în ceaţa care s-a ridicat din ape şi, in burniţa egală, rece şi monotonă, care se presupune că se cerne peste larg. La ridicarea cortinei, Manole se plimbă prin încăpere, cu mîinile la spate, adîncit în importanţa lucrului pe care îl face. S-a înţeles, cred, despre ce e vorba. Manole dictează la roman. Măria, aşezată la biroul obişnuit, ia masa de mincare, fără macat pe ea acum, aşteaptă cu tocul atent, dar cu gîndurile ei personale duse dincolo de manuscris, dincolo de oraş şi parcă de lume,

Cîteva clipe pauză. Manole se plimbă. Măria aşteaptă.

MANOLE *(care, dincolo de preocuparea lui actuală — romanul — are cugetul greu din cauza Măriei şi a legitimei sale tristeţi, se opreşte în faţa ei şi văzînd că se gîndeşte „departe", zice cu blîndeţe):* Ai ostenit?

MĂRIA *(revine brusc în contemporan):* Nu, tată! Dictează mai departe...

MANOLE: La ce te gîndeai? *(Fumează.)*

MAKIA: La titlul pe care l-ai găsit azi pentru romanul dumitale: *Trenurile mele...* îmi place foarte mult.

MANOLE: Cred că e titlul cel mai potrivit, pentru cartea unui fost mecanic de locomotivă... *(îşi repeta titlul, ca să-l audă cum sună.) Trenurile mele...* Adică, viaţa mea ! *(Reia plimbarea, pe fumurile ţigării pe care o aprinde şi din care trage lent, rar, adine, ca şi cum în ele ar proiecta, ca pe un ecran subţire şi tremurător, cele ce va spune mai departe.)* Adică, viaţa pe care am trăit-o pînă la accident, cu ele... *(Paşi.)* Zile, nopţi, ani! *(Fum.)* Pe ploi, pe arşiţă, pe ninsori... Mereu al altora, atît de puţin al vostru... Al alor mei... *(Pauză, paşi.)* Tu ştii ce înseamnă, tată, *(se întoarce spre Măria, plin),* să ai răspunderea atîtor vieţi cîte încap, de exemplu, într-un personal de cursă lungă ? Sau să ai răspunderea unui tren dc muniţiuni, pc timp de război, sau a unui „găzar" care duce petrolul spre porturi, în timp de pace? Vezi? ! *(Se plimbă.)* De-aia zic eu *Trenurile mele.* Fiindcă, din clipa cînd porneam de la staţia de plecare şi pînă mă opream la peronul din staţia de sosire, toate trenurile astea, erau ale mele. Cu toate vieţUe, cu toate visele sau interesele legate de ele. Şi singura lege care guverna toate vieţile şi toate bogăţiile astea călătoare, era legea braţelor mele. *(Se opreşte din nou, în faţa Măriei.)* Cîteodată, mai ales noaptea, cînd spinteca beznele, sub trena lui de seîntei, ca o cometă călătoare, cu vîrful înţepenit în coşul locomotivei... *(Mana ia tocul repede şi notează ceva pe o filă.)* Ce-ai scris acolo?

MAREA.: Nimic ! Am notat o imagine... Spune, tată...

MANOLE: ÎL! Mai ales noaptea, zic, cînd stam rezemat de peretele locomotivei, ca la o fereastră pe sub care trece în goană lumea întreagă, mi se părea că eu, omul acela cu braţele negre de fum şi bătătorite de muncă, nu mai sînt un simplu mecanic de locomotivă. Mi se parca că sînt cineva, dincolo şi mai presus de mine, înţelegi tu? Că sînt, cum s-ar zice *(caută un pic cuvîntul),* un fel de simbol... Un simbol al muncii neistovite şi anonime, care, în bezna nopţilor, ca şi în strălucirea zilelor, frămîntă mereu plămada zilelor de mîine... Adică a zilelor de astăzi... Şi mă simţeam mîndru, tată! *(Paşi.)* Sigur, ştiam foarte bine că eu nu sînt decît o rotiţă neînsemnată din marea maşinărie care dă viaţă vieţii. îmi ziceam: să presupunem că tu. Manole Dragu, nu eşti acuma mecanic de locomotivă. Că eşti un pasager oarecare într-un vagon de clasa a treia... *(Sc opreşte acolo unde îl ţintuieşte pironul raţionamentului care nu se poate face în mers.)* în locul tău, însă, trebuie să fie un alt Manole Dragu pe locomotivă, Cum, peste tot, la toate posturile de comandă şv de execuţie ale muncii din care trăieşte fiecare zi a vieţii, trebuie să fie cîte un Manole Dragu, cu braţe vînjoase şi pricepute ca ale tale. Fiindcă, fără cîte un Manole Dragu la post, locomotiva n-ar putea merge... Şi nici vapoarele de pe ape... Nici maşinile din fabrici, nici craţărele şi tîrnăcoapele din fundul pămîntului... Nici tractoarele şi plugurile pe arii... Nici topoarele în păduri şi nici tunurile pe cîmpul de luptă... *(Se opreşte din nou în faţa Măriei, stingînd ţigara în farfurioara-scrumieră, care se află pe masa unde scrie ea.)* Tu îţi dai seama ce-ar însemna să nu se aprindă, într-o singură zi, focurile din toate furnalele lumii? Să nu plece nici un vapor din porturi, să nu se clintească nici un tren din staţii, să nri pornească nici o maşină din fabrici, şi să înţepenească, încrucişate, toate braţele care mişcă roata uriaşă a muncii de pretutindeni? Roata asta care macină între valţuri eterne grîul fiecărei zi a vieţii? Fiindcă viaţa are nevoie şi ea de pîinea ei zilnică, ca şi omul. Şi viaţa, ca şi omul, ar muri fără pîinea pe care *i-o* frămîntă, i-o coc şi i-o duc la gură numai braţele noastre, ale tuturor muncitorilor lumii. *(Parcă trezit dintr-un vis.)* Dar, vorba aia, ne depărtarăm de la subiect, vorbind exact despre el... *(începe să-şi răsucească altă ţigară.)* Unde am rămas cu dictatul?

MĂRIA *(citind după manuscris):* „Acceleratul **109** avea în ziua aceea treizeci de minute întîrziere din cauza apelor care veniseră mari şi slăbiseră podurile... în special podul de la Bănănăi..."

MANOLE: A da... Aşa este! Podul de la Bănănăi... *(îşi aprinde ţigara.)* Iacă-ta! M-am luat cu vorba şi am uitat complet ce am vrut să spun despre podul de Ia

Bănănăi... *(Se gîndeşte, fumează, se plimbă, se concentrează. Inutili Nu-şi poate aduna gîndurile.)*

MĂRIA *(ca să-l ajute):* Probabil, vroiai să spui ceva în legătura cu inundaţiile !

MANOLE *(enervat un pic):* Nu, nu! Nici pomeneală!... Mi-am pierdut ideea... Am uitat ce vreau să spun... Şi, să spun drept, nici nu mai am poftă de lucru... *(Din ce în ce mai enervat şi supărat j>e el însuşi.)* N-ai băgat si tu de seamă că, de cîtva timp, nu mai am inspiraţie? Şi, vorba lui Raită, „fără inspiraţie, dragă Manole, joci dardăr la cafenea, nu scrii romane" !

MĂRIA *(cu oarecare regret):* E adevărat, tată... De cînd ai cîştigat la loterie, nu prea mai ai inspiraţie... *Trenurile mele* nu te mai interesează. Rămîn nemişcate în capitole, ca pe liniile moarte din gări.

MANOLE; NU, nu, nici aşa nu e! Să nu exagerăm... Recunoaşte însă şi tu că în lunea asta, de cînd am cîştigat la loterie, s-au întîmplat atîtea în viaţa mea... S-au produs atîtea schimbări...

MĂRIA: în primul rînd, odată cu bogăţia, te-ai schimbat dumneata. Nu mai eşti aşa cum erai...

MANOLE: Eu? *(E surprins că tocmai Măria îi spune asta.)* întrucît vezi tu că banii pe care i-am cîştigat au avut vreo influenţă asupra mea? .Ştii bine că tot viaţa aia o duc, tot ţigările alea le fumez... nici măcar un cataif n-am mîncat la cofetărie, deşi poftesc din 1933 la aşa ceva...

MĂRIA: Ceilalţi nu sînt de aceeaşi părere...

MANOLE: Care „ceilalţi"?

MĂRIA: Cei care ştiu că ai cîştigat lozul cel mare, acum o lună...

MANOLE *(care ştie el ce ştie):* E, şi ce e chiar aşa de mare lucru douăsprezece milioane de lei? Pentru mine e ca si cum nici nu i-as fi avut...

MĂRIA: Eşti cel mai bogat om din oraşul nostru...

MANOLE *(pe gîndurile lui. Nu-i răspunde la replică):* Omul trebuie să aibă numai atît cît îi trebuie ca să poată trăi cinstit şi onorabil. Restul *(imens de sincer)* e o nenorocire, o catastrofă!

MĂRIA: Asta o spui acum, cînd eşti bogat...

MANOLE: Mare scofală mi-a adus bogăţia! Maică-ta m-a părăsit şi l-a luat pe frate-tău cu ea. *(Cu o privire în jur.)* Plus toate lucrurile din casă, care zicea că sînt din zestrea ei; toată lumea mă pizmuieşte şi mă înjură în gura mare... 'Ba, colonelul Gheorghiade mi-a scos alt cuvînt pe contul meu: „Harpagon"... Cînd eram sărac, malversaţiune! Acuma harpagon!... Că totdeauna omul ăsta a avut obiceiul să scoată, pe contul cetăţenilor, vorbe pe care le repetă toţi şi nu le înţelege nimeni. ..

MĂRIA: Harpagon înseamnă un om zgîrcit, avar. Lin om care nu iubeşte decît banii, pentru plăcerea de a-i avea. E numele unui personaj dintr-o piesă de teatru celebră: *Avarul* de Moliere.

MANOLE: Va să zică, am ajuns şi artist de teatru. Bravo mie! La mai mare, dragă Manole... Să te văd si în film.

MĂRIA: Să fim sinceri, tată ! Dc cînd ai bani, te-ai apropiat de ei şi te-ai depărtat prea mult de cei din jurul tău. Eu nu-mi permit să te judec, dar şi acum, ca întotdeauna, îţi spun părerea mea cinstită.

MANOLE: Şi faţă de cine am greşit cu ceva, mă rog ţie?

MĂRIA: în primul rînd faţă de mama... Deşi ştii bine că eu n-am fost de părerea ei, cred că, în loc să ţii atîţia bani imobilizaţi în casă, puteai totuşi să-i faci gustul şi să-i cumperi cu două milioane casa lui Vîlcu.

MANOLE: Dar de ce să cumpăr casa lui Vîlcu? Ce? Noi n-avem casa noastră?

MĂRIA: în ceea ce mă priveşte, eu o prefer pe asta în care stăm şi m-aş fi mutat cu regret din ea. Dar mama judecă altfel... Ea, întotdeauna, a visat o altă existenţă de cît cea pe care a dus-o.

MANOLE : Sigur, că ea e născută Dudulea!!! A avut casă cu balcon, cînd era fată... Şi, cu balcon cu tot s-a dus, cînd a dat tată-său faliment cu chiristigeria... Ca, în loc să se ocupe de scînduri, dumnealui se ocupa de politică... De, ca „mare liberal", vrea să ajungă consilier comunal, ca să se plimbe cu trăsura primăriei duminica, pe strada mare... Să crape de necaz cumnatu-său, care ţinea pompele funebre şi era ţărănist. C-a spus într-o seară, cînd s-a îmbătat, la alegeri:

„Dacă îl face pe cumnatu-meu consilier comunal şi-l văd în trăsura primăriei, să n-am parte de nici un mort anul asta, dacă nu mă plimb cu dricul clasa întîia, în necazul lui, pe strada mare..."

MĂRIA: Oricît, puteai să fii mai larg cu ea...

MANOLE: Dar nu i-am dat, fată, destul? Cincizeci de mii de lei să cumpere studio, în loc de dormitor; alte cincizeci de mii de lei, să punem baie de faianţă, câ de tablă nu ne mai era bună: i-am dat douăzeci şi cinci de mii de lei ca să-şi ia o blană de lutru; douăzeci de mii de lei pentru cearceafuri şi feţe de perne noi; treizeci de mii de lei pentru rochii şi haine băiatului; am plătit peste cincizeci de mii de lei datoriile casei la credit şi conturile la furnizori; i-am dat bani să luăm un vagon de lemne pentru iarnă şi cărbuni... Alţi bani să facem sobe de teracotă şi să le dărîmăm pe-astea, de pomană... I-am dat şaizeci de mii de lei ca să scape via soacră-mi de la Hîrşov, de vînzare cu tobe; am pus să zugrăvească toată casa: fac acoperişul din nou şi pun ţiment în bucătărie; cumnată-mi de la Bucureşti i-am trimis douăzeci şi cinci de mii de lei să-şi facă dinţi noi, că pe ăi vechi i-a pierdut la cinematograf, cînd a rîs la un film; lui cumnatâ-meu de la Babadag i-am dat patruzeci de mii de Iei, ca să dcpuie cauţiune şi să-l judece în libertate, deşi ştiu că c hoţ ! Şi-aşa mai departe. .. Tu ştii cîte parale însumează toate astea la un loc?

MĂRIA: Ştiu, tată ! Dar din douăsprezece milioane nu se cunoaşte.

MANOLE : Dar de ce trebuie să ne aducem aminte în fiecare clipă că am cîştigat douăsprezece milioane? Să presupunem că am cîştigat numai un milion de lei... Un milion, fată ! Un milion ! Asta este o sumă enormă pentru noi, care nu aveam o sută de lei în casă, cînd a dat norocul peste mine. Şi-atunci, să vedem ce-am făcut eu cu milionul ăsta pe care l-am cîştigat.

MĂRIA: De ce să facem socoteala la un milion, cînd dumneata ai douăsprezece?

MAN'OLE: Dă-le dracului, să le ia pe celelalte unsprezece! Să presupunem că nu le am...

MĂRIA: Da, dar le ai! Şi toată lumea ştie acest lucru... Şi te judecă după ele.

MANOLE: Da, lumea mă judecă după ca...

MĂRIA; Oricît, trebuie să recunoşti, că faţă de norocul pe care l-ai avut, n-ai fost destul de generos cu ceilalţi care au făcut.apel la dumneata.

MANOLE: De ce? Tu, care acum, vorba ăluia, eşti secretara mea şi citeşti toate scrisorile pe care le primesc de o lună încoace, spune şi tu, puteam eu sa satisfac toate cererile pe care le-am primit pînă azi şi pe care le primesc mereu? Cît ar fi trebuit să cîştig la loterie pentru asta?...

MĂRIA *(cu un surîs):* De trei ori cît ai cîştigat, cel puţin! Asta o ştiu, tată! Şi ştiu că toţi cei care au făcut apel la generozitatea dumitale, îşi închipuie, fiecare în parte, că el e singurul care o solicită, iar eu nu spun că puteai să satisfaci o lume întreagă. Spun numai că ai dat prea puţin, faţă de cît ai cîştigat. *(Se aude o bătaie în uşa.)*

POŞTAŞUL *(de-a/ară):* Poşta a !

MĂRIA *(deschide. Poştaşul intră. Măriei):* Bună ziua! *(Lui Manole.)* Să trăieşti, coane Manole!

MANOLE: Şi dumneata la fel... Dar de cînd îmi zici mie „coane"? De o viaţă întreagă, de cînd ne cunoaştem, pînă acum mi-ai zis numai nene Manole?

POŞTAŞUL: Păiii...

MANOLE: Nici un „păi" ! De ce mă jigneşti?

POŞTAŞUL: Eu, coane Manole? Se poate... tocmai despre mine... care... dă-mă dracului, zău aşa, să mă!... Păi, ce? Eu sînt adică omul care să-mi permit ca să... Dar, însă, eu am respect de...

MANOLE: De banii mei, nu? Eu ştiam câ şi pînă acum ai avut respect de mine, deşi eram sărac... Aşa ca om... Ca prieteni vechi...

POŞTAŞUL: Am avut, sigur că am avut... Dar, însă... acuma nu-mi mai permit situaţia care, spre a mă continua cu aceleaşi cuvinte...

MĂRIA *(ca să curme discuţia, face un gest spre teancul de scrisori pe cave poştaşul le are în mină)* : Toate astea sînt pentru noi?

POŞTAŞUL: Da... *(I le dă.)* Şi degeaba mă înfruntaţi pe mine, coane Manole, că tot am dreptate la... fiindcă aşa e spiţa roţii şi smalţul oalei! Roata vieţii se învîrteşte şi oala, cînd e cu smalţ, nu mai fierbe ştir în ea. Devine pentru alte preparate, mai ceva, din punct de vedere ca legumă...

MANOLE: Bine, Dumitre! îţi mulţumesc de osteneală şi uite un pol să bei o bere...

POŞTAŞUL *(refuză)* : Lasăţi, coane Manole ! Vai de mine ! Ce? Eu am venit ca să mă mînjesc?...

MANOLE: Ia-1, măi, că c bun şi ăsta, de noroc...

POŞTAŞUL *(luînd polul) :* Adevărat, că e de la dumneavoastră şi aduce noroc, ca frînghia de la spînzurat... Tocmai că de-aia vreau să vă fac şi eu o mică rugăminte, care... Nu că e din privinţa ca să... dar, însă, eu cunosc sufletul dumneavoastră, care este cel mai compus la...

MANOLE: Dacă e vorba de bani, dragă Dumitre, îţi răceşti gura de pomană... N-am ! Nu mai am !... în prima zi, cînd mi-ai adus primul teanc de scrisori, ţi-am dat cinci mii de lei...

POŞTAŞUL: Dar nu e vorba de mine, coane Manole, că-mi pare şi rău dacă credeţi că eu, pentru mine... mai aş avea corajul să... Am însă un cumnat la Sulina... şi-a găsit o ocazie foarte bună să deschidă o cafenea şi n-are numeral disponibil pentru inventar: ceşti, pahare, linguriţe, una-alta, ce-i trebuie lui acolo. Aşa că, ştiind că vă cunosc bine, că i-am scris eu de ajutorul pe care mi l-aţi dat, m-a rugat să pui o vorbă bună la dumneavoastră ca să-l ajutaţi cu zece mii de lei, pînă mişcă roatele afacerii... *(în timpul acesta, Măria desface scris&rile, vede cu o scurtă privire despre ce este vorba în fiecare şi le pune apoi teanc pe masă.)* Localul îl are de zestre de la nevastâ-sa pe care o ia acuma, o văduvă cu două etaje şi firma comercială pe numele ei. Aşa că, afară de propriu-zisul de mai sus, mai trebuie să cumpere două, trei perechi de cărţi şi un biliard de ocazie ca să-l puie în fund, că văduva are loc berechet, că înainte a fost salon de dans şi local de întrunirii unde venea lumea de făcea manifestaţie, astfel că...

MANOLE *(i-o taie):* îmi parc rău, dragă Dumitre, dar nu mai pot să dau nici un ban! *(îl ia gura pe dinainte.)* Un milion am avut şi, într-o lună, s-a dus dracului tot!...

POŞTAŞUL: E ! Dacă vreţi dumneavoastră, umblaţi la celelalte unsprezece...

MANOLE : Le-am dat şi pe alea. Dumneata să fii sănătos!

POŞTAŞUL: Pe toate?

MANOLE : Pe toate unsprezece, în cap!

POŞTAŞUL: Bine, nea Manole ! Dacă aşa vrei dumneata să te porţi cu mine... eu nu mai am nimic de... *(Către Măria.)* Am plecat, domnişoară! *(Lui Manole.)* Şi n-o da dracul să vie vreo telegramă urgentă ! După înmormîntarea destinatarului ţi-o aduc... C-aşa sînteţi toţi ăştia care vă îmbogăţiţi peste noapte. Nu mai credeţi la cel sărac... *(Ieşind supărat.)* Şi mi-a părut foarte adine de dumneata, să ştii, că te credeam... ceea ce nu se uită şi nici nu m-aş fi aşteptat... *(Pe ultimul pic din uşă.)* Dar aşa e cînd se urcă scroafa-n salcie; se crede aeroplan! *(A ieşit irîntind uşa.)*

MANOLE *(consternat, amarii):* Ai auzit?

MĂRIA: Da!

MANOLE: Aeroplan, eu? Că scroafă, nu cred să fi avut îndrăzneala să mă facă pe mine. Şi ăsta umple tot tîrgul acum, că n-am vrut să-i deschiz cafenea lui cumnatăsău la Sulina, în localul de dans al văduvei. Şi iarăşi vorbe, iarăşi insulte, iarăşi comentarii...

MĂRIA: Eh! Ce să-i faci tată, astea sînt riscurile bogăţiei! Pierzi tot şi rămîi cu banii...

MANOLE: Banii! Banii pe care nu i-am dorit niciodată. Banii din cauza cărora am suferit cînd nu i-am avut şi din cauza cărora trebuie să sufăr şi acum, cînd tot... *(se opreşte la timp ca să se corecteze, spre **a** nu se da de gol),* cînd tot „îi am". Mare pedeapsă şi bogăţia asta, draga tatii... Mai mare ca sărăcia. Ţine minte vorba mea! *(Se uită la ceasul de la brîu.)* Iacă-tă! Unsprezece fără un sfert. Parcă spuneai că la unsprezece şi jumătate trebuie să fii la fabrică...

MĂRIA: Da ! Avem un festival artistic. Nu vrei să mergi şi dumneata ?

MANOLE: Nu, nu!... De-abia mă mai vede lumea şi îşi mai aduce aminte de mine... Că de cînd sînt bogat.

nu mă mai pot duce nicăieri... Peste tot unde mă vede, lumea întoarce capul şi se uită la mine ca la o molimă... Poate să ies niţel şi să mă duc, aşa, singur, pe malul Dunării, în sus, afară din oraş... Că n-or fi aflat şi peştii c-am cîştigat la loterie şi să-mi întoracă cozile în apă!

"**MĂRIA**: **EU** mă duc să mă îmbrac, atunci...

MANOLE: Du-te, tată! Şi eu o să citesc scrisorile care au sosit... Tot cereri de parale sînt, nu?

MĂRIA: Toate *(Trece spre uşa din dreapta.)*

MANOLE *(pregătindu-şi ochelarii):* Foarte bine... Să le trec şi pe astea la catastif... *(Scoate un carneţel şi un creion şi se aşază la masă. Măria iese. Manole ia prima scrisoare şi începe să citească tare şi clar, ca şi cînd ar citi-o altcuiva.) „Tulcea, 3 octombrie corent. Mult distinse coane Manole, (Pe deasupra scrisorii.)* Iară „coane"! *(Surîde.)* Dacă ar ştii toţi ăştia că nu mai am nici un ban, nu m-ar mai scoate din „mă"! *(Reia lectura.) De o lună de zile, de cînd aţi avut norocul săcîştigaţi la loterie, am tot stat pe gînduri şi eu şi bărbatu-meu, daca... (Peste scrisoare.)* Bine, bine, bine !... Asta 0 ştiu de la ceilalţi. .. Să vedem scopul scrisorii. *(întoarce paginile pînă dă de „scop".) N-avem cu ce să ne măritămfata..." (Pune scrisoarea pe masă.J* Bun ! Care va să zică, secţia „fete de măritat"... *(începe sa frunzărească repertoarul.)* S-o trecem şi pe asta la Ofiţerul Stării Civile... *(Scrie, apoi socoteşte.)* Prin urmare, cu dumneaiei, avem pînă acum două sute şaptezeci şi două de bucăţi, care rămîn nemăritate, dacă „sufletul meu nobil" nu le dă, una peste alta. măcar cîte douăzeci de mii de lei zestre. Ar face deci... *(socoteşte)* cinci milioane patru sute patruzeci de mii... Să trecem acum la „contabilitate generală". *(Notează suma pe o altă foaie a repertoarului. Ia alta scrisoare şi repeta jocul cu cititul.) „Piteşti, 30 septembrie. Suflet nobil: (Aparte.)* Mi-a zis-o de la început!... *(Reia lectura.) Vestea cîştigului dv. ne-a umplut pe toţi de bucurie... (Aparte.)* Şi pe mine de filipeşti. Scopul, scopul! Să vedem scopul *(Acelaşi joc cu scrisoarea.) Fiul meu are mare talent la bicicletă şi cum mijloacele nu ne permit, deşi ştie să meargă chiar fără mîini..." (Aruncă scrisoarea peste prima.)* în regulă... *(Trece în carnet.)* Una bicicleta a zece mii de lei bucata, înmulţit cu şaizeci şi opt de biciclişti, fac şase sute optzeci de mii de lei... Să-i trecem şi pe ăştia la contabilitate... *(Fericit.)* Aşa... *(Ia altă scrisoare.) „Turda, la 26 septembrie. Prea stimate domnul meu. Ziarele de presă ne-au adus şi aicea lîngă Cîmpina, unde au fost răpus mişeleşte marele domn al nea-mulţii nost, respectiv Mihai Viteazul, vestea binefăcătoare despre norocul ce v-ofo' căzut pe cap, obţinind douăsprezece milioane stabilizaţi. (Aparte.)* Adevărat! Mi-o fo' căzut în cap şi respectiv mi l-o fo' şi turtit. *(Reia scrisoarea şi ajunge la „scop".) Fătuţa mea, în etate fragedă de numai şaisprezece ani, are, mă rog frumos, o mare înclinaţie către artele frumoase şi specialmente către arta picturii clasice, c-o fo' pictai chiar şi pe mumă-sa de-a doua, nevasta subscrisului, izbutind a face o natură moartă de toată asemanarea cu ea, drept care văzînă acest talent, vă adresez suplica de faţă, pentru a inzăstra pe fătuţa mea, cu cele necesare artei picturale, subscrisul neavînd putinţa de a-i cumpăra..." (Pune scrisoarea alături.)* Bun... Am înţeles! *(Ia carnetul.)* Dar pe-asta cu pictura, unde dracul s-o trec, că e primul caz de acest fel... A, da, la „artişti" ! Viori, trîmbiţe, piane, armonici ecţetera... *(Notează în carnet.)*

MĂRIA *(intră îmbrăcată de- ieşit):* Eu am plecat, tată!

MANOLE: Am ceva de făcut la bucătărie?

MĂRIA: **NU**, nu, nimic. Totul e pregătit... Numai să ne aşezăm la masă, cînd mă întorc... Ce mai spune corespondenţa?

MANOLE: Tot aia şi tot aia! Mirese, biciclete, maşini de cusut, instrumente muzicale... Auzi, am avut şi un caz nou ! O fătuţă din Turda, care pictează mame vitrege şi n-are, mă rog frumos, echivalent pentru vopsele...

MĂRIA: Bieţii oameni! Nu trebuie să rîzi de ei.

MANOLE: Cel mai „biet" din toţi eu sînt, tată! Şi de mine rîd, nu de ei.

MĂRIA: Ai însă un avantaj asupra lor. Dumneata rîzi cu banii în buzunar... *(Iese.)*

MANOLE *(după ieşirea Măriei, ia altă scrisoare, cu acelaşi joc): „Bucureşti, 10 octombrie. Dragă Manolică. Nu*

ştiu daca îţi mai aduci aminte de mine, dar am fost colegi în clasa întîi primară, acum cincizeci şi patru de ani, în scumpa noastră urbe, Cîmpulung-Muşcel, unde tata era primar. Nemaivrînd să mă dea la şcoală cu toţi mîrlanii, m-a trimis în clasa a doua la pension, la Bucureşti, unde am rămas tot timpul repetent, numai din cauza dorului de tine, prietenul cel mai bun din copilărie, care, deşi tu erai copil de ceferist, eu încă de atunci eram socialist şi nu ţineam la diferente de clasă. Te rog să mă crezi, că de cincizeci de ani ăştia, de cînd nu ne-am mai văzut, gîndul meu a fost mereu lingă tine, dar nu ştiam de unde să te iau, pînă ţi-am văzut poza şi ţi-am citit biografia vieţii în gazete, cu ocazia norocului orb pe care l-ai avut cîştigînd la loterie lozul cel mare. Dar nu de bani este vorba, ci de prietenia care m-a legat întotdeauna de line. Ce faci, mă, Manole, mă? Mi-e foarte dor de tine şi, ca dovadă, m-am hotărît să mă reped pentru cîteva zile la Tulcea, ca săte vadşi sămai stăm de vorbă despre scumpul nostru trecut. Despre mine, ce să-ţi mai spun? Am fost şi eu cineva, am avut situaţii frumoase şi avere, dar, urmărit de ghinion, am pierdut în cîţiva ani de zile tot ce-am moştenit o viaţă-ntreagă. Pe ce-am pus mîna, s-a uscat. Curse de cai, cărţi, ruletă, căsătorii, tot! Aşa că, pînă la urmă, a trebuit să mă las de toate şi să pun bazele unei afaceri serioase de import-export, tinde eu, ca inginer hotarnic, putem cîştigă bani să-i întoarcem cu lopata. Afacerea e perfect pusă la punct, afară de un mic amănunt de cinci sute de mii de lei cu care aranjăm noi, cînd vin la Tulcea, în condiţiunile care vrei tu. Ori asociat, ori cu poliţe, ori cu garanţii •morale, pentru mine n-are importanţă, că iot aia e. Principalul este să ie văd pe tine şi să te mai strîng o dată în braţe, ca pe vremea copilăriei noastre." (Aparte, după ce s-a uitat la semnătura de la sfîrşitul scrisorii, pe care n-o mai citeşte.) Costel Păpureanu... Nici mîna nu da cu mine cînd eram colegi de şcoală... Şi cînd se atingea de mine, îl freca mi-sa cu spirt pe haină,.. Dar, oricît! Frumos sentiment! Să dureze cincizeci şi patru de ani în tăcere. .. *(Răsfoieşte carnetul.)* Ia să-l trecem pe domnul Costel la catastif... A... B... C... D... E... *(Se opreşte din răsfoit.)* E! Aici e locul lui: la escroci. *(Face un calcul rapid.)* Trei sute douăsprezece bucăţi, cu asta... Mai mulţi excroci, decît fete de măritat... *(Sc aude o bătaie în uşa. Manole surprins, dar totuşi bucuros, fiindcă de multă vreme nu-i mai calcă nimeni pragul, se duce la uşă şi întreabă binevoitor.)* Cine e?

RAITĂ *(de afară):* Eu, domnul Raită!...

MANOLE: Poftiţi, poftiţi, domnule Raită!... Unde să scriu că ţi-ai mai adus aminte de mine? *(Raită a intrat.)* Ce mai faci, măi, Mitică, mă? Ce e cu tine, că n-ai mai călcat pe la mine, de cînd am cîştigat la loterie? Exact din seara banchetului pe care l-am dat, după sfatul tău, cu ocazia aia!... Ia şezi, măi! Şezi... *(îi dâ un scaun.)*

RAITĂ: Mulţumesc... *(Se aşază. E rezervat şi demn.)*

MANOLE: Ia spune! De ce-ai fost supărat pe mine? De ce m-ai ocolit?

RAITĂ: NU te-am ocolit, ţi se pare... Nu ne-am mai întîlnit, însă, nicăieri. Fiindcă de cînd eşti bogătaş, nu mai circuli... Te-ai băgat în gaură de şarpe...

MANOLE.: EU? Cum nu circul? Doară mă duc la slujbă, în fiecare zi, ca şi înainte.

RAITĂ: Da, dar eviţi centrul... Umbli pe străzi dosnice ca să nu mai dai ochi cu nimeni. Probabil că te simţi mai bine lingă bani, decît lîngă prieteni... De-aia stai acasă ca o cloşca pe ouă...

MANOLE: Am avut supărări mari, măi, de cînd nu ne-am mai văzut...

RAITĂ: Ştiu, a fugit nevastă-ta de acasă şi ţi-a luat şi copilul ...

MANOLE: Ei, ce-ai zis de Eleonora? Să-mi facă ea mie una ca asta, acuma la bătrîneţe?

RAITĂ: Ţi-a făcut-o la bogăţie, nu la bătrîneţe. Şi bine a făcut! A dovedit că e o femeie demnă...

MANOLE: Ce vrei să spui cu vorba asta?

RAITĂ: Că unii îşi iubesc, mai presus de toate, familia şi prietenii, şi alţii numai banii. Dar nu ca si vorbim despre asta, mă aflu eu aici. Vizita mea are un scop precis.

MANOLE *(fără intenţia sa-l jignească, aproape scuzîndu-se):* Dacă e vorba de bani, să ştii că n-am...

RAITĂ: Ştiu, ştiu! Adică ai, dar nu vrei să dai... Fii liniştit, n-am venit să-ţi cer nici un ban! Eu sînt prieten de

sărăcie, nu de milioane. Şi, tocmai de-aia, aş vrea să lichidez în primul iînd unele socoteli „pedante" între noi... Mi se pare că cu îţi datorez nişte bani.

MANOLE: Dă-i încolo de bani, că n-avem nici o socoteală de bani împreună.

RAITĂ: Dar ce crezi dumneata că sînt eu, milog, ca să mă mînjeşti cu douăzeci de mii de lei, în seara banchetului?

MANOLE *(cu un surîs):* Nu te-am mînjit, mă! Ţi-am dat hîrtii nou-nouţe...

RAITĂ: Dar cum ţi-ai permis dumneata, să-mi dai mie bani, fără ştirea mea?

MANOLE: Cum fără ştirea ta? Că i-ai frecat prin barbă cînd ţi i-am dat.

RAITĂ: Fiindcă eram inconştient. Eram beat. Beat de fericirea ta... Beat de prietenie pentru tine. Şi, drept răsplată, dumneata ai profitat de starea de' ebrietate în care mă găseam, ca să-mi dai bani prin surprindere. Ai crezut, probabil, că pentru nişte nenorocite de mii de lei o să poţi să-mi cumperi conştiinţa şi să-mi modifici opinia pe care bănuiai c-o s-o am, mai tîrziu, despre tine. Ei bine, domnule Dragu, nu recunosc această datorie, pe care am comis-o într-un moment cînd nu eram în-plenitudinea facultăţilor mele...

MANOLE: Lasă-le încolo de Facultăţi, că ţi le ştiu de cînd era să le faci: litere, drept, filozofie şi ştiinţe...

RAJTĂ *(demn):* Să nu uităm politehnica, domnul meu... Şi află că ironiile dumitale de milionar, deşi vrei să mă arzi cu ele, mă lasă rece. Frigorifer electric sau zero absolut, dacă ştii cumva ce înseamnă teorema asta...

MANOLE: Adevărat că ai rămas un zero, faţă de ceea ce ai fi putut să ajungi... Dar nu chiar absolut! De ce să te ponegreşti mai mult decît meriţi...

RAITĂ *(superior)*: De acord '. Era să fiu ce n-am fost: *fui, fuisli, fnii.* Sau mai pe scurt, *ante, apud, ad, adversus, circum, citras, citro, cin...* Adjectiv cu trei terminaţii. Şi cu dumneata a patra...

MANOLE *(vazvnd că limiă nu glumeşte):* Ai terminat tu cu mine? De ce? Cu ce ţi-am greşit eu ţie, ca să vrei să strici, într-o clipă şi cu o singură vorbă, o prietenie care ţine de cincizeci de ani şi de-alungul căreia ne-am spus atîtea cuvinte de folos, pentru amîndoi?

RAITĂ: Ce mi-ai făcut? *(Privindu-l cu dispreţ, în pliu.)* Te-ai îmbogăţit. Şi asta n-ar fi nimic. Dar, îmbogăţindu-te, ai trădat tot ce-ai avut pînă atunci: familie, prieteni, crezul tău de viaţă si pe tine pe deasupra.

MANOLE: Eu, mă?

RAITĂ: Tu ! Ai călcat, tot, în picioare pentru bani. Ai distrus tot în jurul tău.

MANOLE *(oarecum scos din tîiîni):* Dar ce-am distrus, domnule, ce-am distrus? Ce-mi. tot dai cu praftoriţa pe la nas? Ei, drăcie cu pălărie ! *(Se plimbă agitat.)* Cc ai cu mine? Ce-aveţi cu mine, toţi? Ce, am cîştigat banii voştri, la urma urmei? Am fost tovarăş cu vreunul din voi la cîştig şi nu i-am răspuns partea?

RAITĂ *(cu o 'satisfacţie diabolică, pe figură):* Bravo! Ţi-a scăpat porumbelul din gură...

MANOLE: Care porumbel? *(Creşte în enervare.)* Eu nu sînt panglicar de bîlci, să scot porumbei din gură şi iepuri din buzunarul vestei... Cu mine să vorbeşti limpede, dacă vrei să mai stăm dc vorbă... Ia uite, colo!

RAITĂ: Uşor, uşor, uşor, că eu nu mă sperii de nervii nimănui,'ori cîte milioane ar avea! Şi, te previn, c-o să ispăşeşti greu.

MANOLE: Ce să ispăşesc?

RAITĂ: Tot ceea ce faci de cînd eşti bogat. Toată atitudinea şi purtarea pe care le ai, atît faţă de mine, cît şi faţă de familia ta, de cînd eşti multimilionar...

MANOLE *(scos din pepeni)* : Dar de ce trebuie să fiu neapărat multimilionar, mă? De ce să nu presupuneţi cu toţii că am cîştigat numai un milion de lei la loterie? Un milion, pe care pot să-l justific, cu scripte, în faţa oraşului şi-a ţării întregi chiar, cum l-am cheltuit şi ce-am făcut cu el. Că nu mai am nici un ban, ca să ştii...

RAITĂ: Dintr-un milion? Mă rog! Tot ce se poate! Dar de ce să presupunem noi că ai cîştigat numai un milion, cînd tu ai cîştigat douăsprezece milioane? Nu vezi ce logică de Harpagon ai?

MANOLE *(iluminat):* Aaaa! Am înţeles! Ai băut cu colonelul Gheorghiade, că de băut, te observai eu de la început, că eşti ciupit de filoxeră...

RAITĂ: Beau cu cine vreau şi, în primul rînd, cu cine plăteşte. Beau cu oameni culanţi, nu cu alţii care lasă să

putrezească sub saltea milioane de lei, fără să le ude cu un şpriţ... Dar, mă rog!... Să revenim la scopul vizitei melc. *(Se uită la ceas.)* Că e unsprezece trecute şi la zece jumătate fix am întîlnire cu colonelul la bodegă, la Morărescu... *(Luîndu-şi un aer important.)* Azi-de-dimineaţă, am primit o scrisoare de la Hîrşova, printr-un curier. *(O scoate şi i-o arată de la distanţă.)* Cred că cunoşti scrisul? *

MANOLE: Da! E scrisul nevesti-mi. Si cc-ti scrie?

RAITĂ: Asta mă priveşte pe mine, că mie mi-e adresată scrisoarea. Pe tine, personal, din tot conţinutul ei, nu te privesc decît trei cuvinte şi anume: *(ie spune, apăsînd pe fiecare)* „meschin"... „bestie"... şi „smintit la bătrîneţe". Pardon, mai e încă ceva pentru tine ! *(A parcurs scrisoarea pe replici.)* Dar ăsta nu e un singur cuvînt, e un proverb. Iată-1; „De cap să-i fie" ! *(Explicativ, lui Manole.)* Adică să-ţi fie de cap !

MANOLE: Nu-i nevoie să-mi spui de două ori, că n-am două capete. Mi se pare însă foarte curios că nevastă-mea îţi scrie ţie asemenea intimităţi. Nu ştiam că sînteţi în termeni atît de buni. Mi se părea, chiar, că n-a văzut niciodată cu ochi buni, prietenia noastră...

RAITĂ: Un bărbat nu cunoaşte niciodată adevăratele sentimente ale soţiei lui, faţă de prieteni. Şi cea mai bună dovadă că te-ai înşelat asupra mea, este că, în această scrisoare, mă roagă să fiu martorul ei la divorţ. Singurul martor. Şi prima înfăţişare o aveţi mîine.

MANOLE: Nădăjduiesc că n-o să primeşti această atenţie, chiar dacă o să ajungem pînă la divorţ. Cum o să fii martorul ei, tu prietenul meu cel mai bun? Şi pe urmă, eu nici nu mă prezint la tribunal... Eu n-am dat divorţ de ea... Cine-a dat, ăla să se ducă...

RAITĂ: Domnule Dragu, asta te priveşte pe dumneata! Eu am un mandat din partea soţiei 'dumitale şi te asigur că voi şti s-o servesc. Mi-am făcut numai datoria şi te înştiinţez, ca să fie şi această chestiune lichidată, între noi... Prietenia s-a lichidat, nu-mi mai rămîne decît să te salut... *(Se îndreaptă spre ieşire.)*

MANOLE : Stai, măi băiete, măi! N-o lua cu mine, aşa repede, ca la gazetă.

RAITĂ *(din uşă, august):* Sînt, am fost şi voi muri gazetar! Şi dacă vrei să mă mituieşti pentru divorţ, mă găseşti, zilnic, între zece şi unu dimineaţa, şi unu şi zece după-amiaza, la Morărescu, la bodegă. Am terminat! *(Iese.)*

MANOLE *(priveşte lung după Raită, pe care, nu a mai avut nici timp, nici rost, să-l conducă. A rămas pironit în mijlocul încăperii):* Dtpă nevastă, după copil, după reputaţia mea de om de treabă, s-a dus şi cel mai bun prieten! *(Mai mult cu amărăciune, decît cu dezgust.)* Ducă-se şi ăsta, dacă aşa, şi atît, mă cunoaşte... *(Se apropie de masa pe care a rămas manuscrisul la care a lucrat Măria. îl consideră un pic, din picioare, apoi se aşază la masă şi începe să-l cerceteze mai atent, frunzărind foile scrise. Cînd ajunge la fila pe care a scris Măria, adineaori, cînd i-a dictat, o ia în mînă şi citeşte cu voce tare. Şi-a pus, fireşte, ochelarii şi şi-a răsucit nelipsita lui ţigară de tutun a III-a.)* „Acceleratul 109 avea, în ziua aceea, treizeci de minute întîrziere, din cauza apelor care veniseră mari şi slăbiseră podurile. în special, podul de la Bănănăi"... *(Pe deasupra filei.)* Ia uite, frate! Şi-adineaori nu mai ştiam de ce am adus vorba de podul de la Bănănăi... Fiindcă, din cauza întîrzierii, pînă l-am trecut, că era şubred, m-am ciocnit cu mărfarul 105 la Conteşti şi am avut accidentul... A fost ultimul meu drum pe 'locomotivă... Şi de atunci „trenurile mele" le-au condus alţii. Alţii, cu braţele întregi... *(După o clipă de visare.)* Dacă termin capitolul ăsta, am terminat şi cartea... Ce păcat că fata nu e acum aici sâ-i dictez... *(Se aude o bătaie în uşă.)* Cine e?

NACU *(de-afară):* Om bun!

MANOLE *(deschide):* Om bun? *(Intră Nacu.)* Aaaa, domnul Nacu! Păi, de ce mă păcăleşti, domnule Eftimie, că e om bun !?... Poftim, te rog... *(Surîde şi îl pofteşte.)*

NACU: Nici în glumă nu trebuie să spui aşa ceva! Dumneata nu mă cunoşti încă sub adevăratul meu aspect interior. Mă cunoşti şi mă judeci după opinia publică, adică *(cu intenţie)* după aceeaşi opniei publică care te-a ostracizat şi pe dumneata acuma, pe degeaba, şi te-a pus gratuit la zidul infamiei.

MANOLE : Pe mine ?

NACU: Da, da, pe dumneata! Fiindcă oraşul nostru nu e locuit de oameni, dragă Manole. E un'tîrg de cîini. Şi ce cîini!... Laşi! Din ăia care muşcă pe la spate...

MANOLE *(cu un surîs)*: Pe mine, să spun drept, mă muşcă şi pe din faţă. De unde apucă fiecare...

NACU: Păi vezi! Şi cu ce ai greşit dumneata, faţă de oraş? Cu nimic! Ai avut norocul să cîştigi douăsprezece milioane la loterie. Ei şi? Pfttea să cîştige oricare altul, în locul dumitale. Că nu numai dumneata ai avut loz cumpărat şi ai jucat la loterie.

MANOLE *(cu un surîs numai de el şi de public înţeles)*: Eh, cu mine a fost cu totul altceva!... Eu am avut „sistemul meu".

NACU: La loterie nu există sistem, dragul meu! Există numai noroc. Şi l-ai avut dumneata. Să fii sănătos!... De cînd ai cîştigat, însă, toţi te urăsc şi te invidiază... Singurul om care a rămas indiferent din tot oraşul, la schimbarea dumitale materială, am fost eu, fiindcă eu nu-mi schimb părerile despre un om, în legătură cu banii pe care îi are sau nu îi are în buzunar... De aceea am venit astăzi din nou la dumneata, aşa cum am venit şi altă dată. Şi, ceva mai mult, în aceeaşi chestiune...

MANOLE *(atent mai mult decît arata)*: Care chestiune?

NACU: Chestiunea copiilor noştri...

MANOLE: Cred că această chestiune nu mai este actuală, domnule Nacu. Am intervenit, încă de-acum o lună, aşa cum m-a tăiat capul şi fata mea a înţeles că trebuie să renunţe la gîndul că ar putea să devie vreodată soţia omului pe care îl iubea...

NACU: Ei bine, eu nu am putut avea acelaşi succes pe lingă fiul meu... Cu toată opoziţia mea categorică, cu toate ameninţările mele, dragostea lui pentru fata dumitale a fost mai tare. Cum a ajuns la Bucureşti a stricat logodna, dînd cu piciorul unei imense averi şi unei situaţiuni sociale excepţionale... Şi asta n-ar fi nimic. Dar de îndată ce a ajuns la Bucureşti, fiul meu, călcînd în picioare toate tradiţiile noastre de familie şi reputaţia mea de fost membru devotat al partidului liberal, a făcut cel mai dureros şi nesăbuit gest pe care putea să-l facă un copil faţă de tatăl său: a intrat în cîmpul muncii, renegîndu-mi astfel originea, educaţia şi familia...

MANOLE: Şi dumneata care spuneai, data trecută, ca e un ticălos...

NACU: Recunosc, i-am atribuit defecte pe care nu le are, fiindcă, nu vreau să te mint, dragă Manole... am făcut tot ce am putut ca să împiedic această căsătorie.

MANOLE: Şi eu la fel!... Mi-am stricat şi romanul... *(L-a luat gura pe dinainte.)* Şi numai eu ştiu ce-am păţit pînă l-am modificat la loc, fără ştirea fetei.

NACU: Poftim? *(Nu înţelege nimic.)*

MANOLE: Am rupt inima fetii...

NACU: Din fericire, cînd e vorba de dragoste, lucrurile se pot repara foarte uşor... Am primit astăzi o scrisoare de la fiul meu, prin care mă înştiinţează că se întoarce acasă. Că fără Măria nu poate trăi şi câ preferă să se sinucidă decît să renunţe la ea... Or, în aceste condiţiuni, am stat, am reflectat şi am ajuns la concluzia că, în definitiv, noi părinţii nu avem dreptul să ne opunem la fericirea copiilor noştri.

MANOLE: Eu nu m-am opus niciodată. Singura mea rezervă ar fi fost că băiatul e copilul dumitale... M-am gîndit, însă, că nici asta n-are nici o importanţă. Dacă tata a fost popă, nu scrie nicăieri că eu trebuie să mă nasc diacon. Viaţa merge numai înainte. Dintr-un netrebnic, pardon de expresie, că-mi urmez ideea, se poate naşte adeseori un om bun, cumsecade, fără cusur...

NACU: Te-nţeleg, nu e nevoie să continui! Eu, personal, mă dau deoparte. Principalul e fericirea copiilor noştri... Ei şi-o doresc, ei să şi-o facă... Noi n-avem dreptul să spunem nu. Vorba ta de data trecută: ce, ne-nsurăm noi amîndoi? Mă mărit eu cu tine?

MANOLE *(Hde)*: Dacă printr-o catastrofă mi s-ar întîmpla una ca asta, cred că, în sfîrşit, aş fi şi eu în stare să-mi bat nevasta.

NACU *(rîzînd)*: Şi totuşi, cuscre Manole, sînt sigur că o să ne înţelegem foarte bine amîndoi...

MANOLE: Să se-nţeleagă copiii! De noi, n-am nici o grijă! Cît am fost de rude pînă acum, tot atît de rude o să fim şi de acum încolo...

NACU: Atunci pot să-i comunic fiului meu că îi acorzi mîna fiicei dumitale?

MANOLE: Păiii!... Cum o să-ți acord eu ceva care nu e al meu? Eu o să-i comunic Măriei cererea dumneavoastră şi ea singură o să vă dea răspunsul.

NACU: Ştiu cît eşti de legat de fata dumitale şi cît de mult te ascultă. Aşa că... *(se ridica)* contez pe dumneata şi să fie într-un ceas bun... cuscre Manole! Fiu-meu trebuie să fi sosit acuma, cu trenul de unsprezece. Mă duc să-i dau vestea cea bună... Te pup! *(îi face o bezea.)*

MANOLE: Iartă-mă, nu pot să-ți întorc vorba, dar eu n-am pupat pe nimeni în viața mea... Vorbesc, ca parte bărbătească...

NACU: Lasă, craiule, că te ştiu eu cine-mi eşti de cînd ai dat de bani şi ți-a plecat nevasta... Uc-aia nu mai ieşi pe nicăieri... Lucrezi la domiciliu...

MANOLE *(cu ochii pe manuscrisul de pe masă):* Adevărat!... Mai am de lucrat ultimul capitol şi-am terminat...

NACU *(ieşind jovial şi „spiritual"):* E ! Ala e gustul cel mai bun... că e ultimul! Să trăieşti, cuscre, şi aşteptăm cît mai urgent cuvîntul bun... *(Nacu iese.)*

MANOLE *(închide uşa după el. E dintr-o dată vesel. Foarte vesel. Revine spre masă, zicînd după gîndul care-i vine în minte, logic):* Vorba lui Raită: dar ce porc şi cuscrul ăsta! Da cu ritul şi cu osînza primeşte, cînd îi dai.

NACU *(reintră):* Aăăă, cuscre, am uitat să-ți spun. în privința zcstrii n-am nici o pretenție şi nu vreau s-avem discuție. Ce arc fata de la dumneata, e bun avut... Restul nu mă interesează!

MANOLE: Păi, nici n-ar putea să fie vreo discuțiune... De la mine fata nu are nimic şi numai restul trebuie să intereseze... Leafa ei de la fabrică.

NACU *(rîde):* Bine, bine! E-n regulă... Că n-o să cred eu că din douăsprezece milioane pe care le-ai cîştigat la loterie, o să-ți măriți fata numai cu leafa ei.

MANOLE: Milioanele le-am cîştigat eu, şi fata se mărita cu ce cîştigă ea... Dar, fiindcă veni vorba, dumneata ce zestre îi dai băiatului?

NACU: în primul rînd are numele meu...

MANOLE: Ala, fără supărare, cuscre, nu face nici două parale... Poate numele lui să valoreze ceva, de-aci încolo.

NACU: Bine, bine! Am vrut numai să-ți precizez că noi, fiu-meu şi cu mine, n-avem nici o pretenție de zestre... Ştiu eu că nu pentru noi doi ții tu milioanele alea sub saltea... Facem o căsătorie din dragoste...

MANOLE *(fâcîndu-i un salut ironic cu mîna)*: Cu dragoste, atunci, cuscre... Cu dragoste! *(îl mai petrece o dată şi revine din nou la masă.)*

NACU *(de-afară, deschide uşa cuiva, zicînd):* Poftim, poftim !... E acasă !

ALBU *(intră. E îmbrăcat curat, de duminică şi poartă, ca şi Manole, şapcă):* Noroc, nene Manole!

MAXOLE: Noroc, tovarăşe preşedinte! Ce vînd te-aduce pe la mine?

ALBU: Vînt bun, nene Manole!...

MANOLE: Atunci e bine!

ALBU: Bine pentru unii şi nu prea pentru dumneata.

MANOLE: De ce, tovarăşe preşedinte?

ALBU: Să ne-nțelegem de la început, nene Manole! Eu n-am venit acuma la" dumneata, în calitatea mea de preşedinte al sindicatului nostru... N-am nici o misiune, ca să zic aşa, oficială... Am venit din propria mea inițiativă. Eu, Vasile Albu, la dumneata, Manole Dragu... De la cheferist la cheferist. Eu mai tînăr, dumneata mai mare, şi de vîrsta şi de experiența, decît mine.

MANOLE: Despre .ce este vorba?

ALBU: Despre slujba dumitale. Despre postul de magaziner-şef pe care îl ocupi în prezent, în stație...

MANOLE: Ai să-mi reproşezi ceva în legătură cu slujba mea? Cu felul cum mi-o îndeplinesc?

ALBU: NU!... Dumneata eşti şi vei rămîne între noi ca un exemplu de muncitor şi de salariat model...

MANOLE: Atunci?

ALBU: CU dumneata cred că nu e cazul să fac multe ocoluri în vorbă.

MANOLE: Te poftesc, chiar... Cu mine să mergi drept la țintă !

ALBU: Tocmai! Uite de ce am venit... şi te rog să mă crezi că m-am gîndit foarte bine, înainte să fac demersul acesta care, repet, este din propria mea iniţiativă. De-o lună de zile, dc cînd norocul te-a făcut un om bogat, m-am gîndit că nu mai ai nevoie de postul dumitale de magaziner-şef şi de cele de cîteva mii de lei pe care le primeşti pe lună...

MANOLE: Cine ţi-a spus că nu mai am nevoie? Eu şi astăzi, ca şi pînă acum, trăiesc numai din leafa mea...

ALBU: Şi cu cele douăsprezece milioane pe care le-ai cîştigat, ce faci? Cînd ai atîtea parale, cînd ai muncit o viaţă întreagă, aşa cum ai muncit', nu e păcat să te mai osteneşti la vîrsta dumitale pentru cîteva mii de lei pe lună? Cîteva inii, care altuia i-ar prinde foarte bine şi i-ar uşura din greutăţile pe care dumneata nu le mai ai. Marinescu, ajutorul dumitale, are cinci copii... Dacă ţi-ai da demisia din slujbă şi ar trece el în locul dumitale, diferenţa de salariu de două mii de lei ar fi foarte bine venită pentru el şi pentru familia lui.

MANOLE: Bine, dar eu mai am un an pînă la pensie...

ALBU:. 0 s-o ai mai mică cu cîteva sute de lei pe lună. Ce rol joacă la dumneata?

MANOLE: Bine, fireşte, nu e vorba de cîteva sute de lei, acolo, mai mult ori mai puţin! Dar slujba e viaţa mea... E puterea mea... E singurul meu ajutor moral, pe lumea asta... afară de fată...

ALBU: înainte de a veni la dumneata, am vorbit şi cu ea.

MANOLE: Şi ca ce-a zis?

ALBU: M-a îndemnat să fac acest demers şi m-a asigurat că, aşa cum te cunoaşte, n-o să-l fac degeaba...

MANOLE: Aşa ţi-a spus fata?

ALBU: Da...

MANOLE: Atunci, eu nu mai am nimic de adăugat. Locul meu e liber!... Daţi-mă afară cînd vreţi...

ALBU: Asta n-o s-o facem niciodată...

MANOLE: Păi atunci ce vreţi?

ALBU: Să-ţi dai dumneata demisia... Gestul să vie de la dumneata... Şi va fi un gest frumos, te asigur!

MANOLE: Va să zică, din cauza bogăţiei ăşteia, după toate cîte le-am pierdut pînă acum, trebuie să-mi mai pierd şi slujba... Unicul meu mijloc dc existenţă...

ALBU *(rîde)*: Unicul...

MANOLE: Da, da!... L'nicul! *(Se reculege)* Fiindcă eu toată viaţa mea am fost obişnuit să trăiesc numai din banii pe care i-am muncit... Ăştia pe care i-am cîştigat la loterie sînt ca şi cum nici nu i-aş avea...

ALBU: Dar îi ai totuşi...

MANOLE: Ce are şi ce n-are un bogat, nu se ştie niciodată sigur. Sigur este însă că, din acest moment, nu mai am nici slujba... Să-ţi scriu demisia... *(Se duce spre masă).*

ALBU: Cred că c mult mai frumos s-o anunţi dumneata, personal...

MANOLE : Bine!-... *(Nu-şi poate ascunde o mare amărăciune.)*

[illegible]

MANOLE: Acum h-o să-mi mai rămîie decît casa, că de slujbă o să mă las...

MĂRIA *(care schimba repede o privire de întrebare şi răspuns afirmativ, cu Albii) :* Casa şi romanul, tată... Nu uita ! în cîteva zile, dacă nu mai eşti preocupat de nimic altceva, îl putem termina.

MANOLE *(cu un surîs ironic, dar trist sub ironie):* Eu am şi început să mă gîndesc la volumul al doilea. Şi după *Trenurile mele,* pe care am circulat trei sferturi din viaţă, ăstuia o să-i pun titlul *Scaunele mele,* pe care o să stau ultimul sfert care mi-a mai rămas... într-un ceas sînt îndărăt! *(Iese împreună cu Albu.)*

(Măria trece o clipă în odaia de alături, ca să-şi lase pardesiul şi, eventual bascul, apoi revine. Acum este, sincer şi onest, a gînăurilor ei. Adică tristă adine şi manifest scenic, fără nici un fel de exageraţiuni. Nici oftaturi sfîşielcare, nici cehi daţi a jale peste cap. Tristeţea este'centrată mai mult în cehii ei, în care a adunat parcă toată toamna de afară, in paşii ei prin încăpere, moi şi parcă fără destinaţie şi fără stăpîn, în gesturile sale neconvinse şi executate dincolo de acţiunea pe care o îndeplinesc şi cu care Măria va efectua ritualul obişnuit al existenţei . Cînd se întoarce din dormitorul în care a trecut, intră în scenă încheindu-şi un şorţ gospodăresc. Strînge de pe masă nmmtscrisele Pe care le pune în sertarul obişnuit. Pune, la locul lor, călimara şi tocul... Apoi, deschide bufetul, scoate o faţa de masă şi începe să pună masa Pentru două persoane, circulînd între aceasta şi bufei. Cînd a terminat dc pus masa — foarte sumar pusă, dealtminteri — se duce spre divanul ei. Ridică salteaua şi scoate de-acolo a fotografie. E a lui Puia Nacu. O priveşte lung, cu regret, cu dragoste, cu tandreţe, apoi o pune la loc. Totul executat cu multă simplitate şi feminitate onestă. în clipa cînd a pus la loc fotografia sub saltea, se aude o bătaie în uşă. Trezită brusc din mica şi secreta ei reverie, Măria se îndreaptă spre uşă.)

MĂRIA: Cine e?

Puiu *(de-afară):* Puiu Nacu!

MĂRIA *(zăpăcită, neavînd curajul sa deschidă imediat)* : Cine?

Puiu *(tot de-afară)*: Puiu Nacu! *(Măria deschide, stăpînindu-şi, pe **cît** poate, emoţia şi surpriza. Puiu intră.*

Are o atitudine demnă şi un pic ridicolă, a o?nutui hotărît repede să ia o atitudine importantă.) Bună ziua, domnişoară Dragu...

MĂRIA *(pe tonul lui, fără aceeaşi ostilitate):* Bună ziua, domnule Nacu...

PUIU: Te rog să mă ierţi că te deranjez, dar vreau să vorbesc neapărat cu tatăl dumitale...

MĂRIA: Tata nu este acasă...

PUIU: Tatăl meu mi-a spus că acum o jumătate de oră era aici...

MĂRIA: Acum cinci minute a ieşit în oraş... Dar de unde stia tatăl dumitale că tata c acasă?

PUIU: A fost aici...

MĂRIA: Domnul Nacu?

PUIU: Da!... Bineînţeles, fără ştirea mea şi, mai puţin, fără autorizaţia mea...

MĂRIA: **NU** ştiam ca domnul Nacu a fost aici... sî chiar mă surprinde această vizită. Domnul Nacu şi tatăl meu nu au nimic comun...

Puiu *(ironic):* Ba da!... Ne au pe noi, „copiii" lor. Dacă ne mai putem numi copii, la vîrsta noastră...

MĂRIA: Pentru ei, sîntcm tot copiii lor, la orice vîrsta... Dacă doriţi, puteţi să luaţi loc... Tata trebuie să se întoarcă *(minţind),* dintr-o clipă în alta...

Puiu *(nu se aşază):* Mulţumesc... Nu am nimic special de vorbit cu domnia-sa. îmi pare chiar mai bine că te-am găsit pe dumneata, în locul lui... Putem vorbi mai deschis şi mai fără menajamente...

MAKIA *(ironică) :* Menajamente ! Dumneata şi menajamente ! Nu eşti obişnuit cu aşa ceva, cînd e vorba de o femeie...

PUIU: Domnişoară Dragu... N-am nici o clipă intenţia să discut cu dumneata despre chestiuni definitiv închise între noi. Am venit numai ca să pun la punct un penibil echivoc, în legătură cu noi amîndoi...

MĂRIA: între noi amîndoi nu mai există demult nici un fel de echivoc...

PUIU: Aşa am crezut şi eu pînă astăzi, pînă acum un ceas, mai exact, cînd, sosind de la gară, am fost înştiinţat de tatăl meu, că în urma venirii sale oficiale, aţi binevoit să-mi acordaţi mîna dumneavoastră...

MĂRIA *(căzînâ din nori):* Eu?

Puiu: Nu ştiu exact dacă dumneata, personal... în orice caz, domnul Dragu, în numele dumitale.

MĂRIA: Tata?

Puiu: Aşa mi s-a comunicat... Or, eu n-am avut nici o clipă intenţia să aspir la această deosebită favoare... Nu am autorizat pe tatăl meu să ceară mîna nimănui şi, cu atît mai puţin, pe-a dumitale...

MĂRIA: De ce „cu atît mai puţin"?

Puiu: Pentru că acum o lună, înainte de plecarea mea la Bucureşti, la examene, totul a fost limpede şi definitiv lichidat între noi...

MĂRIA: Aşa cum ai dorit şi cum ai crezut potrivit că era cazul să procedezi.

PUIU: EU?

MĂRIA : Nu ţi-am făcut nici un fel de reproş, recunoaşte!

Puiu: Asta ar mai fi lipsit.

MĂRIA: Şi, totuşi, aş fi avut dreptul să ţi-1 fac.

Puiu: Tot dumneata?

MĂRIA: Numai eu... Fiindcă numai eu ştiam ce era între noi...

PUIU: Mai mult decît am ştiut eu, e-adevărat! Mai mult decît aş fi putut vreodată să-mi închipui . Mai mult decît oricare fantezie ar fi putut să imagineze... *(Nu mai poate să ducă nici tonul, nici morga cu- care a venit înarmai de-acmă.)* De ce m-ai minţit? Cum ai putut să mă minţi în halul ăsta? Ce ţi-am făcut ca să merit minciuna şi bătaia ta de joc? De ce nu mi-ai spus adevărul de la început? De ce m-ai lăsat să te iubesc şi să cred în tine ?

MĂRIA *(nedumerită):* Ce „adevăr" ţi-am ascuns eu ţie? Eu ţi-am spus de la început tot...

PUIU: N-ar fi fost nimic, dacă mi-ai fi mărturisit că ai iubit pe altul înaintea mea...

MĂRIA: EU?

PUIU: Poate aş fi acceptat şi copilul, dacă îmi mărturiseai cinstit că îl ai.

MĂRIA *(nu ştie ce să mai creadă):* Care copil, omule?

Puiu: Copilul tău! Te iubeam atît, încît ar fi putut să devină copilul nostru...

MĂRIA: Ascultă, Puiule! Eu cred că ţie ţi-a zdruncinat trenul creierii şi nu mai ştii ce vorbeşti... Cînd ai făcut tu copil cu mine? Că mă faci să vorbesc şi prostii, zău aşa...

PUIU: O! De ce nu l-ai făcut cu mine? *(Un gest de implorare tardivă spre cer.)*

MĂRIA: Pe cine?

Puiu: Copilul!...

MĂRIA: Al cui copil trebuia să-l fac eu cu tine?

Puiu: Al lui!

MĂRIA: Stai, stai, că m-am zăpăcit şi nu mai înţeleg nimic... Prin urmare, tu susţii că eu trebuia să fac cu tine un copil, care să fie al lui... Adică al copilului... Copilul să fie deci propriul său tată... Ai înnebunit. Puiule! Probabil că ai stat pe osie în tren... Eşti zdruncinat rău! *(Gest spre cap.)*

Puiu: Nu-ţi mai bate joc de mine... M-a durut îngrozitor, să ştii!

MĂRIA: Ce?

Puiu: Copilul!

MĂRIA: Dar ce, l-ai făcut tu?

Puiu: Atît aş fi vrut să fie al meu...

MAKIA: N-ai decît să-l înfiezi, în cazul ăsta! Din partea mea, ţi-1 fac cadou... Şi dacă nu-ţi ajunge unul, îţi mai fac rost şi de altul... De cîţi vrei... Să ai o creşa întreagă!

Puiu: Mă rog, pe tonul ăsta, e inutil să mai discutăm... Eu am spus ceea ce aveam de spus... Şi cred că am fost destul de clar.

MĂRIA: Că nu vrei să te însori cu mine, am înţeles... Nu e nevoie să repeţi...

Puiu: Exact..! Sper, însă, că celălalt o sa se însoare imediat cu tine... înainte să naşti copilul..,

MĂRIA: EU?

Puiu: Tu, desigur! Că n-o să-l nasc eu...

MAKIA: Prin urmare, iară am dat în mintea copiilor! Ascultă, Puiule, spune drept... tu ai băut ceva înainte de a veni aici?

Puiu: Nu...

MĂRIA: Nici în tren, în vagon-restaurant?

Puiu: **NU** mai glumi. Măria! Crede-mă că nu mi-a fost uşor, cînd am primit scrisoarea...

MĂRIA: Ce scrisoare? Te pomeneşti că ți-a scris copilul înainte să se nască... Ştiu! In ajunul plecării tale la Bucureşti ți-am trimis o scrisoare prin frate-meu» prin care te rugam să vii în port, la debarcaderul vechi, ca să stăm un sfert de oră de vorbă, în legătură cu... viitorul vostru. N-ai venit... A doua zi de dimineață, cu trenul de cinci, ai plecat la Bucureşti şi, drept răspuns la scrisoarea mea, peste osăptămînă, te-ai logodit...

Puiu: Oricine în locul meu făcea Ia fel, după scrisoarea pe care am primit-o. A fost atît de limpede, de brutală, de definitivă... Ce puteam face altceva, după ce am citit-o, decît să fug fără bună ziua, aşa cum mi-ai cerut, şi să mă supun dorințelor tatii, de îndată ce am ajuns la Bucureşti, eu, care nu mai aveam nici un fel dc dorință... Care nu mai eram decît un fel de mort în viață, ca să zic aşa...

MAKIA: Dar de ce, Puiule, de ce.' Scrisoarea mea a fost foarte clară...

PUIU: Tocmai de-aceea. Mai clară nici nu se putea...

MĂRIA: Poate n-ai înțeles-o tu bine! Eu am vrut să-ți dau puteri de viață nouă, fiindcă ştiam că pleci, că ne despărțim. ..

Puiu: De acord !... De ce te miri atunci că te-am ascultat, că am vrut să încep o viață nouă şi m-am logodit... Aşa cum m-ai sfătuit în scrisoare.

MAKIA: Eu nu ți-am scris niciodată aşa ceva. Nu ştii ce vorbeşti!

Puiu: Daaa? Scrisoarea ta, însă, cred că ştie. *(0 caută în buzunar.)* Uite-o! Poftim! *(I-o dă.)* Recunoşti, cred, că e scrisoarea ta...

MĂRIA *(consternată, priveşte scrisoarea):* Da, e scrisul meu... într-adevăr...

Puiu: îl cunosc doar, dintr-o mic...

MĂRIA *(începe să citească scrisoarea): „Dragul meu, Nu îți scriu mult, dar vreau să-ți scriu foarte limpede... Nu mai pot nici sate mint, nici să te amăgesc..." (Măria înțelege şi încremeneşte cu scrisoarea în mînă. Se clatină un pic şi se reazemă de un scaun.)*

Puiu *(se repede s-o sprijine):* Ce este? Nu te simți bine?... Stai, Măria, te-ai făcut palidă... *(Măria se aşază.)*

JIARIA: Scrisoarea pe care mi-a dictat-o tata la roman... *(Nu-i vine să creadă.)* Tata!... *(Un timp.)* Tata!... Să facă tata una ca asta? Tatăl meu?! Tăticul meu... *(îşi ascunde capul în palme, lasînd scrisoarea să cadă mototolită pe jos.)*

II Puiu: Măria!... Ce este? Ce s-a întîmplat? Nu mai înțeleg nimic...

MĂRIA: EU însă am înțeles tot. Iartă-mă, Puiule ! Şi du-te, du-te, te rog, acum... O să-ți explic eu tot... însă acum nu pot... Du-te şi lasă-mă singură, te rog... Peste o jumătate de ceas aşteaptă-mă în port, la debarcaderul vechi, acolo unde trebuia să ne întîlnim cînd ai plecat... Avem de vorbit lucruri serioase amîndoi... Hai, du-te, te rog... *(Puiu îşi dă scama că nu mai poate insista. Iese încet, pe gesturile ei, ca din camera unui bolnav. Măria, de îndată ce îşi da seama — fiindcă nu se uita — că Puiu a ieşit, izbucneşte în plîns şi zice printre hohote.)* Tată ! Tată ! Cum ai putut să faci una ca asta? Tu? Tu? Tu?

(Se ridică în plîns şi trece în cdaia de alături, de unde se întoarce in grabă cu pardesiul aruncat pe umeri şi cu bascul in mînă, căutînd şi izbutind să-şi stăpînească plînsul care, totuşi, îi rămîne gata să izbucnească, în ochi. Trece, repede, la sertarul unde a pus manuscrisul, îl pune pe masă şi caută o filă albă pe care scrie urgent, cîteva cuvinte. Pune biletul pe care l-a scris pe farfuria lui Manele, la vedere. Are o clipă de ezitare, după care se decide şi ia manuscrisul. Pleacă... Din drumul spre uşă, se mai întoarce o dată. Se duce la măsuța de Ungă divanul ei, ia trandafirul care se află în pahar, şi îl pune pe farfuria lui Manele, peste bilet. Apoi iese repede, izbucnind în plîns, in timp ce uşa se închide după ea. De pe stradă se aude cîntecul unei caterinci care trece. Este un vals banal, nostalgic şi demodat. Parcă se simte piciorul şchiop, al omului cu caterinca, in ritm, pe apropierea, creşterea şi trecerea căruia scena rămîne goală. Apoi, intră Manole, cu o sticlă de vin in buzunar şi cu diverse pachețele in mînă. Are şi un carton de prăjituri, mic, de două bucăți. Şi e vesel, vesel, cum n-a fost demult.)

MANOLE *(pune toate pachetele pe bufet şi începe să le desfacă, meticulos. în primul rînd, desface cartonul cu prăji-*

tun. Sînt două cataifuri): Din 1933 vreau să mănînc un cataif... în sfîrşit, astăzi, fiindcă mi-am dat demisia din slujbă, mi-am văzut visul cu ochii... Şi-o să-i ling frişca... Frişca de vis... *(Pune cartonaşul pc masă şi desface celelalte pachețele.)* Una sută cincizeci de grame-de parizer... *(Pune feliile pe o farfurioară, pe care o scoate din bufei şi o pune pe masă.)* Şi una sută grame caşcaval... *(Acelaşi joc.)* La douăsprezece milioane nu m-a ținut cureaua să iau mai mult... *(Cînd pune caşcavalul pe masa, observă trandafirul şi apoi biletul, pe care îl ia, îşi pune ochelarii şi îl citeşte.) „Tată, astăzi nu viu la masă şi, poate, n-am să mai viu multă vreme... Puiu Nacu a fost aici şi am aflat tot. Nu te judec şi nu te condamn... Plec la centrală, la Bucureşti, unde ştii că fabrica vrea să mă trimită demult şi unde n-am plecat, ca să nu te las singur... Acum însă nu mai ai nevoie de mine. Eşti cu banii dumitalel Măria. P.S. Am luat manuscrisul, să-l termin de transcris..." (Manole înlemneşte cu scrisoarea în mînă. Nu ştie ce să mai facă nici cu trandajirul, care e amestecat cu scrisoarea în mînă, nici cu ochelarii pe care şi-i scoate de pe nas... îi plimba spre buzunar şi îi pune mereu la loc... Rămîne țeapăn, în capul mesei, printre mezeluri, caşcaval şi cataifuri. E în picioare... După cîteva clipe îngînă.)* Fata! S-a dus şi fata... Adică tot...

(Se aude o bătaie puternică in uşă si o vece copilărească, care strigă.)

PUŞTIUL: Poştaaa !...

MANOLE *(trezit, dar totuşi prăbuşit de gîndurile lui, deschide şi intră puştiul, un băiețaş de bodegă îmbrăcat cu şorț şi cu creionul chimic după ureche):* Ce e, mă?

PUŞTIUL *(important):* Poştaa! *(îi întinde cîteva scrisori.)*

MANOLE *(luînd mecanic scrisorile):* Dar dc cînd eşti tu poştaş?

PUŞTIUL: NU sînt poştaş ! Eu sînt de la budegă, de la domnul Mitru, şi m-a trimis nea Dumitru, poştarul, ca să vă aduc scrisorile astea, personal, în mînă...

MANOLE *(acelaşi joc):* Dar de ce nu le-a adus el?

•**PUŞTIUL**: Fiindcă, de fapt, s-a cam părpălit' de băutură. Bea la noi, la circiumă, de-un ceas. S-a cherchelit de tot şi a spus că dumnealui nu mai pune picerele în casa dumneavoastră, cîte zile o avea...

MANOLE: De ce? N-a spus şi de ce?

PUŞTIUL: Ba da ! Zice că fiindcă ați fost măgar... Vă salut! *(Vrea să plece.)*

MANOLE: Am fost măgar? Bun! Aşa e, dacă zice el! Dar n-am fost măgar cu el... Am fost cu altcineva. Cu totul cu altcineva...

PUŞTIUL: Vă salut! *(Vrea să iasă.)*

MANOLE: Stai, stai, măi băiețaş, nițel... *(Ia cartonul cu cataifuri de pe masa.)* Uite ieea două cataifuri! Ia-le şi mănîncă-le tu sănătos. Că din 1933, de cînd le aştept, nici măcar n-au împlinit douăzeci şi cinci de ani. Şi păcat de jubileu, să-i stric frişca dc-acuni...

Două. luni după al doilea act. Sîntcm in decembrie şi, pe ferestre, se vede iarna plină, calmă, jovială, ca *în* cărțile poştale ilustrate de Crăciun. Din „interiorul" Ini Manole au mai dispărut dintre lucruri. Din cele care se pot vinde mai uşor. A rămas pustiu, fără căldura pe care o dă habitația colectivă, aproape sordid, in reducerea lui la sinetul necesar. în soba cu olane şi cu „gura" deschisă, fumegă ciceva lemne ver/i. Alături, unii sînt două, trei. Acțiunea actului al treilea începe Ia ora prin/njui. La ridicarea cortinei, scena etr.e gcaîă şl rămîne cîteva clipe pînă se marchează atmosfera şi se remarcă schimbăriit în minus. Pe masă se află o broască, țestoasă. După ce publicul a încetai să tuşească, să frunzărească inutil programele şi să scîrțîie strapontinele, Manele intră dinspre dormitor, privindn-.şi ceasul cu lanț. **11** poartă, iarna, la buzunarul de jos a! vestei.

MANOLE: Lnu punct! *(St apropie de masa, pune intre timp ceasul la loc şi se adresează broaştei țestoase):* S-a făcut unu, domnişoară Țestoşcscu... Trebuie să mîncăm... *(Mîngîie broasca pe carapace.)* Dar de ce te-ai băgat aşa, toată, în garsonieră? Dormi, ai!? Ca cucoanele din lumea mare, pînă la prînz... *(începe să pună masa, vorbind — pe parcursul şi în timpul acestei operații ~ cu broasca, după cum îi vine mai bine şi mai la îndemînă, afară de cazurile precizate prin indicația specială.)* S-a terminat, drăguță, cu ademenea persoane... *(Ia uu jurnal şi-l întinde pc masă.)*

îmi spunea Albu, ieri, cînd a fost iarăşi la mine, că coana Penelope, nevasta lui domnul Eftimie Nacu, cuscră-mea, de, a depăşit toate normele în materie de somn. *(îşi pune iacimul, şervetul, sarea ele.)* A dormit şi după dric, la înmormîntarea lui frate-său... De-abia au putut s-o deştepte neamurile, cu eter, cînd a ajuns la cimitir. *(Scoate din cutia bufetului o kîrtie în care e înfăşurată o bucățică de pîine.)* Zice... adică spunea colonelul Gheorghiade, că jucase toată noaptea cărți din cauza doliului şi era atît de ostenită, că nu mai vedea nici giocării. *(Privind satisfăcut tacîmul.)* Aşaaa ! Acum să punem şi mîncarca la gătit... *(Ia şi pregăteşte o maşinuță de spirt, căreia îi dă foc. Pune un ibric cu apă deasupra, să fiarbă.)* Astăzi stăm cam prost cu meniul. *(Se duce spre bufet, de unde scoate o pungă enormă.)* De! Ce să-ți fac, dacă n-a vrut nimeni să-mi cumpere pantalonii cu dungi?... Zice că sînt de mort şi nimeni nu vrea să facă cheltuieli, de viu, în vederea lumii celeilalte... Plus că Raită mi-a făcut dificultăți şi-a scos vorba că haina de mort aduce şi deces după ea... *(Din pungoiul acela, în care bagă mîna pîn-la cot, scoate un ou, pe care-l bagă în ibric să fiarbă. Apoi, cit un gest copilăresc, umflă punga şi o sparge într-un bufnet. Amuzat, către broască.)* Te-ai speriat? *(Rîzînd, se aşaza şi îşi face o țigară.)* De, drăguță! Dracul te-a pus să nimereşti, din tot oraşul ăsta, taman la mine-n curte? Şi sa mă găseşti şi singur cuc pe lume? Cucul şi broasca!... Ca în fabule de-alea! *(Aprinde şi dă un fum în ca.)* Ecee ! Ce vorbeşti? Simțind tutun şi ai scos capul?... Se vede treaba că eşti damă mai în etate, dacă-ți place să fumezi! *(Un fum.)* Dar, vorba e, ce-ți dau acum, la prînz, de mîncare? Muşcatele nevestii, de zestre, din pivniță, le-ai mîncat pe toate... Leandrii nu-ți plac. *(Răsucind oul în ibric.)* Să te văd la găoacea de ou cum te prezinți... Are calciu şi e bună de întărit la zeghea aia de-o ai pe spate... *(Ciocane carapacea broaştei.)* Brava beton!... Cu aşa adăpost nu ți-a fost frică de bombardamente, nu? *(Amuzat de un gînd, rîde.)* Ce-ar fi, mă, să fii broscoi şi eu să-ți dau zor, de două luni de cînd te am în pensiune, cu domnişoară Țestoşescu? Că la voi, la broaş-

tele astea țestoase, toate sînteți muieri... Numai broaşte... şi iar broaşte !

(Se aude o voce de coții, strigînd de-afară.)

COPILUL: Nea Manoleeeee ! Nea Manoleeee!

MANOLE *(îşi pune şapca din cuier şi crapă uşa):* Care eşti acolo, mă?

COPILUL: EU !

MANOLE: Care tu?

COPILUL: Eu sînt, dar nu mă ştii dumneata, că nu mă cunoşti. Muşcă cîinele?

MANOLE: Cum o să muşte, mă, dacă n-am?... Vino-ncoace !

COPILUL: Nu viu, că mi-e frică să nu fie turbat...

MANOLE: Bine! Spune-atunci, ce vrei?

COPILUL: M-a trimis tăticu şi-a spus să veniți imediat la gaia, la depou.

MANOLE: La gară, la depou? Dar al cui eşti tu?

COPILUL: Sînt a Iui Stanciu ! Şi-a zis să veniți acuma, imediat, cu mine...

MANOLE: Bine! Stai că viu... Aşteaptă la poartă...

COPILUL: Dar nu muşcă cîinele?

MANOLE: NU, nu, dar mi se răcoace oul... *(închide uşa, scoate oul din ibric cu lingura şi-l pune alături. Stinge maşina de spirt şi apoi îşi îmbracă scurta. înainte de a ieşi, către broască.)* Mă scuzi că te întîrzii puțin cu masa, domnişoară Țestoşescu, dar cînd e vorba de gară, mă duc ca trenul! *(Iese.)*

(Imediat după ieşirea lui Manele, uşa din stingă — adică aceea pe care nu s-a circulat pînă acum — se deschide binişcr, prudent şi în deschiderea ti apare Alaria. Aceeaşi pe care c ştim, mai luminoasă însă la față, mai împlinită, mai femeie... Fericită, într-un cuvînt l E îmbrăcată medest şi coreei, ca întotdeauna. De data asta, într-un costum care se ghiceşte că este „de călătorie", nefiind totuşi un costum special pentru aceasta. Măria se intearce, înainte de a intra în scenă, către cei care o urmează din spate si care nu se văd.)

MAKIA: Vă mărturisesc că sînt foarte emoționată !... *(Intră urmată de Albu, Puiu Nacu şi frate-sau, Gogit, care acuma poartă o uniformă de licean. Puiu şi Măria au cile o valiză în mînă.)* N-am mai intrat acasă pe uşa din dos şi pe furiş, de pe vremea cînd eram copil şi mă

simțeam vinovată cu ceva. *(Revine brusc la prima ei preocupare.)* Ați văzut cum a slăbit? *(Se uită spre Puiu şi spre Gogu.)*

Puiu *(ca s-o liniştească):* Nu ştiu... poate n-am putut să-l văd eu bine pe fereastră, cînd a ieşit, dar nu mi s-a părut mai slab decît îl ştiam...

GOGU: Fugi de-acolo, cumnate!... E slab mort. Parcă e văr primar cu Gândi... *(Impresionat, copilăreşte.)* Bietul tăticu! L-a slăbit averea rău... Cel puțin un kilogram a slăbit, de fiecare milion!

ALBU *(Măriei):* Nenea Manole e, în adevăr, foarte schimbat. Mai ales în două lunile astea, de cînd ai plecat dumneata la Bucureşti. A ajuns de nerecunoscut! De-aceea ți-am scris, să te rog să vii.

MĂRIA: Ai făcut foarte bine şi îți mulțumesc... *(Pliveşte în jurul ei.)* Şi casa a rămas aproape goală...

ALBU : Fiindcă vinde tot timpul tot ce poate... Lucruri din casă... haine... A vîndut şi salteaua de lină şi-acum doarme numai pe somieră... El mi-a spus.

GOGU: Probabil că face aşa, să nu-l mai creadă lumea bogat!... Aşa sînt toți zgîrciții...

MĂRIA *(acoperindu-şi ochii cu mîna):* Nu, nu, nu se poate! Nu pot să cred!... Oricît ar fi devenit de avar... mintea mea nu poate să admită că l-au robit într-atît banii.

ALBU: Şi eu sînt de aceeaşi părere cu dumneata... E ceva la mijloc. Există un mister în viața tatălui dumitale... Afară de cazul — iartă-mă te rog, c-o spun - cînd ar fi vorba dc o boală gravă de nervi. Doctorul Pavel mi-a spus că asemenea cazuri sînt destul de dese...

Puiu: Să sperăm însă că nu e cazul şi cu socrul meu.

MĂRIA *(repede):* Exclus! Tata nu poate să fie nebun...

GOGU: Şi atunci ce e cu el? Că în toate mințile lui nu mai este. *(Gest în jur.)* Tu nu vezi?

Puiu: Tot ce-a făcut, de cînd a cîştigat la loterie, nu e o atitudine de om noimal. Măria!...

MĂRIA: Ştiu! Şi totuşi refuz să cred că tata şi-a pierdut mințile... Ar fi îngrozitor ! *(Cercetînd totul în jurul ei,, ajunge la masă.)* Şi uite ce măntncă... Ln ou!... Şi în ce hal mănîncă!... Pe un petec de jurnal.

ALEU: A vîndut si fețele de masă...

Puiu *(apropiindu-se de broasca de pe masă):* Uite ce pîine frumoasă se face acum la noi în oraş!

ALBU: Nu e pîine... E o broască ţestoasă... *(Măriei.)* Chiar în seara plecării dumitale, a găsit-o intrată în curte, pe sub poartă. Tatăl dumitale trebuie salvat, în orice chip! Chiar şi dc bogăţie, dacă va fi cazul... De aceea ţi-am scris şi te-am rugat să vii... în două luni astea, de cînd ai plecat dumneata de acasă, eu l-am văzut foarte des, că sînt singurul om din oraş pe care l-a primit în casă şi cu care a vrut să stea de vorbă.. . Cînd a primit scrisoarea prin care îl înştiinţai că te-ai măritat, am băut chiar o sticlă de vin împreună, în sănătatea dumneavoastră. O sticlă de vin pe care m-a pus s-o cumpăr eu, fiindcă spunea că n-are bani în seara aceea şi pe care mi-a plătit-o însă, imediat ce-a vîndut feţele de masă. De aceea şi eu sînt de părerea dumitale... Este, trebuie să fie un mister la mijloc. De cînd a cîştigat la loterie, s-a petrecut mai mult decît o schimbare. S-a petrecut o dramă!

2IARIA: Da, toate cîte s-au întîmplat de atunci şi le ştim, sînt consecinţele acestei drame, pe care nu o cunoaştem. .. Şi pe care trebuie s-o descoperim... Distrugînd tot în jurul lui, am impresia că tata se distruge pe el însuşi.

ALBU: Şi nu trebuie să-l lăsăm...

MĂRIA: Sîntem absolut de acord! Acum două luni, cînd am plecat de-acasă, am fost convinsă că n-am să mă mai întorc niciodată. în clipa aceea, am simţit că tata nu mai exista pentru mine... Că un anume gest pe care îl făcuse şi pe care n-am să-l divulg niciodată, a pus pentru totdeauna — între mine şi el — o stavilă de nctrecut... Totuşi, cînd m-am căsătorit, la Bucureşti, l-am înştiinţat şi pe tata. împotriva voinţei mele... Apoi am primit scrisoarea dumitale. Şi din cele cîteva rînduri pe care mi le-ai scris, am înţeles că nu mai aveam dreptul, pentru motivele mele personale, să mă socotesc ca şi orfană de tată. De aceea, cu primul tren, am venit aici... Şi n-aş vrea să fi venit degeaba... *(Se aude o bătaie în uşă. Cei de faţă schimbă o împătrită privire consultativă, după care Măria spune încet lui Puiu.)* Vezi cine e !

Puiu *(se duce la uşă):* Cine e?

RAITA *(de-afară): Vox populi...*

GOGU *(încet, celor de faţă): Vox populi?* Trebuie să fie italianul ăla pietrar care se mutase lîngă noi, cînd am plecat la Bucureşti.

ALBU *(se apropie şi el de uşă):* Cine este, vă rog?

RAITĂ *(tot de-afară):* Eu sînt, coane Manole! Eu, Raită!

ALBU *(la un semn afirmativ al Măriei, Albu deschide):* Poftim!

RAITĂ *(aperitivit şi mai jovial ca de obicei, intră. Cînd dă cu ochii de cei de faţă, îşi pierde aplombul cu care a intrat şi rămîne o clipă foarte dezorientat. Măriei.) :* Sărut mîna... *(Către ceilalţi.)* Salut! *(îşi recapătă treptat contenenţa.)* Lume nouă ! Lume nouă ! Au mai venit şi bucureştenii pe la noi? *(Către Măria şi Puiu.)* Felicitările mele călduroase pentru fericitul eveniment şi să nu mă uitaţi la botez... *(Rîde singur de gluma lui.)* Dar „conu" Manole nu-i acasă?

MAKIA: NU! Pentru un moment lipseşte, domnule Raită. Dar ce aveai cu el?

RAITĂ : în orice caz, ceva de bine, nu de rău, madam Nacu...

MĂRIA: Ce anume?

RAITĂ: I-am adus o veste bună. *(E îneîntat că poate să-şi plaseze „lovitura" pentru care a venit, faţă de un auditor mai numeros decît cel pe care-t spera.)* O atenţie din partea oraşului, a prietenilor şi admiratorilor săi.

MĂRIA: Ce fel de atenţie?

RAITA: îmi pare foarte bine că, găsind aici mai mulţi membri din familie... pot să vă comunic, dumneavoastră mai întîi, rostul vizitei mele oficiale! Că, dacă am înţeles să mai calc o dată pragul acestei case, am făcut-o numai în calitate de vizită oficială...

MAKIA: Ia loc, domnule Raită!

RAITĂ: Mulţumesc! Nu iau loc, că sînt grăbit... Am venit chiar cu birja...

GOGU: E, dacă a luat domnul Raită birjă, să ştiţi că-i ceva foarte grav! Mai grav ca o înmormîntare...

RAITĂ: Mă, liccanule, nu te da la mine, că eu am fost ,.tnic dorobanţ" în **1906.**

GOGU: De-aia bei numai cu dorobanţul mare, acuma...

RAITĂ: Pardon! Beau cu colonelul Gheorghiade, colonel plin.

GOGC: Şi el, şi dorobanţul...

MĂRIA: Gogule, te rog, domnul Raită nu e de vîrsta ta, ca să faci glume cu dînsul.

GOGU: Pe chestie de ţuică nu există glume cu domnul Raita! Dumnealui bea serios.

RAITĂ *(vexat):* Da, exact, puştiule! Prefer să beau singurul pol pe care-1 am sau nu-1 am în buzunar, decît să mor de foame, ca alţii, cu milioanele sub saltea. Că, tocmai de asta am venit... Auzind adineaori, la bodegă, la Tarapana, că bietul „conu" Manole şi-a vîndut din cauza sărăciei pantalonii cu dungi şi haina neagră de ginere, colonelul Gheorghiade, care este cel mai de suflet din oraş, a propus să facem o listă de subscripţie publică şi să-l ajutăm pe bietul „conu" Manole, cu ce ne lasă punga pe fiecare... *(Scoale o hîrlie din buzunar.)* Nu-i aşa? Nu puteam noi, pîrliţii, să lăsăm un arhunilionar să moară dc foame şi să-şi vîndă costumul de coşciug din cauza sărăciei. Aşa că, i-am strîns cu toţii, conform semnăturilor de pe această listă, suma de **19,** adică de nouăsprezece lei, pe care vă rog să-i primiţi şi să-mi daţi cuvenita chitanţă de descărcare... *(Depune pe mzsâ lista, precum şi cei nouăsprezece lei, pe care se scotoceşte adine să-i scoată din buzunar şi să-i pună deasupra listei.)*

"**MĂRIA** *(stăpînindu-şi indignarea, ia lista şi banii de pe masă.)* îţi mulţumesc, domnule Raită, în numele tatălui meu şi te rog să comunici şi prietenilor dumitale, care, la un pahar de vin, au avut această frumoasă iniţiativă, toată recunoştiinţa lui... iar pentru ostenelile dumitale uite doi poli din partea familiei... *(Caută în geantă şi îi întinde doi poli.)*

RAITĂ *(dezumflat brusc, ca un balon în care s-a înfipt un ac):* Pardon, doamnă!... Eu nu sînt comisioncr... şi vă rog să nu mă jigniţi! Eu n-am jignit pe nimeni.

MĂRIA: Crezi?

GOGU *(încet, lui Puiu):* Ţine-mă, cumnate, că-1 umflu...

Puiu *(acelaşi joc, lui Gogu):* Ţine-mă tu pe mine, c-am mîna mai grea... *(Sc ţin reciproc.)*

GOGU *(convins):* Atunci se Iasă cu bătaie... *(Face un pas agresiv spre Raită.)* Ia ascultă, domnule! Unde te trezeşti dumneata aici? Cum îţi permiţi să te legi de tata? Că dacă ţi-oi şterge o directă acum *(îl ameninţă),* drept în birjă sări...

MĂRIA *(îl opreşte):* Gogule, du-te, te rog, si ia-mi un pachet dc ţigări... *(îi dă banii şi replica, în acelaşi timp.)* Cu domnul Raită vorbesc eu...

RAITĂ: Bravo mie! Am ajuns acum să mă ameninţe cu moartea şi copiii! Sînteţi martori că a vrut să-mi dea cu boxul în cap. ..

GOGU *(către ai lui, surîzind):* Cu boxul, auzi! Şi în cap'. *(Lui Raită.)* Cum o să dau eu cu aşa ceva, şi în vid.*' Că dacă-1 ating o dată în vid, îşi pierde legea gravitaţiei univeisale şi-l adună colonelul Gheorghiade de pe jos, dc la bodegă, cu făraşul.

RAITĂ *(cu un surîs de om care s-a liniştit, după o mare panică, privi) d după Gogu):* îmi place că, de cînd e în Bucureşti, a prins conveisaţie tînărul!

MĂRIA: A trebuit să revină aici şi să se întîlnească cu un om ca dumneata, ca să se exprime astfel... *(Cu amărăciune sinceră.)* Nu ţi-e ruşine, domnule Raită?

RAITĂ: Mie? De ce?

MĂRIA: Cum ai putut să te pretezi la o răutate ca asta? *(Arata lista de subscripţie şi banii.)* Tocmai dumneata, cel mai bun prieten al tatii? Dumneata, cu care a împărţit o viaţă întreagă de lipsuri şi de tinereţe? De muncă nu, fiindcă dumneata ai evitat-o, pe cît ai putut, totdeauna.

RAITĂ: **EU** am muncit „intelectual". Am muncit cu capul, nu cu mîinile!

MĂRIA: Asta nu te-a împiedicat însă, să laşi pe cei care munceau cu mîinile să-ţi ducă bucata de pîine la gură. Ba chiar şi ţoiul cu ţuică! Ce ţi-a făcut dumitale tata? Ce ai împotriva lui, ca să te porţi aşa cu el?

RAITĂ: Ce mi-a făcut? Hm! *(Face un gest şi o „mutră" care arată mult mai puţin decît ar avea el de spus în chestiunea asta):* Ce mi-a făcut!!! **M**-a minţit, doamnă! **M**-a minţit într-un mod laş...

MĂRIA: Tata?

RAIȚĂ: Da! M-a mințit pe mine! Singurul lui prieten, cum spuneai adineaori... Şi asta m-a durut. M-a rănit pînă-n fundul adîncului meu.

MĂRIA: Şi cu ce te-a mințit, domnule Raiță?

RAIȚĂ: CU premeditare m-a mințit! A crezut câ eu îi port ghinion! Eu? Eu, care am adus noroc la o lume întreagă!?

MĂRIA: NU înțeleg!

RAIȚĂ: Parcă poate să-l înțeleagă cineva? în ziua cînd s-a tras clasa a cincea a loteriei şi cînd a cîştigat lozul cel mare, am dat o raită pe la el, ca sâ-l întreb dacă şi-a luat lozul... Că eu trebuie să am totdeauna grijă de treburile prietenilor mei.

MĂRIA: Da! Şi?

RAIȚĂ: Şi dumnealui, cu o mutră perfidă, pe care n-am să i-o iert niciodată, o mutră de cal de dric, care ştie că trage la un cufăr de nuntă, mi-a spus că nu şi-a mai luat lozul, că n-a avut cu ce să-l ia şi că s-a lăsat definitiv de jucat la loterie... Eu, intelectual, în materie de prieteni, l-am crezut... Şi nu numai atîta. Dar văzîndu-1 cît e de încăpățînat şi că nu vrea să se ducă la Tarapana să-i ceară lozul pe cont, m-am oferit să mă duc eu la colectura şi să i-1 iau. Pe contul meu, doamnă ! Pe garanția mea !

MĂRIA: Un moment, te rog! Va să zică, în ziua tragerii tata ți-a spus că nu are lozul cumpărat?

RAIȚĂ: Da ! Şi s-a jurat, mi se pare... Şi-atunci m-am dus buzna la Morărescu, i-am explicat situația... i-am spus că dacă n-are încredere în Manole, garantez eu... în ziua aceea îi făcusem un mare serviciu şi-mi era obligat că l-am scăpat de la...

MĂRIA *(îl întrerupe):* Bine, bine! Şi?

RAIȚĂ: Şi Morărescu m-a refuzat. Net! Porceşte ! Ca omul care judecă, în loc de cap, cu mezelurile din prăvălie.,. Mi-a spus că nu dă lozul pe cont. Că Manole e insolvabil şi că garanția mea este şi mai nulă! *(Indignai.)* Şi, pe scurt, care a fost rezultatul? Conu Manole a cîştigat lozul cel mare la loterie! Prin urmare, avea lozul în buzunar, cînd m-a lăsat să mă duc pentru el la rîmătorul ăla ca să mă umilească şi, deci, şi-a bătut joc de mine. Cine? Tatăl dumitale, doamnă! Prietenul meu cel mai bun! Or, asta, cu n-am să i-o iert niciodată... Niciodată!

ALBU *(care a fost tot timpul joarte atent):* Mă iertați, domnule Raiță, că mă amestec ! Dar dumneata ai comunicat lui nenea Manole că Morărescu refuză să-i dea lozul pe cont?

RAIȚĂ: Sigur! Am venit împuşcat la el...

MĂRIA: Şi tata ce-a spus, cînd a auzit?

RAIȚĂ: Â mers cu perfidia înainte. „Dă-1 dracului de loz!" a spus. „îmi pare mai bine că nu joc. Fiindcă, de fapt. cu nu joc pentru mine. Joc să scap de gura nevestii".

MĂRIA *(lui Puiu):* Mamei i-a spus cu un ceas înainte că are lozul în buzunar.

RAITA: Păi îl avea !

Puiu: Şi de ce ți-a spus dumitale că nu-1 are?

RAIȚĂ: Cum de'ce? De mişel! Ca să sc ascundă de mine, în cazul cînd cîştigă.

ALBU: NU e aşa, domnule Raiță ! De dumneata s-ar fi putut să sc ascundă numai cînd pierdea. Cîştigînd, ar fi ştiut tot oraşul, aşa cum a şi ştiut, fiindcă toată lumea ştie că de zece ani joacă acelaşi număr: cinci de şase. îl ştiu, precum vezi, chiar şi eu, deşi nu joc la loterie!

MĂRIA *(care în timpul replicilor de mai sus s-a gîndit la ceva) :* "N-avea nici un rost să te mintă, domnule Raiță !

RAIȚĂ: Dar m-a mințit... Şi dovada categorică este că a cîştigat.

MĂRIA: EU cred că tata nu te-a mințit.

RAIȚĂ: Adică n-avea lozul în buzunar?

MĂRIA: Da, nu-1 avea!

RAIȚĂ *(rîde):* Şi cum a putut să cîştige lozul cel marc, fără să joace la loterie?

MĂRIA: Asta mă întreb şi eu? Şi cred că persoana care ar putea să ne dea informațiuni foarte prețioase în această privință, ar fi chiar domnul Morărescu, colectorul...

ALBU : Dumneata, după ce nenea Manole a cîştigat la loterie, n-ai întrebat pe Morărescu cum se face câ n-a vrut să-ți dea pe cont, exact lozul care a cîştigat?

RAIȚĂ : Ba da !

ALBU: Şi ce ți-a răspuns?

RAIȚĂ: Tîmpitudini de-ale Iui! Că, eram, pardon de expresie, beat şi nu m-a luat în serios, ştiind că lozul îl luase „conu" Manole, de dimineață!

ALBU: E ceva suspect aici. *(Măriei.)* Şi cred că am pus mîna pe capătul firului, care ne va duce Ia lumină.

PUIU: NU sînteți de părere să mă duc eu să vorbesc cu Morărescu?

MĂRIA: Nu, asta am s-o fac eu!

RAIȚĂ: Dacă stau să judec mai adînc şi mie începe să mi se pară curios. Ba are, ba n-are! Ba a avut şi-i lipseşte, ba nu 1-a luat şi îl avea.

MĂRIA: Dumneata, mi se pare, eşti cu birja la poartă?

RAIȚĂ: NU face nimic! Poate să mai stea! Birjarul doarme pe capră, de cînd am venit. Probabil că acum au adormit şi caii, aşa că nu „marchează" nimic. Şi, în orice caz, plăteşte comitetul de la bodegă, că ei m-au trimis, ca să-şi bată joc de bietul Manole.

MĂRIA: Uite ce te-aş ruga eu pe dumneata, domnule Raiță! întoarce-te la bodegă şi spune-i domnului Morărescu că aş vrea să-i vorbesc între patru ochi. Nu trebuie însă să ştie nimeni că mă aflu în oraş.

RAIȚĂ: EU sînt la dispoziția dumneavoastră, cu cea mai mare plăcere... Spuneți-mi numai unde şi la ce oră să vie?

MĂRIA: 0 să-ți spun pe drum, fiindcă ieşim şi noi cu dumneata. *(Lui Puiu.)* Ne repezim pînă la tine, să-ți vezi părinții.

RAIȚĂ: Birja mea e la dispoziție.

MĂRIA: Mulțumesc... Ne ducem pe jos şi ocolim centrul, să nu ne vadă nimeni. *(Lui Albu.)* O să stabilim împreună cum procedăm.

ALBU: Bine, Măria...

MĂRIA: Haidem, atunci!... Dealtminteri, trebuie să se întoarcă şi tata de la gară, unde l-am trimis degeaba, săracul! Orice i-ar spune Stanciu, nu poate să-l țină prea mult... *(Privind „dejunul" lui Manole.)* Şi nici măcar oul nu şi l-a mîncat... Haidem! *(Ies cu toți, pe dindos, pe unde au intrat. Raiță, vrînd s-o ia prin față, Măria îi spune.)* Nu pe-acolo, domnule Raiță !... Ieşim pe unde am intrat, pe uşa de la bucătărie şi pe urmă pe portița din dos a grădnii. *(Au ieşit.)*

(0 clipă scena e goală. Apoi intră Manele. E nins pc scurtă şi pe şapcă şi e plin **de** *zăpadă pe bocanci. Se scutură, tropăind cu bocancii şi dînd cu şapca* **de Perete** *şi apei, cu ea scuturată, pe scurta. După ce îşi pune lucrurile pe cuier, vine în centrul scenei, la masă, freeîndu-şi mîinile de ger. Tot timpul vorbeşte cu broasca.)*

MANOLE: Frig! Frig al dracului, domnişoară Țestoşescu! Dar... mneatale ce-ți pasă cu şuba aia deasupra ! Eu, cu scurta mea, de, o duc ceva mai pirpiriu... *(Se duce la sobă şi se uită la foc.)* Ți-e frig şi ție, mă? *(Zgîridăre ultimii tăciuni, sub lemnele verzi, înghețate deasupra.)* Cred şi eu, dacă n-ai luat masa pînă acum! Hai să-ți dau şl ție să mănînci. *(Pune două lemne pe foc şi îl animă, suflînd, pe vine, în el.)* Aşa, tată, să duduie!... Că dacă te-aud duduind, parcă-mi ții de cald. *(Vine la masă, aprinde lampa de spirt şi pune din noul oul în ibric.)* Acum, să ne ocupăm şi de noi, domnişoară Broscărescu... Că nu vreau să-l mănînc răscopt, nici mort. Cleios! De-aia l-am şi scos, cînd ani plecat... *(îşi face o țigară.)* Şi, mă mai dusei degeaba, după alte toate. Stanciu ar fi vrut parcă să-mi spună ceva, dar nu ştiu exact ce... *(Bătaie în uşă. Nedumerit, Manole se duce sa deschidă.)* Cine c?

Miss **TULCEA** *(de-afară)*: Miss Tulcea!

MANOLE *(nu pricepe nimic)*: Cine e?

MISS TULCEA: Miss Tulcea! Domnişoara Dobrinotescu...

MANOLE *(deschide uşa, o crapă adică)*: Pe cine căutați dumneavoastră?

MISS TULCEA: Pe dumneata, coane Manole! Te deranjez?

MANOLE *(încurcat şi vrînd să fie amabil)*: Da! Nu face însă nimic... Poftiți... domnişoară...

Miss **TULCEA** *(se opreşte, ninsă, fardată şi destul de „babetă", în prag)*: Mi se pare că v-am deranjat...

MANOLE: NU, nu... închideți însă uşa, vă rog, că am nişte lemne verzi, de-nghează soba cu ele. Şi dacă mai intră şi gerul pe uşă...

Miss **TULCEA** *(închide uşa)*: îmi dai voie să-mi seot şoşonii? *(Are şoşoni înalți de cauciuc.)*

MANOLE: NU, că rizicați! Trage al ciorilor de la duşumele... Poftiți, şedeți... *(Se duce spre ibric, în timp ce Miss Tulcea se aşază în capul mesei.)* Mă scuzați numai un

minut, ca a dat în clocot şi trebuie să întrerup iarăşi oul! *(Scoate oul şi stinge maşina de spirt.)* Se vede treaba că tot vîrtos i-a fost soarta lui să-l mănînc...

Miss **TULCEA**; Ţineţi regim?

MANOLE: Ţiu, dar numai zilnic!

Miss **TULCEA**: Dar de ce suferi?

MANOLE: EU? Să bat în ou *(bate),* de nimic... Adică, să spun drept, cam sufăr de foame... Am poftă de mîncare, adică.

Miss **TULCEA**: Şi de ce vă hrăniţi cu regim, atuncea?

MANOLE: Că mi-e silă de mîncare...

Miss **TULCEA**: Cred şi eu ! Un om care poate să-şi ofere orice, nu mai are poftă dc nimic !...

MANOLE: Adevărat... Dar şi unul care nu poate să-şi ofere nimic, are poftă de orice... *(Se aşază la masă lingă ea.)* Cu ce pot să vă servesc, domnişoară?

Miss **TULCEA** *(care între timp şi-a scos o ţigară):* Cu un foc, mai întîi, dacă eşti mata gentil!

MANOLE: Imediat! *(Se duce la sobă, ia un tăchme în cleşte şi i-l ojera.)* Asta e bricheta mea pe timp de iarnă. Nu benzină, nu fitil, nu piatră de scăpărat... Şi nici amendă că nu e marcată. *(Aruncă tăciunele la loc şi revine.)*

MISS TULCEA: NU mă mai cunoşti, coane Manole? *(îi face „ochi dulci".)*

(Toată scena de seducţie care va urma, trebuie să fie jucată de Miss Tulcea, fără şarjă, pe o cochetărie desuttă, eternă şi comică, a femeilor proaste şi in această materie.)

MANOLE: NU, dar parcă v-am mai văzut eu undeva?

Miss **TULCEA**: Uite-te bine la mine... *(îi arde un fum şerpesc pe sub nări.)*

MANOLE: Un moment, să-mi pun iavaşaua, că fără iavaşa, să spun drept, sînt cam aproximativ la vedere. *(îşi pune ochelarii şi se uită la ea, fix.)*

Miss TULCEA: £?

MANOLE: Tufă!

Miss **TULCEA**: Şi totuşi, altădată m-ai fi cunoscut dintr-o mie...

MANOLE: Eu?

lltfiss **TULCEA**: Da, da, da! Dumneata!... şi fără iavaşa. Ia scoate-ţi ochelarii să vedem, tot atît de verzi îţi sînt ochii?

MANOLE *(mecanic, scoate ochelarii);* Verzi? *(Rîde.)* Sa fiu măgar, dac-am ştiut vreodată ce culoare de ochi am... La noi, la ceferişti, cînd îţi trece culoarea ochilor pe buletin, se zice căprui la toţi... Totul e să vezi bine cu ei şi să te obişnuieşti la seîntei.

Miss **TULCEA** *(cu un surîs, stors ca o rufă în mîini, pe buzele groase, fardate şi voit senzuale):* Ce şmecher eşti!../

MANOLE: Eu? Poate e o confuzie la mijloc...

Miss **TULCEA: NU** e nici o confuzie, nene Manolică!... Te cunosc atît de bine... Şi dumneata m-ai cunoscut pe mine... tot atît de bine... Dar, de, ochii care nu se văd, se uită...

MANOLE *(onest, ca să scuze ochii, în înţelesul pe care l-a atribuit el):* Eu, să spun drept, am avut mereu un ulcior la ei...

Miss **TULCEA**: Lasă, nu te mai scuza! Ai tot dreptul să nu mă mai ţii minte... Doar am lipsit cincisprezece ani din Tulcea... *(Oftează.)* Eh ! Ale vieţii valuri... Şi cu şaptesprezece pe care-i aveam cînd am plecat, am şi eu treizeci şi doi de ani acuma...

MANOLE: N-aş fi crezut! După figură păreţi mult mai în etate. *(îşi dă seama de gafă şi vrea s-o dreagă.)* Adică, vreau să spun, nu că aţi avea mai mulţi ani, dar trebuie sa fiţi mult mai în etate decît ei...

Miss **TULCEA**: Ce rol joacă vîrsta, cînd inima îţi rămîne tînăra? !

MANOLE: Siiiigur! Mai prost e cînd ţi se pare că eşti tot tînăr de ani şi inima-ţi devine cord... şi în loc de dragoste o tratezi cu iod.

Miss **TULCEA**: Vrei să-ţi fac complimente, coane Manolică? Tot aşa ai rămas, cum te ştiu: cochet... Să tragă femeile de dumneata.

MANOLE: De mine? Vai de capul meu! Una a tras de mine toată viaţa şi tocmai acum, la urmă, s-a rupt frînghia... şi-am căzut pe spate amîndoi. Eu aici şi ea tocmai Ia soacră-mea, la Hîrşova.

Miss **TULCEA**: Ştiu, ştiu! Ştiu că te-a părăsit soţia... şi copiii... şi prietenii... şi toată lumea. Ştiu tot, coane

Manolică, tocmai de aceea am venit la dumneata, cînd am auzit cît eşti de singur, de părăsit de toţi! Mi-am adus aminte de sentimentul care m-a legat de dumneata în trecut şi nu m-am mai putut stăpîni. Cu riscul de a mă compromite în tot oraşul, unde abia am sosit de o săptămînă, am venit să te văd... Am venit eu la dumneata. Eu !...

MANOLE *(aiurit)*: Şi, mă rog, dacă nu vă supăraţi, aş putea să am plăcerea, să-mi amintiţi cine sînteţi dumneavoastră?

Miss **TULCEA**: Mai uită-te o dată la mine, coane Manole... Dar uită-te bine...

MAXOLE: Să mai pun o dată iavaşaua. *(Ceea ce şi face.)*

Miss **TULCEA**: Uită-te şi cu inima, nu numai cu'ochii... *(îl priveşte seducătoare, deschisă toată ca o varză fardată.)* Ei ? !

MAXOLE *(care a privit-o atent şi cinstit, ca un filatelist ce vrea sa identifice o marcă uzată.)* Tufă! *(îşi scoale ochelarii.)* Nu vă supăraţi, dar nu ştiu, să mă tai...

Miss **TULCEA**: Şi nu eşti curios să ştii?

MANOLE: De, eu...

Miss **TULCEA**: Te-ai uitat, probabil, la atîtea femei, de cînd nu ne-am mai văzut, şi mai ales acum, în ultimul timp, de cînd am auzit că eşti bogat, încît nu ne mai poţi deosebi una de alta... Trecutul nu mai contează...

MANOLE: Oricît, dar nici chiar atît de trecut n-oi fi eu, să nu-mi amintesc !

Miss **TULCEA**: Bine! Atunci am să-ţi spun eu cine sînt.

MANOLE; E cel mai bun lucru, ca să nu mai pierdem vremea de pomană...

Miss **TULCEA** *(cum ar spune că ea este cascada Niagara, de exemplu) :* Eu sînt Miss Tulcea !...

MANOLE *(acelaşi joc, pe aceeaşi nedumerire care creşte către consternare):* Tot ce sc poate!

Miss **TULCEA**: Miss Tulcea 1930! Acum nouăsprezece ani am fost aleasă Miss Tulcea, cea mai frumoasă fată din localitate...

MANOLE: Aaaaa! îmi aduc aminte. Fata Bălăşoaiei de pe bulevardul Neatîrnării!

Miss **TULCEA**: Păi, vezi!

MANOLE: Bată-te să te bată, acum mi-aduc aminte foarte bine !... Cînd te-a ales miss Cutare de-aia, ţi-a cîntat muzica militară, cînd te-a condus la gară, că plecai la Bucureşti, să te aleagă Miss România.

Miss **TULCEA** : Şi cine era pe locomotivă cu bascul pe-o sprinceană şi cu ochii verzi ca pielea de şopîrlă?

MANOLE: Ştiu şi eu, cine o fi fost persoana ! Eu ştiu numai că mă uitam pe peron la lumea care se adunase. Nu ştiam de ce... Credeam că se urcă vreun ministru în tren şi îl duce cu muzica la gară.

MISS TULCEA : Şi nu ţii minte că am venit la dumneata lîngă locomotivă şi ţi-am azvîrlit, după ce am sărutat-o, garoafa pe care o purtasem pînă atuncea, aicea, la

MANOLE: Poate o fi fost fochistul, că era mai tînâr decît mine şi nu mai ţii dumneata minte bine... Eu, unul, nu ştiu să mi se fi întîmplat vreodată aşa ceva în viaţă. Singura garoafă, pe care mi-a dat-o o femeie în viaţa mea, a fost una din gura unui purcel de lapte la cuptor, cînd am fost la naşu-meu la masă... A luat-o nevastămca şi mi-a pus-o la butonieră, ca să n-o ia alte invitate înaintea ei, că era bal a doua zi la „Cercul comercial" şî-i trebuia s-o puie în păr...

Miss **TULCEA**: Pe mine nu mă interesează că mai ţii ori nu mai ţii dumneata minte ! Eu ştiu numai atît, că aveam şaptesprezece ani...

MANOLE : Şi cu nouăsprezece care au trecut, vine, va să zică, treizeci şi şase, nu treizeci şi doi, cum greşişi adineaori la aritmetică.

Miss **TULCEA**: N-are importanţă, un an, doi mai puţin!... Principalul este, că, din clipa cînd te-am văzut, m-am îndrăgostit de dumneata...

MANOLE *(jenat şi neştiind ce să creadă):* De mine în persoană? Vezi de treabă, domnişoară!

Miss **TULCEA**: Da, da, de tine! N-am apucat însă să ţi-o spun niciodată, fiindcă drumurile noastre s-au despărţit chiar din clipa cînd te-am iubit. Te-am purtat însă, totdeauna, ca pe o floare presată în suflet şi amintirea ta nu m-a părăsit niciodată...

MANOLE: Ce tot vorbeşti, domnule!

Miss **TULCEA**: îţi jur, Manole! îţi jur pe viitorul meu, fiindcă trecutul nu mai vreau să mi-l reamintesc... Şi dacă viaţa mea, pînă astăzi, a fost aşa cum a fost *(se scutură a silă),* cea mai mare parte din vină o-porţi tu...

MANOLE: EU?... în ce scop?...

Miss **TULCEA**: Fiindcă, iubindu-te pe tine şi ştiind că n-o-să ne mai putem întîlni niciodată, cum am ajuns în Capitală, nu m-a mai interesat nimic... M-am lăsat dusă de valurile vieţii... N-am mai ştiut nici ce mai fac, nici ce mai vreau... Şedeam toată ziua singură la hotel şi mă gîndeam la tine... Pînă-ntr-o seară, cînd a venit la noi un petrolist din Ploieşti. Că şedeam împreună cu o prietenă, Miss Tecuci, care se bătuse cu Miss Tîrgu-Frumos şi se mutase în cameră la mine... Că şedeam cu toatele într-un hotel de misse. **E,** si ce să-ţi mai spun! Petrolistul m-a cerut imediat în căsătorie şi am acceptat... Copil, dragă, ce vrei! Am contat pe gazul lui, ca să-mi fac şi eu o situaţie în petrol şi cînd colo şi benzină pentru brichetă îi cumpăram tot eu, din ceea ce produceam, din munca mea, fără ştirea lui, deşi ştia perfect cine vine la mine în odaie, dar se făcea că nu bagă de seamă nimic şi desfăcea de-alea încrucişate în camera madamei. Pînă-ntr-o zi, cînd n-am mai putut şi am fugit la o prietenă, la Miss Şimleul-Silvaniei, care era logodită cu unul însurat şi-i luase un apartament de-o cameră şi acces la intrare, pe general Anghelescu... îţi jur, 'Manole dragă, pe apendicita mea — că m-a durut, şi trebuie să mă operez, cum îmi dai tu ce-mi trebuie — că nici o clipă nu m-am gîndit că logodnicul ei o să se amorezeze de mine, şi-a spus că se sinucide dacă nu-l iau, şi ca dovadă că nu glumea, a luat într-o seară douăzeci şi şase de pastile de „Somnalin" şi le-a pus în buzunarul vestei, astfel că am fost forţată să-i acord mîna... Şi ce-a bătut la mine ăsta, timp de trei ani de zile, că zicea că nu-l iubesc suficient cînd venea de la Careii Mari la Bucureşti, oi spune şi la morţi, că nu era, dragă, judecă şi tu sincer, să-l aştept pe el să-şi vîndă guliile de pe iugăre, ca să am şi eu un ban al meu de-un cinematograf sau de altceva, plus că maiorul s-a jurat să mă ia în căsătorie după ce i-o da aprobarea de la minister — că eu n-aveam nici zestre, nici actele la mînă — şi mi-a lăsat cravaşa amanet şi cu atîta m-am ales de la el, şi-a dat Dumnezeu să mă placă un silvicultor, care n-avea el darul exprimării, că se bîlbîia o sută de cuvinte pînă să zică „nu" sau alte fraze de-astea scurte, dar m-a dus săracul la ocolul lui silvic, la aer curat şi la alte alimente pe care le-avea la discreţie în curte, pînă m-a prins de revelion cu judecătorul de plasă în şareta protopopului, unde mă refugiasem niţel ca să iau puţin aer, şi plimbîndu-se prin şopron, că-i era puţin greaţă, a (lat din eroare peste mine în şaretă şi de-aici a ieşit toată drama, care atunci m-am şi dezgustat definitiv de ei toţi, că şi un expropriat de acolo, care m-a dus cu docarul lui pînă la gară, a vrut să-mi facă alte dilicultăţi pe drum, dar nu i-a mers, fiindcă am văzut că e meschin la bani şi a plecat de la revelion fără să dea bacşiş la lăutari şi, în sfîrşit, ce să-ţi mai spun, toate cîtc le-am suferit din cauza ta, pînă m-a adus mămica, săptămîna trecută, cu mandat telegrafic de două mii de lei aicea, în oraşul meu drag, unde ştiam că trăieşti tu, visul tinereţelor mele, despre care âm văzut şi în ziare că ai făcut un gest frumos şi ai cîştigat toată tragerea la loterie... Nu mă întrerupe, te rog, că-mi pierd succesiunea, căci tocmai asta vreau să-ţi spun, şi-am fost foarte izbită cînd am auzit de toate nenorocirile care au căzut pe tine, şi-atunci mi-am zis: „Cleo, eşti datoare să te duci lîngă acest om care te-a nenorocit, şi să te sacrifici pentru el, spre a-l ierta de tot ce ţi-a făcut, şi a-i face o viaţă fericită... Să ai grija de casă, să-l speli, să-l calci, să-l găteşti papica bună la prînz, şi seara să-l iei în brăţuc şi să-l culci, că e mic şi amărît şi părăsit de toţi"... Nu mă întrerupe, te rog,'că ce vreau să-ţi spun... *(Se întrerupe singură.)*

MANOLE: Nici nu mă gîndesc să vă întrerup... dar, fiindcă veni vorba, aş vrea să ştiu daca mai aveţi mult, că mîine la prînz am o treabă în oraş.

Miss **TULCEA**: Numai două cuvinte mai am, dragule! Eu mă duc acuma acasă, iau o birje, îmi iau geamantanul cu strictul necesar şi, într-o jumătate de ceas, sînt aici, să mă instalez la tine chiar de astăzi...

MAXOLE: Paiii... eu n-am de închiriat nici o cameră, domnişoară !

Miss **TULCEA**: Nici nu închiria la nimeni! *(Se ridică.)* Ah! Şi să vezi ce cald o să fie diseară în casă... Şi luăm niţică ţuică, că eu, în şase ani cît am stat la ţară, m-am obişnuit foarte bine cu lichidul ăsta şi pe urmă, după ce beau... îţi cîntă mama ceva din gură... că nici nu ştii, iubitule, ce voce frumoasă am avut!...

MAXOLE: Şi acum unde e?

Miss **TULCEA**: O am... O am încă! Şi chiar dacă n-aş mai avea-o, pentru tine o regăsesc... Am nişte romanţe pe care numai eu le-am cîntat la toate localurile şic din ţară, că eu am fost şi Romancieră română. Că numai aşa mă trecea pe program, la local, unde cîntam romanţe româneşti...

MAXOLE : Uite ce este, stimată domnişoară...

Miss **TULCEA: TU** să nu-mi spui mie ce este!... Să-mi spui ce va fi şi, ce-a fost, să uităm!... Vino la mama să-ţi dea un pupi... Miros un pic a ţuică, să ştii, dar nu e nimic ! Trebuie să te obişnuieşti că, fiartă e grozavă, iarna.

MAXOLE: îmi dai voie un moment, te rog! Vreau să-ţi spun ca eu, pînă la ceasul ăsta, n-am rnîncat încă nimic... în schimb, am înghiţit pînă peste gît...

Miss **TULCEA**: îţi dă mama diseară un picarbonat.

MAXOLE: Nu, nu, nu ! Mama să facă bunătatea şi să-şi caute alt copil de înfiat... Că eu sînt gloabă prea bătrînă, ca să mai dau în mintea copiilor de-acum încolo... Aşa că...

Miss **TULCEA**: Aşa că nu fii prost, ţoncoţoncule mic, că nu ştii pe ce aur marcat ai pus mîna!

(Se repede la el, îl înşfacă in braţe şi — pînă să se apere cri să se dumirească bine de ce i se întîmplă — Manole este sărutat pasional pe gură. începe să se zbată ca să scape, ca din gaură de şarpe. Pe sărutul ei şi zbaterea lui — onesta şi comică — intră Eleonora. Are într-o mină o valiză şi în alta doi pui de găină vii. Se vede după costum şi înfăţişare, că vine direct de la gară. Cînd dă cu cehii de Manole, pupîndu-se cu Miss Tulcea, rămîne trăsnită în uşă. Cîteva clipe pauză pe tablcu. Manele, de îndată ce vede pe Eleonora, schimbă complet atitudinea. Pace, aşa şi atît cît se pricepe pe curtezanul şi — ridicol, fireşte, în această atitudine — îşi dă cehi peste cap şi spune lui Miss Tulcea.)

MANOLE: Mai vreau!...

ELEONORA *(consternată, indignată, găsindu-şi cu greu cuvintele necesare)*: Manole! Retrage-te imediat, că te trăsnesc cu puii!... Deşi m-am chinuit să-i aduc de la Hîrşova pînă aici vii' ţi-i omor în cap... *(Către Miss Tulcea, avansînd agresivă.)* Şi dumneata, ieşi afară imediat! Snamenie!

Miss **TULECA**: Pardon, doamnă! Nu te cunosc şi dacă trebuie să iasă cineva din această casă, aceea eşti dumneata. .. Eu sînt aici în casa mea!

ELEONORA *(înnebunită):* în ce? în casa cui eşti?

Miss **TULCEA**: Sînt în casa prietenului meu, care este şi casa mea...

ELEONORA *(izbucnind):* Asta e casa mea de zestre, ilustrata dracului!... Şi ieşi mai repede din ea, pînă nu-mi ies eu din sărite... *(Ridică valiza spre ea, ca şi cum ar vrea să i-o azvîrle în cap.)* Şi bagă de seamă că e plină cu ouă!

Miss **TULCEA** *(luînd-o prudent spre uşă):* Lică ! De ce o laşi pe femeia asta să mă insulte?

MANOLE *(rîzînd pe sub mustaţă):* De curiozitate, ca să văd ce zice.

ELEONORA *(pune puii şi valiza pe masă):* O să vezi tu acuma ce zic, mizerabilule !... îmi pare rău că n-am adus curcani de la Hîrşova, ca să ţi-i nimicesc în cap. *(Lui Miss Tulcea)* Ieşi... Ieşi imediat, brezaie, din casa mea, că acum fac ochiuri româneşti pe tine! *(Ia valiza de pe masa şi o ameninţa.)*

MANOLE *(către Miss Tulcea):* Du-te, mamă miss, că nu vreau să ne facem de rîs în societate şi mai vorbim noi pe urmă, despre ce mi-ai propus adineaori...

Miss **TULCEA** *(iese urgent):* Peste un ceas, vino la Bumbulici, la cofetărie...

ELEONORA *(fiară, lui Manole):* Ce ţi-a propus adineaori, tăune bătrîn? Ţi-a propus, probabil, s-o iei de nevastă!

MANOLE *(calm, ca s-o joace):* Cred şi eu!... Dacă sînt becher... Am partidele mele...

ELEONORA: Nu ţi-e ruşine, şandrama bătrînă, să-mi spui mie asemenea cuvinte în faţă!... Ai partidele tale,

hai? Ai uitat, pesemne, că eu sînt partida ta de treizeci de ani?

MANOLE *(acelaşi joc, tot timpul):* Tu eşti o partidă pierdută ! Ai părăsit domiciliul conjugal, de acum trei luni. Ai dat divorţ.

ELEONORA: Da… dar, uite că azi s-a respins acţiunea, fiindcă n-am avut motive legale... Aşa că am fost, sînt şi voi fi, din nenorocire, pînă la moarte nevasta ta.

MANOLE: Acum ai motive legale... M-ai prins în flagrant de-ăla ca la teatru... Delict I

ELEONORA: În sfîrşit! Bine c-a dat Dumnezeu să te prind şi să am motiv de divorţ… Fiindcă sper că n-o să mai ai curajul să negi...

MANOLE: Cum o să neg? Chiar dacă aş vrea să te frec pe tine în justiţie, nu pot s-o jignesc pe ea în soartă.

ELEONORA: Şi unde ai găsit, nenorocitule, blazna asta?

MANOLE: Unde? În trecutul meu istoric... A fost Miss Tulcea şi mă iubeşte de nouăsprezece ani!... De cînd am dus-o cu trenul spre petrolistul din Ploieşti, şi s-a enervat silvicultorul, şi le-a dat protopopul şareta ca să se joace de-a caii în şopron… Şi mi-a dat şi-o garoafă pe care o avea în piept...

ELEONORA *(geloasă şi intrigată, sub furie):* Atîţia draci, cînd ţi-ar mai fi dat o garoafă, dacă nu te ştia plin de banii pe care i-ai cîştigat la loterie !…

MANOLE : Pardon!... Mi-a dat-o acum nouăsprezece ani, cînd eram sărac… cînd eram pe locomotivă cu ochii puşi pe-o sprinceană şi bascul verde ca pielea de şopîrlă, într-o parte...

ELEONORA *(luminată de-o bănuială);* Ai băut, nenorocitule!...

MANOLE: Numai ţuică fiartă, că, iarna, e grozavă...

ELEONORA: Ai ajuns să ai şi viţiul ăsta... După bani, femei. După femei, beţie. Te pomeneşti că ai început să joci şi cărţi!

MANOLE: Sigur că joc... Dar numai „şemendăfer" că sînt cheferist!

ELEONORA: O să-ţi pierzi toţi banii!

MANOLE: Din contra! Cîştig ! Tu nu ştii că ban la ban trage?

ELEONORA: Te-au mîncat fript banii!...

MANOLE : Parcă eu nu-i mănînc pe ei ? Sîntem chit!

ELEONORA: Cu mine, însă, nu! Cu mine ai mai multe socoteli de făcut… Am crezut că în lipsa mea o să-ţi vie mintea la cap şi să-mi dai mie toţi banii pe care i-ai cîştigat, ca să-i administrez cum trebuie. Văd însă că, în loc să te îndrepţi, te-ai smintit şi mai rău! Ai ajuns pînă acolo cu viţiile, încît ţi-ai permis să pîngăreşti pînă şi casa noastră şi a copiilor noştri, aducîndu-ţi matracucile în ea… Ei bine, domnule, află că asta este casa mea de zestre, precum ştii şi că la mine în casă nu e „Hotel Dunărea", ca să-mi aduci dumneata toate madamele în el! Aşa că, te rog, să-ţi iei tot ce e al dumitale şi să pleci imediat din casa mea... Adică şapca şi scurta, că altceva n-ai!

MANOLE: Pardon... mai am şi un ou, aproape fiert!... *(Şi-l ia şi îl înfăşoară, împreună cu felia de pîine, într-un petec de jurnal rupt din bucata întinsa pe masă.)*

ELEONORA: Să nu mai pui picioarele pe-aici, că ţi-le tai cu fierăstrăul! Şi, astăzi, chiar, mă duc la avocat să dau divorţ din nou şi să terminăm definitiv amîndoi... Să te duci învîrtindu-te şi cu banii, şi cu garofistele dumitale!... *(Sckimbînd complet tonul.)* Ai nişte boabe să dau la pui, că trebuie să fie morţi de foame, de la Hîrşova şi pînă aici?

MANOLE: N-am... Tot ce pot să le ofer este oul ăsta de găină… Dar nu ştiu dacă puii or să vrea să-şi mănînce neamurile...

ELEONORA: Îţi mai arde şi de glumă, hai! Se cunoaşte că eşti alcoolic... Ieşi! Ieşi mai repede din casa mea, că mă scîrbeşti prea tare şi nu ştiu ce sînt în stare să-ţi fac!...

MANOLE: Dacă în loc de pui de găină ai fi adus doi viţei, era o soluţie să-mi dai cu ei în cap.

ELEONORA: Taci, nu mai scoate un cuvînt, nemernicule, că mi-am adus aminte de tuşa Mariţa care şi-a omorît bărbatul cu peria de păianjeni... *(îţi acoperă ochii cu mîna, să se reculeagă din această amintire criminală.)* Pleacă de-aici!... Ieşi! Ieşi să nu te mai văd, că mi-eşti negru înaintea ochilor!

MANOLE: Biiineeeee! Ies! Şi, după ce îmi găsesc un rost de dormit pentru deseară, viu cu un camion ca să-mi iau ce mi-a rămas aici de-al meu, personal...

ELEONORA: Ce? N-ai nimic al tău! Nici tu nu mai eşti al tău! Eşti al ticăloşiilor şi al banilor.

MANOLE: Tocmai! Pentru ei viu cu camionul, să-i iau din ascunzătoarea unde-i țin... Numai într-o birje, n-ar avea loc!... V-am salutat, coană Eleonoro!... *(îşi pune scurta şi şapca.)*

ELEONORA: Piei! Piei din fața mea! *(întorcîndu-i spatele, vede broasca pe masa.)* Ia uite... cu plosca de rachiu pe masă!

MANOLE: Da, e o ploscă țestoasă...

ELEONORA *(a vrut sa apuce broasca, dar aceasta, mişcînd, a speriat-o):* Au!... Mişcă!

MANOLE: Şi muşcă, să ştii!... Cum simte gură rea în casă, muşcă. *(O ia spre uşă.)*

ELEONORA *(consternată):* Doamne, Doamne!... A adus şi fiare sălbatice în casă!... Nu i-a ajuns de muieri!.,. *(Manole iese, în timp ce Eleonora se închina a pierzanie. După ieşirea lui Manole, Eleonora, tot sub imperiul indignării, al furiei şi al dezgustului, se agață de tot ce-i vine la îndemînâ. în primul rînd, de cei doi pui de găină de pe masă.)* Şi voi, ce vă tot frecați, mă, legăturile de la picioare, acolo pe masă? Acu vă tai şi vă satur de viață, fir-ați ai dracului să fiți! Că dacă ştiam c-o să se întîmple aşa, mai bine nu vă mai aduceam şi nu mă mai chinuiam cu voi în tren. Şi ați mai făcut şi necuviințe pe conductor, cînd v-a scos de sub canapea ca să vadă dacă nu sînteți cumva sticle de țuică... Hai să vă duc în bucătărie, că m-ați înnebunit... *(Iese cu puii şi revine imediat. Se opreşte în uşa şi priveşte toată încăperea, de parca acuma ar vedea-o prima data şi exclamă cu toată convingerea şi seriozitatea, fâcîndu-şi mîna sul la gură.)* Au!... *(Ia mîna de la gură şi şi-o lipeşte a pagubă, la falcă.)* Şi, ia uite în ce hal de goală a rămas casa, de cînd i-am luat toate lucrurile din ea!... *(Clatină capul a dezastru. Se aude o bătaie în uşă.)* Dacă o fi iarăşi vreo femeie, îi jumulesc permanentele... *(Se îndreaptă decisa şi agresivă spre uşa.)* Cine e?

RAITĂ: EU sînt, madam Nacu...

ELEONORA *(deschide):* Care madam Nacu, boierule? Ai greşit adresa...

RAITA: Credeam că-i fata dumitale, fiindcă o caut de-un ceas şi nu ştiu unde a intrat.

ELEONORA: A venit Măria de la Bucureşti?

RAITĂ: Daaa!... A venit cu trenul de douăsprezece, împreună cu soțul ei şi cu cel mic. Dar nu pot să spun, fiindcă nu vrea să afle nimeni, deocamdată, că se găseşte în localitate.

ELEONORA: Acuma înțeleg de ce mi-a telegrafiat să viu şi eu cu primul tren de la Hîrşova. Cum arata ca măritată, coane Mitică?

RAITĂ: Bine, bine... Sănătoasă, voinică şi frumoasă... dar nu pot să vorbesc, că mi-am dat cuvîntul...

ELEONORA: Draga mamii!... Măritată de aproape două luni şi eu să nu pot să-i dau nici măcar un sfat înainte de cununie... Şi unde e dusă acuma?

RAITĂ: NU ştiu, nu ştiu!... Nu pot să spun... A fost întîi să-şi vadă socrii şi pe urmă trebuia să se întîlnească cu Tarapana, la Clipici, în odăița din fund... că eu i-am aranjat întîlnirea... Şi tocmai de-aia îi caut... C-am dat o raită pe acolo şi nu sînt... Dar, mata, cu ce ocazie?

ELEONORA; Iți spusei! Mi-a telegrafiat fata sa viu urgent.

RAITĂ: Şiii... pe Manole l-ai văzut?

ELEONORA *(cum aude de numele lui barbatu-sau, îşi reia tonul şi aerul de martiră călcată pe coadă):* Ființa aceasta nu mai există pentru mine, coane Mitică! Este mort! Absolut definitiv mort!

RAITĂ: Dumnezeu să-l ierte !... Dar poate că ar fi mai bine să-l ierți dumneata...

ELEONORA: Eu? Niciodată, coane Mitică! Şi dacă mi-am zdrobit viața cu un nemernic ca el, din prima zi cînd m-am măritat, am făcut-o numai pentru copiii pe care ştiam c-o să-i am... Că se vedea cît de colo că e pueril.

RAITĂ: Numai dumneata ai mai putea, cred, să-l readuci pe calea cea bună. Noi, prietenii, nu mai avem nici o putere. Nu-l mai interesează decît banii şi nu mai trăieşte decît pentru ei... Şi, măcar, dacă i-ar consuma, frate, dar îi ține numai aşa, neatinşi, ca să-i aibă, iar el trăieşte ca un nenorocit...

ELEONORA: Lasă-l, lasă-l, nu-l mai compătimi, că ştie el ce face !... Nici nu ştii cît poate să fie de perfid, sub

mutra asta de mironosiță biîndă... Ca o albină care se ascunde în lingurița de dulceață.

RAIȚĂ: Ce e drept, cu mine s-a purtat ca un măgar! Mă ierți de animal, că e soțul dumitale, dar ăsta este adevărul...

ELEONORA: Şi încă nu ştii tot! Nu ştiți nimenea, nimic... Cu cine crezi că l-am prins, adineaori, cînd am picat, prin surprindere, de la Hîrşova?

RAIȚĂ: Ştiu şi eu! Prin tîrg se vorbeşte că are legături cu o broască țestoasă...

ELEONORA *(cu un gest spre broasca de pe masa)*: Las-o pe asta, care stă aici să ne spioneze şi să spuie tot ce vorbim... Asta este lucru... obiect!... Eu, însă, l-am prins cu cineva viu..- cu o ființă... cu o femeie, dacă vrei să ştii, coane Mitică!...

RAIȚĂ *(trăznk)*: Pe Manole?

ELEONORA: Pe Manole, da!... Şi l-am prins, nu aşa, fiştecum, să mai poată fi vreo îndoială... Asupra faptului, chiar!...

RAIȚĂ: Ei nu mă-nnebuni, coană Eleonoro!

ELEONORA: Pe casele mele, dacă te mint! Că atît mi-a mai rămas de la bietul tăticu.

RAIȚĂ: L-ai surprins cu o femeie? Dumneata? Aici în casă?

ELEONORA: Pupîndu-se cu ea, coane Mitică... Pupîndu-se ca băieții de şcoală după chioşcul muzicii militare din grădina publică... Şi cînd am apărut eu în uşă cu puii în mînă, că zic, să nu viu acasă fără un aliment, ceva, de la țară, ce crezi că făcea? tți dăduse ochii peste cap, ca găina-n lemne, şi spunea: „mai vreau" !

RAIȚĂ: Şi femeia cine era?

ELEONORA: O pupăză de-alea de Bucureşti, gătită, elegantă, vopsită... Şi, auzi dumneata, să se sărute cu un bărbat, cu şoşonii în picioare, în casă? !

RAIȚĂ: Extraordinar!... Nici nu-mi vine să cred, pe onoarea mea!

ELEONORA: Păi ce, e de crezut?

RAIȚĂ: Şi nu bănuieşti deloc cam cine ar putea fi persoana?

ELEONORA: Dracu s-o ştie! Trebuie s-o fi adus special de la Bucureşti... Nu ştiu ce tot mi-a bălmăjit el acolo, că e fata unui protopop care a făcut-o într-o şaretă,

la un revelion de Paşti. Prostii! Că era atît de zăpăcit, că nici nu mai ştia ce vorbeşte... Şi mi-a spus c-o
> ia de nevastă.

RAIȚĂ: El?

ELEONORA: Păi, eu?... Imediat ce s-o pronunța divorțul şi-o rămîne liber, o ia... Lua-o-ar sloiurile de pe Dunăre, primăvara, cînd se sparge gheața! Acuma sînt logodiți, mă rog! Şi peste un ceas şi-a dat întîlnire cu ea la cofetărie, la Bumbulici...

RAIȚĂ: £, să ştii că dau o raită pe-acolo s-o văd şi eu...

ELEONORA: E mai bătrînă ca mine, deşi arată mai tînăra... *(Un timp.)* Dar cu şoşonii în picioare, frate? în casă de om? Dar ce e la mine în casă? Excursie în munți? Mă mir că n-avea şi schiuri în picioare că, cel puțin, aveam cu ce să le dau în cap... Că n-am avut decît puii de găină lâ mine, coane Mitică, şi-au avut noroc!

RAIȚĂ: Nemaipomenit! Un om, la vîrsta lui, să mai fie capabil de aşa ceva?...

ELEONORA: Duhnea a țuică ca o povarnă... *(începe să se înduioşeze de propria ei soartă.)* Uite!... Asta mi-a făcut mie, domnul Manole al dumitale!... Nu i-a ajuns că m-a dat afară din casă, cu copilul de liceu în brațe, că m-a insultat şi pe mine şi pe toate rudele mele cu cîteva sute de mii de lei, acolo, ca să ne închidă gura, iar acuma îmi mai necinsteşte şi memoria, în lipsa mea de-acasă. Că, ia gîndeşte-te, coane Mitică, dacă aşa, fiind eu în viață, face ce face, ce ar fi făcut, dacă eram moartă. Doamne fereşte! *(bate în ceva de lemn)* şi era văduv?! Mi-ar fi făcut în casă harem, ca să-mi strice cadînele duşumelele, cu şoşonii în picioare... *(Merge spre plîns.)* Asta am ajuns, coane Mitică... Săracă, nenorocită, batjocorită şi cu bărbatul logodit!... Eu care am fost născută Dudulea şi mă uitam la pretendenți cu benoglul, din balcon... *(începe să plîngă. Fireşte, s-a aşezai pe un scaun.)*

RAIȚĂ: Nu plînge, coană Eleonoro!

ELEONORA: De ce să nu plîng? Cît era sărac, am fost bună... Şi-acuma, cînd el e plin de bani, eu nu mai fac nici două parale... Eu umblu iarna în pantofi decoltați, pe stradă, şi altele îmi țopăie cu şoşonii în picioare, pe covoare...

RAITĂ *(filozofic):* Ce poate să facă banii dintr-un omî

ELEONORA: Dar ce nu aş fi putut eu să fac din bani, dacă era şi el om! Că eu l-am pus să joace... Numai de gura mea a jucat şi cîştigul era drept să fie al meu... N-avea decît să-şi ia mia care a dat-o pe loz şi gata... dacă era un om cinstit şi nu i se urcau milioanele la cap.., Dar se vede că aşa am fost eu ursită pe lumea asta, numai să sufăr, să sufăr şi să plîng... Ca o mucenică şi-o martiră ce-am fost!... *(Plînge bogat, de mila ei.)*

RAITĂ: Zău, nu mai plînge, coană Eleonoro, că mi se rupe inima! Linişteşte-te! *(Vine lingă ea şi îi ia mîna.)* Nu face să-ţi strici ochii pentru un ticălos ca Manole... *(Raită e aşezat în spatele scaunului şi se apleacă deasupra ei, mîngîindu-i samariteneşte mîinile, pe care ea i le-a abandonat şi i le-a întins în sus.)*

ELEONORA: Ba plîng! Plîng pînă s-o milostivi Dumnezeu de mine şi să mă ia după pămîntul ăsta, care m-a jignit atît în soartă... *(Ridică privirea spre el. El îl apleacă spre ea, astfel că feţele lor sînt aproape una de alta.)*

RAITĂ: Să-ţi dau un pic de apă?

ELEONORA: Dă-o-ncolo, că e rece! O ţuică aş bea, să spun drept, să mă-ncălzesc oleacă, că dîrdîi toată de frig, cînd aş putea să am două, trei blănuri pe mine, cu banii pe care îi are bărbatu-meu!

RAITĂ *(scoţîndu-şi galant paltonul):* Să-ţi pun niţel paltonul meu pe umeri! *(Ceea ce şi face, astfel că, din spate, tot potrivindu-i-l, pare ca o ţine în braţe.)*

ELEONORA: Mersi, coane Mitică! Dumneata, deşi, să spun drept, n-am putut să te sufăr pînă acuma, eşti singurul om din toţi prietenii lui bărbatu-meu, care m-ai înţeles şi mi-ai ţinut de la început partea... Şi-ai iost cel mai cavaler, cînd ai primit să-mi fii martor la divorţ. Vino să te pup şi să ne-mpăcăm! Să lim prieteni pentru totdeauna... *(înalţă capul spre el. Raită se apleacă şi ea îl sărută pe frunte. Dar, din uşa în care a apărut Manole, se vede ca şi cum cei doi s-ar săruta pe gură.)*

MANOLE *(rămîne încremenit în prag. După prima clipa de surprindere, surîde şi zice):* Felicitările mele şi vorba aia, să-ţi trăiască franţuzoaica, şefule!...

*(Cei dci, care n-au înregistrat pînă ta replică prezenţa **lui** Manole, tresar şi, separîndu-se, rămîn poarte dezorientaţi **în** Primele momente... Eleonora insă găseşte un prilej fericit să se răzbune şi va specula situaţia. Raită, din contră, e dezolat de întîmpiare. Îşi va lua, totuşi, atît Poza, cît şi răspunderea de cavaler... nenorocit.)*

ELEONORA *(răspunde ea în locul lui Raită, care nu-şi găseşte încă replica):* Să dea Dumnezeu! Fiecare cu franţuzoaica lui, ce să-i faci!?

MANOLE: Bravo, nevastă! Orice aş fi crezut, numai asta nu...

ELEONORA: Ai vreo pretenţie?

MANOLE: Nicî una! Din moment ce eşti o femeie liberă de acum trei luni, de cînd ai fugit de-acasă, poţi să faci ce vrei cu libertatea. E dreptul dumitale!

ELEONORA: De trei luni? Ei bine, fiindcă ne-ai prins asupra faptului şi nu mai putem să făgăduim, află, milionariule, că te-nşel cu Miticuţă... *(se uita galeş spre Raită)* de nouăsprezece ani de zile. Exact din ziua cînd ţi-a dat garoafa în gară sorcova dumitale...

MANOLE: Dacă mă-nşeli tot cum te-am înşelat eu, sincerele mele condoleanţe...

ELEONORA: A, eu te-am înşelat cinstit, aşa cum se înşală! Şi, în orice caz, fără şoşoni în picioare... Fiindcă n-ai fost în stare să-mi cumperi nici o pereche de şoşoni în treizeci de ani de zile. Unul singur măcar, pentru un singur picior... Mitică, însă... *(Iarăşi privire galeşă pe Raită.)*

MANOLE: Da, ştiu! El ţi-a cumpărat în fiecare an cîte două perechi o dată. Ca să pui cîte doi în fiecare picior...

ELEONORA: Ce mi-a cumpărat, ce nu mi-a cumpărat, ne priveşte pe noi! Principalul este că s-au dat, în sfîrşit, lucrurile pe faţă şi nu mai avem nevoie să ne ascundem... Aşa este, Miticuţă? *(îl priveşte din nou, exagerat de tandră.)* Sper că n-o să fii laş şi să nu recunoşti că de nouăsprezece ani ne iubim în secret...

RAITĂ *(nu e destul de laş, ca s-o dezmintă):* In orice caz, eu sînt la dispoziţia bărbatului dumitale...

MANOLE: Deocamdată, văd că eşti la dispoziţia ei... *(Rîde.)*

ELEONORA: Şi de ce rizi?

MANOLE: Fiindcă am dispoziție de rîs! Fiecare cu dispoziția lui...

RAITĂ: Te previn, însă, că duelul este interzis de lege...

MANOLE: Să vii cu legea, s-o văd... Dar o bătaie simplă, aşa, bună, cît se plăteşte după lege?

ELEONORA *(lui Raită):* Ca să-l vezi cît e de laş? îi e frică că-1 bați şi-o să trebuiască să umble la bani ca să-ți dea despăgubiri...

MANOLE: Cum o să-i dau despăgubiri? Trebuie să-i dau o recompensă, că m-a scăpat de tine! Tu îți dai seama ce înseamnă asta? Nici cu toate milioanele mele nu se poate răsplăti o faptă bună ca asta! Să ştii câ-ți rămîn obligat, dragă Mitică, şi în acelaşi timp te compătimesc din tot sufletul...

RAITĂ: Pe mine? De ce?

MANOLE: Cavaler cum te ştiu, sînt sigur că după divorțul pe care, de data asta, îl dau eu, o să te însori cu nevastă-mea. ..

ELEONORA: Treaba noastră ce-o să facem... dar divorțul îl dau eu, nu tu!... Că eu te-am prins întîi şi trebuie să-mi dai pensie alimentară, cum mi-a spus avocatul meu la care mă duc chiar acum... Haide, Mitică, să ne ocupăm de viitor, că trecutul *(arată spre Manole)* nu mă mai interesează... *(Se ridica decisă şi dă paltonul de pe umeri lui Raită.)* Ia-ți paltonul, mamă, şi mersi!... *(Lui Manole.)* în treizeci de ani de zile, de cîte ori mi-ai pus tu paltonul pe spate cînd mi-era frig?

MANOLE: Păi, am avut palton? Toată viața am umblat cu scurtă... Şi-acuma, cînd sînt bogat, tot aşa umblu, nu vezi?

ELEONORA: Cred şi eu, fiindcă acuma îți țin milioanele de cald. N-ai mai avea parte de ele şi roadeți-le-ar şoarecii acolo unde le-ai ascuns! Şi, mai întîi şi-ntîi de toate, ce cauți aici? Ce mai cauți tu în casa mea?

MANOLE: Am venit să-mi fac bagajele...

ELEONORA: NU, nu! N-ai să iei nimic din casă pînă nu viu eu de la avocat, câ te reclam la parchet. Vreau să vad şi eu ce vrei să iei...

MANOLE: Bine, bine! Eu îmi strîng numai lucrurile şi, cînd te întorci, dumneata le verifici...

ELEONORA: Oul ți l-ai luat, să ştii!...

MANOLE: Ştiu!... Il am chiar în buzunar, că tot n-am apucat să-l mănînc.

ELEONORA: Şi să nu crezi că poți să scoți din casă, în lipsa mea. Pui vecinii să te spioneze şi să anunțe miliția de îndată ce-or vedea ceva suspect.

MANOLE: Bine! Fă ce vrei, pune pe cine vrei şi pe mine lasă-mă-n pace...

ELEONORA: Aaaa! Eşti gelos?

MANOLE: Sînt mai mult grăbit, să-ți spun drept...

ELEONORA: Te aşteaptă brojba la cofetărie?

MANOLE: Nu! Mă aşteaptă acasă, că mă mut la ea...

RAITĂ *(lui Manole):* Apropo, că mi-a spus adineaori coana Eleonora... Să-ți trăiască franțuzoaica... şi ție !

MANOLE: Mulțumesc! Să trăiască atît cît îi doresc eu...

ELEONORA *(lui Raita):* Mitică! Eu mă duc dincolo samă aranjez un pic... Vezi să fii calm, te rog, că vă las împreună. Şi, dacă eşti cumva în primejdie, strigă-mă, că viu cu toporul din curte... *(Trece dincolo.)*

RAITĂ *(uşurat c-a scăpat de prezența Eleonorei):* Tu crezi că e adevărat?

MANOLE: Ce?

RAITĂ: Că între mine şi nevastâ-ta e ceva?

MANOLE: Păi, cum dracul să nu cred, dacă am văzut cu ochii mei!?

RAITĂ: Pe cuvîntul meu de onoare că nu este nimic adevărat şi că totul nu e decît o întîmplare nenorocită!...

MANOLE: N-am nevoie de nici un fel de lămuriri... Nouăsprezece ani de zile am ținut şarpele la sîn! îți mulțumesc de prietenie, dragă Mitică___

RAITĂ: Bine, mă, dar tu nu înțelegi că...

MANOLE *(îl taie):* Cum să nu înțeleg?... Acum înțeleg de ce ai fost şi supărat pe mine... Erai gelos... Gelos c-am cîştigat la loterie... Ți-era frică să nu-ți suflu pe nevastă-mea, fiindcă sînt bogat.

RAITĂ: EU, mă?

MANOLE: TU, fireşte, că tu erai interesat direct în cauză şi probabil că tot tu ai pus-o la cale să fugă de-acasă şi să-mi ia copilul.

RAITĂ: Eşti nebun, omule, eşti nebun!... Ascultă aicea, să-ți explic cum a fost...

MANOLE *(pironit pe loc de un gînd):* De cîţi ani zici că te iubeşti cu nevastă-mea?

RAITĂ: De zece minute... dacă asta se poate numi „a te iubi" cu cineva... Şi, de fapt, ca să fiu şi mai exact, am început să mă iubesc cu ea din clipa cînd ai intrat tu...

MANOLE: Va să zică, fiu-meu nu e al tău?

RAITĂ: Daca tu ai văzut băiat de paisprezece ani care să se nască complet în două minute, atunci... Vorbim prostii şi sîntem oameni în toată firea, amîndoi...

MANOLE: Băiatul e născut în timpul legăturii voastre... Şi cum a fost şi cam lichea de mic...

RAITĂ: Acuma nu mai este. De cînd a intrat pe mîinile soră-si, la Bucureşti, l-a făcut om... învaţă carte... s-a distins, a luat şi un premiu la o revistă literară pentru tineret...

MANOLE *(luminat de un gînd):* Va să zică scrie? Scrie şi el?

RAITĂ: Da, dar nu gazetărie ca mine... Scrie literatură... ca tine.

MANOLE *(privindu-l fix):* Şi de unde ştii tu toate astea, cînd eu, tatăl lui, nu le ştiu?

RAITĂ: NU mă mai chinui, omule, cu întrebări de-astea meşteşugite... Nu pot să-ţi spun de unde ştiu, mă! Dar... tot ce pot să-ţi spun, este că în viaţa mea nu te-am crezut atît de tîmpit.

MANOLE : Cred şi eu... Nouăsprezece ani să nu bag de seamă nimic!

RAITĂ: Dar nu e nimic adevărat, Manole dragă, îţi jur pe prietenia noastră de altădată... Pe copilăria noastră... Nevastă-ta a făcut o farsă ca să se răzbune pe tine... că te-a prins cu fata episcopului ăla, pe care ai adus-o cu şareta de la Bucureşti... Eu n-am făcut decît să mă pretez zece minute la farsa nevesti-ti şi să n-o contrazic, că era amărîtă şi plîngea... Plîngea cu hohote, săraca!... Vezi tu, nu e chiar aşa de uşor pentru o femeie, să-şi prindă bărbatul cu o altă femeie în braţe... în casa ei de zestre... Ai fost porc ! Ţi-o spun eu, cel mai bun prieten al tău!

MANOLE: Eu? Dar ce, tu ai crezut-o pe nevastă-mea?

RAITĂ: în ce chestie?

MANOLE : Asta, că m-a prins cu cineva...

RAITĂ: Te-a văzut cu ochii ei doar, sărutîndu-te cu ea...

MANOLE: Păi eu nu te-am văzut pe tine sărutîndu-te cu nevastă-mea ?

RAITĂ: Bine, la mine a fost o glumă, un accident...

MANOLE: Dar la mine ce-a fost? Tot un accident. Şi ce accident! S-a năpustit nebuna la mine, să mă mănînce de viu...

RAITĂ: Dar cine era asta, frate?

MANOLE: Una care a fost, acum douăzeci de ani, Miss Tulcea...

RAITĂ: Fata Bălăşoaiei?... Dar ce-a ieşit din balamuc?

MANOLE: Se vede treaba, dacă a venit în libertate la mine, să-mi facă la prînz păpica bună, seara să mă culce în brăţuc şi în restul timpului să-mi mănînce banii şi zilele... Şi-auzi, mă, cum mi-a pus numele: Ţoncomploştonc ! *(Se bîlbîie bine pe cuvînt, pînă îl spune prost.)*

ELEONORA *(intră. S-a mai aranjat puţin, atît la faţă cît şi la ţinută):* Cred că sînteţi lămuriţi acuma, şi unul, şi altul...

MANOLE : Definitiv lămuriţi!...

ELEONORA: Şi nu v-aţi bătut deloc?

MANOLE: Ba da! Ne-am bătut joc unul de altul...

ELEONORA: Bravo, aşa îmi place să vă văd!... Cu toate cărţile date pe faţă. *(Lui Raită.)* Hai, iubitule!...

RAITĂ *(acum e vesel, că e stâpîn pe situaţie):* Sînt gata, iubito...

MANOLE *(privindu-i cum ies, se adresează lui Raită):* Vezi să n-o pierzi pe drum, mă, Ţoncomploştonc!... *(Cei doi au ieşit. După ieşirea lor, Manole scoate tabachera să-şi facă o ţigara.)* Ia mai bine să nu mai fumez şi, fiindcă tot n-am mîncat azi, să mă culc niţel după masă. *(Iese spre odaia de culcare.)*

(Din partea cealaltă intră Măria, Puiu şi Albu. Măria, ca şi ceilalţi dealtminteri, are o figură veselă, plină de mulţumire. Toţi trei au diferite pachete in mîini, pe care Măria le ia şi le pune pe bufet. Sînt şi două sticle cu vin.)

MĂRIA: Aşa!... Să punem toată marfa pe bufet şi să ne odihnim o clipă... *(Se aşaza toţi trei la masă.)* Acum, de cînd ştim adevărul, casa noastră *(se uita în jur)* mi se pare altfel. *(Lui Albu.)* Şi numai dumitale

trebuie să-ți mulțumesc... Fără intervenția și fără sprijinul dumitale, nu am fi putut afla tot ceea ce știm acum.

ALBU: Dar ce ticălos Morărescu ăsta! Nesătul și mereu cu ghearele întinse după banul altuia...

Puiu: Bestia asta trebuie zvîrlită afară din oraș! ... Și nu numai din oraș, dintre oameni chiar!

MĂRIA: Dacă nu l-ați văzut cînd l-am încolțit din toate părțile și cînd și-a dat seama că unica tui scăpare este să mărturisească adevărul...

Puiu: Dar cu cele unsprezece milioane pe care i le-a furat lui tata-socru, cum a rămas pînă la urmă?

MĂRIA: NU ți-am spus? A, ție nu ți-am spus încă tot, că n-am avut timp! Cele unsprezece milioane sînt la dispoziția tatei, conform acestei împuterniciri, pe baza căreia le poate ridica oricînd de la bancă...

Puiu: A dat Tarapana banii îndărăt? E, bravo ție! N-aș fi crezut să izbutești niciodată așa ceva...

MĂRIA: Și nu numai că a dat banii îndărăt, dar s-a obligat, tot în scris *(scoate alta hîrtic)* „să anunțe și să difuzeze personal și imediat adevărul", în privința cîștigului la loterie. Bodega lui, unde oficiază în permanență Raită, colonelul Gheorghiade și alții, e locul cel mai indicat pentru asta... în cîteva ceasuri, tot orașul va afla adevărul... Tata cred că și-a primit cu vîrf și îndesat pedeapsa, pentru ușurința vinovată cu care s-a lăsat momit de milionul pungașului...

ALBU: Da, da!... A ispășit destul, săracul... Și cu caracterul pe care-1 are, ar fi suferit mai departe pînă la capăt și sînt sigur că n-ar fi divulgat secretul... Mi-a spus odată o vorbă, pe care o s-o țin minte toată viața: „Bogata mea sărăcie, ce bună era !"...

PUIU *(cu un surîs)*: Adevărat! Pe el l-a sărăcit bogăția...

MANOLE *(intră cu figura omului care e trezit din prima moțăiala, auzind glasuri străine în casa. Cînd dă cu ochii de cei trei, rămîne prostit la început, apoi, mișcat, se îndreaptă spre Măria) :* Măria!... Fetița mea! Bine-ai venit, tată! *(0 îmbrățișează emoționat. Puiu, la intrarea lui Manole, s-a sculat în picioare.)*

MĂRIA: Bine te-am găsit, tată!

MANOLE *(se îndreaptă spre Puiu și îi întinde mîna)*: Fii bine venit în casa noastră!,.. *(Se oprește și nu știe cum să-i spună.)*

MĂRIA *(își dă seama de încurcătura lui Manole)*: Puiu îl cheamă...

MANOLE: Puiu să fie... încă unul mai mult în casă! Al tău și al nostru... *(îi strînge mîna.)* Dar cînd ați venit? Cu ce tren?

MĂRIA: N-am venit cu trenul, am venit cu o ocazie... Cu o mașină care se întorcea de la București la Tulcea.

MANOLE *(lui Albu)*: Am înțeles! Dumneata mi i-ai adus. îți mulțumesc ! *(îi strînge mîna și lui Albu și se așază. Ar avea atîtea de spus, că nu știe cu ce sa-nceapâ mai întîi.)* Ei, bată-vă să vă bată! *(Se uită la ei.)* Nu mai am nevoie să vă întreb dacă sînteți fericiți, că se vede după ochi...

MĂRIA: Sîntem fericiți, tată...

Puiu: Foarte fericiți!...

MANOLE: Atunci, nu mai e nevoie să vă cer iertare că am făcut ceea ce am făcut împotriva fericirii voastre... Eu, însă, în capul și în judecata mea, am vrut să vă fac bine la amîndoi... Dar separat...

Puiu: Ne-am dat seama că gîndul dumitale a fost bun pentru noi, fiindcă scrisoarea ei, în loc să ne despartă, ne-a unit...

MANOLE: Adică scrisoarea mea, că eu am dictat-o! Apropo de dictat, tată, fiindcă veni vorba ...Ce-ai făcut cu *Trenurile mele,* cînd ai plecat?

MĂRIA *(rîde)*: Le-am luat cu mine în compartiment...

MANOLE: Și, mă rog, de ce ai luat manuscrisul cu tine?

MĂRIA: Fiindcă nu mai era al dumitale... 0 carte scrisă pentru viață, trebuie să trăiască.

MANOLE: NU mai apuc eu ceasul ăla, s-o văd tipărită.

MĂRIA *(făcînd un semn discret lui Puiu și lui Albu)*: De ce? Dacă nu ți-o tipăresc alții, ai destul bani ca să ți-o tipărești dumneata singur. *(Face un semn de înțelegere cu ceilalți.)*

MANOLE: Dă-i încolo de bani, tată! Să nu mai vorbim de ei... *(Cu oarecare sfială.)* Știi că și Eleonora e aici?

MĂRIA *(făcînd pe surprinsa)*: Mama? Da? Și unde e?

MANOLE *(amărît, onest)*: S-a dus la avocat pentru divorț...

MĂRIA: Ce divorț? Știu ca acțiunea s-a respins, nefiind motivată...

MANOLE: Da, dar acum are motive... Adică, crede ea că are, fiindcă, de fapt, nu există... E ceva, să rîdă și curcile... O să mai scriu un roman pe chestia asta...

ALBU: Ai scris un roman, nene Manole?

MANOLE : Ia, m-am aflat și eu așa în treabă, în timpul liber.

MĂRIA: O carte pe care, cu orice sacrificii, trebuie s-o tipărești, tată...

MANOLE: Bine, bine, cu sacrificii aș da-o eu la tipar... Dar vorba e că afară de ele, mai costă și ceva parale pe deasupra.

MĂRIA: Și n-ai? *(Același joc cu ceilalți.)*

MANOLE: N-am, draga mea, n-am! Tot ce-am avut, am plasat într-o afacere. M-am lăsat fără un ban... Așa că de banii mei să nu mai vorbim, că vorbim degeaba... Este ca și cum nu i-aș avea... Ca și cum nu i-am avut niciodată... Asta e situația *l*

MĂRIA: Afacerea în care i-ai plasat merge atît de prost, încît s-ar putea să-i pierzi?

MANOLE: Și dacă i-oi pierde, ce? Cum mi-au venit, așa să se ducă!

ALBU : Unsprezece milioane de lei nu e o glumă, nene Manole! Și să le pierzi, așa, dintr-un condei?

MANOLE: Mai bine să le pierd pe ele, decît să fi pierdut tot ce am pierdut pînă acum din cauza lor... De-aia le-am și băgat în afacerea asta... Să se ducă dracului! Să scap de ele...

MĂRIA: De ce? Un om ca dumneata ar fi putut face atîtea lucruri cu banii ăștia...

t

MANOLE: Te cred... Dar, uite, cînd i-am avut, n-am făcut nimic și-acum, cînd aș vrea să fac atîtea, nu-i mai am...

MĂRIA: Și ce-ai face cu unsprezece milioane, dacă le-ai avea acum pe masă, în fața dumitale?

MANOLE: în primul rînd cred că aș leșina și pe urmă aș întreba ale cui sînt.

MĂRIA: Și eu ți-aș spune că sînt ale dumitale, așa cum e drept să fie... Și cum sînt într-adevăr!... Ce-ai face cu ele?

MANOLE: Păi, de ce să-mi răcesc gura degeaba, dacă nu mai pot să fac nimic?... *(Revine la tonul prim.)* Nu-ți mai spun *(îl ia gura pe dinainte)* că dacă aveam eu banii ăștia, aș fi ajutat pe toți care mi-au scris scrisori și care ar fi meritat, după părerea mea, să fie ajutați... Ce de viori, ce de piane, ce de mașini de cusut și ce de biciclete aș fi cumpărat! Și fătuții din Turda, mă rog frumos, i-aș fi cumpărat o cutie cu pensule și cu vopsele, ca să nu mai picteze naturi moarte, adică pe mumă-sa vitregă. Ba chiar și amicului din copilărie care nu m-a văzut de cincizeci și patru de ani și s-a topit de dorul meu în timpul ăsta, nu zic că i-aș fi dat nici cinci lei din cele cinci sute de mii de lei de care avea nevoie, dar o fotografie de-a mea tot mi-aș fi făcut, ca să i-o trimit de batjocură, să se uite la mine, ori de cîte ori l-o mai prididi dorul..,

MĂRIA: Ei bine, tată, toate aceste dorințe ale dumitale și altele, dacă mai ai și-or să ne ajungă banii, vor fi îndeplinite...

MANOLE *(rîâe):* He, he, he! Cu ce?

MĂRIA: CU cele unsprezece milioane ale dumitale, pe care ne-am permis să ți le scoatem intacte din afacerea unde erau depuse și pierdute...

MANOLE *(nu știe ce să creadă):* Mi-ați scos *voi* unsprezece milioane *ale mele ?*

MĂRIA: Da!...

MANOLE: De unde? De unde știați voi unde le am depuse?

MĂRIA: Am aflat...

MANOLE *(rîâe):* Haida-del... Singura persoană care știe de rostul banilor mei sînt eu... Și eu n-am spus nimănui un cuvînt... Afară de cazul cînd oi fi vorbit în somn. Și-atunci chiar, n-avea cine să m-audă, că de cînd cu milioanele am rămas și am dormit singur cuc.. .

ALBU: Afară de dumneata mai este o persoană care trebuia să știe de rostul banilor... Aceea căreia i-ai dat cele unsprezece milioane.

MANOLE : Astea sînt glume, dragii mei!... Persoana aia mai bine moare, decît să vorbească...

Puiu: Și totuși a vorbit. Măria a avut darul să-l facă să vorbească...

ALBU: **Ba chiar să şi scrie şi să-ți dea îndărăt cele unsprezece milioane pe care ți le-a furat... Poftim dovada!...** *(Ia de la Măria hîriia respectivă şi i-o dă.}*

MANOLE *(punîndu-şi ochelarii care îi tremură în mînă):* **M-a trădat Morărescu?** *(începe să citească.)*

RAITA *(intră ca o furtună, fără să mai bată la uşa. E fericit, exuberant, transfigurai):* **Manole!... Manole!... Vino să te pup!** *(Se repede şi-l ia în brațe, ridicîndu-l de pe scaun.)* **Bine, mă, mişelule, de ce m-ai lăsat trei luni de zile să fiu supărat pe tine!? Abia acum am aflat de la colonelul Gheorghiade că nu m-ai mințit şi n-ai avut bilet la loterie...** *(îl pupă âe-l rupe.)* **I-a spus Morărescu adineaori, la bodegă... în cinci minute a aflat toată lumea... Urlă tîrgul, domnule! Şi vorba colonelului Gheorghiade, în gestul ăsta pe care l-ai făcut, să taci şi să suferi trei luni ca un martir şi ca un măgar, tot ce-ai suferit!...**

MANOLE *(către toți de față):* **Va să zică, s-a aflat tot?**

MAEIA: **Era şi timpul, tată!...**

ELEONORA *(care a intrat leoarcă de lacrimi):* **Manole!... Iartă-mă, Manole! Eu am fost de vină... Eu te-am pus să joci la loterie... Din cauza mea ai suferit şi-ai îndurat... Nu mai vreau s-aud de aici încolo de bogăție... Am văzut ce mi-a adus... O să ne mulțumim cu ce avem... Cu leafa!...**

MANOLE: **Care leafă? Mi-am dat demisia demult din slujbă... Eram prea bogat, ca să mă mai încurc cu zece mii de lei, acolo, pe lună.**

•GOGU *(intră cu un pachețel în mînă):* **Tăticule!... Am aflat adevărul... şi da-mi voie să-ți ofer şi eu ceva... Un cataif!** *(întinde pachețelul.)*

MANOLE: **Tocmai la țanc mi-l aduseşi, tată, că mi-e o foame de lup şi acuma, de atîtea emoții, mi-a plesnit oul din buzunar...** *(Scoate oul borş.)* **Şi era cleios! Tocmai bun pentru domnişoara Broscărescu!___**

Cortina

BURTĂ-VERDE

COMEDIE ÎN PATRU ACTE ŞI ŞAPTE TABLOURI

P E R S O A N E L E

LAMBE COTÎRLEȚ
TIȚA
TACÎM
BUZĂ
GRUBĂ
PĂMÎNT
FANE
DUȚĂ
TĂMÎIE
SINA
FICAT
DIOGENE CHISĂLNICEANU
TITINA DRUMEȚEANU
MANOLE COTÎRLEȚ
CRISTACHE
GIGI POTLOGARU
DIDONA FILDEŞEANU
RAITĂ
PETRE
AGENTUL
AGLĂIȚA
MIELU
DUR AN
MIRCEA

ACTUL I

-Acţiunea se petrece în seara ultimelor alegeri liberale din fostul regat. După. bătaia gongului — cortina fiind încă lăsata — se aude un taraf :de lăutari cîntînd o sîrbă îndrăcită, acompaniată de tropăiturile celor cale joacă, de chiote şi strigături de circumstanţă. Decorul înfăţişează grădina „particoleră" a cîrciumiî „La Burtă-Verde", situată în apropierea „^ttneia din barierele Capitalei. în fund, gardul dinspre strada care nu se vede. în stînga, ieşirea din dos a cîrciumii, cu uşa care dă in grădină, rintr-o scăriţă de lemn şleampătă, cu trepte. în zid, o fereastră luminată Jjrin care se vede o porţiune de raft din prăvălie, cu sticle înfăşurate in ^diferite foiţe colorate, cu franjuri fezandate la gît şi, altă ferâstruică, în inul II, neluminată. în dreapta, sub un pom, o masă lungă înfăţată cu îrtie şi încărcată de sticle, pahare, sifoane, gustări etc .Totul în dezordine -jt murdărie. Pe băncile din părţi şi pe scaune stau la masă diverşi ale-itori din mahala, cu costumele locale şi ciomegele respective, bînd şi armărind sîrba celorlalţi, care se învîrte în centrul scenei, cu taraful la • Mijloc. Tot în dreapta, planul II, un gard scund cu o portiţă care duce :Spre locuinţa lui Lambe. Alţi arbori se află, de asemenea, in grădina care o raversează. Masa e luminată în plus de o lampă cu gaz, agăţată de un u bătut în trunchiul pomului. Doi din cei de la masă sînt bandajaţi la -p, sub pălăriile pleoştite. Un altul e oblojit la falcă — un şervet legat ste cîteva frunze de lipan, puse pe „inflamaţie". în fruntea sîrbei joacă imbe, congestionat, ars şi fericit. Lîngă el e prinsă Tiţa, o leliţă trecută jiBpre a doua vîrsta, ţanţoşă, sulemenită şi cu o muşcată după ureche. Are faţă cîţiva dinţi de aur, pe care şi-i valorifică ori de cîte ori rîde. La

joc mai sînt două femei. Una mai bătrînă. decît prima şi alta mult mai tinerică decît araîndouă. Poartă fuste creţe, colorate periferic, tulpane idem, şi papuci ca florăresele. Cea mai tînăra, Chira, are pantofi cu baretâ. Femeile sînt încadrate de bărbaţi, toţi asupra chefului. Ficat, cel din coada sîrbei şi care face şi pe *comicul,* este şi el bandajat la cap. Are „buză de iepure" vizibilă. Sîrba o ia pe loc, cu faţa la public)

LAMBE : *Drag mi-a fost viața cu vin,*
Cu rachiu şi cu pelin,
Cu potroace şi cu fleică
Şi cu-n pui de teleleică
Heep! *(Face un gest şmecher şi galant spre Tița.)*

TIȚA: Iiii! Mî-o ziseşi, nea Lambe. In favor de lume! Ai noroc că sînt cu mîinile ocupate.

TACÎM: *Bate sîrba din picere,*
Că venirăm **la** *putere...*
Hâpt Răpi Hăpl

TOȚI *(şi cei de la masă):* Oraaa! Trăiască partidul național-liberaL.. Oraaa!

BUZĂ: *Foaie verde lemn de iască,*
Liberalii să trăiască.
Heeppl

GRUBĂ *(unul din bandajații de la o masă):* Ai noştri ca brazii,

PĂMÎNT *(riâicînd paharul pe care îl bea duşcă) :* Şi cînd ne-o fi mai rău, să ne fie ca acuma... *(Scurt şi sacadat.)* Ora! Ora! Ora!

TOȚI: Oraaa! *(Beau, ciocnesc.)*

LAMBE *(lăutarului):* Cioacă, gata! Ghe, tată, că nu mai poci şi am tensiune la inimă. *(Lăutarii încetează cîntecul şi sîrba se desface. Jucătorii se îndreaptă spre masa la care iau loc, ştergîndu-se de sudoare. Lăutarii* **se** *trag deoparte, ca sa răsufle, pe o bancă razematâ de gard, lîngă care au, în iarba, o baterie şi pahare. Se servesc. Lambe* **se** *aşază în capul mesei.)* Mă, Tămîie, ia zdreleşte şi mie un şpriț, că mi s-a inundat gîtul de praf din sîrba asta. *(Tămîie îl serveşte. îşi umplu* ***Paharele*** *şi ceilalți. Lambe, oprind paharul pe treptele gurii.)* Hai, noroc! Trăiască partidul național-liberal! Trăiască scumpii noştri şefi!...

PĂMINT: Şi noi pe lîngă ei!

TOȚI: Oraaa!... *(Beau.)*

GRUBĂ: Trăiască conul Genică Chisălniceanu, părintele nostru al tuturor şi alesul sectorului nostru! Oraaa!

TOȚI: Oraaa!... Trăiască...

BUZĂ: Trăiască şi nea Lambe Burtă-Verde *(îl arată),* prietenul nostru iubit şi scumpul nostru scut, sub care am luptat şi vom lupta la toate alegerile, cum ne-a învățat el. *(Răsuceşte contoplețul în aer.)*

TIȚA *(revenind cu paharul plin lîngă Lambe)*: Deşi mă făcuşi cum îmi ziseşi adineaori, Lambe mamă, bai să te fac un brudălşaf, că eu nu țin la supărare. Da pă pupate, să ştii *(îl priveşte provocatoare.)*

LAMBE *(făcînd cu ochiul celorlalți):* Pă! Pă! *(Bea bruderschaft, apoi Tița îi întinde buzele țuguiate rezervat. Lambe îşi şterge mustățile cu dosul palmei, rupe un petec de hîrtie de pe masă şi se şterge galant la gura. După care o ia de ceafă şi-o pupă de-o storceşte.)*

BUZĂ *(invidios):* Las-o, mă, c-o sufoci! Şi poate mai e şi-alții muşterii de brudelşlaf.

TIȚA *(se zbate şi scapă):* Phiu! Dar ştiu că mă pupaşi, ca de ginere, bată-te să te bată de ghiuj bătrîn!... *(Se şterge la gură cu colțul tulpanului.)*

LAMBE: Ia mai pune un rînd, mă, care eşti cu pusul acolo.

FANE: Păi, nu prea mai e ce să punem, Aralambie dragă.

TĂMÎIE: Tămîie ! *(Un gest spre sticlele goale.)*

(Lambe şuieră cu două ***degete, spre circiumă. Imediat apare*** *în uşă Duță.)*

DUȚĂ: Poftim, jupîne!...

LAMBE: Duță, băiete, mai adu două, de la numărul unu, cu sifoanele lor. Şi gheață, ca la spital, la operație de burtă. *(Către comeseni.)* Ultimele două de la mine, să ştiți... *(Lui Duța.)* Şi pe urmă, ce s-o mai comanda, îi priveşte personal.

(Duță iese.)

TĂMÎIE: Cum, mă, adică tu mai dai doua sticle şi pe urmă, tămîie? Ne laşi, care va să zică, coniac?

LAMBE: De ce să vă las coniac? Vin, slavă Domnului, e pivnița plină! Grădina o aveți la dispoziție, lăutarii la nas... grătarul sfîrîie în față, ce mai vreți?

BUZĂ: Bun!... Dar cine plăteşte?

LAMBE: Voi... Şi, mîine-dimineaţă, vă duceţi cu bonul la conul Genică, să vi-1 achite. C-aşa mi-a spus... Tot ce consumăm astă-seară noi, oamenii lui de credinţă, răspunde el, după ce, bineînţeles, se achită aici, cheş. Şi-are mandea grijă să vă facă bonul de-aşa fel, încît să vă^ mai rămîie şi vouă ceva numeral la greblă *(arată palma răschirată),* **afară de acontul pe care l-aţi luat înainte de alegeri... Şi, din punctul ăsta de vedere, conul Genică un cuvînt are. „Ain man, ain porc", vorba neamţului.**

FANE: Bine, bine, de conu Genică n-avem noi grijă! Că doar nu-1 alegem pentru primaşi dată...

BUZĂ: E cel mai galant om din toţi grangurii noştri cu care am făcut politică în sectorul ăsta.

PĂMÎNT: Dar, e vorba, ce ne facem acuma? Cine plăteşte? Că, Lambe, îl ştiţi că e sanchiu la caracter? Dacă a zis o vorbă, e zisă... „Ain man, ain porc!" vorba lui.

TACÎM: Uite ce zic eu, fraţilor. Cel mai semplu lucru este ca noi să consumăm, iar Lambe să se ducă cu bonul semnat de toţi şi să încaseze mîine de la conu Genică. Este?

TOŢI: Este!

TACÎM: Păi dacă este, atunci să fie şi să vie! *(Bate tare în masă, în aprobările tuturor, apoi strigă.)* **Duţă!**

SINA *(admirativ):* **Mă, bine ţi-a zis ţie, cine ţi-a zis Tacîm. Eşti un tacîm şi jumătate...**

LAMBE: Staţi, staţi, că nu e aşa! Eu nu dau băutură pe bon. Ca să se ştie!

PĂMÎNT: Ain man, ain porc! Nu v-am spus eu?

TĂMÎIE *(pe un ton superior):* **Mă rog... Să termenâm discuţia, drăguţă. Plătesc eu tot şi-mi faci bonul pe numele meu...**

LAMBE *(neîncrezător):* **Ai tu bani, mă, Tămîie?**

TĂMÎIE: Măcar să ai mneata în tejghea, cît am eu la subţioară, *(îşi pipăie portmoneul de la piept.)*

LAMBE: Şi de unde ai bani, mă?

TĂMÎIE *(acelaşi ton de sus):* **Am vîndut porcii. Toţi doisprezece pe care î-am avut.**

SINA *(interesată, punîndu-i lipicioasă mîna pe după gît):* **Şi cît ai luat pe ei, Tămîiţă mamă?**

iTĂMÎIE: Doi cai, drăguţă. *(0 ia pe după talie, profitînd de avansurile ei.)*

IGRUBĂ: Doi cai, pe doisprezece porci? Te-ai ars, mă!...

TTĂMÎIE: N-aş crede. Fiindcă porcii mei erau morţi, iar caii sănătoşi tun. Şi-am făcut schimb cu fabrica de mezeluri a lui Rocus.

BUZĂ: Aaa, aşa da!

(Pe ultimele cuvinte ale lui Tămîie, Duţă a intrat din circiumă cu două baterii la gheaţă. Pune cîte una la fiecare capăt al mesei.)

FICAT: Brava, Duţă băiete! Eşti cineva...

FANE *(cu degetul în sus, a admiraţie):* **Un ies...**

TIŢA: Dar e reci, Duţă mamă?

DUŢĂ: Zero absolut.

(Cei din capetele de masă, încep să tcarne în pahare.)

LAMBE: Va să zică, Duţă băiete, ne-am înţeles? Astea d-acuma le treci tot la partida mea... Iar tot ce urmează d-acu încolo, faci socoteala lui Tămîie, că el plăteşte...

TĂMÎIE: Eu plătesc! Pentru succesul nostru la alegerile de azi, beau un cal întreg...

LAMBE *(cu o privire „personală!', lui Duţă):* **S-a-nţeles?**

DUŢĂ: Da, jupîne!

LAMBE: ACU vezi de treabă, că vin şi eu imediat în prăvălie. *(Duţă intră în circiumă. Lambe, ridicînd paharul.)* **Ei, fraţilor! Acum să bem unul rece, la zero absolut, în sănătatea noastră, care am dus greu alegerilor şi care ne-am făcut datoria, atît ca vii, cît şi ca morţi. Că eu, unul, de ce să mint, am votat azi de cinci ori. O dată viu, şi de patru ori moit.**

FANE: Şi eu am votat pentru trei cadavre. Dar vorba lui conu Genică, cînd m-a întîlnit azi la secţia de vot din Tunari... „Pămîntică, dragă, zice, tu poţi să votezi şi pentru zece cadavre, fiindcă ai morgă!

(Se aude claxonul unui automobil, care a oprit în faţa cîrciumii.)

DUŢĂ *(intră în panică şi se opreşte în capul scăriţei):* **Jupîne! Conu Genică!...**

(Din circiumă se aud ovaţii ţi urale. Apoi contenesc brusc. Conu Genică, desigur, spune cîteva cuvinte bine simţite pen-

tru manifestația eu care a fost întîmpinat. După pauză, strigătele, uratele, aplauzele etc. se aud şi mai puternice. în timpul acesta, toţi cei de la masă s-au ridicat emoţionaţi. Tiţa, sub lampa agăţată în pom, îşi reface frumuseţea într-un ciob de oglindă, rumenindu-şi obrajii cu fciță roşie muiată în gură. Lambe, cel mai aferat din toţi, strigă spre lăutari.)

LAMBE: Cioacă! Repede!... Mulţi ani, la scară, c-a venit conu Genică. *(Lăutarii vin repede şi se grupează ta scăriţă, cu instrumentele gata de atac.)* Răniţii, înainte, după mine!

(Lambe, urmat de lăutari şi de toţi ceilalţi, se apropie de scară. Diogene Chisălniceanu apare făcînd loc, galant, Titinei Drumeţeanu. E urmat de Duţă şi de o parte din consumatorii din circiumă. Lăutarii atacă „con brio" „Mulţi ani trăiască". Cei din curte şi din circiumă izbucnesc în urale.

DIOGENE *(rămîne în capul scării, sprijinindu-şi mîna pe umărul Titinei şi mulţumeşte prin surîsuri şi clătinări din cap amicale. Apoi jace un gest cu mîna şi atît asistenţa, cît şi lăutarii, tac. Diogene tuşeşte afectat, ca sâ-şi dreagă glasul, într-adevăr răguşit):* Fraţilor şi scumpi prieteni! în primul rînd vă cer iertare că nu vă voi putea spune decît cîteva cuvinte, din toate cele pe care, cu prisosinţă, aţi fi meritat să vi le spun. Dar, precum vedeţi, glasul nu mă mai ajută, după toate cuvîntările pe care a trebuit să le rostesc astăzi, peste tot, în marea zi a strălucitei noastre biruinţe. *(Aplauze, ovaţii.)* Am ţinut, totuşi, să viu pentru cîteva minute în mijlocul dumneavoastră, ca să vă mulţumesc personal pentru nepreţuitul dumneavoastră sprijin şi devotament şi să vă asigur de întreaga mea recunoştinţă. Uşa casei mele şi braţele mele vă vor fi întotdeauna deschise. Şi totdeauna voi fi la dispoziţia dumneavoastră, adică a poporului, care mi-a făcut pentru a şasea oară cinstea de a mă trimite în Parlament, ca să-l reprezint... *(Ovaţii, aplauze.)* Aici, în acest sector, mai precis, în această circumscripţie este adevărata mea familie politică. Sub conducerea vechiului şi iubitului meu prieten Haralambie Cotîrleţ, zis Burtă-Verde, după porecla pe care şi-a schimbat-o în renume, ca şi celebrul curcan al lui Peneş, eroul de la căderea redutei „Griviţa, numărul 1". *(Aplauze, ovaţii, strigăte.)* Lui şi dumneavoastră tuturor am venit să vă mulţumesc şi să vă asigur că, acolo unde m-aţi trimis, voi şti să-mi fac datoria, pentru binele dumneavoastră, al poporului întreg şi al scumpei noastre patrii. Să trăiţi! *(Ovaţii, urale furtunoase etc. Diogene coboară scăriţa, sprijinind pe Titina.)*

LAMBE *(îi întîmpină, întinzînd mîna Titinei):* Uşurel, uşurel... coniţă, că e scîndurile cam deteriorate, pardon de expresie!

DIOGENE: Lambe! Bătrînul meu amic, vino să te sărut! *(îl sărută pe ambii obraji.)*

LAMBE *(flatat de atenţie):* Să trăiţi, coane Genică, şi la mai mare ! Să dea Dumnezeu, să vă văz ministru!

TITINA: O să-l vezi, o să-l vezi, domnule Lambe. Şi cît de curînd.

DIOGENE *(încet lui Lambe):* Dă cincizeci de sticle de vin în contul meu. Dar mai ieftior, mă-nţelegi tu...

LAMBE *(„ampresat"):* Da, da! S-a-nţeles, coane Genică. *(Lui Duţă, care a rămas pe ultima treaptă a scării.)* Duţă! Douăzeci şi cinci de chile de vin, în local, din partea lui conu Genică şi faci bonul de cincizeci şi mi-l aduci mie, la masă.

DUŢĂ: E-n regulă. *(0 ia repede pe scăriţa.)*

LAMBE *(îl opreşte din drum):* Şi-aduci şi-o sticlă pentru mine şi trei pahare curate.

DUŢĂ: Gata! Am venit! *(Dispare, zicînd celor care au mai rămas în capul scării.)* Toată lumea la mese, vă rog... Face cinste conu Genică...

CEI RĂMAŞI *(ieşind după Duţă):* Trăiască conu Genică!

UNUL DIN EI: Şi, de unde dă, să izvorească!...

(în timpul replicilor de mai sus, Diogene şi cu Titina~s-au apropiat de masă, Diogene oferă Titinei scaunul din capul mesei, iar el se aşază alături. Ceilalţi nu îndrăznesc să ia loc.)

DIOGENE: Staţi, staţi, fraţilor!... Luaţi loc. Vreau să bem un pahar de vin împreună.

LAMBE *(a sosit pe replică):* S-a aranjat tot, coane Genică. *(Toţi iau loc, afară de Lambe care rămîne în picioare, între Titina şi Genică.)* Crez că-i cunoaşteţi pe toţi oamenii dumneavoastră, coane Genică?

DIOGENE: ÎL, asta e! Sigur că-i cunosc... *(Arăîîndu-i cu degetul, cînd îi numeşte.)* Fane, Tămîie, Grubă, Tacîm, Ficat, Buză de iepure...

BUZĂ: Pardon, scuzați, coane Genică! Numai Buză. Că cine îmi zice şi „dă iepure", rîzică la corp. Afară de dumneavoastră, bineînțeles... că pe chestia asta, dă tachinerie, am plecat şi de la Averescu. Fiindcă ei luau tot, şi mie îmi plesnea buza.

FICAT: Da, apropo de averescani, coane Genică... Să ştiți c-a fost foarte tari în alegerile astea.

DIOGENE: Cine, măi? Averescanii? Tari?... *(Rîde nedumerit.)*

FICAT: Tari, tari de tot. De cap, fireşte! C-a trebuit să dăm cîte doua, trei măciuci de unul, ca să-i achităm...

(Duță vine cu nota pe care i-o dă lui Lambe şi sticla cu vin şi trei pahare. Lambe desface şi serveşte pe Titina, pe Diogene şi pe el. Ceilalți îşi umplu paharele din celălalt vin. Lăutarii stau în espectativă, in spatele lui Diogene, aşteptînâ ordine.)

TĂMÎIE *(cu un gest discret lui Duță)*: Psst! Mîî!...

DUȚĂ *(vine lîngâ el)*: Da, nea Tămîie!

TĂMÎIE: Ascultă icea. Du-te şi pune-ne masa, pă şest, la odăiță, că de-acum încolo se-mbată frații din local şi-o să dea peste noi acilea Sn grădină şi se face încurcătură. Or, eu nu plătesc decît pentru ai mei, de-aici, de la masă. Să fim înțeleşi!

DUȚĂ: Se-nțelege, nea Tămîie...

TĂMÎIE: Bagă şi zece baterii la gheață şi pune deoparte, pentru grătar, o sută de mici şi o partidă de fripturi asortate, â tulimanfe !... *(îşi bate obrazul.)*

DUȚĂ: Gata, s-a făcut! *(Dă să plece.)*

TĂMÎIE: Stai. *(îl trage de haină.)* Adu aici, pînă ne mutăm, cinci baterioare şi fă socoteala cu totul, ca să ştiu ce hram țiu.

DUȚĂ: Se-nțelese complet, nea Tămîioară... *(Dispare aferat.)*

LAMBE: Ia gustați, coane Genică, să vedeți ce vin! Untdălemn, pă fericirea mea! Să încheagă pa unghie ca gumirabicul...

TITINA *(a şi gustat)*: Phiuuu! într-adevăr, e excelent.

LAMBE *(triumfător)*: Ăsta e aliment, nu e vin!

| **DIOGENE** *(bate cu furculița în farfurie şi se face linişte)*: Iubiți prieteni!... înainte de a pleca la datorie, am ținut să închin un pahar cu vin cu dumneavoastră. Şi fiindcă vocea văd că mă lasă din ce în ce *(tuşeşte afectat)*, vă zic numai atît: Să trăiți şi vă mulțumesc!

(în timpul discursului toți s-au ridicat în picioare. Diogene ciocneşte cu toți.)

| **TOȚI**: Trăiască domnul Diogene Chisălniceanu, alesul poporului !... Oraaa!

(Lăutarii atacă „Mulți ani".)

GRUBĂ *(galant)*: Trăiască şi conița, scumpa şi frumoasa dumnealui soție, care ne-a făcut onoarea cinstii de a fi în mijlocul nostru în noaptea acestei seri. *(Acelaşi joc, crescut.)*

DIOGENE *(bate din nou in farfurie şi se face linişte)*: Iubiți prieteni!... Doamna Titina Drumețeanu, care ne face deosebita cinste de a prezida masa, nu este soția mea. Eu sînt tot celibatar, aşa cum mă ştiți. Căci, cum v-ați fi închipuit că aş fi putut să mă însor fără ştirea voastră şi fără ca voi toți să fi participat, ca prieteni ai mei şi cavaleri de onoare, la sărbătorirea unui eveniment atît de important în viața unui om?... Doamna Titina Drumețeanu este numai verişoara mea primară. .. *(Titina îşi stăpîneşte un surîs, pe care îl îneacă şi îl umezeşte în vin.)* Dar nu în această calitate de rudă a mea se află astă-seară aici, în capul acestei mese. Doamna Drumețeanu este una dintre cele mai importante şi devotate slujitoare ale partidului liberal şi a mea, personal. Fără sprijinul şi sfatul său, o declar solemn, eu nu aş fi ajuns niciodată, ceea ce sînt astăzi... Şi nici partidul nostru. Fiindcă, dacă astăzi partidul nostru este la guvern, aceasta se datoreşte, într-o foarte mare măsură, doamnei Drumețeanu, care este una dintre cele mai agreate persoane la palat, bucurîndu-se de o deosebită considerațiune şi atenție.

(Aplauze, urale)

TITINA *(discret)*: *Tu parles trop, mon choux.*

DIOGENE: Să trăieşti, Titino dragă! Să-mi trăieşti şi să ne trăieşti...

(Toți o ovaționează, ciocnesc cu ea etc.)

LAMBE *(toarnă în paharul Titinei şi al lui Diogene):* Să fie să mai gustăm cîte unul, coane Genică.

DIOGENE: Nu, nu! Mulţumesc, Lambe! Mi-e imposibil... *(Se uită la ceas.)* Phiuu! De zece minute trebuia să fiu la club. Cred că a început consfătuirea. *(Se ridică. Titinei.)* Mergem, *chirie}*

TITINA *(se ridică şi ea. Discret lui Diogene):* Bine că te-ai decis! Pic de somn...

DIOGENE *(acelaşi joc):* Unde dormim? La tine, sau la mine?

TITINA: Unde ajungem mai repede...

DIOGENE: ÎL, scumpi prieteni! îmi pare foarte rău că trebuie să plec, dar ţara mă aşteaptă. Fiindcă ţara nu-şi menajează slujitorii... Vă spun, deci, tuturor, noapte bună, petrecere frumoasă şi, încă o dată, vă mulţumesc! *(Se îndreaptă spre ieşire, urmînd pe Titina, în timp ce lăutarii atacă un marş şi cei din grădină ovaţionează cu obişnuitele strigări.)*

LAMBE *(discret lui Diogene):* Nota din local v-o aduc tot mîine, odată cu cea de pînă acum... Acasă, nu?

DIOGENE: Da, da, dar mai pe seară. Pe la şapte, şapte şi jumătate...

LAMBE: Şi lor le mai dau ceva de băut, de mîncat? Nota s-a ridicat destul de mult.

DIOGENE: Dă-le! Dă-le, Lambe! Dă-le tot ce vor, că tot statul plăteşte pînă la urmă...

MANOLE *(apare în capul scării, în timp ce Titina tocmai se pregăteşte să urce. E foarte elegant, în rău gust însă. Se da deoparte, cu un gest exagerat de curtenitor):* Poftiţi, coniţă...

TITINA *(surprinsă de o apariţie atît de distinsă, în raport cu mediul şi ora, priveşte mirată pe Manole):* Mulţumesc!...

LAMBE *(fericit de coincidenţă, ţipă la lăutari):* Ghe! *(Lăutarii încetează marşul.)* Coniţă Titino şi coane Genică, îmi daţi voie să vă prezint pe fiul meu Manole, student în Drept la Facultatea de litere...

DIOGENE *(facînd pe încîntatul de cunoştinţă):* Aaa, îmi pare foarte bine că, în sfîrşit, am plăcerea să cunosc şi eu pe fiul celui mai bun prieten al meu!... *(îi strînge mîna exagerat de afectuos.)*

TITINA *(întlnzîndu-i mîna, fără să-l slăbească din ochi):* Titina Drumeţeanu.

MANOLE *(cu o tresărire, înainte să i-o sărute):* A! Dumneavoastră sînteţi? *(îi sărută mîna.)* Sărut mîinile, doamnă... Plecaţi?

TITINA: Da.

MANOLE: îmi pare foarte rău. Dacă aş fi ştiut că astă-seară, aici, o să am cinstea să vă cunosc pe dumneavoastră şi pe maestrul Chisălniceanu, aş fi venit mai devreme acasă.

DIOGENE *(cam plictisit că se lungeşte vorba):* Eh, dragul meu prieten! Din nenorocire, timpul nostru nu ne aparţine. E al ţării şi al poporului... La revedere şi mi-a părut bine că te-am cunoscut. Am auzit numai lucruri bune despre dumneata.

MANOLE *(CU un surîs):* Mă mir, maestre... în general am o „presă" foarte proastă.

TITINA: De ce?

LAMBE: îl înjură toţi, fiindcă are mare acces la dame... Toate studentele e moarte după el, iar ăilanţi, mai boccii şi mai prost îmbrăcaţi, plesneşte de crapă... Tocmai vream să vă rog demult, coane Genică, dar n-am îndrăznit.

DIOGENE: Ce, frate Lambe?

LAMBE: Să-l luaţi sub aripa dumneavoastră ocrotitoare şi să-l ajutaţi în viaţă... Că la facoltate urmează de şapte ani şi tot n-o mai termină...

MANOLE *(oarecum jenat, cu un surîs de compătimire către tată-său):* O termin în toamnă, maestre!

DIOGENE: Dreptul sau Literele?

MANOLE: Dreptul... Mai am un singur examen.

DIOGENE: Bine! Săptămîna viitoare, cînd se vor mai linişti apele, să vii la mine, să văd ce pot face pentru dumneata. Şi. în primul rînd, să-ţi dau o recomandaţie pentru examen.

MANOLE: Vă mulţumesc din suflet, maestre! *(Dar e vexat că Diogene îl tratează atît de tutelar în faţa Titinei, care nu îşi ia ochii de la el.)*

LAMBE: Şi eu vă mulţumesc, coane Genică!

DIOGENE: Tu ştii că eu cînd spun un cuvînt...

LAMBE: Ştiu! „Ain man, ain porc!" vorba neamţului. Numai să nu uitaţi, coane Genică, cu atîtea cîte aveţi pe cap.

TITINA: Nu, n-o să uite, domnule Lambe! O să am eu grijă să-i aduc aminte...

LAMBE: Sărut mînuşiţele şi, omul dumneavoastră, atît ca alimente cît şi coloniale.

TITINA: Noapte bună, domnule Lambe! Şi fii fără nici o grijă. *(Lambe îi sărută slugarnic şi apăsat mina. Apoi Titina i-o întinde lui Manole, continuînd să-l privească.)* Noapte bună şi... pe curînd !

DIOGENE *(către toţi):* Noapte bună, fraţilor! *(Urcă scara în urma Titinei, în timp ce lăutarii reiau marşul şi cei din gradina uratele. Lambe iese după ei să-i conducă.)*

MANOLE *(se uită lung după Titina, apoi coboară scara, aprinde o ţigară, îşi pune un pahar din sticla de după pom şi îl degustă cu plăcere. După un timp de reflecţie şi oarecum de visare, zice):* Titina Drumeţeanu!... Celebra „Damă Voalată"... *(Soarbe din nou din pahar, cu un surîs optimist spre viitor.)*

ACTUL II

TABLOUL 1

Dupi un an. Cabinetul ministerial al lui Diogene Chis&lniceami, ministrul muncii. Scena e Împărţită în doua. în dreapta, cam două treimi din scenă, cabinetul ministrului cu toate cele de rigoare. în dreapta, o uşă secretă de aceeaşi culoare ca tapetul cabinetului. E uşa pe care intră ministrul şi „oamenii lui". în stînga, biroul directorului de cabinet, în speţă Emanuel Cottrliceanu (fost Manole Cotîrleţ). între cele două birouri, nşă dc piele, o tăbliţă neagră pe care scrie cu litere de aur: Cabinetul Ministrului. în biroul directorului de cabinet, stînga, o altă uşă de piele, care comunică cu birourile şefilor de cabinet. Acţiunea începe la ora unsprezece dimineaţa. Pe ferestrele care se află în fund, la ambele birouri, se vede — ca de la etaj — perspectiva citadină a cartierului respectiv. La ridicarea cortinei, biroul lui Chisălniceanu e gol. Manole, în cabinetul lui, stă la biroti şi face trn „austriac", înconjurat de ziare sportive, programe hipice etc. Alături, o cafea mare din care soarbe din cînd în cind. Sună de pe birou. După o clipă, intră Cristache, aprodul. E un bătrinel vioi şi cu ochi şireţi ca o veveriţă căruntă.

CRISTACHE: La orden, dom derector!...

MANOLE: Ascultă, Cristache! Oricine mă caută, chiar Dumnezeu din cer, nu primesc pe nimeni, că am de lucru. Fac „austriacul".

CRISTACHE: Dar dacă e vreun domn ministru sau vreun deputat ?

MANOLE: Aia e altceva. Primeşti imediat!... Eu ți-am spus de Dumnezeu din cer, nu dc mai-marii noştri dc pe pămînt.

CRISTACHE *(CU- un surîs):* E bine zise... Ce e pe pămînt joacă rol. Restul, ce-o fi în rai, să fie la ei acolo ! Eu nu numesc.

MANOLE: Bine, bine! *(E preocupat de „austriac".)* Şi spune domnului şef de cabinet Potlogaru, să vie imediat la mine în interes de serviciu.

CRISTACHE: Am înțeles ! *(Iese.)*

MANOLE *(reflectînd în hîrtii):* Dar dacă bate Proasta pe Confucius? Proasta e iapă de cursă lungă şi la două mii două sute de metri... de, iar Confucius, azi, nu mai are respirație... Ia să vedem strămoşii fiecăruia. *(Răsfoieşte programul, pînă găseşte.)* Proasta! Din Boier şi din Contesa... Să vedem şi pe Confucius. *(Răsfoieşte, apoi urmăreşte cu degetul numele cailor.)* Conclav, Coniac, Concina, Constantin cel Mare, Contrapunct... Unde dracu e? A, uite-1! Confucius! Din Zexe şi Aiurea... *(Surîde.)* Dar ce neamuri are şi ăsta!

POTLOGARU *(intră. E tipul şefului de cabinet de pe timpuri. June spilcuit, elegant şi dobitoc):* M-ai chemat, şefule? *(Zice „şefule", cu oarecare ironie.)*

MANOLE: Ascultă, Gigi! Tu ți-ai făcut „austriacul" pentru după-masă?

POTLOGARU *(precaut, căci el e „rege" la curse şi nu îşi vinde ponturile, cu una, cu- două):* Dar tu?

MANOLE: Lucrez la el. Vreau să mă consult şi cu tine, că de, tu eşti cursar bătrîn...

POTLOGARU *(de sus):* Ia cîntă, pe cine ai pus în cursa a treia?

MANOLE: Am pus un singur cal. Pe Lira.

POTLOGARU: Pe Lira? Vezi de treabă, şefule, c-o mănîncă Dolar, dc nu se vede...

MANOLE *(neîncrezător);* Dolar? Din cine se trage ăsta? *(Vrea să caute în program.)*

POTLOGARU : Nu mai căuta, că ştiu pe dinafară toate neamurile lui Dolar. Tat-su a fost Gangster şi mă-sa Bursa neagră.

MANOLE: Ascultă, Gigi. Hai să facem „austriacul" împreună.

POTLOGARU: Mă rog! Dar ca să fim siguri că-1 luăm, trebuie să investim bani serioşi, şi eu, deocamdată, sînt pe geantă de tot. Am căzut peste care de preoțesc... Şi-am mai rămas şi dator „de onoare" la unul pe care nici nu-1 cunosc.

MANOLE: Şi ce faci?

POTLOGARU: Ce să fac? Amin onoarea, pînă ce fac rost de bani.

MANOLE: E, sigur! Onoarea, la cărți, nu contează... *(După o clipă de reflecție.)* Şi partea proastă e că momentan n-am nici cu. Credeam c-o să poți să-mi dai tu, pentru o zi, două... Totuşi, trebuie să facem rost de cîteva mii de lei. Ce dracu ! Sîntem doar oficialități, sîntem la putere. Nu se poate să nu găsim...

POTLOGARU: Da, dar e timpul scurt şi cum nu putem pleca de-aici decît direct la curse...

MANOLE *(reflexiv):* Mă, să fie al dracului!...

POTLOGARU: Aaa! Stai!... Am găsit, dom'le ! Sîntem salvați. Tot Gigi, băiatul, e cu salvarea!...

MANOLE *(înveselit):* Bravo ție!... Şi unde găseşti bani?

POTLOGARU: Aici pc coridor...

MANOLE *(atent şi nedumerit):* Fii serios, mă!

GIGI: Dar sînt foarte serios, şefule. De azi-dimineață aşteaptă să intre la tine, ăia trei mîrlani de care ți-am vorbit şi care te caută de trei zile...

MANOLE: Nu ştiu despre cine este vorba.

POTLOGARU: Eee! Nu ți-am spus, frate? Trei mitocani care pretind că te cunosc de mic copil şi că sînt din acelaşi cartier cu tine. Unul din ei pretinde chiar că ti-c nas.

MANOLE *(serios):* Dragul meu, am mai spus-o şi, dacă n-am spus-o, o repet. Eu nu am nici cartier, nici rude... Nu mă interesează nici unde m-am născut, nici cine m-a făcut.

POTLOGARU: Stai, dom'le, nu te năpusti aşa la filozofie, că nu ne interesează acum... Noi vrem bani, nu?

MANOLE: Da!

POTLOGARU: E ! Mocofanii mişcă imediat din urechi, dacă le faci treaba, indiferent dacă vrei să-i cunoşti sau nu.

MANOLE: Ce treabă?

POTLOGARU: Un fleac, şefule... Un moft, dar care pentru ei e mană cerească, şi pentru noi salvarea !

MANOLE: Despre ce e vorba?

POTLOGARU: Să muţi o cerere a lor, care e aprobată, tot în regulă, de la fundul hîrtiilor pe care le dai ministrului azi la semnat, deasupra. Asta e tot. Fiindcă, înţelegi mata, dacă ei au aprobarea, la mînă, azi, nu mai intră în prevederile legii ce apare mîine şi care îi lasă ţuţ. E clar ca *bonjour...'*

MANOLE *(fâcînd pe incoruptibilul)*: Da, dacă e vorba numai de atît şi dacă cererea lor e aprobată...

POTLOGARU: Păi adresa e făcută şi mai trebuie numai s-o semneze ministrul.

MANOLE: în orice caz, eu nu discut cu ei decît partea legală a chestiunii. Restul te priveşte pe tine!... Fiindcă, înţelegi, în situaţia mea eu nu pot să mă bag în nici un fel de afaceri, care ar putea să-mi angajeze reputaţia şi intransigenţa în serviciu. Plus că un director de cabinet al unui ministru îl poate antrena şi pe acesta în...

POTLOGARU: Lasă, dom'le, nu mai face crize de guvern dintr-un fistic de-ăsta. Tu le promiţi şi pe urmă îi pasezi la mine, să ţi-i smîntînesc eu cum trebuie.

MANOLE: Bine. Trimite-i încoace!... *(Gigi Potlogaru iese. Manole se aşază la birou, luînău-şi un aer important şi aferat. Titina intra în cabinetul ministrului, prin uşa secretă. Se vede că e enervată. Se aşază la biroul lui Chisălniceanu, îi umblă prin hîrtii curioasă şi, după ce îşi scoate agasată mânuşile, aprinde o ţigară. Sub birou, se vede cum bate „a nervi" din picior. Telefonul suna în biroul lui Manole.)* Alo [... Da, Ministerul Muncii. La telefon, directorul de cabinet... Da, da ! *(Deodată îşi transformă morga rece de la început într-o figură surîzăioare şi slugarnică.)* Da, eu, excelenţă... Emanuel Cotîrliceanu !... Nu, excelenţă! în acest moment, domnul ministru Chisălniceanu nu este aici. Vine mai tîrziu... *(Cu un surîs.)* Ştiţi, în fiecare joi dimineaţa, se duce la baia de aburi... *(Cu un surîs mai copios.)* Nu ştiu dacă să se spele de păcate, cum spuneţi dumneavoastră, dar ştiu sigur că se duce, fiindcă vrea să slăbească... *(Ascultă şi surîde slugarnic în receptor.)* Da, excelenţă, notez. *(Ia un creion şi un bloc de pe birou şi scrie.)* De îndată ce vine, îi comunic. *(Scriind.)* Da... Să vă telefoneze imediat ce s-a aranjat pentru desearâ. Am notat, excelenţă... Am onoarea să vă salut şi respectele mele! *(Închide.)*

(Titina, care începuse să se plimbe nervoasă prin cabinei, s-a oprit la uşă, ascultind conversaţia telefcnicâ a lui Manele, Auzind zgomot dincolo, căci intră cei trei solicitanţi, adică Fane, Grubă şi Tămîie, Titina ascultă mai departe, ca să-şi înşele timpul.)

FANE *(întră primul, urmat de Grubă şi de Tămîie. Sînt îmbrăcaţi „dă oraş", raşi cu perdaf şi cu bastoane de promenadă în mîini. Totuşi, cu „caşeul" barierii din care au descins spre centru. Se opresc tustrei în uşă):* Să trăieşti, domnule Manolică şi la mai mare, să dea Dumnezeu!

GRUBĂ : Ministru să vă vedem !...

MANOLE *(ridicînd ochii spre ei, rece şi distant):* Bună ziua... Poftiţi, apropiaţi-vă! *(Cei trei se apropie de biroul lui.)* Ce vă aduce la mine, domnilor?

FANE *(îndemnat de ceilalţi prin semne să ia el cuvîntul):* Păiii... avem şi noi o cerere, acilea, la minister, la 'mneatale... Şiii... *(Ezită încurcat.)*

MANOLE: Şi?

GRUBĂ *(ca să-l salveze pe Fane din încurcătură):* Şiii... ne-am gîndit că fiindcă ştim cine sînteţi, şi al cui sînteţi, şi că şi 'mneatale ştii cine sîntem, şi ce sîntem, am venit la dumneavoastră ca la copilul nostru...

MANOLE: CU ce scop?

FANE *(care s-a recules):* Cu scopul că, adicătelea, dacă nu ne semnează domnul ministru, conul Genică al nostru, cererea azi, am băşicat-o complect...

GRUBĂ: Că mîine iese legea nouă în *Monitorii Oficial* şi — otorizaţia noastră — am pus de mămăligă cu ea...

MANOLE: Chestiunea dumneavoastră o cunosc foarte vag... Aşa că o să văd dosarul şi dacă, legalmente, cererea dumneavoastră este îndreptăţită, o să caut să vă servesc.

FANE: Să trăiți, domnule Manolică! Şi, dacă ni se face, vă asigurăm că nici noi n-o să stăm cu mîinile în sîn. Că vorba aia, mai avem şi buzunare...

MANOLE *(făcîndu-sc că nu pricepe):* Poftim?

GRUBĂ: Adică, nea Fane vrea să spuie că un cer e pentru toți.

MANOLE *(acelaşi joc):* Nu înțeleg...

FANE: Da, adică un cer e pentru toți şi de ce unii să trăiască bine sub el şi alții...

TĂMÎIE: Tămîie!... Că de ce unii să aibă, domnule Manolică, şi alții nu? Nu e drept. *(A prins glas.)* Păi ce, noi nu ştim că dumneata ai cheltuieli destul de suficiente ca să poți să-ți ții rangul la care te-ai ridicat si care nu există fără contra cost. Ehe!...

FANE: Şi plus că, de opt luni, de cînd te-ai certat cu nea Lambe şi nu mai vrei să ştii de el, nu i-ai mai cerut nici un ajutor. Deci, ai şi dumneata greutățile dumitale...

TĂMÎIE: Taci, mă, Fane! Chiar dacă i-ar fi cerut lui nea Lambe, nu mai avea de unde să-i dea. Că e pe dric şi el...

GRUBĂ; Adevărat! De opt luni, de cînd n-ai mai vrut să ştii de el, ca tată, bietul Lambe şi-a pierdut complect ichilibrul... Toată ziua bea la alte cîrciumi, nu la a lui. Joaca la cărți şi îşi toacă averea cu teleleica aia de Tita...

TĂMÎIE: Ce avere, mă, Grubă? Că ce mai are ei solvabil? Banii pe care îi ia împrumut pe polițe şi pe casa care a ipotecat-o, cînd i-a pus Tiții dinți de aur şi în partea de jos a gurii... Că acuma, cînd rîde, parcă are salbă în gură, nu dantură... Iar circiuma, să-mi zică mie smirnă în loc de tămîie, dacă n-o i-o lua-o pe nimic hoțul ăla de Duță, care îi dă mereu bani cu împrumut, în contul inventarului şi al imobilului în sine...

MANOLE *(jucîndu-se cu vîrful creionului pe blocul de pe birou):* Nu ştiu şi nici nu vreau să ştiu ce face fostul meu tată... *(Se ridică şi işi priveşte ceasul.)* Cît priveşte chestiunea dumneavoastră, mă duc să pun un cuvînt hotărîtor la subalternul meu, domnul şef de cabinet, Potlogaru. Aşteptați, vă rog! *(Trece demn şi important în biroul şefilor de cabinet. în uşă se întîlneşte cu Costică Pămînt, care vine foarte grăbit.)*

PĂMÎNT: Să trăieşti, fine! Şi scuză-mă că am întîrziat.

MANOLE: Aşteaptă, te rog, şi dumneata. *(Iese.)*

PĂMÎNT: E! Făcurăți ceva?

FANE: De! Crez că făcurăm, după toate semnalmentele...

PĂMÎNT: Dar din partea ungătoare? *(Face un gest de şperf.)* îl încercarăți?

GRUBĂ: îl încercarăm.

FANE: Şi?

TĂMÎIE *(concludent);* Stă la țesălat!...

MANOLE *(intră):* Chestiunea... s-a aranjat. Mai trebuie numai să luați contact cu domnul Potlogaru.

PĂMÎNT: Da, da! Luăm, luăm, fine. N-ai nici o grijă...

FANE: Şi să ştiți, domnule Manolică, că îți mulțumim din suflet şi totdeauna sîntem gata să corespundem la echivalent...

MANOLE: N-aveți de ce să-mi mulțumiți. Chestiunea dumneavoastră era perfect legală. Cel mult, puteți să-i mulțumiți domnului Potlogaru care, va face toate formele pentru ca domnul ministru să vă poată aproba, chiar azi, cererea. Fiți atenți însă, nu cumva să-l jigniți.

PĂMÎNT: Vai de mine, fine!... Păi, dacă o fi să-l jignim, îl jignim gros. Că doar sîntem enoriaşi vechi prin ministere... Să trăieşti şi să-ți dea Dumnezeu sănătate şi noroc! *(îi întinde mîna voiniceşte. Manole i-o strînge moale, în silă, apoi şi-o şterge cu batista, discret.)* Hai, fraților!

(Cei patrii ies, spunind lui Marele: „S-auzim de bine.'"... Să ne trăieşti.'".,. „Norcc şi la mai mare".' etc.)

TITINA *(care şi-a tras un scaun- şi a ascultat toată scena de la •uşă, izbutind chiar să se amtize - cu toata starea de nervi în, care se află — pune scaunul la loc şi se aşază la birou, pe fotoliul ministrului, aprinzînd țigară de la țigară):* E tare, băiatul! Calcă sigur de la primii paşi... Şi frumos, tînăr, prezentabil! Destul de incult ca să aibă mai multă ambiție decît personalitate... încă foarte mitocan... dar uşor de transformat, dacă încape pe mîini pricepute... în sfîrşit! Exact omul care

îmi trebuie *(surîde propriilor gîuâuri),* dacă va fi nevoie...

MAXOLE *(în timpul monologului Titinei, şi-a strîns formularele de curse şi le-a băgat într-un sertar. îşi freacă mîinile mulţumit, aprinde o ţigară şi trece în cabinetul ministrului, ca la el acasă. Cînd o vede pe Titina, rămîne* o *'clipă surprins — agreabil surprins — şi se opreşte fîstîcit în uşă):* Ooo! Dumneavoastră eraţi aici? Sărut mînuşiţele, coniţă... *(îşi recapătă imediat tot aplombul şi se îndreaptă spre Titina, care îi întinde foarte graţios, binevoitor şi feminin mîna.)*

TITINA: Bună dimineaţa, directore ! *(Manole îi sărută galant mina pe care ea într-adins i-o abandonează sub buze, mai mult decît e necesar.)*

MANOLE *(tulburat):* Aţi intrat peee... *(Face un gest spre uşa camuflată.)*

TITINA *(dintr-o dată bine dispusă şi cochetă):* Pe uşa secretă. Aşa cum orice „damă voalată" trebuie să intre în cabinetul unui ministru...

MANOLE: Da, dar aici, în cabinetul domnului ministru Chisălniceanu, sînteţi ca la dumneavoastră acasă.

TITINA: Te înşeli! Acasă la mine sînt mult mai oficială cu el... decît aici în cabinetul lui.

MANOLE *(cu un surîs inutil):* înţeleg! Şi e foarte logic.

TITINA: Nu e adevărat... Nici nu e logic şi nici n-ai înţeles nimic.

MANOLE *(vexat):* Mă rog! Poate că eu am înţeles altceva decît aţi vrut să spuneţi.

TITINA: Dar dumneata nici nu ştii măcar ce-am spus... *(îşi pironeşte ochii într-ai lui, sigură pe ea.)* Şi ştii de ce? Fiindcă te-ai emoţionat, cînd m-ai văzut...

MANOLE : Recunosc, oridecîteori vă văd, am un fel de emoţie inexplicabilă... *(Apoi- face un gest, ca şi cum ar avea treabă la birou.)*

TITINA *(stingînd ţigara şi ridieîndu-se):* Mi se pare că ai treabă la birou... *(Degajează, încordîndu-şi talia şi muşchii picioarelor.)*

MANOLE *(vrea să zică ceva):* Nu, vă rog, nu vă deranjaţi... vreau numai să controlez nişte hîrtii. *(Se duce la birou şi, în picioare, răsfoieşte teancul cu hîrtiile puse Pentru semnat, în timp ce Titina se aşază pe un fotoliu, în faţa biroului, urmărindu-l atenta, fără sa aibe aerul. Manole găseşte hirtia pe care o caută, printre ultimele din teanc şi o mută d-easupra, după primele două adrese. Titina îşi aprinde o ţigară cu bricheta proprie, înainte ca el să a\unga şi să-i ofere foc cu a lui.)*

TITINA: Fumezi? *(îi oferă o ţigară din etui-ul ei, si apoi foc.)*

MANOLE: Sărut mînuţa!... *(Aprinde şi el, apleeîndu-se. peste birou.)*

TITINA *(fără să aibă aerul că acordă vreo importanţă specială celor pe care le spune):* De ce ai luat hîrtia aia de la fund şi ai pus-o deasupra?

MANOLE *(trăsnit):* Poftim?

TITINA *(acelaşi joc):* E, hai, hai, ce te-ai fîstîcit aşa?

MANOLE *(căutînd sa redevină siapîn pe cl):* Mă iertaţi, doamnă, dar nu sesizez ce vreţi să spuneţi.

TITINA *(acelaşi joc)*: Şi totuşi e foarte clar. Te-am întrebat de ce ai luat o adresă, care în ordine cronologică se afla la sfîrşitul teancului de hîrtii pentru semnat, şi ai mutat-o printre primele pe care urmează să le semneze ministrul?

MANOLE *(fâcînd pe nedumeritul)':* Absolut involuntar. Şi chiar dacă ar fi aşa, nu văd ce importanţă ar putea avea.

TITINA: Oho! Şi încă foarte mare!... Presupune, de exemplu, că ar fi vorba de o autorizaţie care, semnată azi, ar deveni valabilă şi pe care, totuşi, un decret de lege care ar apărea mîine ar anula-o complet, dacă n-ar fi fost semnată cu o zi înainte. în asemenea afaceri, nu o zi, dar o oră, o minută chiar, cîştigată, poate să aibă o importanţă capitală.

MANOLE: Pentru mine, doamnă, toate hîrtiile ministerului au absolut aceeaşi importanţă. Atribuţia mea e să le prezint numai la semnat, fiindcă toate hîrtiile ajunse aci *(gest spre birou)* sînt aprobate sau respinse, în prealabil, pe bază de cercetări şi referate dc serviciu. Ministrul trebuie numai să le semneze.

TITINA *(ironică, fumînd şi surîzînd competentă):* Vai, vai, vai! Cum se cunoaşte că eşti începător...

MANOLE: Vă rog? *(Se face că nu înţelege.)*

TITINA: Te căzneşti atîta ca să ascunzi o mică găinărie demnă de aprozii ministrului, nu ele un om ca dumneata. *(Privind pe Manole care încremeneşte.)* Şi mă surprinde, să-ţi spun drept, fiindcă, de un an de cînd te-am făcut secretarul lui Diogene *(pronunţă „Diojen")* şi de şase luni, de cînd e ministru şi te-am făcut directorul' lui de cabinet, îmi făcusem cu totul altă opinie despre dumneata şi despre calităţile pe care le ai pentru a parveni în viaţă.

MANOLE *(copleşit, mai are totuşi o tresărire de orgoliu)-.* Penti *u a învinge, doamna, nu pentru a parveni. E o foarte marc diferenţă.

TITINA: NU te mai juca cu vorbele, băiatule, că nu te amăgeşti nici pe tine şi cu atît mai puţin pe mine!... Tu nu vrei să învingi pe nimeni şi nimic. Vrei numai să parvii. Şi ai tot ce-ţi trebuie pentru asta, afară de ceva...

MANOLE *(făcînd pe cinicul):* De ce?

TITINA: De o femeie ca mine, care să te conducă din umbră, să te ocolească discret printre toate hopurile de care ai putea să te împiedici în parcurs şi care să-ţi deschidă larg, cu degete nevăzute, toate 'barierele 'prin care trebuie să treci, toate uşile prin care trebuie să te strecori.

MANOLE *(care înţelege să joace, de-acum încolo, cu cărţile pe faţă)*: Da, dar nu oricine poate să aibă în viaţă norocul unic pe care maestrul Chisălniceanu l-a avut cu dumneavoastră.

TITINA; Te-nşeli, dragul meu! Diogene n-a fost nici primul şi, sper, nu va fi nici ultimul om „făcut" de mine şi pentru mine. Acum cincisprezece ani, cînd I-am întîinit, a fost şi mai puţin decît crai dumneata anul trecut, cînd te-am cunoscut acasă la dumneata, în noaptea de alegeri.

MANOLE *(treptat îşi recapătă stăpînirea de sine şi tonul lui cinic şi infatuat):* Văd că aveţi o memorie care mă onorează...

TITINA: Se poate. în afară de ea, însă, mai am şi ceea ce se numeşte în termeni militari sau comerciali, nu ştiu exact, „ochiul cîmpului". Adică simt, din prima clipă, omul care mă interesează şi cu care aş putea avea, eventual, de-a face.

MANOLE: Şi aţi simţit acest lucru, în ceea ce mă priveşte, chiar în noaptea cînd am avut cinstea să mă cunoaşteţi?

TITINA: Precis şi fără nici o ezitare... De aceea am şi făcut tot ceea ce am făcut pentru dumneata... Fiindcă, fără mine, n-ai fi fost niciodată, nici secretarul lui Diogene, acum un an — angajat din prima zi cînd te-ai prezentat — şi nici directorul lui de cabinet, astăzi, cînd, în sfîrşit, am izbutit să-l fac ministru...

MANOLE: Doamnă Drumeţeanu, mulţumindu-vă tardiv pentru tot ceea aflu, vă mărturisesc, pînă în această clipă am fost convins că numai datorită meritelor mele personale, mă găsesc în situaţia în care mă aflu...

TITINA: Şi la ultimul examen de drept, tot eu te-am trecut, dacă vrei să ştii, meritosule ! *(Rîde-provocatoare.)*

MANOLE *(încurcat jignit, oarecum, dar mîndni totuşi de atenţia pe care vede că i-a acordat-o Titina, în secret):* Vă mulţumesc din suflet, scumpă doamnă, şi vă rămîn adînc îndatorat, pentru tot ceea ce aţi făcut pentru mine. Mă întreb însă, de ce? Cu ce-am meritat atenţia deosebită pe care mi-aţi acordat-o?

TITINA: Pentru calităţile pe care, din prima clipă, ţi le-am bănuit.

MANOLE *(din ce în ce mai stăpîn pe el şi mai donjuanesc în gesturi şi priviri):* Şi dacă nu sînt indiscret, care au fost aceste calităţi?

TITINA: Prima, că eşti un bărbat frumos; a doua, că n-ai caracter, a treia, că eşti ambiţios şi ultima calitate este aceea pe care ţi-am constatat-o adineauri *(gest spre hîrtiile de pe birou),* cînd mi-am dat scama că faci prima „afacere" din carieră.

MANOLE: Bine, dar... *(Un gest de om nevinovat.)*

TITINA *(îl taie):* Inutil să mai insişti. Am auzit tot, de la uşă. Şi ce-ai vorbit cu domnul Potlogaru, şeful de cabinet, şi ceea ce ai vorbit cu cei patru solicitanţi din cartierul dumitale.

MANOLE: Aa! Nu ştiam că sc poate asculta la uşi...

TITINA: Foarte rău! Ăsta e primul lucru pe care trebuie să-l stic un director de cabinet. Afacerea de azi este

un moft. Pentru mine însă, care te urmăresc de un an, treaba asta nu mai e un simplu moft... E un pas înainte. Modest, e-adevărat, dar e totuşi un pas... Şi marea lui importanţă este că e primul... Vorba francezului: *Il n'y a que le premier pas qui conte...* adică primul pas e cel mai greu de făcut.

MANOLE *(cu capul plecat, dînd replica pe falsitate);* Aveţi dreptate... Abia acuma îmi dau seama cît mă costă şi... pe degeaba.

TITINA *(cu un suris ironic şi cochet spre Manole, care şi-a hmi capul în miini, într-o atitudine dramatică dar jucată prost):* E, ce eşti aşa de prăbuşit, domnule Manole? *(Un alt surîs.)* Emanuel, pardon! Ţi-e teamă de mine, fiindcă te am la mînă?

MANOLE *(făcînd pe reculesul, dar, în fond, foarte stăpîn pe el, faţă de situaţia în care se află);* Nuuu, duduie Titina ! Nu din cauza asta mi-e frică dc dumneata.

TITINA *(acelaşi joc, pe-un surîs umed şi provocator);* Atunci, de ce?

MANOLE *(agălînd o privire tragică şi zdrenţuită, de ochii ei intacţi.)* Asa!...

DIOGENE *(intră pe uşa secretă, cu o servieta enormă sub braţ şi cu un aer de om extenuat de treburi. Cînd dă cu ochii de cei doi si mai ales de Titina, are o tresărire de supărare dezagreabila. Drept care, aruncă servieta pe birou, cu un gest plictisii, şi cu altul şi mai plictisit îşi agaţă pălăria şi bastonul în cuier zicînd, cu spatele spre cei doi):* Bună dimineaţa, copii!

TITINA: Bună dimineaţa, *cherif...*

MANOLE : Să trăiţi, domnule ministru ! *(Priveşte languros pe Titina, ca omul deranjat tocmai cînd era hotărît „să spuie tot".)*

DIOGENE *(aşezîndu-se la birou, işi ia capul în palme şi îşi strînge Umple!e ca un cm „acablat" de gînduri):* M-a căutat cineva personal?

MANOLE *(redevenit „director de cabinet"):* Numai domnul ministru al comerţului...

DIOGENE *(acelaşi joc cu tîmplele şi fără să acorde aparent vreun interes deosebit comunicării):* Aaa, Costică? Da! Şi ce-a spus?

MANOLE: V-a lăsat o comunicare telefonică, pe care mi-a dictat-o. V-o aduc imediat!

DIOGENE: Bine, bine, nu e nici o grabă. Probabil, trebuie să fie în legătură cu banchetul de astă-seară! Şi altcineva nu m-a căutat nimeni?

MANOLE: Nu, excelenţă!... *(Trece în biroul tui şi ascultă la uşă.)*

DIOGENE:' Dar tu ce cauţi aici Tita, la ora asta?

TITINA: Cum, ce caut? Pe tine te caut!...

DIOGENE: Dar parcă ne înţelesesem să nu mai vii după mine la minister... Cel puţin pînă s-o termina campania de presă, pe care o duc tîlharii ăia din opoziţie contra mea. Eu, ministrul muncii şi tu, „Dama Voalată", am ajuns la ordinea zilei... Ne-a pus şi „La Tânase" în revistă.

TITINA: A, da, am fost şi m-am prăpădit dc rîs!... Nici n-ai idee cum îsi bate joc de tine, din cauza mea. *(Rîde.)*

DIOGENE : Pe onoarea mea, dacă tu nu eşti, iartă-mi expresia, ori nebună, ori inconştientă.

TITINA *(încnmlînd sprîncenele, vexată):* Ascultă, Diogen! Cu cine vorbeşti tu acum?

DIOGENE: Cu tine, 'cu cine vrei să vorbesc?! Că doar n-o să vorbesc cu vodă! *(Gest spre fotografia regală din spatele biroului.)*

TITINA *(despicîndu-l cu privirea):* Nu te plesnesc, fiindcă n-ajung cu palma pînă la tine.

DIOGENE: Aaa! Va să zică, ai venit pusă pe scandal?

TITINA *(toata un surîs):* Nuu, nici pomeneală, *cheril...* Dacă am călcat consemnul, înseamnă că am ceva „foarte important" de discutat cu tine.

DIOGENE: Bun, bun *(se uită la ceas),* dar spune repede. Peste un sfert de ceas trebuie să vie la mine ministrul sănătăţii, într-o consfătuire extrem de importantă şi...

TITINA: Unde-ai fost aseară?

DIOGENE: Cum unde-am fost aseară? La tine, unde vreai să fiu?

TITINA: NU! Alaltăseară ai fost la mine... Şi eu te-ntreb undc-ai fost aseară?

(Foarte incinta! de tenul pe care îl ia conversația dintre cei doi. Manele închide atît ușa dinspre corider, cit și pe cea care dă la șefii de cabinet și. trăgîndu-și fctcliul de la birou, ascultă.)

DIOGENE: Treaba mea! Ei drăcie cu pălărie! *(își aprinde •nervos o țigara.)*

TITINA *(calmă, își aprinde și ea una. Apoi, după un fum):* Să-ți spun eu unde ai fost aseară..,

DIOGENE: Păi, dacă știi, de ce să-mi mai spui?

TITINA: Pentru ca să știi că știu...

DIOGENE: Lasă-mă, dragă, cu jocuri de-astea de cuvinte încrucișate, că sînt obosit, frînt, decimat... Fiindcă nu vrei să-ți intre în cap — odată pentru totdeauna — că, de șase luni, de cînd sînt ministru, eu nu mai sînt nici al tău, nici al meu și nici al nimănui. Sînt numai al țării. Și numai cu ea te-nșel, dacă vrei să știi adevărul istoric.

TITINA: Și, în afară de țară, mă mai înșeli și cu Ersilia Caroianu, cu care ai mîncat aseară în *tete-ă-tete* la „Parcul Fericirii".

DIOGENE *(încuiat, că Titina site tot):* Pardon! Am mîncat în *tete-ă-tete* și cu ea și cu bărbatu-său...

TITINA: Minți! El a venit la urmă cu mașina ministerului, ca să vă ia.

DIOGENE: Va să zică, m-a vîndut mizerabilul de Vasile, șoferul. Mîine îl dau afară.

TITINA: Vasile nu mi-a spus absolut nimic și nici nu l-am văzut de trei zile. Ai cuvîntul meu de onoare! Te-am urmărit eu cu un taximetru.

DIOGENE *(CU un rîs copios, dar silit):* Bravo ție! Care va să zică, ești și spioană? !

TITINA: Ca să te apăr și să mă apăr, da! Și pot să fiu și mai mult decît spioană, ca să știi!

DIOGENE: Ce vrei să spui cu insinuarea asta?

TITINA *(același joc, ironic):* Nimic, Diogene! Nimic care ar putea să te alarmeze, cel puțin deocamdată...

DIOGENE *(privindu-și din nou ceasul)* : Bine, bine, mă rog!... Lasă amenințările și spune mai bine ce vrei? Ziceai că ai o chestiune foarte importantă. S-auzim!

TITINA *(căreia nu i-a scăpat desele lui consultări cu ceasul de la mîna):* N-ai grijă ! Mai stau numai un minut și plec. Nu vreau să-ți încurc consfătuirea cu colegul dc la Sănătate.

DIOGENE: Mărturisesc sincer că mi-ar fi foarte penibil să te găsească aici. Ar însemna să confirm mîrșăviile si șantajele apașilor ăia din presă, care duc campania contra mea. Trebuie să fii și tu înțelegătoare și să...

TITINA: Știi că, în urma morții lui Șerbănescu, s-a făcut o vacantă parlamentară la Tecuci.

DIOGENE *(încruntat ușor și atent):* Da. Și?

TITINA: Și, pentru locul de deputat care trebuie să se aleagă^ am candidatul meu.

DIOGENE: Pe cine?

TITINA: N-are nici o importanță, de vreme ce e candidatul meu !...

DIOGENE: Da, dar pe cît sînt informat, s-a desemnat deja un candidat de la centru.

TITINA: NU este exact. Pînă adineaori, cînd am venit eu aici, n-a fost desemnat absolut nici un candidat și sarcina de a-l alege ți s-a încredințat ție exclusiv. Așa că...

DIOGENE: Așa că, draga mea, cu tot regretul, nu pot să te servesc, pentru motivul binecuvîntat că am și recomandat pe candidatul meu, încă de ieri.

TITINA: Și cine e candidatul tău?

DIOGENE: Vorba ta: „n-are nici o importanță, de vreme ce e candidatul meu"...

TITINA: Și totuși, trebuie să-l pui pe al meu!

DIOGENE: E prea tîrziu acum...

TITINA: Bine, dar candidatul meu, odată intrat în parlament, ne poate fi de mare ajutor.

DIOGENE: Candidatul meu va fi omul nostru devotat, din clipa în care intră în parlament.

TITINA: EU prefer să am oamenii mei, nu oamenii noștri... Oameni pe care să pot conta, cu ochii închiși, în orice împrejurare.

DIOGENE: Este exact ce am găsit eu. Fii pe pace! Dealtminteri, cred că pînă la prînz i se va și anunța candidatura oficial.

TITINA: E vorba dc bărbatul Ersiliei, nu?

DIOGENE *(surprins că și pe asta o știe)*: Ei, și! Ce-ar fi rău, dacă ar fi el?

TITINA: Pe un bețiv și-un cartofor cum e Caroianu, nu poți conta niciodată sigur.

DIOGENE: Totuşi, asta e marfa! Crede-mă că nu l-am pus eu... Mi-a fost indicat de la centru.

TITINA: Biiineee! *(Se ridică.)* Excelenţă, am luat act de toate eşecurile mele suferite pe toate fronturile şi nu vâ mai reţin... Să nu-ţi pară rău, Diogene. La revedere! *(îi întinde mîna, lasciv, peste birou.)* Şi dacă prin absurd, astă-seară după banchet, îţi dă în gînd să vii la mine, să nu te mai deranjezi degeaba, că nu sînt acasă.

DIOGENE *(oarecum alarmat):* Dar unde eşti?

TITINA *(cu o mare şi bine calculată simplitate):* în provincie!... *(0 ia spre uşă, ofuscată şi demna.)*

DIOGENE *(face cîţiva paşi galanţi după ea):* Iartă-mă că n-am putut să te servesc cu protejatul tău pentru deputăţie, dar te-ai trezit prea tîrziu. La revedere!

TITINA: Puteai să aştepţi să-ţi spun eu „la revedere".

DIOGENE: Iartă-mă şi trece-mi şi tu cu vederea, că sînt complet năucit de cîte am pe cap... Şi cînd mă gîndesc că mă aşteaptă şi servieta asta cu dosare, pe care trebuie să le rezolv pînă la prînz, înnebunesc. *(Face un gest dezolat spre servieta de pe birou.)* Fir-ar ale dracului să fie de dosare!... *(Da un pumn duşmănos în servieta care se deschide din încuietoare şi pe birou scapă un săpun. Prin capacul rămas deschis se vede că servieta e înţesată cu lucruri de baie.)*

TITINA *(apropiindu-se de birou şi scoţînd din servietă prosoape, perii etc):* Vai ce de dosare ai de rezolvat! E doldora servieta!... *(Cu un surîs maliţios faţă de mutra tîmpită a lui Diogene.)* Faci băi de aburi ca să slăbeşti? Te vrea Ersilia şui? Caraghiosule bătrîn... *(Iese trîniind cu dezgust uşa secretă, care nu face nici un zgomot însă.)*

(Manele, în timpul ultimelor replici dintre Diogene si Titina, şi-a tras scaunul la loc. Apoi, cînd e sigur că aceasta a plecat, intră în biroul lui Diogene, cu o însemnare în mînă.)

DIOGENE: Ce vrei?

MANOLE: V-am adus comunicarea telefonică pe care v-a trimis-o domnul ministru al Sănătăţii... *(I-o dă.)*

DIOGENE: A, da! *(îşi pune ochelarii şi citeşte.)* Bine, îi dau eu răspunsul, personal.

MANOLE: Am înţeles! *(0 ia spre uşă, dar Diogene îl opreşte din drum.)*

DIOGENE: A, stai, stai, Nelule! Bine că mi-am adus aminte. Tu ţi-ai făcut „austriacul" pentru după-masă?

MANOLE: Da... îl fac cu Potlogaru că el e specialist, dacă, bineînţeles, om face rost de bani. Sîntem cam pirpirii la capital, excelenţă! Ca tot omul, cu două zile înainte de leafă...

DIOGENE: Eee ! Şi cum dracul se brodi că tocmai azi, nici eu nu stau pe roze, cu finanţele... Am uitat să trec pe la bancă... A, dar... ia stai! Stai că aranjez eu imediat şi jucăm cîteştrei tovărăşie. Plătesc eu şi pentru voi şi pe urmă ne socotim la leafă.

MANOLE: O! Sînteţi prea bun, domnule ministru...

DIOGENE: Stai, stai, nu te grăbi! Să vedem întîi dacă ne iese combinaţia, că nu pot să pun bază pe vorbele unui beţiv... Nu te supăra că e vorba de tat-to, dar asta e situaţia. Azi-noapte, cînd m-am întors acasă,, mă aştepta'beat mort în faţa porţii... Tu ştii cît ţiu la el, aşa că n-am putut să pun gardianul să-l gonească! Şi nu ştiu ce mi-a spus de o aprobare a unor agenţi electorali ai mei şi „oamenii lui" din cartier, în legătură cu o simplă semnătură pe care trebuie să le-o dau şi pe care îi trimite la mine astăzi, la douăsprezece. Şi, dacă le semnez hîrtia, îmi pun o sută de mii de lei pe birou. Bineînţeles că nici n-am vrut să aud dc-aşa ceva şi chiar m-am supărat pe tac-to, că-şi permite să-mi facă astfel de propuneri... Păi, ce, mă, eu sînt ministru care să mă mînjesc cu o sută de mii dc lei, ca un şef de cabinet?... Astea sînt sume de talia mea? Tac-to a avut noroc că mi-e prieten, altminteri... Dar, în sfîrşit, acum e vorba de „austriac"... Aşa că, dă un tîrcol pe sală şi dacă într-adevăr oamenii lui tac-to sînt prezenţi, ia-le banii şi adu-mi-i cu hîrtia la semnat. Şi vă plătesc eu „austriacul". Hai, du-te ! Şi opreşte cît trebuie pentru ,.austriac", iar restul adu-mi-1 mie.

MANOLE: Am înţeles!... *(0 ia spre uşă.)*

DIOGENE *(din nou îl opreşte din drum):* Şi, Nelule dragă, să nu mă deranjeze absolut nimeni, că am enorm de

lucru... *(Scoate priza telefonului.)* Răspunzi tot tu şi pentru telefoanele mele directe... Şterge-o!

(Manele trece in biroul lui, abătut. Alături, Diogene cască sonor, se întinde copios şi scoate o pernă de cauciuc din sertarul biroului, pe care începe s-o umple. Sună telefonul.)

MAXOLE *(la telefon):* Alo! Ministerul Muncii!... Directorul dc cabinet, la telefon... Nu, domnule deputat! Momentan este imposibil să vi-1 dau... *(Diogene cască de răsună biroul.)* ta acest moment, domnul ministru are ceva foarte important de lucru şi nu-1 pot deranja... Vă salut! *(închide.)*

(Intră Titina, condusă respectuos şi amabil dc Potkgaru. Manole are un gest de surpriză.)

TITINA: Tot eu sînt, dar de data asta pe uşa rezervată pentru public... *(Apasă pe „public", cu o'privire plină de subînțelesuri spre uşa lui Diogene.)*

MANOLE *(rîzînd neîncrezător, dîndu-şi seama că s-a intimplat ceva deosebit):* Dumneavoastră... şi public!

TITINA *(aşezîndu-se, ca ta ea acasă, pe fotoliul din fața iiroului):* Da! Ea şi public!... Deocamdată ' numai! Fiindcă, după o mică explicație pe care am avut-o adineaori cu excelența sa *(apasă ironic pe „excelența'),* ieşind pentru totdeauna pe uşa secretă a favoriților, era logic să mă întorc pe uşa publică a anonimilor... Dealtminteri, acum n-ain venit ca să vorbim de el, ci de dumneata! Pot să dau un telefon?

MAXOLE *(nedumerit, dar cu foarte agreabilă şi nelămurită presimțire):* La dispoziția dumneavoastră!... *(Galant, mată în dreptul ei telefonul.)*

TITINA: Dă-mi o țigară, te rog!... *(Face un număr. Manole îi oferă portțigaretul)* Aprinde-mi, te rog, sînt cu mîinile ocupate... Alo ! Prezidenția Consiliului? ... Bună dimineața, Costel... Titina, da! Premierul e acolo?... Dă-mi-1 un pic, dacă eşti drăguț! *(Manole vrea sa aprindă țigara Titinei. fără s-o bage în gură, şi nu izbuteşte.)* Aprinde-o cum trebuie, dragul meu ! *(Manole bagă țigara în gură, o aprinde, apoi o întinde Titinei.)* Mersi!... Alo!... Daaa, eu, Tita! Bună dimineața, coane Ionel! Iartă-mă, te rog, că te deranjez, dar sînt în interes de serviciu... Oo! Galant şi gentlemen

ca întotdeauna!... Nuu ! Nimic important. Un moft, dar Diogene nu vrea să ia o hotărîrc, fără aprobarea dumitale... E vorba de alegerea parțială dc la Tecuci. Diogene s-a fixat asupra candidatului nostru şi te roagă numai să-l confirmi. E vorba de directorul lui de cabinet... Emanuel Cotîrliceanu! *(Manole încremeneşte.)* Daaa! E un băiat foarte inteligent, energic, cult şi cu un foarte frumos viitor... *(Priveşte pe Manole, pe sub ochi.)* Şi la alegerea lui Diogene, adaug şi eu recomandația mea deosebită... Bine, coane Ionel l îți mulțumesc din suflet, în numele meu şi al lui Diogene şi aştept, cît dc curînd, un cuvînt de la dumneata. La revedere, *d cm orc merc-i.'...* *(închide.)* Domnule deputat de Tecuci, vreau să fiu prima admiratoare caîe vă prezintă cele mai calde felicitări, pentru noul dumneavoastră succes în carieră... *(Dă replica pe un ton de cochetărie ironică.)*

MANOLE *(năucii):* Bine, dar... nu ştiu cum să vă mul... Nu găsesc cuvinte la-ndemînă... *(Se năpusteşte asupra miii:-ii ci şi i-o acoperă cu sărutări.)*

TITINA: Gata, guta, gata! Sîntem într-o instituție oficială. *(îşi retrage mîna.)* Astăzi, la dejun, eşti invitatul meu la masă. *(Se ridică.)* Peste o jumătate dc oră trec să te iau... *(Cu privire de seducție.)* La revedere, deputatule !... *(0 ia spre uşă, condusă de Manole care,^ încă emoționat, nu ştie ce să spună, nici ce atitudine să adopte.)'A,* uitam'un amănunt *(se opreşte în uşă)* principal, ca să zic aşa... *(Tot jocul ei firesc şi degajat, în aparență, e bine dozat şi calculat dinainte.)* Bineînțeles că, imediat, îți prezinți demisia, domnului ministru. Fără nici un fel de explicații... Şi dacă totuşi o să-ți ceară, i le dai. De la egal la egal. Fără nici 'un fel de teamă sau de menajament... Acum el c singur, iar tu eşti cu mine.

MANOLE *(prinzînd glas):* Şi nu-i mai dau nici banii.

TITINA: Ce bani?

MANOLE : Un şperț pe care m-a pus să-l iau de la nişte nenorociți. *(Cu un surîs.)* Ştiți... povestea cu hîrtia pe care am schimbat-o adineaori...

TITINA: Şi din care ți s-a tras, într-o mare măsură, deputăția de-acum!... La revedere! *(Mai face doi paşi spre -uşă*

dar, din nou-, se opreşte.) Al Stai că iarăşi am uitat ceva... Cunoşti, cred, dosarul afacerii Murdarian şi Ciuporici...

MANOLE: Da! **E** chiar în păstrarea mea personală, din ordinul şefului.

TITINA: Tocmai! Sâ nu uiţi să-l iei cu tine, astăzi la prînz.

MANOLE: Bine, dar dacă o să vadă că lipseşte? **E** un dosar care îl poate compromite definitiv. Chiar caz de puşcărie, dacă toată combinaţia ar fi privită din punct de vedere juridic.

TITINA: Mîine, cînd o să vii să-ţi iei rămas bun de la colegi şi să predai serviciul, îl pui la loc. Pînă atunci, noi avem vreme să facem cîteva fotocopii după anumite piese din dosar şi care, cine ştie. într-o bună zi ne pot fi foarte utile...

MANOLE *(cu o mare admiraţie şi mărturisire a adevăratei lui „personalităţi"):* Ah! în sfîrşit.'... Mi-am găsit omul care îmi trebuia.

TITINA *(dînău4 mîna, cochetă şi provocatoare):* .Şi poate şi femeia care îţi lipsea... La revedere!

TABLOUL 2

Decorul reprezintă biroul domnului deputat al Frontului Renaşterii, Nolică Cotîrliceanu, maestru in devenire al baroului de Ilfov şi *leader* cu viitor al noului partid. **E** *o* încăpere mare, mobilată cu un gust îndcielnic şi cu un lux dubios. In afară de biroul „maestrului" — dreapta — somptuos şi supraîncărcat de dosare, publicaţii, tomuri şi broşuri, se mai află bircu secretarei, mai mic şi cu o maşină de scris deasupra — stînga. **O** uşă, în spatele biroului maestrului, cemunieă cu dormitorul lui. **O** alta — în fund, sîrlnsa, plan II — e uşa de intrare de afară. Acţiunea tabloului începe pe la patru după-amiază. Prin ferestre se vede că afară e toamnă. La ridicarea cortinei, domnişoara Didona Fildeşeanu, secretara maestrului {tînăra, trupeşă, drăguţă, oxigenată, manicurată, fardată etc.) se află la biroul ei, fcarte adincilă în dezlegarea unui jec de cuvinte încrucişate dintr-o revistă de specialitate.

DIDONA *(reflectînd deasupra jocului, cu vîrful creionului muiat în gură):* Stîncă celebră în antichitate de pe care se aruncau copiii născuţi infirmi. Cuvînt compus din şase litere... *(Suna telefonul de pe birou.)* Alo!... Daaa! Casa deputat Cotîrliceanu... La telefon, secretara maestrului. Cine întreabă?... Societatea „Cometa Română"? Nu, vă rog! în acest moment, maestrul nu este acasă. Are o şedinţă la Cameră. Reveniţi, vă rog, mai tîrziu! *(închide şi notează rapid pe un carneţel telefonul înregistrai. Apoi işi reia studiul cuvintelor*

încrucişate.) Stîncă celebră în antichitate de pe care se aruncau... *(Telefonul sună din nou.)* Alo!... Daaa, casa deputat Cotîrliceanu! Cine întreabă?... „Banca de cont, scont şi răscont?" *(Notează.)* Nu, vă rog! Maestrul nu este acasă. Are o şedinţă la Ministerul de Finanțe. Reveniţi mai tîrziu.' *(închide. Telefonul sună din nou, imediat. Un pic enervată că e deranjată „din lucru".)* Alo!... Cine întreabă, vă rog?... „Creditul Carbo-aurifer" ? *(Notează.)* Nu, vă " rog! Maestrul nu este acasă. Are o şedinţă la Ministerul de Industrie şi Comerţ. Reveniţi, vă rog, mai tîrziu ! *(închide, reia jocul.)* Stîncă celebră în antichitate... Cu şase litere. *(Telefonul sună din nou.)* Alo!... Cine întreabă?... Fabrica de cauciuc sintetic „Oceania"? *(Notează.)* Nu, vă rog! Maestrul nu este acasă. Are o şedinţă la Preşedinţia Consiliului de Miniştri... Reveniţi, vă rog, mai tîrziu! *(închide şi reia jocul.)* Ia să vedem vertical, poate ies3 stîncă. *(Sună telefonul.)* Alo!... Cine întreabă, vă rog?... „Petrolifera venezuelo-română" ? *(Notează şi neatentă închide telefonul, continuînd să zică mai departe, conform obişnuinţei.)* Nu, vă rog! Maestrul nu este acasă. Reveniţi, vă rog, mai tîrziu...

RAITĂ *(intră. Atît din punct de vedere fizic cît şi vestimentar, e tipul gazetarului cinic, boem şi şantagist):* Redacţia ziarului independent *Ştreangul* are plăcerea să salute pe cea mai tulburătoare secretară particulară din România. *(Se descoperă larg, făcîndu-i reverenţă comică şi familiară.)*

DIDONA: Bun venit, maestre Raită! *(îi surîde amical, dîndu-i mîna pe care el i-o sărută. Sună telefonul. în clipa în care Didona ridică receptorul şi începe să vorbească, intra Manole. E tuns, ras, frezat proaspăt. A prins, de cînd nu l-am văzut, un pic de burtă şi de patină. Are un aer absent şi preocupat. Zîmbeşte amical lui Raită, dîndu-i mîna, apoi, întors cu spatele, îşi agaţă pălăria, impermeabilul şi umbrela în cuierul de lîngă uşă. în tot timpul acesta, Didona vorbeşte la telefon.)* Alo! Casa deputat Cotîrliceanu! Cine întreabă, vă rog?... *(Ia creionul şi se pregăteşte să noteze.)* Cine?...

Domnul Sebastian Cîţu? Nu, vă rog! în acest moment nu este acasă...

MANOLE: Ba sînt! Nu mă vezi, domnişoară Fildeşeanu? !

DIDONA: Alo, alo, vorbiţi, vă rog! Maestrul a intrat chiar în clipa asta pe uşă. *(Dă legătura cu telefonul de pe biroul lui Manole.)*

MANOLE; Alo!... Da, eu! E? Ce se-aude?... Cum? *(Cam dezamăgit.)* Bine, te-aştept peste o jumătate dc ceas. La revedere! *(închide.)*

RAITĂ: Dar ce, ai pus de gînd să te-nsori, patroane?

MANOLE: Eu? Da' de unde şi pînă unde?

RAITĂ: Văd că ai relaţiuni cu domnul Cîţu...

MANOLE: Ei, şi?!

RAITĂ: O lume întreagă ştie că domnul Sebastian Cîţu, fost agent oficial la Bursă, fost bancher, fost falit fraudulos şi condamnat la doi ani închisoare, nu se mai ocupă astăzi, după ieşirea de la pension, decît cu o singură meserie, dar foarte bănoasă... Misiteşte căsătorii „de convenienţă".

MANOLE: NU ştiam; în orice caz, eu am cu domnul Cîţu o afacere de cu totul altă natură. *(Didonei.)* Domnişoară Fildeşeanu! Eşti bună să ne laşi cîteva minute?

DIDONA: Da, maestre! *(Iese ofuscată, cu creionul, carnetul, de telefoane şi revista de jocuri încrucişate.)*

RAITĂ *(cu un semn spre uşa pe care a ieşit Didona):* Am înţeles ! Ai pus ochii pe ceva potrivit ?

MANOLE: Propriu-zis, nu i-am pus, dragă Raită.

RAITĂ: Aha! I-a pus Cîţu pentru dumneata...

MANOLE: Nici el. Se pare că i-a pus chiar „persoana în cauză", într-o seară, cînd m-a cunoscut la o masă într-o familie.

RAITĂ: Posedă? *(Gest de bani.)*

MANOLE: Deocamdată nu e vorba decît de un simplu proiect şi de tatonările de rigoare. în orice caz, nici un cuvînt nimănui, Raită dragă.

RAITĂ: Ai auzit de piramidele din Egipt ? £ ! eu sînt frate geamăn cu Sfinxul, în privinţa discreţiei...

MANOLE *(se aşază la birou. Oferă ţigări):* Şi cu politica ce se mai aude nou prin presă?

RAITĂ: Ce să se-audă? De cînd sîntem noi. Frontul Renaşterii, la putere, toate celelalte partide sînt cu botul

pe labe. Cumplită lovitură le-a dat Vodă, trebuie să recunoaştem.

MANOLE: Era singura formulă care mai putea salva țara şi dinastia de la o prăbuşire sigură.

RAITA: Țara ca țara ! Om vedea cît om putea s-o mai salvăm. Dar dinastia s-a salvat sigur. Cu camarilă cu ^ot. Nu se poate spune că „Buzatul" n-a adus-o bine din condei... E un rege mare, şefule, ce mai încoace şi încolo ! Dar nu e mai puțin adevărat că şi-a găsit şi lichelele corespunzătoare, ca să se poată afirma ca atare.

MANOLE : Eu am spus demult — şi dacă n-am spus-o, o repet — că numai o dictatură regală, exercitată printr-un partid unic, aservit complet tronului, poate să fie singura noastră salvare.

RAITĂ: Mă rog! Eu nu ştiu ce-ai spus sau ce n-ai spus dinainte. Ştiu, însă, că ai avut un mare fler, acum un an, cînd ai plecat de la liberali. Nu ştiu cine te-a sfătuit, dar să ştii că te-a sfătuit bine şi la țanc.

MANOLE : Nu m-a sfătuit nimeni, cine era sa mă sfătuiască? Am luat această hotărîre, absolut singur, judecind situația politică la rece şi pe toate fețele. Şi-apoi mai era şi o chestiune de demnitate personală. Cum aş fi putut eu, un om ca mine, să mai fac parte dintr-un partid în care o nulitate patentată ca Diogene Chisălniceanu era ministrul Muncii?

(Sună telefonul pe biroul Didonei. Manele apasă un buton de pe biroul lui. Didona intră.)

DIDONA: Alo, casa deputat Cotîrliceanu. Cine întreabă, vă rog?... Nu, vă rog, nu este acasă. Pledează un proces foarte important, la Casație. Reveniți, vă rog, mai tîrziu! *(închide.)*

MANOLE: Cine era?

DIDONA: Domnul Gigi Potlogaru şi cu altă persoană, un austriac, care n-a vrut să-şi spună numele.

MANOLE *(un pic enervat):* Cum naiba, domnişoară, de le brodeşti aşa de anapoda? Totdeauna mă dai la telefon, exact acelora de care n-am absolut nici un interes şi spui că nu sînt acasă, tocmai acelora de care am nevoie. Aşa că, începînd din acest moment, sînt acasă şi vorbesc absolut cu toată lumea care mă caută.

DIDONA: Am înțeles ! *(închide telefonul, care sună din nou.)* Alo!... Cine întreabă, vă rog?... Da, da, pentru dumneavoastră, e acasă.

MANOLE: Cine e?

DIDONA: Banca „Popovici şi Crîsnaru". La telefon, domnul Popovici si Crîsnaru, directorul băncii.

MANOLE *(cu un gest dezolat):* Perfect! Ai nimerit-o ca nuca în perete. *(Lui Raită.)* Mă cheamă să-mi spuie că mîine am scadența poliței de cinci sute de mii de lei. Dacă n-o onorez, mi-o protestează.

RAITĂ: Să ştii că e în stare... Mai ales că, acum o lună, amicul dumitale, domnul Diogene Chisălniceanu, scos din guvern de dumneata, datorită campaniei de presă dusă de subsemnatul în *Ştreangul,* a intrat în Consiliul dc administrație al băncii, cumpărînd o mare parte din acțiunile ei.

MANOLE: Ştiu! Tocmai de-aia e limpede că şi-a băgat coada. Nu ştie ce să mai facă, să se răzbune. *(Către Didona.)* Spune-i că nu sînt acasă şi începînd din acest moment nu mă mai dai absolut la nimeni.

DIDONA *(ofuscată, reia receptorul):* Alo! Domnul Popovici şi Crîsnaru *(Cu un ton foarte îndulcit),* maestrul nu mai este acasă. Eu v-am dat legătura cu biroul dînsului şi văd că sună, dar nu răspunde nimeni. Probabil, a plecat de-acasă, fără să mă anunțe... Nu nu! Inutil să reveniți. Nu cred că se mai întoarce astăzi. Bună ziua! *(închide şi vrea să iasă.)*

MANOLE: Poți să stai, domnişoară. Am terminat secretele...

(Didona îşi reia lecui şi se cufundă în jcc.)

RAITĂ: E tare, dom'le. E tare iarăşi, Chisălniceanu!... E tare la camarilă, de cînd a moşmonit pe soră-sa a mică.

MANOLE *(fălos):* Mie, Raită dragă, nici nu-mi plac adversarii slabi. Şi, pînă la urmă, om vedea noi cine e mai tare.

RAITĂ: în orice caz, cu polița de mîine, e bălțată de tot... Un protest acum, cînd eşti în plină glorie şi ascensiune, ar fi o lovitură foarte joasa.

MANOLE: Ştiu, şi luasem toate măsurile, din vreme, ca să parez lovitura. îmi promisese cineva că ieri îmi aduce

banii să onorez poliţi... Or, aeest cineva, a plecat de două zile din Bucureşti, fără să ştiu unde, fără să-mi spuie nimic. Nu ştiu ce să mai înţeleg, să spun drept!... Şi sînt complet descoperit... La discreţia lui Chisălniceanu şi a tîlharilor lui de la bancă. Toţi banii pe care îi am în casă, sînt cincizeci de mii dc lei, mari şi laţi...

RAITĂ *(scărpinînâu-se în cap):* Eee... prost, măria ta! Fiindcă şi cu, în afară de plăcerea de a te vedea, am dat o raită pe aici, fiindcă am nevoie imediat de bani la gazetă. Dacă nu plătesc astă-seară măcar o parte din restanţă la tipografie şi din salarii, mîine *Ştreangul* nu mai apare. Şi nu mi-e de altceva, dar o întrerupere în apariţie, tocmai în plină campanie a lui Chisălniceanu şi a liberalilor lui, ne-ar discredita definitiv...

MANOLE: Cu treizeci de mii de lei, poţi să te descurci astă-seară?

RAITĂ: O să mă dau peste cap, ce vrei să fac?

MANOLE *(dueîndu-se la casa de bani din care scoate şi mimară treizeci de mii de lei):* Mîine o să fac eu rost de bani, cu orice preţ. Am de luat din atîtea locuri... Şi-o să îngraş şi eu manierele şi să cer de la obraz. *(închide şi revine.)* Uite treizeci de mii de lei, dragul meu!

RAITĂ: Am zburat la redacţie, să potolesc fiarele flămînde...

(Işi dau mîinile.)

MANOLE: Bine, Raită!

RAITĂ *(spre ieşire):* în orice caz, dau un telefon ca să vedem ce-ai făcut cu poliţa... *(Didonei.)* Sclavul matale, duduie Didona, cea mai frumoasă secretară dintre toate fetele ce mint. *(A ieşit în surîs id Didonei.)*

MANOLE *(îşi strînge preocupat tîmplele în palme, o clipă.)* Domnişoară Fildeşcanu, dă-mi, te rog, lista telefoanelor de azi.

DIDONA: Imediat, maestre! *(Vine lă biroul lui, cu carneţelul în mînă.)*

MANOLE; Bine, domnişoară, lasă-mi mic lista puţin s-o studiez.

DIDONA *(p-itne carneţelul şi trece spre biroul ei):* A! Am uitat să vă spun. *(Se opreşte din drum.)* A adus de la croitor un pachet marc... Probabil un costum nou.

MANOLE: Şi unde e?

DIDONA: L-a pus camerista pe pat în dormitorul dumneavoastră. *(Se duce să-şi reia locul.)*

MANOLE: Mă duc să-l încerc... *(Trece în dormitor.)*

DIDONA *(reluîndu-şi cîteva clipe jocul):* Stîncă celebră în antichitate de pe care...

TITINA *(intră. E foarte elegantă, veselă şi „freşă". Parcă a mai întinerit) ; Bonjour,* duduită !

DIDONA: Bună ziua, doamnă...

TITINA: Nolică e-acasă?

DIDONA: Da, e-n dormitor...

TITINA: Spune-i, te rog, că sînt aici. *(Se aşază pe fotoliul din faţa biroului lui Manole.)* înţelegi? Eu nu pot să bat la uşa dormitorului unui bărbat...

(Didona sună de două ori.)

PETRE *(fecior bălrîn, în ţinuta respectivă, intră):* Da!

DIDONA: Moş Petre, comunică-i, te rog, maestrului, că îl aşteaptă doamna Drumeţeanu...

(Petre se duce la. uşa tui Manele şi bate.)

MANOLE *(crapă uşa):* Ce este?

PETRE: Conaşule... coniţa vă aşteaptă!

MANOLE *(intră, în timp ce- Petre iese. A îmbrăcat vestonul de deputat, cu galoanele respective, pe care nu a avut timp să-l încheie):* în sfîrşit, bine c-ai venit, draga mea!...

TITINA *(privindu-l îneîntată):* Vai, ce bine îţi vine în uniformă! Ia încheie-te! *(Manole se încheie.)* Şi şapca pune-o aşa... un pic mai pe o parte. *(Manole execută.)* Aşaaa ! Parc-ai fi aviator...

MANOLE *(îmbufnat oarecum):* Orice om politic, Tita dragă, trebuie să fie şi aviator... ca să zboare dintr-un partid într-altul. Tu mi-ai spus!

TITINA: Şi menţin... *(Făcînd pe surprinsa şi pe serioasa.)* Aaa, dar uniforma ta e complet greşită!

MANOLE *(mirat):* Unde? îmi vine foarte bine...

TITINA: Ei, aş! Ţi-a greşit epoleţii...

MANOLE *(acelaşi joc):* Epoleţii?

TITINA: Sigur că da! Ţi-a pus epoleţi de deputat... Or, tu *(ridieîndu-se în picioare)* eşti ministru! Pînă diseară eşti subsecretar de stat Ia Justiţie. Câ, un viitor

maestru al baroului, nici nu putea fi numit în altă parte.

MANOLE *(încremenit):* Eu, miniştrii?... *(îşi dă şapca pe ceafă.)* Eu?

TITINA *(luîndu-l în braţe, zguduindu-l şi sărutîndu-l)* Tu, tu, tu!... Eu te-am făcut!... Eşti ultimul ministru pe' care l-am făcut şi ultimul om pentru care am mai făcut asta... înţelegi, mă? *(îl ia de obraji şi îl priveşte în ochi.)* înţelegi că te iubesc? *(îi aranjează şapca cum îi place ei.)*

(Sună telefonul. Manele ridică receptorul.)

MANOLE: Alo!... Da, la telefon!... Aştept domnişoară. *(Discret, Titinei.)* Preşedinţia Consiliului de Miniştri... Vrea să-mi vorbească premierul. Alo! Vă salut,' domnule prim-ministru. *(Ascultă atent, cu mîna crispată pe receptor şi cu o lumina nouă şi trmmfătoare, care i se măreşte în ochi.)* Vă mărturisesc, domnule prim-ministru, că sînt atît de surprins *(face cu ochiul Titinei)* şi de emoţionat, încît nu găsesc cuvintele cele mai potrivite ca să vă mulţumesc pentru bunăvoinţa de a-mi face această cinste deosebită. Vă mulţumesc şi vă asigur de recunoştinţa şi devotamentul meu neţărmurit... *(Ascultă.)* Da, excelenţă ! La opt voi fi la Preşedinţie, în cabinetul dumneavoastră. Am onoare să vă salut! *(închide şi se umfla tot ca un curcan, învolburat din el însuşi.)* S-a făcut! *(îşi freacă mîinile mulţumit.)*

TITINA *(glumind):* Cine ar fi crezut acum doi ani, afară de Titina Drumeţeanu, că băiatul lui Burtă-Verde o o să ajungă ministru!...

MANOLE: Cine? Eu!... Eu am crezut totdeauna în mine şi în viitorul meu... Cît priveşte Burtă-Verde, ăla nu sînt eu şi_n-am nici o legătură cu el, nici chiar în glumă... Ăla a fost tata !... Iar eu, ministrul de azi, eu sînt Emanuel Cotîrliceanu, şi atîta tot!... Ştii însă că mîine Chisălniceanu îmi protestează poliţa. A telefonat adineaori banca... Mi-ai promis că îmi faci ieri rost de cinci sute de mii de lei. Unde sînt? Fiindcă datoria asta tot tu m-ai pus s-o fac, cînd m-am împrumutat, ca să-mi cumpăr casa.

TITINA *(rîzînd cu îngăduinţă):* Dar bine, mă! Eu ţi-am adus azi mult mai mult decît trebuia să-ţi aduc ieri. Ţi-am adus un portofoliu de ministru.

MANOLE: Care, deocamdată, e gol. Şi poliţa se protestează mîine.

TITINA: Ce copil eşti! Ce bancă mai poate îndrăzni să protesteze poliţa unui ministru?... Şi, de Justiţie, pe deasupra! îţi mai şi dă, dacă vrei, deşi nu mai e de prestigiul nostru să ne mai ocupăm de găinării de-astea de cîteva sute de mii de lei... *(Cu un surîs superior.)* Dacă umblăm numai prin cîteva dosare uitate în arhiva Ministerului de Justiţie şi pe care eu le cunosc, îţi garantez că într-o lună, nu mai mult, putem să deschidem banca noastră personală. însă pentru asta, eu, fosta „damă voalată", trebuie să dispar şi să reapar sub o nouă identitate legală... Aşa că, zilele astea, facem căsătoria civilă.

MANOLE *(schimbînd complet tonul si atitudinea de pînă acum, ia o înfăţişare hotărîtă şi, cu un bobîrnac, îşi dă şapca pe ceafă):* Ascultă, Titino!...

TITINA *(surprinsă de tonul şi bruscheţea lui):* Dar ce-nseamnă tonul ăsta, Nolică?

MANOLE *(din ce în ce mai brutal şi mai mîrlan):* înseamnă că mă uit la tine de o jumătate de ceas, te aud, te ascult şi tot nu-mi vine să cred!

TITINA *(nedumerită şi instinctiv alarmată un pic):* Ce?

MANOLE: Că o femeie deşteaptă ca tine, cu o mare experienţă de viaţă, poate să mai fie capabilă de asemenea naivitate, care frizează chiar inconştienţă.

TITINA *(acelaşi joc):* Ce vrei să spui?

MANOLE *(încrucişîndu-şi mîinile pe piept):* Drept ce mă iei tu pe mine? *(Titina îl priveşte consternată, fără a mai fi capabilă de replică.)* Cum îţi închipui, cum poate măcar să-ţi treacă prin gînd că un om ca mine, *un ministru (apasă pe cuvînt),* şi mai ales de Justiţie, s-ar putea însura cu o femeie ca tine? Cu o „Damă Voalată"?

TITINA: Manole, tu vorbeşti serios?

MANOLE: Foarte serios şi îmi pare bine că ai pus punctul pe „i", ca să ne lămurim odată pentru totdeauna. Ministrul Justiţiei s-a însurat cu Titina Drumeţeanu...

„Dama Voalată", a cărei identitate o cunoaşte toată lumea !...

TITINA *(se ridică uluită, dur dină, ca o vipera lovită ce sc înalţă totuşi într-un ultim efort al veninului ultragiat):* Mizerabile! Mizerabile !... Va să zică, şi tu, la fel cu ceilalţi! Tu, ultima mea creaţie... Tu, pe care te-am scos din lăturile cîrciumii şi mahalalei, ca să te fac ceea ce eşti. îmi arunci mie piatra, după ce ţi-am dat-o în mînă ca să izbeşti pe alţii? Bine, Burtă-Verde junior!... *(Recăpătîndu-şi stăpînirea de sine.)* Dacă aşa vrei, aşa să fie! Să nu uiţi însă că dacă eu te-am făcut, tot eu o să te distrug... Şi cu acestea zise, adio, domnule ministru, înainte de a fi fost!...

MANOLE *(văzînd graba arogantă cu care Titina se îndreaptă spre uşă):* Nu te mai conduc, ştii unde e uşa...

TITINA *(ieşind):* Burtă-Verde !

(Manole, încintat de el si ***de*** *Jelui cum a decurs „ruptura", îşi dă şapca pe ceapă si sc dace lo* ***teleftT,.)***

ACTUL III

TABLOUL 1

După un alt au, aproximativ. Decorul înfăţişează biroul directorial a! Iui Manole, la fabrica de pielărie, tăbăeărie şi încălţăminte „Talpa ţării". **E** o încăpere spaţioasă, mohilată după ultimul jurnal al timpului. In fund, ferestre mari care dau spre curtea fabricii. Biroul aflîndu-se la etaj, se vaci clădirile fabricii, ca atare şi o parte din coşul ei, sau întreg, dacă perspectiva fundalului îngăduie. în siînga, uşi capitonate cu piele, care dau în birourile secretarilor şi administraţiei, şi prin care se comunică in exterior, în dreapta, biroul lui Manole, **O** uşă secretă, în peretele din spatele biroului. La ridicarea cortinei, in scenă se află Raita şi Manole. Raită — care a =lăbit şi s-a cofteşit din cauza vîrsrei şi beţiei — stă picior peste picior pe fotoliul din faţa biroului. **E** mai bine îmbrăcat decît piuă den»), dar iot şleampăt şi boem. Manole — tare s-a mai îngrăşat binişor la corp, mai ales la burtă, şi s-a buhăit la faţă din cauza bunului trai — stă la biroul lui, revărsat în fotoliu, jucuidu-se cu un *ecup-papier* printre degetele mîinii libere. înainte de ridicarea cortinei, se aude sirena fabricii, care continuă şi după ce aceasta se ridică. Raită şi Manole se află in continuarea unei conversaţii începute mai de mult.

RAITĂ *(îşi astupa urechile cu degetele, pînă ce sirena încetează):* Phiuuu!... Mizerabil glas are şi sirena asta.

MANOLE: Trebuie să fie douăsprezece. *(îşi constată ceasul.)* Da, fix!

RAITĂ *(ironic):* Se cunoaşte că fabrica merge după tine. *(Admirativ.)* Magistrală lovitură ai tras, şefule, şi cu fabrica asta...

MANOLE *(rîzînd):* Şi asta e numai o sucursală a loviturii. Că centralele sînt în provincie... Două mii de muncitori şi de salariaţi am, măi, în toate fabricile mele !

RAITĂ: Ale lui socru-tău, adică!... Ale lui Branţ.

MANOLE: Deocamdată... Dar tu îţi dai seama ce înseamnă două mii de guri pe care trebuie să le hrăneşti şi, mai ales, să Ie astupi? C-au început să ceară, să clevetească, să şuşotească, să pretindă, de cînd cu ultimele evenimente internaţionale... *(Schimbă discuţia.)* Titina ce mai face? Tot cu Chisălniceanu e?

RAITĂ: Da, tot cu el... Dar cum e ea cu el, e la fel cum ţi-aş spune eu că, după treizeci şi cinci de ani de căsnicie, m-am logodit cu nevastă-mea şi-i dau *rendez-vous* în Grădina Botanică, s-o pup pe-o bancă.

MANOLE: E curios cum în şase luni astea, cît am lipsit din ţară, nu m-am gîndit niciodată la ea?... Şi, oricît, de ce să mint, Titina Drumeţeanu e o femeie care nu se poate uita atît de uşor.

RAITĂ: A fost. însă, de cînd ai părăsit-o, a îmbătrînit într-un an, cît în toţi cincisprezece pe care nu-i declarase pînă atunci. Că te-a iubit, şefule. Te-a iubit cumplit! Nu ştiu dacă ai fost prima ei dragoste adevărată, cum mi-a spus într-o zi, dar că ai fost ultima, e sigur...

MANOLE: Sper că, după şase luni astea, cît am fost în străinătate şi am dispărut complet din circulaţie, nu mă mai urăşte, aşa cum mă ura.

RAITĂ: NU ştiu dacă te mai urăşte, dar ştiu că Titina Drumeţeanu şi-a încheiat cariera politică. „Dama Voalată" poartă acum crep de doliu pe faţă, în loc de voaletă cu picăţele. Nu se mai uită la ea nimeni, din cei care • altădată ar fi dat multul cu multul, măcar s-o întrezărească. E la fel ca o expoziţie care, după ce a vizitat-o o lume întreagă, trebuie să se închidă din lipsă de vizitatori...

MANOLE *(rîde):* D-aia era bine pe vremea spartanilor, care aruncau toate femeile bătrîne şi toţi copiii infirmi de pe stînca tarpeană...

RAITĂ *(brusc, exuberant):* Bravo, şefule, eşti cineva! Asta era, domnule, fir-ar a dracului să fie! Stînca tarpeană. Tarpae! Şi cu şase litere... M-ai salvat, pe cuvîntul meu!

MANOLE *(nedumerit):* Cu ce?

RAITĂ: CU stînca de şase litere... Tarpae!

MANOLE *(acelaşi jec):* şi ce e cu ea?

RAITA: Acum un an, exact în ziua cînd te-a făcut ministru, Didoniţa, secretara ta, căuta cuvîntul ăsta, pentru un joc de cuvinte încrucişate. Şi nu i l-am putut găsi. domnule, pînă acuma, cînd mi-l dăduşi mură-n gură.

MANOLE *(acelaşi joc):* Dar nu văd legătura!

RAITĂ: Legătura e că fata mi-a promis formal că, în ziua cînd o să găsesc cuvîntul ăsta, acceptă să mănînce cu mine, seara, în oraş. Aşa că, astă-seară, mi-a pus domnul Savaot mîna-n cap...

MANOLE *(amuzat):* Nu te bucura dinainte, Raită dragă, că ai un rival serios de tot.

RAITĂ: Ştiu! Pe socru-tau... Dar ăla nu contează, şefule! îl duce pentru bani. Pe cîtă vreme eu sînt cu sentimentul.

MANOLE: în orice caz, moşului i s-au aprins rău călcîilc după ea. S-a zăpăcit de tot... Aseară a invitat-o la masă în oraş şi uite, pînă la ora asta nu ştim nimic, nici de el, nici ele ea. Nevastă-mea e foarte îngrijorată câ n-a venit de ieri acasă şi mi-a telefonat dc două ori pînă acum... Şi de cînd i-a dat socru-meu, domnişoara secretară vine la slujbă cînd vrea, pleacă atunci cînd pofteşte... Uite, de exemplu acuma; din doi secretari, nu e nici unul aici... Domnişoara Fildeşeanu e dispărută fără urmă cu socru-meu şi domnul Potlogaru e la grajd. Mi s-a îmbolnăvit un cal, care trebuie să alerge mîine în *derby.*

RAITĂ: Pe mine nu mă deranjează deloc chestiunea cu socru-tău. La şaptezeci de ani n-o să-l mai ţie tensiunea cît lumea... Lunea trecută mi-a spus că o avea douăzeci si doi.

MANOLE: Exact!... Douăzeci şi doi maxima şi, ceea ce e şi mai îmbucurător, doisprezece minima...

RAITA: Doisprezece minima? Nu-1 văd bine, şefule!...

MANOLE *(cu evlavie, făcîndu-şi şi o cruciuliţa pe piept):* Să te audă Dumnezeu!... Că de-aia îl şi las să-şi facă de cap... Cel puţin, cît o mai avea ele trăit, să moară fericit. Plus că, fiind acaparat de ea, nu se mai ocupă de nimic şi mi-a dat mînă absolut liberă în fabrică.

RAITĂ: Eşti tare, şefule! Din ce în ce mai tare... Ce te-am admirat eu pînă acuma, dar, de acum încolo, începi să-mi impui.

(Sună iehfaml pe biroul lui Manele.)

MANOLE: Alo!... Eu!... Nu, pînă acum nu am nici o veste de la ci. Didona n-a venit la serviciu. Trebuie să fie plecaţi undeva în provincie, • cu maşina... căci nici maşina nu e la garaj. Probabil, la Ploieşti, la Sinaia, la Braşov. Aşa că, te rog, nu mai li alarmată, nu poate fi nimic grav. Dacă, Doamne fereşte, ar fi, mi s-ar telefona imediat! Vorba franţuzului *(pronuntă prost):* Pa dă nuvelă, bon nuvelă! *(Pas de muvelles, bonnes nouvelles.)* Te sărut! Pa! *(închide.)* Nevastă-mea! N-a dormit toată noaptea, săraca... *(Sună telefonul.)* Alo!... Daaa... Siguranţa Generală a Statului?... Bine, dă-mi legătura cu el! *(Aşteaptă o clipă.)* Alo! Eu, Cotîrliceanu... Să trăieşti, inspectore dragă!... Dragul meu, pînă în prezent nu pot să spun nimic nou şi precis... Deocamdată continuăm sâ-i pîndim, să-i urmărim,.. Sînt însă foarte prudenţi şi strîns legaţi între ei... Cu toate mijloacele de tentaţie pe care le-am încercat pînă acum, nici o defecţiune, nici o indiscreţie, nici o trădare !... Cei patru agenţi pe care mi i-ai trimis săptămîna trecută şi pe care i-am angajat ca muncitori, îşi fac datoria perfect şi sînt foarte mulţumit de ei. însă comuniştii sînt tari pe poziţie şi am impresia că i-au cam mirosit. Nu se păzesc de ei şi se poartă ca şi cu nişte muncitori adevăraţi, dar atîta tot... Sigur, sigur!... Fireşte!... Pină la urmă, o să punem noi mîna pe ei şi o să spargem gaşca bolşevică din fabrică. Mai ales că eu, personal, conduc operaţiile... Cu bine, să trăieşti şi, de îndată ce am ceva precis la mînă, te înştiinţez! *(închide.)*

RAITA: Tot Duran ăla e cuiu, ascultă-mă pe mine.

MANOLE: A, bine, de-asta sînt convins... Dar în afară de el mai sînt şi alţii. Şi încă mulţi, pe care îi bănuim, dar pe care nu-i putem dovedi deloc. Că sînt tenaci, mă!... Şi solidari şi bine organizaţi. Pînă la urmă, însă, pune Bibi laba pe ei. Şi-o să vezi atunci cc-o să mi ţi-i scarmene la darac. Dar, apropo de muncitori... Am, mă, una în fabrică, o fată. Măria Sfetcu, care este ceva ce n-ai văzut pe lume.

RAITĂ: Ce tot vorbeşti, domnule? *(E foarte interesat.)*

MANOLE: E o frumuseţe... o minune... Şi de două săptămîni, de cînd m-am întors din străinătate şi am văzut-o prima dată, am cîrlig la ea, cum n-am avut niciodată şi nicăieri pentru o femeie... E o fată serioasă, după toate infoimaţiile pe care le-am luat. Şi la toate avansurile, atenţiile şi aluziile pe care i le-am făcut pînă acuma...

RAITĂ *(completîndu-l):* A rămas indiferentă.

MANOLE: Nu ştiu. Dar, în orice caz, s-a făcut că nu le pricepe. ..

RAITĂ *(se uită la ceas):* Aoleu ! Ăia de la redacţie trebuie să fiarbă că n-am venit pînă acuma cu banii.

MANOLE: Ce bani?

RAITĂ: Pe care o să mi-i dai. Că, de fapt, de-aia am dat o raită pe-aici... Azi am de plată chenzinele, tipografia, hîrtia, clişeele.

MANOLE: Şi cît îţi trebuie?

RAITĂ: Ce mă mai întrebi, parcă nu stii? Optzeci, nouăzeci de mii de lei acolo. Zii o sută, ca să fie ţifră rotundă.

MANOLE *(scrie un bon):* Uite un bon de casă de cincizeci de mii de lei... Şi mîine vino cu toate socotelile ca să vedem şi de rest.

RAITĂ *(luînd bonul):* Cu cît eşti mai bogat, cu atît devii mai meschin, şefule.

MANOLE *(rîzinâ):* Legea compensaţiei, dragă Raită.

RAITĂ: Hai să-mi trăieşti şi de cincizeci de mii de lei ăştia, dar numai pînă mîine. *(Iese, după ce îşi strîng mîinile.)*

(Imediat sună telefonul.)

MANOLE: Alo!... El!... Cu cine? Cu domnul ministru al industriei? Vă rog, aştept. *(Brusc îşi ia o mină plic-*

tis.Ua.) Sărut mîna, scumpă doamnă... *(Ascultă.)* Da, dar eu v-am spus în repetate rînduri, doamnă Caroianu, că e inutil să vă mai deranjați şi să-mi telefonați în fiecare zi sub diferite titulaturi de ministere si de instituții, ca să mă prindeți la telefon. îmi pare rău, dar nu pot face nimic pentru soțul dumneavoastră. Eu nu mai sînt om politic. Sînt numai un modest industriaş, care îşi vede de bruma de făbricuțe pe care le are... Nu, doamnă, regret, dar este imposibil să-l numesc pe soțul dumneavoastră director la una din fabricile mele, pentru bunul motiv că eu sînt director la toate... Ei bine, coniță, dar pentru că am făcut cîndva imprudența să petrec o singură noapte cu dumneavoastră, nu înseamnă că trebuie să-mi reproşez toată viața această greşeală! Mai ales că am plătit-o foarte scump, din chiar seara cînd am comis-o şi încă multă vreme după aceea... Nu, nu, nu vorbesc deloc la figurat. La propriu, doamnă, că doar v-am dat banii totdeauna în mînă... *(Dur.)* Mă rog! Măgar, nemăgar, ăsta sînt şi cu asta am terminat. *(Trînieşte telefonul, 0 bătaie în uşă.)* Intră!

AGENTUL *(îmbrăcat în muncitor, intră):* Să trăiți, domnule director! ~

MANOLE: E, ce se mai aude nou cu comuniştii noştri? Şezi, te rog!

AGENTUL *(se aşază);* Domnule director,- cred că sîntem pe drumul cel bun. Deocamdată, am izbutit să punem mîna pe cîteva capete de fire.

MANOLE: E, bravo!... Şi de data asta Siguranța Generală a Statului e, ca întotdeauna, la înălțime.... Ia spune, ce ați aflat?

AGENTUL: Pînă în prezent, am putut să identificăm, afară de Duran, care e şeful lor în fabrică şi om de încredere al partidului, încă cinci inşi: patru bărbați şi-o femeie.

MANOLE: Şi care sînt ăia?

AGENTUL *(consultînd un carnețel):* Gheorghe Grindă, Petre Săftoiu, Ilie Barbu şi Nicolae Tudose.

MANOLE: Şi femeia?

AGENTUL: Sfetcu Măria... care e şi cea mai primejdioasă, fiind mîna dreaptă a lui Duran, de care, după toate semnalmentele pe care le avem pînă acuma, este şi amorezată.

MANOLE *(trăsnit):* Măria Sfetcu? Fata aia tînăra şi frumoasă de la ambalaj?

AGENTUL: Aia, aia!... Aşa că...

MANOLE *(luînd o hotărîre bruscă):* Aşa că mergeți cu cercetările mai departe, cît mai rapid. Adică nici nu mai e nevoie să pierdem vremea cu cercetările... Procedăm legal şi fără ezitare, cum ştim noi. Lui Duran şi celorlalți patru ciraci le băgați nişte manifeste comuniste în buzunarele hainelor cu care vin de-acasă şi pe care şi le lasă la vestiar. Iar astă-seară, la ieşirea din fabrică, percheziție cu poliția la toată lumea şi, cei găsiți cu manifestele, la zdup.

AGENTUL: Măriei Sfetcu nu-i punem?

MANOLE: **Nu**... Deocamdată nu! Fiindcă trebuie să ne rămîie şi cineva liber, pe care să-l putem urmări mai departe.

AGENTUL *(cu admirație):* Pe toate le ştiți, domnule director! Zău, parc-ați fi de-ai noştri...

MANOLE *(după o clipă de gîndire):* Totuşi, cred că e mai bine s-o arestăm şi pe Măria Sfetcu, pentru ca pe urmă să intervin eu s-o pună în libertate şi să-mi rămîie obligată.

AGENTUL: Ăştia, muncitorii comunişti, nu rămîn niciodată obligați patronilor cu nimic.

MANOLE: Totuşi, cu Măria Sfetcu o să încercăm si ideea mea.

AGENTUL; Bine, dacă aşa ziceți dumneavoastră! *(Se ridică.)*

MANOLE: Pentru percheziția de desenră, telefonez eu la Prefectura poliției să-mi trimită oamenii necesari...

AGENTUL: S-a-nțeles! Vă salut şi mă scuzați de deranj!... Dar avem ordin de la ăia mari să vă ținem în curent cu tot şi să nu lucrăm în fabrică decît sub conducerea dumneavoastră. *(Se îndreaptă spre ieşire.)*

MANOLE *(cu -un gest, îl opreşte din drum):* Ascultă, Ciupitule dragă. . Ciupită te cheamă, nu?

AGENTUL: Nu! Ciupagca, domnule director...

MANOLE: Bun, ascultă Ciupagea tată! Astă-seară, după percheziție, iei şi pe ceilalți trei colegi ai tăi şi veniți cu toții la mine acasă, la o țuică, să mai aranjăm şi

unele socoteli *(gest de „ungere"),* pe care nu le putem rezolva aici, că s-ar putea să fim spionați şi să ne dăm pe față. Pe la opt şi jumătate, nouă...

AGENTUL: Am înțeles şi să trăiți! *(Iese.)*

(în uşă se încrucişează cu Potlogaru, care intră buzna, afaat şi grăbit.)

POTLOGARU : Să trăieşti, patroane! Vin direct de la grajd. E totul în regulă. Vîrtej nu mai are nimic. E vesel, bine dispus şi dă şuetă de nechezat cu armăsarii ceialalți. Am chemat veterinarul degeaba...

MANOLE: Dar ce-a avut de s-au alarmat aşa ăia de la grajd?

POTLOGARU: A mîncat varza cu carne a dobitocului ăla de Costică, care şi-a lăsat strachina în iesle... Mîine luăm *derby-ul,* si-gur... Siii-gur!... *(Exuberant.)* Ne umplem mîine, patroane ! Ne umplem... Iar grajdurile Emanuel Cotîrliceanu, de mîine încolo, vor fi vedeta turfului român. Cal de şah să dea Dumnezeu să ajung, dacă n-o fi aşa cum îți spun eu!...

(Aglăița intră împreună cu Mielu. Aglăița are tânărul stîng mai înalt decil celălalt şi piciorul sting mai scurt decît vecinul-Este îmbrăcată, de la pălărie la pantofi, după ultima eleganță a marilor case de confecțiuni, autohtone şi pariziene. Fardată artistic şi coafată idem, izbuteşte să anuleze, la prima vedere, ceva din perfecta ei urîțenie. Mielu e mai puțin elegant, dar totuşi bine îmbrăcat şi gen „artist", cu lavalieră şi plete „a la poet".)

AGLĂIȚA *(care este extrem de surescitată):* Lulule dragă, .. iartă-mă, te rog, că te deranjez la birou, deşi ți-am promis că n-o să fac asta niciodată, dar trebuie să-ți vorbesc imediat şi numai între patru ochi...

POTLOGARU *(lui Mielu):* Biroul meu vă stă la dispoziție, domnule Mielu.

AGLĂIȚA: NU ! Mielu poate să stea, că el e vărul meu primar.

MANOLE: Păi atunci sîntem între şase ochi, nu patru.

AGLĂIȚA: NU e nimic, că Mielu ştie...

POTLOGARU : Pe mine, vă rog să mă iertați că mă retrag, dar peste zece minute trebuie să fiu la „Jokey-Club", în legătură cu *derby-ul* de mîine... *(Se-nclină.)* Omagiile mele, doamnă..., patroane ! Vă salut, domnule Mielu!... *(Iese repede.)*

(Aglăița s-a aşezat pe un fotoliu in fața biroului lui Manole, şi Mielu pe celălalt. Aglăița scoate o țigară şi-o pune nerveasă în gură.)

AGLĂIȚA: Lulule, dă-mi un foc, te rog!

MANOLE: Parcă era vorba că nu mai fumezi, puişor? Ştii bine că îți face rău la inimă.

AGLĂIȚA: Sînt aşa de enervată...

(Mtelu se ridică si îi dă foc înaintea lui Manole, carerămin cu bricheta întinsă.)

AGLĂIȚA *(lui Mielu, care îşi reia locul):* Mersi!

MANOLE: Dar ce e, dragostea mea? Ce s-a mtîmplat? Eşti într-un hal de surescitare...

MIELU: Arc şi de ce... De-abia am putut s-o liniştesc, să poată veni aci.. .

MANOLE: Dar ce este frate?

AGLĂIȚA *(agitată, scoțînâ din poşetă ziarul împăturit şi dîndu-i-l lui Manole):* Citeşte, iubitule, citeşte!

(Manole răsfoieşte ziarul, fâcînd pe nedumeritul.)

MANOLE: Ce să citesc?

AGLĂIȚA: NU acolo!... Pe ultima pagină.

MIELU: Un articolaş mic. *(I-l arată, ridieîndu-se.)*

AGLĂIȚA: Citeşte-1 tare, te rog şi-o să vezi...

MANOLE *(încruntîndsprîncenele prefăcut):* Un moment, iubito!... şi nu mă întrerupe, te rog. *(Citeşte în gînd articolul, apoi, foarte impresionat şi acablat, lasă să-i cadă ziarul pe birou):* Nu trebuie să te mire infamia asta, adorata mea. Era de aşteptat...

AGLĂIȚA: Ce?

MANOLE: Că într-o zi, mai curînd ori mai tîrziu — şi mai ales pe vremurile astea de crunt antisemitism — trebuia sa se afle că mama ta a fost evreică.

AGLĂIȚA: Bine, dar asta n-ar fi nimic grav. Ceea ce e foarte grav însă, este acolo unde zice că tu nu mai poți fi însurat cu mine... Nici nu pot concepe, Lulule,'înțelegi tu, să mă despart de tine. Mai bine mă sinucid împreună cu Mielu.

MANOLE *(rîzînd):* Dar de ce cu el?

AGLĂIȚA: Fiindcă adineaori, cînd am citit articolul, mi-a jurat că dacă mă sinucid eu, se omoară şi el odată cu mine.

MIELU: Şi menţin.

MANOLE *(vine în spatele Aglăiţei şi începe s-o mîngîie tandru, pe umeri şi pe pârul de sub pălărie):* Dar bine, fetiţa mea dragă, cum e posibil ca unei femei deştepte ca tine, să-i poată trece în căpşorul asta asemenea prostii şi naivităţi. *(Aglaia ridică ochii spre el.)* Păi bine, iubita mea, tu crezi că e suficient sa apară într-o gazetă cîteva rînduri evazive, pentru ca să fie suficient să mă despart de tine? !

MIELU: Păi, tocmai de-aia!...

AGLĂIŢA *(agasată, lui Mielu):* Mamy drag! Nu-1 mai întrerupe, te rog, că pe urmă îmi dau cuvîntul de onoare şi nu mă mai sinucid cu tine...

MANOLE: Isprăviţi cu copilăriile astea! Pe mine, nimeni şi nimic nu mă poate despărţi de tine, iubita mea... Cu orice risc, ca să ştii...

AGLĂIŢA *(ţîşneşte din fotoliu şi îi încolăceşte mîinile de gii, sărutîndu-l printre lacrimi):* Lulule !... Lulu meu scump îţi mulţumesc... *(Din ce în ce mai în plîns.)* îţi mulţumesc că mi-ai redat viaţa! *(îl îneacă în sărutări ude de lacrimi.)*

MIELU *(enervat):* Nu-1 mai săruta atîta, câ-1 faci leoarcă...

AGLĂIŢA: Dar ce e bărbatul tău? E bărbatul meu. Ce te-amesteci tu? Şi n-ai decît să te sinucizi singur, dacă vrei. Pe mine m-ai pierdut de clientă... *(Se reaşează în fotoliu şi îşi reface „portretul", cu cele necesare din poşetă.)*

MANOLE: însă partea gravă din acest articol, şi alarmantă într-adevăr, este exact cea care ţi s-a părut ţie lipsită complet de importanţă...

AGLĂIŢA: Care parte?

MANOLE: Aluzia la averea ta...

AGLĂIŢA: Ei, şi! Ducă-se dracului de avere! Principalul este să nu te ia pe tine, care eşti comoara mea cea mai scumpă şi bogăţia mea cea mai mare... Şi, pe urmă, o să ne rămîie destulă avere de la tata.

MANOLE: NU e aşa, puişor!... De ce să te laşi jefuită prin intimidare, de un drept al tău... Trebuie să te aperi.

AGLĂIŢA: Da, dar cum? Spune-mi tu, învaţă-mă tu, care le ştii şi le descurci pe toate.

MANOLE: Poarte simplu, iubita mea. *(Cu un surîs superior şi care vrea să arate lipsa de importanţă a lucrului.)* Mîine mergem la tribunal cu advocatul meu şi îmi faci mie, toată averea ta, vînzătoare. Iar averea rămîne, fireşte, şi pe mai departe a ta, ca şi pînă acum. Totul nu este decît o simplă formalitate juridică între noi... Este?

AGLĂIŢA *(transfigurată de fericire);* Sigur... Miine mergem la tribunal, facem actele, şi gata!...

(Sună telefonul.)

MANOLE *(ăucîndu-se la aparat):* Alo!... Da, fabrica „Talpa ţarii". La telefon, chiar eu sînt, Cotîriiceanu, directorul fabricii. Dar cu cine vorbesc, vă rog?... Circa 31 de poliţie. Bună ziua, domnule comisar! *(Ascultă un pic.)* Cum? Cînd? *(Se preface îngrozit de ceea ce aude, deşi, în fond, jubilează p>e dinăuntru.)* Acum o jumătate de oră, la hotel „Lido-Veneţia" ? *(Agitată de o presimţire, Aglăiţa încremeneşte cu ochii spre telefon. Mielu. aşişderea.)* Şi c mort, domnule comisar?... Da, e socrul meu!... *(Aglăiţa dă un ţipăt şi leşină. Manole face un semn lui Mielu sa-i dea „primele ajutoare". Mielu sare şi neştiind cum să procedeze în asemenea cazuri, după ce încearcă diverse procedee, pînă la urmă se decide şi o muşcă de deget, drept care, Aglăiţa va tipa ca din gura de şarpe, la replica unde se va marca indicaţia respectivă. In timpul ăsta, Manole continuă sâ vorbească.)* Da, este exact! Domnişoara Didona Fildeşeanu este secretara mea... Bineînţeles, viu imediat la faţa locului. Vă rog, însă, păstraţi toată discreţia asupra chestiunii... şi voi şti, la rîndul meu, să-mi iau revanşa. Bună ziua şi mulţumiri pentru condoleanţe. .. *(Acum ţipă Aglăiţa. Manole se repede lîngă ea, zicînd lui Mielu.)* Ce-o muşti, idiotule? *(Drăgostină-o pe Aglăiţa.)* Haide, fii cuminte, fetiţa mea dulce... *(Ştergînd o lacrimă imaginară.)* Bietul papa !.. *(Aglăiţa începe să plîngă, cu capul în mîini.)* Dumnezeu să-l ierte! *(îşi şterge altă lacrimă, de la ochiul celălalt,*

la fel ca prima.) Şi de cîte ori nu i-am spus, cît nu I-am rugat să se menajeze... Ştii că îi luam tensiunea în fiecare săptămînă, să i-o controlez.

AGLĂIȚA *(se întoarce şi îşi sprijină capul de mîna lui Manole, care e pe brațul fotoliului):* îți mulțumesc. Lulu meu' adorat! Ştiu cît ai fost de bun şi cîtă grijă ai avut de tensiunea lui. Bietul papă!...

TABLOUL 2

Biroul lui Manole, la fabrică. Acțiunea se petrece în 1946, August 23. Fe ferestre se văd — atît cît se văd — clădirile fabricii, pavoazate cu verdeață, flori, drapele reşiî, tricolore. La ridicarea cortinei. Potlogaru e la fereastra deschisă, privind în curtea fabricii. Manole, la birou, fumează revărsat pe spatele fotoliului.

POTLOGARU: 23 August! Ce entuziasm a fost astăzi, la defilare !... Cine ar fi crezut, acum doi ani, pe vremea asta, în '44, că astăzi, vom ajunge aici şi că fața pămîntului se va schimba cu totul?

MANOLE: ÎL, asta e! Ştii că-mi placi? Cum cine? în primul rînd, eu. Am spus-o întotdeauna şi dacă n-am spus-o niciodată, am repetat-o mereu: nemții vor pierde războiul.

POTLOGARU : Apropo de defilare !... Azi-dimineață mă aşteptam să te văd defilînd în fruntea muncitorilor din fabrică. Şi cînd colo, în locul tău era Duran.

MANOLE: Dragul meu, nu trebuie să te surprindă. în primul rînd, Duran este astăzi preşedintele sindicatului din fabrica mea şi, în al doilea rînd, eu n-am defilat, dintr-un sentiment, ca sa zic aşa, de modestie... Nu vreau să-mi afişez în public astăzi, cînd democrația a triumfat, meritele mele de fiu ridicat din mijlocul poporului şi de luptător neclintit pentru cauza democra-

ţici. Adică, n-am vrut să fac paradă, înţelegi, nici chiar la defilare! Plus că situaţia internaţională este încă destul de tulbure şi n-am interes să joc, pe faţă, totul, pe o carte care este încă pe dos. Este?

POTLOGARU *(în culmea admiraţiei):* Vorba lui nea Mitică Raită: Eşti tare, patroane! Tare de tot.

(Sună teUft.mil.)

MANOLE: Alo!... *(Grav, dinir-o dată.)* Da, eu, doamnă Cotîrliceanu ! în acest moment, mi-e imposibil să vă ascult, *(Pe începutul replicii lui Manole, a intrat Raită, căruia Manole îi face un gest amical, continuînd să vorbească.)* Sînt într-o discuţiune foarte importantă cu cineva din guvern. Mai încearcă dumneata peste un sfert de oră. *(închide. Cu un suris de ironie, spre telefon.)* Ex nevastă-mea!

RAITA *(apropiindu-se):* Cum „ex"?... *(Dă o mînă, moale, iui Potlogaru.)* Salutare! *(Dă mîna şi cit Manole.)* Omul dumitale, şefule! *(Se. aşază pe celălalt fotoliu.)* Ce vorbă fu asta cu „ex-nevasta-mea".

MANOLE *(grav):* în acest moment, advocatul meu se află la nevastă-mea, pentru a-i aduce la cunoştinţă hotărîrea mea i-ne-bran-la-bi-lă de a divorţa.

RAITA: Dar ce s-a întîmplat?

MANOLE *(jucînd toată scena care urmează, pe acelaşi ton de gravitate, a unui om jignit în- orgoliul şi sentimentele lui):* Ce să se întîmpîe, diagiî mei? *(Definitiv.)* Sînt încornorat. în-cor-no-rat... asta este!

RAITĂ: *(uluit):* Tu?

MANOLE: Da, eu! Eu, ăsta, aşa cum mă vezi!

POTLOGARU *(căruia iot nu-i vine să creadă):* Şi eşti absolut sigur, patroane?

RAITĂ: Şi cu cine te-nşeală, dacă. nu sînt indiscret?

MANOLE: CU Mielu! Cu văru-sâu... I-am prins! Alaltăieri am avut dovada certă, incontestabilă, pal-pa-bi-la.

POTLOGARU: Ia spune, patroane!

MANOLE: Ce să vă mai spun? Alaltăieri seara, fosta doamnă Cotîrliceanu, care se băgase in pat, a avut nefericita inspiraţie sa mă roage să-i dau un borcănaş cu cremă din sertarul de la toaletă... Şi, căutînd borcanul, am dat peste o scrisoare cu adresa ei pe plic. Nu ştiu ce mi-a venit, ca n-am obicei să-i citesc scrisorile, o inspiraţie divină cred, dar am luat scrisoarea şi-am început f-o citesc, în timp ce „doamna" se ungea liniştită, cu crema pe portret. Să v-o citesc şi vouă... *(Scoate o scrisoare din- portmoneu şi începe s-o citească.)* „Patima mea scumpă şi adorată..."

POTLOGARU *(CU un surîs):* „Patima mea"... Deci lucrurile erau avansate, cînd i-a scris-o.

MANOLE: Ascultaţi mai departe... *(Reia lectura.)* „Prima noapte pe care am petrecut-o în braţele talc, alaltăieri, cînd bestia de bărbatu-tău a fost plecat din Bucureşti... va rămîne, pentru totdeauna, cea mai frumoasă zi din viaţa mea".

POTLOGARU: Noaptea va rămîne cea mai frumoasă zi!... *(Rîde.)* E şi tîmpit, pe deasupra.

MANOLE *(bagînd scrisoarea la loc):* Cred că restul nu mai are nici o importanţă.

POTLOGARU *(convins):* Gata, s-a zis şi s-a isprăvit! Ce să ne mai furam căciula din cap...

RAITĂ: Şi nevastă-ta ştie de scrisoarea pe care ai găsit-o?

MANOLE : Te cred! I-am citit-o imediat.

RAITĂ: Şi ce-a zis?

MANOLE *(CU un surîs ironie):* A avut cinismul să nege...

RAITA: Şi de scrisoare cc-a spus?...

MANOLE: Că recunoaşte că e scrisul lui Mielu, dar că nu îi e adresata ei şi că habar n-are cum a ajuns în sertarul de la toaletă... în sfîrşit! Băsneli, cc să mai vorbim!...

RAITĂ *(care s-a lămurii discret asupra adevărului cu scrisoarea):* Mie îmi spui? ! în orice caz, eşti tare, şefule! Taaare de tot... La început te-am admirat, pe urmă mi-ai impus, iar de-acum înainte să ştii că încep să te şi iubesc...

MANOLE: Nu-nţeleg, ce vrei sa spui!

RATTĂ: Lasă că înţelegi foarte bine...

POTLOGARU *(uitîndn-se la ceasul de la mîna şi sărind ars în picioare):* Phiuuu! Şi 'douăzeci şi cinci. Am luat startul, patroane, şi-am zburat la grajd, la datorie, că duminică avem zi grea.

RAITĂ: Poate vrei să-mi mai recomanzi şi mie nişte cai siguri, că aş mai avea ceva bani de pierdut.

„3'.

POTLOGARI:; NU, nu! Dumneata să desfaci jocuri de cuvinte încrucişate, unde te pricepi, nu să joci la curse, de care habar n-ai. Y-am salutat! *(Se ridică, le dă mîna în fugă şi iese repede.)*

RAITĂ: în sfîrşit, bine că s-a simţit şi a plecat grăjdarul ăsta, că am să-ţi comunic lucruri foarte grave şi personale, *(îşi compune un aer solemn.)*

MANOLE *(oarecum alarmat de tonul şi morga lui Raită):* Ce? Ce lucruri?

RAITĂ: în primul rînd, „problema Chisălniceanu".

MANOLE: Ce e cu el?... A-nceput cumva să se agite iarăşi?

RAITĂ: A înviat, şi chiar cu forţe noi. Iar Drumeţeanca, nu ştiu ce-a făcut, ce-a dres iarăşi, e din nou într-o formă fizică nemaipomenită. Şi, cum ştii bine, s-a jurat că n-o să închidă ochii, pînă nu te 'distruge complet, înţelegi că lucrul nu e glumă.

MANOLE *(totuşi, impresionat de ceea ce a auzii):* Fii pe pace, tată Raită!... Nu uita că astăzi, cînd poporul are, în sfîrşit, în mînă hăţurile puterii, eu nu sînt decît un fiu al acestui popor, în timp ce domnişoara Titina Drumeţeanu, chiar reîntinerită, şi cu domnul Diogen Chisălniceanu, decrepit, nu sînt decît două exemplare tipice ale marii burghezii, care îşi mai trăieşte ultimele ^ceasuri, înainte de a-şi da sufletul pentru totdeauna.

RAITĂ *(foarte puţin convins de „siguranţa" lui Manole):* Mă rog... Fu mi-am făcut numai datoria să te informez din vreme. Restul te priveşte...

MANOLE: Da ! Mă priveşte şi poţi să te bizui pe mine. Căci eu, tată Raită, şi cînd cad, tot în picioare viu... ca pisica.

RAITĂ: Să dea Dumnezeu! Totuşi, eu am rezervele mele...

MANOLE: N-o să te îneci, fii pe pace! Eu unde sînt?...

RUTĂ: Bine, ştiu asta, dar nu mai vreau să fac apel tot la buzunarul tău şi astăzi.

MANOLE: La buzunarul meu? Dar nici nu s-ar mai putea pune problema, nene Mitică! Eu, personal, stau foarte prost cu finanţele.

RAITĂ *(rîde neîncrezător):* Tu? Haida-de!...

MANOLE: NU, nu, nu rîde! Fiindcă prin „finanţe" eu înţeleg bani lichizi. Şi bani lichizi n-am. Ba, ceva mai mult, am şi nevoie de lichid.

RAITĂ: TU, mă? *(Rîde.)*

MANOLE: EU, mă, degeaba rîzi. Şi-o să te lămuresc în două vorbe de ce.

RAITĂ *(redevenind serios):* S-auzim !

MANOLE: Uite, domnule... După 23 August, care, ca să fim sinceri, în afară de sentimentele noastre democratice, a fost ca un trăsnet pentru noi toţi, mirosind cum o să devie situaţia, mi-am luat măsurile de prevedere. Am vîndut tot ceea ce aveam avere imobiliară, şi în Bucureşti, şi în provincie... Am mai păstrat fabrica asta şi casa din Italiană, ca să i-o las nevestei-mi după divorţ.

RAITĂ: Şi cu banii ce-ai făcut?

MANOLE: I-am transformat pe toţi în dolari şi în bijuterii, pe care le-am pus la loc sigur, oprindu-mi numai un fond de rulment, lichid, strict necesar pentru nevoile mele personale, fiind convins că fabrica o să-mi producă şi mai departe, dacă nu mai mult, cel puţin cît îmi producea înainte...

RAITĂ: Da, şi?

MANOLE: Şi' din acest punct de vedere, prevederile mele au dat greş. Fiindcă după **23** August, cînd s-a întors foaia şi muncitorii au prins nas, fabrica mea produce numai pentru dumnealor, iar pentru mine numai consumă

RAITĂ: NU te înţeleg, şefule...

MANOLE: Dar e foarte simplu, mă! Astăzi, fabrica mea produce numai ceea ce îmi dau voie ei şi la preţurile fixate de stat. Mă obligă să lucrez cinstit şi deci în pagubă. în schimb, mizerabilul ala de Duran, în calitatea lui de preşedinte al comitetului de interior din fabrica mea, mă forţează să fac tot ce le trăsneşte prin cap la şedinţele lor... Azi cantină pentru salariaţi, mîine creşă pentru copiii lor, poimîine cooperativă, răspoimîine instalaţie de duşuri şi baie, club, bibliotecă, şi pe dracul să-i mai ia. Şi, culmea, mă ! Deşi fabrica are tot ce-i trebuie pentru executarea comenzilor în curs, mă obligă să cumpăr mereu materii

prime de rezervă şi să umplu degeaba magaziile cu ele... Şi cumpăr că n-am încotro!...

RAITĂ: Noroc că ai avut tu grijă, cum spuseşi, să pui bani albi deoparte, pentru orice eventualitate.

MAXOLE: Da, dar nu lichizi propriu-zis.

RAITĂ: ştiu. Propriu-zis, „solizi" de tot. *(Surîde cu subînţeles şi competenţă.)*

MANOLE *(întoreîndu-i acelaşi surîs):* E, bravo! Că doar n-o să ajung mîine-poimîine, chiar aşa, muritor de foame... *(Se bale fălos în piept.)* Am eu ac şi de cojocul lui Duran *şi* de al comuniştilor dumnealui. *(Rîde plin de el şi de mister.)* Şi cu aceste zise, tată Raită, nici o vorbă mai mult, deocamdată . ..

RAITĂ *privindu-i ceasul):* Phiuuu! Chiar că am şi întîrziat. încă de acum o jumătate de ceas trebuia să fiu la minister.

MANOLE: De cc?

RAITĂ: Ca să dau o raită pe acolo. Să vedem ce se mai aude cu subvenţia mea.

MAXOLE: Şi, la prînz, vino să mă ici să mîncăm împreună, undeva la aer curat. Să mai respirăm şi noi niţel, aşa, ca becherii.

RAITĂ: S-a făcut. *(După ce i-a slrîns mîna.)* Aoleu, că şi uitasem principalul! Ascultă, şefule, am şi eu o mare rugăminte la tine...

MANOLE: Cînt-o!

RAITĂ: Astă-seară mănînc în oraş cu Didoniţa şi cu siguranţă că iară o să-mi bată capul sa te rog s-o primeşti îndărăt în slujbă.

MANOLE: A, nu! Orice, dragă Raită, dar numai asta nu. Asasina socrului meu nu mai poate fi secretara mea. Ce-ar zice lumea? S-ar putea crede că am fost complici.

RAITĂ: Dc acord. Dar acum, de vreme ce te divorţezi, nu mai ai nici un motiv valabil să nu primeşti pe martira asta înapoi. Şi nu pentru ea. Pentru mine!

MANOLE: Bine, o să mă mai gîndesc şi după divorţ vom vedea! în orice caz, astă-seară poţi să-i spui că ai vorbit cu mine şi că ţi-am promis şaptezeci şi cinci la sută că o s-o reprimesc.

RAITĂ: Sărut-mîna, şefule! Şi, dacă ai nevoie de un martor mincinos la divorţ, sînt omul dumitale.

MANOLE: Bine, la revedere! *(Raită iese. Imediat sună telefonul.)* Alo! Da, eu... Cine? Doamna Ersilia Caroianu? *(Ironic şi grosolan.)* Ooo, ce surpriză! Tot mai trăiţi, scumpă doamnă? ! Am impresia că vorbesc cu dumneavoastră la spiritism ! Nu, scumpă doamnă! în acest moment nu sînt acasă. Sînt plecat în provincie. *(închide şi rîde satisfăcut de mitocănia lui.)* Tanti Ersilia! „Suvenir din Ocnele Mari".

(Intră Petre.)

PETRE: Domnule director, tovarăşul Duran vrea să vă vorbească. Aşteaptă de zece minute alături...

MANOLE *(bucuros)* : Să vie imediat...

(Petre iese. După o clipă intră Duran.)

DURAN: Bună ziua! *(E rezervai, atît în vorbă, cît şi în-atitudine şi gest. Aşa e felul lui.)*

MANOLE: Noroc, mă! *(îi întinde mina peste birou. Duran i-o strînge numai cu politeţea strict necesară.)* Gînd la gînd cu bucurie. Tocmai voiam să trimit după tine, că am ceva foarte important să-ţi vorbesc. Şezi, Durănică !

DURAN *(se aşază pe fotoliu, în faţa biroului):* Mulţumesc!

MANOLE: E ! Ia spune, ce te-aduce la mine? Ce belea mă mai aşteaptă iarăşi? Că, orideeîteori îmi faci onoarea să vii la mine, ştiu că vii numai „în interes dc serviciu". Şi asta costă întotdeauna. Mă costă, adică.

DURAN: Păi pe cine vreţi să coste? Nu e fabrica dumneavoastră? Nu sînteţi dumneavoastră proprietarul ei?

MANOLE: Bine, bine ! Lasă tu astea, că le ştiu demult. Spune despre ce e vorba... Ce mai vrei iarăşi?

DURAN: E vorba dc instalaţiile contra incendiului ale fabricii. ..

MANOLE *(atent şi el):* Da, şi? Ce e cu ele?

DURAN : V-am mai vorbit eu despre chestiunea asta de două ori pînă acum... V-am făcut chiar şi p adresă scrisă în care vă arătam precis, documentat, că în situaţia în care se află astăzi instalaţiile fabricii, sînt ca si inexistente.

MANOLE: Da, da, îmi amintesc...

DURAN: Sînt instalaţii vechi, făcute acum patruzeci de ani şi absolut inutilizabile. Foştii ei patroni n-au avut.

probabil, nici un interes să se ocupe ele chestiunea asta. Ba, chiar din contră.

MANOLE: Cum „din contră"? Ce? Oamenii ăştia au fost nebuni să nu ia măsuri ca să-şi garanteze siguranţa proprii averi?

DURAN: N-au fost nebuni... au fost prevăzători. Fiindcă foştii patroni, de cele mai multe ori, aveau interes să le ia foc fabricile sau depozitele, la momentul potrivit... Ba le puneau foc chiar ei, ca să umfle asigurările. Or, astăzi, nu mai e la fel. Dumneavoastră, patronul fabricii şi în primul rînd noi, muncitorii din ea trebuie să luăm toate măsurile, ca să o apărăm de orice fel de accident.

MANOLE: Mă rog, bineînţeles că sînt absolut de acord cu tine. Dar de unde să scot, mă, atîţia bani? Tu ştii cît costă, aproximativ măcar, modernizarea tuturor acestor instalaţii?

DURAN: **EU** ştiu exact, nu aproximativ. Că au am tratat cu cooperativa care v-a făcut săptămîna trecută oferta în această privinţă şi la care n-aţi răspuns pînă acum.

MANOLE: N-am bani lichizi, Durănel puiule! N-am. Şi nici n-am de unde să mai am. Tu ştii că fabrica nu mai are beneficiu? Toate s-au dus în investiţii pentru „înfăptuirile" pe care mi le-aţi cerut şi în stocajele de materii prime cu care m-aţi obligat să umplu magaziile, fără nici un rost, după părerea mea. Şi-atuncea, spune şi tu sincer, de unde vrei să mai dau?

DURAN: Din beneficiile pe care fabrica le-a produs atîţia ani de zile pentru dumneata şi pentru socrul dumitale. Că beneficiile astea, într-o formă sau alta, trebuie să existe şi ele undeva. Şi-atunci, cred că fabrica are dreptul să ceară măcar o mică parte din ele, cînd însăşi existenţa ei este în joc.

MANOLE: Bine, dar pe cît ştiu, voi, muncitorii din fabrică, din proprie iniţiativă şi cu sprijinul meu material aţi luat o serie de măsuri în această privinţă.

DURAN: Fireşte câ am luat... Avem pichete şi echipe de incendiu bine instruite şi organizate, avem o paza permanentă pe care o fac voluntar muncitorii în timpul lor liber, am pus la punct, pe cît s-a putut, o parte din utilajul tehnic, totuşi, tot ceea ce am făcut noi, e foarte

departe de a fi ceea ce este absolut necesar. Noi, ştiţi bine că lucrăm cu materii inflamabile, avem rezervoarele de păcură şi de benzină în imediată apropiere a fabricii, majoritatea atelierelor, magaziilor şi depozitelor din fabrică sînt construite din paiantă şi din lemn uscat. E destul o imprudenţă, o neglijenţă şi mai ales o mînă criminală, pentru ca, la primul caz, totul să se transforme în scrum...

MANOLE *(făcînd pe impresionatul);* Bine, Durane! Bine! îţi făgăduiesc că voi reflecta serios şi asupra acestei probleme şi că voi căuta s-o rezolv, ca şi pe toate celelalte, aşa cum doreşti. Şi *(foarte serios),* o dată mai mult, îţi mulţumesc pentru grija pe care o porţi dezinteresat fabricii mele. Că tot în legătură cu ea vreau să-ţi vorbesc şi eu. Dar cu totul în altă ordine de idei, de ordin, ca să zic aşa, particular. Uite ce, dragă Marinică ! în primul rînd, ţineam demult să te rog să nu-mi mai zici domnule director. între noi, n-are nici un rost să ne mai „domnim". Zi-mi Lică, aşa cum îmi ziceai în copilăria noastră.

DURAN: Adică „domnu Lică", că aşa v-am spus totdeauna în copilărie.

MANOLE: Mă... Sîntem sau nu sîntem muncitori, şi tu şi eu, în fabrica asta?

DURAN: **NU**!... Dumneavoastră sînteţi numai patron.

MANOLE: De ce? Eu nu muncesc ca şi voi? Şi pentru voi?

DURAN: **NU**! Noi muncim pentru dumneata. Şi dumneata, dacă ceea ce faci în fabrică se poate numi muncă, munceşti tot numai pentru dumneata.

MANOLE: Da, dar eu suport toate riscurile. Salariile voastre sînt garantate de mine.

DURAN: Şi beneficiile dumneavoastră sînt garantate de noi.

MANOLE: Tocmai de-aia, mă, ca să dispară odată pentru totdeauna această poziţie falsă dintre patron şi muncitor, m-am gîndit să găsim o soluţie justă şi echitabilă pentru ambele părţi şi cred că am găsit-o.

DURAN: Şi care e?

MANOLE: Oul lui Columb, mă! *(Rîde.)* Ne asociem, dragă. Asta e toată filozofia.

DURAN: Cine?

MANOLE: Cum cine? Eu, patronul, cu voi, muncitorii mei. Bineînțeles că n-o să mă asociez cu toți cei trei sute de muncitori pe care îi am în fabrică. Mă asociez cu unul singur şi care îi reprezintă pe toți, şi politic şi legal, adică, în speță, cu tine.

DURAN: Iertați-mă, dar nu înțeleg bine.

MANOLE: Dar e foarte simplu, măi omule. Eu aduc în asociație fabrica, aşa cum se găseşte în prezent, cu tot ce are, şi tu, adică voi, muncitorii, aduceți munca pe care o depuneți. Conducerea efectivă a fabricii care, de fapt, tot tu o ai şi-aşa, ți-o trec oficial ție, iar eu rămîn un simplu consilier tehnic al tău şi-al fabricii. Şi beneficiile, bineînțeles, le împărțim frățeşte pe din două. Eu şaptezeci şi cinci la sută şi tu douăzeci şi cinci la sută.

DURAN: Şi ceilalți muncitori?

MANOLE: Ei îşi primesc şi pe mai departe salariile pe care le au şi în prezent. Că doar n-o să-i luăm la parte cu noi!

DURAN: Dar cum vă închipuiți că eu, muncitor, aş putea să mă asociez vreodată cu un patron?

MANOLE: NU te grăbi la vorbe mari şi la atitudini definitive, dragă Durane, că m-am gîndit eu la asta înainte. Unde scrie, mă, că trebuie sa afle cineva că sîntem asociați? Facem un simplu schimb de scrisori între noi, şi gata...

DURAN: Complici, adică.

MANOLE *(mulțumit şi vesel)*: £, bravo, şi sa fie într-un ceas bun!... *(Se duce lingă el şi-l bute afectuos pe umăr.)* Bate laba cu zapciul, tată! *(îi întinde culant mîna.)*

DURAN: NU, nu pot să vă dau mîna. *(Se ridică.)* Şi nu de altceva, dar îmi trebuie la muncă.

MANOLE *(surprins şi opărit de tonul şi aerul lui Duran);* Ce-ai zis?

DURAN: Numai ce-am spus. Atît! Şi cu acestea zise, cred că nu mai avem să ne spunem nimic.

MANOLE: Va să zică nu primeşti propunerea pe care ți-am făcut-o?... Am crezut că o să stau de vorbă cu un om deştept, nu cu un duşman şi un imbecil. Aşa că, din acest moment, raporturile dintre noi redevin cele fireşti. Adică cele dintre patron şi salariat.

DURAN *(ii priveşte o clipă, apoi dă replica pe un ton de prevestire, nu de amenințare):* Om mai vorbi noi şi despre asta şi despre altele, altă dată... *(Iese.)*

ACTUL IV

TABLOUL 1

Acțiunea acestui tablou se pelrece după o săptămină de la naționalizare. Decorul înfățişează fosta locuință de burlac a lui Manole. jaluzelele la fereastră sînt lăsate şi perdeaua trasă. Deşi sîntem către orele şase după-amiaza, lumina lustrei din plafon este aprinsă. La ridicarea cortinei, Manole. îmbrăcat într-un luxos halat de interior, stă îa birou. Pe fotoliul din față Potlogaru.

MANOLE *(în concluzia celor discutate pînă acum):* Prin urmare, sîntem înțeleşi! începînd de mîine, eşti proprietarul legal al apartamentului asta precum şi al fermei cu grajdurile mele de cai de curse. Bineînțeles, pînă ce mă voi întoarce eu... Toate actele sînt gata. *(Le scoate din sertar.)* Mai rămîne să le semnezi şi, mîine, avocatul meu va face restul, la Tribunal.

POTLOGARU: E-n regulă, patroane! *(Scoate stiloul.)*

MANOLE *(dindu-i, pe rînd, actele pe care Potlogaru le semnează) :* Actul de vînzare al apartamentului... actul de vînzare al fermei...

POTLOGARU *(căruia Manole îi întinde încă un act):* Şi ăsta ce e?

MANOLE: Un act cu data în alb, prin care îmi revinzi tot ce-ai cumpărat acuma *(rîzînd),* şi pe acelaşi preț. Care, însă, se va calcula în raport de cursul dolarului, care va fi atunci.

POTLOGARU *(ironic):* Mare încredere ai în mine, patroane!

MAXOLE: Mare! *(Rîde şi el.)* Dar nu şi oarbă!... *(Pune la loc actele semnate.)* Uite cheile apartamentului şi ale casei de bani. *(Scoate două truse dc chei din alt sertar şi i le dă, ridieîndu-se în picioare.)*

POTLOGARU *(le ia şi începe să rîâă):* Va să zică, din acest moment eşti invitatul meu în această casă. Ia loc, te rog. *(îi indicăfotoliul de la birou-, cu un gest exagerat, de gazdă amabilă. Manole se aşaza.)*

MANOLE: Mersi! Eşti prea amabil.

POTLOGARU *(cu ton normal şi cu toată seriozitatea):* Şi cînd pleci, patroane?

MAXOLE: NU ştiu. Mîine, poimîine... Depinde!

POTLOGARU : Şi încotro, dacă nu sînt indiscret ? Italia, Franța, Spania, America?

MANOLE: CU ce, mă, cu ce? Cu ce să plec în străinătate? Din tot ce-am avut, nu mai am nimic... în acest moment sînt mai sărac decît tine. *(Revoltat.)* Cine şi-ar fi închipuit acum o sâptămînă că, din senin, o să cadă trăsnetul ăsta al naționalizării şi într-o clipă o să ajung sărac.

POTLOGARU: Las-o. patroane, că nu te crede nimeni! Ai pierdut fabrica, dar ce trebuie să ai dumneata pus deoparte, cred ca face cît treizeci de fabrici la un loc.

MANOLE: Da, e-adevărat, făcea! Dar tot ce-am agonisit în zece ani de muncă cinstită, s-a dus odată cu fabrica... Şi asta e nenorocirea!... Asta e ce mă roade şi mă înnebuneşte de şapte zile, de cînd mi-au luat fabrica.

POTLOGARU: Nu-nțeleg.

MANOLE: Uite, mă! Toată averea mea, bani, valută, valori, bijuteriile fostei mele neveste, pe care mi le-a dat ca amintire, acum doi ani, în ziua cînd s-a transcris divorțul şi care numai ele singure fac, vorba ta, de treizeci de ori cît fabrica, absolut tot ce am, e ascuns într-un seif secret, care se află în biroul meu de la fabrică...

POTLOGARU *(începînd să se lumineze, fluieră a pagubă mare) :* Phiiii!...

MANOLE: Or, în clipa cînd Duran şi cu toți comuniştii lui au intrat buluc în biroul meu şi mi-au cerut să le predau fabrica, spunînd că e a lor, cînd am auzit uralele celorlalți din curte, am înțeles că singurul lucru pe care îl mai aveam de făcut, era să-mi scap mai întîi pielea... Şi pretextînd că mă duc alături, în cabinetul particular, ca să aduc cheile, am şters-o în goană pe ieşirea secretă. Şi dc-atunci mă muncesc în mii şi mii de chipuri, cum să fac să mai pot intra numai cinci minute în biroul meu şi să-mi iau comoara... Că e o comoară, mă, de ce să te mint? Şi ce comoară !

POLTOGARU *(oarecum sceptic):* Şi crezi că ei, cînd au preluat fabrica şi au cotrobăit peste tot, n-au dat de ascunzătoare ?

MANOLE: Imposibil... Nici dracul nu poate s-o descopere !... De-asta n-am nici o teamă. însă nenorocirea e că am rămas numai cu ce aveam în casă, cu nimica toată adică, deci nu pot să mă mişc... Ehe! Dacă aveam în buzunar măcar a suta mia parte din ce am acolo, nu mai stăteai tu acuma de vorbă cu mine.

POTLOGARU: Păi atuncea unde vrei să pleci?

MANOLE: Am cîteva locuri în țară, la cîțiva prieteni siguri, unde pot să mă ascund. Fiindcă, deocamdată, trebuie să mă ascund. Duran, de-acum doi ani mă urăşte dc moarte şi cred că n-o să sc mulțumească numai cu fabrica, al cărei director este acum,.. Mai ales cînd o să-mi cerceteze cu atenție registrele... Şi atunci, nu e aşa?...

POTLOGARU: Siiigur !... Fuga bună, păzeşte şederea rea !

MANOLE: De-aia de-o sâptămînă stau ascuns aici în apartamentul ăsta, pe care nu ştie nimeni că-1 mai am, afară de Raită, de tine şi de Titina...

POTLOGARU: Cineee?

MANOLE : Titina! A, da, că nu te-am văzut pînă azi şi n-am apucat să-ți spun. Ne-am împăcat!

POTLOGARU: Cînd?

MANOLE: Chiar în prima zi a naționalizării, mi-a trimis vorbă prin Raită, că vrea să mă vadă imediat, în interesul meu. E drept că, de cînd s-a despărțit de Chisălniceanu, a mai încercat de cîteva ori o împăcare, dar am ezitat... Acuma însă, în starea de deprimare în care mă găseam, mi-am dat seama că Titina e o femeie care mă adoră şi care e în stare să facă orice pentru mine.

POTLOGARC: Să fie într-un ceas bun, patroane!... Mie, ca să fiu sincer, mi-a plăcut totdeauna şi mi-a impus, atît ca femeie propriu-zis, cît şi ca un fel de forţă a naturii; ca să zic aşa... *(La intrare se aude o sonerie.)* Aştepţi pe cineva?

MAXOLE: A sunat de două ori... E Raită. Deschide tu, te rog!

POTLOGARI": Şi, cu ocazia asta mă şi duc... Te mai văd înainte de plecare?

MAXOLE: Daa, sigur! Treci mîine pe-aici... Şi, dacă te-ntreabă cineva de mine, spui că sînt plecat dc o săptămînă în provincie.

POTLOGARU: S-a-nţeles !... Pe mîine. *(Iese.)*

(Manele aprinde o ţigară.)

RAITĂ *(intra vesel):* O mie de ani pace, şefule!...

MANOLE: Da, dar nu pace de-asta... £?

RAITĂ: S-a făcut! „Persoana" e dincolo... însă am intrat înainte, ca să-ţi dau unele lămuriri necesare. întîi de toate, bineînţeles, e ciupit serios de filoxeră, ca de obicei...

MANOLE: Şi unde l-ai găsit?...

RAITĂ: La „Burtă-Verde", în fosta lui circiumă. Juca „birlicul ia tot", cu numiţii Tămîie şi Pâmînt. L-am luat cu mine şi l-am dus într-o cofetărie peste drum, unde nu era nimeni şi unde puteam să stăm de vorbă în linişte. L-am tratat la cofetărie copios...

MANOLE *(eu un surîs):* Şi-a mîncat prăjituri?

RAITĂ: Da' de unde? A băut şase romuri de la savarine.

MANOLE: Aşa da !...

RAITĂ: I-am explicat despre ce e vorba, în linii largi, aşa cum mi-ai spus...

MANOLE: Şi?

RAITĂ: E absolut de acord.

MANOLE; NU s-a plîns de mine şi de felul cum m-am purtat cu el pînă acum?

RAITĂ: Din contra. E fericit că are „ocazia împrejurării", ca să te servească.

MANOLE: Ce monstru *l* N-arc un pic dc ambiţie şi de mîndrie... Chcamă-l încoace!

RAITĂ *(se duce la uşă şi-l cheamă):* Poftim, nea Lambe, ca acuma e singur... Persoana care era aici, a plecat pe din dos.

LAMBE *(din uşa, cu un gest de „vulpe bătrînă"):* Taci!... Adică era parte feminină, cum ar veni! *(Intra sfiit, ca şi cum ar intra la o „mărime" străină.)* Că, vorba aia, fusta îi pune poalele în cap şi lui Dumnezeu.

MANOLE *(întîmpinîndu-i afabil)*: Bun venitul, tată! *(Se preface că vrea să-i sărute mîna.)*

LAMBE *(şi-o retrage surprins şi ruşinat):* Lasă, lasă, că nu sînt popă... Bun găsitul, tăicuţule !

MAXOLE *(conducîndu-l de umeri şi aşezîndu-l în fotoliu):* Ia şezi... Şezi, te rog. *(Lambe se aşază. Manole îi oferă ţigări, şi Raită foc).* Păi bine, coane Haralambie, aşa ne-a fost vorba? Ca să te mai văd şi eu la faţă, trebuie să trimit poterii să te aducă de prin... *(vrea să spună cîrciunii, dar schimbă macazul la timp)* de prin cofetării. ..

LAMBE *(către Raită):* Da prost rom... Avea gust de colivă trezită, fi-i-ar isenţa a dracului să-i fie !

MAXOLE: Lasă că-ţi dau eu un rom grozav. Zece ani de vechime... dar mai întîi să ne terminăm treburile. Că sînt treburi importante, tată... de care atîrnă viaţa mea... viaţa copilului dumitale !...

LAMBE: Ştiu, tăicuţule! că exact aceleaşi cuvinte mi le-a spus şi domnul Haită.

RUTĂ: Raită! Raită, nea Lambe! Nu Haită...

LAMBE: Atunci scuzâ-mă şi pardon de cuvînt! *(Rîgîie.)* Da' prost rom. Avea gust de smirnă, fi-i-ar tămîia lui a dracului să fie !

MANOLE: Dă-1 încolo de rom, tată.

LAMBE *(cu un gest larg de silă totală):* Dă-1!

MANOLE: Prietenul meu Raită ţi-a spus despre ce e vorba, nu e aşa?

LAMBE: Mi-a spus!... Că, adică, în cel mai scurt rezumat de concluzie, să pui foc astă-seară la fabrica ta. Pui... Că dacă nu mai e a ta, praful să, s-aleagă de ea şi scrumul.'

MAXOLE: Gîndeşte-te bine, tată! O neatenţie, o greşeală cit de mică, poate să ne distrugă pentru totdeauna pe amîndoi. Pot să contez pe dumneata?

LAMBE: Păi, cînd te-am făcut, pe cine ai contat? N-ai contat pe mine? Şi-am făcut vreo neatenţie? Am greşit cu ceva?... Şi, deci şi prin urmare, eu nu numai că pui foc, dar mă pui şi pe mine pe foc pentru tine...

MANOLE: Bine, tată... îţi mulţumesc! *(Emoţionat fals.)* Şi nu pot să-ţi spun decît atît: dacă astă-seară mă salvezi, îmi dai viaţa pentru a doua oară.

LAMBE: Ţi-o dau, tăicuţule, ţi-o dau, chit c-o las pe-a mea incinerată complet la locul sinistrului. Că viaţa mea tot nu mai e bună de nimic, deşi e fără deces.

MANOLE: Nici vorbă, tată, de aşa ceva! N-ai nici un fel de risc. Şi dacă ne reuşeşte lovitura, nu te mai las să trăieşti singur, de-acum încolo. Te iau cu mine în casă... să fim amîndoi, să nu-ţi lipsească nimic şi, în sfîrşit, să te odihneşti şi dumneata după o viaţă întreagă de muncă.

LAMBE: NU, tăicuţule! De-acum încolo eu nu mai pot să trăiesc şi nici să mor, decît singur şi personal, că m-am învăţat beic şi cîtnic pe lume. Dar dacă vrei să faci ceva pentru mine, atunci ultima mea dorinţă e să-mi deschizi o cîrcivmă... Să mor pe tejghea, la datorie, aşa cum am tiait... Şi al dracului să fie ăla care o mai pune un stiop de ară în taj⁺uiă, de-aici încolo. Fiindcă acest morav este foaite ordina din punct de vedere, ca simplu client, aşa cum sînt eu acuma la alţii.

MANOLE : Bine, tată ! Ai cuvîntul meu de onoare, că-ţi deschid o circiumă, dacă vrei dumneata. Că un tată am pe lumea asta !

LAMBE *(rîgîie):* Da' picarbonat de sodă ai?

MANOLE *(cu regret):* N-am, că nu obişnuiesc...

LAMIE: Atuncea, ziseşi că poate ai vreun păhărel de rom mai acătării, că-astea de mă cinsti dumnealui cu el, la cofetărie, parc-am băut săpun de rufe topit în vitrion, fi-i-ar compoziţia lui a dracului...

MANOLE: Imediat, tată, bem tot ce vrei... Deocamdată să termin cu lămuririle pe care trebuie să ţi le dau pentru desearā... Eu ţi-am desenat un plan foarte simplu şi cu care nu poţi da greş. *(Ia o hîrtie de pe birou şi vine lîngă el.)* Dumneata ştii fabrica mea?

LAMBE: Ca palma asta!... *(întinde palma.)* De cîtc ori am ocolit-o eu pe toate părţile, pe la toate porţile şi n-am avut coraj să intru pînă la tine, cînd era a ta. Că, de, fiind îndeobşte cam circomflex din băutură, mi-era că te compromit ca tată al tău... Da' zi tu, că eu e mai bine să tac, cînd vorbesc.

MANOLE *(indieîndu-i cu un creion, pe plan):* Uite... Strada Căpriorilor o ştii? Asta...

LAMBE *(confirmă)***: O** ştiu.

MANOLE: Perfect!... Astă-seară, la nouă fix, intri pe Căpriorilor, pe-aici, prin strada Suliţii. Asta adică...

LAMBE : 0 ştiu, o ştiu ! Pe Suliţii, colţ cu Căpriorilor, ţine circiumă un coleg al meu... Mitică Găman.

MANOLE : Aşaaa ! De-acolo, de la gardul lui Găman, începe gardul fabricii mele.

LAMBE ; îl ştiu şi pe-ăla. Ehe ! De cite ori nu m-am ţinut de el, cînd plecam de la Găman şi-aveam cîtc-un lapsus în picioare.

MANOLE: Atunci ştii şi magazia de lemn din curtea fabricii, care dă cu spatele pe Căpriorilor.

LAMBE *(superior);* Cum dracu să n-o ştiu, mă! *(Rîde.)* Păi nu m-am pocnit eu într-o noapte cu capul de ea, de mi-a sărit doi dinţi de aur din faţă, drept în gura lui Costică Pămînt, că eram cu el... Care va să zică ştiu şi magazia, că văz că asta te interesează pe tine în primordial.

MANOLE: Da! Nimic altceva decît magazia asta. Adică, mai precis, numai spatele ei, care dă în Căpriorilor. Aşa că, ceea ce ai dumneata de făcut, e aproape nimic. Pîndeşti momentul cînd nu e#nimeni în stradă şi stropeşti seîndurilc magaziei cu benzina pe care o să ţi-o dau eu.

LAMBE: Am înţeles... Gata! Adu-mi benzina şi romul şi nu-mi trebuie nimic. Mîine dimineaţă toţi pompierii din Bucureşti o să doarmă de-a-n picioarele, din cauza oboselii de azi-noapte.

MANOLE *(arătînd planul);* Atunci, de ăsta nu mai-ai nevoie, nu? *(îl rupe şi-l aruncă la coş.)* Şi apropo, tată, că aduseşi vorba de Costică Pămînt. Ştiu că eşti nedespărţit de el şi de Tămîie... Astă-seară, însă, lucrezi absolut singur. Şi nici o vorbă nimănui.

LAMBE : **F>**, bravo! îmi place că înveţi tu pe tat-to să facă copii! *(Lui Raită.)* Dar cc să spui, coane Haită, aşa

rom ordinar n-am băut de cînd sînt. Avea gust de şoşoni puşi pe maşina de gătit ca să se usuce.

MANOLE *(scoate dintr-un dulăpior-bar o sticla de rom şi o servieta plină);* Uite, fată!... Aici ai o sticlă de rom pentru dumneata. Are zece ani vechime, cu ochii închişi. Şi-aici, în servietă, ai şase sticluţe cu benzină, de cîte o litră fiecare, pentru magazie.

LAJIBE *(făcînd cu ochiul)*: Care va să zică, vine vorba că eu o să mă arz şi magazia o să ia foc. Dă-mi un tirbişon, tăicuţule, să-i dau oleacă de cep...

MANOLE *(uilîndu-se la ceas):* Nu, tată ! Uite, e aproape şapte şi aştept pe cineva. Du-te şi bea-o dumneata singur. Dar undeva, într-un local, unde nu tc cunoaşte nimeni... Şi, mîine la prînz. vino să mîncăm amîndoi aici...

RAIŢĂ: Amîntrei adică...

LAMBE *(ridieîndu-sc)* : Ţi-a zis-o ! Că nu e prost nici în partea asta. *(Aratăpe Raiţă.)* Atunci, tăicuţule, eu am plecat la datorie şi să n-ai nici o grijă...

MAXOLE: La revedere, tată, şi nu uita că, în noaptea asta, ori mă omori cu mîna dumitale, ori îmi dai viaţă pentru a doua oară... *(Umilit.)* Şi îţi mulţumesc !... *(Se apleacă şi se preface din nou că vrea să-i sărute mîna.)*

LAMBE *(acelaşi joc de la început):* Eeee... lasă, tăicuţule dragă ! Ce, sînt madamă de la otel, să-mi săruţi mîna?... Mă şi jigneşti. Pe diabetul meu, dacă te mint! *(Bagă şi sticla de rom în servietă.)* Aoleu ! că şi uitam. N-ai tu cumva şi ceva schimbat la îndemînâ, că mă luă în fugă, dc la cărţi, conu Gaică ăsta, şi mi-am uitat disponibilul pe masă.

MANOLE : Da, da, cum să nu ! *(îi dă bani.)* Şi mîine, cînd vii la mine la masă, îţi dau eu mai mulţi, că acum n-am cheile de la casa de bani.

LAMBE: Buni şi ăştia, deocamdată, ca să-i am aşa de ştrapat pentru cheltuieli neprevăzute. *(Lui Raiţă.)* Am onoare, coane Rablă şi cînd mi-o mai fi dor de un rom bun, îţi dau eu un telefon să-mi recomanzi adresa... *(Rîde.)* Fără supărare, nu ?

RAIŢĂ: Vai de mine, nea Lambe... *Ridenăo câştigat mores!*

LAMLE *(convins):* Tot ce se poate! *(O ia spre uşă.)*

MANOLE: Condu-1 tu, te rog... Sărut mîna, tată!

LAMBE: Hai, coane Gloabă, să mă evacuiezi afară... *(lese urmat de Raiţă.)*

MAXOLE *(mulţumit de cum stau lucrurile pînă în prezent):* Ah, Doamne 1 Doamne, ajută-mi să-mi iasă lovitura asta şi, cum ajung la Paris, jur câ-ţi dau un acatist de o mie dc franci francezi la biserica românească.

RAIŢĂ *(revine):* E, şefule!... Eşti mulţumit de cum ţi l-am lucrat pe bătrîn?

MANOLE: Da! De el sînt sigur... Vorba lui. Pentru mine e în stare să-şi dea foc şi lui, nu numai fabricii... Numai să iasă totul cum l-am prevăzut noi.

RAIŢĂ: Nici nu există vreo îndoială... La nouă şi jumătate, în fabrică nu mai sînt decît paznicii şi o singură echipă de noapte... în clipa cînd va izbucni incendiul, e logic ca toată lumea, intrată în panică, să alerge acolo. Cine o să mai stea să se ocupe de biroul tău, care este exact în partea opusă incendiului? Şi-atunci, pe uşa secretă de la care ai cheia, intri şi în cinci minute eşti cu comoara în valiză...

MANOLE: Să te-audă Dumnezeu !...

RAIŢĂ: M-aude, m-aude, că eu sînt şi credincios, şt îngerul tău păzitor. Că dacă nu te-rnpăcam eu cu Titina, cine ţi-ar mai fi dat ideea asta genială a incendiului? Singura realizabilă şi sigură în acelaşi timp. Ce cap are femeia asta, domnule, ce imaginaţie!... Formidabilă, pe cuvîntul meu !... Exact ca mine cînd eram mic...

MANOLE: Dar ce-o fi cu ea de-ntîrzie atît? La patru avea randevu ca să ia paşapoartele. Şi acum, uite, e şapte.

RAIŢĂ: N-ai nici o grijă! Titina ştie ce face... Şi trebuie să recunoşti că femeia asta ţi-a purtat totdeauna noroc.

MANOLE: Recunosc, sigur că recunosc...

RAIŢĂ: îmi place că ai început sa ai atenţii foarte delicate pentru coana Titina.

MANOLE: Şi nu merită?

RAIŢĂ: Oho! Şi-ncă cum!... Dragostea şi devotamentul ei pentru tine e ceva aşa... ca din romane. Care femeie, în locul ei, s-ar fi oferit să meargă cu tine astă-seară, să-ţi ajute să-ţi furi comoara? Să rişte tot, alături de tine şi absolut dezinteresată.

MANOLE: Să nu exagerăm, tată Raită ! Cred că Titina a luat hotărîrea asta, în mare măsură, fiindcă i-am promis că, în chiar clipa cînd îmi recapăt comoara, un sfert din ceea ce conține e al ei... Și-atunci, vrea să fie lîngă mine, ca să nu pot să subtilizez nimic. ..

RAITĂ: NU cred! Dar chiar aşa dacă ar fi, femeia aceasta merită chiar şi jumătate, nu un sfert. Ea ți-a^dat ideea cu incendiul; ea, cu relațiunile ei, îți scoate paşapoartele şi tot datorită ei pleci şi scapi.

MANOLE: Mă rog! Dar tu nu îți dai seama ce înseamnă un sfert din ceea ce am eu acolo?

RAITĂ: îmi dau seama, gîndindu-mă ce trebuie să însemne celelalte trei sferturi care îți rămîn ție... Iar „tata Raită", care a făcut tot ceea ce a făcut pentru tine, şi care te va conduce astă-seară la gară, la unsprezece şi treizeci şi cinci, va rămîne pe peron cu batista udă la ochi şi tot atît de sărac cum a fost totdeauna. Şi singur pe lume, pe deasupra... *(Se emoționează.)*

MANOLE: Hai, hai, bătrîne sentimental... Să nu ne emoționăm, că o sa aibă „nenea Manole" grijă de prietenii lui devotați! *(11 bate tutelar şi cu afecțiune, fe umăr. Se aude soneria, sunînd lung de trei ori.)* A sunat de trei ori. Titina! în sfîrşit... *(O ia sfre uşă.)*

RAITĂ: Lasă să-i deschid tot eu, că am mînă bună. *(Iese şi reintra după Titina, ducînd în mînă un pachet mare cii care aceasta a venit. îl pune pe primul scaun.)*

MANOLE *(o întîmpină pe Titina, agitat, nerăbdător)*: în sfîrşit! £?

TITINA: întîi sărută-mă, sărută-mă, sărută-mă! Şi al doilea, sărută-mă, sărută-mă, sărută-mă!... Am paşapoartele Ia mine, cu toate vizele în regulă. *(îşi încolăceşte brațele de gîtul iui. Manole o sărută mai lacom şi mai exagerai decît are poftă realmente.)*

TITINA: Si acum să vorbim serios. Voi ce-ati făcut cu bătrînul?

MANOLE: Totul în perfectă ordine! Astă-seară, la nouă şi jumătate dă foc magaziei, aşa cum am stabilit.

TITINA *(veselă);* £, bravo! Şi noi doi, de îndată ce vedem flăcările şi auzim sirena de alarmă, ne strecurăm în birou, ne încărcăm comoara şi gata! A noastră e viața si fericirea!

RAITĂ *(făcînd o cruce largă şi evlavioasă)*: Să v-ajute Dumnezeu şi Maica Domnului...

TITINA: Valiza ai pregătit-o?

MANOLE: Tot, în ordine... *(V'ăzînd pachetul cu care a venit.)* Dar tu ce-ai adus acolo?

TITINA: Ghici!

MANCLE: Inutil, Tita, că tot nu ghicim. Hai, spune ce e?

TITINA: Veniți încoace. *(Cei doi se apropie şi ea începe să desfacă pachetul din care scoate doua salopete albastre de muncitori.)*

MANOLE: Ce sînt astea?

TITINA: NU vezi? Două salopete de muncitori...

MANOLE: Și de ce le-ai adus?

TITINA: Fiindcă irw.m gîndit că astă-seară, cînd va trebui să inti ăm în fabrică, în timpul panicii create de incendiu, e mai bine să fim îmbiăcați in salopete de muncitori, ca să ne putem strecura cît mai neobservați printre ei.

MANOLE *(cu sinceră admirație)*: Eşti formidabilă, Tita, pe onoarea mea!

RAITĂ: 1±? Ce-ți spuneam eu adineaori?

TITINA: NU sînt „formidabilă", iubitule!... Sînt numai o femeie îndrăgostită, care luptă prin toate mijloacele şi atît cît o taie capul, să-şi apere ultima dragoste, care . este şi cea dintîi adevărată.

MANOLE: De data asta, nu pot să-ți sărut decît mîna, ca unei sfinte.

TITINA: Ți-o dau pe asta, că e de la inimă. *(îi întinde mîna stîngă.) (Lui Raită.)* Si dumitale, maestre, pe-astălaltă.

RAITĂ *(luînd mîna dreaptă pe care i-o întinde)*: Că e de la ficat...

TITINĂ *(rîzînd)*: Nu!... De la „marele simpatic"... *(Amîndoi se pleacă şi îi sărută mîinile, în timp ce Titina surîde fericită, pe deasupra lor.)*

MANOLE *(are o idee)*: A! Stați, am o idee! *(Degajează, se duce la birou şi ia o salopetă din pachet.)*

TITINA: Ce faci?

MANOLE: Vreau să vedem cum îmi vine în salopetă de muncitor, *(îşi scoate halatul şi vrea să şi-o îmbrace, dar nu ştie cum.)* Aşa se pune, dragă? Care ştiți?

TITINA: NU aşa, ai pus-o de-a-ndaratelea. *(îi ajută să îmbrace salopeta. Titina i-o încheie sumar.)* Aşa! Stai să-ţi dau şi şapca, ca să fii proletar din cap pînă-n picioare. *(Scoate o şapcă din pachet şi i-o aranjează, apoi se depărtează cîţiva paşi înapoi, ca să-l contemple de la distanţă.)*

MANOLE: E? Cum mă găsiţi ca muncitor?...

TITINA *(admirativ):* Eşti un amor!

RAITĂ *(cu şi mai mare admiraţie):* în viaţa mea, numai aşa nu m-aş fi aşteptat să te văd. Eşti un împărat, şefule!

MANOLE : Exact! *împărat şi proletar,* de Vasile Alecsandri.

RAITĂ: Phiuuu! M-ai salvat. Să trăieşti! Am găsit!

MANOLE: Ce, mă?

RAITĂ: Ce căutam de două zile pentru un joc de cuvinte încrucişate, la care s-a încurcat fata mea: „Titlul compus din două cuvinte, al unei poezii celebre din literatura română şi care exprimă o antiteză socială". *împărat şi proletar!* Asta e!... *(Bătînâu-se în piept, fericit şi marţial.)* Iar ăstălalt, va mînca astă-seară în *tete-ă-tete* cu fata, după plecarea voastră. Să-mi trăieşti, şefule, şi vino să te pup, c-am ajuns să mă pup şi cu proletarii, din cauza acestui amor nenorocit! *(îl pupă.)*

(Titina riăe amuzată.)

TABLOUL 2

înainte de ridicarea cortinei — imediat după gong — se aude sirena de alarmă a fabricii. Acţiunea acestui tablou se petrece in aceeaşi seară, către orele zece. Decorul înfăţişează biroul lui Manole de la fabrică, în întuneric. După ridicarea cortinei, sirena de alarmă continuă să -sune, iar pe fereastră se zăresc, destul de departe, vîlvătăile incendiului. Câteva clipe scena e goală, apoi, pe uşa din spatele biroului, intră Manole şi cu Titina, îmbrăcaţi in salopete de muncitori. Manole are în mînă o valiza, iar Titina o lanternă cu care luminează pe jos...

MANOLE *(pune valiza jos şi o desface, luminat de Titina):* Acuma luminează piciorul biroului, Tita, jos de tot, în partea dinspre tine. *(Titina se execută. Manole apasă pe un buton, numai de el ştiut, la talpa piciorului biroului. Toată partea piciorului dinspre public se deschide imediat şi în interiorul piciorului care, Jireşte, e gros de cea douăzeci de cm., apar rafturile pe care se află în suturi, cutii şi săculeţe, bogăţiile. Fericit, Manole începe să le mute în valiza de alături, în lumina lanterternei cu care Titina îi luminează mişcările.)*

TITINA *(încereînd o glumă, ca sa destindă „atmosfera" destul de încordată a momentului):* Mă iubeşti?

MANOLE: Taci! Acuma fur.. Mă fur pe mine.

TITINA *(pe acelaşi ton de gluma):* în sfîrşit, ţi-a venit rîndul să te furi şi pe tine, că destul ai furat pe alţii...

(în timpul replicii, aranjează în valiză ce îi dă Manole din seif.)

(Sirena de alarmă tace.)

MANOLE: Ia vezi, cum se mai prezintă incendiul? *(El stă îngenuncheat la piciorul biroului şi nu poate privi pe fereastră.)* Creşte? Creşte?

TITINA *(stingînd o clipă lanterna şi privind prin fereastră):* Hîm!... Am impresia că mai repede scade, decît creşte. *(Reaprinde şi reia jocul cu luminatul.)*

MANOLE: Să ne grăbim, atunci! *(Ceea ce şi face, irîntinâ în valiză tot, claie peste grămadă.)*

DUEAN *(intră brusc, pe uşa de la biroul secretarilor, urmat de cîtiva muncitori şi de Raită, care „arborează" o mutră exuberantă, triumfătoare. Duran are în mînă un revolver) :* Mîinile sus !

(Titina dă un ţipăt şi Manole încremeneşte in genunchi, aşa cum se află, între seif şi valiză. Cineva a făcut lumină.)

RAITĂ *(arătînd cu un gest larg şi teatral pe cei doi)*: ... Sau ce aveam de demonstrat, tovarăşe director! *(Se adresează lui Duran.)* Dama-Voalată şi Burtă-Verde demascaţi furînd, în asociaţie, bunurile poporului muncitor.

MANOLE *(ca electrizat, înnebunit, se ridică, în timp ce Titina îşi aprinde o ţigară, cu bricheta proprie, âindu-şi seama, lucidă, de realitate):* Tu?! Tu?! *(Face doi paşi spre Raita.)* Tu, canalie bătrînă! Tu m-ai trădat? Tu m-ai vîndut ?...

RAITĂ *(cinic):* Cum era să te vînd, şefule, cînd nimeni nu mai dă azi nici două parale pe tine? Eşti demonetizat, drăguţă!

MANOLE *(nerevenindu-şi din stupoare şi din furie, se apropie de el, cu mîinile crispate ca nişte gheare):* Tu, mă. tu? Tu?... *(Vrea să se repeadă la el şi să-l siringă de gît. Duran se interpune.)*

RAITĂ: Lasă-1, tovarăşe director! Numai să îndrăznească să se apropie de mine, că-i şterg un şut, de-i zornăie oasele, cum zornăiau ţoiurile din rafturile lui tat-so, cînd trecea stropitoarea primăriei prin faţa cîrciumii.

TITINA *(zbucnind un colac de fum în spaţiu):* Bravo, maestre Raită ! Nota zece şi felicitările mele!

MANOLE *(reculegîndu-se treptat):* De ce-ai făcut asta? De ce m-ai trădat? Ticălosule!... Banditule!... Criminal ule !..,

RAITĂ: Mi-am făcut numai datoria mea de gazetar, de cetăţean şi de democrat. Fiindcă presa trebuie să meargă cot Ia cot cu oamenii şi cu ideile care reprezintă actualitatea şi progresul... Or tu, şi toţi ca tine, nu sînteţi decît nişte morţi. Sînteţi trecutul... *Noi,* proletariatul, ţărănimea muncitoare şi intelectualii progresişti ca mine, noi sîntem vii. Sîntem prezentul şi vom fi şi viitorul...

DURAN *(foarte calm, arătînd pe Raită):* Daţi-I afară, tovarăşi !

UN MUNCITOR DIN GRUP *(luind braţul lui Raită şi vrînd să-l îndrepte spre uşă):* Hai, şefule, că vorbeşti prea mult şi se face curent...

ALT MUNCITOR: Şi răcesc dumnealor. *(Arată pe Titina şi Manole.)*

RAITĂ *(sărind ca ars şi smucindu-se din mîna care l-a apucat):* Pe mine? Mă dai afară pe mine, după ce ţi-am dat în mînă pe banditul ăsta? Plus miliardele pe care le avea aci?

DURAN: Dumneata nu ne-ai dat în mînă nimic. Ai crezut numai că, trădîndu-ţi stăpînul de pînă adineaori, o să te poţi strecura printre noi şi să te poţi tîrî şi mai departe, aşa cum te-ai tîrit şi pînă acuma.

TITINA *(după alt colac de fum) :* Nota trei, maestre Raită... Şi condoleanţelc mele !

[**RAITĂ** *(zăpăcit, dezarticulat în gesturi)*: Aşa stă chestia, tovarăşe Duran? Mă rog! O să dai socoteală pentru toate insultele pe care mi le-ai adus. Acum un ceas, cînd am venit la dumneata şi ţi-am denunţat planul acestui duşman al clasei muncitoare *(arată pe Manole)* şi cînd...

DURAN: Noi ştiam dinainte, tot ce ne-ai spus.

RAITĂ: Minţi! N-aveai de unde să ştii. Ceea ce trebuia să se întîmple astă-seară nu ştiam decît noi trei, aici de faţă: eu, dînsa şi ăsta.

DURAN: Şi încă cineva. Un al patrulea care trebuia să dea foc fabricii, pe care tovarăşii noştri de pază l-au sur-

prins, împreună cu alți doi ticăloşi, turnînd benzină pe spatele magaziei dinspre strada Căpriorilor...

MANOLE *(către Titina):* Tămîie şi Pămînt...

DURAN: Exact! Aşa le zice. Plus şeful lor, Haralambie Cotîrleț, zis şi „Burtă-Verde".

RAIȚĂ: Vorbe! Dacă zici că i-ați prins cînd turnau benzină, înainte de a da foc, atunci incendiul cum a mai izbucnit?

DURAN: Incendiul n-a fost decît un foc aprins de noi, din paie şi surcele, pe un maidan de lingă fabrică, fiindcă aflasem că „domnul" Cotîrliceanu şi cu „doamna" nu ne vor face onoarea să intre în acest birou, pînă cînd nu vor vedea flăcările incendiului şi nu vor auzi sirena de alarmă. Ți-am tras-o şi pe-aia, pentru ca dumnealor să fie în perfectă siguranță.

RAIȚĂ *(lui Duran, pe încremenirea Titinei şi a lui Manole):* Eşti tare, şefule!... Tare de tot! Pînă acuma, să-ți spun drept, nii-erai numai simpatic... Dar, de acum încolo, să ştii că încep să te şi iubesc !... *(Lui Manole, cu răutate şi satisfacție.)* Ai văzut, şefule, ce ți-a făcut pricopsitul de tat-to? Ziceai că sare şi-n foc pentru tine? Şi cînd colo, te-a băgat la apa. El, nu eu!... Că eu, în viața mea, n-am fost capabil să trădez pe cineva. Am fost, sînt şi voi fi un caracter, în această privință.

TITINA *(acelaşi joc):* Bravo, maestre!... începi să-ți revii! Nota şase.

DURAN: Şi zi aşa, domnule Cotîrliceanu... Noi te căutam de şapte zile, peste tot unde credeam că te putem găsi, ca să vii şi să ne predai fabrica, aşa cum prevede legea, iar dumneata ne vizitezi, tocmai cînd nu ne-am fi aşteptat. Noaptea... şi pe furiş.

MANOLE: Uite ce este, dragă Durane! îmi pare rău că mă văd silit să iau măsurile cuvenite, pentru ca această înscenare ridiculă să înceteze imediat. *(Se duce- la tetejon. Observă că telefonul e mut.)* Aşa!? Ați tăiat şi firele telefonice?

DURAN: Da! Ne-am gîndit că un telefon neprevăzut ar fi putut să vă sperie şi să vă deranjeze în timpul operației... *(Gest spre valiză şi biroul desfăcut.)* Şi-atunci am luat toate măsurile, ca să puteți lucra în linişte.

(Muncitorii rid.)

TITINA: Bine, dar nu văd în ce calitate sînt oprită eu, să comunic cu cine vreau?

DURAN: în calitatea de complice la furt, surprinsă asupra faptului.

MANOLE: Care furt, mă băiete? Ce furt? Ce, nu eşti în toate mințile? Eu am venit aici, însoțit de doamna, care este viitoarea mea soție, ca să-mi iau anumite lucruri pe care le-am uitat şi care îmi aparțin *mie* personal şi nicidecum fabricii.

DURAN: Din ziua cînd fabrica a trecut în patrimoniul statului, dumitale nu îți mai aparține nimic de aici. Iar tot ce vii să iei fără ştirea noastră, se numeşte furt.

MANOLE: Ascultă, Durane! Să ne măsurăm cuvintele, te rog!

DURAN: Ale mele sînt măsurate la milimetru. *(Către un muncitor, din spate.)* Tovarăşe Mircea! Telefonează, te rog, de jos, la miliție. Explică sumar cazul şi roagă să se ia măsuri în consecință.

MIRCEA: Da, tovarăşe. *(Iese.)*

RAIȚĂ *(lui Duran):* Eu cred că pot să plec, nu? Că nu-mi plac arestările... Mă înduioşează.

DURAN: Nu! Fiindcă, bănuiesc, dumneata ştii mult mai multe lucruri decît mi-ai spus mie...

RAIȚĂ *(tui Manole):* Ca să vezi în ce ghinion m-ai băgat, mizerabile! Că tu m-ai băgat şi m-ai amestecat în toate potlogăriile tale...

MANOLE *(acelaşi joc):* Dacă mai scoți o singură vorbă, îți dau cu scrumiera asta în cap... *(I-o arată pe birou.)*

RAIȚĂ: Şi cu scaunul... Că tot n-ai avut scaun, la cap.

MANOLE *(acelaşi joc, mereu crescut):* Dobitocule !

RAIȚĂ *(idem):* Incendiatorule !

MANOLE: Lepră!... Şantagistule'....

RAIȚĂ: Burtă-Verde !... Arivistule !... Escrocule !...

DURAN: Ce bine vă cunoaşteți unul pe altul... Pînă în adîncul fiecăruia !

MANOLE: Dumitale nu ți-a cerut nimeni părerea...

RAITĂ: Şi să n-ai nici o grijă, tovarăşe Duran, o să ne mai întîlnim noi. Că n-o să putrezim nici aici, nici la miliţia pe care ai chemat-o în mod ilegal, ca să ne intimidezi.

TITINA: Asta v-o garantez şi eu.

MANOLE *(reflectând la ce-l doare, lui Raită, silabisit şi apăsat):* Do-bi-to-cu-le!...

RAITĂ: Cred şi eu că-ţi convenea, şefule! Tu să pleci în noaptea asta în străinătate, putred de bani şi pe mine să mă laşi aici cu toate răspunderile în braţe şi fără o lăscaie în buzunar.

MANOLE *(acelaşi joc):* Iuda!...

RAITĂ *(demn):* Fără insulte bisericeşti, te rog, că eu sînt credincios...

MANOLE: Tu, şi credincios!

RAITĂ: Da, dar lui Dumnezeu, nu ţie...

DURAN *(între timp s-a aşezat şi şi-a aprins o ţigară):* N-aş fi crezut niciodată, domnule Cotîrliceanu, c-o să tră^iese să te văd îmbrăcat şi cu o salopetă de muncitor. *(Rîde.)* încă de acum zece ani, de cînd ai început să scoţi capul în viaţa publică, să te remarci, ţi-am urmărit, pas cu pas, toată ascensiunea şi... evoluţia. Am văzut cum te-ai strecurat prin toate uniformele pe care le-ai şi purtat pe rînd, cu aceeaşi neclintită convingere politică şi căzînd mereu în picioare, pentru ca de fiecare dată să sari înapoi, mai sus decît înainte. în salopetă, precum vezi, nu ţi-a mers. Ţi s-a înfundat! Fiindcă salopeta asta nu este, aşa cum ţi-ai închipuit, o simplă uniformă de ocazie, ca cele cu care ai fost obişnuit pînă acum şi datorită căreia să te poţi fofila printre evenimente.

MANOLE: EU? *(Ridica tonul, cinic.)* Eu, care sînt un fiu al poporului? Eu, care m-am ridicat numai prin munca şi meritele mele personale, pînă la cele mai mari demnităţi? Eu, care în toate situaţiile pe care le-am avut, am fost, pe faţă şi cu toate riscurile, foooarte mari şi fooooarte grave, un democrat convins şi un prieten devotat al clasei muncitoare, pe care am sprijinit-o şi am apărat-o întotdeauna? Eu, care mi-am sacrificat cariera politică, numai ca să pot fi alături de voi, muncitorii, n-am fost nici în trecut şi nu sînt nici astăzi, după părerea dumitale, decît un cameleon politic, un exploatator şi un duşman?

DURAN *(simplu):* Categoric!...

RAITĂ: Bravo! Mi-ai luat vorba din gură, directore dragă! Exact asta vream să spun şi eu...

MANOLE: îmi pare foarte rău că tocmai tu, prietenul meu din copilărie, tu, pentru care am făcut ceea ce am făcut, ai o părere atît de nedreaptă şi de pătimaşă, despre mine. Noroc, însă, că mai sînt alţii mai mari decît noi, care nu sînt de acord cu tine... Şi pînă la urmă, după ce se va termina tot caraghioslîcul ăsta pe care l-ai provocat, lăsîndu-te indus în eroare de un imbecil patentat şi un apaş de presă notoriu, ca decrepitul şi dementul ăsta erotic *(arată pe Raită, cu scîrbă),* vom vedea care dintre noi a avut dreptate şi care dintre noi va fi sancţionat. Fiindcă sînt hotărît să merg pînă în pînzele albe, pe chestia asta, să ştii!

RAITĂ: Ce „pînze albe", şefule? Zi-i giulgiu, că asta e ultima pînză albă în care mai poţi să te travesteşti de acum încolo. *(Cu un gest spre bijuterii.)* Fason de *fiu* al poporului...

TITINA *(rîzînd, lui Raită):* Maestre, îmi pare rău că sînt arestată, fiindcă, altminteri, chiar în clipa asta aş pleca cu dumneata în lume, ca să dezlegăm amîndoi cuvinte încrucişate, pînă ne vom da obştescul sfîrşit pe pătrăţele!

RAITĂ: îmi pare rău, madam, dar te-ai trezit prea tîrziu! S-au găsit altele, mult mai tinere, care ţi-au luat-o înainte.

MIRCEA *(intră pe replica lui Raită):* Am vorbit, tovarăşe director, cu tovarăşul locotenent-major Dumitriu.

MANOLE *(ridieîndu-se):* Şi ce face? Vine ori nu vine? Că n-o să stăm aici pînă mîine !

MIRCEA: Vine, vine, n-aveţi nici o grijă!

UN MUNCITOR *(intrăpe replică):* Tovarăşe director ! Beţivii, ăia care au vrut să dea foc fabricii, ameninţă cu cuţitele pe tovarăşii de pază, dacă nu-i aduc să vorbească, imediat, cu directorul fabricii. Ce facem? îi dezarmăm?

DURAN: NU! Aduceţi-Î încoace, cu vorba bună.

MUNCITORUL: Am înţeles! *(Iese.)*

RAIȚĂ: Foarte cuminte! Cu cuțitari de-ăştia, de-ai domnului, e mai bine să fim prudenți, căci prudența este mama înțelepciunii.

DURAN *(lui Mircea):* Tovarăşe Mircea, condu-i dumneata dincolo şi ține-le de urît.

(Titina, Manele şi Raiță ***ies*** *urmăriți de Mircea.)*

TITINA *(rîzînd ironic):* Dar asta e arestare în toată regula.

RAIȚĂ: Dar ce vrei să fie? Ceai dansant?

MANOLE *(cu un gest spre valiză şi seif):* Lucrurile astea cine mi le păzeşte?

DURAN: Noi care păzim tot ce este al fabricii...

(Cei patru ies. Duran închide capacul valizei şi uşa seif ului, fără să le încuie. Sr. deschide uşa pe care intră, ***în*** *ordine, Lambe, Pătnîntşi Tămîie, urmați de cîliva muncitori, cărora le-au fost dați în primire pentru pază. Primii trei, cu toate emoțiile* ***Prin*** *care au trecut, sînt încă „asupra chefului"-, dar în curs de dezmeticire. Lambe are pălăria (şi ce pălărie I) pusă de-a-ndăratelea ; ceilalți doi le au pleoştite şi puse comic, aşa cum şi le pun, deobicti, bețivii. Ținuta lor vestimentară, de asemenea, lasă mult de dorit. Toți trei au pe braț bastoane grease şi noduroase, cu minerul eclac. Şi ia brîu, trecute p^in curelele pantalonilor, cuțite cu teacă de piele grească, ca ale măcelarilor. Lambe ate într-unui din buzunarele hainei - cel dinspre public — sticla de rom pe care* ***i****-a dat-o fiu-său. Dar, fireşte, goală.)*

LAMBE : Noroc!

TĂMÎIE *(care, deocamdată, nu deosebeşte pe nimeni):* Mă rogggg!... Dacă nu sînt prea circonflex la cuvînt, aş vrea să ştim şi noi cu cine avem onoarea? *(Confirmînd cu un gest.)* Ca să ştim...

DURAN: Ati spus că vreți să vorbiți cu directorul fabricii... Eu sînt!

PĂMÎNT *(bîlbîindu-se, după cum, dealtfel, se împleticesc şi ceialalți,. în limbă):* Buletinul de populație!

LAMBE: Nu că n-avem încredere, dar ca să ştim!... Şi cine sîntem noi, ca persoane în viață...

PĂMÎNT: Şi cine eşti 'mneatale, ca parte de cuvînt în societate. Că nicf aşa nu se poate, tovarăşe dragă. Să fim aridicați cu forța din stradă şi arestați aici, fără să ni se spuie şi nouă cauza acestui motiv.

LAMBE: Sau măcar de ce?

TĂMÎIE: Şi profitînd de ocazia faptului că ne aflăm puțin cam apsenți la cuvinte, din cauza băuturii, să fim luați prin surprindere de dumnealor *(arătînd grupul de muncitori)* şi aduşi aici, sub pază, ca neşte nemenclaturi ordinare.

LAMBE: Plus că toate declarațiile pe care le-am făcut adineaori, fiind electrocutați complect din băutură, nu ne mai aducem aminte de ele şi declarăm că e complect falşe şi nu mai recunoaştem absolut nimic asupra lor.

DURAN *(care, ca şi ceilalți muncitori ce se află în scenă, nu-şt poale reține un surîs):* Mă rog! Treaba asta, ca şi cealaltă pe care urma s-o faceți, cînd ați fost surprinşi în spatele magaziei turnînd benzină pe lemnărie, *o* s-o explicați în altă parte. Deocamdată, ați spus că vreți să vorbiți cu mine... Poftim! Vă ascult! Ce doriți, vă rog?

PĂMÎNT: Ciim, ce dorim? Mai întîi şi-ntîi de toate, am dori să bem ceva... Că, doar, te văd băiat dăjghețat, tovarăşele, şi nu cred că ți-ai închipuit cumva că am dori să ne angajezi muncitori în fabrică.

TĂMÎIE: Doar nu ne-am smintit la bătrînețe, ca după ce n-am făcut nimic toată egzistența vieții, să ne apucăm de muncă, taman acuma, cînd ni se cuvine şi nouă oleacă de repaus de odihnă, în cîmpul muncii.

LAMBE: Că să nu crezi dumneata că îți vorbim acuma la un pahar de vin. Dar noi, ăştia trei, care ne vezi de față şi care toți sîntem fiii acestui popor, de treizeci de azi de zile, am luptat sub toate guvernele, cu tot rizicul vieții şi chiar al corpului nostru omenesc, numai pentru clasa muncitoare.

DURAN: Mie îmi spui, domnule Cotîrleț? ! Dacă nu te cunosc eu pe dumneata? Şi nu de ieri, de azi! De o viață întreagă, pot să zic...

LAMBE *(nedumerit):* Mă cunoşti dumneata pe mine? *(Il priveşte atent, de sus pînă jos. Plesnindu-şi mîinile a stupoare.)* Nică? Nică al Vetii? Tu eşti, mă? Tu? !

DURAN: EU, dar m-am mai schimbat un pic, de cînd nu ne-am mai văzut...

LAMBE *(oarecum sincer şi mulțumit de îniîmplare):* Ptiu! Bată-te să te bată, măi băiete, mă! Dacă nu te-ai fi

divulgat tu, puteai să-mi dai multul cu multul şi tot nu te gîceam.

PĂMÎNT *(care a observat indiferenţa cu care Duran îi tratează pe Lambe):* Lambe I Fii scurt, te rog, şi conchide !... „Ain man, ain porc", vorba ta din timpurile normale.

TĂMÎIE: Cred că ar fi cazul împrejurării să plecăm şi noi de-aici şi să ne ducem în cîmpul muncii fiecăruiaşi.

PĂMÎNT: Brava, Tămîie!... Ai pus exact problema! Că mi-e o seteeee, mă!...

TĂMÎIE: Aşişderea!...

DURAN: Dumneavoastră, deocamdată, nu puteţi pleca de aici. *(Are un ton categoric.)*

LAMBE: De ce, măi Nică? Ţi-am greşit noi cu ceva?

TĂMÎIE: Ce-am făcut noi, tovarăşe? Ce-am făcut? Te rog să te precizezi, ca fă ştim şi noi şi să ne luăm contramăsurilc noastre legale.

PĂMÎNT *(împleticindu-se grav în cuvînt):* Asta este samavol.. samavol... *(Găseşte, în sfîrşit, cuvîntul.)* Slomovolnicie curată !...

TĂMÎIE: **TU** n-ai auzit că nu putem pleca de-aici?

PĂMÎNT: L\ şi dacă am auzit, ce? Ce pot să fac eu? Lambe ne-a băgat aici, el să ne scoată...

LAMBE: Păi, fireşte că o să vă scoţ, dacă m-o scoate şi pe mine cine m-a băgat!... Şi-o să mă scoată, n-am nici o grijă, că doar e vorba de fiu-meu. Şi, fiu-meu, e cineva în ţara asta!... E tare şi în partidul ăsta deacuma, tot aşa cum a fost tare şi în celelalte. *(Către Tămîie.)* Sssttt, Nicule!... Nu mai vorbi nimic, cînd n-ai cuvinte.

TĂMÎIE *(supus, a înţeles şi el):* Gata! Tămîie!...

MANOLE *(intră foarte enervat, de-alăiuri):* Ascultă, tovarăşe Duran!... Cît crezi dumneata c-o să mai dureze toată mascarada asta? Pe ce lume crezi tu câ trăim, mă? în care ţară? Ce-ai înnebunit de tot? Vrei.să-ţi pierzi tocmai acuma, sub ai tăi, capul.

DURAN: Eu îmi fac numai datoria, domnule Cotîrliceanu. Şi mi-o voi face pînă la urmă şi cu orice risc.

LAMBE *(care a rămas încremenit, cînd l-a văzut pe Jiu-său):* Tăicuţule!... Eşti acilea? Şi tu eşti acilea?

MANOLE: Da, beţivule!... Sînt aicea, precum vezi şi numai datorită ţie şi ăstora *(arată pe Pămînt şi Tămîie),* cu care te-ai înhăitat, deşi ţi-am interzis categoric. Ţi-ai trădat copilul, criminalule!

LAMBE: Stai, tăicuţule, nu te aprinde, pardon de cuvînt, că din foc ni s-a tras! Şi nu îmi spune vorbe pe care nu le merit, câ nu sîntem vinovaţi, nici eu, nici ei... *(Arată pe Tămîie şi Pămînt.)*

MANOLE : Acuma nu mă mai interesează nimic, asasinule!

(In timpul rcpticelcr de mai sus, a intrat Titina, urmată de Raita şi de muncitorul care i-a păHt.)

TITINA *(se duce la Manole, care s-a „prăbuşit" pe un fotoliu si începe să-l mîngîie):* Nu te enerva, iubitule," că ţi se ridică tensiunea.

RAITĂ *(irecînd spre grupul Duran, ca şi cum ar face parte din ei);* Ha-ha-ha!... A început să-i miroasă *(ironic)* leului a cuşcă. Drept care a pus botul pe labe.

MANOLE *(violent, nemaiputînd să se domine):* Dacă mai scoţi un cuvînt, îţi dau cu ceva în cap, lepădătură *t*

TITINA *(acelaşi joc):* Nu te mai irita, te rog, şi nu mai spune nimic. Nu uita că lîngă tine sînt *'eu...* Eu, Titina Drumeţeanu !

RAITĂ: Fosta Titina Drumeţeanu.

TITINA : Şi prezentă !

RAITĂ: Prezentă, dar cam trecută...

TITINA *(fără să-şi piardă calmul, surîsul şi seninătatea aparentă):* Maestre, de-acum încolo nu îţi mai pun nici un fel de notă. Fiindcă la grosolănii nu mă pricep...

RAITĂ *(mîrlan şi „atins"):* Vorbe, madam!... Vorbe, fraze, perifraze şi parafraze, că numai din astea aţi trăit secole întregi, pe spinarea noastră, a proletariatului!... *(Muncitorii rid ironic. Duran surîde mai rezervat.)* Dar acuma, în sfîrşit, a dat Dumnezeu şi v-a cîntat cucul. *(Spre Titina şi Manole.)* Cu-cu!... Cu-cu!...

LAMBE *(reveninău-şi din zăpăceala în care căzuse, se apropie de Titina):* Spune-i dumneata că nu sînt vinovat, cocoană dragă. Jur apsolut franşi şi nenorocit. Nu sînt de vină nici eu, nici dînşii, ăştia *(arată pe Pămînt şi Tămîie)* care, ca prieteni subterani ai mei, le-am cerut şi mi-a dat concursul sau benevol. Ce sîntem

noi vinovați, dacă tovărăşcii *(un gest amical spre muncitori)* noştri iubiți, ne-a prins taman cînd turnam benzina pe magazie, în scopurile noastre de binefacere!... *(Apropi'induse de Manole, care îşi ține capul în palme, ca pe un pepene pe care ar vrea să-l încerce la Umple.)* Nu sînt vinovat, tăicuțule!

RAITĂ *(ironic, arătînd cu un gest larg pe Lambe, Manole şi Titina, care formează acum un grup)*: Ia priviți-i, tovarăşi!... Priviți-i, că nu-i mai vedeți! Sfînta treime: ultimul retevei electoral, ultima Damă Voalată şi cel din urmă Burtă-Verde.

DURAN *(arătînd pe Raită):* Şi ultimul bandit de presă. Treci lîngă ei, că acolo ți-e locul!

Cortina